وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ

તય્સીરૂલ કુર્આન

કુર્આન શરીફ કી તફસીર કો વાઝેહ કરનેવાલા નિહાયત હી આસાન તર્જુમા

તર્જુમા પઢતે જાઓ ઔર કુર્આન કો સમજતે જાઓ

હિસ્સા–૨

સૂર એ કહફ સે સૂર એ નાસ તક

મુફતી મહમૂદ બિન મવલાના સુલેમાન હાફેઝજી બારડોલી

ઉસ્તાદઃ જામેઆ ઇસ્લામિયહ તાલીમુદ્દીન, ડાભેલ, ગુજરાત, ઇન્ડીયા

નાશીર

નૂરાની મકાતીબ

WWW.NOORANIMAKATIB.COM

તફસીલાત

કિતાબ કા નામઃ....તફ્સીરૂલ કુર્આન, કુર્આન મજીદ કા આસાન તર્જુમા, (હિસ્સા–૨)
તર્જુમા કરનેવાલેઃ........................ મુફતી મહમૂદ સાહબ બારડોલી દા.બ.
પેજઃ..૭૦૪
નાશીરઃ...નૂરાની મકાતીબ
કેફીયતઃ..૨૦૧૮ઃઈસ્વી

મિલને કા પતાઃ

મૌલાના યુસુફ સાહબ ભાના, મહમૂદ નગર, ડાભેલ.–9558174772
Email Id: yusuf_bhana@hotmail.com
ઇદારએ સિદ્દીક, ડાભેલ, ગુજરાત.-9904886188/9913319190
જામેઆ દારૂલ એહસાન, બારડોલી, સુરત, ગુજરાત.
જામેઆ દારૂલ એહસાન, નવાપુર, નંદુરબાર, મહારાષ્ટ્ર.

સૂરએ કહફ

યે સૂરત મકકી હે, ઈસમે (૧૧૦) આયતેં હેં, સૂરએ ગાશિયહ કે બાદ (૮) યા (૬૯) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ફઝાઈલ : (૧) જુમ્આ કે દિન પઢને સે આઠ દિન તક દજ્જાલ ઔર હર ફિત્ને સે હિફાઝત હોતી હે ઔર એક જુમ્આ સે દુસરી જુમ્આ તક ઔર ઝાઈદ તીન દિન (યાની કુલ ૧૦ દિન) તક કે ગુનાહ માફ હો જાએંગે ઔર ઐસા નૂર ઈસકો દિયા જાએગા જો આસમાન તક પહોંચેગા ઔર ઉસકે દિલ મે એક ખાસ નૂર રોશન હો જાતા હે.

(૨) જિસને સૂરએ કહફ કી દસ આયતેં ઝબાની યાદ કર લી દજ્જાલ કે ફિતને સે ઉસ્કી હિફાઝત હોગી.

(૩) જિસકે સામને દજ્જાલ આ જાયે વો સૂરએ કહફ કી શુરૂઅ કી દસ આયતેં પઢે.

(૪) જિસને સૂરએ કહફ કો જુમ્આ કી રાત મે પઢા તો ઉસ પઢનેવાલે ઔર કાબતુલ્લાહ કે દરમિયાન પુરે ઈલાકે મે એક નૂર ઈસકે લિયે રોશન હો જાતા હે(જિસ કે ઝરિયે વો પઢને વાલા બયતુલ્લાહ કે અનવાર સે ફાઈદા હાસિલ કરતા હે)

એક હદીસ મે ઈરશાદ ફરમાયા :જો કિસી ચીઝ કો દેખે ઔર વો ઉસ્કો અચ્છી લગે તો ઇસ સૂરત કી આયત નંબર(૩૯)''مَا شَآءَ اللّٰهُ ۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ'' પઢ લેવે તો બુરી નઝર નહી લગેગી.

ઈમામ માલિક રહ. ફરમાતે હૈ કે : ઘરમે દાખિલ હોતે વકત ભી ઉસ્કો પઢના ચાહિયે.

હઝરત વહબ ઈબ્ને મુનબ્બહ રહ. કે દરવાઝે પર ''مَا شَآءَ اللّٰهُ ۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ'' લિખા હુવા થા.

બેઅદબી ન હો ઈસ તરહ ઘર કે દરવાઝે પર લિખના મુનાસિબ હે.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ(રદિ.) ફરમાતે હેં કે : ઈસ સૂરત કી આખરી દો આયતે : ''કુલ લવ કાનલ બહરૂ મિદાદા'' સે અખિર તક રાત કો સોતે વકત પઢલો ઔર સુબહ જિતને બજે ઉઠના હો ઉસ્કી નિય્યત કરલો ઈન્શાઅલ્લાહ ! અલ્લાહ તઆલા ઉસ વકત આપકો બેદાર કર દેંગે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَّهٗ عِوَجًا ۜ﴿١﴾ قَيِّمًا لِّيُنْذِرَ بَاْسًا شَدِيْدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ
الْمُؤْمِنِيْنَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾ مَّاكِثِيْنَ فِيْهِ اَبَدًا ﴿٣﴾ وَّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ
وَلَدًا ﴿٤﴾ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ وَّلَا لِاٰبَآئِهِمْ ؕ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ؕ اِنْ يَّقُوْلُوْنَ اِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾ فَلَعَلَّكَ
بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ اِنْ لَّمْ يُؤْمِنُوْا بِهٰذَا الْحَدِيْثِ اَسَفًا ﴿٦﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હેં.

તમામ તા'રીફ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હે જિન્હોંને અપને બંદે(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર કિતાબ ઉતારી ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉસ(કિતાબ) મેં કોઈ ખામી નહીં રખી ﴿૧﴾ બિલ્કુલ ઠીક(કિતાબ ઉતારી)(૧); તાકે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જો સખ્ત અઝાબ આને વાલા હે ઉસ સે(લોગોં કો) ડરાએં ઔર જો લોગ ઇમાન લાતે હેં, નેક કામ કરતે હેં ઉનકો ખુશખબરી સુનાએં કે યકીની બાત હે કે(આખિરત મેં) ઉનકે લિયે અચ્છા બદલા હે ﴿૨﴾ ઉસમેં વો હમેશા હમેશા રહેંગે ﴿૩﴾ ઔર તાકે જો લોગ યૂં કેહતે હેં કે : અલ્લાહ તઆલા ઔલાદ રખતે હેં ઉન લોગોં કો ડરાએં ﴿૪﴾ ઉનકો ઔર ઉનકે બાપ દાદોં કો ઈસ(બાત) કી કુછ ભી ખબર નહીં હે(૨) ઉનકે મુંહ સે જો બાત નીકલ રહી હે વો બડી ભારી બાત હે જો કુછ વો કેહ રહે હેં વો તો જૂઠ હી હે(૩) ﴿૫﴾ અબ(એ નબી !) ઉસ(કુર્આન) કી બાત પર અગર વો(કાફિર) ઇમાન ન લાવેં તો ઐસા લગતા હે કે ઉનકે પીછે અફસોસ(ગમ) કરકે(તુમ) અપની જાન કો ઘુલા દોગે(૪) ﴿૬﴾

(૧) કુર્આન કે ઝરિયે બંદો કી મસલિહતોં કી ભી હિફાઝત હે. બંદે કુર્આન કી સીધી રાહ પર અમલ કરકે કામિલ ભી બન સકતે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકે પાસ ઔર ઉનકે બાપ દાદોં કે પાસ કોઈ ઈલ્મી સબૂત(દલીલ) નહીં હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) વો લોગ તો બિલકુલ હી જૂઠ બકતે હેં.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) આપ ખૂદ કો હલાક કર દોગે.

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۝٧ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ۝٨ أَمْ
حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ۝٩ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا
مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ۝١٠ فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ۝١١

જિતની ભી ચીઝેં હમને ઈસ ઝમીન પર બનાઈ વો(હમને) ઉસ(ઝમીન) કી રોનક કે લિયે(બનાઈ) હે; તાકે હમ લોગોં કો આઝમાએં (પરીક્ષા લેવે) કે ઉન મેં સે કોન ઝિયાદહ અચ્છા અમલ કરતા હે(૧) ﴿૭﴾ ઔર યકીનન ઉસ(ઝમીન) પર જો કુછ હે ઉસકો હમ(કયામત મેં) ઝરૂર એક સાફ મેદાન કરનેવાલે હેં ﴿૮﴾ કયા તુમ યે ખયાલ કરતે હો કે કહફ ઔર રકીમવાલે હમારી(કુદરત કી) નીશાનીયોં મેં સે કુછ(ઝિયાદહ હી) અજીબ ચીઝ થે ?(૨) ﴿૯﴾ (વો વાકિયા ભી યાદ કરો)જબ ચંદ નવજવાનોં ને(પહાડ કી) ગાર(ગુફા) મે પનાહ લી(૩) તો ઉન્હોંને(અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરતે હુએ યું) કહા કે : એ હમારે રબ ! આપ હમ કો અપને પાસ સે(ખાસ) રહમત અતા કીજીયે(૪) ઔર હમારે ઈસ કામ મેં હમારે લિયે ભલાઈ કા સામાન અતા કર દિજિયે(૫) ﴿૧૦﴾ પસ હમ ને ઉન કે કાનોં પર થપકી દે કર કઈ સાલોં તક ગાર(ગુફા) મે સુલાએ રખા(૬) ﴿૧૧﴾

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા કો અચ્છા અમલ પસંદ હે.

(૨) રકીમ સે કયા મુરાદ હે :

[૧] રકીમ મરકૂમ કે મઅના મેં હે, ઉન સબ નવજવાન કે નામ એક તખ્તી પર લિખ કર ગાર(ગુફા) કે દરવાઝે પર લગા દીયે થે. [૨] જિસ પહાડ કે ગાર(ગુફા) મે વો સોએ થે ઉસ પહાડ કે નીચે એક વાદી (ખીણ) થી ઉસકા નામ રકીમ હે. [૩] યે ગાર(ગુફા) જિસ પહાડ મે થા ઉસી પહાડ કા નામ રકીમ થા. [૪] ગાર મે જાને સે પહલે જિસ શહર મેં યે નવજવાન રહતે થે ઉસ શહર કા નામ રકીમ થા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) જબ ચંદ નવજવાન(પહાડ કી) ગાર કી તરફ પહોંચે.

(૪) આયત મેં રહમત સે મુરાદ હે મકસદ કા હાસિલ હો જાના(ઈમાન ઔર દીન કી સલામતી સબ સે બડા મકસદ થા) ઔર '' وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا '' સે મુરાદ હે કે મકસદ કો હાસિલ કરને મે જિન ચીઝોં કી ઝરૂરત પડતી હે વો હમ કો અતા ફરમા દે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) હમારે લિયે હમારે કામ મેં સહી રહનુમાઈ કા સામાન અતા કર દીજિયે. (તીસરા તર્જુમા) હમારી ઈસ સૂરતે હાલ મેં હમારે લિયે ભલાઈ કા રાસ્તા અતા ફરમા દીજીયે.

(૬) બહોત સી મરતબા નીંદ ગુનાહોં સે હિફાઝત કા ઝરીયા બનતી હે.

ثُمَّ بَعَثْنٰهُمْ لِنَعْلَمَ اَیُّ الْحِزْبَیْنِ اَحْصٰی لِمَا لَبِثُوْۤا اَمَدًا ﴿۱۲﴾
نَحْنُ نَقُصُّ عَلَیْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّهُمْ فِتْیَةٌ اٰمَنُوْا بِرَبِّهِمْ وَ زِدْنٰهُمْ هُدًی ﴿۱۳﴾ وَّ رَبَطْنَا عَلٰی قُلُوْبِهِمْ اِذْ
قَامُوْا فَقَالُوْا رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ لَنْ نَّدْعُوَاۡ مِنْ دُوْنِهٖۤ اِلٰهًا لَّقَدْ قُلْنَاۤ اِذًا شَطَطًا ﴿۱۴﴾ هٰۤؤُلَآءِ قَوْمُنَا
اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً ؕ لَوْ لَا یَاْتُوْنَ عَلَیْهِمْ بِسُلْطٰنٍۭ بَیِّنٍ ؕ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ كَذِبًا ﴿۱۵﴾

ફિર હમને ઉન કો(નીંદ સે) ઉઠાયા(યાની જગા દિયા), તાકે હમ(ઈસ બાત કો) જાન લેવેં કે(સોને વાલોં હી) દોનોં જમાઅત મેં સે કિસને(ગાર મેં) રેહને કી મુદ્દત ઝિયાદહ યાદ રખી(૧) ﴿૧૨﴾

હમ તુમ કો ઈન(ગાર મે સોને વાલોં) કા વાકિઆ સહી(તહકીકી) સુનાતે હેં(૨) યકીની બાત હે કે વો(ગાર મે સોને વાલે) ચંદ નવજવાન થે જો અપને રબ પર ઈમાન લાયે, ઔર હમને ઉનકો હિદાયત મેં ખુબ તરક્કી દી થી(૩) ﴿૧૩﴾ ઔર હમને ઉનકે દિલોં કો મઝબૂત કર દિયા(૪) (યે ઉસ વકત હુવા) જિસ વકત વો ખડે હુવે તો કેહને લગે : હમારે રબ તો આસમાન ઔર ઝમીન કે રબ હેં, હમ તો હરગિઝ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર કિસી ઓર મા'બૂદ કી ઈબાદત નહી કરેંગે, અગર હમ ઐસા કરેંગે તો હમ અકલ સે દુર કી(લગ્વ) બાત કહેંગે ﴿૧૪﴾ યે જો હમારી કૌમ કે લોગ હેં ઉન્હોંને ઉસ(એક રબ) કો છોડકર(દુસરે) મા'બૂદ બના રખે હેં, વો ઉન (મા'બૂદોં કે સહી હોને) પર કોઈ ખુલી દલીલ કયું પેશ નહી કરતે ? તો ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠા બોહતાન બાંધે ? ﴿૧૫﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તાકે હમ(ઈસ બાત કો) જાન લેવેં કે(સોને વાલોં કી) દોનોં જમાઅત મેં સે કોન સોને કી મુદ્દત કો ઝિયાદહ સહી ગીનતી કરતા હે.

(૨) કોઈ ભી વાકિઆ હો, સહી સુનાના ચાહિયે, મનઘડત કહાનીયાં બયાન ન કરેં ઔર વાકિઆ તહકીકી (સચ્ચા) હો, બગૈર સર ઔર પૈર કે વાકિઆત બયાન ન કરેં ઔર વાકિઆ જૈસા હો વૈસા હી બયાન કરેં, અપની તરફ સે ઈસ મે મિર્ચ મસાલે ન લગાવેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) હમને ઉનકો હિદાયત મે ખુબ બઢાયા થા(યાની ઈમાન મે તરક્કી દે કર વલી બના દીયા).

(૪) દીન કા કામ કરનેવાલોં કે દિલોં મેં આપસી તઅલ્લુક બહુત જરૂરી હે, દિલોં કા એક હોના, અમલ કા એક હોના, ઔર સહીહ તરીકા હોના કામયાબી કી શરતોં મે સે હેં.

وَاِذِ اعۡتَزَلۡتُمُوۡهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُوۡنَ اِلَّا اللّٰهَ فَاۡوٗۤا اِلَى الۡكَهۡفِ يَنۡشُرۡ لَكُمۡ رَبُّكُمۡ مِّنۡ رَّحۡمَتِهٖ وَيُهَيِّئۡ لَكُمۡ مِّنۡ اَمۡرِكُمۡ
مِّرۡفَقًا ۝١٦ وَتَرَى الشَّمۡسَ اِذَا طَلَعَتۡ تَّزٰوَرُ عَنۡ كَهۡفِهِمۡ ذَاتَ الۡيَمِيۡنِ وَاِذَا غَرَبَتۡ تَّقۡرِضُهُمۡ ذَاتَ الشِّمَالِ
وَهُمۡ فِىۡ فَجۡوَةٍ مِّنۡهُ ؕ ذٰلِكَ مِنۡ اٰيٰتِ اللّٰهِ ؕ مَنۡ يَّهۡدِ اللّٰهُ فَهُوَ الۡمُهۡتَدِ ۚ وَمَنۡ يُّضۡلِلۡ فَلَنۡ تَجِدَ لَهٗ وَلِيًّا مُّرۡشِدًا ۝١٧ ع ۲ ۵ ۱۴
وَتَحۡسَبُهُمۡ اَيۡقَاظًا وَّهُمۡ رُقُوۡدٌ ۖ وَّنُقَلِّبُهُمۡ ذَاتَ الۡيَمِيۡنِ وَذَاتَ الشِّمَالِ ۖ وَكَلۡبُهُمۡ بَاسِطٌ ذِرَاعَيۡهِ
بِالۡوَصِيۡدِ ؕ لَوِ اطَّلَعۡتَ عَلَيۡهِمۡ لَوَلَّيۡتَ مِنۡهُمۡ فِرَارًا وَّلَمُلِئۡتَ مِنۡهُمۡ رُعۡبًا ۝١٨

ઔર(એ સાથિયો !) જબ તુમ ને ઉન(કૌમ કે લોગોં) સે ઔર વો(કૌમ કે લોગ) અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિન મા'બૂદોં કી ઈબાદત કરતે હેં ઉનસે જુદાઈ ઈખ્તિયાર કરલી તો ચલો તુમ ઉસ ગાર મે હિફાઝત લે લો, તુમ્હારે રબ તુમ્હારે લિયે અપની રહમત ફૈલા દેંગે ઔર તુમ્હારે લિયે તુમ્હારે કામ મેં સહૂલત કા સામાન પૈદા કર દેંગે ﴾૧૬﴿ ઔર તુ સૂરજ કો દેખેગા જબ વો તુલૂઅ હોતા (નીકલતા) હે તો ઉન કી ગાર સે દાહની તરફ હટ કર નિકલ જાતા હે ઔર જબ ડુબતા હે તો ઉન સે બાઈ તરફ સે હટ કર ચલા જાતા હે ઔર વો લોગ ઉસ(ગાર) કે ખુલી જગા મે(સોએ હુએ) થે, યે અલ્લાહ તઆલા કી(કુદરત કી) નીશાનીયોં મેં સે હે, જિસકો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત દેવેં વહી હિદાયત પા જાતા હે ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કરેં તો તુમકો કોઈ ઉસ્કી મદદ કરકે રાસ્તા બતાનેવાલા નહી મિલેગા(૧) ﴾૧૭﴿

ઔર તુ ઉનકો(દેખ કર) યે સમજેગા કે વો જાગતે હેં; હાલાંકે વો સોએ હુએ થે ઓર હમ ઉનકો દાએં ઔર બાએં કરવટ બદલ દેતે હેં ઔર ઉનકા કુત્તા ચોખટ પર અપને દોનોં હાથ(યાની આગે વાલે પૈર) ફેલાએ હુએ(બેઠા) થા, અગર તુ ઉન (અસ્હાબે કહફ) કો ઝાંખ લેતા તો પીઠ ફિરાકર ભાગ લેતા ઓર તુજ મેં ઉનકી દેહશત ભર જાતી ﴾૧૮﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તો ઉસ કે લિયે કોઈ દોસ્ત રાસ્તા બતાનેવાલા હરગિઝ તુમ કો નહી મિલેગા.

وَ كَذٰلِكَ بَعَثْنٰهُمْ لِيَتَسَآءَلُوْا بَيْنَهُمْ ؕ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ ؕ قَالُوْا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ؕ قَالُوْا
رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ ؕ فَابْعَثُوْۤا اَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هٰذِهٖۤ اِلَى الْمَدِيْنَةِ فَلْيَنْظُرْ اَيُّهَاۤ اَزْكٰى طَعَامًا فَلْيَاْتِكُمْ
بِرِزْقٍ مِّنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ اَحَدًا ﴿۱۹﴾ اِنَّهُمْ اِنْ يَّظْهَرُوْا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوْكُمْ اَوْ يُعِيْدُوْكُمْ فِيْ مِلَّتِهِمْ
وَلَنْ تُفْلِحُوْۤا اِذًا اَبَدًا ﴿۲۰﴾ وَ كَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوْۤا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّاَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيْهَا ۚ اِذْ
يَتَنَازَعُوْنَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوْا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا ؕ رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمْ ؕ

ઓર(જિસ તરહ હમને ઉનકો લંબા ઝમાના સુલાયા થા) ઈસી તરહ હમને ઉન કો ઉઠાયા; તાકે આપસ મે એક દુસરે સે સવાલ કરેં, ઉન(અસ્હાબે કહફ યાની ગારવાલોં) મેં સે એક ને(અપને સાથીયોં સે) કહા કે : તુમ(ગાર મેં) કિતની મુદ્દત (સોએ) રહે ? તો દુસરોંને જવાબ દીયા : હમ એક દિન યા ઉસ સે કુછ કમ(નીદ મે સોએ) રહે હોંગે, દુસરોંને કહા : તુમ્હારે રબ હી ખૂબ જાનતે હેં તુમ જિતની દેર ઉસ હાલત મે રહે, અબ અપને મેં સે કિસી એક(સાથી) કો યે ચાંદી કા સિક્કા લેકર તુમ શહર ભેજો(૧) વો જાકર દેખે(યાની તહકીક કરે) કે કોન સા ખાના ઉમદા (યાની હલાલ, પાકીઝા) હે(૨) ફિર ઉસમેં સે કુછ ખાના તુમ્હારે લિયે લે આએ ઓર યે કામ હોંશિયારી સે કરે ઓર કિસી કો તુમ્હારી ખબર ન હોને દે ﴿૧૯﴾ કયુંકે અગર કૌમ(કે લોગોં) કો તુમહારી ખબર જો હો ગઈ તો તુમ કો વો લોગ પથ્થર માર કર માર ડાલેંગે યા તુમકો અપને દીન મેં વાપસ આને કે લિયે મજબૂર કર દેંગે ઓર ઐસા જો હુવા તો તુમકો કભી કામયાબી નહી મિલ સકેગી ﴿૨૦﴾ ઓર(જિસ તરહ હમને ઉનકો સુલા કર ફિર ઉઠાયા) ઈસી તરહ હમને ઉનકી ખબર ઉન(યાની ઉસ ઝમાને કે લોગોં) પર ઝાહિર કર દી; તાકે વો લોગ યકીન કર લેવેં ઈસ બાત કા કે અલ્લાહ તઆલા કા વાદા બિલકુલ સચ્ચા હે ઓર યે કયામત(તો આને હી વાલી હે) ઉસમેં કોઈ શક નહી હે(ફિર વો વકત ભી આયા કે) જબ વો(ઉસ ઝમાને કે) લોગ ઉન(અસ્હાબે કહફ) કે બારે મેં ઝઘડા કર રહે થે, સો કુછ લોગોં ને કહા કે : ઉન પર એક ઈમારત બના દો, ઉન કે રબ ઉન(કે હાલાત) કો બહુત અચ્છી તરહ જાનતે હેં,

(૧) દીની સફર મેં અપને ઝરૂરી ખર્ચે કા ખુદ ઈન્તિઝામ કરેં, ખાને પીને કે સામાન કી ભી સગવડ કરેં.
(૨) આજ કે હાલાત મેં તો બહુત ઝરૂરી હે કે હલાલ કી તહકીક કર લી જાએ.

قَالَ الَّذِيْنَ غَلَبُوْا عَلٰٓى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَّسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُوْلُوْنَ ثَلٰثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ خَمْسَةٌ
سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًۢا بِالْغَيْبِ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ سَبْعَةٌ وَّثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ ۭ قُلْ رَّبِّيْٓ اَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَّا يَعْلَمُهُمْ اِلَّا
ع قَلِيْلٌ ڣ فَلَا تُمَارِ فِيْهِمْ اِلَّا مِرَاۗءً ظَاهِرًا ۠ وَّلَا تَسْتَفْتِ فِيْهِمْ مِّنْهُمْ اَحَدًا ﴿٢٢﴾
وَلَا تَقُوْلَنَّ لِشَايْءٍ اِنِّىْ فَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾ اِلَّآ اَنْ يَّشَاۗءَ اللّٰهُ ۡ وَاذْكُرْ رَّبَّكَ اِذَا نَسِيْتَ وَقُلْ عَسٰٓى اَنْ
يَّهْدِيَنِ رَبِّيْ لِاَقْرَبَ مِنْ هٰذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾

જિનકા કામ ગાલિબ થા(૧) કેહને લગે : હમ ઝરૂર ઉન પર એક મસ્જિદ બનાએંગે ﴿૨૧﴾ કુછ લોગ તો(ઉન કહફવાલો કા કિસ્સા બયાન કરતે વકત) યું કહેંગે કે : વો(અસ્હાબે કહફ) તીન થે(ઔર) ચોથા ઉનકા કુત્તા થા ઔર કુછ લોગ ઐસા કહેંગે કે વો(અસ્હાબે કહફ) પાંચ થે(ઔર) છઠ્ઠા ઉન કા કુત્તા થા, સબ અટકલ કે તીર ચલાને કી બાતેં હેં(૨) ઔર કુછ લોગ તો યું કહેગેં કે વો(અસ્હાબે કહફ) સાત થે ઔર આઠવાઁ ઉન કા કુત્તા થા, આપ કહો કે : ઉન કી(સહી) તઅદાદ (ગીનતી) કો મેરે રબ હી જાનતે હેં, ઉન(કી સહી તઅદાદ) કા થોડે લોગોં કે સિવા કિસી કો પૂરા ઈલ્મ નહી હે, સો ઉપર ઉપર સે બાત કે સિવા ઉન કે બારે મેં ઝિયાદહ બહસ ન કરેં ઔર ઉનકે મુતઅલ્લિક લોગોં મેં સે કિસી સે પુછતાછ ન કરેં(૩) ﴿૨૨﴾

ઔર તુમ(એ નબી !) કિસી ભી કામ કે બારે મેં ઐસા ન કહા કરો કે : મેં યે કામ આઈન્દા કલ કર દુંગા ﴿૨૩﴾ હાં ! (યું કહો કે) અલ્લાહ તઆલા ચાહે તો(કર દુંગા)(૪) ઔર જબ કભી(ઈન્શાઅલ્લાહ કહના) ભુલ જાઓ તો(યાદ આને પર) અપને રબ કો(ઈન્શાઅલ્લાહ કહ કર)(૫) યાદ કર લિયા કરો ઔર યું કેહ દો કે : મુજે ઉમ્મીદ હે કે મેરે રબ (નબી હોને કી દલીલ કે તોર પર) ઉસ(કહફવાલે નવજવાનો કે વાકિએ) સે ભી ઝિયાદહ હિદાયત મે કરીબ કી બાત મુજે બતલાવેંગે ﴿૨૪﴾

(૧) યાની જિનકો હુકૂમત હાસિલ થી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) બગૈર તહકીક બાત હાંક રહે હે. (તીસરા તર્જુમા) દેખે બગેર નિશાને પર તીર ફેંકના હે.

(૩) જિન સવાલ કા તઅલ્લુક કિસી અમલ યા અકીદે કે મુતઅલ્લિક ન હો ઉસ મે ફુઝૂલ બહસ ન કરેં.

(૪) યાની ''ઈન્શાઅલ્લાહ'' કહ દીયા કરો. (૫) અલ્લાહ તઆલા ચાહે તો કર લૂંગા.

وَلَبِثُوْا فِيْ كَهْفِهِمْ ثَلٰثَ مِائَةٍ سِنِيْنَ وَازْدَادُوْا تِسْعًا ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوْا ۚ لَهٗ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ اَبْصِرْ بِهٖ وَاَسْمِعْ ؕ مَا لَهُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّلِيٍّ ۫ وَلَا يُشْرِكُ فِيْ حُكْمِهٖۤ اَحَدًا ﴿٢٦﴾ وَاتْلُ مَاۤ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنْ
كِتَابِ رَبِّكَ ؕ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُوْنِهٖ مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾ وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ
بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَهٗ وَلَا تَعْدُ عَيْنٰكَ عَنْهُمْ ۚ تُرِيْدُ زِيْنَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَلَا تُطِعْ مَنْ اَغْفَلْنَا قَلْبَهٗ
عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ وَكَانَ اَمْرُهٗ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

વો (ગારવાલે) અપને ગાર મેં તીન સો ઔર ઉસ્કે ઉપર નવ સાલ ઝિયાદહ(સોતે) રહે ﴾૨૫﴿ (ઔર કોઈ આદમી યે બાત ન માને ઔર બહસ કરે તો ઉસ્કો યે) કેહ દો કે : અલ્લાહ તઆલા હી ઉનકે(ગાર મેં) રહને(કી મુદ્દત) કો ઝિયાદહ જાનતે હેં, ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે ઇલ્મ મે આસમાન ઔર ઝમીન કી છુપી હુવી બાત હે, કૈસા હી અજીબ દેખતે હેં, કિતના હી અજીબ સુનતે હેં, ઉન(બંદો) કા ઉસ(અલ્લાહ તઆલા)કે સિવા કોઈ મદદ કરનેવાલા નહી ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) અપની હુકૂમત મે કિસી કો શરીક નહી કરતે ﴾૨૬﴿ (એ નબી !) તુમ પર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે વહી કે ઝરિયે જો કિતાબ ભેજી ગઈ ઉસ્કો પઢકર સુનાતે રહો, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી બાતોં કો કોઈ નહી બદલ સકતા ઔર ઉસ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર કોઈ(છુપને કી) પનાહ કી જગહ તુમકો નહી મિલ સકતી(૧) ﴾૨૭﴿ જો લોગ સુબહ શામ અપને રબ કી ઈબાદત કિયા કરતે હેં(૨) (ઔર) વો લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ખુશી હાસિલ કરના ચાહતે હેં(૩) તુમ અપને આપકો પાબંદી(યાની ઈસ્તિકામત) કે સાથ ઐસે લોગોં કે સાથ રખો, દુનયાવી જિંદગી કી રોનક કી તલાશ મે તુમ્હારી આંખે ઐસે(મુફલિસીન) લોગોં સે હટ ન જાવેં ઔર જિસ્કે દિલકો હમને અપની યાદ સે ગાફિલ રખા ઔર જો અપની ખ્વાહિશ કે પીછે પડા હે ઔર જિસ્કા મુઆમલા હદ સે નિકલ ચુકા હો ઐસે આદમી કા કેહના ન માને ﴾૨૮﴿

(૧) યાની માન લો અગર આપ ને ઉન બડે કાફિર લોગોં કી દિલજોઈ ઈસ તરહ સે કી કે અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ છુટ જાએ તો ઉસ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર કોઈ હિફાઝત કી જગહ તુમકો નહી મિલ સકતી.(૨) (દુસરા તર્જુમા) પુકારતે હેં.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) જો લોગ સુબહ શામ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે અપને રબ કી ઈબાદત કરતે હેં યા અપને રબ કો પુકારતે હેં.

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكُمْ قف فَمَنْ شَآءَ فَلْيُؤْمِنْ وَّمَنْ شَآءَ فَلْيَكْفُرْ لا إِنَّآ أَعْتَدْنَا لِلظّٰلِمِيْنَ نَارًا لا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ط
وَإِنْ يَّسْتَغِيْثُوْا يُغَاثُوْا بِمَآءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوْهَ ط بِئْسَ الشَّرَابُ ط وَسَآءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ إِنَّا لَا نُضِيْعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُولٰٓئِكَ لَهُمْ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهٰرُ يُحَلَّوْنَ
فِيْهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَّيَلْبَسُوْنَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّنْ سُنْدُسٍ وَّإِسْتَبْرَقٍ مُّتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا عَلَى الْأَرَآئِكِ ط نِعْمَ
الثَّوَابُ ط وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾

ઔર તુમ કેહ દો કે : સચ્ચા દીન તો તુમહારે રબ કી તરફ સે આ ચુકા હે, અબ જો ચાહે ઈમાન લાએ ઔર જો ચાહે વો કાફિર રહે, યકીની બાત હે કે હમ ને ઝાલિમોં (કાફિરોં) કે લિયે ઐસી આગ તૈયાર કર રખી હે કે ઉસકી કનાતેં(લપેટેં, જવાળા) ઉન(કાફિરોં) કો ઘેરે મેં લે લેગી ઔર અગર વો(કાફિર) લોગ(પ્યાસ કી) ફરિયાદ કરેંગે તો ઉનકી ફરિયાદ કે જવાબ મે ઐસા પાની દિયા જાએગા જો પીગલે હુવે તાંબે કી તરહ હોગા(૧) જો(ઉન કે) ચેહરે કો ભુન ડાલેગા, વો કૈસા હી બુરા પાની હે ઔર વો(જહન્નમ) કૈસી હી બુરી આરામ કી જગહ હે ﴿૨૯﴾ યકીની બાત હે કે જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે તો યકીનન જો ભી અચ્છી તરહ અમલ કરે હમ ઉસ્કા સવાબ ઝાયેઅ નહી કરેંગે ﴿૩૦﴾ ઉન હી લોગોં કે લિયે હમેશા બસને કે બાગાત હેં(ઔર) ઉન કે નીચે નેહરેં બેહતી હોંગી, સોને કે કંગન ઉનકો વહાં પહનાએ જાએંગે(૨) ઔર હરે રંગ કે બારીક ઔર મોટે રેશમી કપડે(ઉસ જન્નત મેં) પેહનેંગે ઉન(બાગોં) મેં ઉંચે તખ્તોં પર ટેક લગા કર બેઠેં હોંગે(જન્નત) કિતના હી બેહતરીન બદલા હે ઔર વો(જન્નત) કિતની હી હસીન આરામ કી જગા હે ﴿૩૧﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તેલ કી તલછટ કી તરહ હોગા (તીસરા તર્જુમા) પીપ કી તરહ હોગા.

(૨) બતોરે એઝાઝો ઈકરામ મરદો કો કંગન પહનાએ જાએંગે, ગોયા યે ભી વહાં એક તરહ શાહી એઝાઝ કા સામાન હોગા. આજ કે દોર મે મર્દ ફેશન કે તોર પર હાથોં મે ઈસ તરહ કી ચીઝેં પહનતે હેં વો નાજાઈઝ હે.

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِاَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ اَعْنَابٍ وَّحَفَفْنٰهُمَا بِنَخْلٍ وَّجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ۝٣٢
كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ اٰتَتْ اُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِّنْهُ شَيْـًٔا ۙ وَّفَجَّرْنَا خِلٰلَهُمَا نَهَرًا ۝٣٣ وَّكَانَ لَهٗ ثَمَرٌ ۚ فَقَالَ لِصَاحِبِهٖ
وَهُوَ يُحَاوِرُهٗۤ اَنَا اَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَّاَعَزُّ نَفَرًا ۝٣٤ وَدَخَلَ جَنَّتَهٗ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ ۚ قَالَ مَاۤ اَظُنُّ اَنْ تَبِيْدَ هٰذِهٖۤ
اَبَدًا ۝٣٥ وَّمَاۤ اَظُنُّ السَّاعَةَ قَآئِمَةً ۙ وَّلَئِنْ رُّدِدْتُّ اِلٰى رَبِّيْ لَاَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ۝٣٦ قَالَ لَهٗ صَاحِبُهٗ
وَهُوَ يُحَاوِرُهٗۤ اَكَفَرْتَ بِالَّذِيْ خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوّٰىكَ رَجُلًا ۝٣٧

ઔર તુમ ઉન(લોગોં) કે સામને દો આદમિયોં કી(૧) મિસાલ(યાની હાલત) બયાન કરો જિન મેં સે એક કો(જો બદદીન થા) હમને અંગૂર કે દો બાગ (વાડી) દિયે થે ઔર ઉન દોનોં (બાગોં) કો ચારો તરફ સે હમને ખજૂર કે દરખ્ત સે ઘેર લિયા થા ઔર દોનોં(બાગોં) કે દરમિયાન હમને ખેતી લગા રખી થી ﴾૩૨﴿ વો દોનોં બાગ(પૂરા પૂરા) ફલ દેતે થે ઔર ફલ લાને મેં કોઈ કમી નહી છોડતે થે ઔર હમને ઉન દોનોં(બાગોં) કે દરમિયાન નહર જારી કર રખી થી ﴾૩૩﴿ ઔર ઉસ(આદમી) કે પાસ(ઔર ભી બહુત સે) ફલ(માલ ઔર દોલત) થે તો વો(એક દિન) અપને(દુસરે દીનદાર) સાથી સે બાતેં કરતે હુવે કહને લગા કે : મેરે પાસ માલ ઔર ઈઝઝત વાલે લોગોં કા જથ્થા તુજ સે ઝિયાદહ હે ﴾૩૪﴿ ઔર વો અપની જાન પર ઝુલ્મ(યાની કુફ્ર) કરતે હુવે અપને બાગ મે દાખિલ હુવા કેહને લગા કે : મેં નહી સમજતા હૂં કે કભી યે(બાગ) બરબાદ હોગા(૨) ﴾૩૫﴿ ઔર મેરા ખયાલ યે હે કે કયામત કભી નહી આએગી ઔર અગર (માન લો) કભી મુજે અપને રબ કે પાસ લોટાયા ભી ગયા(૩) તો ઉસ્સે ભી અચ્છી જગા મિલેગી ﴾૩૬﴿ ઉસ્કે સાથી ને ઉસ્સે બાતેં કરતે હુવે કહા કે : કયા તુ ઉસ ઝાત કે સાથ કુફ્ર કરતા હે જિસને(પેહલે) તુજે મિટ્ટી સે પૈદા કિયા(૪) ફિર (મની કે) નુતફે સે(બનાયા) ફિર તુજકો પુરા (તંદુરસ્ત, પુરા) આદમી બના દિયા ﴾૩૭﴿

---

(૧) જિન મે આપસ મેં દોસ્તી યા રીશ્તેદારી થી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મેરા તો ખયાલ નહી હે કે યે બાગ(મેરી ઝિંદગી મેં) કભી ભી બરબાદ હોગા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) વાપસ લે જાયા ભી ગયા.

(૪) અવ્વલ ઈન્સાન હઝરત આદમ અલ. મિટ્ટી સે પેદા કિયે ગએ યા ઈન્સાન જો ખાના ખાતા હે ઉસ્સે મની બનતી હે ઔર ઉસ સે બચ્ચા પેદા હોતા હે ઔર ખાના ઝમીન મે ઉગતા હે.

لٰكِنَّا۟ هُوَ اللّٰهُ رَبِّيْ وَلَآ اُشْرِكُ بِرَبِّيْٓ اَحَدًا ﴿٣٨﴾ وَلَوْلَآ اِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَآءَ اللّٰهُ ۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ۚ اِنْ تَرَنِ اَنَا
اَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَّوَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسٰى رَبِّيْٓ اَنْ يُّؤْتِيَنِ خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَآءِ فَتُصْبِحَ
صَعِيْدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾ اَوْ يُصْبِحَ مَآؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيْعَ لَهٗ طَلَبًا ﴿٤١﴾ وَاُحِيْطَ بِثَمَرِهٖ فَاَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلٰى مَآ
اَنْفَقَ فِيْهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا وَيَقُوْلُ يٰلَيْتَنِيْ لَمْ اُشْرِكْ بِرَبِّيْٓ اَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ تَكُنْ لَّهٗ فِئَةٌ يَّنْصُرُوْنَهٗ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ﴿٤٣﴾

લેકિન(મેં તો અકીદહ રખતા હું કે) વહી અલ્લાહ તઆલા મેરે રબ હેં ઔર મેં અપને રબ કે સાથ કિસીકો શરીક નહી કરતા ﴾૩૮﴿ ઔર જબ તુ તેરે બાગ મેં દાખિલ હો રહા થા તો તુને એસા કયું નહી કહા કે : જો અલ્લાહ તઆલા કો મંઝુર હોતા હે વહી હોતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કે બગૈર કિસી મેં કોઈ તાકત નહી હે, અગર તુજે મેરે બારે મેં યે નઝર આ રહા હે કે મેરા માલ ઔર મેરી અવલાદ તુજ સે કમ હે ﴾૩૯﴿ તો મુજે મેરે રબ સે ઉમ્મીદ હે કે મુજ કો તેરે બાગ સે બેહતર(બાગ દુનિયા યા આખિરત મેં) અતા કરે ઔર ઈસ(તેરે બાગ) પર આસમાન સે કોઈ સખ્ત આફત ભેજ દેવે જિસ્સે વો(બાગ) એક સાફ ચટીયલ મેદાન હોકર રહ જાએ ﴾૪૦﴿ યા ઉસ(બાગ) કા પાની(ઝમીન મેં) ઈતના નીચે ઉતર જાવે કે ફિર તુમ ઉસ્કો કિસી તરહ ભી તલાશ કર કે ન લા સકો(૧) ﴾૪૧﴿ ઔર(ફિર ઐસા હુવા કે) ઉસ કે(સારે) ફલોં કો અઝાબ ને ઘેરે મેં લે લિયા, ફિર જો માલ ઉસ્ને ઈસ(બાગ કો બનાને) મેં ખર્ચ કિયા થા ઉસ પર સુબહ કો અપને હાથ મલતા (મસલતા) રહ ગયા ઔર ઉસ બાગ કી યે હાલત હુઈ કે અપની છત પર (માંડવે કે સાથ) વો ગીરા (પડા) હુવા થા ઔર વો કેહને લગા કે : કાશ કે મેં અપને રબ કે સાથ કિસીકો શરીક ન કરતા ﴾૪૨﴿ ઔર ઉસ્કો કોઈ ઐસી જમાઅત નહી મિલી જો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ઉસ્કી મદદ કરતી ઔર ન વો ખુદ(ઈસ કાબિલ થા કે)બદલા લેવે(૨) ﴾૪૩﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુ ઉસ્કો દો બારા નીકાલને કી કોશિશ ભી ન કર સકે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ખુદ પર આને વાલી તકલીફ કો દૂર કર સકે.

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلّٰهِ الْحَقِّ ۭ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَاۗءٍ اَنْزَلْنٰهُ مِنَ السَّمَاۗءِ فَاخْتَلَطَ بِهٖ نَبَاتُ الْاَرْضِ فَاَصْبَحَ
هَشِيْمًا تَذْرُوْهُ الرِّيٰحُ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾ اَلْمَالُ وَالْبَنُوْنَ زِيْنَةُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَالْبٰقِيٰتُ
الصّٰلِحٰتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ اَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْاَرْضَ بَارِزَةً ۙ وَّحَشَرْنٰهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ
مِنْهُمْ اَحَدًا ﴿٤٧﴾

ઐસે હી મૌકે પર(ઈન્સાન કો પતા ચલતા હે કે) મદદ કરને કા સારા ઈખ્તિયાર (અધિકાર, હક) સચ્ચે અલ્લાહ તઆલા હી કો હાસિલ હે(૧), વહી(અલ્લાહ તઆલા) બેહતર સવાબ દેતે હેં ઔર(દુનિયા મેં ભી) બેહતર અંજામ દિખાતે હેં ﴾૪૪﴿

તુમ ઉનકે સામને દુનિયા કી ઝિંદગી કી મિસાલ(યાની હાલત) બયાન કર દો, ઉસ પાની કી તરહ હે જો હમને આસમાન સે ઉતારા, ફિર ઉસ(પાની) કે ઝરિયે ઝમીન કા સબ્ઝહ(હરયાલી) ખૂબ ગનજાન હો ગયા, ફિર વો (સબ્ઝહ સૂખ કર) ઐસા ચૂરા ચૂરા હો જાતા હે કે ઉસ કો હવાએં ઉડા લે જાતી હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર મુકમ્મલ કુદરત રખતે હેં ﴾૪૫﴿ માલ ઔર બેટે દુનિયાકી ઝિંદગી કી રોનક હેં ઔર જો બાકી રેહનેવાલી નેકિયા હેં(૨) વો તુમહારે રબકે નઝદીક સવાબ કે એતિબાર સે ભી બેહતર હેં ઔર ઉમ્મીદ લગાને કે એતિબાર સે ભી બેહતર હેં(૩) ﴾૪૬﴿ ઔર(ઉસ દિન કા ફિકર રખો કે) જિસ દિન હમ(તમામ) પહાડોં કો ચલાએંગે ઔર તુ ઝમીન કો દેખેગા કે ખુલી પડી હે(૪) ઔર હમ ઉન સબ લોગોં કો જમા કરેંગે ઔર હમ ઉનમેં સે કિસી એક કો ભી નહી છોડેંગે ﴾૪૭﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મદદ કરના તો અલ્લાહ તઆલા સચ્ચે હી કા કામ હે.

(૨) اَلْبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ સે મુરાદ :

[૧] લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ, સુબ્હાનલ્લાહ, અલ્હમદુલિલ્લાહ, અલ્લાહુઅકબર, વ લાહવ્લ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહિલ અલીય્યીલ અઝીમ, યે કલિમા પઢના [૨] પાંચ વકતકી નમાઝ [૩] કોઈ ભી નેક અમલ [૪] આમાલે સાલિહા કી નિય્યત ઔર ઈરાદા જિસ પર આમાલ કા કબૂલ હોના મૌકૂફ હે [૫] નેક લડકિયાં ભી બાકિયાતુસ્સાલિહાત સે મુરાદ હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉમ્મીદ લગાને કે લિયે ભી બેહતર હે(યાની આમાલે સાલિહા સે જો ઉમ્મીદ કાઈમ હોતી હે વો આખિરત મે ઝરૂર પૂરી હોગી) (૪) (દુસરા તર્જુમા) ખુલા મેદાન હે. ઔર કયામત મે ઝમીન સપાટ હોગી જો છુપીહુઈ ચીઝેં હે વો સામને આ જાવેગી.

وَعُرِضُوْا عَلٰى رَبِّكَ صَفًّا ؕ لَقَدْ جِئْتُمُوْنَا كَمَا خَلَقْنٰكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍۢ ؗ بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَّنْ نَّجْعَلَ لَكُمْ مَّوْعِدًا ﴿۴۸﴾ وَوُضِعَ
الْكِتٰبُ فَتَرَى الْمُجْرِمِيْنَ مُشْفِقِيْنَ مِمَّا فِيْهِ وَيَقُوْلُوْنَ يٰوَيْلَتَنَا مَالِ هٰذَا الْكِتٰبِ لَا يُغَادِرُ صَغِيْرَةً وَّلَا كَبِيْرَةً
اِلَّاۤ اَحْصٰىهَا ۚ وَوَجَدُوْا مَا عَمِلُوْا حَاضِرًا ؕ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ اَحَدًا ﴿۴۹﴾ ع
وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰۤئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ اَمْرِ رَبِّهٖ ؕ
اَفَتَتَّخِذُوْنَهٗ وَذُرِّيَّتَهٗۤ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِيْ وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ ؕ بِئْسَ لِلظّٰلِمِيْنَ بَدَلًا ﴿۵۰﴾

ઔર વો તુમ્હારે રબ કે પાસ(૧) સફ બાંધકર પેશ કિયે જાયેંગે(ઔર ઉનસે કહા જાયેગા કે) પકકી બાત યે હે કે જિસ તરહ હમને તુમકો પેહલી બાર પૈદા કિયા થા(૨) ઉસી તરહ તુમ હમારે સામને(હાઝિર હો કર) આયે(ઉસ્સે ઉલટા) બલ્કે તુમ તો(દુનિયા મેં) યે સમજતે થે કે હમ તુમ્હારે લિયે વાદે કા કોઈ વકત હી નકકી નહી કરેંગે ﴾૪૮﴿ ઔર આમાલ નામા રખ દીયા જાવેગા, સો(ઉસ વકત) તુમ મુજરિમોં કો દેખોગે કે વો ઉસ(કિતાબ) મે લીખી હુઈ બાતોં સે ડરતે હોંગે ઔર યે કેહતે હોંગે કે : હાય હમારી બરબાદી ! યે કૈસી કિતાબ(યાની આમાલ નામા) હે કે ઉસ્ને કોઈ છોટા યા બડા અમલ ઐસા નહી છોડા જિસ્કા પૂરા ઘેર ન લિયા હો ઔર વો અપના તમામ કિયા હુવા સામને મૌજૂદ પાએંગે(૩) ઔર તુમ્હારે રબ કિસી પર ઝરા ભી ઝુલ્મ નહી કરેંગે ﴾૪૯﴿

ઔર(વો વકત ભી યાદ કરો) જબ હમને ફરિશતોં સે કહા કે : આદમ કે સામને સજદા કરો તો સિવાએ ઈબ્લીસ કે સબને સજદા કિયા, વો(ઈબ્લીસ) તો જિન્નાત(કી કિસ્મ) મેં સે થા, ઉસ્ને તો અપને રબ કે હુકમ કી નાફરમાની કી, કયા ફિર ભી તુમ ઉસ(નાફરમાન) કો ઔર ઉસ્કી અવલાદ કો મુજે છોડકર(અપના) દોસ્ત બનાતે હો ?(૪) હાલાંકે વો સબ તુમ્હારે દુશમન હેં, ઝાલિમોં કો(અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર શયતાન કી દોસ્તી કા) કૈસા હી બુરા બદલા મિલા હે ﴾૫૦﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અપને રબ કે સામને.

(૨) નંગે બદન, નંગે પૈર, ખત્ના કી ચમડી કે સાથ ઔર હાઝરી હર એક કી અલગ અલગ હોગી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જો કુછ ઉન્હોંને(દુનિયા મે) કિયા થા વો સબ સામને મૌજૂદ પાએંગે.

(૪) શયતાન કી હકીકી અવલાદ ઔર ઉસ્કે જૈસે ઈન્સાન, જીન્નાત દોનોં મુરાદ હો સકતે હે.

مَآ أَشْهَدتُّهُمْ خَلْقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنفُسِهِمْ ۖ وَمَا كُنتُ مُتَّخِذَ ٱلْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ
نَادُوا۟ شُرَكَآءِىَ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقًا ﴿٥٢﴾ وَرَءَا ٱلْمُجْرِمُونَ ٱلنَّارَ
ع فَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُم مُّوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا۟ عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾
وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِى هَٰذَا ٱلْقُرْءَانِ لِلنَّاسِ مِن كُلِّ مَثَلٍ ۚ وَكَانَ ٱلْإِنسَٰنُ أَكْثَرَ شَىْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾

આસમાનોં ઔર ઝમીન કે બનાતે વકત મે ને ઉન(શયાતીન) કો બુલાયા નહી થા(૧) ઔર ન ખુદ ઉન કો બનાતે વકત(મેં ને ઉન કો હાઝિર કિયા થા)(૨) ઔર મે ંએસા (આજિઝ ઔર કમઝોર) નહી હું કે ગુમરાહ કરનેવાલોં કો(અપના) મદદ કરને વાલા બનાવું ﴿૫૧﴾ ઔર ઉસ દિન((કો યાદ કરો જબ) વો(અલ્લાહ તઆલા મુશરીકોં સે) કહેંગે : જિન કો તુમ મેરા શરીક સમજા કરતે થે ઉનકો પુકારો, તબ વો(કાફિર લોગ) ઉન(બુતોં) કો પુકારેંગે, લેકિન વો(શરીક) ઉન(કાફિરોં) કો કોઈ જવાબ હી નહી દેંગે ઔર હમ ઉન(કાફિરોં ઔર ઉન કે શરીકોં) કે દરમિયાન એક(હલાક કરને વાલી) આડ રખ દેંગે(૩) ﴿૫૨﴾ ઔર મુજરિમ લોગ આગ કો દેખ લેંગે તો સમજ જાએંગે કે ઉન કો ઉસ મે ગિરના હી હે ઔર વો(મુજરિમ લોગ) ઉસ(આગ) સે બચ નિકલને કા કોઈ રાસ્તા નહી પાવેંગે(૪) ﴿૫૩﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમ ને ઉસ કુર્આન મે લોગોં કે(ફાયદે કે) લિયે હર તરહ કે(ઉમદા) મઝામીન અલગ અલગ અંદાઝ સે બયાન કિયે(૫) ઔર(યે) ઈન્સાન તો હર ચીઝ સે ઝિયાદહ ઝઘડનેવાલા સાબિત હુવા હે(૬) ﴿૫૪﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હાઝિર નહી કિયા થા.

(૨) યાની એક કો પેદા કરને કે વકત દુસરે કો નહી બુલાયા.

(૩) યાની કાફિરોં ઔર ઉનકે બાતિલ ખુદાઓ કે દરમિયાન આગ કી બડી ચોડી ખાઈ બીચ મે કર દી જાએગી. مَّوْبِقًا જહન્નમ કા એક દરજા યા વાદી (ખીણ) કા નામ ભી હે.

(૪) (આગ સે) ફિરને કા રાસ્તા નહી પાવેંગે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ફિરા ફિરા કે બયાન કિયે (તીસરા તર્જુમા) ફિરા ફિરા કર આયતે બયાન કી(યાની એક હી મઝમૂન કો બાર બાર બયાન કિયા (ચોથા તર્જુમા) અલગ–અલગ અંદાઝ સે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઈન્સાન ઝઘડને મે સબસે ઝિયાદહ બઢ ગયા હે.

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُّؤْمِنُوْٓا اِذْ جَآءَهُمُ الْهُدٰى وَيَسْتَغْفِرُوْا رَبَّهُمْ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْاَوَّلِيْنَ اَوْ يَاْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ۝٥٥ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ ۚ وَيُجَادِلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا
بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوْٓا اٰيٰتِيْ وَمَآ اُنْذِرُوْا هُزُوًا ۝٥٦ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ فَاَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ
يَدٰهُ ۭ اِنَّا جَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ۭ وَاِنْ تَدْعُهُمْ اِلَى الْهُدٰى فَلَنْ يَّهْتَدُوْٓا اِذًا
اَبَدًا ۝٥٧

જબ ઉન(લોગોં) કે પાસ હિદાયત આ ચુકી તો ઉન(લોગોં) કો ઈમાન લાને સે ઔર અપને રબ સે ઈસ્તિગફાર કરને સે સિર્ફ ઈસ બાત ને રોકા કે પીછલે લોગોં જેસે (બરબાદી કે) વાકિઆત ઉનકો ભી પેશ આ જાએં. યા(આખિરત કા) અઝાબ ઉનકે સામને આકર ખડા હો જાએ(૧) ﴿૫૫﴾ હમ રસૂલોં કો સિર્ફ ઈસ લિયે ભેજતે રહે કે (ઈમાનવાલોં કો) ખુશખબરી દેવેં ઔર(કાફિરોં કો) ડરાએં ઔર(યે) કાફિર લોગ ઝૂઠા ઝઘડા ખડા કરતે હેં(૨); તાકે ઉસકે ઝરિયે સે હક કો ડગમગા દેવેં(૩) ઔર ઉન (કાફિરોં) ને મેરી આયતોં કો ઔર જિસ(અઝાબ) સે ઉનકો ડરાયા ગયા હે ઉસકો મઝાક બના રખા હે ﴿૫૬﴾ ઔર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જિસકો ઉસકે રબ કી આયતોં કે ઝરિયે સે નસીહત કી ગઈ(૪) ઉસને તો ઉન(આયતોં) સે મુંહ ફિરા લિયા ઔર અપને હાથ કે(પેહલે કે) કિયે હુવે(બુરે કામોં) કો ભૂલ ગયા(૫) હકીકત યે હે કે(ઉન કે બુરે કામોં કી વજહ સે) હમને ઉનકે દિલોં કે ઉપર પરદે ડાલ દિયે જિસકી વજહ સે વો ઉસ (કુર્આન) કો સમજતે નહીં હેં ઔર ઉનકે કાનોં મે ડાટ દે રખી હે(૬)ઔર અગર તુમ ઉનકો હિદાયત કી તરફ બુલાઓ તબ ભી વો સહી રાસ્તે પર હરગિઝ નહિ આએંગે ﴿૫૭﴾

---

(૧) કયા ઉસ વકત ઈમાન લાએંગે ? હાલાંકે ઉસ વકત કા ઈમાન ફાયદા નહી દેગા.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) યે કાફિર લોગ બાતિલ કા સહારા લેકર ઝઘડા કરતે હેં.
(૩) હક કો મિટાને કી કોશિશ ઔર હકવાલોં કો ડગમગા દેને કી સાઝીશ.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) સમજાયા ગયા.
(૫) બુરે કામોં કો ભી ભુલ ગયા ઔર ઉસકે અંજામ કો ભી ભુલ ગયા.
(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉનકે કાનોં મેં ષિકલ પૈદા કર દિયા હેં.

وَرَبُّكَ الْغَفُوْرُ ذُو الرَّحْمَةِ ؕ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوْا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ ؕ بَلْ لَّهُمْ مَّوْعِدٌ لَّنْ يَّجِدُوْا مِنْ دُوْنِهٖ
ع مَوْئِلًا ﴿۵۸﴾ وَتِلْكَ الْقُرٰٓى اَهْلَكْنٰهُمْ لَمَّا ظَلَمُوْا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَّوْعِدًا ﴿۵۹﴾
وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِفَتٰىهُ لَآ اَبْرَحُ حَتّٰٓى اَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ اَوْ اَمْضِىَ حُقُبًا ﴿۶۰﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا
حُوْتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيْلَهٗ فِى الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿۶۱﴾ فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتٰىهُ اٰتِنَا غَدَآءَنَا ؗ لَقَدْ لَقِيْنَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا
نَصَبًا ﴿۶۲﴾

ઔર તુમ્હારે રબ તો બહુત માફ કરનેવાલે હેં(બડી) રહમતવાલે હેં, અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ઉનકે કિયે હુવે કામોં કી વજહ સે પકડને લગ જાતે તો ફૌરન હી ઉન પર અઝાબ ભેજ દેતે; લેકિન ઉનકે લિયે(અઝાબ કા) એક વકત મુકર્રર (નકકી)હે જિસ(અઝાબ) સે બચને કે લિયે ઉનકો કોઈ હિફાઝત કી જગા નહીં મિલેગી ﴾૫૮﴿ ઔર યે સબ બસ્તીયાં હેં જબ(વહાં કે રહનેવાલોં ને) ઝુલ્મ(યાની કુફ્ર) કિયા તો હમને ઉન(બસ્તીયોં) કો તબાહ કર દિયા ઔર ઉનકો હલાક કરને કા હમને એક વકત મુકર્રર(નકકી) કિયા થા ﴾૫૯﴿

ઔર(વો વાકિયા ભી યાદ કરો) જબ મૂસા(અલ.) ને અપને નવજવાન ખાદિમ(શાગિર્દ : હઝરત યૂશઅ અલ.) સે કહા : મેં ઉસ વકત અપના સફર બરાબર જારી રખૂંગા જબ તક કે દો સમંદર કે મિલને કી જગહ(સંગમ) પર ન પહોંચ જાઉં યા બરસોં તક ચલતા હી રહૂંગા(૧) ﴾૬૦﴿ ફિર જબ વો દોનોં(યાની મૂસા અલ. ઔર ઉનકે નવજવાન શાગિર્દ) દો સમંદર કે મિલને કી જગહ પર પહોંચે તો દોનોં અપની મછલી ભૂલ ગએ(૨) ઔર ઉસ(મછલી) ને દરિયા મે સુરંગ (જૈસા) રાસ્તા બના લિયા ﴾૬૧﴿ ફિર જબ વો દોનોં આગે નિકલ ગએ તો મૂસા (અલ.) ને અપને ખાદિમ સે કહા કે : હમારે પાસ હમારા નાશ્તા લાઓ, સચ્ચી બાત હે કે હમને અપને ઈસ સફર મે(થકન કી) બડી તકલીફ ઉઠાઈ હે ﴾૬૨﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) યા લંબે ઝમાને તક ચલતા હી રહૂંગા.
નોટ : યે ઈલ્મ કી તલબ કા હાલ હે, મકસદ કો હાસિલ કરને કા પકકા ઈરાદહ હો, ચાહે વકત કિતના હી લગ જાએ.
(૨) ખાદિમો ઔર સાથિયોં કા સોંપા હુવા કામ ભૂલ જાના પુરાને ઝમાને સે ચલા આતા હુવા સિલસિલા હે.

قَالَ اَرَءَيۡتَ اِذۡ اَوَيۡنَاۤ اِلَى الصَّخۡرَةِ فَاِنِّىۡ نَسِيۡتُ الۡحُوۡتَ وَمَاۤ اَنۡسٰنِيۡهُ اِلَّا الشَّيۡطٰنُ اَنۡ اَذۡكُرَهٗ ۚ وَاتَّخَذَ سَبِيۡلَهٗ فِى
الۡبَحۡرِ ۖ عَجَبًا ﴿۶۳﴾ قَالَ ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبۡغِ ۖ فَارۡتَدَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿۶۴﴾ فَوَجَدَا عَبۡدًا مِّنۡ عِبَادِنَاۤ اٰتَيۡنٰهُ رَحۡمَةً مِّنۡ
عِنۡدِنَا وَعَلَّمۡنٰهُ مِنۡ لَّدُنَّا عِلۡمًا ﴿۶۵﴾ قَالَ لَهٗ مُوۡسٰى هَلۡ اَتَّبِعُكَ عَلٰٓى اَنۡ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمۡتَ رُشۡدًا ﴿۶۶﴾ قَالَ اِنَّكَ لَنۡ
تَسۡتَطِيۡعَ مَعِىَ صَبۡرًا ﴿۶۷﴾ وَكَيۡفَ تَصۡبِرُ عَلٰى مَا لَمۡ تُحِطۡ بِهٖ خُبۡرًا ﴿۶۸﴾ قَالَ سَتَجِدُنِىۡۤ اِنۡ شَآءَ اللّٰهُ صَابِرًا وَّلَاۤ اَعۡصِىۡ لَكَ
اَمۡرًا ﴿۶۹﴾

ઉસ(ખાદિમ) ને કહા : કયા આપને વો(અજીબ) બાત દેખી જબ હમ ચટાન કે પાસ ઠેહરે થે, સો મેં મછલી(કી અજીબ હાલત આપ કો બતાના) ભૂલ ગયા ઔર (આપસે) ઉસ(મછલી) કી બાત કરના મુજ કો સિર્ફ શયતાન હી ને ભૂલા દિયા ઔર ઉસ(મછલી) ને તો બડે અજીબ તરીકે સે સમંદર મે અપના રાસ્તા કર લિયા થા ﴿૬૩﴾ તો મૂસા (અલ.) ને કહા : ઉસી બાત કો તો હમ ચાહતે થે(૧) ફિર વો દોનોં અપને કદમ કે નિશાન દેખતે હુએ વાપસ ફિરે ﴿૬૪﴾ તો ઉન દોનોં ને હમારે બંદો મેં સે એક બંદે કો પા લિયા જિનકો હમને અપને પાસ સે(ખુસૂસી) રહમત સે નવાઝા થા ઔર હમને અપને પાસ સે એક(ખાસ) ઈલ્મ ઉનકો સિખાયા થા ﴿૬૫﴾ મૂસા (અલ.) ને ઉન સે કહા કે : કયા મેં ઈસ મકસદ સે તુમ્હારે સાથ રેહ સકતા હૂં કે જો ફાયદેવાલા ઈલ્મ આપકો સિખાયા ગયા હે ઉસ મેં સે કુછ હિસ્સા આપ મુજકો ભી સિખા દેવેં ? ﴿૬૬﴾ તો (ખઝિર અલ. ને) જવાબ દિયા કે : (મુજે) યકીન હે કે આપ મેરે સાથ રેહ કર કે બિલ્કુલ સબર નહી કર સકોગે ﴿૬૭﴾ ઔર જિન બાતોં કી આપ કો પૂરી તરહ જાનકારી નહી હે આપ ઉસ પર સબ્ર કેસે કર સકતે હે ? ﴿૬૮﴾ મૂસા (અલ.) ને કહા : ઇન્શાઅલ્લાહ(યાની અલ્લાહ તઆલા કે ચાહને સે) આપ મુજે સબર કરને વાલા પાએંગે(૨) ઔર મેં આપ કે કિસી હુકમ કે ખિલાફ કોઈ કામ નહી કરૂંગા ﴿૬૯﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) (જિસ જગહ વો મછલી ઝિંદા હો) ઉસી જગહ કો હમ તલાશ કર રહે થે.

(૨) તાલીબે ઈલ્મ (વિદ્યાર્થી) સબર કરનેવાલા હો ઔર કાઈદોં કે ખિલાફ કામ ન કરે, હઝરત મુસા અલ. પર બારી તઆલા કી સિફતે કલામ ઝાહીર હો રહી થી ઔર કલીમુલ્લાહ થે, ફિર ભી અપની તબીયત ઔર ખુબી કે ખિલાફ શર્ત મંઝુર કર લી યે હે સચ્ચે તાલીબે ઈલ્મ.

قَالَ فَاِنِ اتَّبَعۡتَنِیۡ فَلَا تَسۡـَٔلۡنِیۡ عَنۡ شَیۡءٍ حَتّٰۤی اُحۡدِثَ لَکَ مِنۡهُ ذِکۡرًا ﴿۷۰﴾
فَانۡطَلَقَا ٝ حَتّٰۤی اِذَا رَکِبَا فِی السَّفِیۡنَةِ خَرَقَهَا ؕ قَالَ اَخَرَقۡتَهَا لِتُغۡرِقَ اَهۡلَهَا ۚ لَقَدۡ جِئۡتَ شَیۡـًٔا اِمۡرًا ﴿۷۱﴾
قَالَ اَلَمۡ اَقُلۡ اِنَّکَ لَنۡ تَسۡتَطِیۡعَ مَعِیَ صَبۡرًا ﴿۷۲﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذۡنِیۡ بِمَا نَسِیۡتُ وَلَا تُرۡهِقۡنِیۡ مِنۡ اَمۡرِیۡ عُسۡرًا ﴿۷۳﴾
فَانۡطَلَقَا ٝ حَتّٰۤی اِذَا لَقِیَا غُلٰمًا فَقَتَلَهٗ ۙ قَالَ اَقَتَلۡتَ نَفۡسًا زَکِیَّةًۢ بِغَیۡرِ نَفۡسٍ ؕ لَقَدۡ جِئۡتَ شَیۡـًٔا نُّکۡرًا ﴿۷۴﴾

ખઝિર અલ. ને કહા કે : મેરે સાથ રેહના હે તો જબ તક મેં ખુદ હી આપસે કિસી બાત કા બતાના શુરૂઅ ન કરૂં આપ મુજ સે(સામને સે) કિસી ભી ચીઝ કે બારે મેં સવાલ ન કરેં ﴿૭૦﴾

સો વો દોનોં(યાની મૂસા ઔર ખઝિર અલ.) ચલે(૧) યહાં તક કે જબ યે દોનોં(ચલતે ચલતે આગે જાકર) કશતી મે સવાર હુએ(તો તખ્તા તોડકર) ખઝિર (અલ.) ને ઉસ(કશ્તી) મે સૂરાખ કર ડાલા તો મૂસા (અલ.) ને કહા : અરે કયા આપને ઈસ(કશ્તી) મે સૂરાખ કર દિયા; તાકે ઈન(સબ કશ્તીવાલોં) કો ડૂબો દેવેં ? યે તો તુમને અજીબ(૨) કામ કિયા ﴿૭૧﴾ (ખઝિર અલ. ને) કહા : કયા મેં ને(તુમસે) કહા નહીં થા કે તુમ મેરે સાથ રેહકર હરગિઝ સબર નહીં કર સકોગે ? ﴿૭૨﴾ તો મૂસા (અલ.) ને કહા : મુજસે જો ભૂલ હો ગઈ ઉસ પર મેરી પકડ ન કિજીએ ઔર મેરે (ઇલ્મ હાસિલ કરને કે) કામ કો ઝિયાદહ મુશ્કિલ મત બનાઓ ﴿૭૩﴾ ફિર વો દોનોં ચલે, યહાં તક કે જબ દોનોં એક લડકે સે મિલે તો ઉસ ખઝિર(અલ.) ને ઉસ(લડકે) કો કતલ કર ડાલા તો મૂસા(અલ.) ને કહા કે : અરે કયા આપને એક પાકીઝા(૩) જાન કો માર ડાલા ? જબ કે ઉસને કિસી કી જાન નહીં લી થી, પકકી બાત હે કે તુમને બડા બુરા કામ કિયા ﴿૭૪﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) દોનોં રવાના હુએ.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) અનોખા, ખૌફનાક, ભારી.
(૩) યાની બેગુનાહ યા બેકસૂર.

قَالَ اَلَمۡ اَقُلۡ لَّكَ اِنَّكَ لَنۡ تَسۡتَطِيۡعَ مَعِىَ صَبۡرًا ﴿۷۵﴾ قَالَ اِنۡ سَاَلۡتُكَ عَنۡ شَىۡءٍۢ بَعۡدَهَا فَلَا تُصٰحِبۡنِىۡ‌ ۚ قَدۡ بَلَغۡتَ مِنۡ
لَّدُنِّىۡ عُذۡرًا ﴿۷۶﴾ فَانْطَلَقَا ٚ حَتّٰٓى اِذَاۤ اَتَيَاۤ اَهۡلَ قَرۡيَةِ اۨسۡتَطۡعَمَاۤ اَهۡلَهَا فَاَبَوۡا اَنۡ يُّضَيِّفُوۡهُمَا فَوَجَدَا فِيۡهَا جِدَارًا
يُّرِيۡدُ اَنۡ يَّنۡقَضَّ فَاَقَامَهٗ‌ ؕ قَالَ لَوۡ شِئۡتَ لَـتَّخَذۡتَ عَلَيۡهِ اَجۡرًا ﴿۷۷﴾ قَالَ هٰذَا فِرَاقُ بَيۡنِىۡ وَبَيۡنِكَ‌ ۚ سَاُنَبِّئُكَ
بِتَاۡوِيۡلِ مَا لَمۡ تَسۡتَطِعْ عَّلَيۡهِ صَبۡرًا ﴿۷۸﴾ اَمَّا السَّفِيۡنَةُ فَكَانَتۡ لِمَسٰكِيۡنَ يَعۡمَلُوۡنَ فِى الۡبَحۡرِ فَاَرَدْتُّ اَنۡ اَعِيۡبَهَا
وَكَانَ وَرَآءَهُمۡ مَّلِكٌ يَّاۡخُذُ كُلَّ سَفِيۡنَةٍ غَصۡبًا ﴿۷۹﴾

ખઝિર(અલ.) ને કહા : કયા મેં ને તુમસે નહી કહા થા કે તુમ મેરે સાથ(રેહકર) હરગિઝ સબર નહી કર સકતે ? ﴾૭૫﴿ મુસા(અલ.) ને કહા : ઈસ(સવાલ) કે બાદ ભી આપ સે કોઈ બાત પૂછું તો આપ મુજે અપને સાથ મત રખના, બેશક આપ મેરી તરફ સે ઉઝર(કબૂલ કરને) કી(અખીરી) હદ કો પહોંચ ગએ હો ﴾૭૬﴿ ફિર દોનોં (આગે) રવાના હો ગએ, યહાં તક કે જબ યે દોનોં એક ગાંવવાલોં કે પાસ પહોંચે તો ઉસ ગાંવવાલોં સે ખાના માંગા, તો ઉન ગાંવવાલોં ને ઉન દોનોં કી મેહમાન નવાઝી સે ઈન્કાર કર દિયા તો દોનોં કો ઉસ(બસ્તી) મેં દિવાર મિલી જો ગિરના હી ચાહતી થી(૧) તો ઉસ(ખઝિર અલ.) ને ઉસ(દિવાર) કો સીધા ખડા કર દિયા, મૂસા(અલ.) ને કહા : અગર તુમ ચાહતે તો ઈસ(દિવાર કો સીધા ખડા કરને) પર મઝદૂરી (મજૂરી) લે લેતે(૨) ﴾૭૭﴿ (ઉસ પર) ખઝિર(અલ.) ને કહા : (અબ) યે મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન જુદાઈ કા વકત આ ગયા, અબ મેં તુમકો ઉન ચીઝોં કી હકીકત બતા દેતા હૂં જિન પર તુમ સે સબર નહી હો સકા ﴾૭૮﴿ વો જો કશ્તી થી વો (કુછ) ગરીબ આદમીયોં કી થી જો સમંદર મે મઝદૂરી(યાની મેહનત) કરતે થે તો મેં ને યે ઈરાદા કિયા કે ઉસ(કશ્તી) મે ઐબ(૩) પૈદા કરૂં(ઈસ લિયે કે) ઉનકે આગે એક(ઝાલિમ) બાદશાહ (હુદદ બીન બુદદ નામકા) થા જો હર(અચ્છી) કશ્તી કો ઝબરદસ્તી છીન કર લે લિયા કરતા થા ﴾૭૯﴿

(૧) ગિરને હી વાલી થી.

(૨) અજીબ ગાંવ થા, મેહમાન મુસાફિર કી જો ખિદમત ન કરે, ચાહને કે બાવજૂદ ધ્યાન ન દેવે ઐસે લોગોં કી ઇસ્લાહ કે લિયે મઝદૂરી માંગના યે ભી એક અખ્લાકી બાત થી જો મૂસા(અલ.) કે ઝહન મે આયી, દુસરી તરફ યતીમોં કે માલ કી હિફાઝત કે લિયે મુફ્ત મેં ખિદમત કરના હઝરત ખઝિર(અલ.) કે સામને થા.

(૩) ઐબ : નુકસાન,કમી, ખોડ,ખાપણ.

وَاَمَّا الْغُلٰمُ فَكَانَ اَبَوٰهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِيْنَآ اَنْ يُّرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَّ كُفْرًا ﴿٨٠﴾ فَاَرَدْنَآ اَنْ يُّبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ
زَكٰوةً وَّاَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾ وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلٰمَيْنِ يَتِيْمَيْنِ فِى الْمَدِيْنَةِ وَكَانَ تَحْتَهٗ كَنْزٌ لَّهُمَا وَكَانَ اَبُوْهُمَا
صَالِحًا ۚ فَاَرَادَ رَبُّكَ اَنْ يَّبْلُغَآ اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا ۖ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۚ وَمَا فَعَلْتُهٗ عَنْ اَمْرِىْ ؕ ذٰلِكَ
تَاْوِيْلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَّلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾
وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنْ ذِى الْقَرْنَيْنِ ؕ قُلْ سَاَتْلُوْا عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾ اِنَّا مَكَّنَّا لَهٗ فِى الْاَرْضِ وَاٰتَيْنٰهُ مِنْ
كُلِّ شَىْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾ فَاَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٥﴾

ઔર વો જો લડકા થા તો ઉસ્કે માં બાપ દોનોં ઈમાનવાલે થે, સો હમકો ઈસ બાત કા ડર હુવા કે વો ઉન દોનોં(યાની માં બાપ) કો(ઝબરદસ્તી કર કરકે) સરકશી (બદમાશી) ઔર કુફ્ર મે ફસા દેગા ﴾૮૦﴿ હમકો યે મંઝૂર હુવા કે ઉન(માં બાપ) કે રબ ઉનકો(ઐસી અવલાદ) દેવેં જો પાકીઝગી(યાની દીન) મેં ઉસ(કત્લ કિયે હુએ લડકે) સે બેહતર હો ઔર(માં બાપ સે) શફકત(૧) કરને મે બઢકર હો ﴾૮૧﴿ વો જો દિવાર થી વો શહર મે રહનેવાલે દો યતીમ લડકોં કી થી ઔર ઉસ(દિવાર) કે નીચે ઉન દોનોં(યતીમ લડકોં) કા ખઝાના(દફન કિયા હુવા) થા ઔર ઉન દોનોં(યતીમ લડકોં) કા(મર્હુમ) બાપ એક નેક આદમી થા; ઈસી લિયે આપકે રબ ને ચાહા કે વો દોનોં(લડકે) અપની જવાની કી ઉમર કો પહોંચ જાએં ઔર ખૂદ અપના ખઝાના નિકાલ લેં(યે સબ કામ) આપકે રબ કી રહમત સે(હુવા), મેં ને અપની રાય સે કોઈ કામ નહી કિયા, યે હકીકત હે ઉન સબ બાતોં કી જિન પર આપ સે સબર નહી હો સકા ﴾૮૨﴿

ઔર(એ નબી !) યે લોગ તુમસે ઝુલ્કરનૈન કે બારે મે પૂછતે હેં, તો તુમ(ઉનકો) જવાબ દો કે મે ઉસ્કે કુછ હાલાત તુમકો પઢકર સુનાતા હૂં ﴾૮૩﴿ યકીનન હમને ઉસ (ઝુલ્કરનૈન) કો ઝમીન પર હુકૂમત દી થી ઔર હમને ઉસ (ઝુલ્કરનૈન) કો હર કિસમ કે સામાન દિયે થે(૨) ﴾૮૪﴿ જિસ્કી વજહ સે વો એક રાસ્તે પર ચલ પડે(૩) ﴾૮૫﴿

---

(૧) અચ્છા સુલૂક, મેહરબાની.

(૨) (દુસરા તરજુમા) હમને ઉસ્કો હર કામ કા ઝરૂરી સામાન દિયા થા.

(૩) (દુસરા તરજુમા) સો વો એક(સફર કે લિયે) સામાન કી તૈયારી મેં લગ ગએ.

حَتّٰۤی اِذَا بَلَغَ مَغۡرِبَ الشَّمۡسِ وَجَدَهَا تَغۡرُبُ فِیۡ عَیۡنٍ حَمِئَۃٍ وَّ وَجَدَ عِنۡدَهَا قَوۡمًا ۬ؕ قُلۡنَا یٰذَا الۡقَرۡنَیۡنِ اِمَّاۤ اَنۡ
تُعَذِّبَ وَ اِمَّاۤ اَنۡ تَتَّخِذَ فِیۡهِمۡ حُسۡنًا ﴿۸۶﴾ قَالَ اَمَّا مَنۡ ظَلَمَ فَسَوۡفَ نُعَذِّبُهٗ ثُمَّ یُرَدُّ اِلٰی رَبِّهٖ فَیُعَذِّبُهٗ عَذَابًا نُّکۡرًا ﴿۸۷﴾
وَ اَمَّا مَنۡ اٰمَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَهٗ جَزَآءَۨ الۡحُسۡنٰی ۚ وَ سَنَقُوۡلُ لَهٗ مِنۡ اَمۡرِنَا یُسۡرًا ﴿ؕ۸۸﴾ ثُمَّ اَتۡبَعَ سَبَبًا ﴿۸۹﴾ حَتّٰۤی اِذَا بَلَغَ
مَطۡلِعَ الشَّمۡسِ وَجَدَهَا تَطۡلُعُ عَلٰی قَوۡمٍ لَّمۡ نَجۡعَلۡ لَّهُمۡ مِّنۡ دُوۡنِهَا سِتۡرًا ﴿ۙ۹۰﴾ کَذٰلِکَ ؕ وَ قَدۡ اَحَطۡنَا بِمَا لَدَیۡهِ خُبۡرًا ﴿۹۱﴾
ثُمَّ اَتۡبَعَ سَبَبًا ﴿۹۲﴾

યહાં તક કે જબ વો (ઝુલ્કરનૈન) સૂરજ કે ડુબને કી જગહ પર પહોંચ ગયે(૧) તો વો(સૂરજ) ઉનકો એક કાલે કિચડ કે ચશ્મે મે ડુબતા દિખાઈ દિયા, વહાં પર ઉસ (ઝુલ્કરનૈન) ને એક કૌમ કો પાયા, હમ ને કહા કેઃ એ ઝુલ્કરનૈન ! (તુમહારે લિયે ઈસ કૌમ કે બારે મેં ઈખ્તિયાર હે) યા તો તુમ ઉન કો સઝા દો યા ઉન કે મુઆમલે મે અચ્છાઈ કા મુઆમલા ઈખ્તિયાર કરો(૨) ﴾૮૬﴿ ઉસ(ઝુલ્કરનૈન) ને કહા : જો ભી ઝુલ્મ (યાની કુફ્ર) અપનાએગા તો હમ અનકરીબ ઉસ કો સઝા દેંગે, ફિર વો(મરને કે બાદ) અપને રબ કી તરફ લોટાયા જાએગા તો વો(ઉસ કે રબ) ઉસકો સખ્ત સઝા દેંગે(૩) ﴾૮૭﴿ ઔર જો આદમી ઈમાન લાયા ઔર નેક કામ કિયે તો ઉસકો(આખિરત મેં ભી) અચ્છા બદલા મિલેગા ઔર હમ ભી અપને બરતાવ મેં ઉસ્કે સાથ આસાની કરેંગે(૪) ﴾૮૮﴿ ફિર વો(ઝુલ્કરનૈન) એક રાસ્તે પર ચલ પડે(૫) ﴾૮૯﴿ યહાં તક કે જબ વો સૂરજ કે નીકલને કી જગહ પર પહોચેં તો ઉસ(સૂરજ) કો દેખા કે વો એક ઐસી કૌમ પર નિકલ રહા હે કે જિનકે લિયે હમને ઉસ(સૂરજ કી ધૂપ) સે બચાવ કે લિયે કોઈ પરદા(યાની આડ) નહી રખા થા ﴾૯૦﴿ વાકિઆ ઈસી તરહ હુવા હે, ઉસ (ઝુલ્કરનૈન) કે પાસ જો(સામાન) થા હમકો ઉસ્કી પૂરી ખબર થી(૬) ﴾૯૧﴿ ફિર વો (ઝુલ્કરનૈન સામાન કી તૈયારી કર કે) એક રાસ્તે પર ચલ પડે ﴾૯૨﴿

(૧) સામાન કી તૈયારી કે બાદ સફર મે રવાના હોકર.

(૨) કમાલ યે હે કે ખૂબ દા'વત દે કર ઉનમેં ઈમાની ખૂબી પેદા કી જાએ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) બુરા અઝાબ દેગેં.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમ ભી ઉસ્કો અપના હુકમ દેતે વકત આસાની કી બાત કહેંગે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ફિર વો એક(દુસરે સફર કે લિયે) સામાન કી તૈયારી મે લગ ગયે.

(૬) ઔર સફર મે જો હાલાત પેશ આયે હમ કો ઉસ્કી પૂરી ખબર થી.

حَتّٰۤى اِذَا بَلَغَ بَيۡنَ السَّدَّيۡنِ وَجَدَ مِنۡ دُوۡنِهِمَا قَوۡمًا ۙ لَّا يَكَادُوۡنَ يَفۡقَهُوۡنَ قَوۡلًا ﴿۹۳﴾ قَالُوۡا يٰذَا الۡقَرۡنَيۡنِ اِنَّ يَاۡجُوۡجَ
وَمَاۡجُوۡجَ مُفۡسِدُوۡنَ فِى الۡاَرۡضِ فَهَلۡ نَجۡعَلُ لَكَ خَرۡجًا عَلٰۤى اَنۡ تَجۡعَلَ بَيۡنَنَا وَبَيۡنَهُمۡ سَدًّا ﴿۹۴﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّىۡ فِيۡهِ
رَبِّىۡ خَيۡرٌ فَاَعِيۡنُوۡنِىۡ بِقُوَّةٍ اَجۡعَلۡ بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُمۡ رَدۡمًا ﴿۹۵﴾ اٰتُوۡنِىۡ زُبَرَ الۡحَدِيۡدِ ؕ حَتّٰۤى اِذَا سَاوٰى بَيۡنَ الصَّدَفَيۡنِ
قَالَ انْفُخُوۡا ؕ حَتّٰۤى اِذَا جَعَلَهٗ نَارًا ۙ قَالَ اٰتُوۡنِىۡۤ اُفۡرِغۡ عَلَيۡهِ قِطۡرًا ﴿۹۶﴾

યહાં તક કે જબ વો(ઝુલ્કરનૈન)દો પહાડ કે દરમિયાન પહોંચે તો ઉન(દો પહાડોં) કે પીછે એક ઐસી કૌમ કો(આબાદ) દેખા જિન કે બારે મેં ઐસા લગતા થા કે વો કોઈ બાત નહી સમજતે(૧) ﴾૯૩﴿ વો(કૌમ કે લોગ) કેહને લગે(૨) : એ ઝુલ્કરનૈન ! યકીનન યાજૂજ ઔર માજૂજ ઝમીન મેં(બડા) ફસાદ કરતે હેં, કયા હમ આપ કો કુછ માલ (ટેકસ કે તોર પર) જમા કર દેં જિસ્કે બદલે આપ હમારે ઔર ઉનકે દરમિયાન એક દિવાર બના દેં ﴾૯૪﴿ ઝુલ્કરનૈન ને કહા : મેરે રબ ને જિસ(માલ) પર મુજે કુદરત દી હે(૩) વહી(મેરે લિયે) બેહતર(ઔર કાફી) હે, હાં ! ઈતના કરો કે(હાથ પાઉં કી) તાકત(યાની મેહનત કે ઝરીયે) સે તુમ મેરી મદદ કરો(૪) મે તુમ્હારે ઔર ઉન(યાજૂજ માજૂજ) કે દરમિયાન એક મઝબૂત દિવાર બના દૂંગા ﴾૯૫﴿ તુમ મેરે પાસ લોહે કે તખ્તે (યાની લોખંડ કી પ્લેટ) લાવો, યહાં તક કે જબ ઉન્હોંને(લોહે કે તખ્તોં કો પહાડોં કે દરમિયાન કી ખાલી જગહ મે રખકર) દોનોં પહાડોં કે ઉંચે કિનારે તક બરાબર કર(કે મિલા) દિયા તબ ઉસ (ઝુલ્કરનૈન) ને કહા : અબ તુમ ઉસ પર(આગ જલાકર) ધોંકો (ફુંક માર કર તપાવો), યહાં તક કે ઉસ (દિવાર) કો જબ (લાલ) અંગારા(જૈસા) બના દિયા તો ઉસ (ઝુલ્કરનૈન) ને કહા કે : મેરે પાસ પીઘલા હુવા તાંબા લાવો, મેં ઉસકે ઉપર ડાલ દૂં(૫) ﴾૯૬﴿

---

(૧) કોઈ બાત સમજને કે લિયે તૈયાર હી નહી થે.

(૨) શાયદ કિસી તર્જુમાન(દુભાષિયા) કે વાસ્તે સે.

(૩) યાની જિસ માલ કો ખર્ચ કરને કા અલ્લાહ તઆલા ને મુજે ઈખ્તિયાર(અધિકાર) દિયા હે.

(૪) યાની જિસ્માની મેહનત જો તામીર કે લિયે જરૂરી હે ઉસ્કે ઝરીયે મદદ કરો.

(૫) તાકે તખ્તોં કે બીચ કી તિરાડેં (ખાલી જગહ) ભર જાવે, સપાટ હો જાવે ઔર મઝબૂતી ઝિયાદહ હો જાવે.

فَمَا اسْطَاعُوْٓا اَنْ يَّظْهَرُوْهُ وَمَا اسْتَطَاعُوْا لَهٗ نَقْبًا ﴿۹۷﴾ قَالَ هٰذَا رَحْمَةٌ مِّنْ رَّبِّيْ ۚ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ رَبِّيْ جَعَلَهٗ دَكَّآءَ ۚ
وَكَانَ وَعْدُ رَبِّيْ حَقًّا ﴿۹۸﴾ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَّمُوْجُ فِيْ بَعْضٍ وَّنُفِخَ فِي الصُّوْرِ فَجَمَعْنٰهُمْ جَمْعًا ﴿۹۹﴾ وَّعَرَضْنَا
جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكٰفِرِيْنَ عَرْضَا ﴿۱۰۰﴾ الَّذِيْنَ كَانَتْ اَعْيُنُهُمْ فِيْ غِطَآءٍ عَنْ ذِكْرِيْ وَكَانُوْا لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَمْعًا ﴿۱۰۱﴾ ع
اَفَحَسِبَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنْ يَّتَّخِذُوْا عِبَادِيْ مِنْ دُوْنِيْٓ اَوْلِيَآءَ ۭ اِنَّآ اَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكٰفِرِيْنَ نُزُلًا ﴿۱۰۲﴾ قُلْ
هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْاَخْسَرِيْنَ اَعْمَالًا ﴿۱۰۳﴾

ફિર વો(યાજૂજ માજૂજ) ઉસ પર ચઢ ભી નહી સકતે ઔર ઉસ્મે સૂરાખ ભી નહી કર સકતે ﴿૯૭﴾ ઉસ(ઝુલ્કરનૈન) ને કહા કે : યે(દિવાર) મેરે રબ કી રહમત(સે) હે(૧), ફિર જબ મેરે રબ કે વાદે કા વકત આ પહોંચેગા તો વો(મેરે રબ) ઉસ(દિવાર) કો (ગિરાકર) ઝમીન કે બરાબર કર દેંગે ઔર મેરે રબ કા વાદા તો બિલ્કુલ સચ્ચા હી હે ﴿૯૮﴾ ઔર ઉસ દિન હમ ઉનકી હાલત ઐસી કર દેંગે કે વો મોજોં કી તરહ એક દૂસરે મે ઘુસતે (યાની ટકરાતે) હોંગે ઔર સૂર ફુંક દિયા જાયેગા તો હમ ઉન(તમામ મખ્લૂક) કો એક સાથ જમા કર દેંગે ﴿૯૯﴾ ઔર ઉસ દિન હમ જહન્નમ કો કાફિરોં કે બિલ્કુલ સામને લે આવેંગે(૨) ﴿૧૦૦﴾ વો કાફિર જિન કી આંખોં પર મેરી નસીહત કે બારે મેં(ગફલત કા) પરદા પડા હુવા થા ઔર વો (હમારે કલામ કો) સુન ભી નહી સકતે થે ﴿૧૦૧﴾

કયા ફિર ભી યે કાફિર લોગ યે સમજતે હેં કે મુજે છોડકર મેરે બંદો કો (અપના) મદદ કરનેવાલા બનાયેંગે ?(૩) યકીન રખો ! હમને ઐસે કાફિરોં કી મેહમાની કે લિયે જહન્નમ તૈયાર કર રખી હે ﴿૧૦૨﴾ તુમ(ઉનસે) પુછો : કયા હમ તુમકો બતલાએં ઐસે લોગ જો આમાલ કે એતેબાર સે બડે નુકસાન મે હેં ?(૪) ﴿૧૦૩﴾

(૧) જિસ્ને મુજસે ઐસી મઝબૂત દિવાર બનવાઈ.

(૨) આયત મેં જહન્નમ કો કાફિરોં કે સામને ઝાહિર કરના યા જહન્નમ કો કાફિરોં કે કરીબ કરના યા કાફિરોં કો જહન્નમ મે દાખિલ કરના મુરાદ હો સકતા હે.

(૩) યાની અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી કો મદદગાર બનાને કા કોઈ ફાયદા નહી હોગા.

(૪) અગર ઉન કાફિરોં કો અપને કુછ આમાલ પર નાઝ હો તો.

ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ
رَبِّهِمْ وَلِقَآئِهِۦ فَحَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَزْنًا ﴿١٠٥﴾ ذَٰلِكَ جَزَآؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا۟ وَٱتَّخَذُوٓا۟
ءَايَٰتِى وَرُسُلِى هُزُوًا ﴿١٠٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّٰتُ ٱلْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَٰلِدِينَ فِيهَا لَا
يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾ قُل لَّوْ كَانَ ٱلْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَٰتِ رَبِّى لَنَفِدَ ٱلْبَحْرُ قَبْلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَٰتُ رَبِّى وَلَوْ جِئْنَا
بِمِثْلِهِۦ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰٓ إِلَىَّ أَنَّمَآ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُوا۟ لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا
صَٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا ﴿١١٠﴾ ع

યે વો લોગ હેં જિનકી(સારી) કોશિશેં(યાની દોડ ધૂપ) દુનિયા કી ઝિંદગી મે ભટકતી રહી(૧) ઔર(ઉનકી હાલત યે હે કે) વો યે સમજતે રહેં કે વો બહોત અચ્છા કામ કર રહે હેં ﴿૧૦૪﴾ ઉન્હી લોગોં ને અપને રબ કી આયતોં કા ઔર ઉસ્સે મિલને કા ઈન્કાર કિયા; ઈસ લિયે ઉનકે કિયે હુએ કામ બરબાદ હો ગએ ઔર હમ કયામત કે દિન ઉનકે લિયે કોઈ તરાઝૂ કાયમ નહી કરેંગે ﴿૧૦૫﴾ ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે યે જહન્નમ ઉન્કી સઝા હે(યે સઝા ઈસ લિયે ભી હે કે) ઉન્હોંને મેરી આયતોં ઔર મેરે રસૂલોં કા મઝાક ઉડાયા થા ﴿૧૦૬﴾ યકીની બાત યે હે કે જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે, હરે હરે બાગીચે(૨) ઉનકી મેહમાની કે લિયે હોંગે ﴿૧૦૭﴾ ઉન(બાગોં) મે વો હમેશા રહેંગે(ઔર) વહાંસે(જગા બદલ કર) કિસી ઔર જગા જાના વો નહી ચાહેંગે ﴿૧૦૮﴾ (એ નબી !) તુમ(લોગોં સે એસા) કેહ દો : અગર મેરે રબ કી બાતેં લિખને કે લિયે સમંદર રોશનાઈ બન જાએ તો મેરે રબ કી બાતેં ખતમ હોને સે પેહલે સમંદર ખતમ હો જાએગા; અગર ચે(ઉસ સમંદર કી) મદદ કે લિયે ઐસા હી(સમંદર કા પાની) હમ લે આયેં ﴿૧૦૯﴾ (એ નબી !) તુમ(લોગોં કો યે ભી) કહો : મેં તો તુમ્હારે જૈસા બશર હૂં(હાં ! યે બાત હે કે) મેરી તરફ વહી આતી હે કે તુમ્હારા મા'બૂદ એક હી મા'બૂદ હે, સો જો શખ્સ અપને રબ સે મિલને કી આરઝૂ રખતા હો તો ઉસ્કો ચાહિયે કે નેક અમલ કરે ઔર અપને માલિક કી ઈબાદત મે કિસી કો શરીક ન કરે ﴿૧૧૦﴾

(૧) યાની બેકાર હો ગઈ, ગઈ ગુઝરી હો ગઈ.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઠંડે સાયેવાલે બાગીચે (તીસરા તર્જુમા) ફિરદૌસ કે બાગ.

સુરએ મરયમ

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૯૮) આયતેં હેં, સૂરએ ફાતિર કે બાદ ઔર સૂરએ તાહા સે પેહલે (૪૪) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

મરયમ : યે સુરયાની ઝબાન કા લફ્ઝ હે, ઉસ્કા મઅના આતા હે ''ખિદમત કરનેવાલી'', યે હઝરત ઈસા અલ. કી વાલિદા કા નામ હે, હઝરત મરયમ અલ. કી વાલિદા કા નામ'' હના'' હે, ઔર વાલિદ કા નામ''ઈમરાન'' હે.

હઝરત મરયમ અલ. કો બગૈર મર્દ કે અવલાદ હોને કા અજીબો ગરીબ વાકિઆ અલ્લાહ તઆલા ને ઈસ સૂરત મે બયાન ફરમાયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

کٓھٰیٓعٓصٓ ۟ۚ﴿۱﴾ ذِکۡرُ رَحۡمَتِ رَبِّکَ عَبۡدَہٗ زَکَرِیَّا ۖ﴿۲﴾ اِذۡ نَادٰی رَبَّہٗ نِدَآءً خَفِیًّا ﴿۳﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّیۡ وَہَنَ الۡعَظۡمُ مِنِّیۡ
وَ اشۡتَعَلَ الرَّاۡسُ شَیۡبًا وَّ لَمۡ اَکُنۡۢ بِدُعَآئِکَ رَبِّ شَقِیًّا ﴿۴﴾ وَ اِنِّیۡ خِفۡتُ الۡمَوَالِیَ مِنۡ وَّرَآءِیۡ وَ کَانَتِ امۡرَاَتِیۡ عَاقِرًا
فَہَبۡ لِیۡ مِنۡ لَّدُنۡکَ وَلِیًّا ۙ﴿۵﴾ یَّرِثُنِیۡ وَ یَرِثُ مِنۡ اٰلِ یَعۡقُوۡبَ ٭ۖ وَ اجۡعَلۡہُ رَبِّ رَضِیًّا ﴿۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હે.

کٓھٰیٓعٓصٓ (કાફ હા યા ઐન સાદ)﴿૧﴾ યે તુમ્હારે રબ કી મેહરબાની કા બયાન હે જો ઉસ્ને અપને બંદે ઝકરિય્યા(અલ.) પર કી થી ﴿૨﴾ (યે ઉસ વકત કી બાત હે) જબ ઉસ(ઝકરિય્યા અલ.) ને અપને રબ કો ધીમી આવાઝ સે પુકારા થા(૧) ﴿૩﴾ ઝકરિય્યા (અલ.) ને કહા : એ મેરે રબ ! મેરી હડ્ડી તો(બુઢાપે કી વજહ સે) કમઝોર હો ગઈ ઔર સર બુઢાપે કી સફેદી સે ચમક ઉઠા(૨) ઔર મેરે રબ ! મેં આપસે માંગકર કભી ભી મહરૂમ ન રહા ﴿૪﴾ ઔર મુજે અપને(મરને) કે બાદ રીશ્તેદારોં સે ડર લગા હુવા હે(૩) ઔર મેરી બીવી તો બાંજ (જીસ્કો અવલાદ ન હુઈ) હે, સો આપ ખાસ મુજે અપને પાસ સે(ઝાહિરી હાલાત ન હોને કે બાવજૂદ) વારિસ(યાની બેટા) અતા કીજિએ ﴿૫﴾ જો મેરા (ભી નબુવ્વતવાલે કામોં મેં) વારિસ બને(૪) ઔર યાકૂબ(અલ.) કે ખાનદાન કા (ઈલ્મ ઔર દઅવત કે કામ મેં) વારિસ બને, ઔર મેરે રબ આપ ઉસ્કો અપના પસંદીદા બના દીજિએ(૫) ﴿૬﴾

---

(૧) આહિસ્તા આવાઝ સે દુઆ કરના પસંદીદા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મેરે સર મે બાલોં કી સફેદી ફેલ પડી. નુકતા : દુઆ મે અપની કમઝોરી ઔર બુરીહાલત કો બોલના કબૂલિયત કા ઝરિયા બનતી હે.

(૩) યાની ચચાઝાદ ભાઈયોં સે કે વો દીન કી ખિદમત જૈસી હોની ચાહિએ વૈસી નહી કરેંગે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) જો મેરી જગહ બેઠે.

(૫) યાની અલ્લાહ તઆલા કે યહાં પસંદીદા હો, અવામ મેં ભી મકબૂલ હો.

يٰزَكَرِيَّاۤ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلٰمِ ۣاسْمُهٗ يَحْيٰى ۙ لَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ۝٧ قَالَ رَبِّ اَنّٰى يَكُوْنُ لِىْ غُلٰمٌ وَّكَانَتِ امْرَاَتِىْ
عَاقِرًا وَّقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ۝٨ قَالَ كَذٰلِكَ ۚ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىَّ هَيِّنٌ وَّقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ
شَيْـًٔا ۝٩ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّىْۤ اٰيَةً ؕ قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۝١٠ فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ مِنَ
الْمِحْرَابِ فَاَوْحٰۤى اِلَيْهِمْ اَنْ سَبِّحُوْا بُكْرَةً وَّعَشِيًّا ۝١١ يٰيَحْيٰى خُذِ الْكِتٰبَ بِقُوَّةٍ ؕ وَاٰتَيْنٰهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ۝١٢

(અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા) એ ઝકરિય્યા ! હમ આપકો એક લડકે કી ખુશખબરી દેતે હેં કે ઉસ્કા નામ યહયા હોગા કે હમને ઉસ નામ કા(ઐસી સિફાતવાલા) ઈસ્સે પેહલે કોઈ(બચ્ચા) પૈદા નહી કિયા ﴾૭﴿ (ઝકરિય્યા અલ. ને) કહા : એ મેરે રબ ! મુજકો કિસ તરહ લડકા હોગા(૧) ? હાલાંકે મેરી બીવી બાંજ હે ઔર મેં ઐસે બુઢાપે પર પહોંચ ગયા હૂં કે મેરા બદન તો સુખ ગયા હે(૨) ﴾૮﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : ઈસી તરહ હોગા(૩) તુમ્હારે રબને ફરમાયા : વો(બુઢાપે મે અવલાદ દેના) મેરે લિયે આસાન હે(૪) ઔર મેં ને ઈસ્સે પેહલે તુમકો પૈદા કિયા થા; હાલાંકે તુમ(પૈદાઈશ સે પેહલે) કુછ નહી થે ﴾૯﴿ (ઝકરિય્યા અલ. ને) કહા : એ મેરે રબ ! આપ મેરે લિયે(બચ્ચા પૈદા હોના નઝદીક હે ઉસ્કી) કોઈ નિશાની નકકી કર દીજિએ(અલ્લાહ તઆલા ને) ફરમાયા કે : (વો નિશાની યે હે કે) તુમ તંદુરસ્ત હોને કે બાવજૂદ તીન રાત(દિન) તક લોગોં સે બાત નહી કર સકોગે ﴾૧૦﴿ ફિર ઝકરિય્યા(અલ. અપની) ઈબાદત કી જગહ સે નિકલકર અપની કૌમ કે પાસ આયે ઔર ઉન(કૌમ કે લોગોં) કો ઈશારા સે સમજાયા કે(રોઝાના કી આદત કે મુતાબિક) સુબહ વ શામ તસ્બીહ(યાની ઈબાદત) કિયા કરો ﴾૧૧﴿ એ યહયા !(૫) કિતાબ(યાની તૌરાત) મઝબૂતી સે પકડે રેહના(૬) ઔર હમને બચપન હી મેં ઉનકો દીન કી(ખાસ) સમજ અતા કર દી થી ﴾૧૨﴿

(૧) યાની બચ્ચે કી પૈદાઈશ કા તરીકા કયા હોગા, મેં જવાન હુંગા યા બુઢાપા રેહતે હુએ અવલાદ મિલેગી.

(૨) મેં તો બુઢાપે કે અખીરી દરજે તક પહોંચ ચુકા હૂં.

(૩) યાન મૌજુદા જિસ્માની હાલત ઈસી તરહ રહેગી.

(૪) યાની મામૂલી બાત હે.

(૫) યાની ફિર જબ યહયા (અલ.)પૈદા હો ગએ, બડે ભી હો ગએ તબ ફરમાયા.

(૬) યાની અમલ કરને કી ખાસ કોશિશ કરો.

وَّحَنَانًا مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكٰوةً ؕ وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾ وَّبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلٰمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ
يَمُوْتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ ع

وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ مَرْيَمَ ۘ اِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ اَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُوْنِهِمْ حِجَابًا ۖ
فَاَرْسَلْنَآ اِلَيْهَا رُوْحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ اِنِّيْٓ اَعُوْذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾

હમને ખાસ અપને પાસ સે(યહયા અલ. કો) રહમદિલી(૧) ઔર(અખ્લાક કી) પાકીઝગી (કી ખુબીયાં અતા કી થી) ઔર વો બડે તકવાવાલે થે ﴾૧૩﴿ ઔર અપને વાલિદૈન કી બડી ખિદમત કરનેવાલે થે ઔર(મખ્લૂક કે સાથ) સરકશી (અત્યાચાર) (ઔર અલ્લાહ તઆલા કી) નાફરમાની કરનેવાલે નહીં થે ﴾૧૪﴿ ઔર જિસ દિન વો(યહયા અલ.) પૈદા કિયે ગએ ઔર જિસ દિન ઉનકો મૌત આયેગી ઔર જિસ (કયામત કે) દિન ઝિંદા કરકે દોબારા ઉઠાએ જાયેંગે(હર હાલત મે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) ઉસ પર સલામ(યાની સલામતી) હે ﴾૧૫﴿

ઔર(એ નબી !) તુમ ઈસ કિતાબ(કુર્આન કે ખાસ હિસ્સે) મેં મરયમ કી ભી બાત સુનાવો, જબ વો અપને ઘરવાલોં સે અલગ હો કર એક ઐસે મકાન(જગહ) મે ચલી ગઈ જો મશરિક મે થા(૨) ﴾૧૬﴿ ફિર ઉસ(મરયમ) ને(અપને ઔર) ઉન(લોગોં) કે દરમિયાન મેં પડદા ડાલ દિયા, સો હમને ઉનકે પાસ અપના એક ફરિશ્તા(જિબ્રઈલ અલ.) કો ભેજા જો ઉસ(મરયમ) કે સામને એક મુકમ્મલ ઈન્સાન કી શકલ મે ઝાહિર હુવા(૩) ﴾૧૭﴿ વો(મરયમ) બોલી : મેં તુજસે(અલ્લાહ) રહમાન કી હિફાઝત ચાહતી હું, અગર તુ ખુદા સે ડરનેવાલા હે(તો યહાં સે ચલા જા)(૪) ﴾૧૮﴿

---

(૧) લોગોં પર મહેરબાની કરના આપકી આદત થી ઔર દિલ કી નરમી ભી થી.

(૨) બયતુલ મુકદ્દસ કા પુરબ વાલા હિસ્સા મુરાદ હે. તફસીલ કે લિયે દેખિએ 'દેખી હુઈ દુનિયા' ભાગ તીન ઔર વાકિઆ કી તફસીલ ખુત્બાતે મહમુદ : ભાગ ૮ મે દેખિએ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) પૂરા ઈન્સાન બનકર આયા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અગર તુ ખુદા સે ડરનેવાલા હો તો ભી મેં રહમાન સે તેરે બારે મે હિફાઝત માંગતી હૂં. યાની મુત્તકી હો તબ ભી કરીબ મત આ, મુત્તકી કહે જાનેવાલોં કો ભી ઈબ્લીસ કિસી વકત ગુમરાહ કર સકતા હે.

قَالَ اِنَّمَآ اَنَا رَسُوۡلُ رَبِّكِ ۖ لِاَهَبَ لَكِ غُلٰمًا زَكِيًّا ﴿۱۹﴾ قَالَتۡ اَنّٰى يَكُوۡنُ لِىۡ غُلٰمٌ وَّلَمۡ يَمۡسَسۡنِىۡ بَشَرٌ وَّلَمۡ اَكُ بَغِيًّا ﴿۲۰﴾ ع
قَالَ كَذٰلِكِ ۚ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَىَّ هَيِّنٌ ۚ وَلِنَجۡعَلَهٗۤ اٰيَةً لِّلنَّاسِ وَرَحۡمَةً مِّنَّا ۚ وَكَانَ اَمۡرًا مَّقۡضِيًّا ﴿۲۱﴾ فَحَمَلَتۡهُ
فَانۡتَبَذَتۡ بِهٖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿۲۲﴾ فَاَجَآءَهَا الۡمَخَاضُ اِلٰى جِذۡعِ النَّخۡلَةِ ۚ قَالَتۡ يٰلَيۡتَنِىۡ مِتُّ قَبۡلَ هٰذَا وَكُنۡتُ نَسۡيًا
مَّنۡسِيًّا ﴿۲۳﴾ فَنَادٰٮهَا مِنۡ تَحۡتِهَاۤ اَلَّا تَحۡزَنِىۡ قَدۡ جَعَلَ رَبُّكِ تَحۡتَكِ سَرِيًّا ﴿۲۴﴾

વો (ફરિશ્તા) બોલા : મેં તો તેરે રબ કા ભેજા હુવા હૂં(ઈસ લિયે ભેજા) તાકે તુજકો પાકીઝા લડકા દૂં ﴿૧૯﴾ ઉસ(મરયમ) ને જવાબ દિયા : મુજે લડકા કેસે પૈદા હોગા ? હાલાંકે મુજે કિસી આદમી ને હાથ તક નહી લગાયા હે(૧) ઔર મેં બદકાર (ઝીના વાલી) ઔરત નહી હૂં(૨) ﴿૨૦﴾ ઉસ(ફરિશ્તે) ને કહા : ઐસે હી હોગા(૩) તેરે રબ ને કહા હે : વો મેરે લિયે બહોત મામૂલી બાત હે ઔર(યે લડકા બગૈર મર્દ કે હમ ઈસ લિયે પૈદા કરેંગે) તાકે હમ ઉસ(લડકે) કો લોગોં કે લિયે(અપની કુદરત કી) એક નિશાની બના લેં ઔર હમારી રહમત(કે ઝાહિર હોને કા ઝરિયા) બના લેં ઔર યે બાત પૂરી તરહ તય હો ચુકી હે ﴿૨૧﴾ ફિર(૪) મરયમ કો બેટે કા હમલ(ગર્ભ) ઠેહર ગયા, તો વો ઉસ(હમલ) કો લેકર દૂર જગહ ચલી ગઈ(૫) ﴿૨૨﴾ ફિર વિલાદત કે વકત કા દર્દ ઉસ(મરયમ) કો ખજૂર કે દરખ્ત કે પાસ લે ગયા, વો(મરયમ) બોલી : કાશ કે ઈસ હાલત સે પેહલે હી મેં મર ગઈ હોતી ઔર મરકર ઐસી હો જાતી કે કિસી કો યાદ ભી ન રહતી ! ﴿૨૩﴾ સો ઉસ(જિબ્રઈલ અલ.) ને ઉસ(મરયમ) કો ઉસ્કે નીચે(કી જગહ)(૬) સે આવાઝ દી કે તુ ગમ ન કર, તુમ્હારે નીચે તુમ્હારે રબ ને પાની કા એક ચશ્મા(ઝરણા) પૈદા કર દિયા હે ﴿૨૪﴾

(૧) પાકદામની કા ઐસા અજીબ હાલ હે કે કિસી અજનબી ને હાથ તક નહી લગાયા.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર મેં ને કભી ઝીનાકારી નહી કી.
(૩) યાની બચ્ચા પૈદા હોને કે લિયે આમ તૌર પર જિન ચીઝોં કી ઝરૂરત પડતી હે ઉસ્કે બગૈર હી બચ્ચા પૈદા હો જાયેગા.
(૪) યાની ઈસ બાતચીત કે બાદ હઝરત જિબ્રઈલ અલ. ને હઝરત મરયમ કે ગિરેબાન (કમીસ કે ગલેવાલે હિસ્સે) મે એક ફુંક મારી જિસ્સે મરયમ કો હમલ ઠેહર ગયા.
(૫) યાની અલગ હો ગઈ, પેહલી મરતબા હમલ હુવા ઔર વો ભી બગૈર શાદી કે.
(૬) અબ હમલ ઔર બચ્ચા પૈદા હોને કે વકત કા દર્દ શુરૂઅ હુવા હઝરત જિબ્રઈલ અલ. સામને નહી આયે; બલ્કે જહાં હઝરત મરયમ અલ. થી વહાં સે નીચે આડ મે ખડે રહે.

وَهُزِّيْٓ اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿۲۵﴾ فَكُلِيْ وَاشْرَبِيْ وَقَرِّيْ عَيْنًا ۚ فَاِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ
اَحَدًا ۙ فَقُوْلِيْٓ اِنِّيْ نَذَرْتُ لِلرَّحْمٰنِ صَوْمًا فَلَنْ اُكَلِّمَ الْيَوْمَ اِنْسِيًّا ﴿۲۶﴾ فَاَتَتْ بِهٖ قَوْمَهَا تَحْمِلُهٗ ۭ قَالُوْا يٰمَرْيَمُ لَقَدْ
جِئْتِ شَيْـًٔا فَرِيًّا ﴿۲۷﴾ يٰٓاُخْتَ هٰرُوْنَ مَا كَانَ اَبُوْكِ امْرَاَ سَوْءٍ وَّمَا كَانَتْ اُمُّكِ بَغِيًّا ﴿۲۸﴾ فَاَشَارَتْ اِلَيْهِ ۭ قَالُوْا كَيْفَ
نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿۲۹﴾ قَالَ اِنِّيْ عَبْدُ اللّٰهِ ۣ اٰتٰىنِيَ الْكِتٰبَ وَجَعَلَنِيْ نَبِيًّا ﴿۳۰﴾

ઔર તૂ અપની તરફ ખજૂર કે તને(થડ) કો(પકડકર) હિલા(ઈસ હિલાને સે) તાઝા પક્કી હુઈ ખજૂરેં તુજ પર ગીરેગી(૧) ﴿૨૫﴾ અબ તૂ (ખજૂર) ખા ઔર તૂ(ચશ્મે(ઝરણે) કા) પાની પી ઔર(બચ્ચે કો દેખકર) આંખ ઠંડી રખ(૨), ફિર અગર તૂ કિસી આદમી કો(૩) દેખ લેવે તો(ઈશારે સે) કેહ દેના કે : મેં ને(અલ્લાહ) રહમાન કે લિયે એક રોઝે કી મન્નત માની હે; ઈસ લિયે મેં આજ કિસી ભી ઈન્સાન સે બાત નહી કરૂંગી(૪) ﴿૨૬﴾ વો(મરયમ) ઉસ(લડકે) કો(ગોદ મે) ઉઠાએ હુએ અપની કૌમ કે પાસ આયી, વો(કૌમ કે લોગ) કેહને લગે : એ મરયમ ! તુને તો બડા ગઝબ હી કા કામ કિયા ﴿૨૭﴾ એ હારૂન કી બહન ! તેરા બાપ કોઈ બુરા આદમી નહી થા ઔર તેરી માં ભી કોઈ બદકાર ઔરત નહી થી ﴿૨૮﴾ સો ઉસ(મરયમ) ને બચ્ચે કી તરફ ઈશારા કર દિયા, કૌમ કે લોગ કેહને લગે : જો બચ્ચા ગોદ મે હે(૫) ઉસ્કે સાથ હમ કિસ તરહ બાત કરેંગે ? ﴿૨૯﴾ (ઈસ પર) વો(બચ્ચા) બોલા કે : મેં તો અલ્લાહ તઆલા કા બંદા હૂં, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને મુજકો કિતાબ દી હે ઔર મુજકો નબી બનાયા હે(૬) ﴿૩૦﴾

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા ખુદ ખજૂરેં ગીરા સકતે થે; લેકિન અસ્બાબ કી દુનિયા મે રોઝી હાસિલ કરને કે તરીકે અપનાને પડતે હે.

(૨) અવલાદ માં બાપ કે સામને હો ઔર દીનદાર હો યે ઉનકે લિયે દિલી સુકૂન કા ઝરિયા હે, ન યે કે દુર મુલ્કોં મે મહઝ દુન્યવી ફાઈદોં કે લિયે ભેજ દીએ જાએ.

(૩) યાની કિસી શખ્સ કો આતા હુવા ઔર બચ્ચે કે બારે મે સવાલ કરતા હુવા દેખ લેવે.

(૪) હઝરત જિબ્રઈલ અલ. કી બાત સે હઝરત મરયમ અલ. કો તસલ્લી હુઈ, થોડી દેર મે હઝરત ઈસા અલ. પૈદા હુએ.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) જો બચ્ચા પાલને(ગહવારે) મે હે.

(૬) મતલબ યે હે કે ઉસ વકત ઈન્જિલ કિતાબ ઔર નબુવ્વત કા દેના તય હો ચુકા થા, વાદા ભી હો ચુકા થા; અલ્બત્તા જબ વકત આયેગા તબ કિતાબ ઔર નબુવ્વત મિલેગી.

وَّجَعَلَنِىۡ مُبٰرَكًا اَيۡنَ مَا كُنۡتُ وَاَوۡصٰنِىۡ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ مَا دُمۡتُ حَيًّا ۝٣١ وَّبَرًّاۢ بِوَالِدَتِىۡ وَلَمۡ يَجۡعَلۡنِىۡ جَبَّارًا
شَقِيًّا ۝٣٢ وَالسَّلٰمُ عَلَىَّ يَوۡمَ وُلِدۡتُّ وَيَوۡمَ اَمُوۡتُ وَيَوۡمَ اُبۡعَثُ حَيًّا ۝٣٣ ذٰلِكَ عِيۡسَى ابۡنُ مَرۡيَمَ ۚ قَوۡلَ الۡحَقِّ الَّذِىۡ
فِيۡهِ يَمۡتَرُوۡنَ ۝٣٤ مَا كَانَ لِلّٰهِ اَنۡ يَّتَّخِذَ مِنۡ وَّلَدٍ ۙ سُبۡحٰنَهٗ ؕ اِذَا قَضٰۤى اَمۡرًا فَاِنَّمَا يَقُوۡلُ لَهٗ كُنۡ فَيَكُوۡنُ ۝٣٥ وَاِنَّ اللّٰهَ رَبِّىۡ
وَرَبُّكُمۡ فَاعۡبُدُوۡهُ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسۡتَقِيۡمٌ ۝٣٦ فَاخۡتَلَفَ الۡاَحۡزَابُ مِنۡۢ بَيۡنِهِمۡ ۚ فَوَيۡلٌ لِّلَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ مَّشۡهَدِ
يَوۡمٍ عَظِيۡمٍ ۝٣٧

મેં જહાં કહી ભી રહૂં ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને મુજકો બરકતવાલા બનાયા(૧) ઔર જબ તક મેં(દુનિયા મેં) ઝિંદા રહૂં મુજકો નમાઝ પઢને કા ઔર ઝકાત દેને કા હુકમ દિયા હે ﴾૩૧﴿ ઔર મુજકો મેરી માં કા ખિદમત કરનેવાલા બનાયા હે(૨) ઔર મુજકો શરારત કરનેવાલા, બદનસીબ નહી બનાયા(૩) ﴾૩૨﴿ જિસ દિન મેં પૈદા કિયા ગયા ઔર મેં જિસ દિન(કયામત કે કરીબ) મરૂંગા ઔર જિસ(કયામત કે) દિન મેં દોબારા ઝિંદા કરકે ઉઠાયા જાઉંગા(હર મૌકા પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) મુજ પર સલામતી હોગી ﴾૩૩﴿ યે ઈસા મરયમ કે બેટે હેં, (ઉનકી હકીકત કે બારે મેં) સચ્ચી બાત વો હે(જો મેં બયાન કરતા હૂં) જિસ મે લોગ ઝઘડા કરતે હેં ﴾૩૪﴿ અલ્લાહ તઆલા કી શાન નહી હે કે વો કોઈ અવલાદ રખે, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઝાત તો હર ઐબ સે પાક હેં, જબ કિસી કામ કે લિયે કોઈ ફેસલા કરતે હેં તો ઉસ્સે કેહતે હેં કે : ''હો જા'' તો વો હો જાતા હે ﴾૩૫﴿ ઔર યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા મેરે ઔર તુમ્હારે રબ હેં, સો તુમ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત કરો, યહી સીધા રાસ્તા હે ﴾૩૬﴿ ફિર અલગ અલગ જમાઅતોં ને આપસ મે ઈખ્તિલાફ ડાલ દિયા, જબ બડે(કયામત કે) દિન કો આંખોં સે દેખ લેંગે તબ કાફિરોં કે લિયે બડી તબાહી હે ﴾૩૭﴿

---

(૧) જબ આપ દુનિયા મેં થે ઉસ વકત ભી બડી બરકતેં થી ઔર કયામત કે કરીબ દુનિયા મે ઉતરકર આના હોગા તબ ભી બરકતેં ઝાહિર હોગી જૈસા કે હદીસોં મે આયા હે, દીની ઔર દુનયવી દોનોં તરહ કી બરકતેં હોગી. જિસ્કી કુછ તફસીલ બંદે કી કિતાબ ''ઝુહૂરે મેહદી'' મે દેખ લેં.

(૨) યાની માં કે સાથ અચ્છા બરતાવ ઔર ફરમાંબરદારી કરનેવાલા.

(૩) સખ્ત દિલ નહી બનાયા.

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ ۙ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَٰكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ
ع الْأَمْرُ ۘ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾
وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ ۚ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ﴿٤١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا
يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾

જિસ(કયામત કે) દિન વો હમારે પાસ આયેંગે તબ(ઉસ દિન) કૈસે સુનને ઔર દેખનેવાલે હો જાયેંગે ! લેકિન યે ઝાલિમ લોગ આજ(દુનિયા મેં) ખુલી ગુમરાહી મેં પડે હેં ﴾૩૮﴿ ઔર(એ નબી !) તુમ ઉનકો પછતાને કે દિન સે ડરાવો(૧) જબ(હર) કામ કા(આખરી) ફેસલા કર દિયા જાયેગા(૨) (જબ કે આજ દુનિયા મેં) વો લોગ ગફલત મેં પડે હુએ હેં ઔર વો લોગ ઈમાન નહી લાતે ﴾૩૯﴿ યકીનન ઝમીન કે ઔર ઉસ(ઝમીન) પર બસનેવાલે તમામ કે હમ વારિસ હોંગે ઔર યે સબ હમારી તરફ લૌટાએ જાયેંગે(૩) ﴾૪૦﴿

ઔર(એ નબી !) તુમ ઈસ કિતાબ(કુર્આન) મે ઈબ્રાહીમ(અલ.) કા તઝકિરા ભી કરો, યકીની બાત હે કે વો સચ્ચાઈ કી આદત વાલે નબી થે ﴾૪૧﴿ જબ કે ઉન્હોંને અપને અબ્બા સે કહા : એ મેરે અબ્બાજાન ! આપ ઐસે મા'બૂદો કી કયું ઈબાદત કરતે હો જો(કુછ) સુનતે નહી ઔર(કુછ) દેખતે નહી ઔર આપ કા કોઈ કામ કર સકતે નહી ?(૪) ﴾૪૨﴿ એ મેરે અબ્બા ! પકકી બાત યે હે કે મેરે પાસ એક ઐસા ઈલ્મ આયા હે જો આપ કે પાસ આયા નહી હે, સો તુમ મેરી બાત માન લો, મેં તુમકો સીધા રાસ્તા બતલાઉંગા(૫) ﴾૪૩﴿

---

(૧) કયામત કે દિન કાફિર કા અફસોસ કુફ્ર ઔર ગુનાહ પર ઔર મુસલમાન કા અફસોસ નેક આમાલ કી કમી ઔર વકત કો બરબાદ કરને પર હોગા.

(૨) મૌત કો ઝબહ કર દિયા જાયેગા ઔર હર એક કા હમેશા કા ફેસલા હોગા.

(૩) વારિસ કા મતલબ હે આખરી માલિક, દુનિયા કી થોડી દેર કી માલિકી ખતમ હોગી ઔર આખરી પૂરી માલિકી અલ્લાહ તઆલા હી કી રહેગી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ્હારે કુછ કામ નહી આ સકતે.

(૫) છોટોં કી બાત હક(સચ) હો તો બડોં કો માન લેના ચાહિયે.

يٰۤاَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطٰنَ ؕ اِنَّ الشَّيْطٰنَ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ عَصِيًّا ﴿۴۴﴾ يٰۤاَبَتِ اِنِّىْۤ اَخَافُ اَنْ يَّمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ
فَتَكُوْنَ لِلشَّيْطٰنِ وَلِيًّا ﴿۴۵﴾ قَالَ اَرَاغِبٌ اَنْتَ عَنْ اٰلِهَتِىْ يٰۤاِبْرٰهِيْمُ ۚ لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ لَاَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِىْ مَلِيًّا ﴿۴۶﴾
قَالَ سَلٰمٌ عَلَيْكَ ۚ سَاَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّىْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِىْ حَفِيًّا ﴿۴۷﴾ وَاَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَاَدْعُوْا رَبِّىْ ۖ
عَسٰۤى اَلَّاۤ اَكُوْنَ بِدُعَآءِ رَبِّىْ شَقِيًّا ﴿۴۸﴾

એ મેરે અબ્બાજાન ! આપ શયતાન કી ઈબાદત ન કરેં, યકીની બાત હે કે શયતાન તો રહમાન કા નાફરમાન હે ﴾૪૪﴿ એ મેરે અબ્બાજાન ! યકીનન મે ઈસ બાત સે ડરતા હૂં કે રહમાન કી તરફ સે કોઈ અઝાબ આકર આપ કો પકડ લેવે જિસ્કે નતીજે મેં આપ(અઝાબ મેં) શયતાન કે સાથી બન કર રેહ જાએં(૧) ﴾૪૫﴿ (યે સુન કર ઈબ્રાહીમ અલ. કે અબ્બાને) કહા : એ ઈબ્રાહીમ ! કયા તૂ મેરે મા'બૂદોં સે ફિરા હુવા હે ? અગર તુ અપને ઈસ(બુતોં કી મુખાલફત(વિરોધ કરને) કે) કામ કો નહી છોડેગા તો મે તુજ કો પથ્થર માર કર ખતમ કર દુંગા ઔર તુ હમેશા કે લિયે મુજ સે દૂર હો જા ﴾૪૬﴿ ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા કે : મેં આપ કો(આપ કે પાસ સે રવાના હોને કા) સલામ કરતા હૂં(૨) મે તુમહારે લિયે અપને રબ સે બખશિશ કી દુઆ કરતા રહૂંગા, યકીની બાત હે કે વો(મેરે રબ) મુજ પર બહુત હી મહેરબાન હે ﴾૪૭﴿ ઔર મે તુમ કો છોડતા હૂં ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિનકી ઈબાદત કરતે હો ઉન(બુતોં) કો ભી(છોડતા હૂં)(૩) ઔર મે અપને રબ કી ઈબાદત કરતા હૂં (ઔર) મુજે પુરી ઉમ્મીદ હે કે મેં અપને રબ કો પુકાર કર(કભી ભી) મહરૂમ નહી રહૂંગા(૪) ﴾૪૮﴿

(૧) યાની બાત માનને મેં શયતાન કા સાથ દિયા તો સઝા મેં ભી ઉસ્કે સાથ રહોગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મેં આપ કો સલામ કરકે જા રહા હૂં.

(૩) દિલ સે પેહલે ભી કભી બુતોં કો માના નહીં, લેકિન અબ જહાં બુત હો વહાં રેહના ભી નહી, દુર ચલા જાતા હૂં.

(૪) રબ કો પુકારને વાલા મહરૂમ નહી રહતા , જબ કે બુત કી પૂજા કરનેવાલે બુત કી તરફ સે હમેશા મહરૂમ હી રેહતે હેં.

فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَهَبْنَا لَهٗٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ؕ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿۴۹﴾ وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِّنْ
رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿۵۰﴾
وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ مُوْسٰٓى ۫ اِنَّهٗ كَانَ مُخْلَصًا وَّكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا ﴿۵۱﴾ وَنَادَيْنٰهُ مِنْ جَانِبِ الطُّوْرِ الْاَيْمَنِ
وَقَرَّبْنٰهُ نَجِيًّا ﴿۵۲﴾ وَوَهَبْنَا لَهٗ مِنْ رَّحْمَتِنَآ اَخَاهُ هٰرُوْنَ نَبِيًّا ﴿۵۳﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ اِسْمٰعِيْلَ ۫ اِنَّهٗ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ
وَكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا ﴿۵۴﴾

ફિર જબ વો(ઈબ્રાહીમ અલ.) ઉન(બુત કી ઈબાદત કરને વાલી કૌમ ઔર બાપ) સે ઔર જિન(બુતોં) કી વો(લોગ) અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઈબાદત કરતે થે ઉન સે જુદા હો ગએ તો હમને ઉન(ઈબ્રાહીમ અલ.) કો ઈસ્હાક(અલ.જૈસા બેટા) ઔર યાકૂબ(અલ.જૈસા પોતા) અતા કિયા(૧) ઔર ઉનમેં સે હર એક કો હમને નબી બનાયા ﴿૪૯﴾ ઔર હમને ઉનકો હમારી રહમત સે નવાઝા ઔર હમને ઉનકો ઉંચે દરજે કી નેકનામી અતા કી(૨) ﴿૫૦﴾

ઔર ઈસ કિતાબ(કુર્આન) મે મૂસા(અલ.) કી ભી બાત સુનાવો, યકીની બાત હે કે વો ચુને હુવે થે ઔર રસૂલ ઔર નબી થે ﴿૫૧﴾ ઔર હમને ઉન(મૂસા અલ.) કો તુર પહાડ કી દાહની જાનિબ સે પુકારા ઔર રાઝ કી બાત કરને કે લિયે હમને ઉન (મૂસા અલ.) કો નઝદીક બુલાયા(૩) ﴿૫૨﴾ ઔર હમને હમારી રહમત સે ઉનકે ભાઈ હારૂન (અલ.) કો નબી બનાકર ઉનકો દિયા(૪) ﴿૫૩﴾ ઔર ઈસ કિતાબ(કુર્આન) મે ઈસ્માઈલ (અલ.) કી ભી બાત સુનાવો, યકીની બાત હે કે વો(ઈસ્માઈલ અલ.) વાદે કે (બડે) સચ્ચે થે(૫) ઔર રસૂલ ઔર નબી થે ﴿૫૪﴾

(૧) ઈરાક કાબૂલ બાપ દાદા કા વતન જહાં ઈબ્રાહીમ (અલ.) રેહતે થે વહાં જિસ ઔરત સે શાદી હુઈ વો સારા(રદિ.) થી, ઉનસે ઈસ્હાક(અલ.) કી પૈદાઈશ હુઈ, ચુંકે બાપ ઔર કૌમ કી બાત ચલ રહી હે, ઈસ લિયે ઈસ મુનાસબત સે ખાનદાનવાલી બીવી સારા રદિ. કી અવલાદ કા ઝિકર હુવા, યે સમજ મે આ રહા હે(અલ્લાહ તઆલા ઝિયાદહ જાનનેવાલે હેં) વરના દૂસરી બીવી હાજરા રદિ. સે અવલાદ પેહલે પૈદા હુઈ વો ઈસ્માઈલ અલ. હે, અલ્લાહ તઆલા કી નવાઝિશ દેખો કે દીન કી નિસ્બત પર બાપ દાદા કા ખાનદાન છોડા તો અકેલાપન લગતા હે તો અલ્લાહ તઆલા ને અવલાદ ઔર નઈ બીવી કે ઝરિયે નયા ઇઝઝતવાલા ખાનદાન અતા ફરમાયા. નોટઃ તફસીલી વાકિઆ કે લિયે ખુત્બાતે મહમૂદ જિલ્દઃ(૭,૪) ઔર દેખી હુઈ દુનિયા જિલ્દ (૩) દેખિએ.
(૨) આજ તક ઈબ્રાહીમ(અલ.) કા નામ બડે એહતિરામ સે ઝિંદા હે, ઉનકી યાદ મે કુરબાની, હજ ઔર દુરૂદે ઈબ્રાહીમી ભી ઝિંદા હે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) હમને રાઝ કી બાતે કરકે મૂસા અલ. કો(ખાસ) કર દિયા. (૪) હઝરત મૂસા અલ. કી દરખ્વાસ્ત પર ભાઈ કો નબુવ્વત મીલી . (૫) હર નબી મે અચ્છી અચ્છી સિફતેં હોતી હી હેં, લેકિન જિસ નબી મે જો સિફત નીરાલી પાઈ જાવે ઉસ્કા ખાસ બયાન હોતા હે.

وَكَانَ يَأْمُرُ اَهْلَهٗ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ ۪ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهٖ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾ وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ اِدْرِيْسَ ۫ اِنَّهٗ كَانَ صِدِّيْقًا
نَّبِيًّا ﴿٥٦﴾ ۙ وَّرَفَعْنٰهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ ۗ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ
نُوْحٍ ۫ وَّمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْرَآءِيْلَ ۫ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا ؕ اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوْا سُجَّدًا
وَّبُكِيًّا ﴿٥٨﴾ ۩ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوٰتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ﴿٥٩﴾ ۙ

ઔર વો(ઈસ્માઈલ અલ.) અપને ઘરવાલોં કો નમાઝ પઢને ઔર ઝકાત દેને કા હુકમ દેતે થે(૧) ઔર વો અપને રબ કે નઝદીક પસંદીદા થે ﴾૫૫﴿ ઔર તુમ(ઈસ) કિતાબ(કુર્આન) મે ઈદરીસ (અલ.) કી ભી બાત સુનાઓ, યકીની બાત હે કે વો સચ્ચાઈ(કી આદત) વાલે નબી થે ﴾૫૬﴿ ઔર હમ ને ઉન (ઈદરીસ અલ.) કો ઉંચે મકામ પર ઉઠા લિયા(૨) ﴾૫૭﴿ આદમ (અલ.) કી અવલાદ મેં સે યે સબ વો નબી હેં, જિન પર અલ્લાહ તઆલા ને ઈનામ ફરમાયા(૩), ઉન મેં સે કુછ તો ઉન લોગોં(કી અવલાદ) મેં સે હેં, જિનકો હમને નૂહ (અલ.) કે સાથ (કશ્તી મેં) સવાર કિયા થા(૪) ઔર કુછ ઈબ્રાહીમ(અલ.) ઔર ઈસરાઈલ (યાની યાકૂબ અલ.) કી અવલાદ મેં સે હેં, ઔર યે (સબ નબી) ઉન(લોગોં) મેં સે હેં, જિનકો હમને હિદાયત દી ઔર જિનકો હમને(હમારે દીન કે લિયે) ચુન લિયા(ઉન નબીયોં કા ઐસા ઉંચા મરતબા હે ઉસ્કે બાવજૂદ) ઉન કે સામને જબ રહમાન કી આયતેં પઢી જાતી હે તો વો રોતે હુવે સજદે મેં (ઝમીન પર) ગીર જાતે હેં ﴾૫૮﴿ ફિર ઉન(લોગોં) કે બાદ ઐસે લોગ ઉનકી જગા પર આયે જિન્હોંને નમાઝ કો બરબાદ કર દિયા(૫) ઔર(નફસાની) ખ્વાહિશાત(યાની મઝોં) કે પીછે પડ ગયે, અનકરીબ વો અપની ગુમરાહી(કા ફલ અઝાબ કી શકલ મેં) સામને દેખ લેંગે ﴾૫૯﴿

(૧) ઘર મે માહોલ બન જાએ તો દુસરોં કો દઅવત દેના ઔર ખુદ કે લિયે જમ જાના આસાન હો જાતા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને ઉનકો(કમાલાત કે) ઉંચે મરતબે તક પહોંચા દિયા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) યે વો (ખાસ) લોગ હેં કે આદમ અલ. કી અવલાદ મે સે જિન પર અલ્લાહ તઆલા ને ઈનામ ફરમાયા નબીયોં કી જમાઅત મેં સે.(તીસરા તર્જુમા) નબીયોં કી જમાઅત મે સે યે વો ખાસ લોગ હેં જિન પર અલ્લાહ તઆલા ને આદમ અલ. કી અવલાદ મે સે ઈનામ ફરમાયા.

(૪) યહાં જીતને નબીયોં કા નામ આયા ઉન મેં ઈદરીસ અલ. કે અલાવા બાકી સબ નૂહ અલ. કી નસલ મે સે હે.(૫) ગુમરાહી કી શુરૂઆત નમાઝ કો છોડને સે હોતી હે.

اِلَّا مَنۡ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يَدۡخُلُوۡنَ الۡجَنَّةَ وَلَا يُظۡلَمُوۡنَ شَيۡـًٔا ۙ﴿۶۰﴾ جَنّٰتِ عَدۡنِ الَّتِىۡ وَعَدَ الرَّحۡمٰنُ
عِبَادَهٗ بِالۡغَيۡبِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ وَعۡدُهٗ مَاۡتِيًّا ﴿۶۱﴾ لَا يَسۡمَعُوۡنَ فِيۡهَا لَغۡوًا اِلَّا سَلٰمًا ؕ وَلَهُمۡ رِزۡقُهُمۡ فِيۡهَا بُكۡرَةً وَّعَشِيًّا ﴿۶۲﴾
تِلۡكَ الۡجَنَّةُ الَّتِىۡ نُوۡرِثُ مِنۡ عِبَادِنَا مَنۡ كَانَ تَقِيًّا ﴿۶۳﴾ وَمَا نَتَنَزَّلُ اِلَّا بِاَمۡرِ رَبِّكَ ۚ لَهٗ مَا بَيۡنَ اَيۡدِيۡنَا وَمَا خَلۡفَنَا
وَمَا بَيۡنَ ذٰلِكَ ۚ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿ۚ۶۴﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا فَاعۡبُدۡهُ وَاصۡطَبِرۡ لِعِبَادَتِهٖ ؕ هَلۡ
ع تَعۡلَمُ لَهٗ سَمِيًّا ﴿ۧ۶۵﴾

અલબત્તા જિસ્ને તૌબા કી ઔર ઈમાન લાયા ઔર નેક કામ કિયા સો વહી લોગ જન્નત મે દાખિલ હોંગે ઔર ઉન પર ઝરા ભી ઝુલ્મ નહીં હોગા ﴾૬૦﴿ યે હમેશા રેહને કે બાગાત હેં જિનકા રહમાન ને અપને બંદો સે વાદા કર રખા હે, (જિનકો) બંદોં ને દેખા ભી નહીં હે(૧), યકીનન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા જો વાદા હે વો(વાદા) ઝરૂર આકર રહેગા ﴾૬૧﴿ ઉસ(જન્નત) મેં વો(અલ્લાહ તઆલા કે બંદે) સલામતી કી બાત કે સિવા કોઈ બેફાઈદા બાત નહીં સુનેંગે(૨), ઉસ(જન્નત) મેં ઉન(અલ્લાહ તઆલા કે બંદો) કો સુબહ ઔર શામ ઉનકી રોઝી મિલતી રહેગી(૩) ﴾૬૨﴿ યે વો જન્નત હે જિસ્કા હમ અપને બંદો મેં સે ઉસ શખ્સ કો વારિસ બનાયેંગે જો મુત્તકી હોગા ﴾૬૩﴿ ઔર હમ(ફરિશ્તે) તુમ્હારે રબ કે હુકમ કે બગૈર(જબ ચાહેં તબ) નહીં ઉતર સકતે, જો કુછ હમારે આગે હે ઔર જો કુછ હમારે પીછે હે ઔર જો કુછ ઉનકે બીચ મેં હે ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી હે ઔર તુમ્હારે રબ ઐસે નહીં હેં જો ભૂલ જાનેવાલે હો ﴾૬૪﴿ આસ્માનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉનકે દરમિયાન મેં હે વો ઉસ્કે રબ હેં, સો તુ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત કર ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત પર જમ કર રેહ, કયા તુમ્હારી જાનકારી મેં કોઈ ઐસા હે જો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે જૈસી ખુંબીયાં રખતા હો ?(૪) ﴾૬૫﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જિસ્કા રહમાન ને અપને બંદો સે બંદો કે દેખે બગૈર વાદા કર રખા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો''સલામ'' કે સિવા કોઈ લગ્વ(બેફાઈદા) બાત નહીં સુનેંગે.

(૩) યે દો વકત તો મિલના યકીની હે, દુસરે વકત મે ભી ચાહત હોતે હી ખાના મિલેગા.

(૪) અલ્લાહ તઆલા(જૈસે) નામ વાલા હો, જો અલ્લાહ તઆલા જૈસા હી હો.

નોંધ :– ઈસ સવાલ કા મતલબ હે કે કોઈ અલ્લાહ તઆલા જેસા નહી હે.

وَيَقُوْلُ الْاِنْسَانُ ءَاِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ اُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾ اَوَلَا يَذْكُرُ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ
شَيْــًٔا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيٰطِيْنَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيْعَةٍ
اَيُّهُمْ اَشَدُّ عَلَى الرَّحْمٰنِ عِتِيًّا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ اَعْلَمُ بِالَّذِيْنَ هُمْ اَوْلٰى بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَاِنْ مِّنْكُمْ اِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلٰى
رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَّنَذَرُ الظّٰلِمِيْنَ فِيْهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا ۙ اَيُّ الْفَرِيْقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَّاَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾

ઔર યે(કાફિર) ઈન્સાન(યૂં) કેહતા હે : જબ મેં મર જાઉંગા તો કયા સચમુચ મેં ઝિંદા કરકે નિકાલા જાઉંગા ? ﴾૬૬﴿ (જવાબ મે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હેં) કયા ઈન્સાન કો યે બાત યાદ નહીં કે હમને ઈસ સે પેહલે ઉસ(ઈન્સાન) કો પૈદા કિયા થા; હાલાંકે વો(ઈન્સાન) કુછ ભી નહી થા ? ﴾૬૭﴿ સો તુમ્હારે રબ કી કસમ ! હમ ઉન(ઈન્સાનોં) કો ઔર શયાતીન કો ઝરૂર જમા કરેંગે(૧) ફિર હમ ઉનકો જહન્નમ કે આસપાસ(ઈસ તરહ) લાકર હાઝિર કરેંગે કે વો(ડર કી વજહ સે) ઘુટનોં પર ગીરે હોંગે ﴾૬૮﴿ ફિર હર જમાઅત મેં સે ઉન લોગોં કો હમ ઝરૂર ખીચકર(જુદાકર કે) નીકાલેંગે જો સબસે ઝિયાદહ રહમાન સે સરકશી કરતે થે ﴾૬૯﴿ ફિર હમ ઐસે લોગોં કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો ઉસ(જહન્નમ) મેં દાખિલ કિયે જાને કે ઝિયાદહ લાયક હેં ﴾૭૦﴿ ઔર તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ ભી ઐસા નહી જિસ્કા ઉસ(જહન્નમ) પર ગુઝર ન હો(૨) ઉસ બાત કો તુમ્હારે રબને ઝરૂરી તૌર પર અપને ઉપર તય કર લિયા હે ﴾૭૧﴿ ફિર હમ તકવાવાલોં કો બચા લેંગે ઔર ઝાલિમોં કો ઉસ(જહન્નમ) મેં ઘુટનોં પર પડા હુવા હમ છોડ દેંગે ﴾૭૨﴿ ઔર જબ ઉન (કાફીરોં) કે સામને હમારી આયતેં ખુલી ખુલી પઢકર સુનાઈ જાતી હે તો કાફિર ઈમાનવાલોં સે કેહતે હેં : દોનોં (મુસલમાન ઔર કાફિર) જમાઅત મેં સે (દુનિયા મેં) કિસ્કા મકામ ઝિયાદહ અચ્છા હે ઔર કિસ્કી મજલિસ ઝયાદા ઉમદા હે ? ﴾૭૩﴿

---

(૧) કયામત મે એક વકત મે મોમીન, કાફિર, શયાતીન સબ સાથ હોંગેં ફિર અલગ કિયે જાવેંગે, કુછ આલિમો ને ‘‘વાવ’’ કો ‘‘મઅ’’ કે મઅના મે લિયા હે; યાની કાફિર ઈન્સાન ઔર શયાતીન કો એક ઝંઝીર મે સાથ બાંધા જાવેગા.

(૨) મોમિનોં કા ગુઝર ઈમાન કે નુર કે સાથ સલામતી સે તેઝી સે હોગા, વો જહન્નમ કો દેખ લેંગે તો જન્નત કી કદર વ કિમત ઉનકે દિલ મે ઝિયાદહ હો જાયેગી ઔર કાફિર ફંસ કર ગિર જાયેંગે.

وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ اَحْسَنُ اَثَاثًا وَّرِءْيًا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلٰلَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمٰنُ مَدًّا ۚ حَتّٰٓى
اِذَا رَاَوْا مَا يُوْعَدُوْنَ اِمَّا الْعَذَابَ وَاِمَّا السَّاعَةَ ؕ فَسَيَعْلَمُوْنَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيْدُ اللّٰهُ
الَّذِيْنَ اهْتَدَوْا هُدًى ؕ وَالْبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾ اَفَرَءَيْتَ الَّذِيْ كَفَرَ بِاٰيٰتِنَا
وَقَالَ لَاُوْتَيَنَّ مَالًا وَّوَلَدًا ﴿٧٧﴾ اَطَّلَعَ الْغَيْبَ اَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا ؕ سَنَكْتُبُ مَا يَقُوْلُ وَنَمُدُّ لَهٗ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾ وَّنَرِثُهٗ مَا يَقُوْلُ وَيَاْتِيْنَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَاتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لِّيَكُوْنُوْا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

(યે કાફિર લોગ યે બાત નહી દેખતે કે) હમને ઉનસે પેહલે કિતની જમાઅતેં હલાક કર
દી કે ઉનકા સામાન ઔર ઉનકી ઝાહિરી શાન બાન કિતની અચ્છી થી ? ﴿૭૪﴾ તુમ કેહ
દો કેઃ જો શખ્સ ગુમરાહી મેં પડા હે ઉસ કે લિયે મુનાસિબ યહી હે કે રહમાન ઉસ કો
લંબી ઢીલ દેતે રહેં, યહાં તક કે જિસ્કા ઉન સે વાદા હુવા હે જબ ઉસકો વો ખૂદ દેખ લેંગે
ચાહે વો(દુનિયા કા) અઝાબ હો ઔર ચાહે તો કયામત(કી સઝા) હો, તબ ઉન કો પતા
ચલ જાએગા કે કિસ કા બુરા મકાન થા ઔર કિસ કા લશ્કર ઝિયાદહ કમઝોર થા ?
﴿૭૫﴾ જિન લોગોં ને હિદાયત કા રાસ્તા અપનાયા હે અલ્લાહ તઆલા ઉન કો(દુનિયા
મેં) હિદાયત મેં તરક્કી દેતે હેં ઔર જો નેક અમલ બાકી રેહને વાલે હેં ઉસકા સવાબ
તુમહારે રબ કે યહાં બેહતર મિલેગા ઔર ઉસકા અંજામ ભી અચ્છા હી હોગા ﴿૭૬﴾
(એ નબી ! મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કયા ભલા ! તુમ ને ઉસ આદમી
કો નહીં દેખા (આસ બીન વાઈલ) જિસ્ને હમારી આયતોં કા ઈન્કાર કર દિયા
ઔર(ઉપર સે) કેહતા હે કે : (આખિરત મેં) મુજે માલ ઔર અવલાદ જરૂર મિલેંગે ?
﴿૭૭﴾ કયા ઉસ ને ગૈબ(કી દુનિયા) કો ઝાંખ કર દેખ લિયા યા રહમાન સે કોઈ વાદા લે
રખા હે ? ﴿૭૮﴾ હરગિઝ નહી ! જો કુછ વો કેહ રહા હે હમ ઉસ્કો લિખ લેતે હેં ઔર
હમ ઉસ્કે અઝાબ કો બઢાતે હી રહેંગે ﴿૭૯﴾ ઔર જિસ(માલ ઔર અવલાદ) કે લિયે વો
કેહતા હે(મરને પર) ઉસ કે હમ વારીસ હોંગે ઔર વો હમારે પાસ અકેલા આયેગા(૧)
﴿૮૦﴾ ઔર ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કરકે કુછ મા'બૂદ બના રખેં હેં; તાકે
વો(મા'બૂદ) ઉન કે લિયે ઈઝઝત(મદદ) કા ઝરિયા બને ﴿૮૧﴾

(૧) ઉસ્કે દો બેટે મુસલમાન હો ગએ થે.

ع
كَلَّا ؕ سَيَكۡفُرُوۡنَ بِعِبَادَتِهِمۡ وَيَكُوۡنُوۡنَ عَلَيۡهِمۡ ضِدًّا ﴿۸۲﴾
اَلَمۡ تَرَ اَنَّاۤ اَرۡسَلۡنَا الشَّيٰطِيۡنَ عَلَى الۡكٰفِرِيۡنَ تَؤُزُّهُمۡ اَزًّا ﴿۸۳﴾ فَلَا تَعۡجَلۡ عَلَيۡهِمۡ ؕ اِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمۡ عَدًّا ﴿۸۴﴾
يَوۡمَ نَحۡشُرُ الۡمُتَّقِيۡنَ اِلَى الرَّحۡمٰنِ وَفۡدًا ﴿۸۵﴾ وَّنَسُوۡقُ الۡمُجۡرِمِيۡنَ اِلٰى جَهَنَّمَ وِرۡدًا ﴿۸۶﴾ لَا يَمۡلِكُوۡنَ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنِ
اتَّخَذَ عِنۡدَ الرَّحۡمٰنِ عَهۡدًا ﴿۸۷﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحۡمٰنُ وَلَدًا ﴿۸۸﴾ لَقَدۡ جِئۡتُمۡ شَيۡـئًا اِدًّا ﴿۸۹﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرۡنَ مِنۡهُ
وَتَنۡشَقُّ الۡاَرۡضُ وَتَخِرُّ الۡجِبَالُ هَدًّا ﴿۹۰﴾

ઐસા હરગિઝ નહી હોગા(બલ્કે) વો(બાતિલ મા'બૂદ) તો ઉન(કાફિરોં) કી ઈબાદત હી કા ઈન્કાર કર દેંગે ઔર વો(બુત) ઉન કે મુખાલિફ હો જાએંગે ﴿૮૨﴾

(એ નબી !) કયા તુમ કો માલૂમ નહી હે કે યકીની બાત હે કે હમને શયાતીન કો કાફિરોં પર છોડ દિયા હે જો ઉનકો(નાફરમાની કે લિયે) ઉભારતે (ચઢાતે) રેહતે હેં ﴿૮૩﴾ લિહાઝા તુમ ઉનકે(અઝાબ) કે મુઆમલે મેં જલ્દી મત કરો, હમ ઉનકી(હર ચીઝ કી) પુરી ગીનતી કર રહે હેં(૧) ﴿૮૪﴾ (કયામત કા વો દિન યાદ રખો) જિસ દિન હમ(તમામ) તકવાવાલોં કો રહમાન કે પાસ મેહમાન બના કર જમા કરેંગે(૨) ﴿૮૫﴾ ઔર હમ મુજરિમોં કો પ્યાસ કી હાલત મે જહન્નમ કી તરફ હાંક કર લે જાએંગે ﴿૮૬﴾ ઉન(લોગોં) કો કિસી કી સિફારીશ કા ઈખ્તિયાર(અધિકાર) નહી હોગા, હાં ! જિસને રહમાન સે કોઈ ઈજાઝત હાસિલ કરલી હોગી(સિર્ફ વહી સિફારીશ કરેગા)(૩) ﴿૮૭﴾ ઔર યે(મુશરિકીન) કેહને લગે કે : રહમાન તો અવલાદ રખતા હે ﴿૮૮﴾ પક્કી બાત યે હે કે તુમને બડી સખ્ત બાત કેહ ડાલી(૪) ﴿૮૯﴾ ઐસી બાત કી વજહ સે(લગતા ઐસા હે કે) અભી કરીબ હી મેં આસમાન ફટ પડે ઔર ઝમીન ફટ કર ટુકડે ટુકડે હો જાએ ઔર પહાડ ટુટ કર ગિર પડે ﴿૯૦﴾

---

(૧) વો તમામ ચીઝેં જિન પર ઉનકો સઝા હોગી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જમાઅત કી શકલ મે. (તીસરા તર્જુમા) સવાર કરકે.

(૩) આયત મેં અહદ યાની કલીમ એ તય્યિબા યા અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ કુર્આન કે હકોં કે અદા કરને કે સાથ. ઔર સિફારીશ કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી ઈજાઝત ભી ઝરૂરી હોગી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) પક્કી બાત યે હે કે તુમ ભારી ચીઝ મે ફંસે હો (તીસરા તર્જુમા) પક્કી બાત યે હે કે તુમને બડી સંગીન હરકત કી હે.

أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لِلرَّحْمٰنِ أَنْ يَّتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ إِلَّآ اٰتِي الرَّحْمٰنِ
عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَقَدْ أَحْصٰىهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ اٰتِيْهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنٰهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِيْنَ وَتُنْذِرَ بِهٖ قَوْمًا لُّدًّا ﴿٩٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا
قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ ۭ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٩٨﴾ ع ٦ النصف

ઈસ બાત પર કે ઉન્હોંને રહમાન કે લિયે અવલાદ હોને કા દાવા કિયા હે ﴿૯૧﴾ રહમાન કી યે શાન નહી હે કે વો અવલાદ રખે ﴿૯૨﴾ જો કોઈ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં હેં વો સબ રહમાન કે સામને એક બંદા બન કર હાઝિર હોગા ﴿૯૩﴾ પક્કી બાત યે હે કે(રહમાન ને) ઉન સબકો(અપની કુદરત કે) ઘેરે મે લે રખા હે ઔર ઉનકો ખૂબ અચ્છી તરહ ગિન રખા હે ﴿૯૪﴾ ઔર ઉન મેં સે હર એક અલ્લાહ તઆલા કે સામને કયામત કે દિન અકેલે અકેલે આયેગા ﴿૯૫﴾ યકીની બાત યે હે કે જો લોગ ઈમાન લાયે ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે રહમાન ઉનકે લિયે(મખ્લૂક કે દિલોં મે) મોહબ્બત પૈદા કર દેંગે ﴿૯૬﴾ સો ઉસ(કુર્આન) કો હમને તુમહારી(અરબી) ઝબાન મેં આસાન કર દિયા હે; તાકે તુમ ઉસ(કુર્આન) કે ઝરિયે તકવાવાલોં કો ખુશખબરી સુનાઓ ઔર ઝઘડનેવાલે લોગોં કો(૧) ઉસ(કુર્આન) કે ઝરિયે ડરાઓ ﴿૯૭﴾ ઉનસે પેહલે હમ કિતની કૌમો કો હલાક કર ચુકે હેં, કયા ઉન(હલાક હોનેવાલોં) મેં સે કિસી કી આહટ (પૈરોં કી ધીમી આવાઝ) પાતે હો ?(૨) કયા ઉન(હલાક હોનેવાલોં) મેં સે કિસી કી હલકી સી આવાઝ(૩) તુમ કો સુનાઈ દેતી હે ?(૪) ﴿૯૮﴾

(૧) તૌહિદ, રિસાલત ઔર મરને કે બાદ ઝિંદા હોના ઈન બાતોં મે જો ઝઘડતે હેં. 'لُدًّا' એસે શખ્સ કો કેહતે હેં જિસકો કિસી બાત કો માનનેવાલા બના દેના મુમકીન ન હો.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) કયા હલાક હોનેવાલોં મે સે કિસી કો તુમ દેખતે હો ?.
(૩) ઐસી છુપી હુઈ આવાઝ જો સમજ મે ભી ન આવે ઉસ્કો ''رِكْزًا'' કેહતે હે.
(૪) યાની ઐસે હલાક હો ગએ કે ઉન કા કોઈ નામોનિશાન ભી બાકી નહી રહા.

તાહા

સુરએ તાહા

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસમેં (૧૩૪) યા (૧૩૫) આયતે હેં, સૂરએ ઈબ્રાહીમ યા સૂરએ મરયમ કે બાદ ઔર સૂરએ વાકિઆ સે પેહલે(૪૫) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

હદીસ મેં આતા હે કે આસ્માનોં ઔર ઝમીન કે પેદા કરને સે દો હઝાર સાલ પેહલે અલ્લાહ તઆલા ને(ફરિશ્તોં કે સામને) સૂરએ તાહા ઔર યાસીન પઢી, ફરિશ્તોં ને જબ કુર્આન(કી યે સૂરતેં) સુની તો બોલ ઉઠે : ઉસ ઉમ્મત કે લિયે મુબારકબાદી હો જિસ પર યે ઉતારા જાયે, ખુશખબરી હે ઉન સીનોં કે લિયે જો ઉસ્કો ઉઠાએંગે, યાની યાદ કરેંગે ઔર ખુશખબરી હે ઉન ઝુબાનોં કે લિયે જો ઉસ્કી તિલાવત કરેંગી.

ઈસ સૂરત કે શુરૂઆત મે ''طٰهٰ'' કા લફઝ આયા હે.

તાહા કે બારે મે એક કૌલ યે હે કે '' તા'' ઔર ''હા'' યે દોનો હુરૂફે તહજ્જી હે, હુરૂફે મુક'તઆત મેં સે હે.

દુસરા કૌલ (કઠન) યે હે કે ''તાહા'' એક મઅના રખનેવાલા કલિમા હે જિસ્કા મઅના હોતા હે : ''એ શખ્સ'' ઔર ઝાહિર હે કે કામિલ મર્દ ઔર કામિલ શખ્સ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકી ઝાત હે.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ ''સૂરતુલ કલીમ'' હે, ઈસ્મેં અલ્લાહ તઆલા કે કલીમ(કલામ કરનેવાલે) હઝરત મૂસા અલ. કા વાકિઆ બહોત અચ્છે અંદાઝ મે બયાન કિયા ગયા હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

طٰهٰ ﴿١﴾ مَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لِتَشْقٰٓى ﴿٢﴾ اِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَنْ يَّخْشٰى ﴿٣﴾ تَنْزِيْلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْاَرْضَ وَالسَّمٰوٰتِ الْعُلٰى ﴿٤﴾
اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى ﴿٥﴾ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرٰى ﴿٦﴾ وَاِنْ تَجْهَرْ
بِالْقَوْلِ فَاِنَّهٗ يَعْلَمُ السِّرَّ وَاَخْفٰى ﴿٧﴾ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۭ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ﴿٨﴾ وَهَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ مُوْسٰى ﴿٩﴾ اِذْ رَاٰ
نَارًا فَقَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُوْٓا اِنِّىْٓ اٰنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّيْٓ اٰتِيْكُمْ مِّنْهَا بِقَبَسٍ اَوْ اَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જિન કી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હેં.

طٰهٰ (તાહા) ﴿૧﴾ (એ નબી!) હમ ને(યે) કુર્આન તુમ પર ઈસ લિયે નહી ઉતારા કે(તુમ) તકલીફ મેં પડ જાઓ ﴿૨﴾ બલ્કે યે તો જો(આદમી) ડરતા હે ઉસ્કે લિયે નસીહત હે ﴿૩﴾ (કુર્આન) ઉસ ઝાત ને ઉતારા હે જિસને ઝમીન ઔર ઉંચે આસમાન પેદા કિયે ﴿૪﴾ રહમાન(૧) (અપની શાન કે મુવાફિક) અર્શ પર કાઈમ હે ﴿૫﴾ જો કુછ આસમાનોં મેં ઔર જો કુછ ઝમીન મેં હે ઔર જો કુછ ઉન(આસમાન ઔર ઝમીન) કે બીચ મે હે ઔર ગીલી(ભીની) મિટ્ટી કે નીચે જો હે ઉસી(રહમાન) કી માલિકી હે ﴿૬﴾ ઔર અગર તુમ ઝોર સે કોઈ બાત કહો તો(ઉસ્કી તો અલ્લાહ તઆલા કો ખબર હે હી) કયુંકે વો(અલ્લાહ તઆલા) તો છુપી હુઈ બાતોં કો(૨) ઔર ઉસ્સે ભી ઝિયાદહ છુપી હુઈ બાતોં કો(૩) જાનતે હેં ﴿૭﴾ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ(હકીકી) મા'બૂદ નહી હે, ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કે અચ્છે અચ્છે નામ હે ﴿૮﴾ ઔર(એ મુહમ્મદ ! સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કયા તુમ્હારે પાસ મૂસા(અલ.) કા વાકિઆ પહોંચા ? ﴿૯﴾ જબ ઉન(મૂસા અલ.) કો(તુર પહાડ પર એક) આગ નઝર આઈ તો અપની બીવી સે કહા : તુમ યહી ઠેહરો, મેં ને એક આગ દેખી હે, શાયદ કે મેં ઉસ મેં સે તુમ્હારે પાસ કોઈ શોઅલા (ચિંગારી, આગનો ભડકો) લે આઉં યા આગ કે પાસ મુજે રાસ્તે કા પતા (બતાનેવાલા કોઈ) મિલ જાએ ﴿૧૦﴾

---

(૧) જો બહુત હી રહમત વાલે હેં.

(૨) યાની જો બાત દિલ મેં હે.

(૩) યાની જો અભી તક દિલ મે નહી આઈ આઈન્દા આએગી, ઈસ તરહ કી બાતોં કો તુ ખુદ ઈન્સાન ભી નહી જાનતા, અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં.

فَلَمَّآ اَتٰىهَا نُوْدِيَ يٰمُوْسٰى ﴿١١﴾ اِنِّيْٓ اَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ ۚ اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾ وَاَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ
لِمَا يُوْحٰى ﴿١٣﴾ اِنَّنِيْٓ اَنَا اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدْنِيْ ۙ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِيْ ﴿١٤﴾ اِنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ اَكَادُ اُخْفِيْهَا لِتُجْزٰى
كُلُّ نَفْسٍۢ بِمَا تَسْعٰى ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ فَتَرْدٰى ﴿١٦﴾ وَمَا تِلْكَ بِيَمِيْنِكَ يٰمُوْسٰى ﴿١٧﴾

સો જબ વો(મૂસા અલ.) ઉસ(આગ) કે પાસ પહોંચે તો(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) ઉનકો આવાઝ દી ગઈ કે : એ મૂસા ! ﴾૧૧﴿ પૂરા યકીન રખો ! મેં હી તુમ્હારા રબ હું, સો તુમ અપને દોનોં જુતોં કો નિકાલ દો(૧), યકીની બાત હે કે તુમ તુવા નામી મુકદસ મેદાન મે હો(૨) ﴾૧૨﴿ ઔર મેં ને(નબુવ્વત કે લિયે) તુમકો ચુન લિયા હે, સો જો બાત વહી કે ઝરિયે કહી જાએ વો ધ્યાન સે સુનો(૩) ﴾૧૩﴿ હકીકત યે હે કે મેં હી અલ્લાહ હું, મેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હેં, સો તુમ મેરી હી બંદગી કરો ઔર મુજે યાદ રખને કે લિયે નમાઝ કાઈમ કરો(૪) ﴾૧૪﴿ યકીન રખો ! કયામત તો આને હી વાલી હે, મેં(અભી) ઉસ(કયામત કે વકત) કો છુપાકર રખના ચાહતા હું; તાકે હમ નફસ કો ઉસકે કિયે હુવે કામ કા બદલા દિયા જાવે ﴾૧૫﴿ કહી એસા ન હો કે જો શખ્સ ઉસ(કયામત) પર ઈમાન નહી રખતા ઔર અપની નફસાની ખ્વાહિશાત(ચાહતોં) કે પીછે ચલતા હો વો તુમકો કયામત(કે ફિકર) સે હરગિઝ ગાફિલ ન કર દે(૫) વરના તુમ(બેફિક્રી કી વજહ સે) હલાક હો જાઓગે ﴾૧૬﴿ ઔર એ મૂસા ! તુમ્હારે દાહને(સીધે) હાથ મે કયા હે ? ﴾૧૭﴿

(૧) મુકદસ જગહ મે મુકદસ કલામ સુન રહે હો ઉસ્કા અદબ સીખાયા ગયા, ઈસી તરહ મુબારક વાદી કી મીટ્ટી કી બરકત આપકે બદન કો લગે.

(૨) અલ્લાહ તઆલા અપની ખાસ હિકમત સે ઝમીન કે ખાસ હિસ્સોં કો અલગ શાન ઔર મરતબા અતા ફરમાતે હેં.

(૩) સુનતે હુવે ફુઝૂલ (બેકાર) હિલચાલ ન હો, નઝર નીચી હો. સમજને કી કોશિશ હો. રૂકાવટ પેદા કરનેવાલી કોઈ ભી બાત ઉસ વકત ન હો. યે અલ્લાહ તઆલા કી બાત સુનને કે આદાબ ભી બતા દિયે ગયે.

(૪) નમાઝ કી રૂહ અલ્લાહ તઆલા કા ઝિકર હે, શુરૂ સે આખિર તક નમાઝ મે અલ્લાહ તઆલા કી યાદ હે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) કયામત કી તૈયારી કરને સે તુમકો હરગિઝ રોક ન દેવે(જો કયામત પર ઈમાન ન રખે ઔર નફસાની ખ્વાહિશાત પર ચલે ઐસો કી સોહબત મે મત રહો, વરના ઈન્સાન આખિરત સે ગાફિલ હો કર બરબાદ હો જાતા હે).

قَالَ هِیَ عَصَایَ ۚ اَتَوَكَّؤُا عَلَیۡهَا وَاَهُشُّ بِهَا عَلٰی غَنَمِیۡ وَلِیَ فِیۡهَا مَاٰرِبُ اُخۡرٰی ﴿۱۸﴾ قَالَ اَلۡقِهَا یٰمُوۡسٰی ﴿۱۹﴾ فَاَلۡقٰىهَا
فَاِذَا هِیَ حَیَّةٌ تَسۡعٰی ﴿۲۰﴾ قَالَ خُذۡهَا وَلَا تَخَفۡ ٝ سَنُعِیۡدُهَا سِیۡرَتَهَا الۡاُوۡلٰی ﴿۲۱﴾ وَاضۡمُمۡ یَدَكَ اِلٰی جَنَاحِكَ تَخۡرُجۡ
بَیۡضَآءَ مِنۡ غَیۡرِ سُوۡٓءٍ اٰیَةً اُخۡرٰی ﴿۲۲﴾ لِنُرِیَكَ مِنۡ اٰیٰتِنَا الۡكُبۡرٰی ﴿۲۳﴾ اِذۡهَبۡ اِلٰی فِرۡعَوۡنَ اِنَّهٗ طَغٰی ﴿۲۴﴾ ع
قَالَ رَبِّ اشۡرَحۡ لِیۡ صَدۡرِیۡ ﴿۲۵﴾ وَیَسِّرۡ لِیۡۤ اَمۡرِیۡ ﴿۲۶﴾ وَاحۡلُلۡ عُقۡدَةً مِّنۡ لِّسَانِیۡ ﴿۲۷﴾

મૂસા (અલ.) ને અર્ઝ કિયા : યે તો મેરી લકડી હે, મેં ઉસ પર ટેક લગાતા હૂં ઔર ઉસ(લકડી) કે ઝરિયે અપની બકરીયોં પર(દરખ્ત સે) પત્તે ગીરાતા હૂં ઔર મેરે દૂસરે કામ ભી ઉસ્સે પૂરે હોતે હેં ﴿૧૮﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા: એ મૂસા ! ઉસ(લકડી) કો(નીચે ઝમીન પર) ફેંક દો ﴿૧૯﴾ ફિર જબ મૂસા (અલ.) ને વો(લકડી) ડાલ દી તો વો(ડાલતે હી) એકાએક(અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત સે) એક દોડતા સાંપ બન ગઈ ﴿૨૦﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : (મૂસા !) ઉસ્કો પકડ લો, ઔર ડરો નહી, હમ અભી ઉસ્કો ઉસકી પેહલી(લકડીવાલી) હાલત પર લૌટા દેતે હેં ﴿૨૧﴾ ઔર તુમ અપને હાથ કો અપની(ડાબી) બગલ મે દબાવો તો વો કિસી બિમારી કે બગૈર સફેદ હોકર(બહોત ચમકતા) નીકલેગા(૧) યે(તુમ્હારી નબુવ્વત કે લિયે) દૂસરી નિશાની હે ﴿૨૨﴾ તાકે હમ તુમકો અપની નિશાનીયોં મે સે કુછ બડી નિશાનીયાં દિખાએં ﴿૨૩﴾ તુમ ફિરઔન કે પાસ જાઓ, વો શરારત મે હદ સે નિકલ ગયા હે(૨) ﴿૨૪﴾ મૂસા (અલ.) ને અર્ઝ કિયા : એ મેરે રબ ! મેરે લિયે મેરે સીને કો ખોલ દીજીએ(૩) ﴿૨૫﴾ ઔર મેરે લિયે મેરે કામ કો આસાન કર દીજીએ ﴿૨૬﴾ ઔર મેરી ઝબાન સે(લુકનત કી) ગીરહ (ગાંઠ) ખોલ દીજીએ ﴿૨૭﴾

---

(૧) નકલ કિયા ગયા હે કે હઝરત મૂસા અલ. કા હાથ ઉસ વકત સૂરજ કી રોશની સે ભી ઝિયાદહ ચમકદાર હો જાતા થા. હઝરત મૂસા અલ. કે પાકિઝા દિલ મે જો ઈમાન કા નુર થા ઉસ્કા થોડા હિસ્સા હાથ પર આ જાતા થા જિસ્કી વજહ સે યે ચમક હોતી થી, ઈમાન કા પૂરા નૂર પુલસિરાત કો જગમગા દેગા ઔર પુરા પુલસિરાત રોશન હોગા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો બહોત દાદાગિરી કર રહા હે.

(૩) હોંસલા બુંલદ કર દીજિએ, નબુવ્વત કે ઈલ્મ કે લિયે સીના ખોલ દીજિએ, દઅવત કી રાહ મે આનેવાલી તકલીફેં સહન કરને કે લિયે સીના ખોલ દીજિએ.

يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَاجْعَل لِّي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾ هَارُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ﴿٣١﴾ وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كَيْ نُسَبِّحَكَ
كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً
أُخْرَىٰ ﴿٣٧﴾ إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٣٨﴾ أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ
يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّي وَعَدُوٌّ لَّهُ ۚ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي ۚ وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٣٩﴾

જિસ્કી વજહ સે વો(લોગ) મેરી બાત કો સમજ સકે(૧) ﴿૨૮﴾ ઔર મેરે ખાનદાન કે એક આદમી કો મેરી મદદ કરને કે લિયે મુકર્રર(નકકી) કર દીજિએ ﴿૨૯﴾ (યાની) હારૂન કો જો મેરા ભાઈ હે ﴿૩૦﴾ (ઔર) ઉન(હારૂન અલ.) કે ઝરિયે મેરી તાકત કો મઝબુત કર દીજીએ(૨) ﴿૩૧﴾ ઔર ઉન(હારૂન અલ.) કો મેરે કામ મે શરીક બના દીજિએ ﴿૩૨﴾ તાકે હમ(દોનોં મિલ કર) આપકી ઝિયાદહ તસ્બીહ કરેં ﴿૩૩﴾ ઔર હમ આપકા ઝિકર ઝિયાદહ કરેં(૩) ﴿૩૪﴾ યકીનન આપ હમારી હાલત કો અચ્છી તરહ દેખ રહે હેં ﴿૩૫﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : મૂસા ! પક્કી બાત હે જો કુછ તુમને માંગા વો સબ તુમકો દે દિયા ગયા ﴿૩૬﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમ પર એક ઔર મરતબા ભી એહસાન કિયા થા ﴿૩૭﴾ ઉસ વકત કો યાદ કરો(વો એહસાન યે હે કે) જબ હમને તુમ્હારી અમ્મા કો(ઈલ્હામ કે ઝરિયે) હુકમ ભેજા જો હમ આગે સુના રહે હેં ﴿૩૮﴾ (વો હુકમ યે થા) કે ઉસ(બચ્ચે મૂસા અલ.) કો સન્દૂક(પેટી) મે રખ દો, ફિર ઉસ(સન્દૂક) કો દરિયા (નદી) મે ડાલ દો, ફિર દરિયા ઉસ(સન્દૂક) કો કિનારે પર લાકર ડાલ દેગા(૪) જિસ્કે નતીજે મે ઉસ(મૂસા અલ.) કો એક ઐસા આદમી(યાની ફિરઔન) ઉઠાએગા જો મેરા ભી દુશ્મન હે ઔર ઉસ(મૂસા અલ.) કા ભી દુશ્મન હે ઔર(એ મૂસા !) મેં ને તુમ પર અપની તરફ સે મોહબ્બત ડાલ દી(૫) ઔર(યે સબ કામ ઈસ લિયે કિયે) તાકે તુમ મેરી નઝરોં કે સામને પરવરીશ પાઓ(૬) ﴿૩૯﴾

---

(૧) સુનનેવાલા સમજ જાએ યે બાત કરને કા મકસદ હોતા હે.

(૨) એક ભાઈ ને દુસરે ભાઈ કે લિયે છુપે તૌર બેમિસાલ દુઆ માગી.

(૩) બહુવચન કે લફઝ સે માલૂમ હુવા કે એક સાથ જમા હોકર ઝિકર કરને કે ખાસ ફાઈદેં હે. ઔર અચ્છા માહોલ ઔર અચ્છે દોસ્ત ખુદ ઝિકર પર ઉભારનેવાલે બનતે હેં.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) (એ દરીયા !) ઉસ સન્દૂક કો કિનારે પર લાકર ડાલ દે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) મહબૂબિયત ડાલ દી.

(૬) અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત મે પરવરીશ પાને લગે.

إِذْ تَمْشِيٓ أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُۥ ۖ فَرَجَعْنَٰكَ إِلَىٰٓ أُمِّكَ كَىْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَقَتَلْتَ
نَفْسًا فَنَجَّيْنَٰكَ مِنَ ٱلْغَمِّ وَفَتَنَّٰكَ فُتُونًا ۚ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِىٓ أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ
يَٰمُوسَىٰ ﴿٤٠﴾ وَٱصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِى ﴿٤١﴾ ٱذْهَبْ أَنتَ وَأَخُوكَ بِـَٔايَٰتِى وَلَا تَنِيَا فِى ذِكْرِى ﴿٤٢﴾ ٱذْهَبَآ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُۥ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾
فَقُولَا لَهُۥ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُۥ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾ قَالَا رَبَّنَآ إِنَّنَا نَخَافُ أَن يَفْرُطَ عَلَيْنَآ أَوْ أَن يَطْغَىٰ ﴿٤٥﴾

(ઉસ વકત કો યાદ કરો) જબ તુમ્હારી બહેન(ઘર સે) ચલતી હુઈ આઈ ઔર (ફિરઔન કે નોકરોં સે) કેહને લગી : કયા તુમકો ઉસ(ઔરત) કા પતા બતાઉં જો ઉસ બચ્ચે કી પરવરીશ કરે ? ફિર(ઈસ તરહ) હમને તુમકો તુમ્હારી મા કે પાસ વાપસ લોટા દિયા; તાકે ઉસ(તુમ્હારી માં) કી આંખ ઠંડી રહે ઔર વો ગમગીન ન હો ઔર તુમને(ગલતી સે) એક(ફિરઔની) આદમી કો માર ડાલા, ફિર હમને તુમકો ઉસ ગમ(પરેશાની) સે નજાત દી ઔર હમને તુમ્હારે બહુત સારે ઈમ્તિહાનાત લિયે(૧) ફિર તુમ કઈ સાલ મદયનવાલોં મે રહે, ફિર તુમ એ મૂસા ! મુકદ્દર સે(યાની તકદીર કે ફેસલે કે મુતાબિક યહાં) આયે(૨) ﴿૪૦﴾ ઔર મેં ને તુમકો ખાસ અપને(કામ કે) લિયે બનાયા હે(૩) ﴿૪૧﴾ (મૂસા !) તુમ ઔર તુમ્હારા ભાઈ મેરી નીશાનીયોં કો લેકર (તૌહીદ કી દઅવત દેને કે લિયે) જાઓ, ઔર મેરા ઝિક્ર કરને મેં તુમ સુસ્તી મત કરના(૪) ﴿૪૨﴾ તુમ દોનોં ફિરઔન કે પાસ જાઓ , યકીનન વો હદ સે બહુત આગે નિકલ ગયા હે(૫) ﴿૪૩﴾ ફિર તુમ દોનોં ઉસ(ફિરઔન) કો નરમ બાત કહો; શાયદ કે વો(ફિરઔન) નસીહત કબૂલ કરે યા(અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે) ડર જાએ ﴿૪૪﴾ દોનોં(ભાઈયોં) ને અર્ઝ કિયા : એ હમારે રબ ! હમ ઈસ બાત સે ડરતે હેં કે કહી વો(ફિરઔન) હમ પર ઝિયાદતી ન કરે યા ઝિયાદહ સરકશી ન કરને લગે(૬) ﴿૪૫﴾

(૧) ઈમ્તિહાન તરક્કી કા ઝરિયા હે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ફિર તુમ એક ખાસ વકત પર(જો નબુવ્વત દેને કે લિયે તય થા) યહાં(તૂરે સીના પર) આયે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) મેંને તુમકો(અપના નબી બનાને કે લિયે) પસંદ કિયા.
(૪) દીન કી દઅવત કે લિયે રવાનગી કે વકત અહમ તરીન અદબ બતાયા ગયા : ઝિકર કી પાબંદી જો દીની કામ મે તાકત પૈદા કરને કા ઝરિયા હે.
(૫) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન વો દાદાગીરી કર રહા હે (તીસરા તર્જુમા) ઉસને બહુત સર ઉઠાયા હે.
(૬) (દુસરા તર્જુમા) યા શરારત કરને લગે (તીસરા તર્જુમા) યા જોશ મે આ જાયે.

قَالَ لَا تَخَافَآ اِنَّنِيْ مَعَكُمَآ اَسْمَعُ وَاَرٰى ۞ فَاْتِيٰهُ فَقُوْلَآ اِنَّا رَسُوْلَا رَبِّكَ فَاَرْسِلْ مَعَنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ۙ وَلَا
تُعَذِّبْهُمْ ؕ قَدْ جِئْنٰكَ بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّكَ ؕ وَالسَّلٰمُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدٰى ۞ اِنَّا قَدْ اُوْحِيَ اِلَيْنَآ اَنَّ الْعَذَابَ عَلٰى مَنْ
كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۞ قَالَ فَمَنْ رَّبُّكُمَا يٰمُوْسٰى ۞ قَالَ رَبُّنَا الَّذِيْٓ اَعْطٰى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهٗ ثُمَّ هَدٰى ۞ قَالَ فَمَا بَالُ
الْقُرُوْنِ الْاُوْلٰى ۞ قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ فِيْ كِتٰبٍ ۚ لَا يَضِلُّ رَبِّيْ وَلَا يَنْسَى ۞

અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : તુમ દોનોં ન ડરો, યકીનન મેં તુમ્હારે સાથ હૂં(૧) મેં(સબ કુછ) સુન ભી રહા હું ઔર(હર ચીઝ) દેખ ભી રહા હૂં ﴿૪૬﴾ તો અબ તુમ દોનોં ઉસ(ફિરઔન) કે પાસ જાઓ, ઔર તુમ દોનોં(ઉસ ફિરઔન કો) કહો : હમ તો તેરે રબ કે રસૂલ (ભેજે હુવે) હેં, સો તુ હમારે સાથ બની ઈસ્રાઈલ કો ભેજ દે(૨) ઔર ઉન કો(કિસી તરહ કી) તકલીફ મત પહોંચા(ઔર) હમ તો તેરે પાસ તેરે રબ કી નિશાની લેકર આયે હેં ઔર ઉસ આદમી કે લિયે સલામતી હે જો હિદાયત (યાની સહી રાસ્તે) પર ચલે ﴿૪૭﴾ યકીની બાત યે હે હમ પર યે વહી આઈ હે કે(હર કિસ્મ કા) અઝાબ ઉસી શખ્સ કો હોગા જો(સચ્ચે દિન કો) જુઠલાવે ઔર મુંહ ફેર લેવે ﴿૪૮﴾ (દોનોં કી સબ બાતેં સુન કર) ફિરઔન ને કહા : એ મૂસા ! તુમ દોનોં કા રબ કોન હે ? ﴿૪૯﴾ મૂસા(અલ.) ને કહા : હમારા રબ વો હે જિસ ને હર ચીઝ કો(ઉસ કે મુનાસિબ) ઉસકી સૂરત અતા ફરમાઈ, ફિર(ઉસકી) રહનુમાઈ ભી ફરમાઈ(૩) ﴿૫૦﴾ ફિરઔન ને કહા : તો ઉન(નબીયોં કો જુઠલાનેવાલી) કૌમોં કા કયા હાલ હુવા જો પેહલે ગુઝર ગઈ ? ﴿૫૧﴾ મૂસા(અલ.) ને કહા : ઉનકી ખબર તો મેરે રબ કે પાસ એક કિતાબ(યાની લવહે મહફૂઝ) મેં હે, મેરે રબ ગલતી ભી નહી કરતે હેં ઔર ભુલતે ભી નહી હેં(૪) ﴿૫૨﴾

(૧) દીન કી દઅવત લેકર ચલનેવાલે કો અલ્લાહ તઆલા કા સાથ ઔર મદદ હાસિલ હોતી હે.

(૨) અપની ઉમ્મત કો દુનિયા કી તકલીફોં સે નજાત દિલાના યે ભી નબીયોં કા કામ હે.

(૩) હર મખ્લૂક કો કિસ કામ કે લિયે પૈદા કિયા, ઉસકો કયા કરના હે, ઉસકો કેસી ઝિંદગી ગુઝારની હે કેસે ડયુટી બજાલાની હે ઉસકી રહનુમાઈ ખુદ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાઈ ઉસકો તકવીની (પાકૃતીક) હિદાયત કેહતે હે.

(૪) કરના કુછ ચાહે, ઔર કુછ દુસરા હો જાવે ઐસી ગલતી અલ્લાહ તઆલા કે યહાં નહી હે. મેરે રબ કિસી ચીઝ સે ગાફિલ નહી.

الَّذِیۡ جَعَلَ لَکُمُ الۡاَرۡضَ مَهۡدًا وَّسَلَکَ لَکُمۡ فِیۡهَا سُبُلًا وَّاَنۡزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ؕ فَاَخۡرَجۡنَا بِهٖۤ اَزۡوَاجًا مِّنۡ
ع نَّبَاتٍ شَتّٰی ﴿۵۳﴾ کُلُوۡا وَارۡعَوۡا اَنۡعَامَکُمۡ ؕ اِنَّ فِیۡ ذٰلِکَ لَاٰیٰتٍ لِّاُولِی النُّهٰی ﴿۵۴﴾
مِنۡهَا خَلَقۡنٰکُمۡ وَفِیۡهَا نُعِیۡدُکُمۡ وَمِنۡهَا نُخۡرِجُکُمۡ تَارَةً اُخۡرٰی ﴿۵۵﴾ وَلَقَدۡ اَرَیۡنٰهُ اٰیٰتِنَا کُلَّهَا فَکَذَّبَ وَاَبٰی ﴿۵۶﴾
قَالَ اَجِئۡتَنَا لِتُخۡرِجَنَا مِنۡ اَرۡضِنَا بِسِحۡرِکَ یٰمُوۡسٰی ﴿۵۷﴾ فَلَنَاۡتِیَنَّکَ بِسِحۡرٍ مِّثۡلِهٖ فَاجۡعَلۡ بَیۡنَنَا وَبَیۡنَکَ مَوۡعِدًا لَّا
نُخۡلِفُهٗ نَحۡنُ وَلَاۤ اَنۡتَ مَکَانًا سُوًی ﴿۵۸﴾ قَالَ مَوۡعِدُکُمۡ یَوۡمُ الزِّیۡنَةِ وَاَنۡ یُّحۡشَرَ النَّاسُ ضُحًی ﴿۵۹﴾

વો(અલ્લાહ તઆલા) જિન્હોંને તુમ્હારે લિયે ઝમીન કો બિછોના બનાયા ઔર ઉસ (ઝમીન) મે તુમ્હારે લિયે રાસ્તે બનાએ ઔર આસ્માન સે પાની ઉતારા, સો હમ ને ઉસ(પાની) કે ઝરિયે સે અલગ અલગ કિસ્મ કી નબાતાત(યાની સબઝીયાં) નિકાલી ﴿૫૩﴾ તુમ ખુદ ભી ખાઓ ઔર અપને જાનવરોં કો ભી ચરાઓ, યકીનન ઈન સબ બાતોં મે અકલવાલોં કે લિયે બડી નિશાનીયાં હે ﴿૫૪﴾

ઈસી(ઝમીન) મેં સે હમને તુમકો(શુરૂ મે) પૈદા કિયા, ઔર ઈસી(ઝમીન) મેં હમ તુમકો(મોત કે બાદ) વાપસ લોટા દેંગે ઔર ઈસી(ઝમીન) સે હમ તુમ સબકો (કયામત મેં) ફિર દો બારહ નિકાલેંગે ﴿૫૫﴾ ઔર હકીકત મેં હમને ઉસ(ફિરઔન) કો અપની સબ નિશાનીયાં(જો ઉસ વકત તક મૂસા અલ. કો દી ગઈ થી) દિખા દી, સો વો(ફિરઔન) તો જુઠલાતા હી રહા ઓર ઈન્કાર હી કરતા રહા ﴿૫૬﴾ ફિરઔન ને કહા : એ મૂસા ! તુ કયા હમારે પાસ ઈસ લિયે આયા હે કે તુ અપને જાદુ કે ઝોર સે હમકો હમારે મુલ્ક સે બાહિર નિકાલ દે ﴿૫૭﴾ તો અચ્છા અબ હમ(ભી) તેરે મુકાબલે મેં એસા હી જાદૂ લાએંગે, અબ તુમ કિસી ખુલે મેદાન મે હમારે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન મુકાબલે કા એસા વાદા તય કર લો જિસકે ખિલાફ ન હમ કરેં ન તુમ કરો ﴿૫૮﴾ મૂસા (અલ.)ને કહા : તુમ્હારે(સાથ મુકાબલે કે) વાદા કા દિન વહી હે જિસ દિન મે જશ્ન(૧) મનાયા જાતા હે ઔર યે કે ચાશ્ત(યાની દિન ચઢને) કે વકત લોગ જમા કર લિયે જાએંગે ﴿૫૯﴾

(૧) કોઈ દિન થા જબ ફિરઔની લોગોં કા બડા મેલા હોતા થા જિસમે વો અચ્છે કપડે પેહના કરતે થે. ઈદ યા ઈદ જેસા દિન.

فَتَوَلّٰى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهٗ ثُمَّ اَتٰى ﴿٦٠﴾ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوْا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ ۚ
وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرٰى ﴿٦١﴾ فَتَنَازَعُوْٓا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَاَسَرُّوا النَّجْوٰى ﴿٦٢﴾ قَالُوْٓا اِنْ هٰذٰنِ لَسٰحِرٰنِ يُرِيْدٰنِ اَنْ
يُّخْرِجٰكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيْقَتِكُمُ الْمُثْلٰى ﴿٦٣﴾ فَاَجْمِعُوْا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوْا صَفًّا ۚ

ઉસ પર વો ફિરઔન(દરબાર સે ઉઠ કર અપની જગહ સે) ચલા ગયા, સો ઉસને અપની મકકારી(ચાલબાઝી) કે સારે દાવ જમા કિયે, ફિર વો(મુકાબલે કે લિયે) આયા ﴾૬૦﴿ (ઉસ મુકાબલે કે વકત) મૂસા(અલ.) ને ઉન(જાદૂગરોં) સે કહા(૧) : અફસોસ તુમ પર ! અલ્લાહ તઆલા પર(કુફ્ર કરકે) જુઠ મત બોલો(૨), વરના વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો કિસી(સખ્ત) અઝાબ સે બિલ્કુલ તબાહ ઔર બરબાદ કર દેંગે ઔર જો કોઈ ભી(અલ્લાહ તઆલા પર) બોહતાન બાંધે તો વો(અપને મકસદ મે) નાકામ રેહતા હે﴾૬૧﴿ સો(મૂસા અલ. કી ઉસ બાત પર) વો(જાદૂગર લોગ) આપસ મેં અપને કામ કે બારે મેં ઝઘડા કરને લગે(૩) ઔર ઉન્હોંને ચુપકે ચુપકે મશવરા કિયા ﴾૬૨﴿ વો(મિસર કે ફિરઔની લોગ) કેહને લગે : યકીની તૌર પર બાત યે હે કે યે(મૂસા ઔર હારૂન અલ.) દોનોં જાદૂગર હે, વો અપને જાદૂ કે ઝોર સે તુમકો તુમ્હારે મુલ્ક સે નીકાલ દેના ચાહતે હેં ઔર તુમ્હારે સબસે અચ્છે(મિસરી ફિરઔની) દીન કો ખતમ કર ડાલના ચાહતે હેં(૪) ﴾૬૩﴿ સો તુમ સબ(જાદૂગર) મિલકર અપની સારી તદબીર પકકી કર લો(૫) ફિર સફે બાંધકર કે(મુકાબલે કે લિયે) તુમ આઓ,

(૧) ઠીક મુકાબલે કે વકત હઝરત મૂસા અલ. ને તૌહીદ(અલ્લાહ તઆલા કે એક હોને) કી દઅવત દી, યે દાઈ કા હાલ હે, હર મુનાસિબ મૌકે પર હર હાલ મે પેહલા કામ દઅવત કા કરતા હે યહાં મુકાબલે કે વકત તૈયાર મજમા મિલ ગયા તો દઅવત દેના શુરૂઅ કર દી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) બોહતાન મત બાંધો. સબસે બડા બોહતાન કુફ્ર કરના હે.

(૩) ઈખ્લાસ સે દી હુઈ દઅવત કા અસર હોતા હે, હઝરત મૂસા અલ. કી દઅવત કી બરકત સે સચ્ચાઈ કા ઉનકો એહસાસ હુવા ઔર મુકાબલા કરના યા ન કરના ઈસ બારે મે ઈખ્તિલાફ(મતભેદ) હો ગયા.

(૪) કૌમ કે સરદારોં કો ભી 'તરીકા' કેહતે હેં મિસરીયોં ઈઝઝત વાલી સરદારી કા ખાત્મા કરના ચાહતે હેં. (૪) યે હે પુરાને ઝમાને સે ચલી આઈ ગંદી સિયાસત કે ઐસે મૌકે પર ઈલાકાઈ, વતની, મઝહબી ભેદ–ભાવ કે નારે લગાકર લોગોં કો ભડકા કરકે અપની માનનેવાલા બનાયા જાએ. ઔર સચ્ચે લોગોં સે ઔર પકકે ફાઈદે સે મહરૂમ કર દિયા

(૫) આયત કા મતલબ : એક રાય પર જમા હો જાઓ, યા ખૂબ મજબૂત હોકર નીકલો, સફ બના કર નીકલો; ચુંકે ઉસ્સે રૌબ પડતા હે.

وَقَدْ اَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلٰى ﴿٦٤﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰۤى اِمَّاۤ اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّاۤ اَنْ نَّكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَلْقٰى ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلْ اَلْقُوْا ۚ فَاِذَا
حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ اِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ اَنَّهَا تَسْعٰى ﴿٦٦﴾ فَاَوْجَسَ فِيْ نَفْسِهٖ خِيْفَةً مُّوْسٰى ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ اِنَّكَ
اَنْتَ الْاَعْلٰى ﴿٦٨﴾ وَاَلْقِ مَا فِيْ يَمِيْنِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوْا ؕ اِنَّمَا صَنَعُوْا كَيْدُ سٰحِرٍ ؕ وَلَا يُفْلِحُ السّٰحِرُ حَيْثُ اَتٰى ﴿٦٩﴾
فَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوْۤا اٰمَنَّا بِرَبِّ هٰرُوْنَ وَمُوْسٰى ﴿٧٠﴾

ઔર યકીન રખો આજ જો ગાલિબ આવેગા વહી કામયાબ હોગા﴿૬૪﴾ જાદુગરો
ને(મુકાબલે મે આકર) કહા : એ મૂસા ! યા તો આપ(અપની લાઠી પેહલે) ડાલે યા હમ
પેહલે ડાલનેવાલે હો(૧)﴿૬૫﴾ મૂસા(અલ.) ને કહા : નહી તુમ હી પેહલે ડાલો, ફિર
અચાનક ઉન(જાદૂગરો) કી રસ્સીયાં ઔર લાઠીયાં(નઝરબંદી કી વજહ સે) ઉનકે જાદુ કે
નતીજે મે ઉસ(મૂસા અલ.) કે ખ્યાલ મેં ઐસી માલૂમ હોને લગે કે વો તો દોડ રહી હેં
﴿૬૬﴾ યે દેખકર મૂસા(અલ.) કો અપને દિલ મેં થોડા સા ડર લગને લગા(૨) ﴿૬૭﴾
હમને કહા કે : (એ મૂસા !) તુમ ડરો નહી, યકીન રખો કે તુમ હી ગાલિબ આઓગે
﴿૬૮﴾ ઔર જો(લાઠી) તુમ્હારે દાહને હાથ મે હૈ ઉસકો(મેદાન મેં) ડાલ દો(૩) વો
ઉન(જાદૂગરો) કી બનાઈ હુઈ તમામ ચીઝોં કો નીગલ જાએગી જો કુછ ઉન્હોંને બનાયા
હે વો તો સિર્ફ એક જાદુગર કા ફરૈબ ધોકા હી હે ઔર જાદૂગર કહી ભી ચલા જાએ
ઉસકો કામયાબી નહી મિલતી(૪) ﴿૬૯﴾ ફિર(૫) તમામ જાદૂગર સજદે મે ગિરા દિયે
ગએ, વો (જાદૂગર ઝોર સે) કેહને લગે : હમ હારૂન ઔર મૂસા(અલ.) કે રબ પર
ઈમાન લે આયે ﴿૭૦﴾

---

(૧) યે જાદુગરોં કી તરફ સે અદબ કો ઝાહિર કરના હે, હો સકતા હે કે નબી કે સાથ ઈસ તરહ કે અદબ કે બરતાવ ને ઉનકો ઈમાન કી સઆદત સે માલામાલ કિયા હો.

(૨) લોગ મોઅજિઝા ઔર જાદૂ મે કૈસે ફરક કર સકેગેં ઉસ બાત કા ડર હુઆ.

(૩) મેદાન મેં દોડતે હુવે સાપોં સે બચાવ કા એક હી ઝરિયા ''અસા'' (લાઠી) થા, ઉસકો ભી છોડને કા હુકમ હુવા ઔર મૂસા અલ. ને ઉસકો પૂરા કિયા તો ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા કી મદદ આઈ. નતીજા નીકલા કે હાલાત કે ઝાહિરી તકાઝો કે ખિલાફ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ પર અમલ કરો અલ્લાહ તઆલા કી મદદ ઝરૂર આએગી

(૪) ઉસકા ભલા નહી હોતા.

(૫) મૂસા અલ. ને લાઠી ફેંક દી ઔર લાઠી અજગર બન ગઈ ઔર વો અજગર જાદૂગરોં કી તમામ ચીઝોં કો નિગલ ગયા ઉસ મંઝર કા એસા અસર હુવા કે.......

قَالَ اٰمَنۡتُمۡ لَهٗ قَبۡلَ اَنۡ اٰذَنَ لَكُمۡ ؕ اِنَّهٗ لَكَبِیۡرُكُمُ الَّذِیۡ عَلَّمَكُمُ السِّحۡرَ ۚ فَلَاُقَطِّعَنَّ اَیۡدِیَكُمۡ وَ اَرۡجُلَكُمۡ مِّنۡ
خِلَافٍ وَّلَاُوصَلِّبَنَّكُمۡ فِیۡ جُذُوۡعِ النَّخۡلِ ۫ وَلَتَعۡلَمُنَّ اَیُّنَاۤ اَشَدُّ عَذَابًا وَّاَبۡقٰی ﴿۷۱﴾ قَالُوۡا لَنۡ نُّؤۡثِرَكَ عَلٰی مَا جَآءَنَا مِنَ
الۡبَیِّنٰتِ وَالَّذِیۡ فَطَرَنَا فَاقۡضِ مَاۤ اَنۡتَ قَاضٍ ؕ اِنَّمَا تَقۡضِیۡ هٰذِهِ الۡحَیٰوةَ الدُّنۡیَا ﴿ؕ۷۲﴾ اِنَّاۤ اٰمَنَّا بِرَبِّنَا لِیَغۡفِرَ لَنَا
خَطٰیٰنَا وَمَاۤ اَكۡرَهۡتَنَا عَلَیۡهِ مِنَ السِّحۡرِ ؕ وَاللّٰهُ خَیۡرٌ وَّاَبۡقٰی ﴿۷۳﴾ اِنَّهٗ مَنۡ یَّاۡتِ رَبَّهٗ مُجۡرِمًا فَاِنَّ لَهٗ جَهَنَّمَ ؕ لَا یَمُوۡتُ
فِیۡهَا وَلَا یَحۡیٰی ﴿۷۴﴾

(યે દેખકર) ઉસ(ફિરઔન) ને કહા : તુમ(જાદૂગરોં) કો મેં ઈજાઝત દૂં ઉસ્સે પેહલે હી ઉસ(મૂસા અલ.)પર ઈમાન લે આએ, (અબ) મુજે યકીન હો ગયા કે વો(મૂસા અલ.) તુમ સબકા બડા(સરદાર) હે, જિસને તુમ સબકો જાદૂ સીખાયા સો(મેં ને પક્કા ઈરાદા કર લિયા કે) મેં તુમ્હારે એક તરફ કે હાથ ઔર દુસરી તરફ કે પાવ કટવાઉંગા ઔર તુમ સબ કો ખજૂર કે તનોં(થડોં) મે સુલી પર ચઢાઉંગા(૧) ઔર(અબ) તુમકો બરાબર પતા ચલ જાયેગા કે હમ મેં(યાની મુજ મેં ઔર મૂસા કે રબ મે) કિસકા અઝાબ ઝિયાદહ સખ્ત હે ઔર દેર તક બાકી રેહનેવાલા હે ﴾૭૧﴿ ઉન(નવ મુસ્લિમ) જાદૂગરોં ને કહા : જિસ (અલ્લાહ તઆલા) ને હમકો પૈદા કિયા ઉસ્કી કસમ ! હમારે સામને જો સાફ સાફ નીશાનીયાં(૨) આ ચુકી ઉસ્કે મુકાબલે મેં(અબ) હમ તુજકો હરગિઝ (કીસી હાલ મેં ભી) બડા મરતબા નહી દે સકતે(૩) અબ તુજે જો કરના હો કર ડાલ, તુ સિર્ફ ઈસી દુનિયા કી ઝિંદગી મે હુકમ ચલા સકતા હે(૪) ﴾૭૨﴿ યકીનન હમ હમારે રબ પર ઈમાન લાએ; તાકે વો(અલ્લાહ તઆલા) હમારે ગુનાહોં કો માફ કર દે ઔર જો જાદૂ તુને હમસે ઝબરદસ્તી કરવાયા(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કો ભી(માફ કર દેવે) ઔર અલ્લાહ તઆલા હી સબસે અચ્છે હે ઔર હમેશા બાકી રેહનેવાલે હેં ﴾૭૩﴿ હકીકત મેં જો શખ્સ અપને રબ કે પાસ મુજરિમ હોકર આયેગા તો ઉસ(મુજરિમ) કે લિયે જહન્નમ હે, વો (મુજરિમ) ઉસ્મેં ન મરેગા ન ઝિંદા રહેગા(૫) ﴾૭૪﴿

---

(૧) ઉંચી જગહ સે ભાગ ભી ન સકે ઓર દુસરોં કો નઝર ભી આવે તો ઈબ્રત હો.
(૨) અલ્લાહ તઆલા કે એક હોને કી ઔર મૂસા અલ. કી નબુવ્વત કી. (૩) તુજ કો હરગિઝ ઝિયાદહ(બઢા હુવા) નહી સમજેંગે. (૪) દુનિયા કી ઝિંદગી મેં હી કુછ સઝા દે સકતા હે દૂસરા તો કયા કર સકતા હે ? અભી ઈમાન લાનેવાલે જાદૂગર કા નબી કે સાથ થોડા રેહને કી બરકત સે કૈસા મઝબૂત ઈમાન હો ગયા કે જાન દેને કે લિયે તૈયાર હે ઈમાન છોડને તૈયાર નહી. (૫) ઉસ તકલીફ સે જીના મોત સે બહુત બુરા હોગા ઈસ લિયે વો જીના ઝિંદગી કેહલાને કે કાબિલ ન હોગા.

وَمَنْ يَّأْتِهٖ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصّٰلِحٰتِ فَاُولٰٓئِكَ لَهُمُ الدَّرَجٰتُ الْعُلٰى ﴿٧٥﴾ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا مَنْ تَزَكّٰى ﴿٧٦﴾
وَلَقَدْ اَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى ۙ اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِيْ فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيْقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا ۙ لَّا تَخٰفُ دَرَكًا وَّلَا
تَخْشٰى ﴿٧٧﴾ فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُوْدِهٖ فَغَشِيَهُمْ مِّنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾ وَاَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهٗ وَمَا هَدٰى ﴿٧٩﴾ يٰبَنِيْٓ
اِسْرَآءِيْلَ قَدْ اَنْجَيْنٰكُمْ مِّنْ عَدُوِّكُمْ وَوٰعَدْنٰكُمْ جَانِبَ الطُّوْرِ الْاَيْمَنَ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ﴿٨٠﴾ كُلُوْا
مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيْهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِيْ ۚ وَمَنْ يَّحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِيْ فَقَدْ هَوٰى ﴿٨١﴾

ઔર જો શખ્સ ઉસ(રબ) કે પાસ ઈમાન કે સાથ આયા, ઉસ્ને નેક આમાલ ભી કર રખે હેં તો ઉનકે લિયે બડે ઉંચે દરજાત હોંગે ﴾૭૫﴿ હમેશા રેહને કે બાગાત હેં, ઉસ્કે નીચે સે નેહરેં ચલતી હોગી જિનમેં વો હમેશા રહેંગે ઔર યે ઉસ આદમી કા બદલા હે જો(કુફ્ર સે) પાક રહા(૧) ﴾૭૬﴿

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને(વહી કે ઝરિયે) મૂસા(અલ.) કો હુકમ ભેજા યે કે તુમ મેરે બંદોં કો લેકર રાતોં રાત રવાના હો જાઓ, સો(લાઠી મારકર) તુમ ઉનકે લિયે સમંદર મે સૂખે રાસ્તે બના દેના કે ન તુમકો(દુશ્મન કે) આકર પકડને કા ખતરા હો ઔર(ડુબને કા) ડર(ભી) ન હો ﴾૭૭﴿ સો ફિરઔન ને અપને લશ્કરોં કો લેકર ઉન (બની ઈસ્રાઈલ) કા પીછા કિયા, ફિર દરિયા ને ઉન(ફિરઔનિયોં) કો જૈસા (ખૌફનાક તરીકે સે) ઢાંકના થા વૈસા ઢાંક હી લિયા(૨) ﴾૭૮﴿ ઔર ફિરઔન ને અપની કૌમ કો ગુમરાહ કર દિયા ઔર(ઉનકો) સહીહ રાસ્તા નહી દિખાયા ﴾૭૯﴿ એ બની ઈસ્રાઈલ ! પકકી બાત યે હે કે હમને તુમકો તુમ્હારે દુશ્મન સે નજાત દે દી ઔર તૂર પહાડ કી દાહની(જમણી) જાનિબ આને કા તુમસે વાદા તય કર લિયા(૩) ઔર હમને તુમ પર મન ઔર સલવા ઉતારા ﴾૮૦﴿ જો પાકીઝા રોઝી હમને તુમકો દી હે ઉસ મેં સે તુમ ખાઓ ઔર ઉસ(રોઝી) મેં તુમ શરઈ હદ સે આગે મત નીકલો(૪)વરના મેરા ગઝબ (ગુસ્સા) તુમ પર ઉતરેગા ઔર જિસ પર મેરા ગઝબ ઉતરા સો વો હલાકત મેં ગિર કર હી રેહતા હે ﴾૮૧﴿

(૧) ''તઝકિયા(યાની નફસ, દિલ કે અંદર કી ગંદી બાતોં સે પાક કરને)'' પર અલ્લાહ તઆલા કા વાદા હે.
(૨) યાની પાની કી મોજોં ને ઢાંકકર ડુબો દિયા. (૩) યાની તુમ્હારે નબી હઝરત મૂસા અલ. સે તુમ્હારે ફાયદે કે લિયે વાદા કિયા, વહાં બુલાકર તૌરાત કિતાબ દેની થી. (૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ ઝિયાદતી મત કરો.(હરામ તરીકે સે રોઝી હાસિલ મત કરો ઔર ખુદા તઆલા કી દી હુઈ રોઝી ખાકર ગુનાહ મત કરો).

وَاِنِّیۡ لَغَفَّارٌ لِّمَنۡ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهۡتَدٰی ﴿۸۲﴾ وَمَاۤ اَعۡجَلَكَ عَنۡ قَوۡمِكَ یٰمُوۡسٰی ﴿۸۳﴾ قَالَ هُمۡ اُولَآءِ عَلٰۤی
اَثَرِیۡ وَعَجِلۡتُ اِلَیۡكَ رَبِّ لِتَرۡضٰی ﴿۸۴﴾ قَالَ فَاِنَّا قَدۡ فَتَنَّا قَوۡمَكَ مِنۡۢ بَعۡدِكَ وَاَضَلَّهُمُ السَّامِرِیُّ ﴿۸۵﴾ فَرَجَعَ مُوۡسٰۤی اِلٰی
قَوۡمِهٖ غَضۡبَانَ اَسِفًا ۚ قَالَ یٰقَوۡمِ اَلَمۡ یَعِدۡكُمۡ رَبُّكُمۡ وَعۡدًا حَسَنًا ۬ اَفَطَالَ عَلَیۡكُمُ الۡعَهۡدُ اَمۡ اَرَدۡتُّمۡ اَنۡ یَّحِلَّ
عَلَیۡكُمۡ غَضَبٌ مِّنۡ رَّبِّكُمۡ فَاَخۡلَفۡتُمۡ مَّوۡعِدِیۡ ﴿۸۶﴾

ઔર યે હકીકત હે કે જિસ(આદમી) ને તૌબા કી ઔર ઈમાન લાયા ઔર નેક કામ કિયે ફિર સીધે રાસ્તે પર કાયમ રહા તો મેં ઉસ્કો બહોત હી બખ્શનેવાલા હૂં ﴾૮૨﴿ ઔર એ મૂસા ! અપની કૌમ સે પેહલે હી(કિસ સબબ સે) તુમ જલ્દી આ ગયે ? ﴾૮૩﴿ મૂસા (અલ.) ને કહા : વો સબ મેરે પીછે પીછે હી આ રહે હેં ઔર મેં તો આપકે પાસ ઈસ લિયે જલ્દી આ ગયા તાકે એ મેરે રબ ! આપ(ઝિયાદહ) ખુશ હો જાએં ﴾૮૪﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે ફિર હમને તુમ્હારે આને કે બાદ તુમ્હારી કૌમ કો એક ફિત્ને મે મુબ્તલા કિયા (ચકાસા, પરીક્ષા મેં ડાલા) હે ઔર ઉનકો સામરી ને ગુમરાહ કર દિયા ﴾૮૫﴿ સો મૂસા(અલ.) ગુસ્સે ઔર રંજ મે ભરે હુએ અપની કૌમ કે પાસ ફીર આએ મૂસા(અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! કયા તુમસે તુમ્હારે રબને એક અચ્છા વાદા નહી કિયા થા(૧) ? તો કયા તુમ પર કોઈ લંબી મુદત ગુઝર ગઈ થી ?(૨) યા તુમ યે ચાહતે થે કે તુમ્હારે રબ કા તુમ પર ગઝબ ઉતરે ઈસ લિયે તુમને મુજસે જો વાદા કિયા થા ઉસ્કે ખિલાફ કિયા(૩)﴾૮૬﴿

(૧) અચ્છે વાદે સે મુરાદ હે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક જામેઅ કિતાબ દી જાએગી જિસ પર અમલ કરકે વો દુનિયા ઔર આખિરત મે કામયાબ હોંગે, યા અલ્લાહ તઆલા કે નબી હઝરત મૂસા અલ. કી બાત પર અમલ કી બરકત સે દુનિયા ઔર આખિરત મે કામયાબી મીલેગી.

(૨) યાની હઝરત મૂસા અલ. કોઈ લંબે ઝમાને સે તુર પહાડ પર ગએ નહી થે, બસ અભી ચંદ રોઝ પેહલે હી તો ગએ ઔર વહાં કયામ ભી થોડે વકત કે લિયે થા, ફિર ભી તુમને બછડે કો મા'બૂદ બના ડાલા. નોટ : અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદોં સે જબ કોઈ કૌમ લંબે ઝમાને તક દુર રેહતી હે તો રહમતોં ઔર બરકતોં સે મહેરૂમ હોકર કિસી દીની ફિત્ને મે મુબ્તલા હો જાને કા ઝરૂર ખતરા રેહતા હે.

(૩) હઝરત મૂસા અલ. જબ તૂર પર તશરીફ લે ગએ તો કૌમ ને વાદા કિયા થા કે આપકે વાપસ આને તક કોઈ નયા કામ નહી કરેંગે ઔર આપકે નાઈબ હઝરત હારૂન અલ. કી બાત પર અમલ કરતે રહેંગે ઉસ વાદે કો ઉન્હોંને પૂરા નહી કિયા, હારૂન અલ. કે સમજાને કે બાવજૂદ બાત નહી માની ઔર બછડે કી ઈબાદત મે લગ ગએ. સામરી વાલે ફિત્ને કે દૌર મે બની ઈસ્રાઈલ કી તીન જમાઅતેં બન ગઈ : [૧] તૌહીદ પર કાયમ રેહનેવાલે [૨] બછડે કી પૂજા કરનેવાલે લેકિન ઉનકા યે કેહના થા કે હઝરત મૂસા અલ. મના ફરમાવેંગે તો હમ છોડ દેંગે [૩] મૂસા અલ. મના ફરમાવે તો ભી મૂર્તિ પૂજા ન છોડને કા પક્કા ઈરાદા કરનેવાલે.

قَالُوْا مَآ اَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلٰكِنَّا حُمِّلْنَآ اَوْزَارًا مِّنْ زِيْنَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنٰهَا فَكَذٰلِكَ اَلْقَى
السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾ فَاَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ فَقَالُوْا هٰذَآ اِلٰـهُكُمْ وَاِلٰهُ مُوْسٰى فَنَسِيَ ﴿٨٨﴾ اَفَلَا يَرَوْنَ اَلَّا يَرْجِعُ
اِلَيْهِمْ قَوْلًا وَّلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾
وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هٰرُوْنُ مِنْ قَبْلُ يٰقَوْمِ اِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهٖ وَاِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمٰنُ فَاتَّبِعُوْنِيْ وَاَطِيْعُوْٓا
اَمْرِيْ ﴿٩٠﴾ قَالُوْا لَنْ نَّبْرَحَ عَلَيْهِ عٰكِفِيْنَ حَتّٰى يَرْجِعَ اِلَيْنَا مُوْسٰى ﴿٩١﴾

કૌમ કે લોગોં ને કહા : હમ ને અપની ચાહત સે આપ કે વાદે કે ખિલાફ નહી કીયા; બલ્કે હુવા યે કે(કિબ્તી) કૌમ કે ઝવેરાત કા ભારી બોજ હમ પર પડા હુવા થા, સો હમને ઉન(ઝવેરાત) કો ડાલ દિયા, ફિર ઉસી તરહ સામરી ને(ઉસ કે પાસ જો કુછ થા આગ મેં) ડાલ દિયા ﴾૮૭﴿ સો ઉસ(સામરી) ને ઉન(લોગોં) કે સામને એક બછડા (ઝેવર મેં સે બનાકર) નિકાલા જો સિર્ફ એક જિસ્મ થા, જિસ મે સે(બછડે જેસી) એક આવાઝ નિકલતી થી(યે મંઝર દેખ કર સામરી કી બાત માનને વાલે, યાની બછડે કી પૂજા કરનેવાલે) લોગ કેહને લગે : યે તુમ્હારા મા'બૂદ હે ઔર મૂસા(અલ.) કા મા'બૂદ હે સો વો(મૂસાઅલ.) ભુલ ગયે(૧) ﴾૮૮﴿ કયા વો(ગુમરાહ લોગ) ઈતના ભી નહી દેખ રહે થે કે વો(બછડા) ઉન કી કિસી બાત કા જવાબ નહી દેતા થા ઔર ઉનકે કિસી નુકસાન કા ઈખ્તિયાર(અધિકાર) નહી રખતા થા ઔર નફા કા(ઈખ્તિયાર) ભી નહી(રખતા થા)(૨) ﴾૮૯﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હારૂન(અલ.) ને પેહલે હી સે(૩) ઉન(બની ઈસરાઈલ) કો કેહ દિયા થા કે : એ મેરી કૌમ ! તુમ ઈસ(બછડે) કી વજહ સે ફિતને(યાની ગુમરાહી) મેં પડ ગએ હો ઔર હકીકત મે તુમહારા રબ તો રહમાન હે, સો તુમ મેરી બાત માનો ઔર મેરે કેહને પર ચલો ﴾૯૦﴿ વો(બની ઈસરાઈલ) કેહને લગે; જબ તક મૂસા(અલ.) વાપસ લોટકર હમારે પાસ ન આવે હમ તો ઈસ(બછડે) કી ઈબાદત મે બરાબર લગે રહેંગે ﴾૯૧﴿

(૧) ઔર તુર પર ખુદા કી તલાશ મે ચલે ગએ.

(૨) યાની ઉનકો કોઈ નુકસાન ઔર નફા ભી નહી પહોંચા સકતા થા.

(૩) યાની મૂસા અલ. કે લોટકર આને સે પહલે.

قَالَ يٰهٰرُوْنُ مَا مَنَعَكَ اِذْ رَاَيْتَهُمْ ضَلُّوْٓا ﴿٩٢﴾ اَلَّا تَتَّبِعَنِ ؕ اَفَعَصَيْتَ اَمْرِيْ ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَاْخُذْ بِلِحْيَتِيْ وَلَا
بِرَاْسِيْ ۚ اِنِّيْ خَشِيْتُ اَنْ تَقُوْلَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِيْ ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يٰسَامِرِيُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ
بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوْا بِهٖ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ اَثَرِ الرَّسُوْلِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذٰلِكَ سَوَّلَتْ لِيْ نَفْسِيْ ﴿٩٦﴾

મૂસા(અલ.) ને(તૂર સે વાપસ આને કે બાદ) કહા : એ હારૂન ! જબ તુમને ઈનકો દેખા કે વો(બની ઈસરાઈલ) ગુમરાહ હો ગયે હે તો તુમકો મેરી ઈત્તિબાઅ કરને સે કિસ બાત ને રોકા ?(૧) ﴿૯૨﴾ ભલા કયા તુમને મેરે હુકમ કે ખિલાફ કીયા ? ﴿૯૩﴾ હારૂન (અલ.) ને કહા ! એ મેરે માઁ કે બેટે ! તુ મેરી દાઢી ઔર મેરા સર મત પકડ, હકીકત મે મેં ઈસ બાત સે ડરા કે તુમ યું કહોગે કે તુમને બની ઈસરાઈલ કે દરમિયાન ફુટ ડાલ દી ઔર મેરી બાત કા લિહાઝ નહી કિયા(૨) ﴿૯૪﴾ (ભાઈ હારૂન કી તરફ સે ફારિગ હોકર) મૂસા(અલ.) ને કહા એ સામરી ! તુજે કયા હુવા થા(૩) ﴿૯૫﴾ સામરી ને કહા : મેંને એક એસી ચીઝ દેખ લી થી જિસ કો ઉન દુસરોં ને નહી દેખા થા(૪) તો મેને રસૂલ(યાની ફરિશ્તે) કે નિશાને કદમ સે એક(ખાક કી) મિટ્ટી ઉઠા લી થી(૫) ઔર મેંને ઉસકો ડાલ દિયા, ઔર(ઉસ વકત) મેરે દિલ ને એસી હી બાત મુજે સમજાઈ થી ﴿૯૬﴾

---

(૧) યાની મેરે પાસ તૂર પર ચલે આતે યા ઉન બછડે કી ઈબાદત કરનેવાલોં સે જંગ કરતે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મેરી બાત યાદ નહી રખી. યાની અગર તૂર પર આ જાતા તો મેરે સાથ અલ્લાહ તઆલા કો એક માનનેવાલે લોગ ભી આ જાતે ઔર દો જમાઅત હો જાતી ઔર ફસાદ મચાનેવાલોં કો ખુલા મેદાન મિલ જાતા.

(૩) સામરી : [૧] મુલ્કે શામ મે સામુરા નામ કા એક મશ્હૂર કબીલા થા, ઉસકા યે સરદાર થા.

[૨] ફિરઔન કે ખાનદાન કા કિબ્તી આદમી થા, હઝરત મૂસા અલ. કે પડોસ મે રહેતા થા, ઝાહિર મે ઈમાન લાયા (યાની મુનાફિક થા) ઔર હઝરત મૂસા અલ. કે સાથ ચલા.

[૩] હિદુસ્તાન કા હિન્દૂ થા.

[૪] ફારિસ કિરમાન કા રેહને વાલા થા, ગાય ઔર ઉસ કી નસલ કી પૂજા કરનેવાલી એક કૌમ કા આદમી થા ઉસ્કા નામ મૂસા બિન ઝફર થા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) મુજે એક એસી ચીજ સુઝી થી જો દુસરોં કો નહી સૂજી થી.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) એક મુઠ્ઠી ભર લી થી.

قَالَ فَاذْهَبْ فَاِنَّ لَكَ فِي الْحَيٰوةِ اَنْ تَقُوْلَ لَا مِسَاسَ ۪ وَاِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُخْلَفَهٗ ۚ وَانْظُرْ اِلٰٓى اِلٰهِكَ الَّذِيْ ظَلْتَ
عَلَيْهِ عَاكِفًا ؕ لَنُحَرِّقَنَّهٗ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهٗ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿۹۷﴾ اِنَّمَآ اِلٰهُكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ
عِلْمًا ﴿۹۸﴾ كَذٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ ۚ وَقَدْ اٰتَيْنٰكَ مِنْ لَّدُنَّا ذِكْرًا ﴿۹۹﴾ مَنْ اَعْرَضَ عَنْهُ فَاِنَّهٗ يَحْمِلُ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وِزْرًا ﴿۱۰۰﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهِ ؕ وَسَآءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ حِمْلًا ﴿۱۰۱﴾ يَّوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِيْنَ
يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿۱۰۲﴾

મૂસા (અલ.) ને કહા : (યહાં સે) દુર ચલા જા,અબ તેરી સઝા યે હે કે તુ લોગોં સે ઝિંદગી ભર યે કેહતા ફિરેગા કે ''મુજે હાથ મત લગાઓ''(૧) (ઈસ્કે સિવા) ઔર તેરે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કા) એક વાદા મુકર્રર(નકકી) હે જિસ્કા તુજસે ખિલાફ નહી કિયા જાયેગા(૨) ઔર તૂ અપને ઉસ(જૂઠે) મા'બૂદ કો દેખ જિસ(કી પૂજા કરને) પર તૂ જમ કર બૈઠા હે, ઝરૂર હમ ઉસ્કો જલા હી ડાલેંગે, ફિર હમ ઉસ્કી રાખ બિખેર કર દરિયા મેં બહા દેંગે ﴿૯૭﴾ હકીકત મે તુમ્હારા મા'બૂદ વો અલ્લાહ તઆલા હે, જિસ્કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે, ઉસ્કે ઈલ્મ મે હર ચીઝ સમા ગઈ હે(૩) ﴿૯૮﴾ (જિસ તરહ હઝરત મૂસા અલ. કા વાકિઆ હમને સુનાયા) ઈસી તરહ જો હાલાત પેહલે ગુઝર ગએ ઉન મેં સે કુછ વાકિઆત હમ આપકો સુનાતે હેં ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને ખાસ અપને પાસ સે આપકો નસીહત(કી કિતાબ કુર્આન) અતા કી હે ﴿૯૯﴾ જો ઉસ(નસીહત કી કિતાબ) સે મુંહ ફિરાતા હે વો કયામત કે દિન બડા ભારી બોજ ઉઠાએ હુએ હોગા ﴿૧૦૦﴾ ઉસ(બોજ કે અઝાબ) મેં વો હમેશા રહેંગે ઔર વો બોજ કયામત કે દિન ઉનકે લિયે બહોત હી બુરા હોગા ﴿૧૦૧﴾ જિસ દિન કે સૂર ફૂંકા જાયેગા ઔર હમ ઉસ દિન મુજરિમોં કો ઈસ હાલ મે જમા કરેંગે કે ઉનકી આંખે નીલી પડી હોંગી(૪) ﴿૧૦૨﴾

---

(૧) લોગોં કી ભીડ જમા કરને કી સાઝિશ કી થી ઉસ પર અઝાબ ઉલટા આયા.

(૨) (દુસરા) જો તુજ સે હટનેવાલા નહી હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ્કા ઈલ્મ હર ચીઝ કા ઈહાતા કિયે હુએ હે(યાની ઘેરે હુએ હે).

(૪) (દુસરા તર્જુમા) કે મુજ્રિમ લોગ નીલે પડે હોંગે. (યે બુરી શકલ કી નીશાની હે)

يَّتَخَافَتُوْنَ بَيْنَهُمْ اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ اِذْ يَقُوْلُ اَمْثَلُهُمْ طَرِيْقَةً اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا
يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّيْ نَسْفًا ﴿١٠٥﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾ لَّا تَرٰى فِيْهَا عِوَجًا وَّلَآ
اَمْتًا ﴿١٠٧﴾ يَوْمَىِٕذٍ يَّتَّبِعُوْنَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهٗ ۚ وَخَشَعَتِ الْاَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ فَلَا تَسْمَعُ اِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾ يَوْمَىِٕذٍ لَّا
تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَرَضِيَ لَهٗ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيْطُوْنَ بِهٖ
عِلْمًا ﴿١١٠﴾

વો ચુપકે ચુપકે આપસ મેં કેહતે હોંગે કે : તુમ(દુનિયા યા કબર મેં) દસ દિન સે ઝિયાદહ નહી ઠેહરે ﴿૧૦૩﴾ જિસ બાત કો વો કેહતે હેં હમ ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં જબ કે ઉન મેં સે બેહતરીન રાય રખનેવાલા(૧) વો કહેગા કે તુમ(દુનિયા યા કબર મેં) એક દિન સે ઝિયાદહ નહી ઠેહરે ﴿૧૦૪﴾

ઔર યે લોગ આપસે પહાડોં કે બારે મે સવાલ કરતે હેં(કે કયામત મેં ઉનકા કયા હાલ હોગા) તો તુમ(જવાબ મેં) કહો કે : મેરે રબ ઉનકો(ચૂરા ચૂરા કરકે) ધૂલ કી તરહ ઉડા દેંગે(૨)﴾૧૦૫﴾ ફિર ઈસ(ઝમીન) કો સાફ(ચટીયલ) મેદાન બનાકર છોડ દેંગે ﴿૧૦૬﴾ કે તુમકો ઈસ મેં કોઈ મોડ ભી નઝર નહી આયેગા ઔર ન કોઈ ટીલા (ટેકરા) નજર આયેગા ﴿૧૦૭﴾ ઉસ દિન વો(સબ લોગ) એક બુલાનેવાલે કે પીછે ચલે આવેંગે, ઉસ્કે સામને કોઈ ટેઢા નહી હોગા(૩) રહમાન કે સામને(ઉસ્કે ડર સે) સબ આવાઝેં દબ જાયેગી ચુનાંચે હલકી આવાઝ(૪) કે સિવા કોઈ આવાઝ તુમ નહી સુન સકોગે ﴿૧૦૮﴾ ઉસ દિન કિસી કી સિફારીશ કામ નહી આયેગી; મગર જિસ્કો રહમાન ને ઈજાઝત દી હોગી ઔર ઉસ્કે બોલને પર વો(અલ્લાહ તઆલા) રાઝી ભી હો ﴿૧૦૯﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા) લોગોં કી અગલી પિછલી બાતોં કો જાનતે હેં ઔર લોગ ઉનકે ઈલ્મ કો ઘેર નહી સકતે ﴿૧૧૦﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જબ કે ઉન મેં સે જિસકા તરીકા સબસે અચ્છા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ધુલ કી તરહ ઉડાકર બિખેર દેંગે.

(૩) દુનિયા મેં લોગ નબી કી દઅવત પર ટેઢે ચલતે થે કયામત કે દિન અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે બુલાયા જાયેગા તો ટેઢે નહી હો સકેંગે બલ્કે મજબૂરી મેં સીધા સીધા આના હી પડેગા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) કાન મેં જોં બાત આહિસ્તા કી જાવે વો. પાંવ કે ચલને કી આહટ (ધીમી આવાઝ).

وَعَنَتِ الْوُجُوْهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّوْمِ ؕ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿۱۱۱﴾ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخٰفُ
ظُلْمًا وَّلَا هَضْمًا ﴿۱۱۲﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا وَّصَرَّفْنَا فِيْهِ مِنَ الْوَعِيْدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ اَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿۱۱۳﴾
فَتَعٰلَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يُّقْضٰۤى اِلَيْكَ وَحْيُهٗ ۫ وَقُلْ رَّبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا ﴿۱۱۴﴾ وَلَقَدْ
ع عَهِدْنَاۤ اِلٰۤى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهٗ عَزْمًا ﴿۱۱۵﴾

હમેશા ઝિંદા રેહનેવાલે, સબ(મખ્લૂક) કો સંભાલનેવાલે(અલ્લાહ તઆલા) કે સામને સબ ચેહરે જુકે હોંગે ઔર જો શખ્સ ઝુલ્મ(યાની શિર્ક, ગુનાહ) કા બોજ ઉઠાયે હુવે હોગા વો નાકામ હોગા ﴿૧૧૧﴾ ઔર જિસ શખ્સ ને ભી નેક કામ કિયે હોંગે ઔર વો મોમિન ભી હો તો ઉસકો ઝુલ્મ કા ડર નહી ઔર ન નુકસાન પહોંચને કા(૧) ﴿૧૧૨﴾ ઈસી તરહ હમને ઈસ કુર્આન કો અરબી ઝબાન મે ઉતારા ઔર ફિરા ફિરા કર હમને ઉસમે ડરાને કી બાતેં બયાન કી(૨); તાકે વો તકવાવાલે બન જાએ યા યે(કુર્આન) ઉન (કે દિલોં) મે સોચ સમજ પેદા કરે(૩) ﴿૧૧૩﴾ સો ઉંચી શાન હે અલ્લાહ તઆલા કી જો હકીકી બાદશાહત કે માલિક હેં. ઔર(જબ કુર્આન નાઝિલ હો રહા હો તો) આપ પર ઉસકી વહી કે પૂરા હોને સે પેહલે કુર્આન(પઢને) મેં તુમ જલ્દી ન કિયા કરો ઔર યે દુઆ કરો કે : એ મેરે રબ ! આપ મેરે ઈલ્મ મે ઝિયાદતી અતા ફરમાઈયે(૪) ﴿૧૧૪﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઈસ સે(બહુત ઝમાને) પેહલે આદમ(અલ.) કો એક બાત કી તાકીદ કર દી થી(હુકમ દિયા થા), ફિર વો(આદમ અલ.) ભૂલ ગયે ઔર હમને ઉનમે અઝમ નહી પાયા(૫) ﴿૧૧૫﴾

(૧) યાની કોઈ ગુનાહ ઉસને ન કિયા હો ઔર ઉસકે આમાલ નામે મે ઝિયાદહ લિખ દિયા જાવે યા કોઈ નેકી કમ લિખી જાવે એસા કુછ ન હોગા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉસમેં હમને અઝાબ સે ડરાને કી બાતેં બાર બાર બયાન કી હે. (તીસરા તર્જુમા) અલગ અલગ તરીકે સે ડરાને કી બાતે બયાન કી.

(૩) યાની અંજામ કી સોચ જો હિદાયત કા ઝરિયા બન જાએ.

(૪) જો ઈલ્મ આજ તક હાસિલ હુવા વો યાદ રહે, જો ઈલ્મ આજ તક હાસિલ ન હુવા વો હાસિલ હો જાએ ઔર સહી સમજ પેદા હો જાએ યે સબ ચીઝેં ઈસ દુઆ મે હેં. **નોટ** :— અલ્લાહ તઆલા ને અપને નબી કો ઈલ્મ કે સિવા કિસી ચીઝ કી ઝિયાદતી કા સવાલ કરને કા હુકમ નહી દિયા.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને ઉનમે હિમ્મત નહી પાઈ. નિસયાન (યાની ભુલ જાના) બગેર ઈરાદે હો જાતા હે, યે વાકિઆ નબુવ્વત સે પેહલે હુવા હો યે ભી મુમકિન હે, નાફરમાની કે ઈરાદે સે અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે ખિલાફ નહી કીયા.

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ اَبٰى ﴿۱۱۶﴾ فَقُلْنَا يٰٓاٰدَمُ اِنَّ هٰذَا عَدُوٌّ لَّكَ وَلِزَوْجِكَ
فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقٰى ﴿۱۱۷﴾ اِنَّ لَكَ اَلَّا تَجُوْعَ فِيْهَا وَلَا تَعْرٰى ﴿۱۱۸﴾ وَاَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا فِيْهَا وَلَا تَضْحٰى ﴿۱۱۹﴾
فَوَسْوَسَ اِلَيْهِ الشَّيْطٰنُ قَالَ يٰٓاٰدَمُ هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلٰى ﴿۱۲۰﴾ فَاَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا
سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ۫ وَعَصٰٓى اٰدَمُ رَبَّهٗ فَغَوٰى ﴿۱۲۱﴾

ઔર(વો વકત ભી યાદ કરો) જબ હમને ફરિશ્તોં કો કહા કે : તુમ આદમ(અલ.) કે સામને સજદા કરો તો ઈબ્લીસ કે સિવા સબ(ફરિશ્તોં) ને સજદા કિયા, ઉસ(ઈબ્લીસ) ને(સજદા કરને સે) ઈન્કાર કર દિયા ﴿૧૧૬﴾ સો હમને કહા કે : એ આદમ ! યકીન રખો યે(ઈબ્લીસ) તુમ્હારા ઔર તુમ્હારી બીવી કા દુશ્મન હે, કહીં ઐસા ન હો કે તુમ દોનોં કો જન્નત સે નીકલવા દે, સો તુમ(મેહનત કરકે ઝરૂરિયાત પૂરી કરને કી) મુસીબત મે પડ જાઓ(૧)﴿૧૧૭﴾ યકીની બાત હે કે ઈસ(જન્નત) મેં તુમ્હારે લિયે ફાયદા યે હે કે તુમ ભુખે ભી નહી હોગે(૨) ઔર તુમ નંગે ભી નહી હોગે ﴿૧૧૮﴾ ઔર યકીની બાત હે કે ઈસ(જન્નત) મે તુમ પ્યાસે ભી નહી રહોગે ઔર ધૂપ કી તકલીફ ભી નહી ઉઠાઓગે ﴿૧૧૯﴾ ફિર શયતાન ને ઉસ્કે દિલ મે વસવસા ડાલા, ઉસ (શયતાન) ને કહા : એ આદમ ! કયા મેં તુમકો ઐસા દરખ્ત બતાઉં જિસ (કે ખાને) સે હંમેશા કી ઝિંદગી ઔર ઐસી બાદશાહત જો કભી પુરાની ન હોવે વો હાસિલ હોતી હે ﴿૧૨૦﴾ સો દોનો(આદમ ઔર હવ્વા અલ.) ને ઉસ(દરખ્ત) મેં સે(કુછ) ખા લિયા, ઉસ પર ઉન દોનોં કી શર્મ કી જગહ(યાની સતર) ઉનકે સામને ખુલ ગઈ ઔર દોનોં જન્નત કે પત્તોં કો(મિલા મિલાકર) અપને ઉપર ચીપકાને લગે(૩) ઔર આદમ(અલ.) ને અપને રબ કી કહી હુઈ બાત કો ટાલ દિયા(૪), સો વો(આદમ અલ.) ગલતી મે પડ ગએ(૫) ﴿૧૨૧﴾

(૧) એકવચન કા લફઝ બતા રહા હે કે ઝરૂરીયાત કે લિયે કમાઈ કી ઝિમ્મેદારી શોહર પર હે.

(૨) જિસ ભૂખ સે તકલીફ હો યા ખાને મે દેર હો વો નહી.

(૩) જન્નત મેં દો હી મિયાં બીવી ઈન્સાન હે, ફિર ભી અસલ ઈન્સાની હયા ઔર શર્મ દેખો કે સતર છુપાને કે લિયે પત્તે ઈસ્તેઅમાલ કિયે; લેકિન ''કપડે કે બગૈર'' રેહના પસંદ નહી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર આદમ સે અપને રબ કા કસૂર હો ગયા.

(૫) ઈરાદા કિયે બગૈર અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે ખીલાફ કરને કી વજહ સે ઝિંદગી બે મઝા હો ગઈ. જન્નત કા એશ ઔર આરામ છુટ ગયા.

ثُمَّ اجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدٰى ﴿١٢٢﴾ قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيْعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِّنِّيْ
هُدًى ۙ فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقٰى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ اَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِيْ فَاِنَّ لَهٗ مَعِيْشَةً ضَنْكًا وَّنَحْشُرُهٗ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ اَعْمٰى ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِيْٓ اَعْمٰى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيْرًا ﴿١٢٥﴾ قَالَ كَذٰلِكَ اَتَتْكَ اٰيٰتُنَا فَنَسِيْتَهَا ۚ وَكَذٰلِكَ
الْيَوْمَ تُنْسٰى ﴿١٢٦﴾

ફિર ઉસ(આદમ અલ.) કો ઉસ્કે રબ ને ચુન લિયા(૧),સો ઉસ(આદમ અલ.) કી તૌબા કબૂલ ફરમાલી ઔર ઉસ(આદમ અલ.) કો સહી રાસ્તે પર(હમેશા) કાઈમ રખા(૨) ﴾૧૨૨﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : તુમ દોનોં કે દોનોં ઈસ(જન્નત) સે નીચે(દુનિયા મેં) ઉતર જાઓ(૩), તુમ આપસ મે એક દૂસરે કે દુશ્મન હોગે(૪), સો અગર તુમ્હારે પાસ મેરી તરફ સે કોઈ હિદાયત પહોંચે સો જો આદમી મેરી હિદાયત પર ચલેગા વો ગુમરાહ ભી નહી હોગા ઔર વો કિસી તકલીફ મે ભી નહી પડેગા ﴾૧૨૩﴿ ઔર જો આદમી ભી મેરી નસીહત સે મુંહ ફિરાએગા(૫) તો ઉસ કો(દુનિયા ઔર કબર મેં) બડી તંગ ઝિંદગી મિલેગી(૬) ઔર હમ ઉસકો કયામત કે દિન અંધા કરકે ઉઠાયેંગે ﴾૧૨૪﴿ તો વો બોલેગા : એ મેરે રબ ! તૂને મુજ કો અંધા કરકે કયું ઉઠાયા ? હાલાંકે મેં તો(દુનિયા મેં) આંખોં સે દેખનેવાલા થા ﴾૧૨૫﴿ અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેંગે : તૂને(દુનિયા મેં) ઐસા હી કામ કિયા થા, કે હમારી આયતેં(દુનિયા મેં) તેરે પાસ પહોંચી થી(૭), સો તૂ ઈન(આયતોં) કો ભૂલ ગયા(૮) ઔર(જિસ તરહ તૂ ઉન આયતોં કો ભૂલ ગયા) આજ ઉસી તરહ તૂજે ભૂલા દિયા જાયેગા(૯) ﴾૧૨૬﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) નવાઝ દિયા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) આઈન્દા ઐસી ગલતી નહી હુઈ. અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કે રાસ્તે પર બાકી રખા. (૩) હઝરત આદમ અલ., હઝરત હવ્વા ઔર ઈબ્લીસ સબકો દુનિયા મે ભેજ દિયા ગયા.

(૪) ઈન્સાન ઔર શયાતીન મેં ઔર ઈન્સાનોં મે આપસ મે દુશ્મની કા સિલસિલા હે.

(૫) દીની હુકમોં સે મુંહ ફિરાના મુરાદ હે. અસલ ઝિકર યે હે કે જિસ વકત અલ્લાહ તઆલા કા જો હુકમ હે ઉસકો પુરા કિયા જાવે .

(૬) અઝાબે કબ્ર કી તંગી મુરાદ હે ઔર દુનિયા મે સબ્ર ખત્મ હો જાયે, લાલચ બઢ જાયે યે ભી બડા અઝાબ હે. (૭) જૈસા અમલ વૈસી સઝા, દુનિયા મે દીન કે હુકમોં કે સાથ અંધે જૈસા બરતાવ કિયા થા ઈસ લિયે આજ યે સઝા હે. (૮) (દુસરા તર્જુમા) તુને ખ્યાલ નહી કિયા થા.

(૯) (દુસરા તર્જુમા) તેરા ખ્યાલ નહી કિયા જાયેગા.

وَ كَذٰلِكَ نَجۡزِىۡ مَنۡ اَسۡرَفَ وَلَمۡ يُؤۡمِنۡۢ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ ؕ وَلَعَذَابُ الۡاٰخِرَةِ اَشَدُّ وَاَبۡقٰى ﴿۱۲۷﴾ اَفَلَمۡ يَهۡدِ لَهُمۡ كَمۡ اَهۡلَكۡنَا
قَبۡلَهُمۡ مِّنَ الۡقُرُوۡنِ يَمۡشُوۡنَ فِىۡ مَسٰكِنِهِمۡ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِى النُّهٰى ﴿۱۲۸﴾ ع
وَلَوۡلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتۡ مِنۡ رَّبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَّاَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿۱۲۹﴾ فَاصۡبِرۡ عَلٰى مَا يَقُوۡلُوۡنَ وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ
قَبۡلَ طُلُوۡعِ الشَّمۡسِ وَقَبۡلَ غُرُوۡبِهَا ۚ وَمِنۡ اٰنَآىِٔ الَّيۡلِ فَسَبِّحۡ وَاَطۡرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرۡضٰى ﴿۱۳۰﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ
عَيۡنَيۡكَ اِلٰى مَا مَتَّعۡنَا بِهٖۤ اَزۡوَاجًا مِّنۡهُمۡ زَهۡرَةَ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۙ لِنَفۡتِنَهُمۡ فِيۡهِ ؕ

ઔર જો શખ્સ ભી હદ સે આગે નિકલ જાતા હે ઔર અપને રબ કી આયતોં પર ઈમાન નહી રખતા હે હમ ઉસકો ઈસી તરહ સઝા દેતે હેં ઔર આખિરત કા અઝાબ તો સચ મુચ ઝિયાદહ સખ્ત ઔર ઝિયાદહ દેર બાકી રેહનેવાલા હે ﴿૧૨૭﴾ ફિર કયા ઉન લોગોં કો ઈસ બાત સે ભી હિદાયત હાસિલ નહી હુઈ કે હમ ઉનસે પેહલે બહુત સારી કૌમોં કો હલાક કર ચુકે હેં જિનકે રેહને કે મકાનાત(યાની બસ્તીયોં) મે યે લોગ ચલતે ફિરતે હેં (૧), યકીનન ઈસ બાત(યાની પિછલી કૌમોં કી તબાહી) મેં અકલવાલોં કે લિયે બડી નિશાનીયાં હે ﴿૧૨૮﴾

ઔર અગર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે એક બાત પેહલે સે તય ન હોતી(૨) ઔર(ઉસકે નતીજે મે યે અઝાબ કા) એક વકત મુકર્રર(નકકી) ન હોતા તો વો (અઝાબ) ઉન પર ચિમટ ચુકા હોતા(૩) ﴿૧૨૯﴾ લિહાઝા જો બાત વો(દુશ્મન) કેહતે હેં ઉસ પર તુમ સબર કરો ઔર સૂરજ નીકલને સે પેહલે ઔર ઉસકે ડૂબને સે પેહલે અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ પઢો ઔર રાત કી કુછ ઘડીયોં મે ઔર દિન કે કિનારોં મે ભી સો તસ્બીહ કરો; તાકે(ઉસ પર જો સવાબ મિલે) ઉસસે તુમ ખૂશ હો જાઓ ﴿૧૩૦﴾ ઔર હમને ઉન(કાફિરો) મેં સે અલગ અલગ લોગોં કો દુનયવી ઝિંદગી કી રોનક કા જો સામાન મઝે ઉડાને કે લિયે દે રખા હે ઉસકી તરફ આંખે ઉઠા કરકે હરગિઝ મત દેખો; તાકે હમ ઉનકો ઉસમેં આઝમાએં (પરીક્ષા લેવે),

---

(૧) મુલ્કે શામ જાતે હુવે મક્કાવાલોં કે રાસ્તે મે કુછ ઉન કૌમોં કે મકાનાત આતે થે. યા યે મતલબ કે વો કોમ કે લોગ અપને ઝમાને મે ખુદ અપને મકાનોં મે ચલતે ફિરતે થે.

(૨) કે અઝાબ મે દેર હોગી .

(૩) (દુસરા તર્જુમા) અઝાબ ઝરૂરી તોર પર આ ચુકા હોતા.

وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ﴿١٣١﴾ وَاْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا ؕ لَا نَسْـَٔلُكَ رِزْقًا ؕ نَحْنُ نَرْزُقُكَ ؕ وَالْعَاقِبَةُ
لِلتَّقْوٰى ﴿١٣٢﴾ وَقَالُوْا لَوْلَا يَاْتِيْنَا بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اَوَلَمْ تَاْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِى الصُّحُفِ الْاُوْلٰى ﴿١٣٣﴾ وَلَوْ اَنَّاۤ اَهْلَكْنٰهُمْ
بِعَذَابٍ مِّنْ قَبْلِهٖ لَقَالُوْا رَبَّنَا لَوْلَاۤ اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَّذِلَّ وَنَخْزٰى ﴿١٣٤﴾ قُلْ كُلٌّ
ع مُّتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوْا ۚ فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ اَصْحٰبُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى ﴿١٣٥﴾

ઔર તુમ્હારે રબ કા(દિયા હુવા) રિઝક બહોત અચ્છા ઔર સબસે ઝિયાદહ બાકી રેહનેવાલા હે ﴿૧૩૧﴾ ઔર તુમ અપને ઘરવાલોં કો(ભી) નમાઝ કા હુકમ કરો ઔર ખુદ ભી ઉસ(નમાઝ) કે પાબંદ રહો, હમ તુમસે રોઝી નહી માંગતે(૧) રોઝી તો હમ હી આપકો દિયા કરતે હેં ઔર બેહતરીન અંજામ તકવા(વાલોં) હી કા હે ﴿૧૩૨﴾ ઔર યે (કાફિર) કેહને લગે યે(રસૂલ) હમારે પાસ અપને રબ કી તરફ સે(અપને નબી હોને પર) કોઈ નીશાની કયૂં નહી લે આતે ? કયા ઉન લોગોં કે પાસ પીછલે(આસ્માની) સહીફોં કે મઝામીન(કિતાબોં કી બાતોં) કી ગવાહી નહી પહોંચ ગઈ ?(૨) ﴿૧૩૩﴾ ઔર અગર ઉસ(કુર્આન કે ઉતારને) સે પેહલે હમ ઉનકો કિસી અઝાબ મે હલાક કર દેતે તો યે લોગ(ઉસ વકત યૂં) કેહતે કે : એ હમારે રબ ! આપને હમારે પાસ કોઈ રસૂલ કયું નહી ભેજા થા કે હમ ઝલીલ ઔર રૂસ્વા હોને સે પેહલે તેરે હુકમોં પર ચલતે ﴿૧૩૪﴾ (એ નબી !) તુમ કહો : હર એક ઈન્તિઝાર કર રહા હે, સો તુમ ભી(અલ્લાહ તઆલા કે ફેસલે કા) ઈન્તિઝાર કરો, અબ અનકરીબ તુમકો પતા ચલ જાયેગા કે સીધે રાસ્તેવાલે લોગ કોન હેં ઔર હિદાયત પાનેવાલે લોગ કોન હે ﴿૧૩૫﴾

---

(૧) હમ તુમસે રોઝી કમવાના નહી ચાહતે.

(૨) પીછલે તમામ આસ્માની સહીફોં(કિતાબોં) મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર કુર્આન કી ખૂશખબરી મૌજૂદ હે ઔર ખૂદ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઔર કુર્આન ને પીછલી આસ્માની કિતાબોં કો સચ્ચા બતાયા હે. (દુસરા તર્જુમા) કયા ઉન લોગોં કે પાસ પેહલી (આસ્માની) કિતાબોં મેં કી રોશન દલીલ નહી આ ચુકી.

સુરએ અમ્બિયા

યે સૂરત મકકી હે, ઈસમે (૧૧૨) આયતેં હેં. સૂરએ હા મીમ સજદા ઔર સૂરએ ઈબ્રાહીમ કે બાદ ઔર સૂરએ નહલ સે પેહલે (૭૧) યા (૭૩) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

યે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે નાઝિલ હોનેવાલી વો પેહલી સૂરત હે જિસ્મેં (૧૬) નબીયોં કા મુબારક નામ આયા હેં, અગર ચે સૂરએ અન્આમ મેં (૧૮) નબીયોં કા ઝિકર હે; લેકિન ઉસ્કા નુઝૂલ બાદ મે હુવા.

તિરમીઝી શરીફ કી એક હદીસ મેં હે કે મછલી કે પેટ મેં હઝરત ઝુન્નૂન –યુનૂસ અલ. કી દુઆ યે થી ''لَّآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحٰنَكَ ۖ اِنِّىْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ''

જો ઈસ સૂરત મે આયત નંબર સતાસી(૮૭) હે.

જો મુસલમાન બંદા ઈસ્કે ઝરિયે સે કભી ભી અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કરેગા ઉસ્કી દુઆ કબૂલ કર લી જાયેગી.

ઈસ્મે ''اِنِّىْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ'' ઈન્સાન કે અપને મુજરિમ હોને કા કરાર હે ઔર વહી દુઆ ભી હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِقۡتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُہُمۡ وَہُمۡ فِیۡ غَفۡلَۃٍ مُّعۡرِضُوۡنَ ۚ﴿۱﴾ مَا یَاۡتِیۡہِمۡ مِّنۡ ذِکۡرٍ مِّنۡ رَّبِّہِمۡ مُّحۡدَثٍ اِلَّا اسۡتَمَعُوۡہُ وَہُمۡ
یَلۡعَبُوۡنَ ۙ﴿۲﴾ لَاہِیَۃً قُلُوۡبُہُمۡ ؕ وَاَسَرُّوا النَّجۡوَی ٭ۖ الَّذِیۡنَ ظَلَمُوۡا ٭ۖ ہَلۡ ہٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُکُمۡ ۚ اَفَتَاۡتُوۡنَ السِّحۡرَ
وَاَنۡتُمۡ تُبۡصِرُوۡنَ ﴿۳﴾ قٰلَ رَبِّیۡ یَعۡلَمُ الۡقَوۡلَ فِی السَّمَآءِ وَالۡاَرۡضِ ۫ وَہُوَ السَّمِیۡعُ الۡعَلِیۡمُ ﴿۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મે શુરૂઅ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

લોગોં કે લિયે ઉનકા હિસાબ(કા વકત)(૧) નઝદીક આ ગયા ઔર વો તો ગફલત કી હાલત મે મુંહ ફિરાએ હુએ હેં ﴾૧﴿ ઉન(લોગોં) કે પાસ નસીહત કી કોઈ ભી નઈ બાત ઉનકે રબ કી તરફ સે આતી હે તો વો ઉસ્કો ખેલતે હુએ સુનતે હેં(૨) ﴾૨﴿ ઉનકે દિલ તો ખેલ મે લગે હુએ હેં(૩) ઔર વો ઝાલિમ ચુપકે ચુપકે એક દુસરે કે કાન મેં(૪) બાતેં કરતે હેં કે યે(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) તુમ જૈસા હી એક (મા'મૂલી) ઈન્સાન હે ફિર કયૂં તુમ લોગ આંખોં સે દેખતે હુએ ભી(ઉનકે) જાદૂ મેં ફંસ જાતે હો(૫) ﴾૩﴿ રસૂલ ને કહા : જો બાત આસ્માનોં ઔર ઝમીન મે કહી જાતી હે મેરે રબ ઉસ્કો જાનતે હેં(૬) ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) તો સબ ચીઝોં કો સુનનેવાલે ઔર હર ચીઝ કો જાનને વાલે હેં ﴾૪﴿

---

(૧) મૌત કા વકત યા કયામત કા વકત મુરાદ હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મઝાક બનાકર વો સુનતે હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ફુઝૂલ ચીઝોં મે ઉનકે દિલ મશગૂલ હેં(કુર્આન મજીદ કો પુરે ધ્યાન સે સુનના ઈમાન કા તકાઝા હે).

(૪) ઈસ્લામ કો મીટાને કી છુપકર સાઝિશ કરના.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) કયા ફિર ભી તુમ જાદૂ કી બાત સુનને કે લિયે(ઉનકે પાસ) જાઓગે ? હાલાંકે તુમ(ઈસ બાત કો) અચ્છી તરહ જાનતે હો.

નોટ : – નબી વહી કે ઝરીયે ઉનકી છુપી બાતેં બતા દેવે તો ઉસ્કો વો જાદૂ કેહતે હેં.

(૬) છુપ કર કોઈ બાત કહી જાએ તો ભી અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો જાનતે હેં.

بَلْ قَالُوْٓا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍۭ بَلِ افْتَرٰىهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ ۚۖ فَلْيَاْتِنَا بِاٰيَةٍ كَمَآ اُرْسِلَ الْاَوَّلُوْنَ ۝٥ مَآ اٰمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِّنْ
قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا ۚ اَفَهُمْ يُؤْمِنُوْنَ ۝٦ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوْحِيْٓ اِلَيْهِمْ فَسْئَلُوْٓا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا
تَعْلَمُوْنَ ۝٧ وَمَا جَعَلْنٰهُمْ جَسَدًا لَّا يَاْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوْا خٰلِدِيْنَ ۝٨ ثُمَّ صَدَقْنٰهُمُ الْوَعْدَ فَاَنْجَيْنٰهُمْ وَمَنْ
نَّشَآءُ وَاَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِيْنَ ۝٩ لَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ كِتٰبًا فِيْهِ ذِكْرُكُمْ ۗ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝١٠ ع

બલ્કે(ઝાલિમોં ને તો) યે ભી કહા(યે કુર્આન) પરેશાન કરનેવાલે ખ્વાબોં(ખ્યાલાત) કા મજમૂઆ (સમૂહ, સંગ્રહ) હે(૧); બલ્કે ઈસ(કુર્આન) કો ઈસ(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ને(ખુદ) ઘડ લિયા હે; બલ્કે વો(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) શાયર હે, સો જૈસે પીછલે પયગમ્બર(નીશાની કે સાથ) ભેજે ગએ ઐસે હી હમારે પાસ કોઈ(બડી) નીશાની વો(મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) લાવે ﴿૫﴾ (હાલાંકે) જિસ બસ્તી(કે લોગોં) કો હમને ઉનસે પેહલે હલાક કિયા વો ઈમાન નહી લાઈ તો કયા યે લોગ(અપની માંગી હુઈ નીશાની કો દેખને કે બાદ) ઈમાન લાયેંગે ? ﴿૬﴾ ઔર હમને આપસે પેહલે મર્દો હી કો રસૂલ બનાકર ભેજા જિનકી તરફ હમ વહી ઉતારતે થે(તો અબ કાફિરોં સે કહો) અગર તુમ ખુદ(ઈસ બાત કો) જાનતે નહી હો તો નસીહત કા ઈલ્મ રખનેવાલોં સે પૂછ લો(૨) ﴿૭﴾ ઔર હમને ઉન(રસૂલોં) કો ઐસા જિસ્મ બનાકર પૈદા નહી કિયા કે વો ખાના હી ન ખાતે હો ઔર વો ઐસે ભી નહી થે કે(દુનિયા મેં) હમેશા રેહનેવાલે હો ﴿૮﴾ ફિર ઉન(રસુલોં) સે જો વાદા હમને કિયા થા વો સચ્ચા કરકે દિખલા દિયા(૩), ફિર હમને ઉન(રસૂલોં) કો ઔર(રસૂલોં કે સિવા) જિનકો હમને ચાહા ઉન સબ કો(અઝાબ સે) બચા લિયા ઔર જો લોગ હદ સે બાહિર નીકલતે થે ઉન સબ કો હમને હલાક કર દિયા ﴿૯﴾ પકકી બાત યે હે કે હમને તુમ્હારે પાસ ઐસી કિતાબ ઉતારી હે જિસ મે તુમ્હારે લિયે(કાફી) નસીહત હે(૪) કયા ફિર ભી તુમ(ઈતની બાત) સોચતે નહી હો ? ﴿૧૦﴾

(૧) યાની કુર્આન તો ઐસે ખ્વાબોં કા મજમૂઆ હે જિનમે કિસી તરહ કા જોડ ન હો.

(૨) મુરાદ ખાસ એહલે કિતાબ ઉલમા યા સબ હી એહલે કિતાબ, આયત સે યે ભી માલૂમ હુવા કે દીન કી જો બાત હમ નહી જાનતે, જાનનેવાલોં સે પૂછ લેવે. (૩) યાની પૂરા કરકે દિખલાયા. (૪) યાની અરબી ઝબાન મે કુર્આન કે ઉતરને કી વજહ સે રેહતી દુનિયા તક સારે આલમ મે અરબોં કી ઈઝઝત હે, અરબોં કી શોહરત હે ઔર અરબી મે કુર્આન ઉતરના અરબોં કી ફઝીલત ઔર શરાફત હે)

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَّاَنْشَاْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ۝١١ فَلَمَّاۤ اَحَسُّوْا بَاْسَنَاۤ اِذَا هُمْ مِّنْهَا
يَرْكُضُوْنَ۝١٢ لَا تَرْكُضُوْا وَارْجِعُوْۤا اِلٰى مَاۤ اُتْرِفْتُمْ فِيْهِ وَمَسٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْـَٔلُوْنَ۝١٣ قَالُوْا يٰوَيْلَنَاۤ اِنَّا كُنَّا
ظٰلِمِيْنَ۝١٤ فَمَا زَالَتْ تِّلْكَ دَعْوٰىهُمْ حَتّٰى جَعَلْنٰهُمْ حَصِيْدًا خٰمِدِيْنَ۝١٥ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لٰعِبِيْنَ۝١٦ لَوْ اَرَدْنَاۤ اَنْ نَّتَّخِذَ لَهْوًا لَّاتَّخَذْنٰهُ مِنْ لَّدُنَّاۤ ۖ اِنْ كُنَّا فٰعِلِيْنَ۝١٧

ઔર કિતની બસ્તીયાં જિનકે રેહનેવાલે લોગ ઝાલિમ થે હમને ઉનકો પીસ ડાલા(૧) ઔર ઉન(બસ્તીયોં કો તબાહ કરને) કે બાદ હમને દુસરી કૌમોં કો પૈદા કિયા ﴿૧૧﴾ સો જબ ઉનહોંને હમારે અઝાબ કો આતા દેખા તબ વો ઉસ(બસ્તી) સે(નિકલ કર) ભાગને લગે ﴿૧૨﴾ (ઉન કો કહા ગયા) ભાગો મત ઔર ઐશ કે સામાન કી તરફ જો તુમકો દિયા ગયા થા ઔર તુમ્હારે અપને મકાન કી તરફ વાપસ ચલે જાઓ(૨); તાકે તુમ સે સવાલ કિયા જાએ(૩) ﴿૧૩﴾ (જવાબ મેં) વો લોગ કેહને લગે : હાય અફસોસ ! યકીની બાત હે કે હમ હી ઝાલિમ થે ﴿૧૪﴾ ઉન કી યહી પુકાર બરાબર જારી રહી(૪), યહાં તક કે હમ ને ઉનકો કટી હુઈ ખેતી, બુજી હુઈ આગ(કી તરહ ખતમ) કરકે રખ દિયા થા ﴿૧૫﴾ ઔર આસમાન ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉન દોનોં કે દરમિયાન મેં હે હમને ઈસ લિયે નહી પૈદા કિયા કે હમ કોઈ ખેલ કરના ચાહતે હો(૫) ﴿૧૬﴾ અગર હમ કો ખેલ હી બનાના હોતા તો હમ અપને પાસ કી ચીઝોં મેં સે હી ખેલ બનાતે અગર હમકો ઐસા હી કરના હોતા ﴿૧૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તબાહ કર ડાલા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિન જગહોં મે તુમ લોગ એશ કરતે થે ઔર તુમ્હારે મકાનોં કી તરફ વાપસ ચલે જાઓ.

(૩) તુમ કૌમ કે બડે સમજે જાતે થે ઔર મુશ્કિલાત મે લોગ તુમસે મશવેરે તલબ કરતે થે અબ ઈસ બડે અઝાબ કી મુસીબત કે વકત ભાગને કે બજાએ ઘર હી મે રહો; તાકે લોગ તુમસે મુશ્કિલ કા હલ મા'લૂમ કરને આવે, યે ઈશારા હે કે ''તુમહારા સામાન, મકાન જિસ પર તુમકો નાઝ થા અબ વો કુછ ન રહા, કિસી દોસ્ત કા નામો નિશાન ન રહા. (દુસરા મતલબ : તુમ્હારે નોકર ચાકર, ખાદીમ તુમહારી ચાહતો કે બારે મે માલૂમ કર સકે ઈસ લિયે ઘરો મે રહો)

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકા યહી શોર બરાબર ચાલૂ રહા (તીસરા તર્જુમા) સો ઉનકી યહી ફરિયાદ બરાબર જારી રહી.

(૫) ''لَعِب'' વો કામ જિસ મેં કોઈ સહીહ મકસદ ન હો.

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۚ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضِ ۚ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾
أَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾ لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحٰنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً ۚ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ ۚ

બલ્કે હમ હક કો બાતિલ પર ફેંક મારતે હેં, સો વો(હક) ઉસ(બાતિલ) કા સર ફોડ ડાલતા હે તબ વો(બાતિલ) એક દમ મલ્યા મેટ હો જાતા હે ઔર જો(બેબુનિયાદ) બાતેં(અલ્લાહ તઆલા કે લિયે) તુમ બનાતે હો ઉસ્સે તુમ્હારે લિયે હી ખરાબી હે ﴿૧૮﴾ ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન મે જો લોગ ભી હેં વો ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી મેં હે ઔર જો(ફરિશ્તે) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ હોતે હેં વો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત સે તકબ્બુર નહી કરતે(૧) ઔર વો થકતે ભી નહી હે ﴿૧૯﴾ વો(ફરિશ્તેં) રાત ઔર દિન(અલ્લાહ તઆલા કી) તસ્બીહ પઢતે રેહતે હેં, વો(ફરિશ્તે કિસી ભી વકત) સુસ્ત નહી પડતે હેં(૨) ﴿૨૦﴾ કયા ઉન લોગોં ને ઝમીન મે(નયે) મા'બૂદ બના લિયે હેં કે વો(મા'બૂદ મુર્દો કો) ઝિંદા કરકે ઉઠા સકતે હેં ? ﴿૨૧﴾ અગર ઉન(યાની ઝમીન ઔર આસમાન) મેં અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ દુસરે મા'બૂદ હોતે તો વો દોનો(યાની આસમાન ઔર ઝમીન) તબાહ હો જાતે(૩) સો અર્શ કે રબ અલ્લાહ તઆલા ઉન ચીઝોં સે બિલ્કુલ પાક હે જો યે લોગ(ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે શિર્ક) બયાન કરતે હેં ﴿૨૨﴾ (ઔર) વો(અલ્લાહ તઆલા) જો કુછ કરતે હેં ઉનસે ઉસ્કા કોઈ સવાલ નહી હોગા ઔર ઉન સબ(ઈન્સાન ઔર જિન્નાત) સે(જો વો કામ કરતે હેં ઉસ્કે બારે મે) સવાલ કિયા જાયેગા ﴿૨૩﴾ કયા ઉન કાફિરોં ને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર દુસરે મા'બૂદ બના રખે હે ? તુમ(ઉનસે) કહો કે : તુમ અપની દલીલ(શિર્ક પર) લાવો,

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) આર(શર્મ) નહી કરતે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો(ફરિશ્તે) થકતે ભી નહી હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) આસ્માન ઔર ઝમીન(દોનોં કા નિઝામ) ખરાબ હો જાએ (તીસરા તર્જુમા) આસમાન ઔર ઝમીન દોનોં ખરાબ હો જાતે.

هٰذَا ذِكْرُ مَنْ مَّعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِيْ ۭ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۙ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ
مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا نُوْحِيْٓ اِلَيْهِ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدُوْنِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهٗ ۭ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُوْنَ ﴿٢٦﴾
لَا يَسْبِقُوْنَهٗ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِاَمْرِهٖ يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُوْنَ ۙ اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى
وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهٖ مُشْفِقُوْنَ ﴿٢٨﴾

યહી(તૌહીદ કી) બાત મેરે સાથવાલોં કી કિતાબ(કુર્આન) મેં મૌજૂદ હે ઔર યહી (તૌહીદ કી) બાત મુજસે પેહલેવાલોં કી કિતાબ(તૌરાત ઔર ઈન્જીલ) મે મૌજૂદ હે(૧) હકીકત બાત યે હે કે ઉનમેં કે બહુત સારે લોગ હક કો સમજતે હી નહી હે, સો વો(હક બાત કો) ટાલતે હેં(૨) ﴿૨૪﴾ ઔર તુમસે પેહલે કોઈ રસૂલ હમને ઐસા નહી ભેજા જિસ પર હમને યે વહી નાઝિલ ન કી હો કે મેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે, સો તુમ મેરી ઈબાદત કિયા કરો ﴿૨૫﴾ ઔર વો(કાફિર) કેહને લગે કે : રહમાન તો(ફરિશ્તે કી શકલ મેં ભી) અવલાદ રખતા હે, વો(અલ્લાહ તઆલા) તો પાક હે; બલ્કે વો (ફરિશ્તે) તો ઈઝઝતવાલે બંદે હેં ﴿૨૬﴾ (ઔર) વો(ફરિશ્તે) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે આગે બઢકર કોઈ બાત નહી બોલ સકતે ઔર વો(ફરિશ્તે) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે હુકમ કે મુતાબિક હી અમલ કરતે હેં ﴿૨૭﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન(ફરિશ્તોં) કી અગલી પીછલી બાતોં કો જાનતે હેં ઔર વો(ફરિશ્તે) કિસી કી સિફારીશ નહી કર સકતે; મગર યે કે જિસકે લિયે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી મરઝી હો(૩) ઔર વો સબ(ફરિશ્તે) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે ખૌફ સે ડરતે રેહતે હેં ﴿૨૮﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) યે કુર્આન(ભી મૌજૂદ) હે જિસ્મે મેરે સાથવાલોં કે લિયે નસીહત હે(ઔર તૌરાત ઔર ઈન્જીલ ભી મૌજૂદ હે) જિસ્મે મુજસે પેહલે લોગોં કે લિયે નસીહત થી (તીસરા તર્જુમા) યે(કુર્આન) નસીહત હે મેરે સાથવાલોં કે લિયે ઔર જો લોગ મુજસે ભી પેહલે સે ચલે આ રહે હેં(યહૂદ ઔર નસારા) કે લિયે ભી નસીહત હે (ચોથા તર્જુમા) ઈસ કુર્આન મેં મેરે સાથવાલોં કો ભી યાદ કિયા ગયા હે ઔર મુજસે પેહલે લોગોં કો ભી યાદ કિયા ગયા હે.

ખુલાસા એ મતલબ : કુર્આન ઔર પેહલી આસ્માની કિતાબેં ચાહે વો બદલી હુઈ હો ઉનમે કહી ભી શિર્ક કા મઝમૂન નહી હે, યે કુર્આન ઈસ ઉમ્મત કે લિયે દઅવત હે તો સાથ મે પેહલે નબીયોં કે વાકિઆત હિફાઝત કા ભી ઝરીયા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) સો વો(હક બાત સે) મુંહ ફિરાતે હેં.

(૩) ઉસ્કી સિફારિશ કરેંગે.

وَمَنْ يَّقُلْ مِنْهُمْ اِنِّيْٓ اِلٰهٌ مِّنْ دُوْنِهٖ فَذٰلِكَ نَجْزِيْهِ جَهَنَّمَ ؕ كَذٰلِكَ نَجْزِى الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٩﴾
اَوَلَمْ يَرَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ؕ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ؕ
اَفَلَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلْنَا فِى الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَمِيْدَ بِهِمْ ۪ وَجَعَلْنَا فِيْهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿٣١﴾
وَجَعَلْنَا السَّمَآءَ سَقْفًا مَّحْفُوْظًا ۚۖ وَّهُمْ عَنْ اٰيٰتِهَا مُعْرِضُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَهُوَ الَّذِيْ خَلَقَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ ؕ كُلٌّ فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ ؕ اَفَا۟ئِنْ مِّتَّ فَهُمُ الْخٰلِدُوْنَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ
ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ؕ

ઔર(માન લો) ઉન(ફરિશતોં) મે સે કોઈ યૂં કેહ દે કે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા મેં મા'બૂદ હું તો હમ ઉસ્કો જહન્નમ કી સઝા દેંગે, ઐસે ઝાલિમોં કો હમ ઈસી તરહ સઝા દિયા કરતે હેં ﴾૨૯﴿

કયા ઉન કાફિરોં કો યે બાત મા'લૂમ નહી કે આસ્માન ઔર ઝમીન યકીનન બંદ થે, ફિર હમને ઉન દોનોં કો(અપની કુદરતસે) ખોલ દિયા ઔર હમને પાની સે હર જાનદાર ચીઝ પૈદા કી, કયા ફિર ભી વો લોગ ઈમાન નહી લાતે ? ﴾૩૦﴿ ઔર હમને ઝમીન મે ભારી ભારી પહાડ કે બોજ બના દીએ; તાકે વો(ઝમીન) ઉન(લોગોં) કો લેકર હિલને ન લગે(૧) ઔર હમને ઉસ(ઝમીન) મે ચોડે ચોડે રાસ્તે બનાએ; તાકે વો(લોગ) મંઝીલ તક પહોંચ સકે(૨) ﴾૩૧﴿ ઔર હમને આસમાન કો(હર તરહ સે) મહફૂઝ છત બનાયા(૩) ઔર વો લોગ ઉસ્કી આયતોં સે મુંહ ફિરાતે હેં ﴾૩૨﴿ ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને રાત ઔર દિન ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ બનાએ, યે સબકે સબ અપને (ખાસ) દાયરે (વર્તુલ) મે તેરતે હેં ﴾૩૩﴿ (એ નબી !) હમને તુમસે પેહલે કિસી ભી બશર કે લિયે હમેશા ઝિંદા રેહના તય (નકકી) નહી કિયા, ફિર અગર તુમ્હારા ઈતેકાલ હો ગયા તો કયા યે(મુખાલિફીન) હમેશા જીતે રહેંગે ? ﴾૩૪﴿ હર નફસ મૌત કા મઝા ચખનેવાલા હે(૪)

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જુક ન પડે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) તાકે (રાસ્તોં કા ચોડા હોના ભી અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત હે ઉસ મેં ગૌર કરકે તૌહીદ કી) હિદાયત પાએ.
(૩) યાની ટુટતા નહી ઔર શયતાન ઘુસ સકતે નહી. (૪) ખાસ તકલીફ મહસુસ હોના મુરાદ હે રૂહ કો અપની સવારી બદન કો છોડના પડતા હે ઉસ્કી વજહ સે તકલીફ હોતી હે.

وَنَبۡلُوۡكُمۡ بِالشَّرِّ وَالۡخَيۡرِ فِتۡنَةً‌ ؕ وَاِلَيۡنَا تُرۡجَعُوۡنَ۝٣٥ وَاِذَا رَاٰكَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡۤا اِنۡ يَّتَّخِذُوۡنَكَ اِلَّا هُزُوًا ؕ اَهٰذَا
الَّذِىۡ يَذۡكُرُ اٰلِهَتَكُمۡ‌ ۚ وَهُمۡ بِذِكۡرِ الرَّحۡمٰنِ هُمۡ كٰفِرُوۡنَ۝٣٦ خُلِقَ الۡاِنۡسَانُ مِنۡ عَجَلٍ‌ ؕ سَاُورِيۡكُمۡ اٰيٰتِىۡ فَلَا
تَسۡتَعۡجِلُوۡنِ۝٣٧ وَيَقُوۡلُوۡنَ مَتٰى هٰذَا الۡوَعۡدُ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ۝٣٨ لَوۡ يَعۡلَمُ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا حِيۡنَ لَا يَكُفُّوۡنَ عَنۡ
وُّجُوۡهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنۡ ظُهُوۡرِهِمۡ وَلَا هُمۡ يُنۡصَرُوۡنَ۝٣٩ بَلۡ تَاۡتِيۡهِمۡ بَغۡتَةً فَتَبۡهَتُهُمۡ فَلَا يَسۡتَطِيۡعُوۡنَ رَدَّهَا وَلَا
هُمۡ يُنۡظَرُوۡنَ۝٤٠

ઔર હમ તુમકો આઝમાને કે લિયે બુરી ભલી(૧) હાલત મે મુબ્તલા કરતે હૈં (પરીક્ષા મેં ડાલતે હૈં) ઔર તુમ સબ હમારી તરફ હી લૌટાકર લાએ જાઓગે ﴿૩૫﴾ ઔર યે કાફિર લોગ જહાં કહી ભી તુમકો દેખતે હૈં તો ઉનકા યહી કામ હોતા હે કે વો તુમ્હારા મઝાક ઉડાને લગતે હૈં(ઔર વો યૂં કેહતે હૈં) કયા યે વહી આદમી હે જો તુમ્હારે મા'બુદોં કા નામ(બુરાઈસે) લિયા કરતા હે; હાલાંકે વો(કાફિર) તો રહમાન કે નામ કા ઈન્કાર કરતે હૈં ﴿૩૬﴾ ઈન્સાન ઉતાવલ પન કી આદત લેકર બનાયા ગયા હે(૨), અનકરીબ મેં તુમકો મેરી નીશાનિયાં(૩) દિખાતા હું, લિહાઝા તુમ મુજસે(ઉસ્કે માંગને મે) જલ્દી મત કરો ﴿૩૭﴾ ઔર વો(કાફિર) લોગ કેહને લગે કે : (એ મુસલમાનો !) અગર તુમ સચ્ચે હો તો (બતાવો) યે(અઝાબ કા) વાદા કબ પૂરા હોગા ? ﴿૩૮﴾ કાશ ઉન કાફિરોં કો ઉસ વકત કા પતા ચલ જાતા જબકે વો(કાફિર જહન્નમ કી) આગ કો ન અપને ચેહરોં સે ઔર ન અપની પીઠોં સે રોક સકેંગે ઔર ઉનકો કોઈ મદદ નહી પહોંચેગી ﴿૩૯﴾ બલ્કે વો(આગ) અચાનક ઉન પર આ પડેગી, સો વો(આગ) ઉનકે હોશ ઉડા દેગી, સો વો(કાફિર લોગ) ઉસ(આગ) કો(પીછે) ફિરા નહી સકેંગે(૪) ઔર ઉન(કાફિરોં) કો મોહલત ભી નહી દી જાયેગી ﴿૪૦﴾

---

(૧) શર સે મુરાદ હર તબિયત કે ખિલાફ ચીઝ ઔર ખૈરસે તબિયત કો પસંદ ચીઝ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઈન્સાન મેં ઉતાવલ બહુત હે. (કિસી ચીઝ કો ઉસકે વકત સે પેહલે ચાહના યે ઈન્સાની કમઝોરી હે.) કોઈ ચીઝ કિસી મે ઝિયાદહ પાઈ જાવે તો ઉસ્કે લિયે ભી એસા કહેતે હે કે વો બાત ઉસ્કે મીઝાજ મેં હે. નોટ : કુછ એહલે ઈલ્મ ને ''عَجَلٍ'' કા મઅના ''કિચડ, ગીલી મીટ્ટી'' સે કિયા હે.

(૩) નબુવ્વત કી સચ્ચાઈ કે મોઅઝિજાત યા કાફિરોં કી સઝા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફિર ઉસ આગકો હટાને કી ઉનકો કુદરત નહી હોગી.

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٤١﴾ ع
قُلْ مَنْ يَّكْلَؤُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ ؕ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٤٢﴾ اَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ
تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُوْنِنَا ؕ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَ اَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِّنَّا يُصْحَبُوْنَ ﴿٤٣﴾ بَلْ مَتَّعْنَا هٰٓؤُلَآءِ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى
طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ؕ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا نَاْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا ؕ اَفَهُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿٤٤﴾ قُلْ اِنَّمَآ اُنْذِرُكُمْ
بِالْوَحْيِ ۖ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَآءَ اِذَا مَا يُنْذَرُوْنَ ﴿٤٥﴾

ઔર(એ નબી !) પકકી બાત યે હે કે તુમસે પેહલે બહોત સારે રસૂલોં કા મઝાક ઉડાયા ગયા, સો મઝાક ઉડાનેવાલોં કો ઉસી અઝાબ ને આકર ઘેર લિયા જિસકા વો લોગ મઝાક ઉડાયા કરતે થે ﴿૪૧﴾

તુમ કહો : રાત ઔર દિન મે રહમાન(કે અઝાબ) સે તુમ કો કોન બચાતા હે ? બલ્કે બાત યે હે કે યે લોગ અપને રબ કે ઝિકર સે મુંહ ફિરાતે હેં ﴿૪૨﴾ કયા હમારે સિવા ઉન કે કુછ મા'બૂદ હેં જો ઉનકો બચાતે હેં ?(બલ્કે) વો(બુત) તો ખુદ અપની મદદ કરને કી ભી તાકત નહીં રખતે ઔર કોઈ હમારે મુકાબલે મે ઉનકા સાથ નહીં દે સકતા ﴿૪૩﴾ બલ્કે(હમારા સુલૂક યે હે કે) હમ ને ઉન(કાફિરોં) કો ઔર ઉન કે બાપ દાદાઓંકો(મઝે ઉડાને કા) સામાન દિયા, યહાં તક કે(ઈસી એશ મે) ઉન પર લંબી ઝિંદગી ગુઝર ગઈ(અબ એક ચોકન્ના હોને કી બાત સુનો !) કયા વો લોગ ઈસ બાત કો નહીં દેખતે કે હમ ઉન(કાફિરોં) કી ઝમીન કો(મુસલમાનોં કી જીત કે ઝરીયે અલગ અલગ) કિનારોં (સરહદોં) સે ઘટાતે ચલે જા રહે હે ? ફિર કયા(ઐસે હાલાત મેં ભી) વો(મુસલમાનોં પર) ગાલિબ અજાયેંગે ? ﴿૪૪﴾ તુમ કહો : મેં તો તુમ કો સિર્ફ વહી કે ઝરીયે(૧) ડરાતા હૂં ઔર બેહરે લોગોં(૨) કી હાલત યે હે કે જબ ઉન કો ડરાયા જાતા હે તો વો કિસી કી પુકાર નહીં સુનતે ﴿૪૫﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) વહી કે મુતાબિક.

(૨) મુરાદ કાફિર હે.

وَلَئِنْ مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَوَيْلَنَآ إِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِيْنَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ
فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ؕ وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا ؕ وَكَفٰى بِنَا حٰسِبِيْنَ ﴿٤٧﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسٰى
وَهٰرُوْنَ الْفُرْقَانَ وَضِيَآءً وَّذِكْرًا لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿٤٨﴾ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُوْنَ ﴿٤٩﴾
وَهٰذَا ذِكْرٌ مُّبٰرَكٌ أَنْزَلْنٰهُ ؕ أَفَأَنْتُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ﴿٥٠﴾ ع
وَلَقَدْ اٰتَيْنَآ إِبْرٰهِيْمَ رُشْدَهٗ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهٖ عٰلِمِيْنَ ﴿٥١﴾

ઔર તુમ્હારે રબ કે અઝાબ કા ઝરા સા જોંકા (લહેર)(૧) ભી અગર ઉન કો લગ જાએ તો વો ઝરૂર યે બાત કેહને લગતે હેં : હાય અફસોસ !(૨) હમ હી તો ગુનેગાર થે ﴿૪૬﴾ ઔર કયામત કે દિન હમ ઈન્સાફ કી તરાઝુએં કાઈમ કરેંગે, સો કિસી શખ્સ પર થોડા ભી ઝુલ્મ નહી કિયા જાએગા ઔર અગર રાઈ કે દાને કે બરાબર ભી કોઈ અમલ હોગા તો હમ ઉસ કો(વહાં) સામને લાવેંગે ઔર હિસાબ લેને કે લિયે હમ કાફી હેં ﴿૪૭﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે હમને મૂસા (અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) કો(હક ઔર બાતિલ મે) ફેસલા કરનેવાલી ઔર રોશનીવાલી ઔર તકવાવાલોં કે લિયે નસીહત સે ભરી (તવરાત) કિતાબ દી ﴿૪૮﴾ યે વો લોગ હેં જો દેખે બગેર(ભી) અપને રબ સે ડરતે હેં ઔર વો લોગ કયામત(કી ઘડી) સે ગભરાતે રેહતે હેં(૩) ﴿૪૯﴾ ઔર યે(કુર્આન તો) બરકતોં વાલી નસીહત હે ઉસકો હમને તો ઉતારા હે, કયા ફિર ભી તુમ ઉસ(કો માનને) સે ઈન્કાર કરતે હો ?(૪) ﴿૫૦﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઈબ્રાહીમ(અલ.) કો પેહલે હી સે(૫) ઉસ (તોહીદ, નેક રાસ્તે) કી સમજ બૂજ દી થી ઔર હમ ઉન(કે હાલાત ઔર સલાહિયત) કો અચ્છી તરહ જાનતે થે ﴿૫૧﴾

---

(૧) પૂરા ઔર બડા અઝાબ તો બડી બાત હે પર અઝાબ કી ઝરા સી લહેર ભી છુ જાવેગી તો મોત કો પુકારેંગે ઔર ગુનાહ કા ઈકરાર કર લેંગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હાય હમારી બરબાદી !.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ખતરા રખતે હેં.

(૪) યાની માનને સે ઈન્કાર મત કરો, માન લો.

(૫) [૧] યાની બચપન હી સે જવાની સે પેહલે. યાની તવહીદ ઔર નેક રાસ્તે કી

[૨] હઝરત મુસા અલ. ઔર હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે દુનિયા મેં આને સે પેહલે.

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَٰذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ
كُنتُمْ أَنتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَل رَّبُّكُمْ رَبُّ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُم مِّنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُم بَعْدَ أَن تُوَلُّوا
مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾ فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾

(ઔર ઉસ વકત કો યાદ કરો) જબ ઈબ્રાહીમ અલ. ને અપને અબ્બા ઔર અપની કૌમ સે કહા : યે કૈસી મુર્તિયાં હૈં કે તુમ(હર વકત) ઉનકે પાસ જમ કર બૈઠે રેહતે હો ?(૧)
﴿૫૨﴾ વો(અબ્બા ઔર કૌમ કે લોગ) કેહને લગે : હમને હમારે બાપ દાદાઓંકો ઉનકી પૂજા કરતે હુએ પાયા﴿૫૩﴾ ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને કહા કે : પકકી બાત તો યે હે કે તુમ ઔર તુમ્હારે બાપ દાદા ખુલી ગુમરાહી મે પડે હુએ હોં ﴿૫૪﴾ તો વો(કૌમ કે) લોગ કેહને લગે : કયા તુમ હમારે પાસ કોઈ સચ્ચી બાત લાયે હો યા તુમ ખેલ(મઝાક) કરતે હો ?(૨) ﴿૫૫﴾ ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને કહા(યે કોઈ મઝાક કી બાત નહી હે) બલ્કે તુમ્હારે રબ વો હે જો આસમાનોં ઔર ઝમીન કે રબ હે જિસ્ને ઉન સબકો(૩) પૈદા કિયા ઔર મૈં ઈસ બાત કી ગવાહી દેતા હૂં(૪)﴿૫૬﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! જબ તુમ(ઉનકે પાસ સે) પીઠ ફિરાકર ચલે જાઓગે તબ મૈં તુમ્હારે બુતોં કે બારે મે ઝરૂર ચાલ ચલૂંગા(૫)
﴿૫૭﴾ સો ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને ઉનકે બડે બુત કે સિવા બાકી સબકે ટુકડે ટુકડે કર દિયે; તાકે વો ઉસ(બડે બૂત) કી તરફ રૂજૂઅ (પુછપરછ) કરેં(૬) ﴿૫૮﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમ ઉસ્કે પાસ મુજાવર બનકર બૈઠે રેહતે હો

(૨) યાની તુમ સિર્ફ ટાઈમપાસ કરતે હો.

(૩) તમામ મખ્લુક જિસ્મે બુત ભી શામિલ હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) મૈં ઉસ બાત કા કેહનેવાલા હૂં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) મૈં તુમ્હારે બુતોં કી ગત બનાઉંગા(જિસ્સે ઉનકી હકીકત ખુલ જાયેગી).

(૬) (દુસરા તર્જુમા) તાકે ઉન(હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ.) કી તરફ(હકીકત મા'લૂમ કરને કે લિયે) રૂજૂઅ કરે (તીસરા તર્જુમા) તાકે વો ઉસ(હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કે રબ) કી તરફ લોટ આવે. યાની ઈમાન લે આવે

قَالُوْا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَاۤ اِنَّهٗ لَمِنَ الظّٰلِمِيْنَ۝٥٩ قَالُوْا سَمِعْنَا فَتًى يَّذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهٗۤ اِبْرٰهِيْمُ۝٦٠ قَالُوْا فَاْتُوْا بِهٖ
عَلٰۤى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُوْنَ۝٦١ قَالُوْۤا ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا يٰۤاِبْرٰهِيْمُ۝٦٢ قَالَ بَلْ فَعَلَهٗ ۖ كَبِيْرُهُمْ
هٰذَا فَسْـَٔلُوْهُمْ اِنْ كَانُوْا يَنْطِقُوْنَ۝٦٣ فَرَجَعُوْۤا اِلٰۤى اَنْفُسِهِمْ فَقَالُوْۤا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ الظّٰلِمُوْنَ۝٦٤ ثُمَّ نُكِسُوْا عَلٰى
رُءُوْسِهِمْ ۚ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰۤؤُلَآءِ يَنْطِقُوْنَ۝٦٥

વો(લોગ) કેહને લગે(૧) : હમારે બુતોં કે સાથ યે(તોડફોડ કા) કામ કિસને કિયા ? યકીનન વો તો કોઈ બડા હી ઝાલિમ હે(૨) ﴾૫૯﴿ લોગોં ને કહા(૩) : હમને એક નવજવાન(૪) કો જિસ્કો ઈબ્રાહીમ કહા જાતા હે ઉન(બુતોં) કે બારે મે કુછ(બુરા) કેહતે હુએ સુના હે(૫) ﴾૬૦﴿ વો(લોગ) કેહને લગે : તો ઉસ્કો લોગોં કે સામને લાઓ; તાકે સબ લોગ(ઉસ્કે ઈકરાર કે) ગવાહ બન જાએ(૬) ﴾૬૧﴿ વો(લોગ) કેહને લગે(૭) : એ ઈબ્રાહીમ ! કયા હમારે મા'બૂદોં કે સાથ યે(તોડફોડ કા) કામ તુમને કિયા હે ? ﴾૬૨﴿ ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને કહા : બલ્કે યે કામ તો ઉનકે ઉસ બડે સરદાર ને કિયા હે, અગર યે બુત બોલ સકતે હો તો ઉન્હી સે પૂછ લો ﴾૬૩﴿ સો વો(મુશરિક લોગ) અપને હી દિલ દિલ મે સોચને લગે, ફિર(અપને દિલ મે) કેહને લગે કે : યકીની બાત હે કે તુમ ખુદ હી ઝાલિમ હો ﴾૬૪﴿ ફિર ઉન મુશરીકોં ને(શર્મ કે મારે) અપને સરોં કો જુકા લિયા(૮) (ઈબ્રાહીમ અલ. સે કહા) તુમકો તો યે બાત અચ્છી તરહ માલૂમ હી હે કે યે બુત તો કુછ બોલતે નહી હે ﴾૬૫﴿

---

(૧) મેલે સે વાપસી પર બુતોં કી ઐસી હાલત દેખકર. (૨) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન વો તો(બડે) ઝાલિમોં મે સે હેં.

(૩) જિન લોગોં કો પેહલે મુનાઝરે(બહસ)કી ખબર થી ઉન લોગ ને, યા '' تَاللّٰهِ لَاَكِيْدَنَّ اَصْنَامَكُمْ '' વાલી બાત જિન્હોંને સુની થી ઉન્હોંને.

(૪) શિર્ક કો હાથ સે રોકને કા નવજવાનોં મે જઝબા હોના ચાહિયે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) એક નવજવાન કો હમને સુના હે વો ઉન બુતોં કે બારે મે(બુરી) બાતેં કેહતા હે ઉસ્કો ઈબ્રાહીમ કેહતે હે. (૬) (દુસરા તર્જુમા) તાકે સબ લોગ દેખ લેવેં. યાની ઈત્ની બડી હિંમત જિસ શખ્સ ને કી ઉસ્કો ઝરા દેખે તો સહી. (૭) જબ ઈબ્રાહીમ અલ. કો લોગોં કે સામને લાયા ગયા તબ.

(૮) એક મતલબ યે ભી હે કે હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કી તકરીર સુનકર બુતોં કા આજિઝ હોના સમજ મે આ ગયા કરીબ થા કે હક કબૂલ કર લેવે; લેકિન ઉનકી ખોપરી ઉલટ દી ગઈ જિસ્કી વજહ સે કુફ્ર કી તરફ પલટ ગએ.

قَالَ اَفَتَعۡبُدُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنۡفَعُكُمۡ شَيۡـًٔا وَّلَا يَضُرُّكُمۡ ؕ﴿۶۶﴾ اُفٍّ لَّكُمۡ وَلِمَا تَعۡبُدُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا
تَعۡقِلُوۡنَ ﴿۶۷﴾ قَالُوۡا حَرِّقُوۡهُ وَانۡصُرُوۡۤا اٰلِهَتَكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ فٰعِلِيۡنَ ﴿۶۸﴾ قُلۡنَا يٰنَارُ كُوۡنِىۡ بَرۡدًا وَّسَلٰمًا عَلٰٓى اِبۡرٰهِيۡمَ ۙ﴿۶۹﴾
وَاَرَادُوۡا بِهٖ كَيۡدًا فَجَعَلۡنٰهُمُ الۡاَخۡسَرِيۡنَ ۚ﴿۷۰﴾ وَنَجَّيۡنٰهُ وَلُوۡطًا اِلَى الۡاَرۡضِ الَّتِىۡ بٰرَكۡنَا فِيۡهَا لِلۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۷۱﴾ وَوَهَبۡنَا لَهٗۤ
اِسۡحٰقَ ؕ وَيَعۡقُوۡبَ نَافِلَةً ؕ وَكُلًّا جَعَلۡنَا صٰلِحِيۡنَ ﴿۷۲﴾ وَجَعَلۡنٰهُمۡ اَئِمَّةً يَّهۡدُوۡنَ بِاَمۡرِنَا

ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા કે : કયા ફિર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝ કી ઈબાદત કરતે હો જો તુમકો કુછ ભી નફા ન દેવે ઔર તુમકો નુકસાન ન દેવે ﴿૬૬﴾ મેં તો તુમ સે ભી ઔર અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિનકી તુમ ઈબાદત કરતે હો ઉનસે(ભી) દૂર(અલગ) હૂં(૧), કયા ભલા(ઈતની બાત ભી) તુમ સમજતે નહી હો ? ﴿૬૭﴾ ઔર ઉન લોગો ને કહા કે : તુમ ઉસ(ઈબ્રાહીમ અલ.) કો આગ મે જલા દો ઔર તુમ અપને મા'બૂદોં કી મદદ કરો અગર તુમકો કુછ કરના હી હે તો(૨) ﴿૬૮﴾ હમને હુકમ દિયા કે : એ આગ ! તુ ઈબ્રાહીમ(અલ.) કે લિયે ઠંડી ઔર સલામતીવાલી હો જા ﴿૬૯﴾ ઉન્હોંને ઉન(ઈબ્રાહીમ અલ.) કે સાથ બુરાઈ કા ઈરાદા કિયા થા, સો હમને ઉનકો પૂરી તરહ નાકામ કર ડાલા ﴿૭૦﴾ ઔર હમ ઉન(ઈબ્રાહીમ અલ.) કો ઔર લૂત(અલ.) કો બચાકર ઉસ ઝમીન(યાની મુલ્કે શામ) કી તરફ લે ગએ જિસ્મે હમને તમામ જહાંનવાલોં કે લિયે બરકત રખી થી(૩) ﴿૭૧﴾ ઔર હમને ઉન(ઈબ્રાહીમ અલ.) કો ઈસ્હાક(અલ.જૈસા બેટા) ઔર યા'કૂબ (અલ. જૈસા પોતા) ઈન્આન કે તૌર પર દિયા ઔર હમને હર એક કો નેક બનાયા ﴿૭૨﴾ ઔર હમને ઉનકો ઈમામ બના દિયા જો હમારે હુકમ કે મુતાબિક લોગોં કી રહનુમાઈ કરતે થે,

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અફસોસ હે તુમ પર ભી ઔર જિનકી તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઈબાદત કરતે હો ઉન પર ભી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) લોગોં ને(આપસ મેં એક દુસરે સે કહા) અગર તુમ કો કુછ કરના હી હે તો ઈબ્રાહીમ કો આગ મે જલા દો ઔર તુમ્હારે મા'બૂદોં કી મદદ કરો (તીસરા તર્જુમા) અપને મા'બૂદોં કા(ઈબ્રાહીમ સે) બદલા લો.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. ઔર લૂત અલ. કો ઐસે મુલ્ક(શામ) કી તરફ ભેજકર(કાફિરોં કી શરારત સે) બચાયા જિસ્મે હમને તમામ જહાંવાલોં કે લિયે બરકત રખી.

وَاَوْحَيْنَآ اِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرٰتِ وَاِقَامَ الصَّلٰوةِ وَاِيْتَآءَ الزَّكٰوةِ ۚ وَكَانُوْا لَنَا عٰبِدِيْنَ ۝ وَلُوْطًا اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا
وَّنَجَّيْنٰهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِيْ كَانَتْ تَّعْمَلُ الْخَبٰٓئِثَ ۭ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فٰسِقِيْنَ ۝ وَاَدْخَلْنٰهُ فِيْ رَحْمَتِنَا ۭ اِنَّهٗ مِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ۝

وَنُوْحًا اِذْ نَادٰى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَنَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ۝ وَنَصَرْنٰهُ مِنَ الْقَوْمِ
الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۭ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فَاَغْرَقْنٰهُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝ وَدَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ اِذْ يَحْكُمٰنِ فِي الْحَرْثِ اِذْ
نَفَشَتْ فِيْهِ غَنَمُ الْقَوْمِ ۚ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شٰهِدِيْنَ ۝

ઔર વહી કે ઝરીયે નેકીયોં કે કામ કરને કી ઔર નમાઝ કાઈમ કરને કી ઔર ઝકાત દેને કી હમને ઉનકો તાકીદ કર દી થી(૧) ઔર વો હમારી ઈબાદત મે લગે રેહતે થે ﴿૭૩﴾ ઔર લૂત(અલ.) કો હમને હિકમત(નબુવ્વત) ઔર ઈલ્મ દિયા ઔર જિસ બસ્તી કે લોગ ગંદે કામ કરતે થે ઉસસે હમને ઉન(લૂત અલ.) કો નજાત દે દી, યકીનન વો બુરાઈવાલી નાફરમાન કૌમ થી ﴿૭૪﴾ ઔર હમને ઉન(લૂત અલ.) કો હમારી રહમત મે દાખિલ કર દિયા, યકીનન વો નેક બંદોં મેં સે થે ﴿૭૫﴾

ઔર નૂહ(અલ.) કો ભી(યાદ કરો) જબકે ઉન્હોંને ઈસસે પેહલે(૨) દુઆ કી થી, સો હમને ઉન(નૂહ અલ.) કી દુઆ કબૂલ કર લી, સો હમને ઉન(નૂહ અલ.) કો ઔર ઉન(નૂહ અલ.) કે માનનેવાલોં કો(અઝાબ કી) ભારી મુસીબત સે નજાત દી ﴿૭૬﴾ ઔર જિસ કૌમ ને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા થા ઉસ્કે મુકાબલે મેં હમને ઉન(નૂહ અલ.) કી મદદ કી, યકીનન વો બુરે લોગ થે, સો હમને ઉન સબકો ડુબો દિયા ﴿૭૭﴾ ઔર દાવૂદ(અલ.) ઔર સુલયમાન(અલ.) કો(૩) જબકે વો દોનોં એક ખેતી કે ઝઘડે મેં ફેસલા કર રહે થે, જબકે કૌમ કી બકરીયાં રાત કે વકત ઉસ(ખેત) મેં ઘુસ ગઈ થી ઔર ઉન લોગોં કા ફેસલા હમારે સામને થા(૪) ﴿૭૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર નેકીયોં કે કામ કરને કા ઔર નમાઝ કાઈમ કરને કા ઔર ઝકાત દેને કા હમને ઉનકો હુકમ ભેજા થા.
(૨) હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કે ઝમાને સે પેહલે.
(૩) ઈલ્મ ઔર હિકમત અતા કિયા થા.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉન લોગોં કે બારે મે જો ફેસલા હુવા હમ ખુદ ઉસ્કો દેખ રહે થે.

فَفَهَّمْنٰهَا سُلَيْمٰنَ ۚ وَكُلًّا اٰتَيْنَا حُكْمًا وَّعِلْمًا ۫ وَّسَخَّرْنَا مَعَ دَاوٗدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ ؕ وَكُنَّا فٰعِلِيْنَ ۝٧٩
وَعَلَّمْنٰهُ صَنْعَةَ لَبُوْسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِّنْۢ بَاْسِكُمْ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ شٰكِرُوْنَ ۝٨٠ وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيْحَ عَاصِفَةً تَجْرِيْ
بِاَمْرِهٖۤ اِلَى الْاَرْضِ الَّتِيْ بٰرَكْنَا فِيْهَا ؕ وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عٰلِمِيْنَ ۝٨١ وَمِنَ الشَّيٰطِيْنِ مَنْ يَّغُوْصُوْنَ لَهٗ وَيَعْمَلُوْنَ
عَمَلًا دُوْنَ ذٰلِكَ ۚ وَكُنَّا لَهُمْ حٰفِظِيْنَ ۝٨٢ وَاَيُّوْبَ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗۤ اَنِّيْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ۝٨٣

ફિર હમને ઉસ ફેસલે કી આસાન શકલ સુલયમાન(અલ.) કો સમજા દી(૧) ઔર હમને દોનોં (દાવૂદ ઔર સુલયમાન અલ.) મેં સે હર એક કો હુકૂમત ઔર ઈલ્મ(૨) દિયા થા ઔર હમને પહાડોં ઔર પરીદોં કો દાવૂદ(અલ.) કે તાબેઅ કર દિયા થા જો ઉન(દાવૂદ અલ.) કે સાથ તસ્બીહ કિયા કરતે થે(૩) ઔર સબ કુછ કામ હમ હી તો કરનેવાલે હેં ﴾૭૯﴿ ઔર હમને ઉન(દાવૂદ અલ.) કો તુમ્હારે ફાયદે કે લિયે લડાઈ કે કપડે(ઝિરહેં (બખ્તર) વગેરા) બનાના સીખા દિયા; તાકે વો તુમ્હારી લડાઈ મે તુમકો એક દુસરે સે હિફાઝત મેં રખે, અબ બતાવો કયા તુમ શુક્ર કરનેવાલે હો ? ﴾૮૦﴿ ઔર તેઝ હવા કો સુલયમાન(અલ.) કે તાબેઅ કર દિયા જો ઉન(સુલયમાન અલ.) કે હુકમ સે ઉસ સરઝમીન કી તરફ ચલતી થી જિસ્મેં હમને(હર કિસમ કી) બરકતેં રખી હે ઔર હમ હર હર ચીઝ કી પુરી ખબર રખતે હેં ﴾૮૧﴿ ઔર કુછ શરીર (તુફાની) જિન ભી હમને તાબેઅ કર દિયે જો ઉન (સુલયમાન અલ.) કે લિયે(સમંદર મે) ડુબકી લગાતે થે ઔર ઉસ કે સિવા દુસરે કામ ભી કરતે થે ઔર હમ હી ને ઉન (શરીર જિનોં) કો સંભાલ રખા થા ﴾૮૨﴿ ઔર ઐયૂબ(અલ. કા વાકિઆ ભી તો સુનો) જબ ઉન્હોંને અપને રબ કો પુકારા કે ''બેશક મુજકો બડી તકલીફ પહોંચ રહી હે ઔર આપ રહમ કરનેવાલોં મે સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં''(૪) ﴾૮૩﴿

---

(૧) બહોત સી મરતબા બડોં કે મુકાબલે મે જવાનોં કે ઝહન મે બેહતરીન તદબીરેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ડાલી જાતી હે. ફેસલા ઔર સુલહ દોનો અચ્છે થે, અલ્બત્તા સુલહ બેહતર હે.

(૨) યાની ફેસલા કરને કી સલાહિયત.

(૩) માલુમ હુવા જામીદ (નિર્જીવ) ચીઝોં પર ભી ઝિકર કા અસર ઝાહિર હોતા હે.

(૪) દુસરા તર્જુમા :– ઔર આપ સબ રહમ કરનેવાલો મે સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَكَشَفْنَا مَا بِهٖ مِنْ ضُرٍّ وَّاٰتَيْنٰهُ اَهْلَهٗ وَمِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرٰى لِلْعٰبِدِيْنَ﴿۸۴﴾
وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ كُلٌّ مِّنَ الصّٰبِرِيْنَ﴿۸۵﴾ وَاَدْخَلْنٰهُمْ فِيْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهُمْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ﴿۸۶﴾ وَذَا
النُّوْنِ اِذْ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى فِي الظُّلُمٰتِ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحٰنَكَ ۖ اِنِّيْ كُنْتُ مِنَ
الظّٰلِمِيْنَ﴿۸۷﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۙ وَنَجَّيْنٰهُ مِنَ الْغَمِّ ؕ وَكَذٰلِكَ نُـْجِي الْمُؤْمِنِيْنَ﴿۸۸﴾ وَزَكَرِيَّآ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗ رَبِّ لَا تَذَرْنِيْ
فَرْدًا وَّاَنْتَ خَيْرُ الْوٰرِثِيْنَ﴿۸۹﴾

સો હમને ઉન(ઐયૂબ અલ.) કી દુઆ કબૂલ કર લી ઔર ઉન(ઐયૂબ અલ.) કો જો તકલીફ થી હમ ને દૂર કર દી ઔર હમને ઈન(ઐયૂબ અલ.) કો ઉન કે ઘર વાલે ભી દિયે ઔર ઉન કે સાથ ઈતને હી(બાલ બચ્ચે) ઔર ભી દિયે, યે સબ હમારી તરફ સે રહમત(સે અતા કિયા) હે ઔર ઈબાદત કરનેવાલોં કે લિયે એક નસીહત હે ﴾૮૪﴿ ઔર ઈસ્માઈલ(અલ.) ઔર ઈદરીસ(અલ.) ઔર ઝુલ કીફલ (અલ.કી બાત ભી સુનો) હર એક સબર કરનેવાલોં મે થે ﴾૮૫﴿ ઔર ઉન સબકો હમને હમારી રહમત મેં દાખિલ કર લિયા થા યકીની બાત હે કે વો નેક બંદો મે સે થે ﴾૮૬﴿ ઔર મછલીવાલે(નબી યુનૂસ અલ.કો દેખો) જબ વો(અપની કૌમ સે) ગુસ્સા હો કર ચલે ગએ(૧) ફિર ઉન્હોંને(અપને ઝહન મે) યે સમજા કે હમ ઉનકો નહી પકડેંગે, સો ઉન્હોંને અંધેરીયોં(૨) મે સે આવાઝ લગાઈ કે(એ અલ્લાહ !) તેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી, તેરી ઝાત પાક હે, યકીનન મે કુસૂર કરને વાલોં મેં સે હું ﴾૮૭﴿ સો હમ ને ઉન(યુનૂસ અલ.) કી દુઆ કબૂલ કર લી ઔર હમને ઉન(યુનૂસ અલ.) કો(ઈસ)ઘુટન સે નજાત દે દી ઔર ઈસી તરહ હમ ઈમાનવાલોં કો નજાત દિયા કરતે હેં ﴾૮૮﴿ ઔર ઝકરીયા(અલ. કી બાત તો દેખો) જબ ઉન્હોંને અપને રબ કો પુકારા : એ મેરે રબ ! આપ મુજ કો અકેલા મત છોડીયે ઔર આપ તો સબ સે અચ્છે વારિસ હેં(૩) ﴾૮૯﴿

---

(૧) ઈસ લિયે કે ઉનકી કૌમ ને ઈમાન કબૂલ નહી કીયા થા; ઈસ લિયે યે ગુસ્સા અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કે લિયે થા.

(૨) તીન અંધેરે જમા હુએ : [૧] રાત [૨] મછલી કા પેટ [૩] સમંદર કે પાની કી ઉંડાઈ.

(૩) યાની પીછે બાકી રેહને વાલે.

فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۫ وَوَهَبْنَا لَهٗ يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا لَهٗ زَوْجَهٗ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا يُسٰرِعُوْنَ فِى الْخَيْرٰتِ وَيَدْعُوْنَنَا رَغَبًا
وَّرَهَبًا ؕ وَكَانُوْا لَنَا خٰشِعِيْنَ ﴿۹۰﴾ وَالَّتِىْٓ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهَا مِنْ رُّوْحِنَا وَجَعَلْنٰهَا وَابْنَهَآ اٰيَةً
لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۹۱﴾ اِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً ۖ وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْنِ ﴿۹۲﴾ وَتَقَطَّعُوْٓا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ ؕ كُلٌّ اِلَيْنَا
رٰجِعُوْنَ ﴿۹۳﴾

સો હમ ને ઉન(ઝકરીયા અલ.) કી દુઆ કબૂલ કરલી(૧) ઔર હમને ઉન(ઝકરીયા અલ.) કો યહયા (અલ.જૈસા બેટા) દિયા ઔર હમ ઉન (ઝકરીયા અલ.) કે લિયે ઉન કી બીવી કો અચ્છા(યાની બચ્ચે દે સકે વૈસા) કર દિયા(૨), યકીનન વો(સબ નબી) ભલે કામોં કે કરને મે તેઝી દિખાતે થે(૩) ઔર હમકો શૌક ઔર ડર સે પુકારતે થે(૪) ઔર વો હમારે આગે આજીઝી કરને વાલે થે ﴿૯૦﴾ ઔર ઉસ(પાક દામન) ઔરત કી(બાત સુનો) જિસને અપની શર્મગાહ કી(ગુનાહ સે) હિફાઝત કી તો હમને ઉસ (ઔરત મેં)હમારી રૂહ ફુંક દી, ઔર હમને ઉસ(ઔરત) કો ઔર ઉસ્કે બેટે કો તમામ જહાંવાલોં કે લિયે(અપની કુદરત કી) એક નીશાની બના દી ﴿૯૧﴾ યકીન રખો ! યે તુમ્હારી ઉમ્મત એક હી(દીન પર ચલનેવાલી) ઉમ્મત હે(૫) ઔર મેં તુમ્હારા રબ હૂં, સો તુમ મેરી હી ઈબાદત કિયા કરો ﴿૯૨﴾ ઔર ઉન લોગોંને અપને દીન(કે કામ) કો ટુકડે ટુકડે કરકે આપસ મે બાંટ લિયા(૬), હર એક હમારે હી પાસ લૌટકર આનેવાલે હેં ﴿૯૩﴾

(૧) હઝરત ઝકરીયા અલ. કી દુઆ યે થી કે એક બેટા મિલ જાએ જો વારીસ બને; લેકિન બેટા મિલે કે ન મિલે, બેટા ભી ફના(ખત્મ) હોનેવાલી ચીઝ હે, જબકે અલ્લાહ તઆલા બેહતર વારિસ હે, હમેશા બાકી રેહનેવાલે હેં, યે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ધ્યાન યે નબી કા અદબ હે.

(૨) યાની બાંજ બીવી મેં વિલાદત કી સલાહિયત પૈદા કર દી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) દોડતે થે.

(૪) રાહત ઔર તકલીફ હર હાલત મે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ધ્યાન કરનેવાલે થે.

(૫) યકીન રખો યે તુમ્હારા દીન (તરીકા) એક હી દીન (તરીકા) હે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઉન લોગોંને અપને દીન મે ઈખ્તિલાફ(ઝઘડા) પૈદા કર દિયા.

فَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهٖ ۚ وَاِنَّا لَهٗ كٰتِبُوْنَ ﴿٩٤﴾ وَحَرٰمٌ عَلٰى قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَآ اَنَّهُمْ لَا
يَرْجِعُوْنَ ﴿٩٥﴾ حَتّٰٓى اِذَا فُتِحَتْ يَاْجُوْجُ وَمَاْجُوْجُ وَهُمْ مِّنْ كُلِّ حَدَبٍ يَّنْسِلُوْنَ ﴿٩٦﴾ وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَاِذَا هِىَ
شَاخِصَةٌ اَبْصَارُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۭ يٰوَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِىْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا بَلْ كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٩٧﴾ اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ ۭ اَنْتُمْ لَهَا وٰرِدُوْنَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ هٰٓؤُلَآءِ اٰلِهَةً مَّا وَرَدُوْهَا ۭ وَكُلٌّ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٩٩﴾ لَهُمْ فِيْهَا
زَفِيْرٌ وَّهُمْ فِيْهَا لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿١٠٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِّنَّا الْحُسْنٰٓى ۙ اُولٰۗىِٕكَ عَنْهَا مُبْعَدُوْنَ ﴿١٠١﴾

સો જો આદમી ભી નેક કામ કરતા હે ઔર વો ઈમાનવાલા હે તો ઉસ્કી(નેક) કોશિશ કી નાકદરી નહી હોગી ઔર હમ ઉસ(કી કોશિશ) કો લિખતે જાતે હેં ﴿૯૪﴾ ઔર જિસ બસ્તી(કે લોગોં) કો હમને હલાક કર દિયા ઉનકે લિયે તય હો ચુકા હે કે વો(દુનિયા મેં) પલટ કર આનેવાલે નહી હે(૧) ﴿૯૫﴾ યહાં તક કે જબ યાજૂજ ઔર માજૂજ ખોલ દિયે જાયેંગે ઔર વો હર ઉંચી જગહ સે ફિસલતે હુએ મા'લૂમ હોંગે ﴿૯૬﴾ ઔર(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લોટને કે) સચ્ચે વાદે કે પૂરા હોને કા વકત નઝદીક આ જાયેગા તબ અચાનક(યે હાલત હોગી કે) કાફિરોં કી આંખે ફટી કી ફટી રહ જાયેગી(૨) (ઔર કાફિર લોગ બોલેંગે) હાય અફસોસ ! હમ તો ઈસ(કયામત) સે બડી ગફલત મે થે; બલ્કે હમ હી તો ગુનેહગાર થે ﴿૯૭﴾ યકીની બાત હે કે તુમ ઔર જિનકી અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર તુમ ઈબાદત કરતે હો વો સબ જહન્નમ કા ઈંધન (બળતણ) હોંગે ઔર તુમકો ઉસ(જહન્નમ) મેં ઉતરના હે(૩) ﴿૯૮﴾ અગર યે(મા'બૂદ) સચ હી ખુદા હોતે તો વો ઉસ(જહન્નમ) મેં ન પહોંચતે ઔર સબકે સબ(૪) ઉસ્મે હમેશા રહેંગે ﴿૯૯﴾ વો ઉસ (જહન્નમ) કે અંદર ચીખેંગે ઔર વો ઉસ્મે(ચીખો પુકાર કે શોર મે કિસી કી બાત) કુછ નહી સુન સકેંગે ﴿૧૦૦﴾ યકીની બાત હે કે જિન લોગોં કે લિયે હમારી તરફ સે પેહલે હી સે ભલાઈ લિખી જા ચુકી હે ઉનકો ઉસ(જહન્નમ) સે દૂર રખા જાયેગા ﴿૧૦૧﴾

---

(૧) યાની વાપસ આના બહુત મુશ્કિલ હે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉપર કી તરફ લગી હુઈ રહ જાયેગી.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) પહોંચના હે.
(૪) યાની બુત કી ઈબાદત કરનેવાલે ઔર ખુદ બુત.

لَا يَسْمَعُوْنَ حَسِيْسَهَا ۚ وَهُمْ فِيْ مَا اشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ خٰلِدُوْنَ ۚ﴿١٠٢﴾ لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْاَكْبَرُ وَتَتَلَقّٰىهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ ؕ هٰذَا يَوْمُكُمُ الَّذِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿١٠٣﴾ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَآءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ؕ كَمَا بَدَاْنَآ اَوَّلَ
خَلْقٍ نُّعِيْدُهٗ ؕ وَعْدًا عَلَيْنَا ؕ اِنَّا كُنَّا فٰعِلِيْنَ ﴿١٠٤﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُوْرِ مِنْۢ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ الْاَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ
الصّٰلِحُوْنَ ﴿١٠٥﴾ اِنَّ فِيْ هٰذَا لَبَلٰغًا لِّقَوْمٍ عٰبِدِيْنَ ﴿١٠٦﴾ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٧﴾

(ઔર) વો ઉસ(જહન્નમ) કી હલકી સી આવાઝ ભી નહી સુનેંગે ઔર વો અપની મન પસંદ(જન્નત કી) લઝ્ઝત કી ચીઝોં મે હમેશા રહેંગે ﴿૧૦૨﴾ કયામત કે દિન કી સબસે બડી ગબરાહટ ઉનકો ગમગીન નહી કરેગી ઔર ફરિશતે(યે કહેતે હુએ) ઉનકા ઈસ્તિકબાલ(સ્વાગત) કરેંગે(૧) ''યહી તુમ્હારા વો દિન હે જિસ્કા તુમસે(દુનિયા મેં) વાદા કિયા ગયા થા'' ﴿૧૦૩﴾ (વો દિન યાદ રખો) જિસ દિન હમ આસમાનોં કો ઈસ તરહ લપેટ લેંગે જિસ તરહ દસ્તાવેઝ કા લિખા હુવા કાગઝ લપેટ દિયા જાતા હે(૨), જિસ તરહ હમને પેહલી બાર મખ્લૂકાત કો પૈદા કરને કી ઈબ્તિદા કી થી ઉસી તરહ હમ ઉનકો દો બારા પૈદા કરેંગે(દુસરી મરતબા પૈદા કરને કા) હમારે ઝિમ્મે એક વાદા હે જિસ્કો હમ ઝરૂર પૂરા કરનેવાલે હેં ﴿૧૦૪﴾ ઔર પકકી બાત યે હે કે ઝબૂર મે નસીહત કે બાદ હમને યે લિખ દિયા થા કે યકીનન ઝમીન કે હકીકી માલિક મેરે નેક બંદે હોંગે(૩) ﴿૧૦૫﴾ યકીનન ઈસ(કુર્આન યા ઈસ તરહ કે મઝામીન) મેં ઈબાદત કરનેવાલોં કે લિયે(મકસદ કો હાસિલ કરને કા) કાફી પૈગામ હે ﴿૧૦૬﴾ ઔર(એ નબી !) હમને તુમકો તમામ આલમોં કે લિયે રહમત હી રહમત બનાકર ભેજા ﴿૧૦૭﴾

---

(૧) કબર સે નીકલતે વકત ઔર જન્નત મે દાખલે કે વકત ફરિશ્તે ઈસ્તિકબાલ(સ્વાગત) કરેંગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિસ તરહ લિખે હુએ મઝામીન કા કાગઝ લપેટ દિયા જાતા હે.

(૩) તૌરાત મે ઔર તૌરાત કે અલાવા દુસરી આસ્માની કિતાબેં : ઝબૂર, ઈન્જિલ, કુર્આન ઈસી તરહ લવહે મહફૂઝ ઔર તમામ આસમાની કિતાબોં મે યે બાત હે કે જન્નત કી ઝમીન નેક બંદો કો મિલેગી ઔર દુનિયા કી ઝમીન પર નેક બંદો કો એક મરતબા મુકમ્મલ હુકૂમત દી જા ચુકી ઔર કયામત સે પેહલે હઝરત મેહદી રદિ. ઔર હઝરત ઈસા અલ. કે દૌર મે ફિરસે મિલનેવાલી હે, દોનોં બાતોં કી તરફ આયત મેં ઈશારા હે.

قُلۡ اِنَّمَا یُوۡحٰۤی اِلَیَّ اَنَّمَاۤ اِلٰـهُكُمۡ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَهَلۡ اَنۡتُمۡ مُّسۡلِمُوۡنَ ﴿۱۰۸﴾ فَاِنۡ تَوَلَّوۡا فَقُلۡ اٰذَنۡتُكُمۡ عَلٰی سَوَآءٍ ؕ وَاِنۡ
اَدۡرِیۡۤ اَقَرِیۡبٌ اَمۡ بَعِیۡدٌ مَّا تُوۡعَدُوۡنَ ﴿۱۰۹﴾ اِنَّهٗ یَعۡلَمُ الۡجَهۡرَ مِنَ الۡقَوۡلِ وَیَعۡلَمُ مَا تَكۡتُمُوۡنَ ﴿۱۱۰﴾ وَاِنۡ اَدۡرِیۡ لَعَلَّهٗ فِتۡنَةٌ
لَّكُمۡ وَمَتَاعٌ اِلٰی حِیۡنٍ ﴿۱۱۱﴾ قٰلَ رَبِّ احۡكُمۡ بِالۡحَقِّ ؕ وَرَبُّنَا الرَّحۡمٰنُ الۡمُسۡتَعَانُ عَلٰی مَا تَصِفُوۡنَ ﴿۱۱۲﴾ ع النصف

(એ નબી !) તુમ કેહ દો કે : મેરી તરફ તો યહી વહી આઈ હે કે તુમ્હારે મા'બૂદ એક હી મા'બૂદ હે, સો કયા તુમ ફરમાંબરદાર બનતે હો ? ﴿૧૦૮﴾ ફિર ભી અગર વો મુંહ ફિરા લેવે તો તુમ(ઉનકો ઐસા) કહો કે : મેં ને તો તુમકો બરાબર બરાબર ખબર કર દી(૧) ઔર જિસ(અઝાબ) કા તુમસે વાદા કિયા ગયા હે મેં નહી જાનતા કે વો કરીબ હે યા દૂર હે ﴿૧૦૯﴾ યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) જો બાત તુમ ઝોર સે કેહતે હો ઉસ્કો જાનતે હેં ઔર જો(બાત) તુમ છુપાતે હો ઉસ્કો ભી જાનતે હેં ﴿૧૧૦﴾ ઔર મેં નહી જાનતા હું(કે અઝાબ મેં જો દેર હો રહી હે) લગતા એસા હે કે વો તુમ્હારે લિયે આઝમાઈશ હો ઔર એક મુકર્રર(નકકી) વકત તક(દુનિયા કે મઝોં સે તુમકો) ફાયદા ઉઠાને દેના હો ﴿૧૧૧﴾ (આખિર મે) રસૂલ ને દુઆ કી કે : એ મેરે રબ ! આપ(મેરે ઔર મેરી કૌમ કે દરમિયાન) ઈન્સાફ કે સાથ ફેસલા કર દીજીએ ઔર હમારે રબ તો બહોત બડે રહમતવાલે હેં ઔર જો બાત તુમ લોગ બતાતે હો(૨) ઉસ્કે બારે મેં હમ ઉસી કી મદદ માંગતે હેં(૩)

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ખુલ્લમ ખુલ્લા(બહુત હી વાઝેહ) ખબર કર દી (તીસરા તર્જુમા) મેં ને તો તુમકો ખબર કર દી(અબ તુમ કબૂલ કરો કે ન કરો) દોનો બરાબર હે.

(૨) કે દુનિયા સે મુસલમાન જલ્દી ખતમ હો જાયેંગે.

(૩) ઈન્શાઅલ્લાહ હર દૌર મે અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનોં કી હિફાઝત ફરમાવેંગે, સલામત રખેંગે.

સુરએ હજ

યે સૂરત મદની હે યા મકકી, બેહતર યે હે કે ઈસ્કો દોનોં તરહ કી આયતોં સે મિલી જુલી કહી જાએ, ઈસ્મે (૭૮) આયતેં હેં. સૂરએ નૂર કે બાદ સૂરએ મુનાફિકૂન સે પેહલે (૧૦૫) યા (૧૦૩) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કે હજ્જ કે એલાન કો બયાન કિયા ગયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
یٰۤاَیُّهَا النَّاسُ اتَّقُوۡا رَبَّكُمۡ ۚ اِنَّ زَلۡزَلَةَ السَّاعَةِ شَیۡءٌ عَظِیۡمٌ ① یَوۡمَ تَرَوۡنَهَا تَذۡهَلُ كُلُّ مُرۡضِعَةٍ عَمَّاۤ اَرۡضَعَتۡ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمۡلٍ حَمۡلَهَا وَتَرَی النَّاسَ سُكٰرٰی وَمَا هُمۡ بِسُكٰرٰی وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِیۡدٌ ② وَمِنَ النَّاسِ
مَنۡ یُّجَادِلُ فِی اللّٰهِ بِغَیۡرِ عِلۡمٍ وَّیَتَّبِعُ كُلَّ شَیۡطٰنٍ مَّرِیۡدٍ ③ كُتِبَ عَلَیۡهِ اَنَّهٗ مَنۡ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهٗ یُضِلُّهٗ وَیَهۡدِیۡهِ اِلٰی
عَذَابِ السَّعِیۡرِ ④ یٰۤاَیُّهَا النَّاسُ اِنۡ كُنۡتُمۡ فِیۡ رَیۡبٍ مِّنَ الۡبَعۡثِ فَاِنَّا خَلَقۡنٰكُمۡ مِّنۡ تُرَابٍ ثُمَّ مِنۡ نُّطۡفَةٍ ثُمَّ مِنۡ
عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنۡ مُّضۡغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَّغَیۡرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَیِّنَ لَكُمۡ ؕ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ લોગોં ! તુમ અપને રબ(કી નારાઝગી) સે ડરો, યકીનન કયામત કા ઝલઝલા(૧) બડી ભારી ચીઝ હે ﴾૧﴿ જિસ દિન તુમ ઉસ(કયામત કે ઝલઝલે) કો દેખોગે તો હાલત યે હોગી કે હર દૂધ પીલાનેવાલી જિસ બચ્ચે ને ઉસ્સે દૂધ પીયા હે ઉસ(બચ્ચે તક) કો ભૂલ જાયેગી ઔર તમામ હમલવાલિયાં અપને હમલ કો ડાલ દેગી ઔર લોગ તુમકો નશે મે નઝર આયેંગે; હાલાંકે વો નશે મે નહી હોંગે; લેકિન અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ બહોત સખ્ત હોગા ﴾૨﴿ કુછ લોગ ઐસે હેં જો અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં બગૈર જાને બૂજે ઝઘડા કરતે હેં(૨) ઔર હર સરકશ શયતાન કે પીછે ચલ પડતે હેં(૩) ﴾૩﴿ જિસ (શયતાન) કી કિસ્મત મેં યે લિખ દિયા જા ચુકા હે કે જો શખ્સ ભી ઉસ્કો અપના દોસ્ત બનાયેગા તો વો(શયતાન) ઉસ્કો ગુમરાહ કર દેગા ઔર ઉસ્કો ભડકતી આગ કે અઝાબ મે લે જાવેગા ﴾૪﴿ એ લોગો ! અગર તુમ(કયામત કે દિન) દો બારા ઝિંદા હોને કે બારે મેં શક મે પડે હુએ હોં તો યકીનન હમને તુમકો મીટ્ટી સે પૈદા કિયા, ફિર નુતફે સે, ફિર જમે હુએ ખૂન સે, ફિર ગોશ્ત કે લોથડે સે જો(કભી) પૂરા બનતા હે(૪) ઔર(કભી) પૂરા નહી બનતા હે; તાકે હમ તુમ્હારે લિયે(તુમ્હારી હકીકત ઔર હમારી કુદરત) ખોલ કર બતલા દેવેં,

(૧) કયામત કે કરીબ ઝમાને મે બડા ઝલઝલા(ધરતીકંપ) આવેગા ઈસી તરહ હશર કે વકત ભી ઝલઝલા આવેગા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) બેખબરી મે ઝઘડા કરતે હેં. (૩) યાની જૈસા શયતાન કહે વૈસા અમલ કરે. (૪) પૂરે આઝા(અંગો) વાલા પૂરા બચ્ચા યા ખોડખાંપણવાલા યા જિસ્કી પૈદાઈશ કિસ્મત મેં હો યા જિસ્કા ગીર જાને કા ફૈસલા હોતા હે.

وَنُقِرُّ فِي الْاَرْحَامِ مَا نَشَآءُ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْٓا اَشُدَّكُمْ ۚ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى
وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْۢ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْـًٔا ؕ وَتَرَى الْاَرْضَ هَامِدَةً فَاِذَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا
الْمَآءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَاَنْۢبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ۝ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّهٗ يُحْيِ الْمَوْتٰى وَاَنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ۝ وَّاَنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيْهَا ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُوْرِ ۝

ઔર હમ માંઓં કે પેટ મેં એક નકકી મુદ્દત તક જિસ (નુતફે (મની કે કતરે))કો હમ ચાહતે હેં ઠેહરાયે રખતે હેં, ફિર હમ તુમકો બચ્ચે કી શકલ મે (માં કે પેટ સે) બાહિર નીકાલતે હેં ફિર (હમ તુમકો પાલતે હેં); તાકે તુમ અપની જવાની કી ઉમર કો પહોંચ જાઓ ઔર તુમ મે સે કુછ વો હે જો (ઉભરતી જવાની સે પેહલે હી દુનિયા સે) ઉઠા લિયે જાતે હેં ઔર તુમ મેં સે કોઈ તો વો હેં જો નીકમ્મી ઉમર તક પહોંચા દિયા જાતા હે જિસ્કા નતીજા યે હોતા હે કે વો સબ કુછ જાનને કે બાદ કુછ નહી જાનતા ઔર તુમ ઝમીન કો દેખોગે કે વો સુખી પડી હુઈ થી(૧), સો જબ હમ ઉસ (ઝમીન) પર (બારીશ કા) પાની ઉતારતે હેં તો વો હરકત મે આતી હે(૨) ઔર વો ઉભરને લગતી હે ઔર હર કિસમ કી રોનકદાર (ખૂશનુમા) ચીઝેં ઉગાને લગતી હે ﴾૫﴿ યે સબ ઈસ વાસ્તે હે કે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત વહી હક હે ઔર યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) મુર્દો કો ઝિંદા કરેંગે ઔર યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) તમામ ચીઝોં પર પૂરી કુદરત રખતે હેં ﴾૬﴿ ઔ યે કે કયામત તો જરૂર આનેવાલી હે જિસ્મેં કોઈ શક હી નહી હે ઔર જો લોગ કબરોં મે હે (કયામત મેં) અલ્લાહ તઆલા યકીનન ઉનકો દોબારા ઝિંદા કરેંગે ﴾૭﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મુરજાઈ હુઈ થી.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ્મેં ઝિયાદતી હોતી હેં યાની જિસ તરહ વેરાન, મુર્દા ઝમીન બારિશ કી બરકત સે દોબારા ઝિંદા, હરીભરી હો જાતી હે ઈસી તરહ મરને કે બાદ દોબારા અલ્લાહ તઆલા ઝિંદા ફરમાવેંગે.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِي اللهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّلَا هُدًى وَّلَا كِتٰبٍ مُّنِيْرٍ ۙ﴿۸﴾ ثَانِيَ عِطْفِهٖ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِ اللهِ ؕ لَهٗ فِي
ع الدُّنْيَا خِزْيٌ وَّنُذِيْقُهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿۹﴾ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدٰكَ وَاَنَّ اللهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۱۰﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّعْبُدُ اللهَ عَلٰى حَرْفٍ ۚ فَاِنْ اَصَابَهٗ خَيْرُ ٌاطْمَاَنَّ بِهٖ ۚ وَاِنْ اَصَابَتْهُ فِتْنَةُ ٌانْقَلَبَ عَلٰى
وَجْهِهٖ ۚ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةَ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِيْنُ ﴿۱۱﴾ يَدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللهِ مَا لَا يَضُرُّهٗ وَمَا لَا يَنْفَعُهٗ ؕ
ذٰلِكَ هُوَ الضَّلٰلُ الْبَعِيْدُ ﴿۱۲﴾ يَدْعُوْا لَمَنْ ضَرُّهٗٓ اَقْرَبُ مِنْ نَّفْعِهٖ ؕ لَبِئْسَ الْمَوْلٰى وَلَبِئْسَ الْعَشِيْرُ ﴿۱۳﴾

ઔર કુછ લોગ વો હે કે ઉનકે પાસ કોઈ ઈલ્મ નહી, કોઈ હિદાયત નહી, કોઈ રોશની દેનેવાલી કિતાબ નહી(ફિર ભી) વો અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં ઝઘડા કરતે હૈં ﴾૮﴿ (તકબ્બુર સે) અપના પેહલૂ મોડકર(ઝઘડા કરતે હૈં) તાકે(દૂસરોં કો ભી) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે ગુમરાહ કરેં, ઐસે હી શખ્સ કે લિયે દુનિયા મે રૂસ્વાઈ હે ઔર હમ ઉસ્કો કયામત કે દિન જલતી આગ કા અઝાબ ચખાયેંગે ﴾૯﴿ તેરે હાથોંને જો કામ કરકે આગે ભેજે યે ઉસ્કા બદલા હે ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા અપને બંદો પર ઝુલ્મ કરનેવાલે નહી હૈં ﴾૧૦﴿

ઔર લોગોં મે સે કોઈ તો ઐસા ભી હે કે જો એક કિનારે પર રેહ(૧) કર અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરતા હે, સો અગર ઉસ્કો(દુનિયા મેં) કોઈ ભલાઈ પહોંચ જાએ તો ઉસ્કો અપની ઈબાદત પર ઈત્મિનાન હો જાતા હે ઔર અગર ઉસ્કો કોઈ આઝમાઈશ પહોંચતી હે તો વો અપના મૂંહ ફિરાકર(કુફ્ર કી તરફ) ઉલટા ચલતા હે, ઉસ્કા દુનિયા ઔર આખિરત કા નુકસાન હો ગયા ઔર યે ખુલા હુવા નુકસાન હે ﴾૧૧﴿ વો અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝ કો પુકારતા હે જો ઉસ્કા કોઈ નુકસાન નહી કર સકતી હે ઔર ઉસ્કો કોઈ નફા નહી પહોંચા સકતી યહી વો દૂર કી ગુમરાહી હે ﴾૧૨﴿ વો(અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર) ઐસે(જુઠે ખુદા) કો પુકારતા હે જિસ્કા નુકસાન ઉસ્કે ફાયદે સે ઝિયાદહ નઝદીક હે, મદદ કરનેવાલા ભી બડા બુરા હે ઔર સાથી ભી કિતના હી બુરા હે ﴾૧૩﴿

(૧) ''حَرْفٍ'' સે મુરાદ કિનારા જિસ તરહ કિસી ચીઝ કે કિનારે પર કોઈ ખડા હો તો જબ મૌકા પાવે ચલ દેવે ઈસ તરહ કમઝોર ઈમાનવાલોં કા હાલ હે.

إِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيْدُ﴿۱۴﴾ مَنْ كَانَ
يَظُنُّ اَنْ لَّنْ يَّنْصُرَهُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ اِلَى السَّمَآءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهٗ
مَا يَغِيْظُ﴿۱۵﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ يَهْدِيْ مَنْ يُّرِيْدُ﴿۱۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَادُوْا
وَالصّٰبِئِيْنَ وَالنَّصٰرٰى وَالْمَجُوْسَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۖ اِنَّ اللّٰهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيْدٌ﴿۱۷﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُوْمُ وَالْجِبَالُ
وَالشَّجَرُ وَالدَّوَآبُّ وَكَثِيْرٌ مِّنَ النَّاسِ ؕ

યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઈમાનલાનેવાલોં ઓર નેક કામ કરનેવાલોં કો એૈસે બાગાત મેં દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે નેહરેં બેહતી હોંગી, યકીનન અલ્લાહ તઆલા જો ઈરાદા કરતે હેં વો કરતે હેં ﴾૧૪﴿ જો શખ્સ કે યે ખ્યાલ કરતા હો કે અલ્લાહ તઆલા ઉસ(નબી મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી દુનિયા ઔર આખિરત મેં હરગિઝ મદદ નહી કરેંગે તો વો આદમી આસમાન તક એક રસ્સી બાંધ લે, ફિર વો(આસમાન પર જાકર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર આનેવાલી વહી કા) સિલસિલા કાટ ડાલે(૧) ફિર દેખે કે ઈસ તદબીર સે જો ચીઝ ઉસ્કો ગુસ્સા દિલાતી હે કયા વો દૂર હો ગઈ ?(૨) ﴾૧૫﴿ ઔર ઈસી તરહ હમને ઈસ(કુર્આન) કો ઉતારા, કે ઉસ્મેં ખુલી ખુલી દલીલે હેં(૩) ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા જિસ્કો ચાહતે હેં(ઉસ્કો) હિદાયત દેતે હેં ﴾૧૬﴿ યકીનન જો લોગ ઈમાનવાલે હોં ઔર જો લોગ યહૂદી હોં ઔર જો લોગ સાબી હોં ઔર જો લોગ નસરાની હોં ઔર જો લોગ મજૂસી હોં ઔર જિન લોગોં ને શિર્ક કિયા, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉન સબકે દરમિયાન કયામત કે દિન ફેસલા કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝ પર ગવાહ હે(૪)﴾૧૭﴿ કયા તુમને યે ચીઝ નહી દેખી જો આસમાનોં મે હે વો સબ ઔર જો ઝમીન મેં હે વો સબ ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ ઔર સિતારે ઔર પહાડ ઔર દરખ્ત ઔર જાનવર ઔર બહોત સારે લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે આગે સજદા કરતે હેં(૫)

(૧) (દુસરા તર્જુમા) વો આદમી છત તક એક રસ્સી બાંધ લે, ફિર ગલે મે ફંદા ડાલકર ખુદ ફાંસી ખા જાવે.
(૨) અલ્લાહ તઆલા અપને નબી પર વહી ઔર મદદ નાઝિલ ફરમા દે ઉસ્કો કોઈ રૂકવા હી નહી સકતા થા.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ખુલી ખુલી નિશાનીયોં કી સૂરત મે ઈસી તરહ હમને યે કુર્આન ઉતારા હે(કે ઈસ્મે હમારે ઈરાદે ઔર કુદરત કે સિવા કિસી કા દખલ નહી હે). (૪) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન તમામ ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા કે સામને હેં. (૫) સિર્ફ ઈન્સાન ઔર જિન્નાત યેહ દો ઐસી મખ્લૂક હેં જિનમે દો જમાઅત હેં : એક ઈમાનવાલોં કી, દુસરી કાફિરોં કી, બાકી તમામ મખ્લૂકાત મે કુફ્ર ઔર ઈન્કાર નહી હે. સબ મેં બસ ઈમાન હી હે.

وَ كَثِيْرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ ؕ وَمَنْ يُّهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّكْرِمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ۩ ﴿۱۸﴾ هٰذٰنِ خَصْمٰنِ اخْتَصَمُوْا
فِيْ رَبِّهِمْ ۫ فَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ نَّارٍ ؕ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوْسِهِمُ الْحَمِيْمُ ۚ﴿۱۹﴾ يُصْهَرُ بِهٖ مَا فِيْ
بُطُوْنِهِمْ وَالْجُلُوْدُ ﴿۲۰﴾ وَلَهُمْ مَّقَامِعُ مِنْ حَدِيْدٍ ﴿۲۱﴾ كُلَّمَآ اَرَادُوْٓا اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اُعِيْدُوْا فِيْهَا ۗ وَذُوْقُوْا
عَذَابَ الْحَرِيْقِ ۧ﴿۲۲﴾ ع

اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ يُحَلَّوْنَ فِيْهَا مِنْ اَسَاوِرَ
مِنْ ذَهَبٍ وَّلُؤْلُؤًا ؕ وَلِبَاسُهُمْ فِيْهَا حَرِيْرٌ ﴿۲۳﴾ وَهُدُوْٓا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۚۖ وَهُدُوْٓا اِلٰى صِرَاطِ الْحَمِيْدِ ﴿۲۴﴾

ઔર બહોત સારે લોગોં કે લિયે અઝાબ તય હો ચુકા હે ઔર જિસ્કો અલ્લાહ તઆલા હી ઝલીલ કરેં કોઈ શખ્સ ઉસ્કો ઈઝઝત દેનેવાલે નહી હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા જો ચાહતે હેં કરતે હેં ﴾૧૮﴿ યે(મોમીન ઔર કાફિર) દો જમાઅત હે જિન્હોંને અપને રબ કે બારે મેં એક દુસરે સે ઝઘડા કિયા હે, સો જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઉનકે લિયે આગ કે કપડે કતરે જાયેંગે, ઉનકે સરોં કે ઉપર સે તેઝ ગરમ પાની ડાલા જાયેગા ﴾૧૯﴿ ઉસ(ગરમ પાની) કી વજહ સે જો ચીઝેં ઉનકે પેટોં મે હે વો ઔર ઉનકી ખાલેં સબ ગલકર (પીઘલકર) નીકલ જાવેગી ﴾૨૦﴿ ઉન(કો મારને) કે લિયે લોહે કે હથોડે હોંગે ﴾૨૧﴿ જબ જબ ભી વો જહન્નમ(કી તકલીફ) સે(તંગ આકર) નિકલને કા ઈરાદા કરેંગે તો ફિર વો ઉસ(આગ) મે ધકેલ દિયે જાયેંગે ઔર(ઉનકો કહા જાયેગા કે) તુમ જલતી આગ કા અઝાબ(હમેશા) ચખો ﴾૨૨﴿

યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં કો ઔર નેક કામ કરનેવાલોં કો એૈસે બાગાત મે દાખિલ કરેંગે કે ઉનકે નીચે નેહરેં બેહતી હોગી, સોને કે કંગન ઔર મોતી ઉનકો ઉસ(જન્નત) મેં પહેનાએ જાયેંગે ઔર ઉસ(જન્નત) મેં ઉનકા લિબાસ રેશમ કા હોગા ﴾૨૩﴿ ઔર યે વો લોગ હેં કે ઉનકો પાકીઝા બાત(કલિમએ તય્યિબા ઔર કુર્આન કો માનને) કી તરફ પહોંચા દિયા ગયા થા ઔર વો હર તા'રીફવાલે(અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે કી તરફ પહોંચા દિયે ગએ થે ﴾૨૪﴿

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِيْ جَعَلْنٰهُ لِلنَّاسِ سَوَآءَ ۨالْعَاكِفُ فِيْهِ
وَالْبَادِ ؕ وَمَنْ يُّرِدْ فِيْهِ بِاِلْحَادٍۭ بِظُلْمٍ نُّذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٢٥﴾ ع
وَاِذْ بَوَّاْنَا لِاِبْرٰهِيْمَ مَكَانَ الْبَيْتِ اَنْ لَّا تُشْرِكْ بِيْ شَيْـًٔا وَّطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّآئِفِيْنَ وَالْقَآئِمِيْنَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُوْدِ ﴿٢٦﴾ وَاَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَاْتُوْكَ رِجَالًا وَّعَلٰى كُلِّ ضَامِرٍ يَّاْتِيْنَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيْقٍ ﴿٢٧﴾

યકીનન(અઝાબ ઐસે લોગોં કો હોગા) જિન્હોંને કુફ્ર કિયા ઔર જો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે ઔર ઉસ મસ્જિદે હરામ સે રોકતે હેં(૧), જિસ્કો હમને સબ લોગોં કે લિયે(ઈબાદત કી જગહ) બનાયા, ચાહે વો વહાં કે રેહનેવાલે હોં ઔર બાહિર સે આનેવાલે હોં સબ બરાબર હે(૨) ઔર જો શખ્સ ભી વહાં ઝુલ્મ કરકે બેદીની કા કામ કરના ચાહેગા(૩) તો હમ ઉસ્કો દર્દનાક અઝાબ ચખાયેંગે ﴿૨૫﴾

ઔર(વો વકત ભી યાદ કરો) જબ હમને ઈબ્રાહીમ(અલ.) કો ઘર(યાની કાબા) કી જગહ બતલા દી ઔર હમને યે હુકમ દિયા કે મેરે સાથ કિસી કો શરીક મત કરો ઔર મેરે ઘરકો તવાફ કરનેવાલોં કે લિયે ઔર ઈબાદત કે લિયે ખડે રેહનેવાલોં કે લિયે ઔર રૂકૂઅ, સજદા કરનેવાલોં કે લિયે(ઝાહિરી ઔર બાતિની નાપાકી સે) પાક(સાફ) રખના ﴿૨૬﴾ ઔર લોગોં મે હજ્જ(કે ફર્ઝ હોને) કા એલાન કર દો, કે વો લોગ તુમ્હારે(બનાએ હુએ ઘર કે) પાસ પૈદલ ચલ કર આયેંગે ઔર હર દુબલી પતલી ઊંટનીયો પર સવાર હોકર ભી જો લંબે રાસ્તે કા સફર કરકે આયેંગી(૪) ﴿૨૭﴾

---

(૧) તાકે મુસલમાન હરમ મે ન આ સકે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિસ્કો હમને લોગોં કે લિયે ઐસા(આમ ઈબાદત કી જગહ) બનાયા કે ઉસ્મેં વહાં કે રેહનેવાલે ઔર બાહિર સે આનેવાલે સબ બરાબર હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) શરારત કરકે ટેઢા રાસ્તા નિકાલેગા.

(૪) મુરાદ હે લંબે સફર કી વજહ સે ઊંટનીયોં કા કમઝોર હો જાના, ઈસી તરીકે સે બહોત સે મુસલમાનોં કે દિલ મે હજ્જ કા શૌક હે; લેકિન પૈસે કમ હો જાને કી વજહ સે યા અચ્છી સવારી ખરીદ નહી સકતે ઔર કમઝોર પતલી સવારી પર જો મીલ ગયા ઉસ પર સફર કરતે હેં.

لِّيَشْهَدُوْا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ فِيْٓ اَيَّامٍ مَّعْلُوْمٰتٍ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْۢ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ۚ فَكُلُوْا مِنْهَا
وَاَطْعِمُوا الْبَآىِٕسَ الْفَقِيْرَ۝٢٨ ثُمَّ لْيَقْضُوْا تَفَثَهُمْ وَلْيُوْفُوْا نُذُوْرَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوْا بِالْبَيْتِ الْعَتِيْقِ۝٢٩ ذٰلِكَ ۚ وَمَنْ
يُّعَظِّمْ حُرُمٰتِ اللّٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ۭ

તાકે વો અપને ફાયદોં કી ચીઝોં કો અપની આંખો સે દેખે ઔર(કુરબાની કે) નકકી દિનો મે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો જો મવેશી(જૈસે જાનવર) અતા કિયે હૈં ઉન પર (ઝબહ કરતે વકત) અલ્લાહ તઆલા કા નામ લેવેં(૧),સો તુમ ખૂદ ભી ઉન(જાનવરોં) મેં સે(ખાના હો તો) ખાઓ ઔર બુરી હાલતવાલે(યાની મુસીબત મે ફસે હુએ) મોહતાજ કો ભી ખિલાઓ﴿ ૨૮﴾ ફિર(કુરબાની કે બાદ) વો(હાજી) અપના મેલ કુચેલ(૨)દૂર કરેં ઔર અપની અપની મન્નતેં પૂરી કરેં(૩) ઔર વો બયતે અતીક(૪)(યાની કાબા) કા તવાફ કરેં(૫)﴿ ૨૯﴾ યે સબ બાતેં યાદ રખો ઔર જિન ચીઝોં કો અલ્લાહ તઆલા ને હુર્મત(યાની અદબ ઔર એહતિરામ)(૬) વાલા બનાયા હે જો શખ્સ ભી ઉસ્કી તા'ઝીમ કરેગા(૭) તો યે કામ ઉસ્કે લિયે ઉસ કે રબ કે પાસ બહોત બેહતર હોગા,

---

(૧) કુરબાની કે દિનોં કે અલાવા ઝિલ હિજ્જા કા પેહલા અશરા(યાની દસ દિન) ભી ઈબાદત કી ખાસ ફઝીલત રખતા હે, ઉસ્મેં ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ સે અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર કરે. (નોટ) કુફ્ફાર જાનવર કો ઝબહ કરતે વકત બુતોં કા નામ લેતે થે, મુસલમાનો અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે ઝબહ કરો.

(૨) ઈસ્સે મુરાદ હે એહરામ કે ઝમાને મે બદન પર જો મેલ કુચેલ જમા હો ગયા, બાલ ઔર નાખૂન બડે હો ગએ ઉસ્કો કુરબાની કરને કે બાદ એહરામ ખોલકર સાફ કરના હે.

(૩) કુછ મુફસ્સિરીન ને યહાં હજ્જ કે અરકાન, વાજીબાત ઔર દુસરે આમાલ મુરાદ લિયે હેં. ઈસી તરહ જો મન્નત માની હો યાની જો કામ શરઅન જરૂરી નહી, ઉસ્કો અપની ઝબાન સે બોલકર ખુદ પર ઝરૂરી કર લેવે ઉસ્કો ભી નીભાવે.

(૪) બયતે અતીક : યાની પૂરાના ઘર; ચુંકે કાબા દુનિયા કા સબસે પૂરાના યાની પેહલા મકાન હે ઈસ લિયે ઉસ્કો બયતે અતીક કહા ગયા. નોટ : કાબા એક ઐસા ઘર હે કે કાફિરોં ઔર ઝાલિમોં કે કબ્ઝે સે વો આઝાદ હે, ઈસી તરહ જો ભી ઉસ ઘર કો બરબાદ કરને કી નિય્યત સે ઉઠેગા અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો કામયાબ નહી હોને દેંગે.

(૫) ઈસ્સે તવાફે ઝિયારત મુરાદ હે.

(૬) કાબિલે એહતિરામ(યાની ઈઝઝત કે લાઈક) અહકામ ચાહે હજ્જ કે હોં યા હજ્જ કે અલાવા કે હોં. ઔર કાબિલે એહતિરામ જગહેં જૈસે હરમ, સફા, મરવા, મિના, અરફાત.

(૭) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ્કો ઈઝઝત દેગા.

وَاُحِلَّتْ لَكُمُ الْاَنْعَامُ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْاَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوْا قَوْلَ الزُّوْرِ ﴿٣٠﴾ حُنَفَآءَ لِلّٰهِ
غَيْرَ مُشْرِكِيْنَ بِهٖ ۭ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَكَاَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ اَوْ تَهْوِيْ بِهِ الرِّيْحُ فِيْ مَكَانٍ سَحِيْقٍ ﴿٣١﴾
ذٰلِكَ ۤ وَمَنْ يُّعَظِّمْ شَعَآئِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوْبِ ﴿٣٢﴾ لَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَآ اِلَى
ع الْبَيْتِ الْعَتِيْقِ ﴿٣٣﴾

ઔર તમામ(મવેશી જૈસે) જાનવર તુમ્હારે લિયે હલાલ કર દિયે ગયે હેં; મગર યે કે જિન જાનવરોં કા હરામ હોના તુમકો પઢકર સુના દિયા ગયા હે(૧), સો તુમ બુતોં કી ગંદગી(૨) સે બચતે રહો ઔર જૂઠી બાત સે બચતે રહો(૩) ﴾૩૦﴿ તુમ સિર્ફ એક અલ્લાહ તઆલા કે હોકર રહો(ઔર) ઉસ્કે સાથ શિર્ક કરનેવાલે ન બનો ઔર જો આદમી અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક કરતા હે તો ઉસ્કી હાલત ઐસી હે જૈસે વો આસ્માન સે ગિર ગયા, સો ઉસ્કો પરીન્દે ને ઉચક લિયા, યા હવાને ઉસ્કો કોઈ દૂર કી જગહ પર લે જાકર ફેંક દિયા(૪) ﴾૩૧﴿ યે બાતેં યાદ રખો ઔર જો આદમી અલ્લાહ તઆલા(કે દીન) કી નીશાનીયોં કા અદબ(લિહાઝ) કરે તો યે દિલ કે તકવે કી બાત હે ﴾૩૨﴿ તુમ્હારે લિયે ઉન(જાનવરોં) મેં એક મુકર્રર(નકકી) વકત તક ફાયદા હાસિલ કરના(જાઈઝ)હે(૫) ફિર ઉન(હદી કે જાનવરોં) કે હલાલ હોને કી જગહ પૂરાને ઘર(યાની કાબા) કે આસપાસ હે(૬) ﴾૩૩﴿

---

(૧) સૂરએ અન્આમ વગૈરા મેં.

(૨) બુત(મુર્તિ) ઈન્સાન કે બાતિન કો ગંદગી સે ભર દેતે હેં.

(૩) બાતિલ અકીદે. હર વો બાત જો હક કે ખિલાફ હો. મુઆમલાત(લેણ દેણ), ગવાહી મે જૂઠ.

(૪) શિર્ક કરનેવાલા તૌહીદ કી ઉંચાઈ સે ગિરા દિયા જાતા હે ઔર મુરદાર ખાનેવાલે પરીન્દો કી તરહ નફસાની ખ્વાહિશાત ઉસ્કો ઝિયાદહ બરબાદ કર દેતી હે ઈસી તરહ શયતાની વસવસેં ઉસ્કો ગુમરાહી કે મેદાન મે ફેંક દેતે હેં ઔર વો ઈસ તરહ હલાક હોતા હે કે નજાત કી કોઈ ઉમ્મીદ બાકી નહી રેહતી.

(૫) યાની જબ તક ઉસ જાનવર કો શરઈ તરીકે સે હદી ન બનાયા જાએ વહાં તક.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ફિર ઉનકે ઝબહ હોને કી જગહ પૂરાને ઘર(કાબા) કે આસપાસ હે.

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْۢ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ؕ فَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَلَهٗۤ
اَسْلِمُوْا ؕ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِيْنَ ﴿۳۴﴾ الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ عَلٰى مَاۤ اَصَابَهُمْ وَالْمُقِيْمِى
الصَّلٰوةِ ۙ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَالْبُدْنَ جَعَلْنٰهَا لَكُمْ مِّنْ شَعَآئِرِ اللّٰهِ لَكُمْ فِيْهَا خَيْرٌ ۖ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ
عَلَيْهَا صَوَآفَّ ۚ

ઔર હમને હર ઉમ્મત કે લિયે કુરબાની મુકર્રર(નકકી) કી(૧); તાકે વો મવેશી(જૈસે જાનવર) જો ઉસ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો દિયે હેં ઉન પર(કુરબાની કરતે વકત) અલ્લાહ તઆલા કા નામ લેવેં(૨), સો તુમ્હારા મા'બૂદ એક હી મા'બૂદ હે, સો ઉસીકે હુકમ કો માનો ઔર તુમ આજિઝી(૩) કરનેવાલોં કો ખૂશખબરી સુના દો ﴿૩૪﴾ યે(આજિઝી કરને વાલે) ઐસે લોગ હેં કે જબ((ઉનકે સામને) અલ્લાહ તઆલા કા ઝિકર કિયા જાતા હે તો ઉન કે દિલ ડર જાતે હેં(૪) ઔર જો મુસીબત ભી ઉન કો પહોંચતી હે ઉન પર સબર કરતે હેં ઔર વો નમાઝ કો કાઈમ કરતે હેં ઔર જો રોઝી હમને ઉનકો દી ઉસમેં સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મે) વો ખર્ચ કિયા કરતે હેં ﴿૩૫﴾ (જો) બડે જાનવર(૫) (કુરબાન કિયે જાતે હેં ઉન) કો હમને તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે દીન કી નિશાની મુકર્રર (નકકી)કિયા હે(૬) તુમ્હારે લિયે ઉન મે ખૈર હી ખૈર હે(૭) સો(નહર (યાની ઝબહ)કરતે વકત) કતાર(લાઈન) મે ખડા કરકે તુમ ઉન પર અલ્લાહ તઆલા કા નામ લો,

(૧) ''مَنْسَكًا'' સે કુરબાની,હજ્જ કે આમાલ, તમામ કિસમ કી ઈબાદત યે સબ મુરાદ હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) તાકે વો(ઉન જાનવરોં કી) કુરબાની કરતે વકત અલ્લાહ તઆલા કા નામ લેવેં ઈસ બાત કે શુક્રીયા કે તૌર પર કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો મવેશી જાનવર સે માલામાલ કિયા.

(૩)મુરાદ : [૧] એક અલ્લાહ તઆલા હી કે સામને જુકને વાલે.
[૨] જો ખુદ તો ઝુલ્મ ન કરે ઔર ઝુલ્મ કરનેવાલોં સે બદલા ન લેવે.
[૩] અલ્લાહ તઆલા કે ફેસલોં પર હર હાલ મે રાઝી રેહને વાલે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉન કે દિલ,પર રોબ છા જાતા હે.

નોટ : وَجِلَتْ સે ઐસા ખૌફ મુરાદ હે જો કિસી કી અઝમત કી વજહ સે દિલ મે પૈદા હો.

(૫) કુરબાની મેં દો તરહ કે જાનવર હોતે હેં, એક બડે જેસે ઊંટ, ગાય, ભેંસ, બેલ, પાડે વગૈરા વો અરબી ઝબાન મેં ''બુદનહ'' કેહલાતે હેં જિસ્કા બહુવચન ''બુદન'' હે ઔર દુસરે છોટે જૈસે બકરા, દુંબા વગૈરા.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) : યાદગાર (૭) યાની દુનિયા મેં ગોશ્ત ખાના ઔર ખિલાના ઔર આખિરત મે સવાબ લેના. નહર : ઉંટ કો ખડા રખ કર ગરદન કે સીને વાલે હિસ્સે મેં ખંજર યા છુરા માર દીયા જાતા હેં.

فَاِذَا وَجَبَتْ جُنُوْبُهَا فَكُلُوْا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ ؕ كَذٰلِكَ سَخَّرْنٰهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ﴿۳۶﴾ لَنْ يَّنَالَ
اللّٰهَ لُحُوْمُهَا وَلَا دِمَآؤُهَا وَلٰكِنْ يَّنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ؕ كَذٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰىكُمْ ؕ وَبَشِّرِ
الْمُحْسِنِيْنَ﴿۳۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ يُدٰفِعُ عَنِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُوْرٍ﴿۳۸﴾ ع
اُذِنَ لِلَّذِيْنَ يُقٰتَلُوْنَ بِاَنَّهُمْ ظُلِمُوْا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ عَلٰى نَصْرِهِمْ لَقَدِيْرُ ﴿۳۹﴾

સો જબ વો(ઝબહ હોકર)અપની કરવટ પર ગીર પડે તો ઉન(કે ગોશ્ત) મેં સે તુમ ખુદ ભી(ખાના ચાહો તો) ખાઓ ઔર કનાઅત કરને વાલે(૧) ઔર(હાજત ઝાહિર કરકે બેકરારી સે) સવાલ કરને વાલે(ફકીરોં) કો ભી તુમ ખિલાઓ, ઈસી તરહ ઉન(જાનવરોં) કો હમને તુમ્હારે તાબે કર દિયા(૨); તાકે તુમ લોગ શુક્ર અદા કરો ﴿૩૬﴾ અલ્લાહ તઆલા કો ઉન(કુરબાનીયોં કે જાનવર) કા ગોશ્ત હરગિઝ નહી પહોંચતા ઔર ન ઉન કા ખુન; લેકિન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો તો તુમ્હારા તકવા પહોંચતા હે (૩), ઈસી તરહ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉન(જાનવરોં) કો તુમ્હારે કાબૂ મે કર દિયા; તાકે ઈસ બાત પર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી તકબીર(યાની બડાઈ બયાન) કરો કે ઉસને તુમ કો (ખાસ કર કુરબાની કી) હિદાયત(યાની તૌફીક) દી ઔર નેકી કરનેવાલોં કો તુમ ખૂશખબરી સુના દો(૪) ﴿૩૭﴾ યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં સે(દુશ્મનોં કો) હટા દેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર એક ખયાનત કરને વાલે, ના શુક્રે કો પસંદ નહી કરતે ﴿૩૮﴾

જિન(મુસલમાનોં) સે લડાઈ કી જાતી હે ઉનકો ઈજાઝત દી જાતી હે(કે અપને બચાવ મે વો કાફિરોં સે લડે) કયુંકે ઉન પર ઝુલ્મ કિયા ગયા હે ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉન(મઝલૂમોં)કી મદદ કરને પર પુરી તરહ તાકત રખતે હેં ﴿૩૯﴾

---

(૧) યાની ગરીબી કે બાવજૂદ સબર કરકે બેઠે રેહને વાલે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઈસી તરહ(ઈતને ભારી બડે બડે) જાનવરોં કો હમને તુમ્હારે કાબૂ મે કર દિયા.

(૩) મુરાદ ઈખ્લાસ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી નઝદીકી હાસિલ કરને કી નિય્યત હે(દિલ કે પાકીઝા જઝબાત કી અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બડી કદર હે).

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અચ્છે તરીકે સે નેક અમલ કરનેવાલોં કો આપ ખૂશ ખબરી સુના દો.

الَّذِيْنَ اُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ اِلَّآ اَنْ يَّقُوْلُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ؕ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّهُدِّمَتْ
صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَّصَلَوٰتٌ وَّمَسٰجِدُ يُذْكَرُ فِيْهَا اسْمُ اللّٰهِ كَثِيْرًا ؕ وَلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَّنْصُرُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿٤٠﴾
اَلَّذِيْنَ اِنْ مَّكَّنّٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ وَاَمَرُوْا بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَلِلّٰهِ عَاقِبَةُ
الْاُمُوْرِ ﴿٤١﴾ وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّعَادٌ وَّثَمُوْدُ ﴿٤٢﴾ وَقَوْمُ اِبْرٰهِيْمَ وَقَوْمُ لُوْطٍ ﴿٤٣﴾

યે વો લોગ હેં જિન કો ઘરોં સે નાહક(યાની બિલા વજહ) સિર્ફ ઈતના કેહને પર કે ''હમારે રબ અલ્લાહ તઆલા હેં'' નિકાલ દિયા ગયા(૧) ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કુછ લોગોં(કે શર) કો કુછ લોગોં કે ઝરિયે હટાયા ન કરતે(૨) તો ખાનકાહેં(૩) ઔર ઈસાઈયોં કી ઈબાદત કી જગહેં ઔર યહૂદીયોં કી ઈબાદત કી જગહેં ઔર મસ્જિદેં જિનમે ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ અલ્લાહ તઆલા કે નામ કા ઝિકર કિયા જાતા હે વો સબ બરબાદ(વેરાન) કર દિયે જાતે(૪) ઔર જો ઉસ અલ્લાહ તઆલા(કે દીન) કી મદદ કરેગા અલ્લાહ તઆલા ઝરૂર ઉન લોગોં કી મદદ કરેગા, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બડે તાકતવાલે, બડે ગલબાવાલે હેં ﴿૪૦﴾ યે વો લોગ હેં કે અગર હમ ઉનકો ઝમીન મે કુદરત દેવેં(૫) તો વો(ખુદ) નમાઝ કાયમ કરેં ઔર ઝકાત દેવેં ઔર(દુસરોં કો) અચ્છી બાતોં કા હુકમ દેવેં ઔર બુરી બાત સે વો રોકે ઔર તમામ કામોં કા અંજામ અલ્લાહ તઆલા હી કે ઈખ્તિયાર મે હે(૬) ﴿૪૧﴾ ઔર અગર યે(કાફિર) લોગ આપકો જૂઠલાએં તો પકકી બાત યે હે કે ઉનસે પેહલે નૂહ(અલ.) કી કૌમ ઔર કૌમે આદ ઔર કૌમે સમુદ(અપને ઝમાને કે નબીયોં કો) જુઠલા ચુકે હેં ﴿૪૨﴾ ઔર ઈબ્રાહીમ(અલ.) કી કૌમ ઔર લૂત(અલ.) કી કૌમ ﴿૪૩﴾

(૧) યાની ઉનકો પરેશાન કરકે હિજરત કરને પર મજબૂર કિયા ગયા.
(૨) યાની ઉન ફસાદીયોં કે ઝોર કો અલ્લાહ તઆલા કમ કરતે રેહતે હે.
(૩) નસરાની મઝહબ કે જો રાહિબ જૈસે લોગ દુનિયા છોડકર તનહાઈ (એકાંત) મેં ઈબાદત મે મશગૂલ રેહતે થે વો મુરાદ હે.
(૪) દુનિયા મે હર ઝમાને મે ફસાદિયોં કી એક બડી તઅદાદ રહી હે જો ખૈર ઔર ભલાઈ કો રોકના ચાહતે હે, જિહાદ કા મકસદ ફસાદિયોં કે શર સે ખૈર કી શકલો કો બચાના હે.
(૫) યાની હુકૂમત દેવે.
(૬) આયત મે ઈસ્લામી હુકૂમત કે બુનિયાદી મકાસિદ બતા દિયે ગએ.

وَّاَصۡحٰبُ مَدۡيَنَ‌ۚ وَكُذِّبَ مُوۡسٰى فَاَمۡلَيۡتُ لِلۡكٰفِرِيۡنَ ثُمَّ اَخَذۡتُهُمۡ‌ۚ فَكَيۡفَ كَانَ نَكِيۡرِ ﴿٤٤﴾ فَكَاَيِّنۡ مِّنۡ قَرۡيَةٍ
اَهۡلَكۡنٰهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ فَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوۡشِهَا وَبِئۡرٍ مُّعَطَّلَةٍ وَّقَصۡرٍ مَّشِيۡدٍ ﴿٤٥﴾ اَفَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَتَكُوۡنَ
لَهُمۡ قُلُوۡبٌ يَّعۡقِلُوۡنَ بِهَاۤ اَوۡ اٰذَانٌ يَّسۡمَعُوۡنَ بِهَا‌ۚ فَاِنَّهَا لَا تَعۡمَى الۡاَبۡصَارُ وَلٰـكِنۡ تَعۡمَى الۡقُلُوۡبُ الَّتِىۡ فِى
الصُّدُوۡرِ ﴿٤٦﴾ وَيَسۡتَعۡجِلُوۡنَكَ بِالۡعَذَابِ وَلَنۡ يُّخۡلِفَ اللّٰهُ وَعۡدَهٗ‌ ؕ وَاِنَّ يَوۡمًا عِنۡدَ رَبِّكَ كَاَلۡفِ سَنَةٍ مِّمَّا
تَعُدُّوۡنَ ﴿٤٧﴾ وَكَاَيِّنۡ مِّنۡ قَرۡيَةٍ اَمۡلَيۡتُ لَهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ اَخَذۡتُهَا‌ ۚ وَاِلَىَّ الۡمَصِيۡرُ ﴿٤٨﴾ ع ٦ ١٣

ઔર મદયનવાલે ભી(અપને ઝમાને કે નબીયોં કો જુઠલા ચુકે હૈં) ઔર મૂસા(અલ.) કો (ભી) જૂઠલાયા ગયા, સો મૈંને કાફિરોં કો ઢીલ દી, ફિર મૈં ને ઉન(કાફિરોં) કો પકડ લિયા તો મેરા ઈન્કાર કરના કૈસા રહા ?(૧) ﴿૪૪﴾ સો ઉસ વકત જબકે કોઈ બસ્તી કે રેહનેવાલે ઝુલ્મ કર રહે થે, હમને ઉસ(બસ્તી) કો હલાક કર દિયા, અબ ઉસ(બસ્તી) કા હાલ યે હે કે વો(અઝાબ કે બાદ) અપની છતોં કે બલ ગિર પડી હે ઔર કિતને હી કુંવે(જો પેહલે આબાદ થે અબ) બેકાર પડે હૈં ઔર કિતને હી પકકે બને હુએ મહલ(ખંડર હો ચુકે હે)(૨) ﴿૪૫﴾ તો કયા વો ઝમીન મે ચલતે ફિરતે નહી(૩), જિસસે ઉનકે દિલ ઐસે હો જાતે કે વો ઉનસે સમજને લગ જાતે યા ઉનકે કાન ઐસે હો જાતે જિનસે વો સુનને લગ જાતે, સો હકીકત યે હે કે આંખે અંધી નહી હોતી હે; લેકિન સીનોં કે અંદર જો દિલ હે વો અંધે હો જાતે હૈં ﴿૪૬﴾ ઔર વો(કાફિર લોગ) તુમસે અઝાબ જલ્દી માંગતે હૈં; હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા અપને વાદેં કે ખિલાફ કભી નહી કરેંગે(૪) ઔર યકીન જાનો તુમ્હારે રબ કે યહાં કા એક દિન તુમ્હારી(દુન્યવી) ગીનતી કે મુતાબિક એક હઝાર સાલ કે બરાબર હોતા હે ﴿૪૭﴾ ઔર કિતની બસ્તીયાં હૈં જિનકો મૈં ને મોહલત દી થી; હાલાંકે ઉસ બસ્તી કે રેહનેવાલે ગુનેહગાર થે, ફિર મૈં ને ઉન સબકો(અઝાબ મે) પકડ લિયા ઔર(સબકો આખિર મૈં) મેરે પાસ હી લોટના હે ﴿૪૮﴾

---

(૧) યાની ઈન્કાર પર અઝાબ કૈસા ભારી રહા.

(૨) કમઝોર પડ ચૂકે હૈં.

(૩) ઈબ્રત હાસિલ કરને કી નિય્યત સે ઝમીન કી સૈર ઔર સફર કે લિયે ઉભારના હે, યે નહી કે સૈર ઔર સફર મેં ફરાઈઝ ઔર અહકામે શરીયત છુટ જાવે, હરામ કામ હોને લગે.

(૪) યાની વાદે કે મુતાબિક અઝાબ ઝરૂર આવેગા.

قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَآ اَنَا لَكُمْ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ
كَرِيْمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِيْنَ سَعَوْا فِيْٓ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿٥١﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ وَّلَا نَبِيٍّ
اِلَّآ اِذَا تَمَنّٰٓى اَلْقَى الشَّيْطٰنُ فِيْٓ اُمْنِيَّتِهٖ ۚ فَيَنْسَخُ اللّٰهُ مَا يُلْقِى الشَّيْطٰنُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللّٰهُ اٰيٰتِهٖ ۗ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ
حَكِيْمٌ ﴿٥٢﴾ لِّيَجْعَلَ مَا يُلْقِى الشَّيْطٰنُ فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْقَاسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ ۗ

(એ નબી !) તુમ કેહ દો : એ લોગો ! યકીનન મેં તુમ સબકો ખોલ ખોલ કર ડર સુનાનેવાલા હૂં ﴾૪૯﴿ સો જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે તો ઉનકે લિયે મગફિરત ઔર ઈઝઝત કી રોઝી હે(૧) ﴾૫૦﴿ ઔર જો લોગ હમારી આયતોં કો કમ દિખાને કી(૨) કોશિશ કરતે રેહતે હેં ઐસે લોગ જહન્નમ(મેં જાને) વાલે હેં ﴾૫૧﴿ ઔર હમને તુમસે પેહલે જબ ભી કોઈ રસૂલ યા નબી ભેજા ઉનકો યે હાલત પેશ આઈ કે જબ ઉસ(નબી) ને(અલ્લાહ તઆલા કા કલામ) પઢા તબ હી ઉસ(નબી) કી પઢી હુઈ બાત મે શયતાન ને(કાફિરોં કે દિલોં મે) કોઈ શક યા શુબહ ડાલા(૩), ફિર અલ્લાહ તઆલા શયતાન કે ડાલે હુએ શક ઔર શુબહ કો મિટા દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા અપની આયતોં કો મઝબૂત કર દેતે હેં(૪) ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, ખૂબ હિકમતવાલે હેં ﴾૫૨﴿ તાકે વો(અલ્લાહ તઆલા) શયતાન કી ડાલી હુઈ બાત કો ઉન લોગોં કે લિયે ફિત્ના(યાની આઝમાઈશ) બના દેવેં જિનકે દિલોં મે(નિફાક કી) બિમારી હે ઔર જિન કે દિલ સખ્ત હેં(૫)

---

(૧) ઈઝઝતવાલી રોઝી અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) નીચા દિખાને કી (તીસરા તર્જુમા) બાતિલ કરને કી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમસે પેહલે જબ કોઈ રસૂલ યા નબી હમને ભેજા તબ ઉસ્કે સાથ યે હુવા કે જબ ઉસ રસૂલને કોઈ તમન્ના કી તો શયતાન ને ઉસ્કી તમન્ના મે રૂકાવટ ડાલ દી,
નોટ : જૈસે નબી કી તમન્ના તમામ લોગ ઈમાન લે આવે ઐસી હી હોતી હે; લેકિન શયતાન લોગોં કો ગુમરાહ કરતા હે, નબી કી તમન્ના પૂરી નહી હોને દેતા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા(નબી કી તમન્ના કે બારે મેં) શયતાન કી ડાલી હુઈ રૂકાવટ કો દૂર કર દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા અપની આયતોં કો પકકા કર દેતે હેં(અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં ખૂદ પકકી ઔર મઝબૂત હેં; લેકિન જબ સવાલ હોતા હે તો ઉસ્કા મઝબૂત ઔર પકકા હોના ઔર ઝિયાદહ ઝાહિર હોતા હે).

(૫) યાની જિનકો બાતિલ કા યકીન હે.

وَاِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَفِيْ شِقَاقٍ بَعِيْدٍ ۝ وَّلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوْا بِهٖ فَتُخْبِتَ لَهٗ
قُلُوْبُهُمْ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝ وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً اَوْ يَاْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيْمٍ ۝ اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ؕ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ فِيْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ۝ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝ ع
وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُوْۤا اَوْ مَاتُوْا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللّٰهُ رِزْقًا حَسَنًا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَيْرُ
الرّٰزِقِيْنَ ۝

યકીનન ઝાલિમ લોગ મુખાલફત(ઝઘડેં) મે બહોત દૂર જાકર પડે હેં ﴿૫૩﴾ ઔર(નબી કી બાત સે રૂકાવટ દૂર કર દી ઉસ્કા ફાયદા યે હે કે) તાકે ઈલ્મ(યાની સહી સમજ) વાલે યકીન કર લેવેં કે યે(કલામ) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે બિલ્કુલ સચ્ચા હે, સો વો ઈસ(કલામ) પર યકીન લાવે, સો ઉનકે દિલ ઈસ(કલામ) કે સામને નરમ પડ જાવે(૧) ઔર યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં કો સીધે રાસ્તે કી હિદાયત દેનેવાલે હેં ﴿૫૪﴾ ઔર કાફિર લોગ ઈસ(કલામ) કે બારે મેં હમેશા ધોકે મે રહેંગે(૨), યહાં તક કે કયામત ઉનકે પાસ અચાનક આ જાવે યા ઉનકે પાસ ઐસે દિન કા અઝાબ આ જાવે જો ખૈર સે બિલ્કુલ ખાલી હો﴿ ૫૫﴾ બાદશાહત ઉસ દિન અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હોગી, વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકે દરમિયાન ફેસલા કરેંગે, સો જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે વો નેઅમતોં કે બાગાત મે હોંગે ﴿૫૬﴾ ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર હમારી આયતોં કો જુઠલાયા, સો ઉનકે લિયે ઐસા અઝાબ હે જો ઉનકો રૂસ્વા કરકે રખ દેગા ﴿૫૭﴾

ઔર જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં હિજરત કી, ફિર વો કતલ કર દિયે ગયે યા ઉનકો મૌત આ ગઈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઝરૂર ઉમદા રોઝી અતા કરેંગે ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી સબસે બેહતર રિઝક દેનેવાલે હેં ﴿૫૮﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ(પર અમલ કરને) કી તરફ ઉનકે દિલ ઝિયાદહ જુક જાવેં. (તીસરા તર્જુમા) ઉનકે દિલ ઈસ(કલામ) સે મુતમઈન હો જાવેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઈસ કલામ કે બારે મેં બરાબર શક હી મે પડે રહેંગે.

لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَّرْضَوْنَهٗ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَلِيْمٌ حَلِيْمٌ ﴿۵۹﴾ ذٰلِكَ ۚ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوْقِبَ بِهٖ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ
لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ﴿۶۰﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ
بَصِيْرٌ ﴿۶۱﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ ﴿۶۲﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ
اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ۫ فَتُصْبِحُ الْاَرْضُ مُخْضَرَّةً ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ ﴿۶۳﴾ۚ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ
وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿۶۴﴾ۧ ع ۱۵

વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન(મુહાજિરીન) કો એક ઐસી જગહ જરૂર પહોચાયેંગે જિસ્સે વો ખૂશ હો જાવેંગે(૧) ઔર યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનનેવાલે(ઔર) હિલ્મવાલે હેં ﴾૫૯﴿ યે બાત તો સુન લી ઔર જિસ શખ્સ ને દુશ્મન સે ઈતના હી બદલા લિયા જિતની તકલીફ ઉસ્કો(દુશ્મન કી તરફ સે) પહોંચાઈ ગઈ થી, ફિર(બદલા લેને કે બાદ ઝાલિમ કી તરફ સે) ઉસ પર ઝિયાદતી કી ગઈ તો અલ્લાહ તઆલા(જિસ પર ઝિયાદતી કી ગઈ) ઉસ કી ઝરૂર મદદ કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ માફ કરને વાલે, બહુત ઝિયાદહ બખ્શને વાલે હેં ﴾૬૦﴿ યે બાત તો તય હો ચુકી(૨) કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા રાત કો દિન મે દાખિલ કરતે હેં ઔર દિન કો રાત મે દાખિલ કરતે હે ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત સુનતે હેં, બહોત દેખતે હેં ﴾૬૧﴿ યે(યકીની મદદ) ઈસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલા હી હક હેં ઔર ઉન(અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર જિસ(બુત) કો યે(મુશરીક) લોગ પુકારતે હેં વો સરાસર બાતિલ હે કે અલ્લાહ તઆલા તો ઉંચી શાનવાલે, સબસે બડે હેં ﴾૬૨﴿ કયા આપકો યે બાત માલૂમ નહીં હે કે અલ્લાહ તઆલા હી ને આસમાન સે પાની ઉતારા, જિસ્સે ઝમીન હરી ભરી હો જાતી હે, યકીન રખો કે(વહી) અલ્લાહ તઆલા છુપી તદબીર કો જાનનેવાલે હેં(૩) (હર ચીઝ કી) ખબર રખનેવાલે હેં ﴾૬૩﴿ આસમાન ઔર ઝમીન મે જો કુછ ભી હે વો ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કા હે ઔર યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) ગની હે (જો કિસી કે મોહતાજ નહી) સબ તા'રીફ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે વાસ્તે હેં ﴾૬૪﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જિસ્કો વો પસંદ કરેંગે.

(૨) યાની મુસલમાનોં કા ગાલિબ હોના યા અલ્લાહ તઆલા કી મદદ કા મિલના.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) બડે મહેરબાની કરનેવાલે હેં.

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِی الْاَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِیْ فِی الْبَحْرِ بِاَمْرِهٖ ؕ وَیُمْسِكُ السَّمَآءَ اَنْ تَقَعَ عَلَى
الْاَرْضِ اِلَّا بِاِذْنِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوْفٌ رَّحِیْمٌ ﴿۶۵﴾ وَهُوَ الَّذِیْۤ اَحْیَاكُمْ ۫ ثُمَّ یُمِیْتُكُمْ ثُمَّ یُحْیِیْكُمْ ؕ اِنَّ
الْاِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ ﴿۶۶﴾ لِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوْهُ فَلَا یُنَازِعُنَّكَ فِی الْاَمْرِ وَادْعُ اِلٰى رَبِّكَ ؕ اِنَّكَ لَعَلٰى
هُدًى مُّسْتَقِیْمٍ ﴿۶۷﴾ وَاِنْ جٰدَلُوْكَ فَقُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۶۸﴾ اَللّٰهُ یَحْكُمُ بَیْنَكُمْ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ فِیْمَا كُنْتُمْ فِیْهِ
تَخْتَلِفُوْنَ ﴿۶۹﴾

કયા તુમને નહી દેખા કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને ઝમીન કી તમામ ચીઝોં કો તુમ્હારે લિયે કામ મે લગા રખા હે(૧) ઔર કશ્તી(કો તુમ્હારે કાબૂ મે કર દિયા) જો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે હુકમ સે(તુમ્હારે ફાયદોં કી ચીઝોં કો લેકર) સમંદર મે ચલતી હે, ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાન કો ઈસ તરહ રોકે રખા હે કે વો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈજાઝત કે બગૈર ઝમીન પર નહી ગિર સકતા, યકીનન અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર બડે હી શફકત કરનેવાલે, બડે મહેરબાન હેં ﴾૬૫﴿ ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિન્હોંને તુમકો(દુનિયા મેં) ઝિંદા કિયા, ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો મૌત દેગા, ફિર(આખિરત મેં) વો તુમકો(દુસરી મરતબા) ઝિંદા કરેગા, સચમુચ ઈન્સાન તો બડા હી નાશુક્રા હે ﴾૬૬﴿ હર ઉમ્મત કે વાસ્તે હમને ઈબાદત(યા ઝબહ કરને) કા એક તરીકા મુકર્રર(નકકી) કર દિયા હે વો ઉસી તરીકે કે મુતાબિક ઈબાદત (યા ઝબહ) કરતે હેં, (એ નબી) ! સો ઉન(લોગોં) કો ચાહિયે કે વો ઉસ કામ મે તુમસે કિસી ભી તરહ ઝઘડા ન કરેં ઔર તુમ(ઉનકો) અપને રબ કી તરફ દઅવત દેતે રહો, યકીનન તુમ તો સીધે રાસ્તે પર હો ﴾૬૭﴿ ઔર અગર(ફિર ભી) વો(ઝઘડનેવાલે મુશરીક) લોગ તુમસે ઝઘડા કરેં તો તુમ ઉનકો (જવાબ મે) કહો કે : જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૬૮﴿ જિન બાતો મેં તુમ ઝઘડા કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કયામત કે દિન તુમ્હારે દરમિયાન ફેસલા કરેંગે ﴾૬૯﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારે કાબૂ મે કર દિયા.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ ؕ إِنَّ ذٰلِكَ فِيْ كِتٰبٍ ؕ إِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿۷۰﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا وَّمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهٖ عِلْمٌ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ نَّصِيْرٍ ﴿۷۱﴾ وَإِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا
بَيِّنٰتٍ تَعْرِفُ فِيْ وُجُوْهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ ؕ يَكَادُوْنَ يَسْطُوْنَ بِالَّذِيْنَ يَتْلُوْنَ عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ؕ قُلْ أَفَأُنَبِّئُكُمْ
ع بِشَرٍّ مِّنْ ذٰلِكُمْ ؕ اَلنَّارُ ؕ وَعَدَهَا اللّٰهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۷۲﴾
يٰۤأَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوْا لَهٗ ؕ إِنَّ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَنْ يَّخْلُقُوْا ذُبَابًا وَّلَوِ اجْتَمَعُوْا
لَهٗ ؕ

કયા(યે બાત) તુમકો માલુમ નહી કે આસ્માન ઔર ઝમીન મે જો કુછ હે યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો જાનતે હેં, યકીનન યે સબ કુછ એક કિતાબ(યાની લવ્હે મહફૂઝ) મેં(લિખા હુવા) હે, યકીનન યે સબ કામ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બહોત આસાન હે ﴿૭૦﴾ ઔર વો(કાફિર લોગ) અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝોં કી ઈબાદત કરતે હેં જિન(કે મા'બૂદ હોને) કી ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને કોઈ સનદ(યા દલીલ) નહી ઉતારી હે ઔર ખુદ ઉન(લોગોં) કો ભી ઉન(બુતોં) કે બારે મે કોઈ ઈલ્મ નહી હે ઔર ઝાલિમોં કે લિયે તો કોઈ મદદ કરનેવાલા નહી હે ﴿૭૧﴾ ઔર જબ ઉન(કાફિરોં) કે સામને હમારી આયતેં સાફ સાફ(૧) પઢકર સુનાઈ જાતી હે તો ઉન કાફિરોં કે ચેહરોં પર ના ગવારી(૨) કે નિશાનાત તુમ સાફ પહેચાન લેતે હો, ઐસા લગતા હે કે જો લોગ ઉનકો હમારી આયતેં પઢકર સુનાતે હેં વો(કાફિર લોગ) ઉન પર હમલા કર દેંગે, તુમ(ઉન કાફિરોં સે જવાબ મેં) કહો : કયા તુમકો ઈસ્સે ભી ઝિયાદહ બુરી(યા ના ગવાર) ચીઝ બતલાઉં ? વો તો એક આગ હે, અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં સે ઉસ(આગ) કા વાદા કર રખા હે ઔર વો બહોત બુરા ઠિકાના હે ﴿૭૨﴾

એ લોગો ! એક મિસાલ બયાન કી જા રહી હે અબ તુમ ઉસ્કો ધ્યાન સે સુનો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિન(મા'બૂદોં) કી તુમ ઈબાદત કરતે હો વો એક મખ્ખી(જૈસી ચીઝ) ભી હરગિઝ પૈદા નહી કર સકતે, ચાહે ઉસ(મખ્ખી પૈદા કરને) કે લિયે વો સબ(બુત એક જગહ) જમા હો જાએં,

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) પુરી વઝાહત કે સાથ.

(૨) બાતિની ના ગવારી કે અસરાત ઝાહિર મેં નઝર આતે હે.

وَاِنۡ يَّسۡلُبۡهُمُ الذُّبَابُ شَيۡـًٔـا لَّا يَسۡتَنۡقِذُوۡهُ مِنۡهُ‌ؕ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالۡمَطۡلُوۡبُ ﴿۷۳﴾ مَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدۡرِهٖ‌ؕ اِنَّ
اللّٰهَ لَقَوِىٌّ عَزِيۡزٌ ﴿۷۴﴾ اَللّٰهُ يَصۡطَفِىۡ مِنَ الۡمَلٰٓـئِكَةِ رُسُلًا وَّمِنَ النَّاسِ‌ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌۢ بَصِيۡرٌ‌ۚ ﴿۷۵﴾ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ اَيۡدِيۡهِمۡ
وَمَا خَلۡفَهُمۡ‌ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرۡجَعُ الۡاُمُوۡرُ ﴿۷۶﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوا ارۡكَعُوۡا وَاسۡجُدُوۡا وَاعۡبُدُوۡا رَبَّكُمۡ وَافۡعَلُوا الۡخَيۡرَ
لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُوۡنَ ۚ﴿۷۷﴾ وَجَاهِدُوۡا فِى اللّٰهِ حَقَّ جِهَادِهٖ‌ؕ

ઔર અગર મખ્ખી ઉનસે કોઈ ચીઝ છીન લેવે તો વો(બુત) ઉસ(મખ્ખી) સે ઉસ્કો છુડા ભી નહીં સકતે(ઉન બુતોં સે) માંગનેવાલા ભી કમઝોર ઔર જિન(બુતોં) સે માંગા જાતા હે વો ભી કમઝોર ﴾૭૩﴿ ઉન મુશરિકીન ને અલ્લાહ તઆલા કી કદર કરને કા જો હક થા વૈસી કદર નહી સમજી(૧), યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહોત ઝોરવાલે, (સબ પર) ગાલિબ હે ﴾૭૪﴿ અલ્લાહ તઆલા ફરિશતોં મેં સે ઔર લોગોં મેં સે(અપના) પૈગામ પહોંચાનેવાલે ચુન લેતે હેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો હર બાત સુનનેવલાલે, હર ચીઝ દેખનેવાલે હેં ﴾૭૫﴿ અલ્લાહ તઆલા ઉન સબકે અગલે(૨) ઔરપીછલે(૩) (હાલાત) કો જાનતે હેં ઔર તમામ કામ અલ્લાહ તઆલા તક પહોંચતે હેં(૪) ﴾૭૬﴿ એ ઈમાનવાલો ! તુમ રૂકૂઅ ઔર સજદા કરતે રહો ઔર તુમ અપને રબ કી ઈબાદત કરતે રહો ઔર તુમ લોગ અચ્છે કામ કરો; તાકે તુમ લોગ ફલાહ(કામયાબી) પા જાઓ ﴾૭૭﴿ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જૈસી મેહનત કરને કા હક હે વૈસી હી મેહનત કરો(૫)

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જૈસી કદર(ઈઝઝત) કરની ચાહિએ થી વૈસી કદર નહી કી.
નોટ : حَقَّ قَدۡرِهٖ કા મતલબ યે હે કે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી કી ઈબાદત ન કી જાવે.
(૨) યાની આનેવાલે ઝમાને મેં હોનેવાલે હાલાત.
(૩) ગુઝરે હુએ ઝમાને મે જો હાલાત હો ચુકે ઉસ.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) તમામ કામોં કા દારો મદાર અલ્લાહ તઆલા હી પર હે.
(૫) દુસરા તર્જુમા : કોશિશ કરો. કિસી ભી અચ્છે મકસદ કો હાસિલ કરને કે લિયે અપની પૂરી તાકત લગા દેના, યે જિહાદ હે, યે બહોત આમ લફઝ હે, નફસ કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ, પુર અમન કોશિશ, મઝલુમ કી મદદ, ભલાઈ કે કામ મેં બઢ ચઢકર હિસ્સા લેના ઈન સબ કામોં કે લિએ પૂરી કોશિશ કરના યે સબ ઈસ્મે શામિલ હે ઔર ''حَقَّ جِهَادِهٖ'' કા મતલબ યે સબ કોશિશ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કો રાઝી કરને કે લિયે હો, કોઈ દુનયવી ગર્ઝ ન હો, ઔર પૂરી તાકત સે મેહનત કરે ઔર કિસી કે તાને કી પરવા ન કરે ઔર ઈત્ને બડે મકસદ કે લાયક મેહનત કરે.

هُوَاجْتَبٰىكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِى الدِّيْنِ مِنْ حَرَجٍ ؕ مِلَّةَ اَبِيْكُمْ اِبْرٰهِيْمَ ؕ هُوَسَمّٰىكُمُ الْمُسْلِمِيْنَ ۙ مِنْ قَبْلُ
وَفِىْ هٰذَا لِيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ شَهِيْدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُوْنُوْا شُهَدَآءَ عَلَى النَّاسِ ۖۚ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ
وَاعْتَصِمُوْا بِاللّٰهِ ؕ هُوَمَوْلٰىكُمْ ۚ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿٧٨﴾

ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો પસંદ કર લિયા(૧) ઔર તુમ પર દીન મેં કોઈ મુશકિલી નહી રખી હે(૨), તુમ અપને બાપ ઈબ્રાહીમ(અલ.) કી મિલ્લત(યાની દીન) પર કાયમ રહો, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઈસ(કુર્આન કે ઉતરને) સે પેહલે તુમ્હારા નામ મુસલમાન રખા ઔર ઈસ(કુર્આન) મેં ભી(તુમ્હારા નામ મુસલમાન રખા); તાકે રસૂલ(યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) તુમ પર ગવાહ બને ઔર તુમ દુસરે લોગોં કે લિયે ગવાહ બનો, લિહાઝા તુમ નમાઝ કાઈમ કરતે રહો ઔર તુમ ઝકાત દેતે રહો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો મઝબૂતી(૩) સે પકડો, વહી(અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે માલિક હે, સો વો(અલ્લાહ તઆલા) કિત્ને અચ્છે માલિક હે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) કિત્ને અચ્છે મદદ કરનેવાલે હેં ﴿૭૮﴾

(૧) યાની અફઝલ નબી મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે દીન પર ઈમાન લાને કે લિયે.
(૨) દુસરા તર્જુમા : તંગી નહી રખી હે.
(૩) કુર્આન ઔર હદીસ પર મઝબૂતી સે અમલ કરના.

સૂરએ મુઅમિનૂન

યે સૂરત મકકી હે, ઇસ્મે (૧૧૮) આયતેં હેં. સૂરએ તુર યા સૂરએ અંબિયા કે બાદ ઔર સૂરએ તબારક સે પેહલે (૭૬) યા (૭૪) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી શુરૂઆત હી મોઅમીનીન કી ખૂબીયોં સે હોતી હે ઔર યે તમામ ખૂબીયાં ઈમાન કે અહમ હિસ્સોં મેં સે હે.

ઈસ સૂરત કી આયત ''اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنٰكُمْ عَبَثًا'' કી ફઝીલત :

સૂરએ મોઅમિનૂન કી યે આખરી આયતેં ખાસ ફઝીલત રખતી હેં, ઈમામ બગવી રહ. ઔર ઈમામ સઅલબી રહ. ને હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસ્ઉદ રદિ. સે રિવાયત કિયા હે કે વો એક ઐસે આદમી કે પાસ સે ગુઝરે જો સખ્ત બિમારિયો મેં મુબ્તલા થા(પરીક્ષા મેં ફંસાહુવા) થા, હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસ્ઉદ રદિ. ને ઉસ્કે કાન મે યે આયતેં '' اَفَحَسِبْتُمْ'' સે અખિર સૂરત તક પઢ દી, વો ઉસી વકત અચ્છા હો ગયા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઉનસે પૂછા કે : આપને ઉસ્કે કાન મે કયા પઢા ? હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસ્ઉદ રદિ. ને અર્ઝ કિયા કે : યે આયતેં પઢી હે.રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા : કસમ હે ઉસ ઝાત કી જિસકે કબ્ઝે મેં મેરી જાન હે ! અગર કોઈ યકીન રખનેવાલા આદમી યે આયતેં પહાડ કે સામને પઢ દે તો પહાડ અપની જગહ સે હટ સકતા હે. (કુર્તૂબી : ૧૨ / ૧૫૭, મસ્નૂન વઝાઈફ સફા : ૬૫)

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને એક મરતબા મકકા મુઅઝઝમામે સુબહકી નમાઝ પઢાઈ તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમને ''قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُوْنَ'' શુરૂઅકી ઔર પચાસવી આયત પર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને રૂકૂઅ કિયા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

قَدۡ اَفۡلَحَ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ ۙ﴿۱﴾ الَّذِیۡنَ ہُمۡ فِیۡ صَلَاتِہِمۡ خٰشِعُوۡنَ ۙ﴿۲﴾ وَ الَّذِیۡنَ ہُمۡ عَنِ اللَّغۡوِ مُعۡرِضُوۡنَ ﴿۳﴾ وَ الَّذِیۡنَ ہُمۡ
لِلزَّکٰوۃِ فٰعِلُوۡنَ ﴿۴﴾ وَ الَّذِیۡنَ ہُمۡ لِفُرُوۡجِہِمۡ حٰفِظُوۡنَ ﴿۵﴾ اِلَّا عَلٰۤی اَزۡوَاجِہِمۡ اَوۡ مَا مَلَکَتۡ اَیۡمَانُہُمۡ فَاِنَّہُمۡ غَیۡرُ
مَلُوۡمِیۡنَ ۚ﴿۶﴾ فَمَنِ ابۡتَغٰی وَرَآءَ ذٰلِکَ فَاُولٰٓئِکَ ہُمُ الۡعٰدُوۡنَ ۚ﴿۷﴾ وَ الَّذِیۡنَ ہُمۡ لِاَمٰنٰتِہِمۡ وَ عَہۡدِہِمۡ رٰعُوۡنَ ﴿۸﴾ وَ الَّذِیۡنَ
ہُمۡ عَلٰی صَلَوٰتِہِمۡ یُحَافِظُوۡنَ ﴿۹﴾ اُولٰٓئِکَ ہُمُ الۡوٰرِثُوۡنَ ﴿۱۰﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હૂં) જિન કી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હે.

પક્કી બાત હે કે વો ઈમાન વાલે ફલાહ(૧) પા ગયે ﴾૧﴿ જો અપની નમાઝમેં ખુશુઅ કરતે હેં(૨) ﴾૨﴿ ઔર વો લોગ જો લગ્વ(૩) બાત પર ઘ્યાન નહી દેતે ﴾૩﴿ ઔર વો લોગ જો ઝકાત દિયા કરતે હેં ﴾૪﴿ ઔર વો લોગ જો અપની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરતે હેં(૪) ﴾૫﴿ મગર અપની બીવિયોં સે ઔર જો બાંદિયાં ઉન કી માલિકી મેં આ ગઈ હોં ઉનસે(ઝરૂરત પૂરી કરતે હેં) તો યકીનન ઉન લોગોં કે ઉપર કોઈ મલામત(યા ઈલ્ઝામ, ડાંટના) નહી હે ﴾૬﴿ ફિર જો શખ્સ ભી ઇસકે સિવા(શહવત પૂરી કરને કા તરિકા) તલાશ કરતા હે, સો વહી લોગ(શરીઅત કી) હદ સે આગે નિકલ જાને વાલે હેં ﴾૭﴿ ઔર વો લોગ જો અપની અમાનતોં ઔર અપને અહદ(વાદોં) કા પૂરા લિહાઝ કરતે હેં(૫) ﴾૮﴿ ઔર વો લોગ જો અપની(ફર્ઝ) નમાઝોં પર પૂરી પાબંદી રખતે(૬) ﴾૯﴿ વહી લોગ વારીસ બનને વાલે હેં ﴾૧૦﴿

---

(૧) ફલાહ : કિસી કો ઉસકી હર મુરાદ હાસિલ હો જાએ ઔર હર તકલીફ દૂર હો જાએ.

(૨)બદન મેં સુકૂન હો, બેકાર હિલતે ન રહે, દિલ મેં અલ્લાહ તઆલા કે અલાવા કા ખ્યાલ ન આવે, આંખ કે કિનારે સે દાએં બાએં ન દેખે,બદન કે કિસી હિસ્સે સે ન ખેલે, નઝર ભી નીચી હો, આવાઝ ભી ધીમી હો.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ફુઝૂલ, નીકમ્મી બાત. લગ્વ યાની ઐસી ચીઝ યા કામ યા કલામ(બાત) જિસ કા દીની દુન્યવી કોઈ ફાયદા ન હો.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) વો લોગ જો અપની શર્મગાહોં કો કાબૂ મેં રખતે હેં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) પૂરા નિભાતે હેં.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) અપની નમાઝોં કા પૂરા ખ્યાલ રખતે હેં.

الَّذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْفِرْدَوْسَ ؕ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۱۱﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ طِيْنٍ ﴿۱۲﴾ ثُمَّ جَعَلْنٰهُ نُطْفَةً
فِيْ قَرَارٍ مَّكِيْنٍ ﴿۱۳﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظٰمًا فَكَسَوْنَا الْعِظٰمَ لَحْمًا ۗ
ثُمَّ اَنْشَاْنٰهُ خَلْقًا اٰخَرَ ؕ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخٰلِقِيْنَ ﴿۱۴﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُوْنَ ﴿۱۵﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
تُبْعَثُوْنَ ﴿۱۶﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَآئِقَ ۖ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غٰفِلِيْنَ ﴿۱۷﴾ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ
فَاَسْكَنّٰهُ فِى الْاَرْضِ ۖ وَاِنَّا عَلٰى ذَهَابٍۢ بِهٖ لَقٰدِرُوْنَ ﴿۱۸﴾

જો ફિરદૌસ(૧) કે વારિસ હેં(૨) વો ઉસ્મેં હમેશા રહેંગે ﴾૧૧﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને(અવ્વલ, પેહલે) ઈન્સાન કો છની હૂઈ(૩) મિટ્ટી સે પૈદા કિયા ﴾૧૨﴿ ફિર હમને ઉસ્કો મની કે કતરે(બુંદ)કી શકલ મેં એક(જમી હુઈ મહફૂઝ)જગહ (યાની બચ્ચાદાની) મેં રખો ﴾૧૩﴿ ફિર હમને મની કે કતરે સે જમા હુવા ખૂન બનાયા, ફિર જમે હુએ ખૂન સે હમને ગોશ્ત કા લોથડા બનાયા, ફિર હમને ગોશ્ત કે લોથડે મેં સે હડ્ડિયાં બનાઈ, ફિર હમને હડ્ડીયોં કે ઉપર ગોશ્ત ચઢા દિયા, ફિર(ઈન તમામ તબદિલિયોં કે બાદ) હમને ઉસ્કો એક દુસરી(નઈ) શકલ(ઔર સૂરત) મે ઉઠા ખડા કર દિયા(૪) સો બડી શાન હે અલ્લાહ તઆલા કી જો સબ બનાનેવાલોં મેં સબસે અચ્છે બનાનેવાલે હેં ﴾૧૪﴿ ફિર ઉસ્કે બાદ તુમ યકીનન મરનેવાલે હો ﴾૧૫﴿ ફિર યકીનન કયામત કે દિન તુમકો દોબારા ઝિંદા કિયા જાયેગા ﴾૧૬﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમ્હારે ઉપર સાત રાસ્તે બનાએ હેં(૫) ઔર હમ મખ્લૂક(કી મસ્લિહતોં) સે ગાફિલ નહીં હેં ﴾૧૭﴿ ઔર હમને આસ્માન સે ઠીક અંદાઝે સે પાની ઉતારા(૬), સો હમને ઉસ(પાની) કો ઝમીન મેં ઠેહરા દિયા ઔર યકીનન હમ ઉસ(પાની) કે લે જાને(યાની તુમ્હારે સામને સે ખતમ કર દેને) પર ભી પૂરી કુદરત રખતે હેં ﴾૧૮﴿

---

(૧) યાની જિન બાગીચોં મેં ઠંડી છાંવ હોતી હે.
(૨) વિરાસત કે લફઝ સે ''યકીન'' કો બતલાયા ગયા.
(૩) મીટ્ટી કે ખાસ ટુકડે, મીટ્ટી કા ખુલાસા.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફિર હમને ઉસ્કો દુસરી(નઈ) મખ્લૂક(ઝિંદા ઈન્સાન) બના દિયા.
(૫) ઉસસે મુરાદ ફરિશ્તોં કે આસમાન પર જાને ઔર આને કે સાત રાસ્તે હેં ઔર કુછ ઉલમા ને સાત આસમાન ભી મુરાદ લિયે હેં.
(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને આસમાન સે(મુનાસિબ) માપ મેં પાની ઉતારા (તીસરા તર્જુમા) હમને આસમાન સે પાની નાપ કર ઉતારા.

فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ بِهٖ جَنّٰتٍ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ ۘ لَكُمْ فِيْهَا فَوَاكِهُ كَثِيْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُوْرِ
سَيْنَآءَ تَنْۢبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْاٰكِلِيْنَ ﴿۲۰﴾ وَاِنَّ لَكُمْ فِى الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۚ نُسْقِيْكُمْ مِّمَّا فِىْ بُطُوْنِهَا وَلَكُمْ فِيْهَا
ع مَنَافِعُ كَثِيْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ﴿۲۱﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُوْنَ ﴿۲۲﴾
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ۚ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۲۳﴾ فَقَالَ
الْمَلَؤُا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ مَا هٰذَآ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ

સો હમને ઉસ(પાની) કે ઝરીયે સે તુમ્હારે લિયે ખજૂર ઔર અંગૂર કે બાગીચે ઉગા દિયે, તુમ્હારે લિયે ઉનમેં બહોત સે તાઝા ફલ ભી હેં ઔર ઈન્હી મેં સે તુમ (સુખાકર) ખાતે ભી હો ﴿૧૯﴾ ઔર ઐસે(ઝયતૂન કે) દરખ્ત કો જો તૂરે સયના સે નીકલતા હે વો તેલ ઔર ખાનેવાલોં કે લિયે સાલન લેકર ઉગતા હે(૧) ﴿૨૦﴾ ઔર યકીનન તુમ્હારે લિયે જાનવરોં મેં ઈબ્રત(યાની ધ્યાન) કી બાત હે, ઉન(જાનવરોં) કે પેટોં મે જો(દૂધ) હે ઉસ્મેં સે હમ તુમકો પિલાતે હેં(૨) ઔર તુમ્હારે લિયે ઉન(જાનવરોં) મેં (દૂસરે) બહોત સે ફાયદે હેં ઔર ઉન(જાનવરોં) મેં સે બાઝ કો તુમ ખાતે(ભી) હો﴿૨૧﴾ ઔર ઉન(જાનવરોં) પર ઔર કશ્તી પર તુમ સવાર કિયે જાતે હે ﴿૨૨﴾

ઔર પકકી બાત યે હે કે હમને નૂહ(અલ.) કો અપની કૌમ કે પાસ(રસૂલ બનાકર) ભેજા, સો ઉન્હોંને(યાની નૂહ અલ.ને) કહા : એ મેરી કૌમ ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરો, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા તુમ્હારા કોઈ મઅબૂદ નહી, સો કયા તુમ લોગ ડરતે નહી હો ? ﴿૨૩﴾ સો ઉન(નૂહ અલ.) કી કૌમ કે કાફિર સરદારોં ને(આપસ મેં એક દુસરે સે ઔર અવામ સે) કહા : યે તો તુમ્હારે હી જૈસા એક બશર(ઈન્સાન) હે(૩)

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) (ઉસી પાની સે) હમને(ઝયતૂન કા) દરખ્ત ભી પૈદા કિયા જો તૂરે સિના(પહાડ) મે(ઝિયાદહ) પૈદા હોતા હે. (યે ભી કેહતે હેં કે ઝયતુન કા દરખ્ત પેહલે તુરે સિના (પહાડ)મેં નીકલા ફિર વહાં સે દુસરી જગહ લે જાયા ગયા)

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જો દૂધ ઉન જાનવરોં કે પેટ મેં હે વો હમ તુમકો પિલાતે હેં.

(૩) યાની મામૂલી આદમી હે.

يُرِيْدُ اَنْ يَّتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً ۖۚ مَّا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِيْٓ اٰبَآئِنَا الْاَوَّلِيْنَ ۚ﴿۲۴﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلٌۢ بِهٖ
جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوْا بِهٖ حَتّٰى حِيْنٍ ﴿۲۵﴾ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِيْ بِمَا كَذَّبُوْنِ ﴿۲۶﴾ فَاَوْحَيْنَآ اِلَيْهِ اَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا
فَاِذَا جَآءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّوْرُ ۙ فَاسْلُكْ فِيْهَا مِنْ كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۚ
وَلَا تُخَاطِبْنِيْ فِي الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۚ اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ ﴿۲۷﴾ فَاِذَا اسْتَوَيْتَ اَنْتَ وَمَنْ مَّعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِيْ نَجّٰىنَا مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۸﴾

ઉસ કા ઈરાદા યે હે કે તુમ્હારે ઉપર બડા બનકર રહે ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા(રસૂલ ભેજના) ચાહતે તો ફરિશ્તે કો ભેજતે, યે(તૌહીદ ઔર રિસાલત કી) બાત તો હમને અપને અગલે બાપ દાદાઓં મેં કભી નહીં સુની ﴿૨૪﴾ બસ યે તો એક આદમી હે જિસ્કો જુનૂન(પાગલપન) હો ગયા હે, સો એક વકત તક ઉસકે બારે મે ઈન્તિઝાર કરો(૧) ﴿૨૫﴾ નૂહ(અલ.) ને કહા : એ મેરે રબ ! આપ મેરી મદદ ફરમાએં ઈસ લિયે કે ઉન્હોંને તો મુજે જુઠલા દિયા હે ﴿૨૬﴾ સો હમને ઉન(નૂહ અલ.) કી તરફ વહી ભેજી કે હમારી નઝરોં કે સામને ઔર હમારી વહી કે મુતાબિક(૨) તુમ કશ્તી બનાઓ, સો જબ હમારા હુકમ(અઝાબ કા) આ જાએ ઔર તન્નૂર ઉબલ પડે તો હર એક કિસમ(કે જાનવર) મેં સે એક એક જોડા(૩) લેકર ઉસ્કો ઇસ(કશ્તી) મેં દાખિલ કરો ઔર અપને ઘરવાલો કો ભી(૪) (કશ્તી મે સવાર કર લો) મગર યે કે ઉનમેં સે જિનકે બારે મેં પેહલે સે બાત તય હો ચુકી હે(૫) (ઐસે લોગોં કો કશ્તી મેં સવાર મત કરો) ઔર ઝાલિમોં કે બારે મેં તુમ મુજસે બાત ન કરો, યે બાત તો યકીની હે કે વો સબ ડુબનેવાલે હેં ﴿૨૭﴾ ફિર જબ તુમ ઔર તુમ્હારે(મુસલમાન) સાથી કશ્તી મેં ઠીક ઠીક બૈઠ જાવેં(૬) તો(અલ્લાહ તઆલા કે દરબાર મેં યે) કેહના : શુક્ર તો ઉસી અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હે જિસ્ને હમકો ઝુલ્મ કરનેવાલી(કાફિર) કૌમ સે નજાત દે દી ﴿૨૮﴾

(૧) શાયદ હોશ મેં આ જાવે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) હમારી નિગરાની મેં.
(૩) યાની નર માદા દો.
(૪) મુરાદ તમામ ઈમાનવાલે.
(૫) યાની ઈમાન ન લાને ઔર અઝાબ મેં ફંસ જાને કી બાત.
(૬) હર સવારી મેં બેઠને કે જો કાયદે હોતે હેં ઉસ્કે મુતાબિક ઠીક બૈઠેં, વરના એકસીડન્ટ વગેરે કા ખતરા લગા રેહતા હે.

وَقُلْ رَّبِّ اَنْزِلْنِیْ مُنْزَلًا مُّبٰرَكًا وَّاَنْتَ خَیْرُ الْمُنْزِلِیْنَ﴿۲۹﴾ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ وَّاِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِیْنَ﴿۳۰﴾ ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ
بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِیْنَ﴿۳۱﴾ فَاَرْسَلْنَا فِیْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ﴿۳۲﴾
وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا وَ كَذَّبُوْا بِلِقَآءِ الْاٰخِرَةِ وَاَتْرَفْنٰهُمْ فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ۙ مَا هٰذَاۤ اِلَّا
بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ یَاْكُلُ مِمَّا تَاْكُلُوْنَ مِنْهُ وَیَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُوْنَ﴿۳۳﴾ وَلَئِنْ اَطَعْتُمْ بَشَرًا مِّثْلَكُمْ ۙ اِنَّكُمْ اِذًا
لَّخٰسِرُوْنَ﴿۳۴﴾ اَیَعِدُكُمْ اَنَّكُمْ اِذَا مِتُّمْ وَ كُنْتُمْ تُرَابًا وَّعِظَامًا اَنَّكُمْ مُّخْرَجُوْنَ﴿۳۵﴾

ઔર(યે) દુઆ(ભી) કરો ''એ મેરે રબ ! આપ મુજે બરકતવાલા ઉતરના નસીબ ફરમાએં ઔર આપ સબ ઉતારનેવાલોં મેં બેહતર ઉતારનેવાલે હેં''(૧) ﴾૨૯﴿ યકીનન ઈસ(વાકિએ) મેં બડી નિશાનિયાં હેં ઔર યકીની બાત હે કે હમકો તો જાંચના હી હે(૨) ﴾૩૦﴿ ફિર ઉનકે બાદ હમને દુસરી કૌમે(આદ વ સમૂદ) પૈદા કી ﴾૩૧﴿ સો હમને ઉનમેં ઉન્હી મે સે એક રસૂલ(બનાકર) ભેજા(જિન્હોંને ને કહા) કે તુમ અલ્લાહ તઆલા હી કી ઈબાદત કરો, તુમ્હારે લિયે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ મઅબૂદ નહી હે, સો કયા તુમ લોગ ડરતે નહીં હો ? ﴾૩૨﴿

ઔર ઉન(નબી) કી કૌમ કે સરદાર લોગ કેહને લગે. જો કાફિર થે ઔર આખિરત કી મુલાકાત કો ઉન્હોંને જૂઠલાયા થા ઔર હમને ઉનકો દુનિયાકી ઝિંદગી મેં ખૂબ એશ દિયા થા. યે તો બસ તુમ્હારે હી જૈસે એક(મામૂલી) બશર(ઈન્સાન) હેં, જો ખાના તુમ ખાતે હો વહી ખાના વો(રસૂલ) ખાતે હેં ઔર જો તુમ પીતે હો વો(રસૂલ) ભી વહી ચીઝ પીતે હેં(૩) ﴾૩૩﴿ ઔર અગર તુમને અપને હી જૈસે એક(મામૂલી) ઈન્સાન કી બાત માની(૪) યકીનન તબ તો તુમ બડે નુકસાન મેં પડોગે ﴾૩૪﴿ કયા યે(નબી) તુમકો વાદા કરતે હેં કે જબ તુમ મર જાઓગે ઔર તુમ મીટ્ટી ઔર હડ્ડીયાં બન જાઓગે તો તુમ(ઝમીન સે દોબારા) નીકાલે જાઓગે ﴾૩૫﴿

---

(૧) કશ્તી મેં ભી આરામ રહે ઔર કશ્તી સે ઉતરકર ઝાહિરી બાતિની ઈત્મીનાન(ચેન) રહે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હમ તો જાંચનેવાલે હી હેં.

(૩) યાની ઝાહિરી હાલાત કોઈ નીરાલે નહી હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) બાત માની.(યે ભી અજીબ ફલસફા હે ખુદ કે જૈસે ઈન્સાન જો નબી હેં ઉસ્કી ઈતાઅત (બાત માનને)મેં નુકસાન નઝર આયે ઔર નિર્જીવ પથ્થર કે બુત કી ઈબાદત મેં ફાયદા ? કૈસી બેવકૂફી હે !)

هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوْعَدُوْنَ ۝ اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوْتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوْثِيْنَ ۝ اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلُ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَّمَا نَحْنُ لَهٗ بِمُؤْمِنِيْنَ ۝ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِيْ بِمَا كَذَّبُوْنِ ۝ قَالَ عَمَّا قَلِيْلٍ لَّيُصْبِحُنَّ
نٰدِمِيْنَ ۝ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنٰهُمْ غُثَآءً ۚ فَبُعْدًا لِّلْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ۝ ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قُرُوْنًا
اٰخَرِيْنَ ۝ مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُوْنَ ۝ ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا ۭ كُلَّمَا جَآءَ اُمَّةً رَّسُوْلُهَا كَذَّبُوْهُ
فَاَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَّجَعَلْنٰهُمْ اَحَادِيْثَ ۚ فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ۝

જિસ બાત સે તુમકો ડરાયા જાતા હે વો(અકલ સે) બહોત હી દૂર દૂર હે(૧) ﴾૩૬﴿ બસ ઝિંદગી તો યહી હમારી દુનિયા કી ઝિંદગી હે(૨), હમ મરતે હેં ઔર હમ ઝિંદા હોતે હેં ઔર હમકો(મરને કે બાદ) દુસરી મરતબા ઝિંદા નહી હોના પડેગા ﴾૩૭﴿ યે(નબી) તો બસ એક ઐસે આદમી હેં જિન્હોંને અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠા બોહતાન બાંધ રખા હે ઔર હમ ઉસ(નબી) પર ઈમાન લાનેવાલે નહી હેં ﴾૩૮﴿ નબી ને કહા : એ મેરે રબ ! આપ મેરી મદદ ફરમાઇયે ઈસ લિયે કે ઉન્હોંને તો મુજે જુઠલા દિયા હે ﴾૩૯﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : થોડે દિનો મેં હી યે લોગ(અપને કિયે હુએ પર સુબહ કે વકત) પછતાતે હોંગે ﴾૪૦﴿ સો(હમારે) સચ્ચે વાદે કે મુતાબિક ઉનકો એક સખ્ત ચીસ (ઝોર કી આવાઝ)ને પકડ લિયા, સો હમને ઉનકો સુખા હુવા કુડા કરકટ (કચરા) બના ડાલા, સો ઝુલ્મ કરનેવાલી કૌમ કે લિયે ફિટકાર હો(૩) ﴾૪૧﴿ ફિર ઉન(આદ ઔર સમૂદ) કે બાદ દુસરી બહોત સારી કૌમેં હમને પૈદા કી ﴾૪૨﴿ કોઈ ભી ઉમ્મત(હલાક હોને મેં) અપને મુકર્રર (નકકી)વકત સે આગે નહી જા સકતી ઔર વો પીછે ભી નહી રેહ સકતી ﴾૪૩﴿ ફિર હમને લગાતાર અપને રસૂલ ભેજે, જબ કભી કિસી કૌમ કે પાસ ઉસ્કા(ખાસ) રસૂલ આતા તો વો(ઉમ્મત) ઉસ(રસૂલ) કો જુઠલાતી તો હમ એક કૌમ કે બાદ દુસરી કૌમ કો હલાક કરતે રહે ઔર હમને ઉનકો કહાનીયાં બના ડાલા(૪), સો જિસ કૌમ કે લોગ ઈમાન નહી લાતે ઉનકે લિયે(અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે) દૂરી હે﴾૪૪﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જિસ બાત સે તુમકો ડરાયા જાતા હે વો બાત કહાં સે હો સકતી હે, કૈસે હો સકતી હે?. (૨) ઔર આખિરત નામ કી કોઈ ચીઝ નહી હે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) ઝુલ્મ કરનેવાલી કૌમ કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે દૂરી હો. (૪) યાની અઝાબ મેં ઉનકો બિલ્કુલ ખતમ કર દિયા ગયા, નીશાનીયાં તક બાકી નહી રહે, સિર્ફ ઉનકી બાતેં કહાનીયોં કી તરહ બાકી રહી.

ثُمَّ اَرۡسَلۡنَا مُوۡسٰى وَاَخَاهُ هٰرُوۡنَ ۙ بِاٰيٰتِنَا وَسُلۡطٰنٍ مُّبِيۡنٍ ﴿۴۵﴾ اِلٰى فِرۡعَوۡنَ وَمَلَا۟ئِهٖ فَاسۡتَكۡبَرُوۡا وَكَانُوۡا قَوۡمًا
عَالِيۡنَ ﴿۴۶﴾ فَقَالُوۡۤا اَنُؤۡمِنُ لِبَشَرَيۡنِ مِثۡلِنَا وَقَوۡمُهُمَا لَنَا عٰبِدُوۡنَ ﴿۴۷﴾ فَكَذَّبُوۡهُمَا فَكَانُوۡا مِنَ الۡمُهۡلَكِيۡنَ ﴿۴۸﴾ وَلَقَدۡ
اٰتَيۡنَا مُوۡسَى الۡكِتٰبَ لَعَلَّهُمۡ يَهۡتَدُوۡنَ ﴿۴۹﴾ وَجَعَلۡنَا ابۡنَ مَرۡيَمَ وَاُمَّهٗۤ اٰيَةً وَّاٰوَيۡنٰهُمَاۤ اِلٰى رَبۡوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَّمَعِيۡنٍ ﴿۵۰﴾
يٰۤاَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوۡا مِنَ الطَّيِّبٰتِ وَاعۡمَلُوۡا صَالِحًا ؕ اِنِّىۡ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ عَلِيۡمٌ ﴿۵۱﴾ وَاِنَّ هٰذِهٖۤ اُمَّتُكُمۡ اُمَّةً
وَّاحِدَةً وَّاَنَا رَبُّكُمۡ فَاتَّقُوۡنِ ﴿۵۲﴾ فَتَقَطَّعُوۡۤا اَمۡرَهُمۡ بَيۡنَهُمۡ زُبُرًا ؕ كُلُّ حِزۡبٍۢ بِمَا لَدَيۡهِمۡ فَرِحُوۡنَ ﴿۵۳﴾ فَذَرۡهُمۡ فِىۡ
غَمۡرَتِهِمۡ حَتّٰى حِيۡنٍ ﴿۵۴﴾

ફિર હમને મૂસા (અલ.) ઔર ઉનકે ભાઈ હારૂન(અલ.) કો(રસૂલ બનાકર) ભેજા હમારે અહકામ ઔર ખુલી દલીલ લેકર ﴾૪૫﴿ ફિરઔન ઔર ઉસ્કે સરદારોં કી તરફ, સો ઉન્હોંને તકબ્બુર કિયા ઔર વો(પેહલે હી સે) બડાઈ મારનેવાલી કૌમ થી ﴾૪૬﴿ સો વો કેહને લગે : કયા હમ અપને હી જૈસે દો બશર(મૂસા ઔર હારૂન અલ.) પર ઈમાન લાએ; હાલાંકે ઉન દોનોં કી કૌમ હમારી ગુલામી(યાની તાબેઅદારી) કર રહી હે ﴾૪૭﴿ સો ઉન્હોંને ઉન દોનોં કો જુઠલા દિયા, સો વો હલાક કિયે જાનેવાલો મેં સે હો ગયે ﴾૪૮﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મુસા(અલ.) કો કિતાબ અતા કી; તાકે વો(મૂસા અલ.કી કૌમ કે) લોગ રહનુમાઈ(હિદાયત) હાસિલ કરેં ﴾૪૯﴿ ઔર હમને મરયમ કે બેટે ઔર ઉસકી માં કો(હમારી કુદરત કી) એક બડી નીશાની બના દી હે ઔર હમને ઉન દોનોં(માં બેટે) કો એક ઉંચી જગહ પર ઠિકાના દિયા જો (પુર સુકૂન) રેહને કે લાઈક થી ઔર વહાં સાફ સુથરા પાની બેહતા થા ﴾૫૦﴿ એ પેગંબરો ! તુમ પાકીઝા ચીઝેં ખાઓ ઔર તુમ નેક કામ કરો, યકીનન જો અમલ તુમ કરતે હો મુજે ઉસ્કા પૂરા ઈલ્મ હે ﴾૫૧﴿ ઔર યકીનન યે તુમ્હારા દીન એક હી દીન હે ઔર મેં તુમ્હારા રબ હૂં, સો તુમ મુજ હી સે ડરતે રહો﴾ ૫૨﴿ સો લોગોં ને અપને દીન કો આપસ મે ટુકડે ટુકડે કરકે(અલગ અલગ) જમાઅત મેં બાંટ લિયા, હર જમાઅત કે લોગોં કે પાસ જો(દીન) હે ઉસ પર વો ખુશ હેં ﴾૫૩﴿ સો(એ નબી !) ઉનકો એક ખાસ વકત તક(૧) ઉનકી અપની ગફલત મેં(૨) પડે રેહને દો ﴾૫૪﴿

(૧) અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ આને તક યા મૌત આને તક.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જહાલત મેં.

اَيَحۡسَبُوۡنَ اَنَّمَا نُمِدُّهُمۡ بِهٖ مِنۡ مَّالٍ وَّبَنِيۡنَ ﴿۵۵﴾ نُسَارِعُ لَهُمۡ فِى الۡخَيۡرٰتِ‌ ؕ بَلْ لَّا يَشۡعُرُوۡنَ ﴿۵۶﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ هُمۡ مِّنۡ
خَشۡيَةِ رَبِّهِمۡ مُّشۡفِقُوۡنَ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ بِاٰيٰتِ رَبِّهِمۡ يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۵۸﴾ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ بِرَبِّهِمۡ لَا يُشۡرِكُوۡنَ ﴿۵۹﴾ وَالَّذِيۡنَ
يُؤۡتُوۡنَ مَاۤ اٰتَوْا وَّقُلُوۡبُهُمۡ وَجِلَةٌ اَنَّهُمۡ اِلٰى رَبِّهِمۡ رٰجِعُوۡنَ ﴿۶۰﴾ اُولٰۤـئِكَ يُسٰرِعُوۡنَ فِى الۡخَيۡرٰتِ وَهُمۡ لَهَا سٰبِقُوۡنَ ﴿۶۱﴾ وَلَا
نُكَلِّفُ نَفۡسًا اِلَّا وُسۡعَهَا وَلَدَيۡنَا كِتٰبٌ يَّـنۡطِقُ بِالۡحَـقِّ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُوۡنَ ﴿۶۲﴾

કયા યે લોગ ખ્યાલ કરતે હેં કે હમ ઉનકો જો માલ ઔર અવલાદ દેતે ચલે જા રહે હેં ﴿૫૫﴾ (ઉસ્કા મતલબ યે હે કે) હમ ઉનકો ફાયદા પહોંચાને મેં જલ્દી કર રહે હે; બલ્કે(હકીકત મેં) વો(લોગ બાત) સમજતે હી નહી હે(૧) ﴿૫૬﴾ યકીનન જો લોગ અપને રબ કે રૌબ સે(૨) ડરતે હેં ﴿૫૭﴾ ઔર વો લોગ જો અપને રબ કી આયતોં પર યકીન રખતે હેં ﴿૫૮﴾ ઔર વો લોગ જો અપને રબ કે સાથ કિસી કો શરીક નહી કરતે ﴿૫૯﴾ ઔર વો લોગ દેતે હેં જો કુછ ભી દેતે હેં ઉસ પર ઉનકે દિલ ડરતે રેહતે હેં(૩) ઈસ બાત પર કે ઉનકો ઉનકે રબ કે પાસ વાપસ જાના હે ﴿૬૦﴾ યહી વો લોગ હેં જો દોડ દોડ કર ભલાઈયાં હાસિલ કરતે હેં ઔર વો ઉન(ભલાઈયોં) કી તરફ સબસે આગે પહોંચનેવાલે હેં (૪) ﴿૬૧﴾ ઔર હમ કિસી શખ્સ કો ઉસકી તાકત સે ઝિયાદહ તકલીફ(યાની ઝિમ્મેદારી) નહી દેતે ઔર હમારે પાસ(આમાલ નામે કી) એક કિતાબ હે(૫) જો(કયામત કે દિન ઉનકે હાલાત કો) સહીહ બોલેગી ઔર ઉન લોગોં પર ઝુલ્મ નહી કિયા જાયેગા ﴿૬૨﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બાત ઐસી નહી હે; બલ્કે વો લોગ ઉસ્કી હકીકત હી નહી સમજતે.

(૨) દુસરા તર્જુમા : ડર સે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર વો લોગ જો અમલ ભી કરતે હેં ઔર ઉસ પર ઉનકે દિલ ડરતે રેહતે હેં(યે દુસરી કિરાઅત કે મુતાબિક તર્જુમા હે) માલુમ હુવા સદકાત ઔર હર નેકી કી મકબુલિયત કે લિયે ડરતે રેહના ચાહિયે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) વો લોગ(અપને) ફાયદે જલ્દી જલ્દી હાસિલ કર રહે હેં ઔ વો ઉનકી તરફ દોડ રહે હેં.

નોટ : દુસરે લોગ દુનયવી ફાયદે કે પીછે દોડતે રેહતે હે ઔર દુસરોં સે આગે બઢને કી ફિકર કરતે હેં યે મુત્તકી(તકવાવાલે) હઝરાત દીન કે લિયે ઐસી કોશિશ કરતે હેં.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) હમારે પાસ સબ લિખા હુવા હે.

بَلْ قُلُوْبُهُمْ فِيْ غَمْرَةٍ مِّنْ هٰذَا وَلَهُمْ اَعْمَالٌ مِّنْ دُوْنِ ذٰلِكَ هُمْ لَهَا عٰمِلُوْنَ ﴿۶۳﴾ حَتّٰۤى اِذَاۤ اَخَذْنَا مُتْرَفِيْهِمْ بِالْعَذَابِ
اِذَا هُمْ يَجْـَٔرُوْنَ ﴿۶۴﴾ لَا تَجْـَٔرُوا الْيَوْمَ اِنَّكُمْ مِّنَّا لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿۶۵﴾ قَدْ كَانَتْ اٰيٰتِيْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلٰۤى
اَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُوْنَ ﴿۶۶﴾ مُسْتَكْبِرِيْنَ بِهٖ سٰمِرًا تَهْجُرُوْنَ ﴿۶۷﴾ اَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ اَمْ جَآءَهُمْ مَّا لَمْ يَاْتِ اٰبَآءَهُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿۶۸﴾ اَمْ لَمْ يَعْرِفُوْا رَسُوْلَهُمْ فَهُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ﴿۶۹﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ بِهٖ جِنَّةٌ بَلْ جَآءَهُمْ بِالْحَقِّ وَاَكْثَرُهُمْ
لِلْحَقِّ كٰرِهُوْنَ ﴿۷۰﴾ وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ اَهْوَآءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ

બલ્કે ઉન(કાફિરોં) કે દિલ ઉસ(આખિરત કે હિસાબ) કી તરફ સે ગફલત મેં પડે હુએ હેં, ઈસ્કે સિવા ભી ઉનકે ઔર ભી(દુસરે બુરે) કામ હેં જો વો કરતે રેહતે હેં ﴿૬૩﴾ યહાં તક કે જબ હમ ઉનકે માલદારોં કો અઝાબ મેં પકડ લેંગે તબ વો ચિલ્લાને લગેંગે ﴿૬૪﴾ આજ તુમ ચિલ્લાઓ મત, યકીની બાત હે કે તુમકો હમારી તરફ સે કોઈ મદદ નહીં મિલેગી ﴿૬૫﴾ પકકી બાત યે હે કે મેરી આયતેં તુમ્હારે સામને પઢકર સુનાઈ જાતી થી તબ તો તુમ અપની એડીયોં પર ઉલટે પાંવ ભાગ જાતે થે ﴿૬૬﴾ બડે તકબ્બુર સે ઈસ(કુર્આન) કે બારે મેં રાત કો મજલિસ લગાકર વો ગલત બાતેં કરતે થે(૧) ﴿૬૭﴾ સો કયા ઉન્હોંને(ઈસ) કલામ મેં ઘ્યાન નહીં કિયા ? યા ઉનકે પાસ કોઈ ઐસી ચીઝ આ ગઈ જો ઉનકે અગલે બાપ દાદાઓં કે પાસ નહીં આતી થી ? ﴿૬૮﴾ કયા વો અપને રસૂલ કો(પેહલે સે) જાનતે પહેચાનતે(હી) નહીં થે કે ઉસ્કી વજહ સે વો ઉસ(રસૂલ) કા ઈન્કાર કર દે ﴿૬૯﴾ કયા વો યું કેહતે હેં : ઉસ(રસૂલ) કો જુનૂન હો ગયા હે(૨) ? બલ્કે(બાત યે હે કે) વો(રસૂલ) ઉનકે પાસ સચ્ચી બાત લેકર આયે ઔર ઉનમેં સે બહોત સે લોગ સચ્ચી બાત કો પસંદ નહીં કરતે ﴿૭૦﴾ ઔર અગર સચ્ચા દીન (મઝહબ) ઉનકી ખ્વાહિશાત (ચાહતોં)કે તાબેઅ હો જાતા તો આસમાન ઔર ઝમીન ઔર ઉસ્કે રેહનેવાલે સબ લોગ તબાહ હો જાતે;

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બડે તકબ્બુર સે(નબી કો) એક ફુઝૂલ કહાની કેહનેવાલા સમજકર ઉનકો છોડકર ચલે જાતે થે.
(૨) જબ કભી ભી કિસી આમ બુરાઈ કે ખિલાફ કોઈ હક કી બાત કહો તો લોગ ઉસ્કે કેહનેવાલે કો દિવાના(પાગલ) કેહતે હેં.

بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٧١﴾ اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ۖ وَّهُوَ خَيْرُ
الرّٰزِقِيْنَ ﴿٧٢﴾ وَاِنَّكَ لَتَدْعُوْهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٧٣﴾ وَاِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنٰكِبُوْنَ ﴿٧٤﴾
وَلَوْ رَحِمْنٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِّنْ ضُرٍّ لَّلَجُّوْا فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ اَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوْا
لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُوْنَ ﴿٧٦﴾ حَتّٰۤى اِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيْدٍ اِذَا هُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿٧٧﴾
وَهُوَ الَّذِيْۤ اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ۭ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ الَّذِيْ ذَرَاَكُمْ فِي الْاَرْضِ
وَاِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٧٩﴾

બલ્કે હમને ઉનકે પાસ ઉનકી નસીહત પહોંચાદી; મગર વો અપની નસીહત પર ધ્યાન નહી દેતે ﴿૭૧﴾ કયા તુમ ઉનસે (દીન પહોંચાને પર) કોઈ બદલા(યા ટેકસ) માંગતે હો ?(૧) સો તુમ્હારે રબ કા(દિયા હુવા) બદલા(તુમ્હારે લિયે) બહોત બેહતર હે ઔર વો સબસે બેહતર રોઝી દેનેવાલા હે ﴿૭૨﴾ ઔર યે બાત તો યકીની હે કે તુમ તો ઉનકો સીધે રાસ્તે(યાની ઈસ્લામ) કી તરફ બુલા રહે હો ﴿૭૩﴾ ઔર યકીનન જો લોગ આખિરત પર ઈમાન નહી લાતે(ઉનકી હાલત યે હે કે) વો(સીધે) રાસ્તે સે બિલ્કુલ હટે હુએ હૈં ﴿૭૪﴾ ઔર અગર હમ ઉન પર રહમ કરેં ઔર જો તકલીફ ઉનકો પહોંચી હે ઉસ્કો દૂર કરેં તબ ભી યે લોગ અપની શરારત મેં બરાબર ભટકતે હુએ લગે રહેંગે ﴿૭૫﴾ ઔર વાકિઆ યે હે કે હમને ઉનકો(પેહલે) અઝાબ મેં પકડા થા, ફિર ભી ઉન્હોંને અપને રબ કે આગે(પૂરે તૌર પર) આજિઝી નહીં કી ઔર(અલ્લાહ તઆલા કે સામને) વો ગિડ ગિડાયે ભી નહીં ﴿૭૬﴾ યહાં તક કે જબ હમ ઉન પર એક સખ્ત અઝાબ કા દરવાઝા ખોલ દેંગે તબ વો એક દમ ઉસ્મેં માયૂસ(યા પરેશાન) હોકર રેહ જાયેંગે ﴿૭૭﴾

ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હૈં જિન્હોંને તુમ્હારે લિયે કાન ઔર આંખે ઔર દિલ બનાએ(લેકિન) તુમ લોગ બહોત કમ શુક્ર કરતે હો ﴿૭૮﴾ ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હૈં જિન્હોંને તુમકો ઝમીન મેં ફૈલા રખા હે ઔર ઉન્હી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમકો એકટ્ઠા કિયા જાયેગા(૨) ﴿૭૯﴾

---

(૧) જિસ્કી વજહ સે વો દીન કો માનતે ન હો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉસી કે પાસ તુમ લાએ જાઓગે.

وَهُوَ الَّذِىْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُوْا مِثْلَ مَا قَالَ الْاَوَّلُوْنَ ﴿٨١﴾ قَالُوْٓا ءَ
اِذَا مِتْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا هٰذَا مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿٨٣﴾ قُلْ لِّمَنِ الْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهَآ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَّبُّ
السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْۢ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَیْءٍ
وَّهُوَ يُجِيْرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٨﴾

વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જો ઝિંદગી ઔર મૌત દેતે હેં ઔર રાત ઔર દિન કા બદલના ઉન્હી કે ઈખ્તિયાર મેં હે, સો કયા તુમ લોગ(ઈતની બાત ભી) નહી સમજતે હો ? ﴿૮૦﴾ બલ્કે યે લોગ ભી(૧) ઐસી હી બાતેં કેહતે હેં જૈસી બાત(ઉનસે) અગલે(કાફિર) લોગો ને કહી થી ﴿૮૧﴾ ઉન્હોંને(યૂં) કહા કે : ભલા ! જબ હમ મર જાયેંગે ઔર મીટ્ટી ઔર હડ્ડીયાં હો જાયેંગે તો કયા હમકો દોબારા ઝિંદા કિયા જાયેગા ? ﴿૮૨﴾ પક્કી બાત યે હે કે યે વાદે તો હમસે ઔર હમસે પેહલે હમારે બાપ દાદોં સે(ભી) કિયે ગયે થે, (ઉસ આખિરત કી હકીકત તો યે હે કે) યે તો સિર્ફ પીછલે લોગોં કી બનાઈ હુઈ કહાનિયાં હેં ﴿૮૩﴾ (એ નબી ! ઉનસે) તુમ કહો કે : (યે) ઝમીન ઔર ઈસ ઝમીન મેં બસનેવાલે યે સબ કિસકી માલિકી હે ? અગર તુમ જાનતે હો(તો ઝરા બતાવો) ﴿૮૪﴾ તો યે લોગ ઝરૂર(યહી) જવાબ દેંગે : અલ્લાહ તઆલા હી કી માલિકી હે, તો(જવાબ મેં) તુમ કહો : કયા તુમ ફિર ભી નસીહત હાસિલ નહી કરતે ?(૨) ﴿૮૫﴾ તુમ(ઉનસે) પુછો : સાતોં આસમાનો કા માલિક ઔર બડે આલિશાન અર્શ કા માલિક કૌન હે ? ﴿૮૬﴾ તો યે લોગ ઝરૂર ખુદ હી બતાયેંગે કે : અલ્લાહ તઆલા હી કા હે, તો તુમ(ઉનસે) કહો : કયા ફિર તુમ લોગ(અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતે નહી હો ? ﴿૮૭﴾ (એ નબી !) તુમ પુછો કે : હર ચીઝ કી હુકૂમત કિસ કે કબ્ઝે મેં હે ? વો(અલ્લાહ તઆલા જિસ્કો ચાહે) પનાહ દે સકતે હેં ઔર ઉનકે મુકાબલે મેં કોઈ કિસી કો પનાહ નહી દે સકતા(૩) અગર તુમ જાનતે હો(તો બતાવો) ﴿૮૮﴾

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કો સમજકર ઈમાન લાને કે બજાએ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) કયા ફિર ભી તુમ સોચતે નહી હો.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) વો(અલ્લાહ તઆલા) જિસ્કો ચાહે બચા લેતે હેં ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ) સે કોઈ કિસી કો બચા નહી સકતા.

سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ فَاَنّٰى تُسْحَرُوْنَ ﴿٨٩﴾ بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَّلَدٍ وَّمَا كَانَ مَعَهٗ
مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍۢ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿٩١﴾ عٰلِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٩٢﴾ ع
قُلْ رَّبِّ اِمَّا تُرِيَنِّيْ مَا يُوْعَدُوْنَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِيْ فِي الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٩٤﴾ وَاِنَّا عَلٰٓى اَنْ نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ
لَقٰدِرُوْنَ ﴿٩٥﴾ اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ ؕ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُوْنَ ﴿٩٦﴾

તો વો લોગ ઝરૂર ખુદ બોલેંગે કે : યે(સારા) ઈખ્તિયાર તો અલ્લાહ તઆલા હી કા હે,તો તુમ(ઉનકો) કહો કે : ફિર કહાં સે તુમ પર જાદૂ આ પડતા હે(કે તુમ ઈમાન નહી લાતે)? ﴿૮૯﴾ બલ્કે હમને ઉનકે પાસ(એક) હક બાત પહોંચાઈ હે ઔર વો લોગ તો(ખુદ હી) યકીનન જૂઠે હેં ﴿૯૦﴾ અલ્લાહ તઆલા ને અપના કોઈ બેટા નહી બનાયા ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ કોઈ ઔર માબૂદ ભી નહી હે, (અગર ઐસા હોતા) તબ તો હર ખુદા અપની મખ્લૂક કો લેકર અલગ હો જાતા ઔર(ગાલિબ આને કે લિયે) એક દુસરે કે ઉપર ચઢાઈ કર દેતા(અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં) જો બાતેં યે લોગ બયાન કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા તો ઉસસે પાક હેં ﴿૯૧﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા) છુપી હુઈ ઔર ખુલી હુઈ બાત કો જાનતે હેં ઔર વો લોગ જો શિર્ક કરતે હેં વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસસે બહોત દુર હેં ﴿૯૨﴾

(એ નબી !) તુમ દુઆ કરો : એ મેરે રબ ! જિસ અઝાબ કા ઉન(કાફિરોં) કો વાદા કિયા ગયા હે અગર વો આપ મુજે(૧) દિખાને લગો ﴿૯૩﴾ તો એ મેરે રબ ! બસ આપ મુજે ઉન ઝાલિમોં કે સાથ શામિલ ન કરના(૨) ﴿૯૪﴾ ઔર યકીનન જિસ(અઝાબ) કા હમ ઉનસે વાદા કર રહે હેં(૩) વો તુમકો દિખાને કી હમ પૂરી કુદરત રખતે હેં ﴿૯૫﴾ (એ નબી !) તુમ(ઉનકી) બુરાઈ કો બહોત હી અચ્છે તરીકે સે દૂર કરતે રહો, જો બાતેં યે લોગ બનાતે હેં હમ ઉસ્કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴿૯૬﴾

---

(૧) યાની મેરી ઝિંદગી મેં, મેરી આંખો કે સામને. (૨) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અઝાબ સે મહફૂઝ થે ફિર ભી દુઆ ઉમ્મત કી તાલીમ કે લિયે ઔર સવાબ મેં ઝિયાદતી કે લિયે તાલીમ કી ગઈ, ઉમ્મત કે નેક લોગોં કો ડરતે રેહના ચાહિયે કે ફિત્ને જબ આતે હેં ઉનકો ભી લપેટ મેં લે સકતે હેં; ઈસ લિયે હિફાઝત કી દુઆઓં કી પાંબદી કી જાએ. (૩) ઉમૂમી અઝાબ તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બરકત સે નહી આવેગા, છોટે છોટે બુરે હાલાત આ સકતે હે.

وَقُلْ رَّبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزٰتِ الشَّيٰطِيْنِ﴿۹۷﴾ وَاَعُوْذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَّحْضُرُوْنِ﴿۹۸﴾ حَتّٰۤى اِذَا جَآءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ
رَبِّ ارْجِعُوْنِ﴿۹۹﴾ لَعَلِّيْۤ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيْمَا تَرَكْتُ كَلَّا ؕ اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَآئِلُهَا ؕ وَمِنْ وَّرَآئِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ
يُبْعَثُوْنَ﴿۱۰۰﴾ فَاِذَا نُفِخَ فِى الصُّوْرِ فَلَاۤ اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَّلَا يَتَسَآءَلُوْنَ﴿۱۰۱﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُوْنَ﴿۱۰۲﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ فِيْ جَهَنَّمَ خٰلِدُوْنَ﴿۱۰۳﴾ تَلْفَحُ وُجُوْهَهُمُ
النَّارُ وَهُمْ فِيْهَا كٰلِحُوْنَ﴿۱۰۴﴾

ઔર(એ નબી !) તુમ(યે) દુઆ કરો કે : એ મેરે રબ ! મેં શયતાન કે અસરાત (યાની છેડછાડ) સે આપકી હિફાઝત માંગતા હૂં(૧) ﴿૯૭﴾ એ મેરે રબ ! વો(શયાતીન) મેરે પાસ આ જાએં ઉસસે ભી મેં આપકી હિફાઝત માંગતા હૂં ﴿૯૮﴾ યહાં તક કે જબ ઉન(કાફિરોં) મેં સે કિસી કો મૌત આ પહોંચતી હે તો(ઉસ વકત) વો કેહતા હે : એ મેરે રબ ! મુજે(દુનિયા મેં) વાપસ ભેજ દો ﴿૯૯﴾ તાકે જિસ(દુનિયા) કો મેં છોડકર આયા હું ઉસ(દુનિયા) મેં(વાપસ જાકર મેં) નેક અમલ કરૂં(તો ઉસ્કે જવાબ મેં કહા જાયેગા) બિલ્કુલ નહીં ! યે તો એક બાત હી બાત હે જિસ્કો વો(ઝબાન સે) કેહ રહા હે(૨) ઔર ઉનકે આગે બરઝખ(કી દુનિયા) હે જો દુસરી મરતબા ઝિંદા કિયે જાને કે દિન તક કાઈમ(બાકી) રહેગી ﴿૧૦૦﴾ સો જબ(કયામત કે દિન) સૂર ફુંકા જાયેગા તો ઉનકે આપસ મેં ઉસ દિન કોઈ રિશતેદારી નહીં રહેગી ઔર કોઈ કિસી કો પુછેગા ભી નહીં ﴿૧૦૧﴾ સો જિસ(કી નેકી) કે પલળે ભારી હોંગે સો વહી લોગ હેં જો કામયાબ હોંગેં ﴿૧૦૨﴾ ઔર જિસ(કી નેકી) કે પલળે હલકે હોંગે સો યે વહી હોંગે જિન્હોંને અપને આપકો નુકસાન મેં ડાલા(ઔર) જહન્નમ મેં વો હમેશા રહેંગે ﴿૧૦૩﴾ જહન્નમ કી આગ ઉનકે ચેહરોં કો જલાતી હોગી ઔર ઉસ(જહન્નમ) મેં ઉનકી સૂરતેં બિગડ જાયેગી(૩) ﴿૧૦૪﴾

(૧) શયતાની વસવસે સે કોઈ કામ મસ્લિહત કે ખિલાફ હો જાએ, ચાહે વો શરીઅત કે ખિલાફ ન હો ઉસસે હિફાઝત કી દુઆ માંગના હે.
(૨) યાની વો બાત પૂરી ન હોગી.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) વો લોગ જહન્નમ મેં બુરી શકલવાલે હો જાયેંગેં.

اَلَمۡ تَكُنۡ اٰيٰتِىۡ تُتۡلٰى عَلَيۡكُمۡ فَكُنۡتُمۡ بِهَا تُكَذِّبُوۡنَ﴿۱۰۵﴾ قَالُوۡا رَبَّنَا غَلَبَتۡ عَلَيۡنَا شِقۡوَتُنَا وَكُنَّا قَوۡمًا ضَآلِّيۡنَ﴿۱۰۶﴾
رَبَّنَاۤ اَخۡرِجۡنَا مِنۡهَا فَاِنۡ عُدۡنَا فَاِنَّا ظٰلِمُوۡنَ﴿۱۰۷﴾ قَالَ اخۡسَـُٔوۡا فِيۡهَا وَلَا تُكَلِّمُوۡنِ﴿۱۰۸﴾ اِنَّهٗ كَانَ فَرِيۡقٌ مِّنۡ عِبَادِىۡ
يَقُوۡلُوۡنَ رَبَّنَاۤ اٰمَنَّا فَاغۡفِرۡ لَنَا وَارۡحَمۡنَا وَاَنۡتَ خَيۡرُ الرّٰحِمِيۡنَ﴿۱۰۹﴾ فَاتَّخَذۡتُمُوۡهُمۡ سِخۡرِيًّا حَتّٰۤى اَنۡسَوۡكُمۡ ذِكۡرِىۡ
وَكُنۡتُمۡ مِّنۡهُمۡ تَضۡحَكُوۡنَ﴿۱۱۰﴾ اِنِّىۡ جَزَيۡتُهُمُ الۡيَوۡمَ بِمَا صَبَرُوۡۤا ۙ اَنَّهُمۡ هُمُ الۡفَآٮِٕزُوۡنَ﴿۱۱۱﴾ قٰلَ كَمۡ لَبِثۡتُمۡ فِى
الۡاَرۡضِ عَدَدَ سِنِيۡنَ﴿۱۱۲﴾

(ઉન કાફિરો સે કહા જાયેગા) : કયા તુમ પર મેરી આયતેં પઢ પઢ કર નહીં સુનાઈ જાતી થી, સો તુમ તો ઉનકો જુઠલાયા કરતે થે ﴿૧૦૫﴾ તો વો(કાફિર) કેહને લગેંગે : એ હમારે રબ ! હમ પર હમારી કમબખ્તી ને ઝોર કિયા(૧) ઔર હમ તો ગુમરાહ લોગ થે ﴿૧૦૬﴾ એ હમારે રબ ! આપ હમકો(અબ) ઈસ(જહન્નમ) સે નિકાલ દીજિએ, સો અગર હમ ફિર સે(દુનિયા મેં જાકર) વહીં કામ કરેંગે તો યકીનન હમ(પુરે) ઝાલિમ હોંગે ﴿૧૦૭﴾ અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેંગે : તુમ ઉસ(જહન્નમ) મેં ઝલીલ હોકર પડે રહો ઔર મુજ સે બાત ભી મત કરો ﴿૧૦૮﴾ યકીનન વો મેરે(મોમિન) બંદો કી એક જમાઅત થી જો યે દુઆ કરતી થી કે : એ હમારે રબ ! હમ ઈમાન લે આયે, બસ આપ હમારે ગુનાહ કો માફ કર દીજિયે ઔર આપ હમ પર રહમ કીજિયે ઔર આપ સબ રહમ કરનેવાલોં મેં સબસે અચ્છે રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૧૦૯﴾ સો તુમને ઉન(મોમીન બંદો) કા મઝાક બનાયા થા(૨), યહાં તક કે ઉન્હોંને તુમ સે મેરી યાદ કો ભુલા દિયા થા ઔર તુમ તો ઉન(મોમીનોં) કી હંસી ઉડાતે રહે(૩) ﴿૧૧૦﴾ યકીનન આજ મેં ને ઉનકે સબર કરને પર યે બદલા દિયા કે વો(અપને મકસદ મેં) કામયાબ હો ગયે ﴿૧૧૧﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા, કાફિર–જહન્નમવાલોં સે) સવાલ કરેંગે : તુમ ઝમીન મેં ગિનતી કે કિત્ને સાલ રહે ? ﴿૧૧૨﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હમ પર હમારી બદબખ્તી છા ગઈ.
(૨) (તુમ મુસલમાનોં કી છેડછાડ મેં ઈત્ને મશગૂલ હો ગયે કે પૈદા કરનેવાલે અલ્લાહ તઆલા કો ભુલ ગયે).
(૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમ ઉન મોમિનોં સે હંસતે રહે.

قَالُوْا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْـَٔلِ الْعَآدِّيْنَ﴿۱۱۳﴾ قٰلَ اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا قَلِيْلًا لَّوْ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ﴿۱۱۴﴾
اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنٰكُمْ عَبَثًا وَّاَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُوْنَ﴿۱۱۵﴾ فَتَعٰلَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ رَبُّ الْعَرْشِ
الْكَرِيْمِ﴿۱۱۶﴾ وَمَنْ يَّدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰـهًا اٰخَرَ ۙ لَا بُرْهَانَ لَهٗ بِهٖ ۙ فَاِنَّمَا حِسَابُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ۭ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الْكٰفِرُوْنَ﴿۱۱۷﴾
وَقُلْ رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرّٰحِمِيْنَ﴿۱۱۸﴾

તો વો જવાબ મેં કહેંગે : હમ એક દિન(રહે) યા એક દિન સે ભી કમ રહે હોંગે(૧), સો જિન્હોંને ગિનતી કી હો ઉનસે પુછ લીજિયે(૨) ﴿૧૧૩﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા) ફરમાયેંગે કે : તુમ(દુનિયા મેં) થોડી સી મુદ્દત કે અલાવા ઝિયાદહ નહી રહે, કાશ! યે બાત તુમ(ઉસ વકત દુનિયા મેં) જાન લેતે ﴿૧૧૪﴾ કયા તુમ યે સમજતે હો કે હમને તુમકો યૂં હી બેફાયદા(યાની બેમકસદ) પૈદા કિયા હે ઔર તુમકો(વાપસ) હમારી તરફ લોટાયા નહી જાયેગા ? ﴿૧૧૫﴾ સો અલ્લાહ તઆલા કી શાન તો બહોત ઉંચી હે જો સહીહ મઅના મેં બાદશાહ હેં, ઉનકે સિવા કોઈ માઅબૂદ નહી, જો ઈઝઝતવાલે અર્શ કે માલિક હેં ﴿૧૧૬﴾ જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી ઔર મા'બૂદ કો પુકારેગા કે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કે અલાવા કો પુકારને) પર ઉસ્કે પાસ કોઈ દલીલ નહી હે(૩), તો ઉસ્કા હિસાબ ઉસ્કે રબ કે પાસ હી હોગા, યકીનન કાફિર લોગ કામયાબ નહી હોંગે ﴿૧૧૭﴾ ઔર(એ નબી!) તુમ યે દુઆ કિયા કરો : એ મેરે રબ ! આપ માફ કર દીજિએ ઔર આપ(મુજ પર) રહમ ફરમાઈયે ઔર આપ સબ રહમ કરનેવાલો મેં સબસે અચ્છે(બઢકર) રહમ કરનેવાલે હેં(૪) ﴿૧૧૮﴾

(૧) હમકો તો બરાબર યાદ નહી રહા.

(૨) ઉમર ઔર આમાલ કા સહીહ હિસાબ કા કામ ફરિશ્તે કરતે હેં.

(૩) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા દુસરે કી ઈબાદત બાતિલ હે ઔર બાતિલ કી કોઈ દલીલ નહી હોતી.

(૪) ''اِغْفِرْ'' ઔર ''اِرْحَمْ'' દોનો યે આમ મગફિરત ઔર આમ રઅમત કો માંગા ગયા હે, ઉમૂમ કી તરફ ઈશારા હે.

સૂરએ નૂર

યે સૂરત મદની હે, ઈસ્મેં (૬૪) યા (૬૩) આયતેં હેં. સૂરએ નસ્ર યા સૂરએ હશ્ર કે બાદ ઔર સૂરએ હજ્જસે પેહલે (૧૦૦) યા (૧૦૨) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં હયા, શરમ, ઈફ્ફત, પાકદામની કી ઝરૂરી બાતોં કો બયાન કિયા ગયા હે, જિનકા લિહાઝ ઈન્સાન કે ઝાહિર ઔર બાતિન કો નૂરવાલા બના દેતા હે ઔર જિનકા લિહાઝ ન કરના ઈન્સાન કો બેનૂર બના દેતા હે, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કે નૂર મુબારક કા ભી ઈસ સૂરત મેં બયાન હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

سُوْرَةٌ اَنْزَلْنٰهَا وَفَرَضْنٰهَا وَاَنْزَلْنَا فِيْهَآ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ① اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِيْ فَاجْلِدُوْا كُلَّ وَاحِدٍ
مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ ۪ وَّلَا تَاْخُذْكُمْ بِهِمَا رَاْفَةٌ فِيْ دِيْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۚ وَلْيَشْهَدْ
عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ② اَلزَّانِيْ لَا يَنْكِحُ اِلَّا زَانِيَةً اَوْ مُشْرِكَةً ۫ وَّالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَآ اِلَّا زَانٍ اَوْ
مُشْرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذٰلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ③ وَالَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ الْمُحْصَنٰتِ ثُمَّ لَمْ يَاْتُوْا بِاَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ فَاجْلِدُوْهُمْ
ثَمٰنِيْنَ جَلْدَةً وَّلَا تَقْبَلُوْا لَهُمْ شَهَادَةً اَبَدًا ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ④

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

યે એક સૂરત હે જો હમને ઉતારી હે જિસ(કે અહકામ) કો હમને ફર્ઝ કિયા હે(૧) ઔર હમને ઈસ્મેં સાફ સાફ(૨) આયતેં ઉતારી હેં; તાકે તુમ નસીહત હાસિલ કરો ﴾૧﴿ ઝિના કરનેવાલી ઔરત ઔર ઝિના કરનેવાલા મર્દ, સો દોનોં મેં સે હર એક કો સો કોડે તુમ મારો, અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન પર ઈમાન રખતે હો તો તુમકો ઉન દોનોં પર અલ્લાહ તઆલા કે દીન (કી સઝા જારી કરને) મેં કિસી કિસમ કા રહમ ન આવે ઔર ઈમાનવાલોં કી એક જમાઅત ઉન દોનોં કી સઝા કો અપની આંખ સે દેખે(૩) ﴾૨﴿ ઝાની મર્દ ઝાનિયા ઔરત સે યા શિર્ક કરનેવાલી ઔરત સે હી નિકાહ કરતા હે ઔર ઝિનાકાર ઔરત સે ઝાની મર્દ યા મુશ્રિક મર્દ હી નિકાહ કરતા હે ઔર યે બાત ઈમાનવાલોં પર હરામ કર દી ગઈ હે ﴾૩﴿ ઔર વો લોગ જો પાકદામન ઔરતોં પર તોહમત લગાતે હેં, ફિર(ઝિના કો સાબિત કરને પર) ચાર ગવાહ નહી લાતે, સો તુમ ઉનકો અસ્સી(૮૦) કોડે મારો ઔર કભી ભી ઉન લોગોં કી ગવાહી તુમ કબૂલ મત કરો ઔર યહી લોગ ખુદ નાફરમાન હેં ﴾૪﴿

---

(૧) જિસ અલ્લાહ તઆલા ને યે અહકામ મુકર્રર ફરમાએ ઉસી અલ્લાહ તઆલાને અહકામ કો હમારે ઝિમ્મે મેં લાઝિમ ફરમાયા.

(૨) દુસરા તર્જુમાઃ ખુલી ખુલી આયતેં.

(૩) યાની દોનોં કી સઝા કે વકત મુસલમાનોં કી એક જમાઅત કો હાઝિર રેહના ચાહિયે.

اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْا ۚ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٥ وَالَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ اَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ
شُهَدَآءُ اِلَّآ اَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمْ اَرْبَعُ شَهٰدٰتٍۢ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝٦ وَالْخَامِسَةُ اَنَّ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَيْهِ
اِنْ كَانَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۝٧ وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهٰدٰتٍۢ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ لَمِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۝٨ وَالْخَامِسَةَ
اَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَآ اِنْ كَانَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝٩ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ وَاَنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ حَكِيْمٌ ۝١٠ ع
اِنَّ الَّذِيْنَ جَآءُوْ بِالْاِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ ۭ لَا تَحْسَبُوْهُ شَرًّا لَّكُمْ ۭ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۭ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَّا
اكْتَسَبَ مِنَ الْاِثْمِ ۚ وَالَّذِيْ تَوَلّٰى كِبْرَهٗ مِنْهُمْ لَهٗ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝١١

મગર જિન લોગોંને ઈસ(તોહમત) કે બાદ તૌબા કર લી ઔર(અપની) ઈસ્લાહ કર લી તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે માફ઼ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં ﴾૫﴿ ઔર જો લોગ અપની બીવિયોં પર તોહમત લગાતે હૈં ઔર ઉનકે પાસ અપની ઝાત કે સિવા ઔર કોઈ ગવાહ ન હો ઐસે આદમી કી ગવાહી યે હે કે વો ચાર મરતબા અલ્લાહ તઆલા કે નામ કી કસમ ખાકર યે ગવાહી દેવે કે(''બીવી કે બારે મે ઝિના કી બાત જો ઈસ મર્દ ને કહી ઈસ બાત મેં) વો(મર્દ) યકીનન સચ્ચા હે'' ﴾૬﴿ ઔર પાંચવી મરતબા મેં વો યૂં બોલે કે : અપની ઈસ બાત મેં વો(યાની મેં) જૂઠા હો તો ઉસ પર(યાની મુજ પર) અલ્લાહ તઆલા કી લાનત હો ﴾૭﴿ ઉસ(ઔરત) પર સે(ઝિના કી) સઝા દૂર કરને કા રાસ્તા યે હે કે વો ઔરત ચાર મરતબા અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ખા કર યે કહે કે : ''વો(યાની મેરા શોહર) બિલ્કુલ જૂઠા હે'' ﴾૮﴿ ઔર વો(ઔરત) પાંચવી મરતબા યૂં કહે કે : અગર વો(યાની મેરા શોહર) સચ્ચા હો તો ઉસ પર(યાની ખુદ મુજ પર) અલ્લાહ તઆલા કા ગઝબ(ગુસ્સા) ઉતરે ﴾૯﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફ઼ઝલ ઔર ઉસ્કી રહમત તુમ પર ન હોતી(તો ખુદ સોચ લો કે તુમ્હારા કયા હોતા, તુમ કિતની તકલીફ઼ મેં પડ જાતે) ઔર યે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ તૌબા કો કબૂલ કરનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હૈં ﴾૧૦﴿ યકીનન જિન લોગોં ને(આઈશા રદિ. પર જુઠી તોહમત લગાકર) યે તૂફ઼ાન ખડા કિયા હે વો તુમ્હારે હી અંદર કા એક ટોલા હે, તુમ ઈસ બાત કો તુમ્હારે લિયે બુરા મત સમજો; બલ્કે વો તો તુમ્હારે હક મેં બહોત બેહતર હે, ઉનમેં સે હર એક શખ્સ ને જિતના કિયા ઉતના ગુનાહ ઉસ્કે હિસ્સે મેં આયા, ઔર જિસ શખ્સ ને ઈનમેં સે ઈસ(તૂફ઼ાન) મેં સબસે બડા હિસ્સા લિયા ઉસ્કો બડા અઝાબ હોગા(૧) ﴾૧૧﴿

(૧) યાની અબ્દુલ્લાહ બિન ઉબય જો ઈસ તોહમત(આરોપ) કો અસલ ઘડનેવાલા થા.

لَوْلَآ اِذْ سَمِعْتُمُوْهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ بِاَنْفُسِهِمْ خَيْرًا ۙ وَّقَالُوْا هٰذَآ اِفْكٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۲﴾ لَوْلَا جَآءُوْ عَلَيْهِ
بِاَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ ۚ فَاِذْ لَمْ يَاْتُوْا بِالشُّهَدَآءِ فَاُولٰٓئِكَ عِنْدَ اللّٰهِ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ فِى
الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِىْ مَآ اَفَضْتُمْ فِيْهِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۴﴾ اِذْ تَلَقَّوْنَهٗ بِاَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُوْلُوْنَ بِاَفْوَاهِكُمْ مَّا
لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ وَّتَحْسَبُوْنَهٗ هَيِّنًا ۖ وَّهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيْمٌ ﴿۱۵﴾ وَلَوْلَآ اِذْ سَمِعْتُمُوْهُ قُلْتُمْ مَّا يَكُوْنُ لَنَآ اَنْ
نَّتَكَلَّمَ بِهٰذَا ۖ سُبْحٰنَكَ هٰذَا بُهْتَانٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۶﴾

જબ તુમ લોગોં ને ઈસ(તૂફાન) કી ખબર સુની તો ઈમાનવાલે મર્દો ઔર ઈમાનવાલી ઔરતોં ને અપને લોગોં(૧) કે સાથ અચ્છા ખ્યાલ કયૂં નહી કિયા ? ઔર(તોહમત સુનતે હી) ઐસા કયૂં ન કહા : યે ખુલી તોહમત હે ﴿૧૨﴾ વો(બોહતાન લગાનેવાલે) ઈસ (બાત) પર ચાર ગવાહ કયૂં નહી લાયે ? અબ જબ વો(ચાર) ગવાહ નહી લા સકે તો અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક વહી જૂઠે હેં ﴿૧૩﴾ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ ઔર ઉસ્કી રહમત તુમ પર દુનિયા ઔર આખિરત મેં ન હોતી(૨) તો જિસ(ચર્ચે) મેં તુમ પડે હુએ થે ઉસકી વજહ સે તુમ પર બડા અઝાબ આ પડતા ﴿૧૪﴾ જબકે તુમ અપની ઝબાનોં સે ઈસ(તોહમત) કો એક દુસરે કે સામને નકલ કર રહે થે(૩) ઔર તુમ અપને મુંહ સે એક ઐસી બાત કેહ રહે થે જિસ્કી ખબર તુમકો બિલ્કુલ નહી થી ઔર તુમ ઉસ(તોહમતવાલી બાત) કો મામૂલી સમજ રહે થે; હાલાંકે વો અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બહોત બડી(ગુનાહ કી) બાત થી ﴿૧૫﴾ ઔર જબ તુમને(અવ્વલ) યે(બોહતાન) સુના તો ઉસી વકત તુમને ઐસા કયૂં નહી કહા કે : હમ કો કોઈ હક નહી પહોંચતા કે ઐસી બાત હમ મુંહ સે નીકાલે, આપ(અલ્લાહ તઆલા) તો પાક હેં(અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ) યે તો બહોત બડા બોહતાન હે ﴿૧૬﴾

(૧) અસલ તર્જુમા ''અપને બારે મેં'' હોતા હે; લેકિન ઈસ તાબીર સે ''દુસરે મુસલમાન કી ઈઝઝત કી હિફાઝત ખુદ કી ઈઝઝત કી હિફાઝત કી તરહ'' કરની હે ઈસકી તરફ ઈશારા હે ઈસ લિયે કે એક મુસલમાન દુસરે મુસલમાન કો બદનામ કરે તો વો ખુદ કો બદનામ કર રહા હે.
(૨) યાની દુનિયા મેં તૌબા કી તૌફીક દી ઔર કબૂલ ફરમા લી.
(૩) બેદલીલ બેતહકીક બાત આગે કરના.

يَعِظُكُمُ اللّٰهُ اَنْ تَعُوْدُوْا لِمِثْلِهٖۤ اَبَدًا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٧﴾ وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿١٨﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ يُحِبُّوْنَ اَنْ تَشِيْعَ الْفَاحِشَةُ فِى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۙ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿١٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ وَاَنَّ اللّٰهَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿٢٠﴾ ع النصف
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ وَمَنْ يَّتَّبِعْ خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ فَاِنَّهٗ يَاْمُرُ بِالْفَحْشَآءِ
وَالْمُنْكَرِ ؕ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ مَا زَكٰى مِنْكُمْ مِّنْ اَحَدٍ اَبَدًا ۙ وَّلٰكِنَّ اللّٰهَ يُزَكِّىْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ
سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢١﴾

અલ્લાહ તઆલા તુમકો નસીહત કરતે હેં કે અગર તુમ સચમુચ ઈમાનવાલે હો તો ફિર કભી ઐસી બાત કભી મત કરના ﴿૧૭﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા કામ કી બાતેં તુમ્હારે સામને ખોલ ખોલ કે બયાન કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર બાત કો જાનનેવાલે, બડે હિકમતવાલે હેં ﴿૧૮﴾ યકીનન જો લોગ યે ચાહતે હેં કે ઈમાનવાલોં મે બેહયાઈ ફેલે(૧) ઉનકે લિયે દુનિયા ઔર આખિરત મેં દર્દનાક અઝાબ હે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો જાનતે હેં(૨) ઔર તુમ નહીં જાનતે હો ﴿૧૯﴾ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ ઔર ઉસકી રહમત તુમ પર ન હોતી(તો તુમ મેં સે કોઈ ભી અઝાબ સે ન બચતા) ઔર યે કે અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ મહેરબાની કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૨૦﴾

એ ઈમાનવાલો ! તુમ શયતાન કે કદમોં પર મત ચલો ઔર જો ભી શયતાન કે કદમોં પર ચલતા હે તો યકીનન વો(શયતાન) તો બેહયાઈ ઔર બુરાઈ કે કામ કરને કે લિયે કહેગા, ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ ઔર ઉસ્કી રહમત તુમ પર ન હોતી તો તુમ મેં સે કોઈ ભી(ગુનાહ સે તૌબા કરકે) કભી ભી પાક સાફ ન હોતા(૩); લેકિન અલ્લાહ તઆલા જિસ્કો ચાહતે હેં ઉસ્કો(તૌબા કી તૌફીક દેકર)પાક સાફ કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો હર બાત સુનનેવાલે ઔર હર ચીઝ જાનનેવાલે હેં ﴿૨૧﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બેહયાઈ કા ચર્ચા હો. એહલે ઈમાન કા સમાજ બેહયાઈવાલે કામો ઔર બાતોં સે પાક રેહના ચાહિયે, ગલત બાતોં કા ચર્ચા ઔર ઉસ્કો સીખના સીખાના ઉસ્કે નયે તરીકે બતાના યે સબ ઈસ મેં શામિલ હેં ઈસ દૌર મેં મીડિયા કે ઝરીયે બહોત બેહયાઈ કો ફેલાને કા કામ હો રહા હે જો હરગિઝ મુનાસિબ નહી હે. (૨) કૌનસા ગુનાહ કિસ દરજે કા હે વો અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં. (૩) તીન નેઅમતો કા ઝિક્ર હે : [૧] તૌબાકી તૌફીક [૨] તૌબાકા કબૂલ હોના [૩] તૌબા કી બરકતસે સફાઈ.

وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُّؤْتُوٓا أُولِي الْقُرْبٰى وَالْمَسٰكِيْنَ وَالْمُهٰجِرِيْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۖ وَلْيَعْفُوا
وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّوْنَ أَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٢٢﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ الْمُحْصَنٰتِ الْغٰفِلٰتِ
الْمُؤْمِنٰتِ لُعِنُوْا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۠ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٣﴾ يَّوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيْهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٤﴾ يَوْمَئِذٍ يُّوَفِّيْهِمُ اللّٰهُ دِيْنَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُوْنَ أَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِيْنُ ﴿٢٥﴾ اَلْخَبِيْثٰتُ
لِلْخَبِيْثِيْنَ وَالْخَبِيْثُوْنَ لِلْخَبِيْثٰتِ ۚ وَالطَّيِّبٰتُ لِلطَّيِّبِيْنَ وَالطَّيِّبُوْنَ لِلطَّيِّبٰتِ ۚ أُولٰٓئِكَ مُبَرَّءُوْنَ مِمَّا يَقُوْلُوْنَ ۗ
ع لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿٢٦﴾

ઔર જો લોગ તુમ મેં બડે દરજેવાલે હેં(૧) ઔર માલ મેં બડે હેં વો ઐસી કસમ ન ખા લેવેં કે વો રિશતેદારોં કો ઔર મોહતાજોં કો ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં હિજરત કરનેવાલોં કો(કુછ) નહી દેંગે; બલ્કે(ઐસે લોગોં કા) કુસૂર માફ કર દે ઔર ઉનકો જાને દે, કયા તુમકો યે પસંદ નહી હે કે અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દે ? ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૨૨﴿ યકીનન જો લોગ પાકદામન, ભોલી ભાલી(૨) ઈમાનવાલી ઔરતોં પર તોહમત લગાતે હેં ઉનકે લિયે દુનિયા ઔર આખિરત મેં લાનત કી જાતી હે ઔર ઉનકે લિયે બડા અઝાબ હે ﴾૨૩﴿ જિસ દિન ઉનકે ખિલાફ ઉનકી ઝબાનેં ઔર ઉનકે હાથ ઔર ઉનકે પૈર જો(બુરે) કામ કે વો કરતે થે ઉનકે બારે મેં ગવાહી દેંગે ﴾૨૪﴿ ઉસ દિન જિસ સઝા કે વો હકદાર હેં અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઉનકી વો પૂરી સઝા દે દેંગે ઔર વો જાન લેંગે કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી સચ્ચે હેં(ઔર સારી બાતોં કી હકીકત કો) ખોલનેવાલે હેં ﴾૨૫﴿ ગંદી ઔરતે ગંદે મર્દો કે લિયે મુનાસિબ હેં(૩) ઔર ગંદે મર્દ ગંદી ઔરતોં કે લિયે મુનાસિબ હેં ઔર પાકીઝા ઔરતેં પાકીઝા મર્દો કે લિયે મુનાસિબ હેં ઔર પાકીઝા મર્દ પાકીઝા ઔરતોં કે લિયે મુનાસિબ હેં, જો(તોહમત કી) બાત વો(મુનાફિક) લોગ કેહતે હેં વો(નેક મર્દ ઔર ઔરતેં) ઉસસે બિલ્કુલ બરી(યાની ઈસ્સે કોઈ વાસ્તા નહી) હેં, ઉનકે લિયે(આખિરત મેં) મગફિરત હે ઔર ઈઝઝત કી રોઝી હે ﴾૨૬﴿

(૧) યે આયત હઝરત અબૂ બક્ર રદિ. કે બારે મે નાઝિલ હુઈ જો ઉનકે મરતબે કો બતાતી હે.

(૨) યાની બુરે કામોં ઔર ઉસ્કે ઈરાદે સે બેખબર હે.

(૩) દુસરા મતલબ : આમ તૌર પર ગંદી બાતેં ગંદો કી ઝબાન સે નીકલતી હે, નેક લોગો કી ઝબાન સે પાકીઝા બાતેં નીકલતી હેં.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ بُيُوْتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَاْنِسُوْا وَتُسَلِّمُوْا عَلٰٓى اَهْلِهَا ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٧﴾ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا فِيْهَآ اَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوْهَا حَتّٰى يُؤْذَنَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ قِيْلَ لَكُمُ ارْجِعُوْا فَارْجِعُوْا
هُوَ اَزْكٰى لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿٢٨﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ مَسْكُوْنَةٍ فِيْهَا مَتَاعٌ
لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ وَمَا تَكْتُمُوْنَ ﴿٢٩﴾ قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوْا فُرُوْجَهُمْ ؕ ذٰلِكَ
اَزْكٰى لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ﴿٣٠﴾

એ ઈમાનવાલો ! તુમ અપને(રેહને કે) ઘરોં કે સિવા દુસરે કે ઘરોં મેં ઉસ વકત તક દાખિલ ન હોં જબ તક તુમ ઈજાઝત ન લે લો ઔર તુમ ઉસ(ઘર) કે રેહનેવાલોં કો સલામ કર લો(૧), યે તુમ્હારે લિયે બેહતર હે, ઉમ્મીદ હે કે તુમ ખ્યાલ રખોગે ﴾૨૭﴿ સો અગર ઉસ(ઘર) મેં તુમકો કોઈ આદમી માલૂમ ન હો(૨) તો જબ તક તુમકો ઈજાઝત ન દે દી જાવે વહાં તક તુમ ઉસ(ઘર) મેં દાખિલ મત હોવો ઔર અગર(ઈજાઝત ન મિલે ઔર) તુમકો(જવાબ મેં યૂં) કેહ દિયા જાએ કે ''તુમ વાપસ તશરીફ લે જાઓ'' તો તુમ વાપસ લૌટકર ચલે જાઓ, યહી તુમ્હારે લિયે પાકીઝા તરીકા હે ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો અચ્છી તરહ જાનનેવાલે હેં ﴾૨૮﴿ તુમ પર કોઈ ગુનાહ નહી હે કે તુમ ઐસે ઘરોં મેં(બગૈર ઈજાઝત) દાખિલ હો જાઓ જિસ્મેં કોઈ આદમી (કાયમી તૌર પર) રેહતા ન હો ઔર ઉસ્મેં તુમ્હારા સામાન ભી રખા હુવા હો(૩) ઔર જો ચીઝ તુમ ઝાહિર કરતે હો ઔર જો ચીઝ તુમ છુપાતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો જાનતે હેં ﴾૨૯﴿ (એ નબી !) ઈમાનવાલે મર્દો સે તુમ કહો કે : વો અપની નઝરોં કો નીચે રખા કરેં ઔર અપની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કિયા કરેં, યહી ઉનકે લિયે બડા પાકીઝા તરીકા હે, યકીનન જો કામ વો કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા કો ઉસ્કી પૂરી ખબર હે ﴾૩૦﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જબ તક મકાન મેં રેહનેવાલોં સે સલામ ન કર લો.
(૨) હકીકત મેં ઘર મેં કોઈ નહી હે યા ઘર મેં હે; લેકિન તુમકો જવાબ ન મિલે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉસસે તુમકો ભી ફાયદા ઉઠાને કા હક હો.
નોટ : આમ મેહમાનખાના, મરકઝ, આમ ખાનકાહ, ઈસ તરહ કી આમ ઈજાઝત વાલી જગહેં વહાં કયામ કે લિયે જો કાયદે હેં ઉનકી પાબંદી કી જાએ.

وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنٰتِ يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوْجَهُنَّ وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ
بِخُمُرِهِنَّ عَلٰى جُيُوْبِهِنَّ ۪ وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا لِبُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اٰبَآئِهِنَّ اَوْ اٰبَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اَبْنَآئِهِنَّ اَوْ اَبْنَآءِ
بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنِيْٓ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنِيْٓ اَخَوٰتِهِنَّ اَوْ نِسَآئِهِنَّ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ اَوِ التّٰبِعِيْنَ غَيْرِ اُولِي
الْاِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ اَوِ الطِّفْلِ الَّذِيْنَ لَمْ يَظْهَرُوْا عَلٰى عَوْرٰتِ النِّسَآءِ ۪ وَلَا يَضْرِبْنَ بِاَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِيْنَ
مِنْ زِيْنَتِهِنَّ ؕ وَتُوْبُوْٓا اِلَى اللّٰهِ جَمِيْعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُوْنَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۳۱﴾

ઔર(એ નબી !) તુમ ઈમાનવાલી ઔરતોં કો(ભી) કહો કે : વો અપની નઝરોં કો નીચે રખા કરેં ઔર અપની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કિયા કરેં(૧) ઔર અપની સજાવટ(૨) (કિસી પર ભી) ઝાહિર ન કરેં; મગર જો ઉસ્મેં સે(મજબૂરન) ઝાહિર હો જાએ(૩) ઔર અપની ઓઢનીયાં(દુપટ્ટે) અપને ગિરેબાનોં (સર કે સાથ કમીસ મે કોલર કે પાસ ગલે વાલે હિસ્સે) પર ડાલ દિયા કરેં(૪) ઔર અપની સજાવટ(કિસી પર) ઝાહિર ન કરેં, હાં ! અપને શોહરોં કે સામને યા અપને બાપોં કે સામને યા અપને શોહરોં કે બાપોં કે સામને યા અપને બેટોં કે સામને યા અપને શોહરોં કે બેટોં કે સામને યા અપને ભાઈયોં કે સામને યા અપને ભાઈયોં કે બેટોં કે સામને યા અપની બેહનોં કે બેટોં કે સામને યા અપની (મિલને જુલને વાલી) ઔરતોં કે સામને, યા અપને હાથ કી માલિકી મેં જો (બાંદીયાં) હેં ઉનકે સામને યા (ખાને પીને કે વાસ્તે) કિસી કે સાથ હો કર આનેવાલે(૫) જિનકે દિલ મેં કોઈ મરદાના ખ્વાહિશ ન હો યા ઐસે (નાદાન) બચ્ચોં કે સામને જિનકો (અભી તક) ઔરતોં કે (બદન કે) છુપે હુએ હિસ્સોં કે બારે મેં કોઈ ખબર ન હો ઔર (મુસલમાન) ઔરતોં કો ચાહિયે કે અપને પૈરોં કો (ઝમીન પર ઝોર સે) ઈસ તરહ ન મારે કે ઉસ્કી જો ઝીનત છુપી હુઈ હે વો માલૂમ હો જાએ(૬) ઔર એ ઈમાનવાલો ! તુમ સબ અલ્લાહ તઆલા કે સામને તૌબા કરો; તાકે તુમ લોગ કામયાબી પાઓ ﴿૩૧﴾

---

(૧) કુર્આન મેં આમ તૌર પર મર્દ ઔરત દોનોં કે લિયે એક હી સાથ અહકામ બયાન કિયે જાતે હેં; લેકિન નિગાહ ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત કે લિયે દોનોં કો અલગ અલગ હુકમ દિયા ગયા, યે ઉસ્કી એહમિયત કો બતાતા હે. (૨) ઔર ઝીનત યાની ઝીનત કે આઝા(અંગ) કો ખાસકર છુપાવે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) મગર જો(આમ તૌર પર) ખુદ હી ખુલા રેહ જાતા હે જૈસે હથેલી, કદમ વગૈરા.

(૪) યાની ગલા ઔર સીના ઢક જાએ ઈસ તરહ ઓઢની ઓઢે. (૫) તાબિઈન કા દુસરા તર્જુમા : ઘર મેં ખિદમત (કામ) કરને વાલે જિનકે દિલોં મેં શહવત કા તકાઝા નહીં હોતા. (૬) (દુસરા તર્જુમા) (મુસલમાન) ઔરતેં અપને પૈરોં કો ઝમીન પર મારતે હુએ છુપી હુઈ ઝીનત કો(છમ છમ) ઝાહિર કરતી હુએ ન ચલેં.

وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصّٰلِحِيْنَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَآئِكُمْ ؕ اِنْ يَّكُوْنُوْا فُقَرَآءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ
وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٣٢﴾ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ وَالَّذِيْنَ يَبْتَغُوْنَ الْكِتٰبَ
مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوْهُمْ اِنْ عَلِمْتُمْ فِيْهِمْ خَيْرًا ۖ وَّاٰتُوْهُمْ مِّنْ مَّالِ اللّٰهِ الَّذِيْۤ اٰتٰىكُمْ ؕ وَلَا تُكْرِهُوْا
فَتَيٰتِكُمْ عَلَى الْبِغَآءِ اِنْ اَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِّتَبْتَغُوْا عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَمَنْ يُّكْرِهْهُّنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنْ بَعْدِ
اِكْرَاهِهِنَّ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣٣﴾

તુમ મેં સે જિન(આઝાદ મર્દો ઔર ઔરતો) કા નિકાહ ન(૧) હુવા હો ઉનકા નિકાહ કરાઓ ઔર તુમ્હારે ગુલામોં ઔર બાંદિયોં મે સે જો નેક હોં ઉનકા ભી(નિકાહ કરાઓ) અગર વો મોહતાજ હોંગે તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો અપની ફઝલ સે ગની કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત વુસઅત (વિશાળતા) વાલે, હર ચીઝ જાનને વાલે હેં ﴾૩૨﴿ ઔર જિન લોગોં કો નિકાહ કી તાકત ન હો વો ખુદ કો કાબુ મેં રખેં(૨), યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા ઉન કો અપને ફઝલ સે માલદાર કર દેં ઔર તુમ્હારી માલિકી કે ગુલામ ઔર બાંદી મેં સે જો ભી મુકાતબત (યાની ગુલામ માલ લેકર આઝાદ કરને કા મામલા) કરના ચાહે તો ઉન મેં સે જિન મેં ભી તુમ કો ભલાઈ(૩) નઝર આવે તો ઉનકો મુકાતબ બનાલો, ઔર(એ મુસલમાનો !) અલ્લાહ તઆલા ને જો માલ તુમ કો દિયા હે ઉસ મેં સે તુમ ઉન(ગુલામ ઔર બાંદીયોં) કો ભી દો(૪), તુમ દુન્યવી ઝિંદગી કા સામાન હાસિલ કરને કે લિયે તુમ્હારી બાંદીયોં કો અગર વો પાક દામન રેહના ચાહતી હોં તો ઝિના(કા કામ કરાને) પર મજબૂર મત કરો ઔર જો આદમી ભી ઉન(બાંદીયોં) કો(ઝિના પર) મજબૂર કરેગા તો યકીન રખો કે ઉન(બાંદીયોં) કી મજબૂરી કે બાદ અલ્લાહ તઆલા તો બડે હી માફ કરને વાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હેં(૫) ﴾૩૩﴿

---

(૧) ચાહે અબ તક નિકાહ ન હુવા હો યા તલાક યા વફાત કી વજહ સે નિકાહ ન રહા હો. ઔર નિકાહ કે લાયક હો. (૨) (દુસરા તર્જુમા) વો પાક દામન રહેં.

(૩) (યાની નેકી કી નીશાનિયાં ઉન મેં હો ઔર રકમ ચુકા ને કી સલાહિયત હો ઔર આઝાદી કે બાદ ઈસ્લામ ઔર મુસલમાન કે લિયે ખતરા ન હો.

(૪)યાની રકમ ચુકા ને મેં માલી મદદ કરો, ઝકાત ભી દે સકતે હેં ઔર નકકી કી હુઈ રકમ મેં કમી ભી કર સકતે હે. (૫) ઔર ઝબરદસ્તી કરને વાલે માલિક ગુનેહગાર હોગેં.

وَلَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ وَّمَثَلًا مِّنَ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿٣٤﴾
اَللّٰهُ نُوْرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ مَثَلُ نُوْرِهٖ كَمِشْكٰوةٍ فِيْهَا مِصْبَاحٌ ؕ اَلْمِصْبَاحُ فِيْ زُجَاجَةٍ ؕ اَلزُّجَاجَةُ
كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُّوْقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُّبٰرَكَةٍ زَيْتُوْنَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَّلَا غَرْبِيَّةٍ ۙ يَّكَادُ زَيْتُهَا يُضِيْٓءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ
نَارٌ ؕ نُوْرٌ عَلٰى نُوْرٍ ؕ يَهْدِى اللّٰهُ لِنُوْرِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٣٥﴾ فِيْ
بُيُوْتٍ اَذِنَ اللّٰهُ اَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ ۙ يُسَبِّحُ لَهٗ فِيْهَا بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ ﴿٣٦﴾

ઔર પક્કી બાત હે કે હમ ને તુમ પર ખુલે ખુલે અહકામ ઔર તુમ સે પેહલે જો કૌમ ગુઝર ગઈ ઉનકે કુછ હાલાત ઉતારે હેં ઔર તકવાવાલોં કે લિયે નસીહત હે ﴿૩૪﴾

અલ્લાહ તઆલા તો આસમાનોં ઔર ઝમીન કા નૂર હેં(૧), ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કે નૂર કી મિસાલ ઐસી હે જૈસે કે એક તાકચા (ગોંખલા) હો (ઔર) જિસમેં ચિરાગ હો, ચિરાગ શીશે કે અંદર હો, શીશા ઐસા હો જૈસે એક સિતારા મોતી કી તરહ ચમકતા હુવા, વો ચિરાગ બરકત વાલે દરખ્ત ઝૈતૂન (કે તેલ) સે રોશન કિયા જાતા હે, જો (દરખ્ત સિર્ફ) પૂરબ કી તરફ ભી ન હો ઔર પશ્ચિમ કી તરફ ભી ન હો(૨) ઐસા લગતા હે કે ઉસ કા તેલ ખૂદ હી રોશની દે દેવે, ચાહે ઉસકો આગ ભી ન લગી હો (અગર આગ ભી લગા દી જાવે તો) રોશની પર રોશની હો જાએગી, અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં અપને નૂર તક પહોંચા દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા લોગોં કે ફાયદે કે લિયે મિસાલેં બયાન કરતે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા તો હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴿૩૫﴾ (અલ્લાહ તઆલા કે દિયે હુવે નૂર સે હિદાયત પાને વાલે બંદે ઐસે ઘરોં મે જા કર અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરતે હેં) જિન ઘરોં કે બારે મેં અલ્લાહ તઆલા ને યે હુકમ દિયા હે કે ઉન (ઘરોં) કો (તાઝીમ કા) ઉંચા મકામ દિયા જાએ(૩) ઔર (યે હુકમ ભી દિયા કે) ઉન (મકાનોં) મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા નામ ભી લિયા જાવે ઉન (મકાનોં) મેં સુબહ, શામ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તસ્બીહ પઢતે હેં ﴿૩૬﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા(હિદાયત કા) નૂર દેને વાલે હેં આસમાનોં(મેં રેહનેવાલોં)ઔર ઝમીન(મેં રેહનેવાલોં) કો.

(૨) યાની પૂરા દિન ઉસકો ધૂપ લગતી હે, ઝૈતૂન કે દરખ્ત કો જિતની ઝિયાદહ ધૂપ મિલેગી ઉસ કે ફલ સે નિકલને વાલા તેલ બહોત ઝિયાદહ ચમકદાર હોતા હે.

(૩) ઉસ તાઝીમ કે સાથ મસ્જિદ કી તામીર કી તરફ ઈશારા હે.

رِجَالٌ ۙ لَّا تُلْهِيْهِمْ تِجَارَةٌ وَّلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوةِ وَاِيْتَآءِ الزَّكٰوةِ ۙ يَخَافُوْنَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيْهِ
الْقُلُوْبُ وَالْاَبْصَارُ ﴿٣٧﴾ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا وَيَزِيْدَهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ۗ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ
حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍۭ بِقِيْعَةٍ يَّحْسَبُهُ الظَّمْاٰنُ مَآءً ۗ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَهٗ لَمْ يَجِدْهُ شَيْـًٔا وَّوَجَدَ
اللّٰهَ عِنْدَهٗ فَوَفّٰىهُ حِسَابَهٗ ۗ وَاللّٰهُ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ اَوْ كَظُلُمٰتٍ فِيْ بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَّغْشٰىهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ
سَحَابٌ ۗ

વો મર્દ જિન કો કોઈ તિજારત ઔર ખરીદના, બેચના અલ્લાહ તઆલાકી યાદ સે ઔર નમાઝ કો કાઈમ કરને સે ઔર ઝકાત કો દેને સે ગફલત મેં નહી ડાલતી હે વો ઐસે દિન(કયામત) સે ડરતે હેં જિસમેં(બહુત સારે) દિલ ઔર આખેં ઉલટ જાએગી(૧) ﴿૩૭﴾ નતીજે મેં યે હોગા કે અલ્લાહ તઆલા ઉનકે કિયે હુવે કામોં કા ઉન કો બેહતરીન બદલા દેંગે(૨) ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) અપને ફઝલ સે ઉનકો ઝિયાદહ ભી દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં ઉસકો બેહિસાબ રોઝી દેતે હેં ﴿૩૮﴾ ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઉનકે આમાલ ઐસે હેં(૩) જૈસે ચટીયલ મેદાન મેં ચમકતી હુઈ રેત, પ્યાસા ઉસકો(દૂર સે) પાની સમજતા હે, યહાં તક કે જબ વો ઉસ કે પાસ પહોંચતા હે તો દેખતા હે કે વો તો કુછ ભી નહી થા(૪) ઔર વો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકે પાસ પાતા હે(૫) સો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ(કી ઝિંદગી) કા હિસાબ પૂરા પૂરા ચુકા દેતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત જલ્દી હિસાબ લેને વાલે હેં ﴿૩૯﴾ યા(ઉસ્કી મિસાલ) જૈસે ગેહરે સમંદર મેં અધંરે ફેલે હુવે હોં(૬) ઉસ(સમંદર કી ઉપરવાલી સતહ) કો એક મોજ ને(ઉપર સે) ઢાંક રખા હો, કે ઉસ(મોજ) કે ઉપર દૂસરી મોજ હો જિસ કે ઉપર બાદલ હો,

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) દિલ ઔર આંખે મુઝતરીબ(બેચેન) હોગી. યાની આંખ સે ઈધર ઉધર દેખતે હોંગે કે આમાલ નામા કિસ તરફ સે મિલતા હે.(૨) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઉનકે બેહતરીન કામોં કા બદલા દેગા.(૩) ઈસ આયત મેં વો કાફિર મુરાદ હેં જો મરને બાદ દોબારા ઝિંદા હોને કો માનતે હેં ઔર અપને ખ્યાલ કે મુતાબિક આખિરત કી ઝિંદગી મેં કામ આવે ઐસે કુછ આમાલ દુનિયા મેં કરતે હેં; લેકિન ઈમાન ન હોને કી વજહ સે વો આમાલ બે ફાયદા હોંગે.

(૪)(દુસરા તર્જુમા) ઉસકો કુછ ભી નહી મિલા. (૫) યાની અલ્લાહ તઆલા કે ફેસલે મૌત કો. (૬) જો કયામત હી કો નહી માનતે ઉન કાફિરો કી મિસાલ.

ع ظُلُمٰتٌۢ بَعۡضُهَا فَوۡقَ بَعۡضٍ ؕ اِذَاۤ اَخۡرَجَ يَدَهٗ لَمۡ يَكَدۡ يَرٰىهَا ؕ وَمَنۡ لَّمۡ يَجۡعَلِ اللّٰهُ لَهٗ نُوۡرًا فَمَا لَهٗ مِنۡ نُّوۡرٍ ﴿۴۰﴾
اَلَمۡ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهٗ مَنۡ فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَالطَّيۡرُ صٰٓفّٰتٍ ؕ كُلٌّ قَدۡ عَلِمَ صَلَاتَهٗ وَتَسۡبِيۡحَهٗ ؕ
وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌۢ بِمَا يَفۡعَلُوۡنَ ﴿۴۱﴾ وَلِلّٰهِ مُلۡكُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ۚ وَاِلَى اللّٰهِ الۡمَصِيۡرُ ﴿۴۲﴾ اَلَمۡ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزۡجِىۡ سَحَابًا ثُمَّ
يُؤَلِّفُ بَيۡنَهٗ ثُمَّ يَجۡعَلُهٗ رُكَامًا فَتَرَى الۡوَدۡقَ يَخۡرُجُ مِنۡ خِلٰلِهٖ ۚ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مِنۡ جِبَالٍ فِيۡهَا مِنۡۢ بَرَدٍ
فَيُصِيۡبُ بِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ وَيَصۡرِفُهٗ عَنۡ مَّنۡ يَّشَآءُ ؕ يَكَادُ سَنَا بَرۡقِهٖ يَذۡهَبُ بِالۡاَبۡصَارِ ﴿۴۳﴾

અંધેરે હી અંધેરે એક દુસરે પર છાયે હુવે હોં, જબ કોઈ આદમી અપના હાથ બાહિર નિકાલે તો ઉસકો દેખ ભી ન પાવે ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા હી નૂર અતા ન કરે ઉસકો કહી ભી નૂર નહી મિલ સકતા ﴾૪૦﴿

કયા આપકો માલૂમ નહી કે આસમાનોં ઔર ઝમીન મે જો કોઈ ભી(મખ્લૂકાત) હેં ઓર જો પરિન્દે પર ફેલાયે ફિરતે હેં અલ્લાહ તઆલા કી તસ્બીહ બયાન કરતે હેં, હર એક ને અપની નમાઝ(યાની ઈબાદત)(૧) ઔર અપની તસ્બીહ(કે તરીકે) કો જાન રખા હે ઔર જો કામ ભી વો કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ જાનતે હે ﴾૪૧﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન કી બાદશાહત અલ્લાહ તઆલા કે હી લિયે હે ઔર(હર એક કો) અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લૌટ કર જાના હે ﴾૪૨﴿ કયા તુમને(યે અજીબ મંઝર) નહી દેખા કે અલ્લાહ તઆલા બાદલોં કો ચલાતે હેં, ફિર(અલ્લાહ તઆલા હી ઉનકો) આપસ મેં(એક દૂસરે કે સાથ) જોડ દેતે હેં, ફિર ઉનકો તેહ પર તેહ (એક સ્તર પર બીજુ સ્તર) બના કર (ઘટા કી શકલ મેં) રખતે હેં, ફિર તૂ બારીશ કો ઉસ(બાદલ) કે દરમિયાન સે બરસ્તા દેખેગા ઔર આસમાન મેં(બાદલ કી શકલ મેં) જો પહાડ હોતે હેં વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન મેં સે ઓલે (બરફ કી બારિશ) બરસાતે હેં, સો જિસકે લિયે ચાહતે હેં ઉસકે લિયે મુસીબત બનાતે હેં ઔર જિસ્કો ચાહતે હેં ઉસસે બચા લેતે હેં, ઐસા લગતા હે કે ઉસ્કી બિજલી કી ચમક આંખો(કી બિનાઈ) કો અબ ઉચક કર લે જાયેગી ﴾૪૩﴿

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા કે સામને દુઆ ઔર ઈલ્તિજા(વિનંતી) કા તરીકા હર એક કો માલૂમ હે.

يُقَلِّبُ اللّٰهُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّاُولِى الْاَبْصَارِ ﴿۴۴﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّنْ مَّآءٍ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ
عَلٰى بَطْنِهٖ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰى رِجْلَيْنِ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰٓى اَرْبَعٍ ؕ يَخْلُقُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۴۵﴾ لَقَدْ اَنْزَلْنَآ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ ؕ وَاللّٰهُ يَهْدِىْ مَنْ يَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۴۶﴾ وَيَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ
وَبِالرَّسُوْلِ وَاَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ ؕ وَمَآ اُولٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَاِذَا دُعُوْٓا اِلَى اللّٰهِ
وَرَسُوْلِهٖ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَاِنْ يَّكُنْ لَّهُمُ الْحَقُّ يَاْتُوْٓا اِلَيْهِ مُذْعِنِيْنَ ﴿۴۹﴾

અલ્લાહ તઆલા રાત ઔર દિન કો બદલતે રહતે હેં, યકીનન ઉસમેં દેખનેવાલોં કે વાસ્તે બડા ઈબ્રત કા સામાન હે(૧) ﴿૪૪﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને હર ચલને વાલે જાનવર કો પાની સે બનાયા(૨) તો ઉન મે સે કુછ જાનવર તો વો હેં જો અપને પેટ કે બલ ચલતે હેં(જૈસે સાંપ) ઔર ઉન મેં સે કુછ(જાનવર) તો વો હેં જો દો પેર પર ચલતે હેં(જૈસે ઈન્સાન) ઔર ઉન મેં સે કુછ(જાનવર) તો વો હેં જો ચાર પેર પર ચલતે હેં(જૈસે ગાય) અલ્લાહ તઆલા જો ચાહતે હેં પૈદા ફરમાતે હેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં ﴿૪૫﴾ પક્કી બાત યે હે કે હમ ને (હકીકત કો) ખોલકર બતા દેને વાલી આયતેં ઉતાર દી ઔર અલ્લાહ તઆલા જિસકો ભી ચાહતે હેં સીધે રાસ્તે તક પહોંચા દેતે હેં(૩) ﴿૪૬﴾ ઔર યે(મુનાફિકીન) કેહતે હેં કે : હમને અલ્લાહ તઆલા કો ઔર રસૂલ કો માના ઔર હમને ઈતાઅત કી, ફિર ઉસ(કેહને) કે બાદ ઉન(મુનાફિકોં) કી એક જમાઅત(અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે હુકમ સે) ફિર જાતી હે ઔર હકીકત મેં વો ઈમાન વાલે નહીં હે ﴿૪૭﴾ ઔર જબ ઉનકો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી તરફ બુલાયા જાતા હે; તાકે વો(રસૂલ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે મુતાબિક) ઉનકે દરમિયાન ફેસલા કરેં તબ ઉન મેં સે એક જમાઅત કે લોગ મુંહ ફિરા લેતે હેં ﴿૪૮﴾ ઔર અગર ખુદ ઉન(મુનાફિકોં) કા(કિસી સે) કુછ હક નિકલતા હો તો બડે ફરમાંબરદાર બન કર ઉસ(રસૂલ) કે પાસ ચલે આતે હેં ﴿૪૯﴾

---

(૧) યાની ઈબ્રત વો હાસિલ કરે જો સમજને કી નિય્યત સે ગૌર કરકે દેખે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) એક તરહ કે પાની સે બનાયા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) સીધે રાસ્તે પર ચલાતે હેં.

ع اَفِیۡ قُلُوۡبِہِمۡ مَّرَضٌ اَمِ ارۡتَابُوۡۤا اَمۡ یَخَافُوۡنَ اَنۡ یَّحِیۡفَ اللّٰہُ عَلَیۡہِمۡ وَرَسُوۡلُہٗ ؕ بَلۡ اُولٰٓئِکَ ہُمُ الظّٰلِمُوۡنَ ﴿۵۰﴾
اِنَّمَا کَانَ قَوۡلَ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ اِذَا دُعُوۡۤا اِلَی اللّٰہِ وَرَسُوۡلِہٖ لِیَحۡکُمَ بَیۡنَہُمۡ اَنۡ یَّقُوۡلُوۡا سَمِعۡنَا وَاَطَعۡنَا ؕ
وَاُولٰٓئِکَ ہُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ ﴿۵۱﴾ وَمَنۡ یُّطِعِ اللّٰہَ وَرَسُوۡلَہٗ وَیَخۡشَ اللّٰہَ وَیَتَّقۡہِ فَاُولٰٓئِکَ ہُمُ الۡفَآئِزُوۡنَ ﴿۵۲﴾ وَاَقۡسَمُوۡا بِاللّٰہِ
جَہۡدَ اَیۡمَانِہِمۡ لَئِنۡ اَمَرۡتَہُمۡ لَیَخۡرُجُنَّ ؕ قُلۡ لَّا تُقۡسِمُوۡا ۚ طَاعَۃٌ مَّعۡرُوۡفَۃٌ ؕ اِنَّ اللّٰہَ خَبِیۡرٌۢ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۵۳﴾

કયા ઉન કે દિલોં મેં(કુફ્ર કી) બિમારી હે યા વો(આપ કે રસૂલ હોને કે બારે મેં) કોઈ શક મેં પડે હેં યા ઉનકો કોઈ ખૌફ હે કે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકા રસૂલ ઉન પર ઝુલ્મ કરેંગે ? બલ્કે વહી લોગ ઝુલ્મ કરનેવાલે હેં ﴿૫૦﴾

ઈમાનવાલોં કી બાત તો યે હોતી હે કે જબ કે ઉનકો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી તરફ ઈસ(મકસદ) કે લિયે બુલાયા જાતા હે કે રસૂલ ઉન કે દરમિયાન ફેસલા કરેં તો વો(ખુશી સે) કેહતે હેં કે : હમ ને સુન લિયા ઔર હમને બાત માન લી(૧) ઔર વહી લોગ કામયાબ હોને વાલે હેં ﴿૫૧﴾ ઔર જો આદમી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસ કે રસૂલ કી બાત માનતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હે ઔર ઈસ (અલ્લાહ તઆલા) કી નાફરમાની સે બચતા હે સો વહી લોગ કામયાબ હોને વાલે હેં(૨) ﴿૫૨﴾ ઔર વો(મુનાફિકીન) બડી તાકીદ સે અલ્લાહ તઆલા(કે નામ) કી કસમ ખા કર કેહતે હેં કે : અગર આપ ઉનકો(જિહાદ યા હિજરત કે લિયે નિકલને કા) હુકમ દેં તો વો ઝરૂર(સબ છોડ કર) નિકલ જાયેંગે, તો ઉનકો(જવાબ મેં) કહો : બસ કસમેં મત ખાઓ(૩) તુમ્હારી ફરમાંબરદારી(કી હકીકત સબકો) માલૂમ હે, જો કામ ભી તુમ લોગ કરતે હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હેં ﴿૫૩﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જબ મોમિનોં કો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલકી તરફ બુલાયા જાતા હે તાકે રસૂલ(અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે મુતાબિક) ઉનકે દરમિયાન ફેંસલા કરે તો જવાબ મેં ઈમાનવાલે(ખૂશી સે) યે બાત કેહતે હેં હમ ને બાત સુન લી ઔર હમ ને ઈતાઅત કર લી.

(૨) ''ફલાહ'' સે મુરાદ દુન્યા આખિરત મેં કામયાબી પા લેના હે, અપના આખરી મકસદ પા લેના, સલામતી કે ઉસૂલ કે સાથ ખૈર કો પા લેના યે ''فَوۡز'' કેહલાતા હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ખાલી ખાલી કસમેં તુમ મત ખાઓ.

قُلْ اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَّا حُمِّلْتُمْ ۭ وَاِنْ تُطِيْعُوْهُ
تَهْتَدُوْا ۭ وَمَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿٥٤﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ
فِي الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۠ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِيْنَهُمُ الَّذِي ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِّنْ
بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا ۭ يَعْبُدُوْنَنِيْ لَا يُشْرِكُوْنَ بِيْ شَيْـًٔا ۭ وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٥٥﴾ وَاَقِيْمُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٥٦﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مُعْجِزِيْنَ فِي الْاَرْضِ ۚ
وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ۭ وَلَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٥٧﴾ ع

ઉનકો કહો કે : તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઈતાઅત કરો ઔર તુમ રસૂલ કી ઈતાઅત કરો, સો અગર તુમ મુંહ ફિરાઓગે(ઔર બાત નહી માનોગે) તો ઉસ(રસૂલ) પર ઈત્ના હી બોજ હે જિસ્કી ઝિમ્મેદારી ઉન પર રખી ગઈ હે ઔર જો કુછ(રસૂલ કી ઈતાઅત કા) બોજ તુમ પર રખા ગયા હે ઉસ્કે ઝિમ્મેદાર તુમ ખૂદ હો ઔર અગર તુમ ઉસ(રસૂલ) કી ઈતાઅત કરોગે તો હિદાયત પર આ જાઓગે ઔર રસૂલ કી ઝિમ્મેદારી તો સાફ સાફ(૧) બાત પહોંચા દેના હે(૨)﴿૫૪﴾ અલ્લાહ તઆલા ને તુમ મેં સે ઈમાનવાલોં કો ઔર નેક કામ કરનેવાલોં કો વાદા કિયા હે કે અલ્લાહ તઆલા ઝમીન મેં ઉનકો ઝરૂર(ઈસ તરહ) હુકૂમતવાલા બનાયેગા જૈસા કે ઉનસે પેહલે લોગોં કો હુકૂમતવાલા બનાયા થા, ઔર ઉનકા જો દીન(અલ્લાહ તઆલા ને) ઉનકે લિયે પસંદ કિયા હે ઉસ્કો ઉનકે લિયે જમા દેંગે ઔર ઉનકે ડર કે બાદ ઉનકો અમન સે ઝરૂર બદલ દેંગે, વો મેરી ઈબાદત કરતે રહેં, મેરે સાથ કિસી કો શરીક ન કરેં ઔર જો આદમી ભી(અલ્લાહ તઆલા કે) ઈસ(વાદે કે ઝાહિર હોને) કે બાદ કુફ્ર કરેગા સો વહી લોગ નાફરમાન હેં ﴿૫૫﴾ ઔર તુમ નમાઝ કાયમ કરો ઔર તુમ ઝકાત દેતે રહો ઔર તુમ રસૂલ કી ઈતાઅત કરો; તાકે તુમ્હારે ઉપર(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) રહમ હો ﴿૫૬﴾ તુમ કાફિરોં કે બારે મેં ઐસા ન સમજો કે વો ઝમીન મેં(કહીં ભાગકર હમકો) થકા દેંગે, ઉનકા ઠિકાના તો આગ હે ઔર વો બહોત હી બુરા ઠિકાના હે ﴿૫૭﴾

---

(૧) રસૂલ કી ઝિમ્મેદારી તબ્લીગ કી ઔર તુમ્હારી ઝિમ્મેદારી ઈતાઅત કી હે.
(૨) ઔર વો પહોંચાને કા કામ તો રસૂલ ને કર લિયા ઔર ઝિમ્મેદારી પૂરી અદા કર દી.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِيَسْتَاْذِنْكُمُ الَّذِيْنَ مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ وَالَّذِيْنَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلٰثَ
مَرّٰتٍ ؕ مِنْ قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَحِيْنَ تَضَعُوْنَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيْرَةِ وَمِنْۢ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَآءِ ۟ؕ ثَلٰثُ عَوْرٰتٍ
لَّكُمْ ؕ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌۢ بَعْدَهُنَّ ؕ طَوّٰفُوْنَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ
الْاٰيٰتِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٥٨﴾ وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَاْذِنُوْا كَمَا اسْتَاْذَنَ الَّذِيْنَ مِنْ
قَبْلِهِمْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٥٩﴾

એ ઈમાનવાલો ! જો ગુલામ ઔર બાંદીયા તુમ્હારી મિલ્કિયત મેં હેં ઔર તુમ મેં સે જો બચ્ચે(અભી તક) બાલિગ નહી હુવે હેં તીન અવકાત મેં(તુમ્હારે પાસ આને કે લિયે) તુમ સે ઈજાઝત લે લિયા કરેં, ફજ્ર કી નમાઝ સે પેહલે ઔર દોપહર મેં જબ તુમ અપને(ઝાઈદ) કપડે ઉતાર કર રખ દીયા કરતે હો ઔર ઈશા કી નમાઝ કે બાદ, તીન વકત તુમ્હારે પરદે કે અવકાત હેં(૧) (ઔર) ઈન(તીન અવકાત) કે અલાવા તુમ પર ઔર ઉન પર કોઈ તંગી નહીં, તુમ્હારા આપસ મેં એક દુસરે કે પાસ આના જાના બહોત ઝિયાદહ ચલતા રેહતા હે ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે અહકામ કો ખોલ ખોલ કે બયાન કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો જાનને વાલે, બડે હિકમત વાલે હે ﴿૫૮﴾ ઔર જબ તુમ મેં કે(તુમ્હારે) બચ્ચે બાલિગ હોને કી હદ કો પહોંચ જાયે(૨) તો વો ભી ઈસી તરહ ઈજાઝત લે લિયા કરેં(૩) જૈસા કે ઉનસે પેહલે(કે બાલિગ હોને વાલે) ઈજાઝત લેતે હેં, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે અપને અહકામ કો ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો(હર હર ચીઝ કો) જાનતે હેં, બડે હિકમત વાલે હેં ﴿૫૯﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) યે તીન તુમ્હારે બદન ખોલને કે અવકાત હેં.
(૨) કુછ બચ્ચે હમારે ઘરોં મે પેહલે સે આ જાતે હેં તો બાલીગ હો જાને કે બાદ પરદા ઔર ઈજાઝત ઉન કે લિયે ઝરૂરી હો જાવેગી, યે નહી કે બાલીગ હોને સે પેહલે વાલા બરતાવ બાદ મેં ભી જારી રહે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉન કે લિયે ભી ઈસી તરહ ઈજાઝત લે લેના ઝરૂરી હે.

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَآءِ الّٰتِیْ لَا یَرْجُوْنَ نِكَاحًا فَلَیْسَ عَلَیْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ یَّضَعْنَ ثِیَابَهُنَّ غَیْرَ مُتَبَرِّجٰتٍۭ بِزِیْنَةٍ ؕ
وَاَنْ یَّسْتَعْفِفْنَ خَیْرٌ لَّهُنَّ ؕ وَاللّٰهُ سَمِیْعٌ عَلِیْمٌ ۝۶۰ لَیْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى
الْمَرِیْضِ حَرَجٌ وَّلَا عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَاْكُلُوْا مِنْۢ بُیُوْتِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ اٰبَآىِٕكُمْ اَوْ بُیُوْتِ اُمَّهٰتِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ
اِخْوَانِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ اَخَوٰتِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ عَمّٰتِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُیُوْتِ خٰلٰتِكُمْ اَوْ
مَا مَلَكْتُمْ مَّفَاتِحَهٗۤ اَوْ صَدِیْقِكُمْ ؕ لَیْسَ عَلَیْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَاْكُلُوْا جَمِیْعًا اَوْ اَشْتَاتًا ؕ

ઔર બડી બૂઢી ઉમર કી ઔરતેં(૧) જિન કો(અબ) નિકાહ કી કોઈ ઉમ્મીદ બાકી નહી રહી વો અપને(ઝાઈદ) કપડે ઉતાર દિયા કરેં તો ઉસ મેં ઉન પર કોઈ ગુનાહ નહી હે(૨); મગર વો ભી અપની ઝીનત કો દિખાતી ન ફિરે ઔર ઉસસે ભી વો(બડી) ઔરતેં બચતી રહેં તો(ઉસ મેં ભી) ઉન કે લિયે ભલાઈ હે ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે સુનનેવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં ﴿૬૦﴾ અંધે પર ઈસ(બાત) મેં કોઈ ગુનાહ નહી હે ઔર લંગડે પર ભી(ઈસ મે) કોઈ ગુનાહ નહી હે ઔર બિમાર પર ભી(ઈસ બાત મેં) કોઈ ગુનાહ નહીં હે ઔર ખૂદ તુમ પર કોઈ ગુનાહ નહીં હે, યે કે તુમ અપને ઘરોં સે(૩) યા(તુમ) અપને બાપોં કે ઘરોં સે યા અપની માઓં કે ઘરોં સે યા અપને ભાઈયોં કે ઘરોં સે યા અપની બેહનોં કે ઘરોં સે યા અપને ચાચાઓં કે ઘરો સે યા અપની ફૂફીયોં કે ઘરોં સે યા અપની મામૂઓં કે ઘરોં સે યા અપની(સગી) ખાલાઓં કે ઘરોં સે યા જિન(ઘરોં) કી ચાબિયાં તુમ્હારે ઈખ્તિયાર મેં હોં ઉન ઘરોં સે યા(તુમ) અપને દોસ્તોં કે ઘરોં સે ખાના ખાઓ(૪) (ફિર) ઈસ મેં તુમ પર કોઈ ગુનાહ નહીં કે તુમ સબ મિલ કર ખાઓ યા અલગ અલગ ખાઓ,

(૧) યાની આમ તૌર પર ઘર મેં બેઠે રેહનેવાલી.

(૨) ઐસી ઔરતેં મુકમ્મલ બુરકા વગૈરા ન ઓઢેં, ઔર સર ઔર બાલ ઢાંકનેવાલી ઓઢની ઔર મુકમ્મલ બદન છુપાને વાલે ઢીલે મોટે કપડેં પેહને હોં તો ઈજાઝત હે, અલ્બત્તા યે ઔરતેં ભી પુરે પુરે પરદે કા એહતિમામ કરેં, ઈસ મેં ખેરિયત હે, શહવત પરસ્તોં કે લિયે રૂખા સુખા ભી બહુત કુછ હોતા હે.

(૩) અપના ખુદ કા ઘર યા અપની અવલાદ કા ઘર યા અપની બીવી કા ઘર મુરાદ હે.

(૪) જિન લોગોં સે બેતકલ્લુફી કા તઅલ્લુક હો, તુમ ઉન કે ઘર મેં, વો તુમ્હારે ઘર મેં આવે ઔર ખાવે, ઐસા દોનોં તરફ સે સિલસિલા જારી હો, ઈસ તરહ આને જાને ખાને પીને સે કિસી કો નારાઝી ન હોતી હો વો મુરાદ હે.

فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوْتًا فَسَلِّمُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبٰرَكَةً طَيِّبَةً ۭ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٦١﴾

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَاِذَا كَانُوْا مَعَهٗ عَلٰٓى اَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوْا حَتّٰى يَسْتَاْذِنُوْهُ ۭ اِنَّ الَّذِيْنَ يَسْتَاْذِنُوْنَكَ اُولٰۗىِٕكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۚ فَاِذَا اسْتَاْذَنُوْكَ لِبَعْضِ شَاْنِهِمْ فَاْذَنْ لِّمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللّٰهَ ۭ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٦٢﴾

સો જબ તુમ ઘરોં મે દાખિલ હોં તો અપને લોગોં કો(યાની મુસલમાનોં કો) સલામ કિયા કરો, યે મુલાકાત કે વકત કી બરકત(૧) વાલી પાકીઝા દુઆ હે(૨) જો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મુકર્રર(નકકી) કી ગઈ હે, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે અહકામ કો ખોલ ખોલ કર બયાન કરતે હેં; તાકે તુમ સમજો ﴿૬૧﴾ યકીનન ઈમાન વાલે વો હે જો(દિલ સે) અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસ્કે રસૂલ પર ઈમાન લાયે ઔર જબ વો ઉસ(રસૂલ) કે સાથ ઈજતિમાઈ કામ મેં શરીક હોતે હેં તો રસૂલ સે ઈજાઝત લિયે બગૈર(કહી) નહી ચલે જાતે, યકીનન જો લોગ આપ સે ઈજાઝત લેતે હેં યહી વો લોગ હેં જો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસ કે રસૂલ પર ઈમાન રખતે હેં, સો જબ વો અપને કિસી કામ કે લિયે(જાને કી) તુમ સે ઈજાઝત માંગે તો તુમ ઉન મેં સે જિસ કે લિયે ભી ચાહો ઈજાઝત દે દો(૩) ઔર તુમ ઉનકે લિયે અલ્લાહ તઆલા સે ઈસ્તિગફાર કરો(૪),યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે માફ કરને વાલે,બડે રહમ કરને વાલે હેં ﴿૬૨﴾

(૧) સવાબ ઔર દુઆએં મિલતી હેં ઈસ લિયે બરકત.

(૨) સામનેવાલે કા દિલ ઈસ્સે ખુશ હોતા હે.

(૩) ઈસ લિયે કે મુમકિન હે કે જિસ કામ કો ઈજાઝત તલબ કરનેવાલે ને ઝરૂરી સમજા વો હકીકત મેં ઝરૂરી ન હો.

(૪) ઈસ લિયે કે ઝાહિર મે દુન્યવી કામ કો દીની કામ સે આગે રખા યા ગૈર ઝરૂરી કામ કો અપની ફિકર સે ઝરૂરી સમજ લિયા હો; ઉસ પર ઈસ્તિગફાર હે.

لَا تَجۡعَلُوۡا دُعَآءَ الرَّسُوۡلِ بَيۡنَكُمۡ كَدُعَآءِ بَعۡضِكُمۡ بَعۡضًا ؕ قَدۡ يَعۡلَمُ اللّٰهُ الَّذِيۡنَ يَتَسَلَّلُوۡنَ مِنۡكُمۡ لِوَاذًا ۚ
فَلۡيَحۡذَرِ الَّذِيۡنَ يُخَالِفُوۡنَ عَنۡ اَمۡرِهٖۤ اَنۡ تُصِيۡبَهُمۡ فِتۡنَةٌ اَوۡ يُصِيۡبَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿۶۳﴾ اَلَاۤ اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ
وَالۡاَرۡضِ ؕ قَدۡ يَعۡلَمُ مَاۤ اَنۡتُمۡ عَلَيۡهِ ؕ وَيَوۡمَ يُرۡجَعُوۡنَ اِلَيۡهِ فَيُنَبِّئُهُمۡ بِمَا عَمِلُوۡا ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىۡءٍ عَلِيۡمٌ ﴿۶۴﴾ ع

તુમ રસૂલ કે બુલાને કો ઐસા(મા'મૂલી) મત સમજો જૈસા કે આપસ મેં તુમ એક દુસરે કો બુલા લિયા કરતે હો(૧) પક્કી બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા તુમ મેં સે ઐસે લોગોં કો(ખૂબ) જાનતે હેં જો કિસી કી આડ મેં(આંખ બચાકર) ચુપકે સે(બગૈર ઈજાઝત) મજલિસ સે ખિસક જાતે હેં, સો જો લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે હુકમ(જો રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે વાસ્તે સે આયા ઉસ) કી મુખાલફત(વિરોધ) કરતે હેં ઉનકો ઈસ બાત સે ડરના ચાહિયે કે ઉન પર કોઈ(દુન્યવી) આફત આ પડે યા ઉનકો દર્દનાક અઝાબ આ પહોંચે ﴾૬૩﴿ યાદ રખો ! જો કુછ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં હે વો યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી કી માલિકી મેં હે જિસ હાલત પર તુમ હો(૨) વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કો જાનતે હેં ઔર જિસ દિન સબ લોગ ઉનકી તરફ લૌટાયે જાયેંગે તો જો કામ વો લોગ કરતે થે વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો બતલા દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૬૪﴿

(૧) : [૧] રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કિસી કો બુલાવે તો જાના ઉસ્કે લિયે ઝરૂરી હો જાતા હે, હમારે આપસ કી તરહ નહીં કે બુલાને પર ગયે તો ગયે ન ગયે તો કયા.

[૨] આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે બાત કરને કે લિયે યા આપકે નામ કે લિયે અદબવાલે અલ્ફાઝ કો ઈસ્તેઅમાલ કિયા જાવે, આપસ મેં એક દુસરે કો જૈસે બેતકલ્લુફ(બેધડક) આવાઝ દેતે હેં, એક દુસરે કો બેતકલ્લુફાના અંદાઝ મે યાદ કરતે હેં વૈસા ન હો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિસ ચાલ ચલત પર તુમ હો. (તીસરા તર્જુમા) જિસ રવીશ (ચાલ) પર તુમ લોગ હોં.

સૂરએ ફુરકાન

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૭૭) આયતેં હેં. સૂરએ યાસીન કે બાદ ઔર સૂરએ ફાતિર સે પેહલે (૪૨) નંબર પર ઉતરી.

ફુરકાન : યાની દો ચીઝો મેં ફર્ક કરના. ઈસ સૂરત મેં ઐસી પકકી બાતેં હેં જિનસે હક ઔર બાતિલ કે દરમિયાન ફેસલા હો જાતા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
تَبٰرَكَ الَّذِیۡ نَزَّلَ الۡفُرۡقَانَ عَلٰی عَبۡدِہٖ لِیَکُوۡنَ لِلۡعٰلَمِیۡنَ نَذِیۡرَا ۙ﴿۱﴾ الَّذِیۡ لَہٗ مُلۡكُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَلَمۡ یَتَّخِذۡ
وَلَدًا وَّلَمۡ یَکُنۡ لَّہٗ شَرِیۡكٌ فِی الۡمُلۡكِ وَخَلَقَ کُلَّ شَیۡءٍ فَقَدَّرَہٗ تَقۡدِیۡرًا ﴿۲﴾ وَاتَّخَذُوۡا مِنۡ دُوۡنِہٖۤ اٰلِـہَۃً لَّا یَخۡلُقُوۡنَ شَیۡـًٔا
وَّہُمۡ یُخۡلَقُوۡنَ وَلَا یَمۡلِکُوۡنَ لِاَنۡفُسِہِمۡ ضَرًّا وَّلَا نَفۡعًا وَّلَا یَمۡلِکُوۡنَ مَوۡتًا وَّلَا حَیٰوۃً وَّلَا نُشُوۡرًا ﴿۳﴾ وَقَالَ الَّذِیۡنَ
کَفَرُوۡۤا اِنۡ ہٰذَاۤ اِلَّاۤ اِفۡكُ ۨافۡتَرٰىہُ وَاَعَانَہٗ عَلَیۡہِ قَوۡمٌ اٰخَرُوۡنَ ۚ فَقَدۡ جَآءُوۡ ظُلۡمًا وَّزُوۡرًا ۚ﴿۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

બડી બરકત હે(૧) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી જિસને હક ઔર બાતિલ મેં ફેસલા કરનેવાલી કિતાબ અપને(ખાસ) બંદે(હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉતારી; તાકે વો(બંદા) તમામ આલમોં કે લિયે ડરાનેવાલા બને ﴾૧﴿ વહી વો ઝાત હે કે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત ઉસી(અકેલે અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ હે ઔર જિસ્ને(ખૂદ કે લિયે) કોઈ અવલાદ નહી બનાઈ ઔર હુકૂમત મેં ઉસ્કા કોઈ શરીક ભી નહી હે, ઔર હર ચીઝકો ઉસી ને પૈદા કિયા, સો મુનાસિબ અંદાઝ મેં ઉસ્કો ઠીકઠાક કિયા(૨) ﴾૨﴿ ઔર ઉન(કાફિર) લોગોં ને ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા મા'બૂદ બના રખે હેં જો કુછ ભી પૈદા નહી કરતે ઔર વો ખૂદ પૈદા કિયે ગયે હેં ઔર વો(ખૂદ) અપને લિયે ન નુકસાન કા ઔર ન નફ઼ા કા ઈખ્તિયાર ઔર ન(કિસી કી) મૌત કા ઔર ન (કિસી કો) ઝિંદગી(દેને કા) ઔર ન દોબારા(કયામત મેં) ઝિંદા કરને કા કોઈ ઈખ્તિયાર (અધિકાર) રખતે હેં ﴾૩﴿ ઔર કાફિર લોગ કેહને લગે : યે(કુર્આન) તો એક સાફ જૂઠ હે જિસ્કો ઈસ આદમી(યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ને(અપને મન સે) ઘડ લિયા હે ઔર દુસરે લોગો ને ઉસ(ઘડ લેને) મેં ઉસ્કી મદદ કી હે, સો યે(કાફિર) લોગ ઝુલ્મ ઔર જૂઠ પર ઉતર આયે હેં ﴾૪﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બડી શાન હે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) સબકો અલગ અલગ અંદાઝ સે રખા(યાની હર મખ્લૂક કો ઉસ્કે મુનાસિબ શકલ (સૂરત) ઔર ખાસીયતેં અતા ફરમાએ)

وَقَالُوْٓا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ۝٥ قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِيْ يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّهٗ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝٦ وَقَالُوْا مَالِ هٰذَا الرَّسُوْلِ يَاْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِيْ فِي الْاَسْوَاقِ ۭ لَوْلَآ اُنْزِلَ
اِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُوْنَ مَعَهٗ نَذِيْرًا ۝٧ اَوْ يُلْقٰٓى اِلَيْهِ كَنْزٌ اَوْ تَكُوْنُ لَهٗ جَنَّةٌ يَّاْكُلُ مِنْهَا ۭ وَقَالَ الظّٰلِمُوْنَ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا
رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ۝٨ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ۝٩ ع
تَبٰرَكَ الَّذِيْٓ اِنْ شَاۗءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذٰلِكَ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ وَيَجْعَلْ لَّكَ قُصُوْرًا ۝١٠

ઔર વો(કાફિર લોગ) કેહને લગે કે : યે તો અગલે લોગોં કી કહાંનિયાં હેં જો ઉન્હોંને લિખ રખી હેં(૧), સો વહી સુબહ શામ ઉસ્કે પાસ લિખવાઈ જાતી હેં(૨) ﴾૫﴿ તુમ(જવાબ મેં) કહો : યે કલામ તો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉતારા હે જો આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં(હર) છુપી હુઈ બાત કો જાનતા હે, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) તો બહુત માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૬﴿ ઔર વો(કાફિર) લોગ કેહને લગે : યે કૈસે રસૂલ હેં જો ખાના ખાતે હેં ઔર બાઝારોં મેં ચલતે ફિરતે હેં, ઉસ્કે પાસ કોઈ ફરિશ્તા કયું નહીં ઉતારા ગયા ? કે જો ઉસ્કે સાથ રહકર(લોગોં કો) ડરાતા ﴾૭﴿ યા ઉસ(રસૂલ) કે પાસ કોઈ ખઝાના(ગૈબ સે) આ પડતા યા ઉસ(રસૂલ) કા કોઈ બાગ હોતા જિસમેં સે વો ખાયા કરતા ઔર ઝાલિમ(કાફિર) લોગ કેહને લગે : (એ મુસલમાનો !) તુમ જિસકે પીછે ચલ રહે હો ઉસ પર તો જાદૂ કિયા ગયા હે ﴾૮﴿ તુમ દેખો ! વો તુમ્હારે લિયે કૈસી કૈસી બાતેં બયાન કર રહે હેં, સો વો ગુમરાહ હો ગયે, સો વો લોગ(કોઈ સહીહ) રાસ્તા પા નહી સકતે ﴾૯﴿

બડી શાન હે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી જો(અલ્લાહ તઆલા) અગર ચાહે તો(ઉન કાફિરોં કે) ઈસ(કેહને) સે ભી બેહતર તુમ્હારે લિયે બહોત સારે બાગાત દે દેં જિનકે નીચે નેહરેં બેહતી હોં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે લિયે બહોત સારે મહલ ભી બના દે ﴾૧૦﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) લીખવા રખી હે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ફિર વહી સુબહ શામ ઉનકો પઢકર સુનાઈ જાતી હે.

بَلْ كَذَّبُوْا بِالسَّاعَةِ ۟ وَاَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيْرًا ﴿۱۱﴾ اِذَا رَاَتْهُمْ مِّنْ مَّكَانٍۢ بَعِيْدٍ سَمِعُوْا لَهَا تَغَيُّظًا
وَّزَفِيْرًا ﴿۱۲﴾ وَاِذَاۤ اُلْقُوْا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِيْنَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُوْرًا ﴿۱۳﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُوْرًا وَّاحِدًا وَّادْعُوْا
ثُبُوْرًا كَثِيْرًا ﴿۱۴﴾ قُلْ اَذٰلِكَ خَيْرٌ اَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ؕ كَانَتْ لَهُمْ جَزَآءً وَّمَصِيْرًا ﴿۱۵﴾ لَهُمْ فِيْهَا مَا
يَشَآءُوْنَ خٰلِدِيْنَ ؕ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْـُٔوْلًا ﴿۱۶﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَيَقُوْلُ ءَاَنْتُمْ
اَضْلَلْتُمْ عِبَادِيْ هٰۤؤُلَآءِ اَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيْلَ ﴿۱۷﴾

બલ્કે ઉન્હોંને તો કયામત કો જુઠલાયા ઔર જિસને કયામત કો જુઠલાયા હમને ઉસ્કે
લિયે ભડકતી હુઈ આગ તૈયાર કર રખી હે ﴾૧૧﴿ જબ વો(આગ) ઉન(કાફિર) લોગોં
કો દૂર સે દેખેગી તો વો(કાફિર લોગ) ઉસ(જહન્નમ) કે ગુસ્સા(જોશ) ઔર ચિલ્લાને કી
આવાઝેં સુનેંગે ﴾૧૨﴿ ઔર જબ વો લોગ ઉસ(જહન્નમ) કી તંગ જગહ મેં એક ઝંજીર
મેં(કઈ કઈ લોગ એક સાથ) બાંધકર ડાલ દિયે જાયેંગે તો ઉસ મૌકે પર વો લોગ મૌત કો
પુકારેંગે ﴾૧૩﴿ (ઉસ વકત ઉનસે કહા જાયેગા કે) આજ કે દિન તુમ એક મૌત કો મત
પુકારો ઔર તુમ બહોત સારી મૌત કો પુકારો(૧) ﴾૧૪﴿ તુમ(ઉનસે) કહો કયા :
યે(જહન્નમ કા અંજામ) બેહતર હે યા હંમેશા રહનેવાલી જન્નત(અચ્છી હે) જિસ્કા
મુત્તકી(તકવાવાલે) લોગોં સે વાદા કિયા ગયા હે, જો ઉન(કે તકવા) કા બદલા હે
ઔર(જો ઉનકે) લૌટ કરકે જાને કી જગહ હે(૨) ﴾૧૫﴿ ઉસ(જન્નત) મેં ઉનકો હર વો
ચીઝ મીલેગી જો વો ચાહેંગે, (ઉસ્મેં) વો હમેશા રહેંગે, યે આપકે રબ કે ઝિમ્મે એક
વાદા હે જિસ્કો પૂરા કરના તુમ્હારે રબ ને(અપને ફઝલ સે) અપને ઝિમ્મે લે લિયા હે(૩)
﴾૧૬﴿ જિસ દિન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન(કાફિરોં) કો ઔર જિન(બુતોં) કી યે
અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઈબાદત કરતે થે ઉન(સબ) કો જમા કરેંગે, સો
વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન(બુતોં) સે ફરમાયેંગે કે : કયા તુમને મેરે ઉન બંદો કો ગુમરાહ
કિયા થા યા વો ખૂદ(સહીહ) રાહ સે ભટક ગયે થે ? ﴾૧૭﴿

---

(૧) યાની ઈસ લિયે કે મુસીબત કી વજહ સે મૌત કો પુકારેંગે ઔર વહાં તો બહોત સારી મુસીબતેં હેં ઈસ લિયે મુસીબત દૂર કરને કે લિયે અલગ અલગ મૌત કો પુકારના હોગા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જો ઉનકા આખરી ઠિકાના હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) જો માંગને સે મિલેગા. (તીસરા તર્જુમા) જિસ કા સવાલ કિયા જાયેગા(ઔર વો સવાલ યકીનન પૂરા કિયા જાયેગા).

قَالُوْا سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يَنْۢبَغِيْ لَنَاۤ اَنْ نَّتَّخِذَ مِنْ دُوْنِكَ مِنْ اَوْلِيَآءَ وَلٰكِنْ مَّتَّعْتَهُمْ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى نَسُوا الذِّكْرَ ۚ
وَكَانُوْا قَوْمًۢا بُوْرًا ﴿۱۸﴾ فَقَدْ كَذَّبُوْكُمْ بِمَا تَقُوْلُوْنَ ۙ فَمَا تَسْتَطِيْعُوْنَ صَرْفًا وَّلَا نَصْرًا ۚ وَمَنْ يَّظْلِمْ مِّنْكُمْ نُذِقْهُ
عَذَابًا كَبِيْرًا ﴿۱۹﴾ وَمَاۤ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّاۤ اِنَّهُمْ لَيَاْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَيَمْشُوْنَ فِي الْاَسْوَاقِ ؕ وَجَعَلْنَا
بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً ؕ اَتَصْبِرُوْنَ ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيْرًا ﴿۲۰﴾ ع

તો વો(બુત) કહેંગે : (એ અલ્લાહ !) આપકી ઝાત તો પાક હે, હમારી મજાલ નહીં થી કે હમ આપકો છોડકર(દુસરોં કો) મદદ કરનેવાલા(યાની રફીક) બના લેવે; લેકિન (ઐસા હુવા) આપને ઉનકો ઔર ઉનકે બાપ દાદોં કો(દુનિયા કે હર કિસમ કા) સામાન ફાયદા ઉઠાને કે લિયે દિયા(૧), યહાં તક કે વો(આપકી) યાદ(૨) (યાની નસીહત) કો ભુલા બૈઠે ઔર વો તો(ખૂદ) તબાહ(બરબાદ) હોનેવાલે લોગ થે ﴿૧૮﴾ (અલ્લાહ તઆલા ફરમાયેંગે : એ કાફિરો !) જો બાત તુમ કહા કરતે થે ઉસ્મેં તો(ખૂદ તુમ્હારે બનાએ હુએ) ઉન મા'બૂદોં ને હી તુમકો જુઠલા દિયા, અબ તો તુમ(ખૂદ) અઝાબ કો ટાલ હી નહી સકતે હો ઔર ન તો તુમ(એક દુસરે કી) મદદ કર સકતે હો(૩) ઔર જો આદમી તુમમેં સે ઝુલ્મ(યાની શિર્ક) કરતા હે હમ ઉસ્કો બડા અઝાબ ચખાયેંગે ﴿૧૯﴾ ઔર હમને આપસે પેહલે જિતને ભી રસૂલ ભેજે વો તો યકીનન ખાના ભી ખાતે થે ઔર બાઝારોં મેં ચલતે ફિરતે ભી થે(૪) ઔર હમને તુમ લોગોં કો એક દુસરે કી આઝમાઈશ કા ઝરીયા બનાયા હે(૫) તો (બતાઓ) કયા તુમ સબ્ર કરોગે(૬) ઔર તુમ્હારે રબ તો(હર હર ચીઝ કો) દેખનેવાલે હેં ﴿૨૦﴾

---

(૧) ઉનકો ઔર ઉનકે બાપ દાદોં કો અલ્લાહ તઆલા ને દુનયવી નેઅમતેં અતા ફરમાઈ ઉસ્કા તકાઝા શુક્રગુઝારી થા ઉસ્કે બજાયે ઉન્હોંને કુફ્ર કિયા.

(૨) યાની હકીકત મેં જો યાદ રખને કી બાતેં થી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ન કિસી કી મદદ તુમ હાસિલ કર સકતે હો.

(૪) નબવી કમાલાત દેખકર નબુવ્વત સચ્ચા માનને કા ઈરાદા ઔર બશરી તકાઝોં કો દેખકર તુમ જુઠલા દેતે હો યે એક ઈમ્તિહાન હે કે હક વાઝેહ હોને કે બાદ તુમ ઈમાન કબૂલ કરતે હો યા નહી.

(૫) હર તબકે કી હર હાલત અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઈમ્તિહાન હે જૈસે અમીરો કી હાલત ગરીબોં કે લિયે ઈમ્તિહાન હે કે ગરીબ લોગ હસદ મેં મુબ્તલા ન હોં ઔર માલદાર ગુરૂર(તકબ્બુર) મેં મુબ્તલા ન હો.

(૬) યાની સબર કરના ચાહિયે.

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ لِقَآءَنَا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ نَرٰى رَبَّنَا ؕ لَقَدِ اسْتَكْبَرُوْا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا
كَبِيْرًا ۝٢١ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِيْنَ وَيَقُوْلُوْنَ حِجْرًا مَّحْجُوْرًا ۝٢٢ وَقَدِمْنَآ اِلٰى مَا عَمِلُوْا مِنْ
عَمَلٍ فَجَعَلْنٰهُ هَبَآءً مَّنْثُوْرًا ۝٢٣ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَّاَحْسَنُ مَقِيْلًا ۝٢٤ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَآءُ
بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْزِيْلًا ۝٢٥ اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذِ ٪ الْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ ؕ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكٰفِرِيْنَ عَسِيْرًا ۝٢٦ وَيَوْمَ
يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُوْلُ يٰلَيْتَنِى اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُوْلِ سَبِيْلًا ۝٢٧

ઔર જો(કાફિર) લોગ હમારી મુલાકાત કી ઉમ્મીદ નહી રખતે વો લોગ યે બાત કેહને લગે કે : હમારે ઉપર ફરિશ્તે કયું નહી ઉતારે જાતે યા(કમ સે કમ યે હોતા કે) હમ અપને રબ કો(ખુદ) દેખ લેવેં, હકીકત મેં(બાત યે હે કે) વો અપને દિલ મેં ખૂદ કો બહોત બડા સમજે હુએ હેં ઔર વો બડી શરારત (તોફાન, બદમાશી) મેં પડે હેં ﴾૨૧﴿ જિસ(કયામત કે) દિન વો(કાફિર) ફરિશ્તોં કો દેખ લેંગે તો ઉસ દિન(ઉન) મુજરિમોં કો કોઈ ખુશી હાસિલ નહી હોગી ઔર વો(મુજરિમ લોગ) કેહતે ફિરેંગે : (એ અલ્લાહ !) કોઈ આડ(યાની દિવાર) લગાકર(ઉન ફરિશ્તોં કો હમારે પાસ આને સે) રોક દિયા જાવે(૧) ﴾૨૨﴿ ઔર હમ ઉન(મુજરિમોં) કે(દુનિયા મેં) કિયે હુએ કામોં કા ફેસલા કરને પર આવેંગે તો હમ ઉસ્કો ફિઝા(હવા) મેં ઉડતી હુઈ ખાક કી તરહ(બેકિમત) કર ડાલેંગે(૨) ﴾૨૩﴿ ઉસ દિન જન્નતવાલોં કા(જન્નત મેં) બેહતરીન ઠિકાના હોગા ઔર દોપહર કો આરામ કી જગહ ભી બહોત અચ્છી હોગી ﴾૨૪﴿ ઔર જિસ(કયામત કે) દિન આસમાન ફટકર એક બાદલ કો રાસ્તા દેગા ઔર ફરિશ્તે લગાતાર ઉતારે જાયેંગે ﴾૨૫﴿ ઉસ(કયામત કે) દિન સચ્ચી હુકૂમત રહમાન હી કી હોગી ઔર વો(કયામત કા) દિન કાફિરોં પર બહોત હી સખ્ત હોગા ﴾૨૬﴿ ઔર જિસ(કયામત કે) દિન ઝાલિમ(કાફિર) અપને દોનોં હાથોં કો કાટ ખાવેગા, ઝાલિમ(કાફિર) બોલેગા : એ કાશ ! કે : મેં(દુનિયા મેં) રસૂલ કા રાસ્તા અપના લેતા ﴾૨૭﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફરિશ્તે કહેંગે : (એ કાફિરો !) જન્નત તુમ પર હરામ હે (તીસરા તર્જુમા) કાફિર કહેંગે : કે(એ અલ્લાહ !) તુ હમકો ઐસી પનાહ દે કે યે(અઝાબ કે ફરિશ્તે) હમ સે દૂર હો જાવે.
(૨) જિન આમાલ કો કાફિર નજાત કા ઝરીયા સમજતે હેં વો બેકાર ગુબાર(ધૂલ) કી તરહ હવા મેં ઉડેંગે.

يٰوَيْلَتٰى لَيْتَنِىْ لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيْلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ اَضَلَّنِىْ عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَآءَنِىْ ؕ وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسَانِ
خَذُوْلًا ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الرَّسُوْلُ يٰرَبِّ اِنَّ قَوْمِى اتَّخَذُوْا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُوْرًا ﴿٣٠﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِىٍّ عَدُوًّا مِّنَ
الْمُجْرِمِيْنَ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَّنَصِيْرًا ﴿٣١﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْاٰنُ جُمْلَةً وَّاحِدَةً ۚ كَذٰلِكَ ۚ
لِنُثَبِّتَ بِهٖ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنٰهُ تَرْتِيْلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا يَاْتُوْنَكَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِيْرًا ﴿٣٣﴾

હાય અફસોસ ! કાશ મેં ને(દૂનિયા મેં) ફુલાને આદમી કો દોસ્ત બનાયા ન હોતા ﴾૨૮﴿ પક્કી બાત યે હે કે મેરે પાસ તો નસીહત કી બાત પહોંચ ચુકી થી, ફિર ઉસ કે બાદ ઉસ(દોસ્ત) ને(નસીહત માનને સે) મુજે ભટકા દિયા થા ઔર શેતાન કી તો આદત હે હી કે(મુસીબત કે વકત) ઈન્સાન કો દગા(દે કર તનહા છોડ) દેતા હે ﴾૨૯﴿ ઔર રસૂલ કેહને લગે કે : એ મેરે રબ મેરી કૌમ તો ઈસ કુર્આન કો બિલકુલ હી છોડ બેઠી થી(૧) ﴾૩૦﴿ ઔર ઈસી તરહ(૨) હમ ને હર નબી કે લિયે મુજરિમોં મેં સે દુશ્મન બના દિયે ઔર તુમ્હારે રબ હિદાયત દેને કે લિયે ઔર મદદ કરને કે લિયે કાફી હે ﴾૩૧﴿ ઔર કાફિર લોગ(યે બાત) કેહને લગે કે : ઉસ(નબી) પર પૂરા કુર્આન એક હી વકત મે કયૂં નહી ઉતારા ગયા ? (એ નબી !) હમ ને ઈસ તરહ(થોડા થોડા કુર્આન) ઈસ લિયે ઉતારા; તાકે ઈસ(કુર્આન) કે ઝરીયે હમ તુમ્હારે દિલ કો સાબિત(યાની મઝબૂત) રખે ઔર હમ ને ઈસ(કુર્આન) કો બહુત ઠેહર ઠેહર કર ઉતારા હે(૩) ﴾૩૨﴿ ઔર જબ કભી ભી યે કાફિર લોગ તુમ્હારે પાસ કોઈ અનોખા સવાલ લે આતે હેં તો હમ ઉસ્કા સહી ઔર ઝિયાદહ વઝાહત (સફાઈ) કે સાથ જવાબ તુમ્હારે પાસ પહોંચા દેતે હેં ﴾૩૩﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મેરી કૌમ ને તો ઉસ કુર્આન કો(જિસ કે તરફ ધ્યાન ન દિયા જાવે એૅસી) છોડી હુઈ ચીઝ બના દિયા થા.

મતલબ : [૧] કુર્આન કા ઈન્કાર. [૨] યા કુર્આન કો માનને કે બાવજૂદ તિલાવત કી પાબંદી ન કરના ઔર અમલ ન કરના.

નુકતા : હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકો અપની મઝલૂમિયત પર ફરીયાદ ન હોગી, સિર્ફ કુર્આન છોડને પર ફરીયાદ હોગી.

(૨) જિસ તરહ આજ કાફિર લોગ આપ કે દુશ્મન હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) બહુત ઠેહર ઠેહર કર પઢવાયા હે (તીસરા તર્જુમા) હમને ઉસકો ઠેહર ઠેહર કર સુનાયા હે. તરતીલ કા મઅના : કુર્આને કરીમ કો તજવીદ ઔર વકફ કી રિઆયત (કાળજી) કે સાથ પઢના.

ع الَّذِيْنَ يُحْشَرُوْنَ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَ ۙ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضَلُّ سَبِيْلًا ۳۴
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنَا مَعَهٗٓ اَخَاهُ هٰرُوْنَ وَزِيْرًا ۳۵ فَقُلْنَا اذْهَبَآ اِلَى الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَا ؕ فَدَمَّرْنٰهُمْ تَدْمِيْرًا ۳۶ وَقَوْمَ نُوْحٍ لَّمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنٰهُمْ وَجَعَلْنٰهُمْ لِلنَّاسِ اٰيَةً ؕ وَاَعْتَدْنَا
لِلظّٰلِمِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ۳۷ وَّعَادًا وَّثَمُوْدَا۟ وَاَصْحٰبَ الرَّسِّ وَقُرُوْنًۢا بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيْرًا ۳۸ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ
الْاَمْثَالَ ۫ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيْرًا ۳۹ وَلَقَدْ اَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِيْٓ اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ ؕ اَفَلَمْ يَكُوْنُوْا يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ
كَانُوْا لَا يَرْجُوْنَ نُشُوْرًا ۴۰

જિન લોગોં કો ઘેર કરકે અપને મુહં કે બલ જહન્નમકી તરફ લે જાયા જાયેગા વો લોગ બહુત હી બુરી જગહ પર હોંગે ઔર ઉન લોગોં કા રાસ્તા ભી બડા ગુમરાહી કા હે ﴾૩૪﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મૂસા(અલ.)કો કિતાબ દી થી ઔર હમને ઉનકે સાથ ઉનકે ભાઈ હારૂન(અલ.)કો(દીની કામોં મે)મદદ કરનેવાલા બનાયા થા ﴾૩૫﴿ સો હમ ને(મૂસા અલ. ઔર હારૂન અલ. સે) કહા : તુમ દોનોં ઉસ કૌમ કે પાસ(દઅવત કે લિયે) જાઓ જિસને હમારી આયતોં કો જુઠલાયા હે, સો હમને ઉન(જુઠલાને વાલોં) કો બિલકુલ હી હલાક કર દિયા હે ﴾૩૬﴿ ઔર નુહ(અલ.) કી કૌમ કો ભી જબ ઉન્હોંને રસૂલોં કો જુઠલાયા તો હમને ઉનકો(ભી) ડુબો દિયા ઔર હમને ઉનકો લોગોં કે લિયે(ઈબ્રત કી) નિશાની બના દી ઔર હમ ને ઝાલિમોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ તૈયાર કર રખા હે ﴾૩૭﴿ ઔર(હમ ને) કૌમે આદ કો ઔર કૌમે સમૂદ કો ઔર કુંવે વાલોં કો(૧) ઔર ઉન કે દરમિયાન બહુત સી કૌમ કો(હમ ને હલાક કર દિયા) ﴾૩૮﴿ ઔર હર એક કો(સમજાને કે લિયે)હમ ને મિસાલેં દી(૨) ઔર(ફિર ન માને તો) હમ ને હર એક કો બિલકુલ હલાક કર ડાલા(૩) ﴾૩૯﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે વો(મક્કા વાલે) ઉસ બસ્તી પર સે ગુઝર કર આયે હેં(૪) જિસ પર બુરી તરહ(પથ્થરોં કી) બારિશ બરસાઈ ગઈ થી, તો કયા ઉન્હોંને ઉસ(બસ્તી) કો(ઈબ્રત કી નઝર સે) નહી દેખા ? બલ્કે બાત યે હે કે દુસરી મરતબા ઝિંદા હોકર ઉઠને કી વો લોગ ઉમ્મીદ હી નહી રખતે ﴾૪૦﴿

---

(૧) કૌમે સમૂદ પર જબ અઝાબ આયા તબ કુછ લોગ બચ ગયે થે, વો કિસી કચ્ચે કુંવે કે પાસ રેહતે થે ઉન પર ભી અઝાબ આયા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને હર એક(કી હિદાયત કે લિયે) અજીબ મઝમૂન વાલે કિસ્સે બયાન કિયે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) હર એક કો હમ ને પીસ કર રખ દિયા.
(૪) લૂત કી કોમ કી બરબાદ હોનેવાલી આબાદી સે ગુઝરના મુરાદ હે.

وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا هُزُوًا ؕ اَهٰذَا الَّذِيْ بَعَثَ اللّٰهُ رَسُوْلًا ﴿۴۱﴾ اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْلَاۤ اَنْ صَبَرْنَا
عَلَيْهَا ؕ وَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ حِيْنَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿۴۲﴾ اَرَءَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ ؕ اَفَاَنْتَ تَكُوْنُ
عَلَيْهِ وَكِيْلًا ﴿۴۳﴾ اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُوْنَ اَوْ يَعْقِلُوْنَ ؕ اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿۴۴﴾ ع
اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ شَآءَ لَجَعَلَهٗ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيْلًا ﴿۴۵﴾ ثُمَّ
قَبَضْنٰهُ اِلَيْنَا قَبْضًا يَّسِيْرًا ﴿۴۶﴾

ઔર જબ ભી વો(કાફિર) લોગ આપકો દેખતે હેં ઉનકા યહી કામ હોતા હે કે વો આપકા મઝાક ઉડાતે હેં કે કયા યે વહી શખ્સ હે જિસ્કો અલ્લાહ તઆલા ને રસૂલ બનાકર ભેજા હે ﴾૪૧﴿ અગર હમ ઉન(મા'બુદોં કી ઈબાદત) પર મઝબૂતી સે જમે ન રેહતે તો યે(નબી) તો હમકો હમારે મા'બૂદોં સે ગુમરાહ હી કર ડાલતે(૧) ઔર(જો કાફિર લોગ અભી ઐસી બાત કર રહે હેં) જબ વો અઝાબ કો અપની આંખો સે દેખ લેંગે તબ ઉનકા પતા ચલ જાયેગા કે રાસ્તે સે ભટકા હુવા કૌન થા ? ﴾૪૨﴿ (એ નબી !) કયા તુમને ઉસ આદમી કી હાલત કો દેખા જિસ્ને અપની નફસાની ખ્વાહિશ કો અપના ખુદા બના રખા હે(૨) ? તો કયા તુમ ઉસ(ખ્વાહિશ, વાસના કે પુજારી) કી કોઈ ઝિમ્મેદારી લે સકતે હો ? ﴾૪૩﴿ કયા તુમ યે ખ્યાલ કરતે હો કે ઉનમેં સે ઝિયાદહ લોગ સુનતે હેં યા સમજતે હેં, વો તો જાનવરોં જૈસે હી હેં; બલ્કે વો રાસ્તે સે(જાનવરોં સે ભી) ઝિયાદહ ભટકે હુએ હેં ﴾૪૪﴿

કયા તુમને તુમ્હારે રબ(કી કુદરત) કો નહીં દેખા કે વો સાયે કો કિસ તરહ ફૈલાતે હેં ? અગર વો ચાહતે તો ઉસ(સાયે) કો એક હી હાલત પર ઠેહરા દેતે, ફિર હમને સૂરજ કો ઉસ(સાયે કે લંબા ઔર છોટા હોને) પર(ઝાહિરી) નિશાની બનાયા(૩) ﴾૪૫﴿ ફિર હમ ઉસ(સાયે) કો ધીરે ધીરે અપની તરફ સમેટ લેતે હેં ﴾૪૬﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હટા હી દેતે. યાની રસૂલ કા અંદાઝે બયાન ઐસા જાદૂ જૈસા હે કે વો હમકો હમારે મા'બુદોં કી ઈબાદત સે હટા હી દેતે.

(૨) માલુમ હુવા ખિલાફે શરઅ (શરીઅત કે વિરૂદ્ધ કરકે) ખ્વાહિશાતે નફસાની ભી એક બુત (મુર્તિ) હે; ઈસ લિયે મનચાહી ઝિંદગી છોડો, રબ ચાહી ઝિંદગી પર આ જાઓ.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) રહનુમા (માર્ગદર્શક) બનાયા. સાયે(પડછાયે) કો લંબા કરના ઔર સમેટના હક તઆલા કી કુદરત હે.

وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا وَّالنَّوْمَ سُبَاتًا وَّجَعَلَ النَّهَارَ نُشُوْرًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ الرِّيٰحَ بُشْرًاۢ بَيْنَ
يَدَيْ رَحْمَتِهٖ ۚ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاۗءِ مَاۗءً طَهُوْرًا ﴿٤٨﴾ لِّنُحْيِۦ بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا وَّنُسْقِيَهٗ مِمَّا خَلَقْنَآ اَنْعَامًا وَّاَنَاسِيَّ
كَثِيْرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنٰهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوْا ۡ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُوْرًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِيْ كُلِّ قَرْيَةٍ
نَّذِيْرًا ﴿٥١﴾

ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિસ્ને તુમ્હારે લિયે રાત કો લિબાસ(૧) બનાયા ઔર નીંદ કો સુકૂન કી ચીઝ બનાયા(૨) ઔર દિન કો દોબારા ઉઠને કા ઝરીયા બનાયા ﴾૪૭﴿ ઔર વો વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જો અપની રહમત(યાની બારિશ) સે પેહલે(બારિશ કી) ખુશખબરી દેનેવાલી હવાઓં કો ચલાતે હેં ઔર હમને આસમાન સે પાકીઝા(૩) પાની ઉતારા ﴾૪૮﴿ તાકે હમ ઉસ(પાની) સે મુર્દા(પડે હુએ) શહર કો ઝિંદગી દેવેં ઔર અપની મખ્લૂક મેં સે બહોત સારે જાનવરોં(૪) કો ઔર બહોત સારે ઈન્સાનોં કો હમ પાની પીલાવેં ﴾૪૯﴿ ઔર હમને ઉસ(પાની) કો લોગોં કે દરમિયાન અલગ અલગ મિકદાર (માત્રા) મેં તકસીમ કિયા(૫); તાકે વો(લોગ ગૌર સોચ વિચાર કરકે) નસીહત હાસિલ કરે, ફિર ભી ઝિયાદહ લોગ નાશુક્રી કિયે બગૈર નહી રેહતે ﴾૫૦﴿ ઔર અગર હમ ચાહતે તો હર હર બસ્તી મેં(અલગ અલગ) ડરાનેવાલા(નબી) ભેજતે ﴾૫૧﴿

(૧) યાની ઓઢને કી યા પર્દે કી ચીઝ. રાત કે અંધેરે મેં બહોત સારી ચીઝેં છુપ જાતી હે.

(૨) ઈન્સાન સોતા હે તો સબસે કટ જાતા હે ઔર થકન ભી દૂર હો જાતી હે ઔર યે દોનોં ચીઝેં રાહત કા ઝરીયા હે. (૩) જો ખુદ પાક હો ઔર દૂસરે કો પાક કરનેવાલા હો ઐસા.

(૪) જાનવરોં કો પાની પીલાના પેહલે બયાન કિયા ગયા, હિકમત યે સમજ મેં આતી હે કે ઉસ ઝમાને મેં ગુઝરાન (જીવન નિર્વાહ) ઝયાદાતર જાનવર ઔર ખેતી થી; ઈસ લિયે જાનવરોં કો પાની પીલાના ઈન્સાનો કો પાની પીલાને કી જગહ હે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) હમને ઉસ(પાની) કો લોગોં કે દરમિયાન મેં ઉલટ ફેર કરકે રખા હે. (તીસરા તર્જુમા) ઔર યકીનન વો(પાની) હમને બહોત સારે તરીકોં સે ઉનકે દરમિયાન તકસીમ કિયા.

નોટ : ધ્યાન દિયા જાવે તો પાની કે જમા રેહને કી અલ્લાહ તઆલા ને બહોત સારી સુરતેં બનાઈ, અસલ ઝખીરા (ભંડોળ, સ્ટોક) સમંદર ઔર ઝમીનોં મેં, ફિર નદી, નાલે, ચશ્મે, તાલાબ ઔર પહાડોં પર બર્ફ કી શકલ મેં જમા હુવા ઝખીરા (ભંડોળ, સ્ટોક) ભી તો હે ઔર અજીબ નીઝામ યે ભી હે કે ઈસ્તેમાલ કીએ હુએ નાપાક પાની સે ભી ભાંપ કી શકલ મેં બાદલ બનતા હે તો ઉસ્સે સાફ પાની બરસતા હે. કુછ હઝરાત ને ''صَرَّفْنٰهُ'' કા મરજઅ કુર્આન કો બતાયા હે યાની કુર્આન મેં અલગ અલગ મિસાલેં (ઈમલા, ઉદાહરણ) અચ્છે મઝામીન (અચ્છી બાતોં) મેં અલગ અલગ અંદાઝ (રીત) મેં હમને બયાન કી.

فَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَجَاهِدْهُمْ بِهٖ جِهَادًا كَبِيْرًا ﴿۵۲﴾ وَهُوَ الَّذِيْ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَّهٰذَا مِلْحٌ
اُجَاجٌ ۚ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَّحِجْرًا مَّحْجُوْرًا ﴿۵۳﴾ وَهُوَ الَّذِيْ خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا فَجَعَلَهٗ نَسَبًا وَّصِهْرًا ؕ وَكَانَ
رَبُّكَ قَدِيْرًا ﴿۵۴﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ؕ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلٰى رَبِّهٖ ظَهِيْرًا ﴿۵۵﴾ وَمَآ
اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿۵۶﴾ قُلْ مَآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مَنْ شَآءَ اَنْ يَّتَّخِذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيْلًا ﴿۵۷﴾

(એ નબી !) સો તુમ(ઉન) કાફિરોં કા કહના ન માનો(૧) ઔર ઉસ(કુર્આન) કે ઝરીયે ઉનકે સાથ બડા ઝોરદાર મુકાબલા કરો ﴿૫૨﴾ ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને દો દરિયાઓં કો(ઝાહિર મેં નઝર આવે ઈસ તરહ) મિલાકર ચલાયા, એક મીઠા હે, પ્યાસ બુઝાનેવાલા હે ઔર દૂસરા ખારા, સખ્ત કડવા હે ઔર ઉન દોનોં કે દરમિયાન મેં એક આડ ઔર રૂકાવટ હાઈલ કર દી(૨) ﴿૫૩﴾ ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) વહી હે જિસ્ને પાની(૩) સે ઈન્સાન કો પૈદા કિયા ઔર ઉસ(ઈન્સાન) કો નસબી (ખાનદાની, વંશી) ઔર સુસરાલી રિશ્તાવાલા બનાયા ઔર તુમ્હારે રબ બડી કુદરતવાલે હેં ﴿૫૪﴾ ઔર વો(કાફિર લોગ) અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઐસી ચીઝ કી ઈબાદત કરતે હેં જો ઉનકો નફા ભી નહી દેતી હે ઔર ઉનકો નુકસાન ભી નહી દેતી હે ઔર કાફિર તો અપને રબ કે મુકાબલે મેં(શયતાન કા) મદદ કરનેવાલા હે(૪) ﴿૫૫﴾ (એ નબી !) હમને તો તુમકો(નેક લોગોં કે લિયે) ખુશખબરી સુનાનેવાલા ઔર (નાફરમાનોં કે લિયે) ડરાનેવાલા બનાકર કે હી ભેજા હે ﴿૫૬﴾ (એ નબી !) તુમ કેહ દો : ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કી બાત પહોંચાને) પર મેં તુમસે કોઈ બદલા નહી માંગતા હૂં; મગર જો આદમી(અલ્લાહ તઆલા કી તૌફીક સે) અપને રબ તક પહોંચને કા રાસ્તા અપના લેવે(યહી બદલા હે)(૫) ﴿૫૭﴾

---

(૧) અકીદે ઔર આ'માલ મેં કાફિરોં કી બાત નહી માની જાવેગી. (૨) જિસ્કી વજહ સે દોનોં દરીયા આપસ મેં મિલને સે રૂકે હુએ હેં. (૩) યાની મની કે કતરે સે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) કાફિર ઈન્સાન તો અપને રબ કી તરફ સે પીઠ ફેર રહા હે (તીસરા તર્જુમા) કાફિર ને તો રબ કી નાફરમાની કરને મેં કમર બાંધ રખી હે (ચોથા તર્જુમા) કાફિર તો અપને રબ કા દુશ્મન હે.

(૫) [૧] યે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બડી શફકત હે, ઉમ્મતી ઈમાન લે આવે, દીનદાર બને, ઉસ્મેં ઉસ્કા ખુદ કા ફાયદા હે, ઉસ્કો નબી અપના ફાયદા સમજે [૨] પૂરી ઉમ્મત કે આમાલ મેં સે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો અજર કા હિસ્સા ઝરૂર મિલેગા; ચુંકે આપ હી ને ઉનકો અચ્છે આમાલ બતલાએ.

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ ۚ وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿٥٨﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ الرَّحْمَٰنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ
اسْجُدُوا لِلرَّحْمَٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَٰنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦٠﴾
تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُّنِيرًا ﴿٦١﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
خِلْفَةً لِّمَنْ أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمَٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾

ઔર તુમ ઉસ ઝિંદા રબ પર ભરોસા કરો જિસ્કો કભી મૌત નહી આવેગી ઔર ઉસ(રબ) કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરતે રહો ઔર વો(રબ) ખુદ અપને બંદો કે ગુનાહોં કી ખબર રખને કે લિયે કાફી હે ﴿૫૮﴾ જિસ (અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાનોં કો ઔર ઝમીન કો ઔર ઉન દોનોં કે દરમિયાન જો કુછ હે ઉસ્કો છે દિન મેં પૈદા કિયા, ફિર(અપની શાન કે મુતાબિક) અર્શ પર ઈસ્તિવા ફરમાયા, વો બહોત હી રહમતવાલા હે; ઈસ લિયે ઉસ્કી શાન તો કિસી ખબર રખનેવાલે હી સે પૂછ(૧) ﴿૫૯﴾ ઔર જબ ઉન(મુશરીકોં) સે કહા જાતા હે કે તુમ રહમાન કો સજદા કરો તો વો(જવાબ મેં યે) કેહતે હેં કે રહમાન કયા(ચીઝ) હે ? કયા તુમ હમસે જિસ(કો સજદા કરને) કે લિયે કહો ઉસ્કો હમ સજદા કરને લગે ? ઔર(ઉસ ચીઝ સે) ઉન(મુશરિકોં) કા નફરત કરના ઝિયાદહ હો જાતા હે ﴿૬૦﴾

બડી શાન હે(૨) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી કે જિસ્ને આસમાન મેં બહોત સારે બુર્જ બનાએ(૩) ઔર ઉસ(આસમાન) મેં રોશન ચિરાગ(સૂરજ) ઔર રોશની દેનેવાલા ચાંદ બનાયા ﴿૬૧﴾ ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા) હે જિસ્ને રાત ઔર દિન કો એક દૂસરે કે પીછે આને(જાને) વાલા બનાયા, ઔર(ઈન સબ બાતોં સે) ફાયદા વહી આદમી ઉઠાતા હે જો નસીહત હાસિલ કરના ચાહતા હો યા શુક્ર કરને કા ઈરાદા રખતા હો ﴿૬૨﴾ ઔર રહમાન કે(ખાસ) બંદે વો હેં જો ઝમીન પર આજિઝી(તવાઝુઅ) કે સાથ ચલતે હેં ઔર જબ ઉનસે નાદાન(બેસમજ) લોગ બાત કરને લગે તો વો સલામતી(૪) કી બાત કેહતે હેં ﴿૬૩﴾

(૧) અલ્લાહ તઆલાકી શાન સબસે ઝિયાદહ જાનનેવાલે હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ થે. (૨)(દુસરા તર્જુમા) બડી બરકત હે. (૩)બુર્જ કી એક તફસીર બડે સિતારે હેં.
(૪)મતલબ:[૧] ઐસી બાત જિસ્સે ફિત્ના બરપા ન હો (ખડા ન હો, ભડક ન ઉઠે).
[૨] સલામત રહો, ઐસા કેહ દિયા જાવે.

وَالَّذِيْنَ يَبِيْتُوْنَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَّقِيَامًا ۝٦٤ وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ
غَرَامًا ۝٦٥ اِنَّهَا سَآءَتْ مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ۝٦٦ وَالَّذِيْنَ اِذَآ اَنْفَقُوْا لَمْ يُسْرِفُوْا وَلَمْ يَقْتُرُوْا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ۝٦٧
وَالَّذِيْنَ لَا يَدْعُوْنَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُوْنَ النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُوْنَ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ
يَلْقَ اَثَامًا ۝٦٨ يُّضٰعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَيَخْلُدْ فِيْهٖ مُهَانًا ۝٦٩ اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
فَاُولٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِهِمْ حَسَنٰتٍ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝٧٠ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاِنَّهٗ يَتُوْبُ اِلَى اللّٰهِ
مَتَابًا ۝٧١

ઔર જો અપને રબ કે આગે સજદા ઔર કયામ કરકે રાત ગુઝારતે હેં ﴾૬૪﴿ ઔર જો લોગ(દુઆ મેં) યે કેહતે હેં કે : એ હમારે રબ ! જહન્નમ કે અઝાબ કો હમસે દૂર રખિયે, યકીની બાત હે કે ઉસ(જહન્નમ) કા અઝાબ તો હમેશા કી તબાહી હે ﴾૬૫﴿ યકીનન વો(જહન્નમ) તો ઠેહરને કી ઔર રેહને કી બહોત બુરી જગહ હે ﴾૬૬﴿ ઔર વો(રહમાન કે બંદે) જબ ખર્ચ કરતે હેં તો ફુઝૂલખર્ચી(૧) નહી કરતે ઔર તંગી(ભી) નહી કરતે; બલ્કે ઉનકા ખર્ચ કરના ઈસ(કમી ઝિયાદતી) કે દરમિયાન એતિદાલ (મધ્યમ ચાલ) કે સાથ હોતા હે ﴾૬૭﴿ ઔર વો(રહમાન કે બંદે) અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી દૂસરે મા'બૂદ કી ઈબાદત નહી કરતે ઔર જિસ જાન કો કતલ કરના અલ્લાહ તઆલા ને હરામ કિયા ઉસ્કો(નાહક) કતલ નહી કરતે; મગર યે કે(કતલ કરને કા) કોઈ શરઈ હક હો ઔર વો લોગ ઝિના નહી કરતે ઔર જો શખ્સ ભી યે(ગુનાહ કે) કામ કરેગા તો વો ગુનાહો કા વબાલ દેખેગા ﴾૬૮﴿ કયામત કે દિન ઉસ્કે લિયે અઝાબ દુગના (ડબલ) કર દિયા જાયેગા ઔર વો ઉસ(અઝાબ) મેં ઝલીલ હોકર કે હમેશા રહેગા ﴾૬૯﴿ મગર જિસ શખ્સ ને તૌબા કી ઔર ઈમાન લે આયા ઔર ઉસને નેક અમલ કિયા તો અલ્લાહ તઆલા ઐસે લોગોં કે ગુનાહોં કે બદલે મેં નેકીયાં અતા કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત માફ કરનેવાલે, બહુત રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૭૦﴿ ઔર જિસ શખ્સ ને ભી તૌબા કી ઔર નેક કામ કિયે સો હકીકત મેં વો આદમી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ઠીક લૌટકર આતા હે(૨) ﴾૭૧﴿

---

(૧)અલ્લાહ તઆલા ને જહાં ખર્ચ કરને કા હુકમ દિયા ઉસ્મેં કમી નહી કરતે.

(૨)(દુસરા તર્જુમા) તો વો આદમી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ખાસ તૌર પર રૂજૂઅ કર રહા હે. યાની ઝબાની તૌબા ઔર અમલ દોનો મુવાફિક (સામાન) હો.

وَالَّذِيْنَ لَا يَشْهَدُوْنَ الزُّوْرَ ۙ وَاِذَا مَرُّوْا بِاللَّغْوِ مَرُّوْا كِرَامًا ﴿۷۲﴾ وَالَّذِيْنَ اِذَا ذُكِّرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوْا عَلَيْهَا
صُمًّا وَّعُمْيَانًا ﴿۷۳﴾ وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَّاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ اِمَامًا ﴿۷۴﴾
اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوْا وَيُلَقَّوْنَ فِيْهَا تَحِيَّةً وَّسَلٰمًا ﴿۷۵﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ﴿۷۶﴾ قُلْ
مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّيْ لَوْلَا دُعَآؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُوْنُ لِزَامًا ﴿۷۷﴾ ع

ઔર(રહમાન કે બંદે) વો હેં જો જુઠે (બેહૂદા, નકામી, નિરૂપયોગી) કામોં(૧) મેં જુડતે નહી હે ઔર જબ લગ્વ (બેકાર) કામોં સે ગુઝરતે હેં તો સંજીદગી(વકાર, ગંભીરતા) કે સાથ ગુઝર જાતે હેં(૨) ﴾૭૨﴿ ઔર(રહમાન કે બંદે) વો હેં જબ ઉનકે રબ કી આયતેં સુનાકર ઉનકો નસીહત કી જાતી હે તો વો ઉસ પર બેહરે ઔર અંધે હોકર નહી ગિરતે(૩) ﴾૭૩﴿ ઔર વો(રહમાન કે બંદે દુઆ મેં યે) કેહતે હેં : અય હમારે રબ ! તૂ હમકો હમારી બીવીયોં સે ઔર હમારી અવલાદ સે આંખો કી ઠંડક અતા કર દે ઔર તૂહમકો તકવાવાલોં કા ઈમામ બના દે ﴾૭૪﴿ ઉન લોગોં કો ઉનકે સબર(યાની સાબિત કદમ રેહને) કે બદલે મેં(જન્નત કે) બાલાખાને (ઉપર કા ઘર) દિયે જાયેંગે ઔર ઉસ(જન્નત) મેં ખૈર કી દુઆ ઔર સલામ કે સાથ ઉનકા ઈસ્તિકબાલ(સ્વાગત) કિયા જાયેગા(૪) ﴾૭૫﴿ વો ઉસ(જન્નત) મેં હમેશા રહેંગે, વો(જન્નત) ઠેહરને ઔર રેહને કી બેહતરીન જગહ હે ﴾૭૬﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો કે : અગર તુમ(મેરે રબ કો) ન ભી પુકારો(૫) તો ભી મેરે રબ કો તુમ્હારી કોઈ પરવાહ નહી હે, સો તુમ તો(સચ્ચી બાત કો) જુઠલા ચુકે હો(૬) ઔર યે(જુઠલાના) ગલે પડ કર રહેગા(૭) ﴾૭૭﴿

(૧) બેહૂદા કામોં સે મુરાદ : [૧] કુફ્રીયા મેલે. [૨] ગાને બજાને, નાચને કી મેહફિલ. [૩] બેહયાઈ, બેશર્મી. [૪] શરાબ કી મેહફિલ. [૫] જુઠી ગવાહી. [૬] કુફ્ર ઔર શિર્ક. [૭] જુઠી બાત ઔર કામ.
(૨) યાની ઉસ બુરે કામ કો બુરા ઔર કાબિલે નફરત સમજતે હેં ઔર ઉસ્મેં મુબ્તલા ઈન્સાન કો હકીર (નીચા) નહી સમજતે ઔર ઉસ્સે ખુદ કો અફઝલ (અચ્છા શ્રેષ્ઠ) નહી સમજતે. ગંભીરતા : બડી ખુબી કે સાથ ગુઝર જાતે હેં.(૩)ઈસ્મેં એક બાત યે ભી હે કે કુછ લોગ અલ્લાહ તઆલા કી બાતેં સુનકર બડે શોક કો ઝાહિર કરતે હેં, વો દીન કી બાતોં કે સામને ગિરે ગિરે, જુકે જુકે નઝર આતે હેં; લેકિન અમલ કુછ ભી નહી, યે ઉસ દૌર મેં મુનાફિકોં કા તરીકા થા જો દિખલાવે કા નતીજા હે ઔર મોઅમિન લોગ ઘ્યાન સે સુનકર અમલ કરતે હેં.(૪)(દુસરા તર્જુમા) સબ ઉનકો મિલને આયેંગે. યાની ફરિશ્તે જન્નતમેં ઈસ્તિકબાલ કરેંગે (સુબ્હાનલ્લાહ !)(૫)(દુસરા તર્જુમા) અગર તુમ મેરે રબ કી ઈબાદત ન ભી કરો.(૬)(દુસરા તર્જુમા) તુમ તો(અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કો) જુઠા સમજતે હો.(૭)(દુસરા તર્જુમા) ચિપક કર રહેગા (તીસરા તર્જુમા) જાન કા વબાલ બનકર રહેગા.

સૂરએ શુઅરા

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૨૨૭) આયતેં હેં. સૂરએ વાકિઆ કે બાદ ઔર સૂરએ નમ્લ સે પેહલે (૪૭) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં શાઈરોં કા બયાન હે, અરબ લોગ શાયરી ઔર શાઈરોં કો બડી એહમિયત દેતે થે, ઈસ સૂરત મેં બતાયા ગયા કે : શાયરી ઔર શાયર આમ તોર પર ગુમરાહી કે ચશ્મે(ઝરણે) હોતે હેં ઔર હઝરાતે અંબિયા(અલ.) હિદાયત કે ચશ્મે (ઝરણે) હોતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
طٰسٓمّٓ ① تِلۡکَ اٰیٰتُ الۡکِتٰبِ الۡمُبِیۡنِ ② لَعَلَّکَ بَاخِعٌ نَّفۡسَکَ اَلَّا یَکُوۡنُوۡا مُؤۡمِنِیۡنَ ③ اِنۡ نَّشَاۡ نُنَزِّلۡ عَلَیۡہِمۡ مِّنَ
السَّمَآءِ اٰیَۃً فَظَلَّتۡ اَعۡنَاقُہُمۡ لَہَا خٰضِعِیۡنَ ④ وَمَا یَاۡتِیۡہِمۡ مِّنۡ ذِکۡرٍ مِّنَ الرَّحۡمٰنِ مُحۡدَثٍ اِلَّا کَانُوۡا عَنۡہُ
مُعۡرِضِیۡنَ ⑤ فَقَدۡ کَذَّبُوۡا فَسَیَاۡتِیۡہِمۡ اَنۡۢبٰٓؤُا مَا کَانُوۡا بِہٖ یَسۡتَہۡزِءُوۡنَ ⑥ اَوَلَمۡ یَرَوۡا اِلَی الۡاَرۡضِ کَمۡ اَنۡۢبَتۡنَا فِیۡہَا
مِنۡ کُلِّ زَوۡجٍ کَرِیۡمٍ ⑦ اِنَّ فِیۡ ذٰلِکَ لَاٰیَۃً ؕ وَمَا کَانَ اَکۡثَرُہُمۡ مُّؤۡمِنِیۡنَ ⑧ وَاِنَّ رَبَّکَ لَہُوَ الۡعَزِیۡزُ الرَّحِیۡمُ ⑨

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

طٰسٓمّٓ (તા સીમ મીમ) ﴿૧﴾ યે(હક ઔર બાતિલ કો) ઝાહિર કરનેવાલી કિતાબ કી આયતેં હેં(૧) ﴿૨﴾ શાયદ ઈન(કાફિરોં) કે ઈમાન ન લાને કી વજહ સે તુમ અપની જાન હલાક કર દોગે(૨) ﴿૩﴾ અગર હમ ચાહેં તો આસમાન સે કોઈ(બડી) નિશાની ઉન પર ઉતાર દેં તો ઉસ(નિશાની) કે સામને ઉનકી ગરદને નીચી હો જાએં(૩) ﴿૪﴾ કોઈ ભી નઈ નસીહત રહમાન કી તરફ સે ઉનકે પાસ પહોંચતી હે તો વો(કાફિર લોગ) ઉસ્સે મુંહ ફિરા હી લેતે હેં ﴿૫﴾ સો પકકી બાત યે હે કે વો(કાફિર લોગ હક બાતોં કો) જુઠલા ચુકે હેં, અબ અનકરીબ જિસ બાત કા યે લોગ મઝાક ઉડાયા કરતે થે ઉસ્કી સચ્ચાઈ ઉનકે પાસ પહોંચ જાયેગી ﴿૬﴾ કયા વો લોગ ઝમીન કો નહી દેખતે કે હમને ઉસ્મેં હર કિસમ કી કિતની અચ્છી અચ્છી ચીઝેં ઉગાઈ હેં ? ﴿૭﴾ યકીનન ઈસ્મેં બડી નિશાની હે ઔર(ફિર ભી) ઉન(કાફિરોં) મેં સે ઝિયાદહ માનતે નહી હેં ﴿૮﴾ ઔર યકીની બાત હે કે આપકે રબ વો તો બહુત હી ઝબરદસ્ત(યાની પૂરી કુદરતવાલે) બડે હી રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૯﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) યે સાફ સાફ બયાન કરનેવાલી કિતાબ(કુર્આન) કી આયતેં હેં.

(૨) અરબી ગ્રામર કે એતેબાર સે એક મતલબ યે ભી હે મતલબ : નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઈતના ઝિયાદહ ગમ ન કરેં.

(૩) યાની ઐસી બડી નિશાની આ જાવે કે મજબૂરન ઈમાન લાના હી પડે, ઐસા મજબૂરીવાલા મુઆમલા મુનાસિબ નહી.

وَاِذْ نَادٰى رَبُّكَ مُوْسٰۤى اَنِ ائْتِ الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٠﴾ قَوْمَ فِرْعَوْنَ ؕ اَلَا يَتَّقُوْنَ ﴿١١﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّيْۤ اَخَافُ اَنْ
يُّكَذِّبُوْنِ ﴿١٢﴾ وَيَضِيْقُ صَدْرِىْ وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِىْ فَاَرْسِلْ اِلٰى هٰرُوْنَ ﴿١٣﴾ وَلَهُمْ عَلَىَّ ذَنْۢبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَّقْتُلُوْنِ ﴿١٤﴾
قَالَ كَلَّا ۚ فَاذْهَبَا بِاٰيٰتِنَاۤ اِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَمِعُوْنَ ﴿١٥﴾ فَاْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُوْلَاۤ اِنَّا رَسُوْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٦﴾ اَنْ اَرْسِلْ
مَعَنَا بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ ﴿١٧﴾ قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ فِيْنَا وَلِيْدًا وَّلَبِثْتَ فِيْنَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِيْنَ ﴿١٨﴾ وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِىْ
فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٩﴾

ઔર(વો વકત ઝરા યાદ કરો) જબ તુમ્હારે રબ ને મૂસા(અલ.) કો પુકારા થા(ઔર હુકમ દિયા થા) કે તુમ ઝાલિમ કૌમ કે પાસ જાઓ ﴾૧૦﴿ જો ફિરઔન કી કૌમ હે, કયા વો લોગ(હમારે ગઝબ સે) ડરતે નહી હેં ? ﴾૧૧﴿ મૂસા(અલ.) ને અર્ઝ કિયા : એ મેરે રબ ! મેં ઈસ બાત સે ડરતા હૂં કે વો મુજે જુઠલા દેવે ﴾૧૨﴿ ઔર મેરા દિલ રુકતા(યાની તંગ હોતા) હે ઔર મેરી ઝબાન નહી ચલતી, સો આપ હારૂન(અલ.) પર ભી વહી ભેજ દીજિએ(૧) ﴾૧૩﴿ ઔર ઉન લોગોં કા મેરે ઝિમ્મે એક જુર્મ હે, સો મેં ડરતા હૂં કે વો મુજે કતલ કર ડાલેંગે ﴾૧૪﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : ઐસા હરગિઝ નહી હોગા, સો તુમ દોનોં હમારી નિશાનીયોં કો લેકર જાઓ, યકીનન હમ તુમ્હારે સાથ(૨) ગૌર સે સુનનેવાલે મૌજૂદ હેં ﴾૧૫﴿ સો તુમ દોનોં ફિરઔન કે પાસ જાઓ ઔર તુમ દોનો(ઉસ ફિરઔન સે) કહો કે : હમ તમામ આલમોં કે રબ કે ભેજે હુએ(રસૂલ) હેં(૩)﴾૧૬﴿ યે કે તુ બની ઈસ્રાઈલ કો હમારે સાથ ભેજ દે ﴾૧૭﴿ ઉસ(ફિરઔન) ને(મૂસા અલ. સે) કહા : કયા(તુમ્હારે) બચપન મેં હમને તુમકો હમારે પાસ રખકર તુમ કો નહી પાલા થા ? ઔર તુમ અપની ઝિંદગી કે કઈ બરસ હમારે પાસ નહી રહે ? ﴾૧૮﴿ ઔર તુમને તુમ્હારા વો(એક બુરા) કામ ભી તો(હમારે યહાં રેહતે હુએ) કર ડાલા જો કીયા થા ઔર તુમ તો નાશુક્રો મેં સે હો(૪) ﴾૧૯﴿

---

(૧) અપને ભાઈ કી ગાઈબાના(પીઠ પીછે) બેમિસાલ ખૈરખ્વાહી (ભલાઈ ચાહના).

(૨) દાઈ(દઅવત દેનેવાલે) કો અલ્લાહ તઆલા કી મઈય્યતવાલી(સાથ હોને કી) નેઅમત મિલતી હે.

(૩) નઈ જગહ જાકર પેહલે તઆરૂફી(જાન પેહચાન કરાને કી) બાત કરની ચાહિયે.

(૪) એક ફિરઔની કો ભૂલ સે માર ડાલનેવાલા વાકિઆ, મુક્કા મારને ગએ ઔર વો મર ગયા.

قَالَ فَعَلْتُهَآ اِذًا وَّاَنَا مِنَ الضَّآلِّيْنَ﴿٢٠﴾فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِيْ رَبِّيْ حُكْمًا وَّجَعَلَنِيْ مِنَ
الْمُرْسَلِيْنَ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ اَنْ عَبَّدْتَّ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ﴿٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ﴿٢٣﴾ قَالَ رَبُّ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ؕ اِنْ كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ﴿٢٤﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهٗٓ اَلَا تَسْتَمِعُوْنَ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ
اٰبَآىِٕكُمُ الْاَوَّلِيْنَ﴿٢٦﴾قَالَ اِنَّ رَسُوْلَكُمُ الَّذِيْٓ اُرْسِلَ اِلَيْكُمْ لَمَجْنُوْنٌ﴿٢٧﴾

મૂસા અલ. ને કહા : મેં ને વો(કામ) ઉસ વકત(ઐસી હાલત મેં) કિયા થા કે(વો એક મુક્કે મેં મર જાયેગા ઉસ્કા) મુજે પતા નહી થા(૧) ﴿૨૦﴾ ફિર જબ મુજે તુમ લોગો સે ડર લગા તો મેં તુમ્હારે પાસ સે ભાગ ગયા, સો મુજકો મેરે રબ ને હિકમત અતા ફરમાઈ ઔર મુજકો રસૂલોં મેં શામિલ ફરમા દિયા ﴿૨૧﴾ ઔર વો(મેરી પરવરિશ કા) જો એહસાન તુ મુજ પર રખતા હે વો યહી હે કે તુને(તમામ) બની ઈસ્રાઈલ કો(જો) ગુલામ બના રખા હે(યે કહાં તક દુરૂસ્ત, સહી, ખરૂં, ઠીક હે ?) ﴿૨૨﴾ ફિરઔન ને કહા : (એ મૂસા !) તમામ આલમોં કે રબ(જિસ્કી બાત તુમ કેહતે હો ઉસ) કી કયા હકીકત હે (૨) ? ﴿૨૩﴾ મૂસા અલ. ને કહા : વો તો આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં ઔર જો કુછ ઉન દોનોં કે દરમિયાન મેં હે ઉસ્કા રબ હે અગર તુમકો યકીન(હાસિલ) કરના હો તો(૩) ﴿૨૪﴾ ફિરઔન ને અપને આસપાસ કે દરબારિયોં સે કહા : કયા તુમ સુન રહે હો(૪) ? ﴿૨૫﴾ મૂસા અલ. ને કહા : (વહી તો) તુમ્હારે રબ હેં ઔર તુમ્હારે અગલે બાપ દાદોં કે(ભી) રબ હેં ﴿૨૬﴾ વો(ફિરઔન) બોલા : તુમ્હારા યે રસૂલ જો તુમ્હારી તરફ ભેજા ગયા હે વો તો બિલ્કુલ હી દિવાના (પાગલ) હે ﴿૨૭﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ કામ કે કરતે વકત મેં ચુકનેવાલો મેં સે થા (તીસરા તર્જુમા) વો કામ મેં કર બૈઠા થા ઔર મુજસે ગલતી હો ગઈ થી.

(૨) ફિરઔન ખુદ કો اَلرَّبُّ الْاَعْلٰی (બહુત બડા રબ) કહેલવાતા થા ઈસ લિયે ઉસ્કો તઅજજુબ હુવા ઔર સવાલ કિયા.

(૩) ચુંકે ફિરઔન ને બારી તઆલા કી હકીકત કે બારે મેં સવાલ કિયા જિસ્કો સમજના કિસી કે બસ કી બાત નહીં; ઈસ લિયે હઝરત મૂસા અલ. ને બારી તઆલા કી કુદરત ઔર સીફતેં (ખુબિયા) સમજાને કી કોશિશ કી.

(૪) કે મેરા સવાલ કયા ઔર મૂસા(અલ.) કા જવાબ કયા.

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا ؕ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٢٨﴾ قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ اِلٰهًا غَيْرِيْ لَاَجْعَلَنَّكَ مِنَ
الْمَسْجُوْنِيْنَ ﴿٢٩﴾ قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَاْتِ بِهٖۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٣١﴾ فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ
ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ﴿٣٢﴾ وَّنَزَعَ يَدَهٗ فَاِذَا هِيَ بَيْضَآءُ لِلنّٰظِرِيْنَ ﴿٣٣﴾ ع
قَالَ لِلْمَلَاِ حَوْلَهٗۤ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ عَلِيْمٌ ﴿٣٤﴾ يُّرِيْدُ اَنْ يُّخْرِجَكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهٖ ۖ فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ﴿٣٥﴾

મૂસા(અલ.) ને કહા : (વો તો) મશરિક(પુરબ) ઔર મગરિબ(પશ્ચિમ) ઔર જો કુછ ઉન દોનોં કે બીચ મેં હે ઉનકે ભી રબ હેં અગર તુમ સમજ રખતે હો(૧) ﴿૨૮﴾ ફિરઔન ને કહા : (મૂસા ! યાદ રખો) અગર તુમને મેરે સિવા કિસી ઔર કો માઅબૂદ માના તો મેં ઝરૂર તુમકો કૈદ મેં પડે હુએ લોગોં મેં શામિલ કર દુંગા ﴿૨૯﴾ મૂસા (અલ.) ને કહા : અગર મેં તુજકો ઐસી ચીઝ દિખાઉ જો હક બાત ઝાહિર કર દે તો કયા(ફિર માનોગે ?) ﴿૩૦﴾ ફિરઔન બોલા : અગર તુમ હકીકત મેં સચ્ચે હો તો ઉસ(હક ઝાહિર કરનેવાલી ચીઝ) કો લાઓ ﴿૩૧﴾ સો ઉસ(મૂસા અલ.) ને અપની લકડી ડાલ દી તો ઉસી વકત વો(દેખતે હી દેખતે) સાફ અઝદહા (અજગર) બન ગયા ﴿૩૨﴾ ઔર ઉસ(મૂસા અલ.) ને અપના હાથ(બગલ સે) બાહિર નિકાલા તો પલભર મેં વો દેખનેવાલો કે સામને(બહુત હી) સફેદ(યાની ચમકદાર) બન ગયા ﴿૩૩﴾

ઉસ(ફિરઔન) ને અપને આસપાસ(બેઠને) વાલે સરદારોં સે કહા : યકીનન યે શખ્સ બડા માહિર(૨) જાદૂગર હે ﴿૩૪﴾ જો તુમકો અપને જાદૂ કે ઝોર સે તુમ્હારે મુલ્ક સે નિકાલ દેના ચાહતે હેં(૩), સો તુમ કયા મશવેરા દેતે હો(૪) ? ﴿૩૫﴾

---

(૧) ફિરઔન ને હઝરત મૂસા અલ. કો જો મજનૂન (પાગલ) કહા ઉસ્કા કિતના પ્યારા જવાબ દિયા ઝરા ભી ગુસ્સે નહી હુએ હાલાંકે લોગ જલાલી પયગમ્બર કેહતે હેં, દાઈ ઐસે હોતે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) સમજદાર (તીસરા તર્જુમા) બહુત પઢા હુવા.

(૩) હુકુમત (સત્તા) કે પુજારી કો હર ચીઝ મેં કુરસી હી નઝર આતી હે.

(૪) કે ઉસ્કે બારે મેં કયા કિયા જાએ.

قَالُوْٓا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَآئِنِ حٰشِرِيْنَ ۝٣٦ يَاْتُوْكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيْمٍ ۝٣٧ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيْقَاتِ يَوْمٍ
مَّعْلُوْمٍ ۝٣٨ وَّقِيْلَ لِلنَّاسِ هَلْ اَنْتُمْ مُّجْتَمِعُوْنَ ۝٣٩ لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ كَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِيْنَ ۝٤٠ فَلَمَّا جَآءَ
السَّحَرَةُ قَالُوْا لِفِرْعَوْنَ اَئِنَّ لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ۝٤١ قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ اِذًا لَّمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ۝٤٢ قَالَ
لَهُمْ مُّوْسٰٓى اَلْقُوْا مَآ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ۝٤٣ فَاَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوْا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ اِنَّا لَنَحْنُ الْغٰلِبُوْنَ ۝٤٤
فَاَلْقٰى مُوْسٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَاْفِكُوْنَ ۝٤٥ فَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سٰجِدِيْنَ ۝٤٦

ઉન્હોંને કહા કે : ઉસ(મૂસા અલ.) કો ઔર ઉસ્કે ભાઈ કો(કુછ) મોહલત દો ઔર તમામ શહરોં મેં નકીબો(૧) કો ભેજ દો ﴿૩૬﴾ જો તેરે પાસ હર એક બડે હોશિયાર જાદૂગર કો લે આવેં ﴿૩૭﴾ આખિરકાર મુકર્રર (નકકી)દિન કે ખાસ વકત પર જાદુગર લોગ જમા કર લિયે ગએ ﴿૩૮﴾ ઔર લોગોં કો(એલાન કરકે) કેહ દિયા ગયા કે કયા તુમ ભી જમા હોંગે ﴿૩૯﴾ શાયદ અગર વો જાદૂગર લોગ ગાલિબ આ ગએ તો હમ ઉન(જાદૂગરોં) હી કે રાસ્તે પર ચલેંગે ﴿૪૦﴾ ફિર જબ વો જાદૂગર લોગ આ ગએ તો વો ફિરઔન સે કેહને લગે : અગર હમ મુકાબલે મેં ગાલિબ આ ગએ તો કયા હમકો કોઈ બડા ઈન્આમ(૨) મિલેગા ﴿૪૧﴾ ઉસ(ફિરઔન) ને કહા : હાં ! ઔર તબ તો તુમ કો ખાસ લોગો મેં ઝરૂર શામિલ કર દિયા જાયેગા (સે હો જાઓગે)(૩) ﴿૪૨﴾ મૂસા અલ. ને ઉનસે કહા : તુમકો જો ડાલના હે વો ડાલો(૪) ﴿૪૩﴾ ઉસ પર ઉન જાદૂગરોં ને અપની રસ્સિયાં ઔર અપની લાઠીયાં ડાલી ઔર વો(જાદૂગર) બોલે : ફિરઔન કી ઈઝઝત કી કસમ ! યકીનન હમ હી ગાલિબ આવેંગે ﴿૪૪﴾ અબ મૂસા(અલ.) ને(અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે) અપની લકડી(ઝમીન પર) ડાલી તો ઉસ્ને ઉસી વકત(બડા અઝદહા બનકર)ઉસ જૂઠે બને બનાએ હુએ(જાદૂગરોં કે)તમાશે કો નીગલના શુરૂઅ કર દિયા ﴿૪૫﴾ સો જાદૂગર લોગ સજદા મેં ગિરા દિયે ગએ ﴿૪૬﴾

---

(૧) યાની જમા કરનેવાલે ચપરાસી (નોકર, પટવાલા).

(૨) હક કી દઅવત દેને વાલે અલ્લાહ તઆલા કી ખૂશી કે લિયે દઅવત દેતે હેં દુનિયા પરસ્ત લોગ પેહલે સે બદલે કી શર્ત લગાતે હેં.

(૩) યાની ઈન્આમ તો મિલેગા હી સાથ મેં ખુસૂસી મકામ ભી.

(૪) બાતિલ કો સામને લાકર ઉસકો મિટાના થા; ઈસ લિયે હઝરત મૂસા ને જાદૂ કે દિખાને કા હુકમ દિયા.

قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿٤٨﴾ قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْ ۚ اِنَّهٗ لَكَبِيْرُكُمُ الَّذِيْ
عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۚ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۚ لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ وَّلَاُوصَلِّبَنَّكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٤٩﴾ قَالُوْا
لَا ضَيْرَ ۫ اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا مُنْقَلِبُوْنَ ﴿٥٠﴾ اِنَّا نَطْمَعُ اَنْ يَّغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطٰيٰنَآ اَنْ كُنَّآ اَوَّلَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٥١﴾ ع
وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِيْٓ اِنَّكُمْ مُّتَّبَعُوْنَ ﴿٥٢﴾

વો(જાદૂગર લોગ) બોલે : હમ તો તમામ આલમોં કે રબ પર ઈમાન લાએ ﴿૪૭﴾ જો મૂસા(અલ.) ઔર હારૂન(અલ.) કે રબ હેં(૧) ﴿૪૮﴾ ઉસ(ફિરઔન) ને કહા : મેં તુમકો ઈજાઝત દૂં ઉસ્સે પેહલે તુમ ઉસ(મૂસા અલ.) પર ઈમાન લે આયે ? વાકિઆ યે હે કે(૨) વો(મૂસા અલ.) તુમ્હારા બડા(યાની ઉસ્તાદ) હે જિસ્ને તુમકો જાદૂ સિખાયા, સો અનકરીબ(ઉસ્કા નતીજા) તુમકો માલૂમ હો જાયેગા, યકીનન મેં તુમ સબકે એક તરફ કે હાથ ઔર દુસરી તરફ કે પાંવ કટવાઉંગા ઔર તુમ સબકો સુલી પર ચઢાઉંગા(ફાંસી દિલાઉંગા) ﴿૪૯﴾ વો(જાદૂગર) કેહને લગે : હમારા તો કુછ નહી બિગડેગા(૩), યકીનન હમ તો હમારે રબ કી તરફ લૌટકર ચલે જાવેંગે ﴿૫૦﴾ હમ તો (પૂરે શૌક સે) ઉમ્મીદ લગાએ હુએ હેં કે હમારે રબ હમારી ગલતીયોં કો માફ કર દેંગે ઉસ વાસ્તે કે હમ સબસે પેહલે ઈમાન લાએ હેં ﴿૫૧﴾

ઔર હમને મૂસા(અલ.) કો હુકમ ભેજા કે તુમ મેરે બંદો કો લેકર રાતોરાત રવાના હો જાઓ, યકીનન તુમ લોગોં કા પીછા કિયા જાયેગા ﴿૫૨﴾

---

(૧) યે એક અજીબ વાકિઆ (કીસ્સા) હે કે યે હઝારોં જાદૂગર જો પુરી ઝિંદગી જાદુગરી કે કુફ્ર મેં રહે ઔર ફિરઔન કો ખુદા માનકર ઉસ્કી પૂજા કરતે રહે હઝરત મૂસા અલ. કા મોઅજિઝા દેખા તો ફૌરન ઈમાન લે આયે, બલ્કે ઈમાન ઐસા મઝબૂત હો ગયા કે તમામ સઝાઓં સે ગભરાયે બગૈર બેધડક ફિરઔન સે કેહ દિયા ''فَاقْضِ مَآ اَنْتَ قَاضٍ'' એ ફિરઔન તુજે જો કરના હે કર લે, ઉસ પર હમ યે કેહ સકતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા કે એક કામિલ બંદે કી જો થોડી સી સોહબત ઉસ મૈદાન મેં નસીબ હુઈ ઉસ્ને ઉનકે ઈમાન કો ઈસ કદર મઝબૂત કર દિયા કે ઉસ્કે લિયે જાન દેને તૈયાર હો ગયે, સહીહ બાત હે કે ઈખ્લાસ કે સાથ ઔર સચ્ચી તલબ કે સાથ સચ્ચે લોગો કે સાથ રહેના ઈન્સાન કો ઈમાન કે કમાલ તક પહોંચાતી હે ઔર હુસ્ને ખાત્મા (અચ્છે અંજામ) કી સઆદત હાસિલ હોને કા ઝરીયા બન જાતી હે, હદીસોં મેં આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે સાથ રહેને કી વજહ સે ઈમાન મેં દાખીલ હોને, ફિર પૂરે પકકે ઈમાન કે હાસિલ હોને ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તેં મેં શહીદ હોને કે કિસ્સે મોજૂદ હે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) યે બાત સાબિત હો ગઈ કે. (૩) (દુસરા તર્જુમા) હમકો ડર નહી.

فَاَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَآئِنِ حٰشِرِيْنَ۝۵۳ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيْلُوْنَ۝۵۴ وَاِنَّهُمْ لَنَا لَغَآئِظُوْنَ۝۵۵ وَاِنَّا لَجَمِيْعٌ
حٰذِرُوْنَ۝۵۶ فَاَخْرَجْنٰهُمْ مِّنْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ۝۵۷ وَّكُنُوْزٍ وَّمَقَامٍ كَرِيْمٍ۝۵۸ كَذٰلِكَ ؕ وَاَوْرَثْنٰهَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ۝۵۹
فَاَتْبَعُوْهُمْ مُّشْرِقِيْنَ۝۶۰ فَلَمَّا تَرَآءَ الْجَمْعٰنِ قَالَ اَصْحٰبُ مُوْسٰٓى اِنَّا لَمُدْرَكُوْنَ۝۶۱ قَالَ كَلَّا ۚ اِنَّ مَعِيَ رَبِّيْ سَيَهْدِيْنِ۝۶۲
فَاَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ ؕ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيْمِ۝۶۳

સો ફિરઔન ને શહેરો મેં નકીબો(જમા કરનેવાલે ચપરાસી,નોકર, પટવાલા) કો ભેજાં ﴿૫૩﴾ પકકી બાત યે હે કે યે(બની ઈસ્રાઈલ તો) એક છોટી સી જમાઅત કે લોગ હેં ﴿૫૪﴾ ઔર ઉન્હોંને હમકો સખ્ત ગુસ્સા દિલાયા હે ﴿૫૫﴾ ઔર હમ સબ(ઉનસે) ખતરા મહસૂસ કરતે હેં(૧) ﴿૫૬﴾ ફિર હમને ઉનકો બાગાત સે ઔર ચશ્મોં (ઝરણોં)સે ﴿૫૭﴾ ઔર ખઝાનોં સે ઔર ઉમદા ઉમદા મકાનોં સે બાહિર નીકાલ દિયા ﴿૫૮﴾ હમને ઉનકે સાથ ઈસી તરહ કિયા ઔર ઉન સબ ચીઝોં કા હમને બની ઈસ્રાઈલ કો માલિક બના દિયા﴿ ૫૯﴾ ફિર વો સબ(એક દિન) સૂરજ નીકલતે વકત ઉન(બની ઈસ્રાઈલ) કે પીછે પડે﴿૬૦﴾ ફિર જબ દોનોં જમાઅતેં એક દૂસરે કો દેખને લગી તો મૂસા(અલ.) કે સાથિયોં ને (ગભરાકર) કહા : પકકી બાત હે કે(અબ તો) હમ પકડે ગએ ﴿૬૧﴾ મૂસા (અલ.)ને કહા : હરગિઝ(હમ પકડે) નહી(જાવેંગે), યકીનન મેરે સાથ મેરે રબ હેં(૨) જો અનકરીબ મુજે(સમંદર સે નીકલને કા) રાસ્તા બતાયેંગે ﴿૬૨﴾ સો હમને મૂસા(અલ.) કો હુકમ ભેજા કે અપની લકડી સે સમંદર કો તુમ મારો, સો વો(સમંદર) ફટ ગયા, ફિર હર હિસ્સા એક બડે પહાડ કી તરહ હો ગયા ﴿૬૩﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હમ સબ એક હથિયાર બંદ જમાઅત (લશ્કર) હેં. (તીસરા તર્જુમા) હમ સબ ઉનસે એહતિયાત બરતતે હેં (ચોથા તર્જુમા) હમ સબ ઉનસે હોંશિયાર રેહતે હેં.

નુકતા : ફિરઔન કા યે બાત હઝરત મૂસા અલ. કે ખિલાફ આમ લોગો કે દિલો મેં બુરા ખ્યાલ પૈદા કરને કી ખતરનાક સાઝિશ હે તાકે લોગ ઉનકે લાએ હુએ દીન કો કબૂલ ન કરે. મુસા (અલ.) એક ઐસી કોમ કે આદમી થે જિસ કી સંખ્યા ભી કમ થી યાની લઘુમતી મેં થે જિસ કે પાસ કોઈ લશકર નહી થા ઔર લડાઈ કરને કે સામાન ભી નહી થે વો કિસ તરહ એક બડી સીખાઈ હુવી, ટ્રેનીગ દી હુવી કોમ કે લીએ ખતરા બન સકતે હે. બસ ઐસી હી ગંદી રાજકારણ કા આજ દૌર હે. (૨) યહાં મઈય્યત (સાથ હોને) કી બાત સિર્ફ નબી કે લિયે હે જબકે ઉમ્મતે મુહમ્મદીયા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે હર હર ઉમ્મતી કે લીએ અલ્લાહ તઆલા કા સાથ હોના ઈલાહી ''اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا'' સે સાબિત હે. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ شَرَّفَنَا (તમામ તારીફ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હે જિસ ને હમ કો ઈઝઝત દી.)

وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ
أَكْثَرُهُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾ ع
وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا
عَاكِفِينَ ﴿٧١﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾ أَوْ يَنفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَٰلِكَ
يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُم مَّا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾ أَنتُمْ وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ
الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

ઔર દુસરી(ફિરઔનવાલી) જમાઅત કો હમ ઉસી જગહ કે પાસ લે આયે ﴿૬૪﴾ ઔર હમને મૂસા(અલ.) કો ઔર જો ઉનકે સાથ થે સબકો(ડુબને સે) બચા લિયા(૧) ﴿૬૫﴾ ફિર હમને દુસરોં(યાની ફિરઔનીયોં) કો ડુબો દિયા ﴿૬૬﴾ યકીનન ઈસ ચીઝ મેં(બડી ઈબ્રત કી) નીશાની હે ઔર(ઈસ્કે બાવજૂદ ભી) ઈન(કાફિરોં) મેં સે ઝિયાદહ ઈમાન નહી લાતે ﴿૬૭﴾ ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ વહી બડે ઝબરદસ્ત, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૬૮﴾

(એ નબી !) તુમ ઉનકો ઈબ્રાહીમ(અલ.) કા વાકિઆ પઢકર સુનાઓ ﴿૬૯﴾ જબ ઉન્હોંને અપને અબ્બા ઔર અપની કૌમ સે કહા કે : તુમ કિસકી ઈબાદત કરતે હો ?(૨) ﴿૭૦﴾ વો કેહને લગે : હમ તો બુતોં કી ઈબાદત કરતે હેં, ઔર પૂરા દિન(યાની હર વકત) ઉન્હી કે પાસ લગે બૈઠે રેહતે હેં ﴿૭૧﴾ ઈબ્રાહીમ(અલ.) ને કહા : જબ તુમ (ઉનકો) પુકારતે હો તો કયા વો તુમ્હારી સુનતે હેં ? ﴿૭૨﴾ યા તુમકો ફાયદા યા નુકસાન દેતે હેં ? ﴿૭૩﴾ ઉન્હોંને જવાબ દિયા કે : (નહી) બલ્કે(અસલ બાત યે હે કે) હમને હમારે બાપ દાદોં કો ઐસા હી કામ કરતે હુએ પાયા હે ﴿૭૪﴾ ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને કહા : કયા ભલા તુમને(કભી ગૌર સે ભી) દેખા જિસ્કી તુમ ઈબાદત કરતે રેહતે હો ﴿૭૫﴾ તુમ ભી ઔર તુમ્હારે અગલે બાપ દાદે ભી(જિનકો પુજતે રહે હેં) ﴿૭૬﴾ સો યકીનન વો તો મેરે દુશ્મન હેં(૩) સિવાયે તમામ જહાંનોં કે રબ કે(વો મેરે દોસ્ત હેં) ﴿૭૭﴾

---

(૧) નેક લોગોં કે સાથ રેહને સે દુનયવી મુસીબતોં સે ભી નજાત મિલતી હે.

(૨) સવાલ કી વજહ ઈલ્મ (જાનકારી) ન હોના નહી હે બલ્કે ગોર વ ફિક્ર કે લીએ બુલાના હે.

(૩) જિસ તરહ દુશ્મન નુકસાન હી પહોંચાતા હે ઈસ તરહ બુતોં કી ઈબાદત હર હાલ મેં નુકસાન દેનેવાલી હે.

الَّذِیۡ خَلَقَنِیۡ فَهُوَ یَهۡدِیۡنِ ۝۷۸ وَ الَّذِیۡ هُوَ یُطۡعِمُنِیۡ وَ یَسۡقِیۡنِ ۝۷۹ وَ اِذَا مَرِضۡتُ فَهُوَ یَشۡفِیۡنِ ۝۸۰ وَ الَّذِیۡ یُمِیۡتُنِیۡ ثُمَّ
یُحۡیِیۡنِ ۝۸۱ وَ الَّذِیۡۤ اَطۡمَعُ اَنۡ یَّغۡفِرَ لِیۡ خَطِیۡٓـَٔتِیۡ یَوۡمَ الدِّیۡنِ ۝۸۲ رَبِّ هَبۡ لِیۡ حُکۡمًا وَّ اَلۡحِقۡنِیۡ بِالصّٰلِحِیۡنَ ۝۸۳ وَ اجۡعَلۡ لِّیۡ
لِسَانَ صِدۡقٍ فِی الۡاٰخِرِیۡنَ ۝۸۴ وَ اجۡعَلۡنِیۡ مِنۡ وَّرَثَۃِ جَنَّۃِ النَّعِیۡمِ ۝۸۵ وَ اغۡفِرۡ لِاَبِیۡۤ اِنَّهٗ کَانَ مِنَ الضَّآلِّیۡنَ ۝۸۶ وَ لَا تُخۡزِنِیۡ
یَوۡمَ یُبۡعَثُوۡنَ ۝۸۷ یَوۡمَ لَا یَنۡفَعُ مَالٌ وَّ لَا بَنُوۡنَ ۝۸۸ اِلَّا مَنۡ اَتَی اللّٰهَ بِقَلۡبٍ سَلِیۡمٍ ۝۸۹

વહી(રબ) હે જિસ્ને મુજકો પૈદા કિયા, ફિર વહી(હર કામ મેં) મુજે(સહીહ) રાસ્તા દિખાતે હેં ﴿૭૮﴾ ઔર વહી (રબ) હે જો મુજે ખાના(યાની બહુત સારી ઉમદા ચીઝેં) ખિલાતે હેં ઔર(બહુત સારી ચીઝેં) મુજે પીલાતે હેં ﴿૭૯﴾ ઔર જબ મેં બિમાર પડ જાતા હૂં તો વહી(રબ) મુજે શિફા દેતે હેં ﴿૮૦﴾ ઔર વહી(રબ) મુજે મૌત દેંગે, ફિર મુજે ઝિંદા કરેંગે ﴿૮૧﴾ ઔર જિસ(રબ) સે મેં યે ઉમ્મીદ લગાએ હુએ હું કે વો હિસાબ(યાની કયામત) કે દિન મેરે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે ﴿૮૨﴾ એ મેરે રબ ! આપ મુજે હિકમત અતા ફરમાઈએ ઔર મુજકો નેક લોગોં(૧) કે સાથ શામિલ કર દીજીએ ﴿૮૩﴾ ઔર આનેવાલી નસલોં મેં મેરી સચ્ચી(યાની અચ્છી) યાદેં બાકી રખીયે(૨) ﴿૮૪﴾ ઔર આપ મુજકો નેઅમતોંવાલી જન્નત કે વારિસ(હોનેવાલે)લોગોં મેં સે બના દીજિએ ﴿૮૫﴾ આપ મેરે બાપ કો માફ કર દીજિએ યકીનન વો તો ગુમરાહ લોગોં મેં સે થે ﴿૮૬﴾ ઔર જિસ દિન લોગ દોબારા ઝિંદા કિયે જાયેંગે ઉસ દિન આપ મુજે રૂસ્વા ન કીજિએ ﴿૮૭﴾ જિસ દિન ન કોઈ માલ કામ આયેગા ન કોઈ અવલાદ (કામ આયેગી) ﴿૮૮﴾ મગર યે કે જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ સલામતીવાલા(યાની બેરોગ) દિલ લેકર હાઝિર હોગા(વો નફા મેં હોગા)(૩) ﴿૮૯﴾

---

(૧) નેક લોગોં મેં (નીરોગી) જુડને કે લિયે નબિયોં કે વાલીદ હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. દુઆ ફરમા રહે હેં જો સલાહ (નેકી) કે આલા (ઉંચે) મકામ પર થે તો હમેં તો ઉસ્કા દુઆ કા કિતના એહતિમામ કરના ચાહિયે ઔર ઉસ્કે લિયે કિતની કોશિશ કરની ચાહિયે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) બાદ મેં આનેવાલી નસલોં કે લોગોં મેં ઐસી ઝબાનેં પૈદા ફરમા જો મેરી સચ્ચાઈ કી ગવાહી દેવે.

(૩) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ રદિ. ફરમાતે હેં કે : જો દિલ કલિમએ તૌહીદ કી ગવાહી દેવે ઔર શિર્ક સે પાક હો વો દિલ મુરાદ હે. ઈસી તરહ બાતિની બુરાઈયોં સે સલામત દિલ ભી મુરાદ હે.

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿٩٠﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ لِلْغٰوِيْنَ ﴿٩١﴾ وَقِيْلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ﴿٩٢﴾ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ
هَلْ يَنْصُرُوْنَكُمْ اَوْ يَنْتَصِرُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَكُبْكِبُوْا فِيْهَا هُمْ وَالْغَاوٗنَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُوْدُ اِبْلِيْسَ اَجْمَعُوْنَ ﴿٩٥﴾ قَالُوْا وَهُمْ فِيْهَا
يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٩٦﴾ تَاللّٰهِ اِنْ كُنَّا لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٩٧﴾ اِذْ نُسَوِّيْكُمْ بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٩٨﴾ وَمَاۤ اَضَلَّنَاۤ اِلَّا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا
مِنْ شَافِعِيْنَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيْقٍ حَمِيْمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٢﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ
اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٠٤﴾ ع

ઔર જન્નત મુત્તકી લોગોં કે કરીબ લાયી જાયેગી(૧) ﴿૯૦﴾ ઔર જહન્નમ ગુમરાહોં કે સામને ઝાહિર કર દી જાવેગી ﴿૯૧﴾ ઔર ઉન(ગુમરાહોં) કો કહા જાયેગા કે(તુમ્હારે) વો(મા'બૂદ) કહા હૈં જિનકી તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઈબાદત કરતે થે ? ﴿૯૨﴾ કયા વો તુમ્હારી મદદ કર સકતે હૈં યા(તુમ્હારી તરફ સે) બદલા લે સકતે હૈં ?(૨) ﴿૯૩﴾ ફિર વો(બાતિલ મા'બૂદ) ઔર ગુમરાહ લોગ ઔર ઈબ્લીસ કા પૂરા પૂરા લશ્કર સબકે સબ ઉસ(જહન્નમ) મેં ઉંધે મુંહ ડાલ દિયે જાયેંગે ﴿૯૪﴾ ﴿૯૫﴾ ઔર વો(કાફિર લોગ) ઉસ(જહન્નમ) મેં આપસ મેં(અપને મા'બૂદોં સે) ઝઘડા કરતે હુએ બોલેંગે ﴿૯૬﴾ કે અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! (ઉસ દુનિયા મેં) હમ ખુલી ગુમરાહી મેં પડે થે ﴿૯૭﴾ જબ હમ તુમકો રબ્બુલ આલમીન(આલમોં કે રબ) કે બરાબર કા દરજા દિયા કરતે થે ﴿૯૮﴾ હમ કો તો(બડે) મુજરિમોં(૩) ને હી ગુમરાહ કિયા થા ﴿૯૯﴾ નતીજા યે હુવા કે(આજ સિફારિશ કરનેવાલોં મેં સે) કોઈ હમારી સિફારિશ કરનેવાલા નહી હે ﴿૧૦૦﴾ ઔર હમદર્દી કરનેવાલા કોઈ (મુખ્લીસ, સદ્દભાવક) દોસ્ત ભી નહીં ﴿૧૦૧﴾ સો કાશ ! હમેં(દુનિયા મેં) વાપસ જાને કા એક મરતબા મૌકા મિલ જાએ તો હમ મોમીન બન જાએં ﴿૧૦૨﴾ યકીનન ઈસ (કયામત કે પૂરે મંઝર કે બયાન) મેં બડી(ઈબ્રત કી) નીશાની હે ઔર ઉનમેં કે બહુત સારે ઈમાનવાલે નહી હૈં ﴿૧૦૩﴾ ઔર યકીની બાત હે કે તુમ્હારે રબ વહી બડે ઝબરદસ્ત, બડે રહમ કરનેવાલે હૈં ﴿૧૦૪﴾

---

(૧) તકવા રખને વાલો કે લીએ ઈઝઝત કી જગહ હે, ખુદ જન્નત કરીબ લાઈ જાવેગી.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) યા વો અપના ખુદ કા બચાવ કર સકતે હૈં.
(૩) યાની ગુમરાહી કો શુરૂ કરનેવાલે.

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوْحِ ۨالْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۰۵﴾ۚۖ اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ نُوْحٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۱۰۶﴾ۚ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿۱۰۷﴾ۙ
فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۱۰۸﴾ۚ وَمَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۰۹﴾ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۱۱۰﴾ؕ قَالُوْۤا اَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْاَرْذَلُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ؕ قَالَ وَمَا عِلْمِيْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ۚ اِنْ حِسَابُهُمْ اِلَّا عَلٰى
رَبِّيْ لَوْ تَشْعُرُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ۚ وَمَاۤ اَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۱۴﴾ۚ اِنْ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۱۵﴾ؕ قَالُوْا لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ يٰنُوْحُ لَتَكُوْنَنَّ مِنَ
النصف الْمَرْجُوْمِيْنَ ﴿۱۱۶﴾ؕ قَالَ رَبِّ اِنَّ قَوْمِيْ كَذَّبُوْنِ ﴿۱۱۷﴾ۚۖ

નૂહ(અલ.) કી કૌમ ને રસૂલોં કો જૂઠલાયા ﴿૧૦૫﴾ જબ ઉનસે ઉનકે ભાઈ નૂહ(અલ.) ને કહા : કયા તુમ(અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતે નહી હો ? ﴿૧૦૬﴾ યકીનન મેં તો તુમ્હારે લિયે મોઅતબર(ભરોસેલાયક) રસૂલ હૂં(૧) ﴿૧૦૭﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માન લો ﴿૧૦૮﴾ ઈસ(તબ્લીગ કે કામ) પર મેં તુમસે કોઈ(દુન્યવી) બદલા નહી માંગતા હૂં, મેરા અજર તો તમામ આલમોં કે રબ હી કે ઝિમ્મે હે ﴿૧૦૯﴾ તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર તુમ મેરી બાત માન લો ﴿૧૧૦﴾ કૌમ(કે લોગોં) ને કહા : કયા હમ તેરી બાત માન લેવે; હાલાંકે કમીને(યાની નીચે દરજે કે) લોગ તેરે સાથી હો ગએ હેં ﴿૧૧૧﴾ નૂહ (અલ.) ને કહા : જો કામ વો કર રહે હેં મુજે વો માલૂમ નહી(૨) ﴿૧૧૨﴾ ઉનકા હિસાબ લેના તો મેરે રબ હી કે ઝિમ્મે હે અગર તુમ સમજ સે કામ લો(૩) ﴿૧૧૩﴾ ઔર મેં ઈમાનવાલોં કો(ધુતકાર કર) દૂર કરનેવાલા નહી હું ﴿૧૧૪﴾ મેં તો સિર્ફ ખુલકર ડરાનેવાલા હૂં ﴿૧૧૫﴾ ઉન્હોંને(યાની કૌમ કે લોગોં ને) કહા : એ નૂહ ! અગર તુ(અપને તરીકે કો) નહી છોડેગા તો ઝરૂર પથ્થર મારકર હલાક કર દિયા જાયેગા ﴿૧૧૬﴾ નૂહ (અલ.) ને દુઆ કી કે : એ મેરે રબ ! યકીનન મેરી કૌમ ને મુજે જૂઠલા દિયા હે ﴿૧૧૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) અમાનતદાર રસૂલ હૂં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) મુજે ઉસ્સે કોઈ બહસ નહી હે(યાની ઉનકે ખાનદાન ઔર પૈશે (ધંધે) સે મુજે બહસ નહી, ખાનદાની તફાવત ઔર કારોબારી સે દીન મેં કયા અસર ?).

(૩) ઉનકા એક ઈલ્ઝામ (આક્ષેપ, તોહમત) યે થા કે યે રઝીલ(કમીને) ખુદ કે ફાયદે કે લિયે ઈમાન લાએ હેં, ઉસ્કા જવાબ હો ગયા કે ઉનકે દિલ મેં કયા નિય્યત હે ઉસ્કે મેં, યા તુમ ઝિમ્મેદાર નહી હેં, વો અલ્લાહ તઆલા કે હવાલે હે.

فَافْتَحْ بَيْنِىْ وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَّنَجِّنِىْ وَمَنْ مَّعِىَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۱۸﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ فِى الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿۱۱۹﴾ ثُمَّ
اَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبٰقِيْنَ ﴿۱۲۰﴾ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۲۱﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۲۲﴾
كَذَّبَتْ عَادُ ِۨالْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۲۳﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ هُوْدٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۱۲۴﴾ اِنِّىْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿۱۲۵﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۱۲۶﴾ وَمَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۲۷﴾ اَتَبْنُوْنَ بِكُلِّ رِيْعٍ اٰيَةً تَعْبَثُوْنَ ﴿۱۲۸﴾

સો આપ મેરે ઔર ઉનકે દરમિયાન મેં પૂરા ફેસલા કર દીજિએ(૧) ઔર મુજકો ઔર મેરે મોમીન સાથીયોં કો(હલાકત સે) બચા લીજિએ(૨) ﴿૧૧૮﴾ સો હમ ને ઉન(નૂહ અલ.) કો ઔર ઉન કે સાથિયોં કો ભરી હુઈ(૩) કશ્તી મે (સવાર કરકે) બચા લિયા ﴿૧૧૯﴾ ફિર ઉસ્કે બાદ હમને બાકી લોગોં કો ડુબો દિયા ﴿૧૨૦﴾ યકીનન ઈસ (વાકિએ) મે(ઈબ્રત કી) બડી નિશાની હે ઔર ઉન મે બહુત સારે ઈમાન લાને વાલે નહીં ﴿૧૨૧﴾ ઔર યકીની બાત હે કે તુમ્હારે રબ વહી બડે ઝબરદસ્ત, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હેં ﴿૧૨૨﴾

કૌમે આદ ને રસૂલોં કો જુઠલાયા ﴿૧૨૩﴾ જબ કે ઉન સે ઉન કે ભાઈ હૂદ(અલ.) ને કહા : કયા તુમ લોગ(અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતે નહી હો ? ﴿૧૨૪﴾ યકીનન મેં તો તુમ્હારે લિયે મોઅતબર(ભરોસેલાયક) રસૂલ હો(૪) ﴿૧૨૫﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત તુમ માન લો ﴿૧૨૬﴾ ઔર ઈસ(તબ્લીગ કે કામ) પર મેં તુમસે કોઈ(દુન્યવી) બદલા નહી માંગતા હૂં, મેરા અજર (બદલા) તો તમામ આલમોં કે રબ હી કે ઝિમ્મે હે ﴿૧૨૭﴾ કયા તુમ હર ઉંચી જગહ પર યાદગાર(કી ચીઝેં) બનાકર ખેલ(યાની ફુઝૂલ કામ) કરતે હો ?(૫) ﴿૧૨૮﴾

(૧) યાની ઉન પર અઝાબ આવે.

(૨) હઝરત નૂહ અલ. ને નજાત કી દુઆ કે મોકે પર અપને સાથીયોં કો ભી યાદ રખા ઔર ઉનકે લિયે ભી નજાત કી દુઆ કી, માલૂમ હુવા કે અપને સાથીયોં કી દીની વ દુનયવી કામયાબી કી ફિકર કરના નબિયોં કી સુન્નત હે.

(૩) જિન જાનવરોં ઔર પરિંદોં કી નસલ બાકી રખની અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મુકદર થી ઉન સબ કો કશ્તી મે સાથ લિયા ગયા થા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અમાનતદાર રસૂલ હો.

(૫) દિખલાવે કે લિયે ઉંચી ઉંચી ઈમારતેં બનાતે થે. ઉંચી ઈમારતોં કે બનાને મે ગુલૂ(ઝિયાદતી) સે કામ લેતે થે ઔર ઉંચી ઈમારત પર બૈઠકર નીચે ગુઝરનેવાલો કે સાથ નામુનાસિબ હરકત કરતે થે.

وَتَتَّخِذُوْنَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُوْنَ ﴿١٢٩﴾ وَاِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِيْنَ ﴿١٣٠﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١٣١﴾ وَاتَّقُوا
الَّذِيْۤ اَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُوْنَ ﴿١٣٢﴾ اَمَدَّكُمْ بِاَنْعَامٍ وَّبَنِيْنَ ﴿١٣٣﴾ وَّجَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿١٣٤﴾ اِنِّيْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيْمٍ ﴿١٣٥﴾ قَالُوْا سَوَآءٌ عَلَيْنَاۤ اَوَعَظْتَ اَمْ لَمْ تَكُنْ مِّنَ الْوٰعِظِيْنَ ﴿١٣٦﴾ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا خُلُقُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ
بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَهْلَكْنٰهُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٩﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ
الرَّحِيْمُ ﴿١٤٠﴾ ع

ઔર તુમ પક્કે મહલ બનાતે હો, શાયદ તુમ કો(દુનિયા મેં) હમેશા ઝિંદા રેહના હે(૧) ﴿૧૨૯﴾ ઔર જબ તુમ પકડતે હો તો પક્કે ઝાલિમ બનકર પકડતે હો(૨) ﴿૧૩૦﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત તુમ માન લો ﴿૧૩૧﴾ ઔર તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે ડરો જિસને ઉન ચીઝોં સે તુમ્હારી મદદ કી જો તુમ જાનતે હી હો(૩) ﴿૧૩૨﴾ (યાની) જાનવરોં ઔર અવલાદ ઔર બાગાત ઔર ચશ્મોં કે ઝરીયે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારી મદદ કી ﴿૧૩૩﴾ ﴿૧૩૪﴾ મેં તુમ પર બડે દિન કે અઝાબ સે ડરતા હૂં ﴿૧૩૫﴾ ઉન્હોંને(યાની કૌમ કે લોગોં ને) કહા : (એ હૂદ !) તુ નસીહત કરે યા નસીહત કરનેવાલોં મેં સે ન બને હમારે લિયે તો દોનોં બાતે બરાબર હેં ﴿૧૩૬﴾ યે(જો) બાતેં(તુમ કર રહે હો વો) તો પીછલોં કી બસ એક આદત રહી હે(૪) ﴿૧૩૭﴾ ઔર હમકો તો કોઈ અઝાબ હોનેવાલા નહીં હે ﴿૧૩૮﴾ સો ઉન લોગોં ને ઉન(હૂદ અલ.) કો જુઠલાયા તો ફિર હમને ઉન સબકો હલાક કર દિયા, યકીનન ઈસ મે(ઈબ્રત કી) બડી નિશાની હે ઔર ઉનમેં કે બહુત સારે ઈમાન લાને વાલે નહીં હે ﴿૧૩૯﴾ ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ વહી તો બડે ઝબરદસ્ત,બડે રહમ કરને વાલે હેં ﴿૧૪૦﴾

---

(૧) યાની જો ઈમારતેં મહઝ કારીગરી કો બતલાને કે લિયે બનાઈ જાવે. શાનવાલી ઈમારતે, લગતા ઐસા હે કે હમેશા ઉસ મે રેહના હે.

(૨) ગરીબોં પર ઝુલ્મ કરતે થે, મામૂલી ગલતી પર ભારી પકડ કરતે થે. કૈસી વિરોધાભાસી કામો વાલી ઝિંદગી : એક તરફ ઈમારતોં કે પીછે દોલત કો ખૂબ લગા રહે હેં, દુસરી તરફ ગરીબોં પર ઝિયાદતી, ઝુલ્મ ?

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઐસી ઐસી ચીઝેં દેકર તુમ્હારી તાકત બઢાઈ જો તુમ જાનતે નહી હો.

(૪) યાની ગુઝરે હુવે ઝમાને કે નબિયોં કી ઈસી તરહ બાતે હુવા કરતી થી.

كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوْهُمْ صٰلِحٌ أَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ أَمِيْنٌ ﴿١٤٣﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَأَطِيْعُوْنِ ﴿١٤٤﴾ وَمَآ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٤٥﴾ أَتُتْرَكُوْنَ فِيْ مَا هٰهُنَآ اٰمِنِيْنَ ﴿١٤٦﴾ فِيْ
جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿١٤٧﴾ وَّزُرُوْعٍ وَّنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيْمٌ ﴿١٤٨﴾ وَتَنْحِتُوْنَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوْتًا فٰرِهِيْنَ ﴿١٤٩﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَأَطِيْعُوْنِ ﴿١٥٠﴾ وَلَا تُطِيْعُوْٓا أَمْرَ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿١٥١﴾ الَّذِيْنَ يُفْسِدُوْنَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُوْنَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوْٓا إِنَّمَآ أَنْتَ مِنَ
الْمُسَحَّرِيْنَ ﴿١٥٣﴾ مَآ أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۖ فَأْتِ بِاٰيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ هٰذِهٖ نَاقَةٌ لَّهَا شِرْبٌ وَّلَكُمْ
شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُوْمٍ ﴿١٥٥﴾

કૌમે સમૂદ ને રસૂલોં કો જૂઠલાયા ﴾૧૪૧﴿ જબ ઉનસે ઉનકે ભાઈ સાલેહ (અલ.) ને કહા : કયા તુમ લોગ(અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતે નહી હો ? ﴾૧૪૨﴿ યકીનન મેં તુમ્હારે લિયે અમાનતદાર રસૂલ હું ﴾૧૪૩﴿ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માન લો ﴾૧૪૪﴿ ઔર મેં તુમસે ઈસ(તબ્લીગ કે કામ) પર કોઈ(દુન્યવી) બદલા નહી માંગતા હું, મેરા બદલા તો તમામ આલમોં કે રબ પર હે ﴾૧૪૫﴿ કયા તુમકો યહાં કી નેઅમતોં મેં ઈત્મીનાન કે સાથ(હમેશા) રેહને દિયા જાવેગા ?(૧) ﴾૧૪૬﴿ બાગોં મેં ઔર ચશ્મોં મેં ? ઔર ખેતોં મેં ઔર ખજૂરોં મેં કે જિસકે ખોશે નરમ હેં ?(૨) ﴾૧૪૭﴿ ﴾૧૪૮﴿ ઔર કયા તુમ પહાડોં કો તરાશ (કોતર) કર બડે નાઝ કે સાથ(૩) ઘર બનાતે રહોગે ? ﴾૧૪૯﴿ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માન લો ﴾૧૫૦﴿ ઔર તુમ હદ સે આગે બઢનેવાલો કા હુકમ(યાની કેહના) મત માનો ﴾૧૫૧﴿ જો લોગ ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે હેં ઔર ઈસ્લાહ નહી કરતે(૪) ﴾૧૫૨﴿ વો(યાની કૌમ કે) લોગ કેહને લગે : યકીનન તુમ પર બડા ભારી જાદૂ કર દિયા ગયા હે ﴾૧૫૩﴿ તુમ તો હમારે જૈસે હી એક(મામુલી) ઈન્સાન હો, અગર તુમ સચ્ચે હો તો(અપને નબી હોને કી) કોઈ નીશાની લાઓ ﴾૧૫૪﴿ સાલેહ અલ. ને કહા : યે ઉંટની હે ઉસ્કે લિયે પાની પીને કી એક બારી હે ઔર તુમ્હારે(જાનવરોં કે લિયે) પાની પીને કી બારી મુકર્રર(નકકી) દિન મેં હે ﴾૧૫૫﴿

(૧) આખિરત સે બેફિક્રી ભી ઈસ દૌર મેં આમ હે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) જિનકે ખોશે(ગુચ્છે) એક દુસરે મેં મિલે હુએ હે યાની ખજૂરો મેં બહુત ઝિયાદહ ફલ આતે હેં. ઔર ફલ જુમખોં મેં હોતે હે. (૩) યાની ઈતરાતે હુએ. એક મઅના માહિરીન ભી હેં, વો ઈસ તરહ કે મકાનાત બનાને મેં બડે માહિર થે.
(૪) ઝિમ્મેદારોં કે દો અહમ કામ : [૧] અમન કાયમ કરના. [૨] ઈસ્લાહ કરના.

وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۵۶﴾ فَعَقَرُوْهَا فَاَصْبَحُوْا نٰدِمِيْنَ ﴿۱۵۷﴾ فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ ؕ اِنَّ فِيْ
ع ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۵۸﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۵۹﴾
كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوْطِ ِالْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۶۰﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ لُوْطٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۱۶۱﴾ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿۱۶۲﴾
فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۱۶۳﴾ وَمَآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۶۴﴾ اَتَاْتُوْنَ الذُّكْرَانَ مِنَ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۶۵﴾ وَتَذَرُوْنَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّنْ اَزْوَاجِكُمْ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ عٰدُوْنَ ﴿۱۶۶﴾

ઔર તુમ બુરી નિય્યત સે ઉસ(ઉંટની) કો હાથ ભી મત લગાના, વરના તુમકો બડે (ખતરનાક) દિન કા અઝાબ પકડ લેગા ﴾૧૫૬﴿ ફિર(હુવા યે કે) ઉન્હોંને ઉસ (ઉંટની) કી કુંચે કાટ ડાલી(૧), ફિર વો પછતાતે હુએ રહ ગએ ﴾૧૫૭﴿ અંજામ યે હુવા કે ઉનકો અઝાબ ને પકડ લિયા, યકીનન ઈસ્મેં બડી(ઈબ્રત કી) નીશાની હે ઔર ઉનમે કે બહુત સારે ઈમાન લાનેવાલે નહી હેં ﴾૧૫૮﴿ ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ વહી બડે ઝબરદસ્ત, બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૧૫૯﴿

લૂત(અલ.) કી કૌમ ને રસૂલોં કો જૂઠલાયા ﴾૧૬૦﴿ જબ ઉનસે ઉનકે ભાઈ લૂત(અલ.) ને કહા : કયા તુમ લોગ(અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતે નહી હો ? ﴾૧૬૧﴿ યકીનન મેં તુમ્હારે લિયે મોઅતબર(ભરોસેલાયક)રસૂલ હું ﴾૧૬૨﴿ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માનો ﴾૧૬૩﴿ ઔર મેં તુમ સે ઈસ(તબ્લીગ કે કામ) પર કોઈ બદલા નહી માંગતા હૂં, મેરા બદલા તો તમામ આલમોં કે રબ પર હે ﴾૧૬૪﴿ કયા તુમ આલમોં કે લોગોં મેં તુમ હી હોં જો મર્દોં(યાની લડકોં) કે પાસ જાતે હોં(૨) ﴾૧૬૫﴿ ઔર તુમ્હારે રબને તુમ્હારે લિયે જો તુમ્હારી બીવિયાં પૈદા કી હેં ઉનકો તો તુમ છોડતે હો(૩) ? બલ્કે તુમ(ઈન્સાનિયત કી) હદ સે બિલ્કુલ આગે ગુઝરે હુએ લોગ હો ﴾૧૬૬﴿

---

(૧) યાની ઉસ્કો માર ડાલા.

(૨) ઈસ્સે પેહલે દુનિયા કી કિસી કૌમ મેં યે ગુનાહ નહી થા, જાનવર તક ઈસ ગુનાહ કા કામ નહી કરતે.

(૩) બીવી હલાલ હે ઉસ્કી ખાસ જગા. યાની આગે કી શર્મગાહ મેં સોહબત કરો, તુમ હલાલ બીવી કી શર્મગાહ છોડકર દુસરે ગંદે કામ મેં મત પડો, અપની બીવી કી દુબૂર(પીછે કા રાસ્તા) ભી હરામ હે.

قَالُوْا لَىِٕنْ لَّمْ تَنْتَهِ يٰلُوْطُ لَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِيْنَ﴿۱۶۷﴾ قَالَ اِنِّيْ لِعَمَلِكُمْ مِّنَ الْقَالِيْنَ﴿۱۶۸﴾ رَبِّ نَجِّنِيْ وَاَهْلِيْ مِمَّا
يَعْمَلُوْنَ﴿۱۶۹﴾ فَنَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗۤ اَجْمَعِيْنَ﴿۱۷۰﴾ اِلَّا عَجُوْزًا فِي الْغٰبِرِيْنَ﴿۱۷۱﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْاٰخَرِيْنَ﴿۱۷۲﴾ وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ۚ
فَسَآءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِيْنَ﴿۱۷۳﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ﴿۱۷۴﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ﴿۱۷۵﴾ ع
كَذَّبَ اَصْحٰبُ لْـَٔيْكَةِ الْمُرْسَلِيْنَ﴿۱۷۶﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ﴿۱۷۷﴾ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ﴿۱۷۸﴾ فَاتَّقُوا
اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ﴿۱۷۹﴾

વો (કૌમ કે લોગ) કેહને લગે : એ લુત ! અગર તૂ (યે બાત) નહી છોડેગા તો યકીનન (બસ્તી સે) બાહિર નીકાલ દિયા જાયેગા(૧) ﴿૧૬૭﴾ લુત (અલ.) ને કહા : યકીનન મેં તુમ્હારે(ઈસ બુરે) કામ સે સખ્ત નફરત કરતા હૂં ﴿૧૬૮﴾ એ મેરે રબ ! મુજકો ઔર મેરે ઘરવાલોં કો જો (બુરે) કામ વો(કૌમ કે લોગ) કર રહે હેં ઉસ્સે નજાત અતા ફરમાઈએ(૨) ﴿૧૬૯﴾ સો હમને ઉન(લૂત અલ.)કો ઔર ઉનકે સબ ઘરવાલોં(૩) કો નજાત દી ﴿૧૭૦﴾ મગર એક બુઢિયા જો પીછે રેહ જાનેવાલો મેં શામિલ રહી(૪) ﴿૧૭૧﴾ ફિર હમને દુસરે લોગોં કો હલાક કર દિયા ﴿૧૭૨﴾ ઔર હમને ઉન પર(અજીબ કિસમ કે પથ્થર કી) બારીશ બરસાઈ, સો જિન લોગોં કો ડરાયા ગયા થા ઉન પર બહુત બુરી બારિશ થી ﴿૧૭૩﴾ યકીનન ઈસ્મેં બડી(ઈબ્રત કી) નીશાની હે ઔર ઉનમેં કે બહુત સારે ઈમાન લાનેવાલે નહી હેં ﴿૧૭૪﴾ ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ વહી બડે ઝબરદસ્ત, બડે રહમ કરનેવાલે હેં(૫) ﴿૧૭૫﴾

બન(યાની ઘને જંગલ) કે રેહનેવાલો ને રસૂલોં કો જુઠલાયા ﴿૧૭૬﴾ જબ ઉનસે શુએબ(અલ.)ને કહા કેઃકયા તુમ લોગ(અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક કરને સે) ડરતે નહી હો ? ﴿૧૭૭﴾ યકીનન મેં તુમ્હારે લિયે અમાનતદાર રસૂલ હું ﴿૧૭૮﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માનો ﴿૧૭૯﴾

---

(૧) ઈસ્લાહ કા કામ કરનેવાલોં ઔર નેક લોગોં કો ધમકી દેના ઔર ખૂદ સુધરને કી કોશિશ ન કરના આખરી દરજે કી દિલ કે સખ્ત હોને કી બાત હે જો કૌમે લૂત કા તરીકા હે.

(૨) યાની ઐસે બુરે કામોં પર જો અઝાબ આનેવાલા હે ઉસ્સે નજાત અતા ફરમાઈએ.

(૩) એહલે ઈમાન મુરાદ હેં.

(૪) યાની હઝરત લૂત અલ. કી બીવી જો ઈમાન નહી લાઈ.

(૫) ઉસ ઈલાકે કા હાલ બંદે કે સફરનામે કી તીસરી જિલ્દ મેં દેખિએ.

وَمَآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِیَ اِلَّا عَلٰی رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۱۸۰﴾ اَوْفُوا الْكَیْلَ وَلَا تَكُوْنُوْا مِنَ الْمُخْسِرِیْنَ ﴿۱۸۱﴾
وَزِنُوْا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِیْمِ ﴿۱۸۲﴾ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْیَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِی الْاَرْضِ مُفْسِدِیْنَ ﴿۱۸۳﴾ وَاتَّقُوا
الَّذِیْ خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْاَوَّلِیْنَ ﴿۱۸۴﴾ قَالُوْۤا اِنَّمَاۤ اَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِیْنَ ﴿۱۸۵﴾ وَمَاۤ اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَاِنْ نَّظُنُّكَ لَمِنَ
الْكٰذِبِیْنَ ﴿۱۸۶﴾ فَاَسْقِطْ عَلَیْنَا كِسَفًا مِّنَ السَّمَآءِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ ﴿۱۸۷﴾ قَالَ رَبِّیْۤ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸۸﴾
فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذَهُمْ عَذَابُ یَوْمِ الظُّلَّةِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَذَابَ یَوْمٍ عَظِیْمٍ ﴿۱۸۹﴾ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ
مُّؤْمِنِیْنَ ﴿۱۹۰﴾

ઔર મેં તુમસે ઈસ(તબ્લીગ કે કામ) પર કોઈ(દુન્યવી) બદલા નહીં માંગતા હૂં, મેરા બદલા તો તમામ આલમોં કે રબ પર હે ﴿૧૮૦﴾ તુમ પૂરા–પૂરા નાપ કર દિયા કરો(૧) ઔર નુકસાન પહોંચાનેવાલે મત બનો(૨) ﴿૧૮૧﴾ ઔર તુમ સીધી તરાઝુ(૩) સે તોલા કરો ﴿૧૮૨﴾ ઔર લોગોં કો ઉનકી ચીઝેં ઘટાકર મત દિયા કરો ઔર તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે મત ફિરો ﴿૧૮૩﴾ ઔર તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે ડરો જિસ્ને તુમકો ઔર અગલી તમામ મખ્લૂકાત કો પૈદા કિયા ﴿૧૮૪﴾ વો લોગ કેહને લગે : યકીનન તુજ પર તો બડા ભારી જાદૂ કર દિયા ગયા હે(૪) ﴿૧૮૫﴾ તુમ હમારે જૈસે એક (મામુલી) આદમી હી તો હો ઔર હમારા તો(તુમ્હારે બારે મેં) પક્કા ખ્યાલ હે કે તુમ જુઠે લોગોં મેં સે હો ﴿૧૮૬﴾ અગર તુમ સચ્ચે હો તો હમ પર આસમાન કા કોઈ ટુકડા ગીરા દો ﴿૧૮૭﴾ શુએબ (અલ.) ને કહા : જો કામ તુમ કર રહે હો મેરે રબ ઉસ્કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં(૫) ﴿૧૮૮﴾ સો(કૌમ કે) લોગોં ને ઉન(શુએબ અલ.) કો જુઠલાયા, સો સાઈબાન(બાદલ)વાલે દિન કે અઝાબ ને ઉનકો પકડા, યકીનન વો બડે(ખૌફનાક) દિન કા અઝાબ થા ﴿૧૮૯﴾ યકીનન ઈસ્મેં બડી(ઈબ્રત કી) નિશાની હે ઔર ઉનમેં બહુત સારે લોગ ઈમાન લાનેવાલે નહીં ﴿૧૯૦﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) નાપ પૂરા ભરા કરો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ દુસરોં કો ઘાટે મેં ડાલનેવાલો મેં સે મત બનો.

(૩) નાપ તોલ કે તમામ કિસ્મ કે આલાત(સાધન) ઉસ્મેં શામિલ હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) જિન પર બડા ભારી જાદૂ કર દિયા હો તુમ ઉન લોગોં મેં સે હો.

(૫) લિહાઝા કિસકો કબ અઝાબ ભેજના હમારા કામ નહીં હે, અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ ઔર કુદરત મેં હે.

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٩١﴾
وَاِنَّهٗ لَتَنْزِيْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوْحُ الْاَمِيْنُ ﴿١٩٣﴾ عَلٰى قَلْبِكَ لِتَكُوْنَ مِنَ الْمُنْذِرِيْنَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ
عَرَبِيٍّ مُّبِيْنٍ ﴿١٩٥﴾ وَاِنَّهٗ لَفِيْ زُبُرِ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٩٦﴾ اَوَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ اٰيَةً اَنْ يَّعْلَمَهٗ عُلَمٰٓؤُا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ﴿١٩٧﴾ وَلَوْ نَزَّلْنٰهُ عَلٰى
بَعْضِ الْاَعْجَمِيْنَ ﴿١٩٨﴾ فَقَرَاَهٗ عَلَيْهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ مُؤْمِنِيْنَ ﴿١٩٩﴾ كَذٰلِكَ سَلَكْنٰهُ فِيْ قُلُوْبِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٢٠٠﴾ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ
حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٢٠١﴾ فَيَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٢٠٢﴾ فَيَقُوْلُوْا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُوْنَ ﴿٢٠٣﴾

ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ વહી બડે ઝબરદસ્ત ઔર બડે રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૧૯૧﴿

ઔર યકીનન વો(કુર્આન) તો તમામ આલમોં કે રબ હી કા ઉતારા હુવા હે ﴾૧૯૨﴿ તુમ્હારે દિલ પર એક અમાનતદાર ફરિશ્તા ઈસ(કુર્આન) કો લેકર ઉતરા હે; તાકે તુમ ડરાનેવાલે રસૂલોં મેં શામિલ હો જાઓ ﴾૧૯૩﴿ ﴾૧૯૪﴿ (વો ફરિશ્તા) ખુલકર બયાન કરનેવાલી અરબી ઝબાન મેં(લેકર ઉતરા હે) ﴾૧૯૫﴿ ઔર યકીનન ઈસ(કુર્આન) કા તઝકિરા (બયાન, વર્ણન) પિછલી આસમાની કિતાબોં મેં મૌજૂદ હે ﴾૧૯૬﴿ કયા ઈન(કાફિરોં) કે લિયે યે દલીલ નહીં હે કે ઈસ(કુર્આન) કો બની ઈસ્રાઈલ કે ઉલમા જાનતે હેં ?(૧) ﴾૧૯૭﴿ ઔર અગર હમ(માન લેવેં તબ ભી) ઈસ(કુર્આન) કો કિસી અજમી (ગેર અરબી) શખ્સ પર ઉતાર દેતે ﴾૧૯૮﴿ ઔર વો(અજમી શખ્સ) ઉનકે સામને પઢ ભી દેતા તબ ભી વો(ઝિદ કી વજહ સે) ઉસ પર ઈમાન ન લાતે(૨) ﴾૧૯૯﴿ ઈસી તરહ હમને મુજરિમોં કે દિલો મેં ઈસ(ઈન્કાર) કો દાખિલ કર દિયા હે(૩) ﴾૨૦૦﴿ યે લોગ ઉસ વકત તક ઈસ(કુર્આન) પર ઈમાન નહી લાયેંગે જબ તક વો દર્દનાક અઝાબ દેખ ન લેવેં ﴾૨૦૧﴿ ઔર વો(અઝાબ) ઉન પર ઈસ તરહ અચાનક આ જાયેગા કે ઉનકો(પેહલે સે) ખબર ભી નહી હોગી ﴾૨૦૨﴿ (ઉસ વકત) યે(મુજરિમ) લોગ કહેંગે કે : કયા હમકો કુછ મોહલત મિલ સકતી હે ? ﴾૨૦૩﴿

(૧) જો બની ઈસ્રાઈલ કે ઉલમા ઈમાન લાએ વો કુર્આન કી સચ્ચાઈ કો ખુલ્લમ ખુલ્લા બતાતે થે ઔર જો ઈમાન ન લાએ વો તન્હાઈ મેં સચ્ચાઈ કા તઝકિરા કરતે થે.

(૨) ગૈર અરબી શખ્સ જિસ્કો અરબી પર કુદરત ન હો વો પઢ દે તબ ભી મોઅજિઝા હોના ઔર ઝિયાદહ ખુલકર સામને આ જાતા ફિર ભી યે ઝિદ મેં ઈમાન ન લાતે.

(૩) કાન સે કુર્આન ઈસ તરહ સુના કે ઉસ્કા અસર ન હુવા, ફાયદા નહી ઉઠા સકે. કુર્આન કો જુઠલાના તબીયત બન ગઈ થી.

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾ أَفَرَءَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾ ثُمَّ جَاءَهُم مَّا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا
كَانُوا يُمَتَّعُونَ ﴿٢٠٧﴾ وَمَا أَهْلَكْنَا مِن قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾ وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ
الشَّيَاطِينُ ﴿٢١٠﴾ وَمَا يَنبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿٢١٢﴾ فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ
فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾ وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾ فَإِنْ
عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾

તો કયા વો(મુજરિમ ઈસ વકત) હમારે અઝાબ કો જલ્દી માંગતે હેં ? ﴿૨૦૪﴾ ભલા તૂ
દેખ !અગર હમ ઉનકો કઈ બરસોં તક(એશ કે સામાન સે)મઝે ઉડાને દેવે ﴿૨૦૫﴾ ફિર
ઉનકે પાસ વો(અઝાબ) આ જાવે જિસ્સે ઉનકો ડરાયા જા રહા હે ﴿૨૦૬﴾ તો જો મઝા વો
ઉડાતે રહે વો ઉનકો કયા કામ આયેગા(૧) ?﴿૨૦૭﴾ જિસ બસ્તી મેં (અલ્લાહ તઆલા
કી નાફરમાની પર) ડરાનેવાલે(નબી યા ઉનકે નાઈબ) નસીહત કરને કે લિયે ન આયે
હો ઐસી કિસી બસ્તી કો હમને કભી હલાક હી નહી કિયા(૨) ﴿૨૦૮﴾ ઔર ઝુલ્મ કરના
હમારા કામ નહી હે ﴿૨૦૯﴾ ઔર શયાતીન ઈસ (કુર્આન) કો લેકર ઉતરે નહી હેં
﴿૨૧૦﴾ ઔર યે(કુર્આન લેકર ઉતરને કા કામ) ઉનકે મુનાસિબ નહી હે ઔર ન તો
વો(ઐસા કામ)કર સકતે હેં ﴿૨૧૧﴾ યકીની બાત હે કે ઉન(શયાતીન)કો(કુર્આન) સુનને
સે ભી દૂર કર દિયા ગયા હે(૩)﴿૨૧૨﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ દુસરે મા'બૂદોં
કી ઈબાદત મત કરો, વરના તુમ ઉન લોગો મેં શામિલ હો જાઓગે જિનકો અઝાબ
દિયા જાયેગા﴿૨૧૩﴾ ઔર(એ નબી !) તુમ અપને કરીબી (નજીકી) રિશ્તેદારોં કો
(નાફરમાની પર અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે) ડરાઓ ﴿૨૧૪﴾ ઔર જો ઈમાનવાલે
તુમ્હારે સાથ ચલે ઉનકે લિયે(શફકત કા) અપના બાઝુ જુકા દો યાની નમ્રતા પૂર્વક
વર્તાવ કરો(૪) ﴿૨૧૫﴾ સો અગર વો તુમ્હારી નાફરમાની કરેં તો ઉનકો કેહ દો કે : જો
કામ તુમ કર રહે હો ઉસ્સે મેરા કોઈ તઅલ્લુક (સંબંધ) નહી હે ﴿૨૧૬﴾

(૧) યાની દુનિયા કે એશ મેં ઝિયાદતી સે અઝાબ મેં કમી ન હોગી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિસ બસ્તી કો ભી હમને(અઝાબ સે) હલાક કિયા તો ઉસ બસ્તી મેં(પેહલે હી સે હમારી તરફ સે) ડરાનેવાલે નસીહત કરને કી ગર્ઝ સે પહોંચ ચુકે થે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) રોક દિયા ગયા.

(૪) હર મોમિન ચાહે વો રિશ્તેદાર હો યા ન હો ઉસ્કે સાથ શફકત સે પેશ આના હે.

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِيْ يَرٰىكَ حِيْنَ تَقُوْمُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلُّبَكَ فِي السّٰجِدِيْنَ ﴿٢١٩﴾ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٢٢٠﴾
هَلْ اُنَبِّئُكُمْ عَلٰى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيٰطِيْنُ ﴿٢٢١﴾ تَنَزَّلُ عَلٰى كُلِّ اَفَّاكٍ اَثِيْمٍ ﴿٢٢٢﴾ يُّلْقُوْنَ السَّمْعَ وَاَكْثَرُهُمْ كٰذِبُوْنَ ﴿٢٢٣﴾
وَالشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوٗنَ ﴿٢٢٤﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّهُمْ فِيْ كُلِّ وَادٍ يَّهِيْمُوْنَ ﴿٢٢٥﴾ وَاَنَّهُمْ يَقُوْلُوْنَ مَا لَا يَفْعَلُوْنَ ﴿٢٢٦﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَذَكَرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا وَّانْتَصَرُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا ظُلِمُوْا ؕ وَسَيَعْلَمُ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْۤا اَيَّ
مُنْقَلَبٍ يَّنْقَلِبُوْنَ ﴿٢٢٧﴾ ع

ઔર બડે ઝબરદસ્ત, બડે રહમ કરનેવાલે(અલ્લાહ તઆલા) પર તુમ ભરોસા કરો ﴾૨૧૭﴿ જો તુમકો ઉસ વકત ભી દેખતે હેં જબ તુમ(ઈબાદત કે લિયે) ખડે હોતે હો ﴾૨૧૮﴿ ઔર(નમાઝ કે અલાવા) નમાઝિયોં મેં તુમ્હારે આને જાને કો ભી(વો દેખતે હેં) (૧) ﴾૨૧૯﴿ યકીન રખો વહી(અલ્લાહ તઆલા) અચ્છી તરહ સુનતે હેં, અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૨૨૦﴿ (એ નબી ! લોગોં સે કહો) કયા મેં તુમકો બતાઉં કે શયાતીન કિન લોગોં પર ઉતરતે હેં ?﴾૨૨૧﴿ (શયાતીન તો)હર બડે જૂઠે, બડે ગુનેહગાર પર ઉતરતે હેં ﴾૨૨૨﴿ જો(શયાતીન સે) સુની સુનાઈ બાત લા ડાલતે હેં(૨) ઔર ઉનમેં કે બહુત સારે જૂઠે હેં(૩) ﴾૨૨૩﴿ ઔર શાઈર કે ઉનકી બાતો પર તો ગુમરાહ(૪) લોગ હી ચલતે હેં ﴾૨૨૪﴿ કયા તુમને નહી દેખા કે વો હર મેદાન મેં સર મારતે ફિરતે હેં(૫) ﴾૨૨૫﴿ ઔર વો યકીનન(ઝબાન સે) ઐસી બાતેં કહા કરતે હેં જો વો કરતે નહી હેં ﴾૨૨૬﴿ મગર વો(શાઈર ઉનસે અલગ હેં) જો ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઔર અલ્લાહ તઆલા કા(૬) બહુત ઝિક્ર કિયા ઔર ઉન પર ઝુલ્મ હો જાને કે બાદ ઉન્હોંને બદલા લિયા(૭) ઔર ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો અનકરીબ પતા ચલ જાયેગા કે કિસ જગહ(યાની બુરે અંજામ) કી તરફ ઉનકો પલટ કરકે જાના હે ﴾૨૨૭﴿

(૧) (દુસરા મતલબ) યાની જબ આપ તહજ્જુદ કે લીએ ઉઠતે હો ઉસે ઔર સહાબા ભી જબ અલ્લાહ તઆલા કી યાદ મેં હે કે નહી ઉસકી ખબર લેને જાતેહો ઉસે ભી અલ્લાહ તઆલા દેખતે હે. સજદા કરનેવાલોં મેં આપકે ચલે જાને કો ભી વો અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં યાની નમાઝિયોં કે સાથ જબ આપ નમાઝ મેં હોતે હો ઉસ વકત ઔર નમાઝ કે અલાવા આપકે ઉઠને બૈઠને કો અલ્લાહ તઆલા દેખતે હેં. (૨) (દુસરા તર્જુમા) જો શયાતીન કી બાતોં કી તરફ કાન લગા રખતે હેં(યાની જબ શયાતીન કાહિનો(જયોતિષ) કે પાસ જુઠી ખબરેં લાતે હેં તબ પુરે ધ્યાન સે ઉનકી બાત સુનતે હેં). (૩) યાની શયાતીન સુની સુનાઈ ઉનકો સુનાતે હેં ઔર વો લોગોં કો જૂઠ મિલાકર સુનાતે હેં. (૪) સચ્ચાઈ સે દૂર ખ્યાલાત ઔર બાત કો બઢા ચઢા કર બોલના આમ શાયરી કા હાલ હોતા હે. (૫) (દુસરા તર્જુમા) હેરાન ફિરા કરતે હેં. (૬) શાઈરી મેં ઔર શાઈરી કે બગેર. (૭) યાની દુશ્મનો કો શાયરી કે અંદાઝ સે અચ્છા જવાબ દિયા. દીન કી મદદ, દીન કો ફેલાને કી શાઈરી ભી ઉસ આપત કે મતલબ મેં આ સકતી હેં.

સૂરએ નમ્લ

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૯૩) યા (૯૫) આયતેં હેં, સૂરએ શુઅરાઅ કે બાદ ઔર સૂરએ કસસ સે પેહલે (૪૮) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં ચૂંટી(કીડી) કા બયાન હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

طٰسٓ ۚ تِلۡكَ اٰیٰتُ الۡقُرۡاٰنِ وَ كِتَابٍ مُّبِیۡنٍ ۙ﴿۱﴾ هُدًی وَّبُشۡرٰی لِلۡمُؤۡمِنِیۡنَ ۙ﴿۲﴾ الَّذِیۡنَ یُقِیۡمُوۡنَ الصَّلٰوةَ وَیُؤۡتُوۡنَ
الزَّكٰوةَ وَهُمۡ بِالۡاٰخِرَةِ هُمۡ یُوۡقِنُوۡنَ ﴿۳﴾ اِنَّ الَّذِیۡنَ لَا یُؤۡمِنُوۡنَ بِالۡاٰخِرَةِ زَیَّنَّا لَهُمۡ اَعۡمَالَهُمۡ فَهُمۡ یَعۡمَهُوۡنَ ؕ﴿۴﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِیۡنَ لَهُمۡ سُوۡٓءُ الۡعَذَابِ وَهُمۡ فِی الۡاٰخِرَةِ هُمُ الۡاَخۡسَرُوۡنَ ﴿۵﴾ وَاِنَّكَ لَتُلَقَّی الۡقُرۡاٰنَ مِنۡ لَّدُنۡ حَكِیۡمٍ
عَلِیۡمٍ ﴿۶﴾ اِذۡ قَالَ مُوۡسٰی لِاَهۡلِهٖۤ اِنِّیۡۤ اٰنَسۡتُ نَارًا ؕ سَاٰتِیۡكُمۡ مِّنۡهَا بِخَبَرٍ اَوۡ اٰتِیۡكُمۡ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَّعَلَّكُمۡ
تَصۡطَلُوۡنَ ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

طٰسٓ (તા સીન) યે કુર્આન કી ઔર(હકીકત કો) ખોલનેવાલી કિતાબ કી આયતેં હેં ﴿૧﴾ (ઐસે) ઈમાનવાલોં કે લિયે હિદાયત ઔર ખૂશખબરી હે ﴿૨﴾ જો નમાઝ કો કાયમ કરતે હેં ઔર વો ઝકાત દેતે હેં ઔર વો આખિરત પર યકીન રખતે હેં ﴿૩﴾ હકીકત મેં જો લોગ આખિરત પર ઈમાન નહીં રખતે હમને ઉનકે(બુરે) આમાલ ઉનકી નઝરો મેં અચ્છે બના દિયે, સો વો(હક સે દૂર જહાલત મેં) ભટકતે ફિરતે હેં(૧) ﴿૪﴾ ઈન્હી લોગોં કે લિયે(દુનિયા મેં ભી) બુરા અઝાબ હે ઔર વો આખિરત મેં સબસે ઝિયાદહ નુકસાન ઉઠાનેવાલે હોંગે ﴿૫﴾ ઔર યકીનન તુમકો યે કુર્આન બડે હી હિકમતવાલે, બડે જાનનેવાલે(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે અતા કિયા જા રહા હે(૨) ﴿૬﴾ (એ નબી ! મૂસા અલ. કા વો વાકિઆ ભી ઉનકો સુનાઓ) જબ મૂસા(અલ.) ને અપને ઘરવાલોં સે(મદયન સે આતે હુએ) કહા : કે મેં ને એક આગ દેખી હે, મેં અભી (વહાં સે) તુમ્હારે પાસ કોઈ ખબર લેકર આતા હૂં યા આગ કા અંગારા સુલગાકર તુમ્હારે પાસ લે આતા હૂં; તાકે તુમ(ઉસ્સે) ગરમી હાસિલ કર સકો(૩) ﴿૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બરાબર ભટકતે ફિરતે હેં (તીસરા તર્જુમા) સો વો ખેલ મેં પડે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) પહોંચ રહા હે. અરબી ગ્રામર કો દેખતે હુવે યહાં વહી કો ઉતરને કે વકત કી તકલીફ મુરાદ હે.

(૩) ઘરવાલોં કી ઝરૂરિયાત કો પૂરા કરને કી ફિકર શોહર કે ઝિમ્મે હે. બીવી કો ભી ઈઝઝતવાલે બોલ સે બુલાએ.

فَلَمَّا جَآءَهَا نُوْدِيَ اَنْۢ بُوْرِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا ؕ وَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۸ يٰمُوْسٰۤى اِنَّهٗۤ اَنَا اللّٰهُ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ۹ وَاَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَآنٌّ وَّلّٰى مُدْبِرًا وَّلَمْ يُعَقِّبْ ؕ يٰمُوْسٰى لَا تَخَفْ ۫ اِنِّيْ لَا يَخَافُ
لَدَيَّ الْمُرْسَلُوْنَ ۱۰ اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًاۢ بَعْدَ سُوْٓءٍ فَاِنِّيْ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۱۱ وَاَدْخِلْ يَدَكَ فِيْ جَيْبِكَ تَخْرُجْ
بَيْضَآءَ مِنْ غَيْرِ سُوْٓءٍ ۫ فِيْ تِسْعِ اٰيٰتٍ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ۱۲

સો જબ વો(મૂસા અલ.) ઉસ(આગ) કે પાસ પહોંચે તો આવાઝ દી ગઈ જો આગ મેં હે ઔર જો ઉસ(આગ) કે આસપાસ હે(૧) ઉસ પર બરકત હો ઔર અલ્લાહ તઆલા તો પાક હે, જો તમામ આલમોં કે રબ હેં ﴾૮﴿ એ મૂસા ! હકીકત મેં(૨) મેં અલ્લાહ હી હું, બડા ઝબરદસ્ત, બડી હિકમત વાલા(હૂં) ﴾૯﴿ (એ મૂસા !) ઔર તુમ અપની લાઠી કો(ઝમીન પર) ડાલો, ફિર જબ ઉસ(મૂસા અલ.) ને ઉસ(લાઠી) કો દેખા કે વો ઈસ તરહ હિલતી હે(૩) જૈસે કોઈ(તેઝ દોડને વાલા સફેદ પતલા) સાંપ, હો તો વો(મૂસા અલ.) પીઠ ફેર કર ભાગે ઔર પલટ કર દેખા ભી નહી(અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા) એ મૂસા ! ડરો નહી મેરે પાસ(કોઈ) રસૂલ ડરા નહી કરતે(૪) ﴾૧૦﴿ મગર યે કે કિસી ને કોઈ ઝિયાદતી કી હો(૫), ફિર બુરાઈ કે બાદ ઉસ્કે બદલે નેકી કરે તો ફિર યકીન રખના કે મે બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલા ઔર સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલા હું ﴾૧૧﴿ ઔર તુમ(એ મૂસા !) અપને હાથ કો અપને ગીરેબાન (કમીસ મેં કોલર કે પાસ ગલે વાલા હિસ્સા) મેં દાખિલ કરો તો વો બગૈર કિસી બિમારી કે સફેદ(યાની રોશન) હોકર નિકલેગા(યે દોનોં મોઅજિઝે મિલા કર) નવ નિશાનીયાં લેકર ફિરઓન ઔર ઉસકી કૌમ કી તરફ તુમ જાઓ યકીનન વો નાફરમાન કૌમ હે ﴾૧૨﴿

---

(૧) વહાં હઝરત મૂસા અલ. ઔર ફરિશ્તે મૌજૂદ થે. કુછ હઝરાત ને ''نَارًا'' સે નૂરે ઈલાહી મુરાદ લિયા હે; ચુંકે નુર કો હઝરત મૂસા અલ. ને પહલે આગ સમજા થા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) યકીની બાત યે હે કે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ફન (સાપ કી ફેણ) મારતી હે.

(૪) નબુવ્વત કા એજાઝ (સન્માન) જબ મિલે તબ કોઈ રસૂલ ડરતે નહી; ઈસ લિયે તુમ કો ભી ડરના ન ચાહિયે. યા જો ચીઝ નબુવ્વત કી નીશાની બન રહી હો ઈસ સે ડરના નહી.

(૫) તો ઉસ ગલતી કો યાદ કરકે ડરે ઉસ મે હરજ નહી.

فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ اٰيٰتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٣﴾ وَجَحَدُوْا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَآ اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَّعُلُوًّا ؕ فَانْظُرْ
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿١٤﴾
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْمًا ۚ وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ فَضَّلَنَا عَلٰى كَثِيْرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٥﴾
وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوٗدَ وَقَالَ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَاُوْتِيْنَا مِنْ كُلِّ شَىْءٍ ؕ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَضْلُ
الْمُبِيْنُ ﴿١٦﴾ وَحُشِرَ لِسُلَيْمٰنَ جُنُوْدُهٗ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿١٧﴾

ફિર જબ ઉન(ફિરઔનીયોં)કે પાસ હમારે રોશન મોઅજિઝે આ પહોંચે(૧) તો વો કેહને લગે કે : યે તો ખુલ્લમ ખુલ્લા જાદૂ હે ﴿૧૩﴾ ઔર ઉન લોગોં કે દિલ ઉસ (સચ્ચાઈ) કા યકીન કર ચુકે થે, ફિર ભી ઉન્હોંને ઝુલ્મ ઔર તકબ્બુર (ઘમંડ) કી વજહ સે ઉસ કા ઈન્કાર કિયા,સો તુમ દેખો કે ફસાદ(યાની શરારત)કરનેવાલોં કા અંજામ કૈસા હુવા ? ﴿૧૪﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમ ને દાઉદ ઔર સુલેમાન(અલ.) કો એક(ખાસ) ઈલ્મ અતા કિયા થા(૨) ઔર(ઉસ પર) વો દોનોં કેહને લગે : અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર હે જિસને હમકો બહુત સારે ઈમાનવાલે બંદોં પર ફઝીલત અતા ફરમાઈ હે ﴿૧૫﴾ ઔર સુલેમાન(અલ.) દાઉદ(અલ.) કે કાઈમ મકામ બને(૩) ઔર સુલેમાન (અલ.) ને કહા : એ લોગો ! હમકો પરિન્દોં કી બોલી સીખાઈ ગઈ હે ઔર હમકો હર કિસ્મ કી (ઝરૂરી) ચીઝ દી ગઈ હે(૪) યકીનન યે(હુકુમત, નબુવ્વત અલ્લાહ તઆલા કા) ખુલા હુવા ફઝલ હે ﴿૧૬﴾ ઔર સુલેમાન(અલ.) કે લિયે ઉનકા લશ્કર જિન્નાત ઔર ઈન્સાન ઔર પરિંદોં મેં સે જમા કિયા ગયા, સો ઉન કી જમાઅતેં(૫) બનાઈ જાતી થીં(૬) ﴿૧૭﴾

(૧) આંખોં કો ખોલ દેવે, તૌહીદ સમજા દેવે વેસે. નબીયોં કે મોઅજિઝાત લોગોં કી તૌહીદ ઔર રિસાલત સમજાને કે ખાતિર હોતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા કે બંદે અલ્લાહ તઆલા સે જુડ જાવેં, દુનિયા કે જાદૂગરોં કી તરહ સિર્ફ લોગોં કો મુતઅસ્સીર કરના(પ્રભાવ પાડવું) ઔર અપના બેહદ ચાહનેવાલા બનાના મકસૂદ નહી હોતા.

(૨) યાની શરીઅત કા ઔર હુકૂમત કા નિઝામ ચલાને કા.

(૩) હુકૂમત ઔર ઉલુમે નબુવ્વત દોનો મેં.

(૪) ઉસ દૌર કો દેખતે હુવે. (૫) ઐસા માલુમ હોતા હે કે અલ્લાહ તઆલા કો બંદોબસ્ત ઔર જમાઅત બંદી, તરતીબ સે કામ કરના પસંદ હે. ઈસ લિયે યહા તારીફ કે અંદાઝ મે બયાન કિયા.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો કાબૂ મેં રખા જાતા થા (તીસરા તર્જુમા) ઉનકો રોકા જાતા થા.

حَتّٰٓى اِذَآ اَتَوْا عَلٰى وَادِ النَّمْلِ ۙ قَالَتْ نَمْلَةٌ يّٰٓاَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوْا مَسٰكِنَكُمْ ۚ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُنُوْدُهٗ ۙ
وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْٓ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى
وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰىهُ وَاَدْخِلْنِيْ بِرَحْمَتِكَ فِيْ عِبَادِكَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَآ اَرَى
الْهُدْهُدَ ۖ اَمْ كَانَ مِنَ الْغَآئِبِيْنَ ﴿٢٠﴾ لَاُعَذِّبَنَّهٗ عَذَابًا شَدِيْدًا اَوْ لَاَاذْبَحَنَّهٗٓ اَوْ لَيَاْتِيَنِّيْ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿٢١﴾

યહાં તક ક જબ વો(સુલેમાન અલ. ઔર ઉનકા લશ્કર) ચૂંટીયોં કે એક મેદાન પર પહોંચે તો એક કીડી બોલી : એ કીડીયોં ! તુમ અપને અપને સૂરાખોં મેં દાખિલ હો જાઓ(૧),કહીં એસા ન હો કે સુલેમાન ઔર ઉસકા લશ્કર તુમ કો કુચલ ડાલેં ઔર ઉનકો (ઈસકા) પતા ભી ન ચલે(૨)﴿૧૮﴾ ફિર ઉસ (કીડી) કી (ઈસ) બાત સે વો (સુલેમાન અલ.) મુસ્કુરા કર હંસ પડે ઔર કેહને લગે : એ મેરે રબ ! મુજે ઈસ બાત કા પાબંદ બના દિજિયે કે મેં આપકે ઉન એહસાનાત કા શુક્ર અદા કરતા રહું જો આપને મુજ પર ઔર મેરે વાલિદૈન પર કિયે ઔર મેં ઐસે નેક કામ કરતા રહૂં જિન કો આપ પસંદ કરતે હોં ઔર અપની(ખાસ) રહમત સે મુજે અપને નેક બંદોં મેં શામિલ રખના(૩) ﴿૧૯﴾ ઔર ઉસ(સુલેમાન અલ.) ને(એક મરતબા) પરિન્દોં કી હાઝરી લી, સો વો (સુલેમાન અલ.) કેહને લગે : કયા બાત હે મુજે હુદ હુદ(કયું) નઝર નહી આતા(૪), કયા વો (કહીં) ગાઈબ હો ગયા હે ?(૫) ﴿૨૦﴾ મે ઉસકો(ગેરહાઝરી પર) ઝરૂર સખ્ત સઝા દૂંગા યા ઉસકો ઝબ્હ કર ડાલૂંગા યા મેરે પાસ કોઈ ઐસી વજહ બતલાવે જો(ગેરહાઝરી કી) હકીકત કો ઝાહિર કરનેવાલી હો(૬) ﴿૨૧﴾

(૧) મુસીબત તો મુસીબત હે ઔર મુસીબત આને કે ડર સે ભી અપની કૌમ કો બચાને કી તદબીર ઔર ફિક્ર કોઈ કીડી જૈસી છોટી મખ્લૂક હી સે સીખ લેવે. (૨) અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદે જાન બુજકર તો નુકસાન નહી પહોંચાવેંગે ઈસ બાત કા કીડી કો ભી યકીન હે, બેખબરી મેં કોઈ બાત હો જાવે તો વો અલગ બાત હે. ઘર મુશકિલાત સે હિફાઝત કા ઝરીયા હે. (૩) નેક લોગોં મેં દાખિલ હોને કી દુઆ કરના યે ભી નબીયોં કી સુન્નત હે.(૪) (દુસરા તર્જુમા) બલ્કે વો ગાઈબ હી હે. (૫) હુદ હુદ છોટા ઔર કમઝોર પરીદા હે, માલૂમ હુવા છોટોં ઔર કમઝોરોં પર ભી નઝર રેહની ચાહિયે. પરીન્દોં કી તબીયત એક જગહ નહી રેહતી વો ઉડતે ફિરતે હેં, માલૂમ હુવા અપની ઝિમ્મેદારી મે રેહનેવાલે લોગોં મે જિનકા મીઝાજ હી ઘુમને ફિરને કા હો ઉન કી હાઝરી કી ખુસૂસી ફિક્ર રખે ઔર અચાનક હાઝરી લેને કા સબૂત ભી નિકલતા હે. (૬) યાની ગેર હાઝરી કા સહી ઉઝર(કારણ) ભી સુનના ચાહિયે સિર્ફ મનમાની ન ચલાવે કે બગૈર ઈજાઝત સે ગયા હી કયૂં ?

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيْدٍ فَقَالَ اَحَطْتُّ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍ بِنَبَاٍ يَّقِيْنٍ﴿۲۲﴾ اِنِّيْ وَجَدْتُّ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ
وَاُوْتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَّلَهَا عَرْشٌ عَظِيْمٌ﴿۲۳﴾ وَجَدْتُّهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُوْنَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُوْنَ﴿۲۴﴾ اَلَّا يَسْجُدُوْا لِلّٰهِ الَّذِيْ يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُوْنَ وَمَا تُعْلِنُوْنَ﴿۲۵﴾ اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ﴿۲۶﴾

સો વો(હુદ હુદ) થોડી દેર બાદ હાઝિર હો ગયા, ઔર વો(હુદ હુદ સુલેમાન અલ.સે) કેહને લગા : મેંને એક ઐસી બાત માલૂમ કી હે જિસ બાત કી આપ કો ખબર નહી હે(૧) ઔર મેં મુલ્કે સબા સે એક યકીની ખબર લેકર તુમ્હારે પાસ હાઝિર હુવા હૂં(૨) ﴿૨૨﴾ મેં ને એક ઔરત કો(વહાં) દેખા હે જો ઉન પર હુકૂમત કર રહી હે ઔર ઉસ્કો હર તરહ કા(ઝરૂરી) સામાન મિલા હે ઔર ઉસ્કા એક બડા તખ્ત ભી હે ﴿૨૩﴾ મેં ને ઉસ(ઔરત) કો ઔર ઉસ્કી કૌમ કો દેખા હે કે વો અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર સૂરજ કે સામને સજદા કરતે હેં ઔર શયતાન ને ઉનકો યે સમજા દિયા હે કે ઉનકે(કુફ્ર કે યે) કામ બહુત અચ્છે હેં સો ઉસ(શયતાન) ને ઉનકો(સહીહ) રાસ્તે સે રોક રખા હે; લિહાઝા વો સહીહ રાસ્તે પર ચલતે નહી હેં ﴿૨૪﴾ વો લોગ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કો કયૂં સજદા નહીં કરતે જો આસમાનોં ઔર ઝમીન કી છુપી હુઈ ચીઝોં(૩) કો બાહિર નિકાલકર લાતે હેં ઔર જો ચીઝ તુમ છુપાતે હો ઔર જો ચીઝ તુમ ઝાહિર કરતે હો ઉસ્કો વો(અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં ﴿૨૫﴾ અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત હી ઐસી હે કે ઉસ્કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હે(ઔર) વો બડે અર્શ કે માલિક હેં ﴿૨૬﴾

(૧) હુદહુદ કો ભી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે યે સમજ મિલી હે કે નબી લોગ આલિમુલ ગૈબ (ગૈબ કી બાતોં કો જાનને વાલે) નહી હોતે. ગૌર કરો જિસ નબી કે મુતઅલ્લિક આયત ૧૫ મેં ખુદ બારી તઆલા ઈલ્મ અતા ફરમાના બયાન કરે ઉનકો હુદહુદ ને એક બાત કી ખબર દી. બડે સે બડે ઈન્સાન કા ઈલ્મ સબ ચીઝોં કો ઘેરનેવાલા નહી હો સકતા કોઈ અપને ઈલ્મ કી ઝિયાદતી પર ઈતરાવે નહી. નીઝ ઈસ્સે યે બાત ભી માલૂમ હુઈ કે બડોં કો હર ચીઝ માલુમ હો યે ઝરૂરી નહી છોટો કી માલૂમાત સે ભી ફાયદા ઉઠાના ચાહિયે.

(૨) બડોં કી ખિદમત મેં યકીની ઔર તહકીકી બાતેં અર્ઝ કરની ચાહિયે.

(૩) જિસ મખ્લૂક કો અલ્લાહ તઆલા કી જો નેઅમત ખુસુસી (ખાસ) તૌર પર હી હો ''હમ્દ'' કરતે વકત ઉસ નેઅમત કા વો ખુસૂસી બયાન કરતે હેં, હુદહુદ કો ઝમીન કે નીચે કે ખઝાને માલૂમ કરને કી સલાહિયત દી ગઈ હે; ઈસ લિયે શાયદ ઉસ્ને યે લફઝ ઈસ્તેઅમાલ કિયા.

قَالَ سَنَنْظُرُ اَصَدَقْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۝٢٧ اِذْهَبْ بِّكِتٰبِيْ هٰذَا فَاَلْقِهْ اِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا
يَرْجِعُوْنَ ۝٢٨ قَالَتْ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اِنِّيْۤ اُلْقِيَ اِلَيَّ كِتٰبٌ كَرِيْمٌ ۝٢٩ اِنَّهٗ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهٗ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝٣٠
اَلَّا تَعْلُوْا عَلَيَّ وَاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ۝٣١ ع
قَالَتْ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَفْتُوْنِيْ فِيْۤ اَمْرِيْ ۚ مَا كُنْتُ قَاطِعَةً اَمْرًا حَتّٰى تَشْهَدُوْنِ ۝٣٢ قَالُوْا نَحْنُ اُولُوْا قُوَّةٍ
وَّاُولُوْا بَاْسٍ شَدِيْدٍ ۙ وَّالْاَمْرُ اِلَيْكِ فَانْظُرِيْ مَاذَا تَاْمُرِيْنَ ۝٣٣

(યે બાત સુન કર) સુલેમાન અલ. ને કહા : અભી હમ દેખ લેતે હેં કે તુમ સચ કેહતે હો યા તુમ ભી જૂઠ બોલનેવાલોં મેં શામિલ હો ગયે હો(૧) ﴿૨૭﴾ (એ હુદહુદ !) મેરા યે ખત લેકર જા ઔર ઈસ(ખત) કો ઉનકે પાસ ડાલ દે, ફિર ઉનકે પાસ સે તુ હટ જા(૨), ફિર દેખ(૩) વો કયા જવાબ દેતે હેં ?(૪)﴿ ૨૮﴾ ઔરત(૫) બોલી : એ(મેરે) દરબારીયો ! મુજે એક ઈઝઝતવાલા ખત મિલા હે(૬)﴿ ૨૯﴾ યકીનન વો(ખત) સુલેમાન(અલ.)કી તરફ સે આયા હે ઔર વો(ખત) અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે શુરૂઅ કિયા ગયા હે, જિસ (અલ્લાહ તઆલા) કી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૩૦﴾ (ઉસ્મેં યે લિખા હે) કે તુમ મેરે મુકાબલે મેં તકબ્બુર ન કરો ઔર મેરે સામને મુસલમાન(યાની ફરમાંબરદાર) બનકર ચલે આઓ ﴿૩૧﴾

વો(રાની) બોલી : એ દરબારીયો ! યે જો મસ્અલા મુજે પેશ આયા હે ઉસ(કે બારે) મેં મુજે પક્કા મશ્વરા દો(૭), મેં ઉસ વકત તક કિસી કામ કા કતઈ(આખરી) ફેંસલા નહી કિયા કરતી જબ તક તુમ લોગ મેરે પાસ મૌજૂદ ન હોં ﴿૩૨﴾ વો (દરબારી) કેહને લગે : હમ તો પૂરી તાકતવાલે હેં ઔર(ડટકર) સખ્ત લડાઈ લડનેવાલે લોગ હેં, આગે મુઆમલા તુમ્હારે ઈખ્તિયાર મેં હે, અબ આપ હી દેખ લેં કે કયા હુકમ દેતી હો(૮) ﴿૩૩﴾

(૧) અપને સે છોટોં કી બાત કો જાંચના ચાહિયે કે સહીહ હે યા બનાવટ હે.

(૨) : [૧] અપને સે છોટોં કો આદાબ સિખા રહે હેં કે કિસી કે સર પર ન રહે [૨] ખત કે ઝરીયે સે ભી દઅવત દેના નબિયોં કા તરીકા હે. (૩) ''فَانْظُرْ'' કા દુસરા તર્જુમા : તુ ઈન્તિઝાર કર. (૪) હઝરત સુલેમાન (અલ.) કા ખત હુદ હુદ ચોંચ મેં લેકર ચલા ઔર સબા જાકર બિલ્કીસ કો પહોંચાયા. (૫) યાની સબા કી રાની : બિલ્કીસ. ઉસ્ને ફૌરી મશ્વરા કિયા, કુફ્ફાર ભી મશ્વરે કી એહમિયત સમજતે થે. (૬) (દુસરા તર્જુમા) મેરે પાસ એક ઈઝઝત(વકાર) વાલા ખત ડાલા ગયા હે. (૭) (દુસરા તર્જુમા) હમ ફેંસલા કર સકેં ઐસા મશ્વરા દો(મલિકા ને પેહલે દરબારીયોં કી ઈઝઝત બઢાઈ ફિર કહા, યે ભી કામયાબ સરદારી કી એક તદબીર હે. (૮) હમ હમારી રાય(બતલાઈ હુઈ બાત) પર અડે નહી રહેંગે, રાય કે ખિલાફ અમીર કા હુકમ હોગા તબ ભી અમલ કરેંગે.

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً ۖ وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾ وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ
إِلَيْهِم بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَا آتَانِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا
آتَاكُم ۚ بَلْ أَنتُم بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾ ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُم بِجُنُودٍ لَّا قِبَلَ لَهُم بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُم مِّنْهَا
أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾ قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَن يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾ قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ
الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَن تَقُومَ مِن مَّقَامِكَ ۖ

વો(મલિકા) બોલી : જબ બાદશાહ(ફાતેહ બનકર) કિસી બસ્તી મેં દાખિલ હુવા કરતા હે તો ઉસ્કો બરબાદ કર ડાલતે હેં ઔર વહાં કે ઈઝઝતવાલે લોગોં કો ઝલીલ કર દિયા કરતે હેં ઔર યે લોગ ભી ઐસા હી કરેંગે ﴿૩૪﴾ ઔર મેં ઉનકે પાસ હદિયા ભેજતી હૂં, ફિર દેખતી હૂં કે(મેરે) ભેજે હુએ(કાસિદ,એલચી) કયા જવાબ લેકર વાપસ આતે હેં ﴿૩૫﴾ ફિર વો(કાસિદ) જબ સુલેમાન(અલ.) કે પાસ પહોંચા તો ઉસ(સુલેમાન અલ.) ને કહા કે : કયા માલ કે ઝરીયે તુમ મેરી મદદ કરના ચાહતે હો ? સો અલ્લાહ તઆલા ને મુજે જો કુછ દે રખા હે વો ઉસ્સે ઝિયાદહ અચ્છા હે જો તુમકો દે રખા હે; બલ્કે તુમ હી લોગ તુમ્હારે હદિયે પર ખુશ હોતે રહો ﴿૩૬﴾ (એ કાસિદ !) તુ ઉનકે પાસ વાપસ જા(ઈસ લિયે કે) અબ હમ ઉનકે પાસ ઐસા લશ્કર લેકર પહોંચેંગે જિસ્કા મુકાબલા કરને કી ઉનમેં તાકત નહી હોગી ઔર હમ ઝરૂર ઉનકો વહાં સે ઝલીલ કરકે નીકાલેંગેં ઔર વો હમારે માતહત બનકર રહેંગેં ﴿૩૭﴾(૧) સુલેમાન (અલ.) ને કહા : એ(મેરે) દરબારીયો ! તુમ મેં કોઈ ઐસા હે જો ઉસ(ઔરત) કે તખ્ત કો ઉન (સબાવાલોં) કે મેરે પાસ મુસલમાન બનકર આને સે પેહલે હી લે આયે ﴿૩૮﴾ જિન્નાતોં મેં સે એક બડે ભારી જિસ્મવાલા બોલાઃ(૨) આપ અપની જગહ સે ઉઠો(૩) ઈસ્સે પેહલે હી મેં ઉસ (તખ્ત) કો આપકે પાસ લે આઉંગા,

(૧) ફિર બિલ્કીસ કો હઝરત સુલેમાન અલ. કે નબી હોને કા યકીન હો ગયા તો અપને મુલ્કે સબા સે ચલી તો હઝરત સુલેમાન અલ. કો કિસી ઝરીયે સે ઉસ્કે રવાના હોને કા પતા ચલ ગયા તબ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિન્નાતોં મેં સે એક રાક્ષસ બોલા.

(૩) દુસરા તર્જુમા : મજલિસ સે ઉઠો.

وَاِنِّیۡ عَلَیۡہِ لَقَوِیٌّ اَمِیۡنٌ ﴿۳۹﴾ قَالَ الَّذِیۡ عِنۡدَہٗ عِلۡمٌ مِّنَ الۡکِتٰبِ اَنَا اٰتِیۡکَ بِہٖ قَبۡلَ اَنۡ یَّرۡتَدَّ اِلَیۡکَ طَرۡفُکَ ؕ فَلَمَّا رَاٰہُ مُسۡتَقِرًّا عِنۡدَہٗ قَالَ ھٰذَا مِنۡ فَضۡلِ رَبِّیۡ ۟ۖ لِیَبۡلُوَنِیۡۤ ءَاَشۡکُرُ اَمۡ اَکۡفُرُ ؕ وَمَنۡ شَکَرَ فَاِنَّمَا یَشۡکُرُ لِنَفۡسِہٖ ۚ وَمَنۡ کَفَرَ فَاِنَّ رَبِّیۡ غَنِیٌّ کَرِیۡمٌ ﴿۴۰﴾ قَالَ نَکِّرُوۡا لَہَا عَرۡشَہَا نَنۡظُرۡ اَتَہۡتَدِیۡۤ اَمۡ تَکُوۡنُ مِنَ الَّذِیۡنَ لَا یَہۡتَدُوۡنَ ﴿۴۱﴾ فَلَمَّا جَآءَتۡ قِیۡلَ اَھٰکَذَا عَرۡشُکِ ؕ قَالَتۡ کَاَنَّہٗ ھُوَ ۚ وَاُوۡتِیۡنَا الۡعِلۡمَ مِنۡ قَبۡلِہَا وَ کُنَّا مُسۡلِمِیۡنَ ﴿۴۲﴾

ઔર(આપ મેરે બારે મેં) યકીન રખિયે કે મેં ઉસ(તખ્ત કો લાને) કી પૂરી તાકત ભી રખતા હૂં(ઔર) અમાનતદાર ભી હૂં(૧) ﴿૩૯﴾ એક શખ્સ જિસ કે પાસ કિતાબ(૨) (તૌરાત) કા ઈલ્મ થા વો કેહને લગે : મેં ઉસ(તખ્ત) કો આપકે પાસ આપકી પલક જપકને સે પેહલે હી હાઝીર કર દેતા હું, સો જબ ઉન્હોંને(યાની સુલેમાન અલ. ને) ઉસ તખ્ત કો અપને સામને રખા હુવા દેખા તો કેહને લગે : યે તો મેરે રબ કા ફઝલ હે; તાકે વો મુજે આઝમાએ (મેરા ઈમ્તીહાન લેવે) કે મેં(રબ કા) શુક્ર કરતા હૂં યા મે નાશુક્રી કરતા હૂં ઔર જો શખ્સ ભી શુક્ર કરતા હે વો તો અપને ફાયદે કે લિયે હી શુક્ર કરતા હે ઔર જો શખ્સ નાશુક્રી કરતા હે તો યકીનન મેરે રબ તો બેનિયાઝ હેં, બડે કરમ કરનેવાલે હેં ﴿૪૦﴾ સુલેમાન(અલ.) ને(ખાદિમોં સે) કહા : ઉસ(બિલ્કીસ) કે લિયે ઉસકે તખ્ત મેં કુછ તબ્દીલી કર દો(૩) તાકે હમ દેખ લેવેં કે વો ઉસકો પહેચાન લેતી હે યા ઉન લોગો મેં સે હોતી હે જિનકો પહેચાન નહી હે(૪) ફિર જબ વો ઔરત(સુલેમાન અલ.કે પાસ) પહોંચ ગઈ તો ઉસકો પુછા ગયા : કયા તેરા તખ્ત ઐસા હી હે ? ﴿૪૧﴾ તો વો કેહને લગી : ઐસા લગતા હે કે હૂબહૂ વહી હે, ઔર હમકો તો ઈસ(વાકિઆ) સે પેહલે હી(આપકી નબુવ્વત કી સચ્ચાઈ કા) ઈલ્મ હો ચુકા થા ઔર હમ મુસલમાન હો ચુકે હેં(૫) ﴿૪૨﴾

(૧) જિસકો કામ હવાલે કરના હો ઉસમેં યે દો ખુબીયાં(તાકત, અમાનત) હોની ચાહિયે, વહાં હઝરત મૂસા અલ. કે વાકિએ મેં ભી યે બાત હે. (૨) પેહલે ઝમાનો કી કિતાબ વાલો કા યે હાલ હે તો કિતાબો મેં સબસે અફઝલ કિતાબ ''કુર્આન'' કે માનને વાલો કી તાકત કા હાલ કયા હોતા હોગા ? દુનિયા ને દૌરે ખિલાફતે રાશિદા મે ઉસકો દેખ લિયા હે. કાશ હમ સહી માને મેં કુર્આન કા હક અદા કરનેવાલે બન જાયે!. (૩) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ ઔરત કે સામને ઉસ કે તખ્ત કી સૂરત બદલ કર દિખાઓ.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) યા ઉન લોગો મેં સે હોતી હે જો હકીકત તક નહી પહોંચતે .

(૫) કુછ હઝરાત ને '' وَاُوۡتِیۡنَا الۡعِلۡمَ '' સે હઝરત સુલેમાન અલ. કી બાત મુરાદ લી હે, મતલબ યે હોગા કે હમકો પેહલે સે વહી કે ઝરીયે બતા દિયા ગયા થા કે તૂ ફરમાંબરદાર બનકર હાઝિર હોગી.

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَّعْبُدُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كٰفِرِيْنَ ﴿۴۳﴾ قِيْلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ ۚ فَلَمَّا رَاَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَّ كَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا ؕ قَالَ اِنَّهٗ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِّنْ قَوَارِيْرَ ۬ؕ قَالَتْ رَبِّ اِنِّيْ ظَلَمْتُ نَفْسِيْ وَاَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمٰنَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۴۴﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ فَاِذَا هُمْ فَرِيْقٰنِ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿۴۵﴾ قَالَ يٰقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُوْنَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ ۚ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُوْنَ اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۴۶﴾ قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَّعَكَ ؕ قَالَ طٰٓئِرُكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُوْنَ ﴿۴۷﴾

ઔર(આજ તક) ઉસકો(ઈમાન લાને સે) ઈસ બાત ને રોક રખા થા કે વો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા(દૂસરોં) કી ઈબાદત કિયા કરતી થી કયૂંકે વો એક કાફિર કૌમ મેં સે થી ﴾૪૩﴿ ઉસ(ઔરત) કો કહા ગયા : તૂ(ઈસ) મહલ મેં દાખિલ હો જા, ફિર જબ ઉસને ઉસ(કે સહન) કો દેખા તો યે સમજી કે યે તો ગહરા પાની હે ઔર ઉસને અપની દોનોં પીડલીયાં ખોલ દી, સુલેમાન(અલ.) ને કહા : યે તો એક મહલ હે જિસ મે શીશે જડે હુએ હેં(૧), વો બોલી : એ મેરે રબ ! યકીનન મેં(અબ તક) અપની જાન પર(કુફ્ર કરકે) ઝુલ્મ કરતી રહી ઔર મેં સુલેમાન(અલ.) કે સાથ હોકર અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન કે લિયે મુસલમાન બનતી હૂં ﴾૪૪﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે હમને કૌમે સમૂદ કી તરફ ઉસકે ભાઈ સાલેહ(અલ.) કો(પયગમ્બર બનાકર) ભેજા(ઉન્હોંને લોગોં કો યે દઅવત દી) કે અલ્લાહ તઆલા કી તુમ ઈબાદત કરો, તબ વો લોગ દો જમાઅત હોકર(૨) આપસ મેં(દીન કે બારે મેં) ઝઘડને લગે ﴾૪૫﴿ સાલેહ(અલ.) ને કહા કે : એ મેરી કૌમ ! તુમ ભલાઈ સે પેહલે બુરાઈ(યાની અઝાબ)કો કયૂં જલ્દી માંગતે હો(૩), તુમ અલ્લાહ તઆલા સે માફી કયું નહી માંગતે ? તાકે તુમ પર રહમ કિયા જાયે ﴾૪૬﴿ વો(કૌમ કે લોગ) કેહને લગે : હમ તો તુમકો ઔર તુમ્હારે સાથિયોં કો મનહૂસ માનતે હેં, સાલેહ(અલ.) ને કહા : તુમ્હારી નહુસત(કા સબબ) તો અલ્લાહ તઆલા હી કે કબઝે મેં હે(૪); બલ્કે તુમ લોગ તો(કુફ્ર કી વજહ સે) આઝમાઈશ મે મુબતલા કિયે ગયે હો(૫) ﴾૪૭﴿

(૧) યાની શીશોં સે બના હુવા હે. (૨) એક જમાઅત મોમીનોં કી દુસરી કાફિરોં કી.
(૩) અઝાબ જલ્દી માંગને કી ચીઝ નહી ઉસકો તો ઈસ્તિગફાર કે ઝરીયે રોકના હે.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારી નહૂસત કા હકીકી સબબ તો અલ્લાહ તઆલા હી કે ઈલ્મ મેં હે.
(૫)(દુસરા તર્જુમા) બલ્કે તુમ લોગ તો અઝાબ મેં મુબતલા કિયે ગયે હો.

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ
لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَانْظُرْ
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ
تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾

ઔર શહર મેં નવ આદમી ઐસે થે જો ઝમીન મેં ફસાદ તો મચાતે થે ઔર ઈસ્લાહ કા કામ નહીં કરતે થે(૧) ﴿૪૮﴾ ઉન નવ ફસાદીયોં ને(આપસ મેં એક દુસરે સે) કહા કે : તુમ સબ આપસ મેં મિલ–જુલકર અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ખાઓ કે હમ સાલેહ (અલ.)ઔર ઉસકે ઘરવાલોં પર રાત કે વકત હમલા કરેંગે, ફિર(ઉસકી તરફ સે કિસાસ(ખૂની બદલા) કા દાવા કરનેવાલે) ઉસ કે વારિસ સે(યું) કેહ દેંગે કે : હમ ઉનકે ઘરવાલોં કી(ઔર ખુદ સાલેહ અલ.કી) હલાકત(યાની મર જાને) કે વકત મૌજૂદ હી નહી થે ઔર યકીનન હમ સચ્ચી બાત બોલતે હેં ﴿૪૯﴾ ઉન લોગોં ને એક છુપી હુઈ સાઝિશ કી ઔર હમને ભી(ઉનકે ખિલાફ) એક છુપી હુઈ તદબીર કી કે ઉનકો પતા ભી નહી લગ સકા(૨) ﴿૫૦﴾ સો તુમ(એ નબી !) દેખો ! ઉન કી સાઝિશ કા અંજામ કૈસા હુવા કે હમને ઉન(ફસાદિયોં) કો ઔર ઉનકી પૂરી કૌમ કો હલાક કરકે રખ દિયા ﴿૫૧﴾ સો યે ઉન કે ઘર હેં જો ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે વેરાન પડે હેં, યકીનન જો લોગ જાનતે હેં ઉનકે લિયે ઈસમેં બડી નિશાની હે ﴿૫૨﴾ ઔર જો લોગ ઈમાન લાયે ઔર વો તકવાવાલે થે ઉન સબકો હમને(અઝાબ સે) બચા લિયા ﴿૫૩﴾ ઔર(હમને) લૂત(અલ.) કો (પયગમ્બર બનાકર ભેજા) જબ ઉન્હોંને અપની કૌમ સે કહા કે : કયા તુમ ખુલી આંખો સે દેખતે હુએ ભી બેહયાઈ કે કામ કરતે હો ?(૩) ﴿૫૪﴾

---

(૧) યે નવ લોગ અપને માલ ઔર અફરાદ કી ઝિયાદતી કી વજહ સે અકેલે હોકર જમાઅત કે દરજે મેં થે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો ખબર ભી ન હુઈ(યે લોગ અપની સાઝિશ પર અમલ ન કર સકે ઔર વો નવ લોગ હલાક કર દિયે ગયે, અલ્લાહ તઆલા ને અપને નબી ઔર ઈમાનવાલોં કી હિફાઝત ફરમાઈ). (૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમ સમજદાર હોને કે બાવજૂદ બેહયાઈ કા કામ કરતે હો.

યાની : [૧] એક દુસરે કે સામને બેશરમી કે કામ કરતે થે.

[૨] નાફરમાન કૌમોં કી તબાહી કે નિશાનાત તુમ્હારે સામને હે ફિર ભી ઐસી હરકત કરતે હો.

اَىِٕنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُوْنِ النِّسَآءِ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُوْنَ ﴿۵۵﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوْۤا
اَخْرِجُوْۤا اٰلَ لُوْطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ ﴿۵۶﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَهْلَهٗۤ اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۫ قَدَّرْنٰهَا مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿۵۷﴾
وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ۚ فَسَآءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿۵۸﴾
قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلٰمٌ عَلٰى عِبَادِهِ الَّذِيْنَ اصْطَفٰى ؕ آٰللّٰهُ خَيْرٌ اَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۵۹﴾

કયા તુમ લોગ અપની ખ્વાહિશ પૂરી કરને કે લિયે ઔરતોં કો છોડકર મર્દો પર (લલચાકર) જાતે હો; બલ્કે(હકીકત યે હે કે) તુમ લોગ જાહિલ હી હો ﴾૫૫﴿ સો ઉન(લૂત અલ.) કી કૌમ કે પાસ ઈસકે સિવા કોઈ જવાબ નહીં થા કે વો(આપસ મે યૂં) કેહને લગે : લૂત(અલ.) કે(ઉપર ઈમાનલાને વાલે) લોગોં કો તુમ અપની બસ્તીસે નિકાલ દો; કયૂંકે વો બડે પાક(યાની સાફ સુથરે) રેહના ચાહતે હેં(૧) ﴾૫૬﴿ ફિર હુવા યે કે હમને ઉન(લૂત અલ.) કો ઔર ઉનકે ઘરવાલોં(યાની તમામ ઈમાનવાલોં) કો બચા લિયા, સિવાય ઉનકી બીવી કે, જિસકે બારે મેં હમને યે તય કર લિયા થા કે વો(નાફરમાનોં કે સાથ) પીછે રેહ જાનેવાલોં મે શામિલ હોગી ﴾૫૭﴿ ઔર હમને ઉનકે ઉપર એક બડી ઝબરદસ્ત બારિશ બરસાઈ, સો જિનકો ડરાયા ગયા થા(૨) ઉન પર બહુત હી બુરી બારીશ હુઈ ﴾૫૮﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો : તમામ તારીફેં અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હેં(૩) ઔર જિનકો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને પંસદ કિયા(૪) ઉસકે ઉન બંદોં પર સલામતી ઉતરતી રહે(૫)કયા અલ્લાહ તઆલા બેહતર હે યા વો જિન (બુતોં)કો ઉન લોગોં ને(અલ્લાહ તઆલા કે સાથ)શરીક બના રખા હે ? ﴾૫૯﴿

---

(૧) બુરાઈ સે બચાનેવાલો ઔર બુરાઈ સે રોકનેવાલો કો નિકાલ દેને ઔર પરેશાન કરને કી કોશીશ કરના યે ખતરનાક કામ હે જો કૌમે લૂત કી એક ઔર બુરી હરકત થી.

(૨) જિનકો પેહલે સે ખબરદાર કર દિયા ગયા થા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા હી કા શુક્ર હે. અલ્લાહ તઆલા ને ઉમ્મતે મુહમ્મદીયા કો ઉમુમી અઝાબ સે બચાયા ઔર ખુદ હઝરત લુત અલ. ઔર એહલે ઈમાન કો અઝાબ સે બચાયા ગયા ઈસ પર હમ્દ.

(૪) ખાસ તૌર પર અંબિયા ઔર સહાબા રદિ. મુરાદ હે.

(૫) આગે તૌહીદ પર એક જામેઅ મઝમૂન હે જિસકી ઈબ્તિદા હમ્દ ઔર સલામ સે.

اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ ۚ مَا كَانَ لَكُمْ اَنْ
تُنْۢبِتُوْا شَجَرَهَا ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَّعْدِلُوْنَ ﴿۶۰﴾ اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَّجَعَلَ خِلٰلَهَاۤ اَنْهٰرًا وَّجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۶۱﴾ اَمَّنْ يُّجِيْبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا
دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوْٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۶۲﴾ اَمَّنْ يَّهْدِيْكُمْ فِيْ ظُلُمٰتِ
الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُّرْسِلُ الرِّيٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهٖ ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ تَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۶۳﴾

ભલા વો કોન (ઝાત) હે જીસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કીયા ઔર તુમ્હારે લીયે આસમાન સે પાની ઉતારા, ફીર હમને ઉસ(પાની) કે ઝરિયે રોનકવાલે બાગ બનાયે, તુમ્હારે બસ મેં નહીં થા કે તુમ ઉસકે દરખ્તોં કો ઉગા સકો, કયા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કોઇ દુસરા મા'બૂદ હે ? (જવાબ : નહીં); બલ્કે યે ઐસે લોગ હેં કે(અલ્લાહ તઆલા કે સાથ) દુસરે લોગોં કો(ઇબાદત મેં) બરાબર ઠેહરાતે હેં(૧) ﴾૬૦﴿ ભલા કિસને ઝમીન કો ઠહેરને કે લાયક બનાયા ઔર ઉસ(ઝમીન) કે બીચ મેં નદીયાં બનાઈ ઔર ઉસ(ઝમીન કો ઠેહરાને) કે લીયે ભારી ભારી(પહાડ કે)બોજ બનાએ ઔર દો(૨) સમંદર કે દરમિયાન એક આડ(યાની પર્દા) બનાદી, કયા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કોઇ ઔર મા'બૂદ હે ? (નહીં); બલ્કે ઉનમેં સે ઝિયાદહ લોગ (ઈસ બાત કો) જાનતે(યાની સમજતે) ભી નહી હેં ﴾૬૧﴿ ભલા વો કોન હે કે જબ કોઇ મજબૂર ઉનકો પુકારતા હે(૨) તો વો ઉસકી દુઆ કબૂલ કર લેતે હેં ઔર તકલીફ કો દૂર કરતે હેં ઔર તુમકો ઝમીન મેં(અગલોં કા) નાઇબ બનાતે હેં, કયા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કોઇ મા'બૂદ હે?(નહીં) તુમ તો બહોત કમ નસીહત કબૂલ કરતે હો(૩) ﴾૬૨﴿ ભલા ઝમીન ઔર સમંદર કી અંધેરીયોં મેં કોન હે જો તુમકો રાસ્તા દીખાતા હે ? ઔર કોન હે જો અપની રહમત(યાની બારીશ) સે પેહલે(બારીશ કી) ખુશખબરી દેનેવાલી હવાએં ચલાતા હે ? કયા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કોઇ મા'બૂદ હે ?(નહીં) જો શિર્ક યે લોગ કરતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઇસ સે બહોત ઉપર(યાની દૂર) હે ﴾૬૩﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) બલ્કે યે ઐસે લોગ હેં જો(સહી) રાસ્તે સે મુંહ ફીરાતે હેં.

(૨) مُضْطَر: વો મજબૂર શખ્સ હે જો દુનિયા કે તમામ સહારોં સે ના ઉમ્મીદ હો જાએ ઐસા શખ્સ જબ ખાલીસ અલ્લાહ તઆલા કો પુકારે તો ઉસકી મદદ ઝરૂરી હોતી હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) તુમ તો બહોત કમ ધ્યાન દેતે હો.

اَمَّنْ يَّبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ وَمَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ
كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٦٤﴾ قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ ؕ وَمَا يَشْعُرُوْنَ اَيَّانَ يُبْعَثُوْنَ ﴿٦٥﴾ بَلِ
ادّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ ۫ بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ مِّنْهَا ۫ بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُوْنَ ﴿٦٦﴾ ع
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا وَّاٰبَآؤُنَآ اَئِنَّا لَمُخْرَجُوْنَ ﴿٦٧﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا مِنْ قَبْلُ ۙ اِنْ
هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٦٨﴾

ભલા વો કોન હે જો(તમામ) મખ્લૂક કો પેહલી બાર પૈદા કરતા હે, ફીર વો ઉનકો દોબારા પૈદા કરેગા ઔર કોન હે જો તુમકો આસમાન ઔર ઝમીન સે રોઝી દેતા હે ? કયા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કોઇ મા'બૂદ હે ?(નહીં) (એ નબી !) તુમ કેહ દો : અગર તુમ(અપને દાવે મેં) સચ્ચે હો તો અપની દલીલ લાઓ ﴾૬૪﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દો : આસમાનો ઔર ઝમીન મેં અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી(મખ્લૂક) કો ભી ગૈબ કા ઇલ્મ નહીં હે ઔર ઉન લોગોં કો યે ભી પતા નહીં હે કે કબ ઉનકો દુસરી મરતબા ઝિંદા કીયા જાવેગા(૧) ﴾૬૫﴿ બલ્કે આખિરત કે બારે મેં ઉન(ઇન્કાર કરનેવાલોં) કા ઇલ્મ થક કર(યાની બેબસ હોકર) રેહ ગયા(૨) બલ્કે વો ઉસ(આખિરત) કે બારે મેં શક મેં પડે હેં; બલ્કે વો લોગ ઉસ(આખિરત) કે બારે મેં અંધે બને હેં ﴾૬૬﴿

ઔર કાફીર લોગ કેહને લગે : કયા હમ ઔર હમારે બાપ દાદે જબ (મર કર દફન હોકર) મિટ્ટી બન ચુકે હોંગે તો કયા હકીકત મેં હમકો(કબ્રોં સે ફીર) નિકાલા જાવેગા?﴾૬૭﴿ પક્કી બાત યે હે કે ઇસ કિસમ કે વાદે ઇસ(હઝરત નબી મુહંમદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) સે પેહલે હમસે ઔર હમારે બાપ દાદોં સે કિયે ગએ થે, યે તો પેહલે લોગોં કી(નકલ હોતી હુઇ ચલી આઇ) કહાનિયાં હી હેં ﴾૬૮﴿

---

(૧) યાની ઉનકો તો કયામત કે આને હી કી ખબર નહી હે, ફીર વકત કે નક્કી હોને કી ખબર કૈસે હોગી?

(૨) (દુસરા તર્જુમા) બલ્કે આખિરત કે બારે મેં ઉનકા ઇલ્મ ગાયબ હો ગયા(યાની આખિરત કો વો સમજ હી ન સકે, બાકી દુનિયા મેં બડી સમજ કે દાવેદાર થે) (તીસરા તર્જુમા) બલ્કે આખિરત મેં ઉનકા ઇલ્મ(આખિરત કે બારે મેં) મુકમ્મલ હો જાએગા(યાની આખિરત દેખકર આખિરત કા યકીન હોગા જીસકા કોઇ ફાયદા નહી)

قُلْ سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٦٩﴾ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِيْ ضَيْقٍ مِّمَّا
يَمْكُرُوْنَ ﴿٧٠﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٧١﴾ قُلْ عَسٰى اَنْ يَّكُوْنَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِيْ
تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُوْرُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿٧٤﴾ وَمَا مِنْ غَآئِبَةٍ فِي السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿٧٥﴾ اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ عَلٰى
بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ اَكْثَرَ الَّذِيْ هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٧٦﴾ وَاِنَّهٗ لَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٧٧﴾ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضِيْ بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهٖ ۚ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ﴿٧٨﴾

(એ નબી!) તુમ કેહ દો કે : તુમ ઝમીન મેં સફર કર કે દેખો કે મુજરીમોં કા કૈસા અંજામ હુવા ?﴿૬૯﴾ ઔર(એ નબી! સમજાને કે બાવજૂદ વો મુખાલફત(ઝઘડા) હી કરે તો) ઉન (કાફીરોં) પર ગમ ન કરો ઔર જો સાઝીશ યે લોગ કરતે હેં ઉસકી વજહ સે તુમ તંગ ન હો(૧) ﴿૭૦﴾ ઔર વો(કાફીર) કેહતે હેં કે : અગર તુમ સચ્ચે હો તો(બતાઓ મરને કે બાદ ઝિંદા હોને કા) યે વાદા કબ(પૂરા) હોગા ? ﴿૭૧﴾ (એ નબી !) તુમ કેહ દો : જીસ(અઝાબ) કો તુમ જલ્દી માંગ રહે હો ઉસકા કુછ હિસ્સા ઉમ્મીદ હે કે તુમ્હારી પિઠ હી કે પિછે આ લગા હો(૨) ﴿૭૨﴾ ઔર યકીનન તુમ્હારે રબ લોગોં પર ફઝલ કરનેવાલે હેં; લેકીન ઉનમેં કે ઝિયાદહ લોગ શુક્ર નહીં કરતે ﴿૭૩﴾ ઔર યકીન રખો જો ઉનકે સિનોં મેં છુપા રખા હે ઔર જો વો ઝાહિર કરતે હેં તુમ્હારે રબ ઉસકો જાનતે હી હેં ﴿૭૪﴾ આસમાન ઔર ઝમીન મેં કોઇ છુપી ચીઝ ઐસી નહી હે જો ખુલી કિતાબ(યાની લવ્હે મહફૂઝ) મેં મૌજુદ ન હો ﴿૭૫﴾ યકીનન યે કુર્આન બની ઇસ્રાઇલ કે સામને ઝિયાદહ તૌર પર ઉન બાતોં કી સચ્ચાઇ સુનાતા(યાની ઝાહિર કરતા) હે જીન મેં વો(આપસ મેં) ઝઘડતે રેહતે હેં ﴿૭૬﴾ ઔર યકીનન યે(કુર્આન ખાસ) હિદાયત ઔર રહમત હે ઇમાનવાલોં કે લીયે ﴿૭૭﴾ યકીનન તુમ્હારે રબ ઉનકે દરમિયાન અપને હુકમ સે(કયામત કે દિન અમલી) ફૈસલા કરેંગે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડે જાનનેવાલે હેં ﴿૭૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉસકી વજહ સે તુમકો ઘુટન મહસૂસ ન હો.
(૨) યાની બિલ્કુલ તુમ્હારે પાસ હો.

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِيْنِ ﴿٧٩﴾ اِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿٨٠﴾
وَمَآ اَنْتَ بِهٰدِى الْعُمْىِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ ؕ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿٨١﴾ وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ
ع اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ الْاَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ۙ اَنَّ النَّاسَ كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا لَا يُوْقِنُوْنَ ﴿٨٢﴾
وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُّكَذِّبُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿٨٣﴾ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْ قَالَ اَكَذَّبْتُمْ بِاٰيٰتِىْ
وَلَمْ تُحِيْطُوْا بِهَا عِلْمًا اَمَّاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٨٤﴾

સો(એ નબી !) તુમ અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરો, યકીનન તુમ સહી ખુલે રાસ્તે પર હો ﴾૭૯﴿ યકીનન તુમ મુર્દો કો (અપની બાત) નહીં સુના સકતે ઔર તુમ બેહરોં કો(અપની આવાઝ કી) પુકાર નહીં સુના સકતે(ખાસ કર) જબ વો પિઠ ફીરા કર લૌટ જાવેં ﴾૮૦﴿ ઔર ન તો તુમ અંધોં કો ઉનકી ગુમરાહી સે(બચાકર) રાસ્તે પર લા સકતે હો, તુમ તો સિર્ફ ઉન હી લોગોં કો સુના સકતે હો જો હમારી આયતોં પર ઇમાન રખતે હૈં ફીર વહી લોગ ફરમાં બરદાર હૈં ﴾૮૧﴿ ઔર જબ ઉન લોગોં પર(હમારી) બાત પૂરી હોને કા વકત આ પહોંચેગા(૧) તો હમ ઉનકે લીયે ઝમીન સે એક(અજીબ) જાનવર નિકાલેંગે જો ઉનસે બાત કરેગા "ઇસ વાસ્તે કે(કાફીર) લોગ હમારી આયતોં પર યકીન નહીં રખતે" થે ﴾૮૨﴿

ઔર(ઉસ કયામત કે દિન કો ન ભુલો) જીસ દિન હર એક ઉમ્મત મેં સે એક ફૌજ(હિસાબ કે લીયે) ઉન લોગોં મેં સે જમા કર કે લાએંગે જો હમારી આયતોં કો જુઠલાતે થે, ફીર ઉનકી જમાઅતેં બનાઇ જાએગી(૨) ﴾૮૩﴿ યહાં તક જબ વો સબ હાઝિર હો જાએંગે તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગે કે : કયા તુમ હી ને મેરી આયતોં(કી હકીકત) કો પૂરી તરહ સમજે બગૈર(સિર્ફ સુનતે હી) જુઠલા દીયા થા(યાદ કરો ઔર બોલો) કયા કયા કામ તુમ કરતે થે ? ﴾૮૪﴿

---

(૧) યાની કયામત કરીબ હોગી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો રોકા જાવેગા(તાકે કોઇ આગે પિછે ન હો ઔર સબ જમા હોકરહિસાબ કી જગહ કી તરફ ચલેં).

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوْا فَهُمْ لَا يَنْطِقُوْنَ۝٨٥ اَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا الَّيْلَ لِيَسْكُنُوْا فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ۝٨٦ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَآءَ
اللّٰهُ ؕ وَكُلٌّ اَتَوْهُ دٰخِرِيْنَ۝٨٧ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَّهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ؕ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذِيْٓ اَتْقَنَ كُلَّ
شَيْءٍ ؕ اِنَّهٗ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَفْعَلُوْنَ۝٨٨ مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا ۚ وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَّوْمَئِذٍ اٰمِنُوْنَ۝٨٩ وَمَنْ جَآءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ ؕ هَلْ تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ۝٩٠

ઔર ઉનકે ઝુલ્મ કી વજહ સે ઉન પર(અઝાબ કી) બાત પૂરી હોકર હી રહેગી, સો વો(કાફીર લોગ) કુછ નહી બોલ સકેંગે(૧) ﴿૮૫﴾ કયા વો લોગ નહીં દેખતે હમને હી રાત બનાઇ; તાકે વો ઉસમેં આરામ કરેં(૨) ઔર દિન ઇસ તરહ બનાયા કે(ઉસમેં ચીઝેં) દિખાઇ દેવે, યકીનન ઇસમેં જો કૌમ ઇમાન લાતી હે ઉનકે લીયે બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૮૬﴾ ઔર જીસ દિન સૂર ફુંકા જાએગા તો આસમાનોં ઔર ઝમીન કે રેહનેવાલે સબ ઘભરા જાએંગે; મગર યે કે અલ્લાહ તઆલા જીસકો ચાહે(૩) ઔર હર એક અલ્લાહ તઆલા કે સામને આજીઝ બનકર હાઝીર હોંગે ﴿૮૭﴾ ઔર(આજ) તુમ પહાડો કો દેખતે તો ઐસા સમજતે કે વો(એક જગહ) જમે હુએ હેં; હાલાંકે વો(કયામત કે દિન) બાદલ કી તરહ ઉડતે ફિરેંગે, યે સબ અલ્લાહ તઆલા કી કારીગરી હે જીસને હર ચીઝ કો મઝબૂત કીયા હે, યકીનન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો જો કામ ભી તુમ કરતે હો ઉસકી પૂરી ખબર હે ﴿૮૮﴾ જો શખ્સ ભી કોઇ નેકી લેકર હાઝિર હોગા તો ઉસકો ઉસ(કી નેકી) સે બેહતર(બદલા) મિલેગા ઔર વો લોગ ઉસ દિન ઘભરાહટ સે અમન મેં હોંગે ﴿૮૯﴾ ઔર જો શખ્સ ભી બુરાઇ લેકર હાઝીર હોગા તો ઐસે લોગ ઉંધે મુંહ આગ મેં ડાલ દીયે જાએંગે, જો આ'માલ તુમ કરતે થે તુમકો ઉન હી કી સઝા દી જા રહી હે ﴿૯૦﴾

---

(૧) શુરૂ મેં કુછ ઉઝર કી કોશીશ કરેંગે ફિર ખામોશી.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) સુકૂન હાસિલ કરેં.

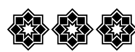
(૩) અલ્લાહ તઆલા કે કુછ બંદે ઐસે હોંગે જીન પર સૂર કી વજહ સે ઘભરાહટ કા કોઇ ખાસ અસર નહીં હોગા જૈસે કે અમ્બિયા ઔર ચાર બડે ફરીશ્તે ઔર અર્શ કે ઉઠાનેવાલે ઔર શુહદા એ કિરામ ઔર ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ નેક આ'માલ કરનેવાલે અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદે.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْهُمْ بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ (امین)

اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ رَبَّ هٰذِهِ الْبَلْدَةِ الَّذِيْ حَرَّمَهَا وَلَهٗ كُلُّ شَيْءٍ ۫ وَّاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ۝٩١ وَاَنْ
اَتْلُوَا الْقُرْاٰنَ ۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدِيْ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ اِنَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُنْذِرِيْنَ ۝٩٢ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
سَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ فَتَعْرِفُوْنَهَا ۭ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ۝٩٣ ۧ

બસ મુજકો તો યહી હુકમ મિલા હે કે ઇસ શહર(યાની મક્કા) કે(હકીકી) માલિક કી મેં ઇબાદત કરૂં જીસને ઇસ(શહર) કો એહતેરામ વાલા બનાયા હે ઔર હર એક ચીઝ કા માલિક વહી હે ઔર મુજકો યહી હુકમ હુવા હે મેં મુસલમાનોં મેં સે(૧) બનકર રહૂં ﴿૯૧﴾ ઔર(મુજે) યે(હુકમ મિલા હે) કે મેં કુર્આન પઢ પઢ કર સુનાઉં, સો જો શખ્સ ભી સહી રાસ્તા અપનાતા હે વો અપને હી ફાયદે કે લીયે અપનાતા હે ઔર જો આદમી ભી ગુમરાહ હુવા તો(ઉસકો) કેહ દેના મેં તો ડરાનેવાલોં(નબીયોં) મેં સે હૂં ﴿૯૨﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દો : તમામ તા'રીફેં તો અલ્લાહ તઆલા હી કે લીયે હેં(૨), વો(અલ્લાહ તઆલા) અનકરીબ તુમકો અપની નિશાનીયાં દીખાએંગે, ફીર તુમ ઉન(કે વાકેઅ હોને કે વકત નિશાનીયોં) કો પેહચાન ભી લોગે ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો ઉસ સે તુમ્હારે રબ બેખબર નહીં હેં ﴿૯૩﴾

(૧) યાની અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ પર પૂરા અમલ કરનેવાલે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) શુક્ર તો અલ્લાહ તઆલા હી કા.

સૂરએ કસસ

યે સૂરત મક્કી હે, કુછ હઝરાત કે નઝદીક હિજરત કે વકત યે ઉતરી હે, ઇસ મેં (૮૮) આયતેં હેં. સૂરએ નમ્લ કે બાદ ઔર સૂરએ ઇસ્રાઅ સે પેહલે (૪૯) નંબર પર ઉતરી.

કસસ : ખબર દેના. કિસ્સા બયાન કરનેવાલા ભી જૈસા કિસ્સા હોતા હે વૈસા હી બયાન કરતા હે.

ઇસ મેં હઝરત મૂસા અલ. કે ઔર કુછ દુસરે કિસ્સે મૌજૂદ હેં, ઔર અચ્છે કિસ્સે ઇત્તિબાઅ ઔર પૈરવી (અમલ કરને) કે લિયે હુવા કરતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

طٰسٓمّٓ ① تِلۡکَ اٰیٰتُ الۡکِتٰبِ الۡمُبِیۡنِ ② نَتۡلُوۡا عَلَیۡکَ مِنۡ نَّبَاِ مُوۡسٰی وَفِرۡعَوۡنَ بِالۡحَقِّ لِقَوۡمٍ یُّؤۡمِنُوۡنَ ③ اِنَّ فِرۡعَوۡنَ
عَلَا فِی الۡاَرۡضِ وَجَعَلَ اَہۡلَہَا شِیَعًا یَّسۡتَضۡعِفُ طَآئِفَۃً مِّنۡہُمۡ یُذَبِّحُ اَبۡنَآءَہُمۡ وَیَسۡتَحۡیٖ نِسَآءَہُمۡ ؕ اِنَّہٗ کَانَ مِنَ
الۡمُفۡسِدِیۡنَ ④ وَنُرِیۡدُ اَنۡ نَّمُنَّ عَلَی الَّذِیۡنَ اسۡتُضۡعِفُوۡا فِی الۡاَرۡضِ وَنَجۡعَلَہُمۡ اَئِمَّۃً وَّنَجۡعَلَہُمُ الۡوٰرِثِیۡنَ ⑤ وَنُمَکِّنَ
لَہُمۡ فِی الۡاَرۡضِ وَنُرِیَ فِرۡعَوۡنَ وَہَامٰنَ وَجُنُوۡدَہُمَا مِنۡہُمۡ مَّا کَانُوۡا یَحۡذَرُوۡنَ ⑥

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

طٰسٓمّٓ (તા સીમ મીમ) ﴾૧﴿ યે (હકીકત કો) ઝાહિર કરનેવાલી કિતાબ(યાની કુર્આન) કી આયતેં હેં ﴾૨﴿ હમ ઇમાનવાલોં કે ફાયદે કે લિયે તુમકો મૂસા(અલ) ઔર ફિરઓન કે કુછ સચ્ચે વાકિઆત પઢકર સુનાતે હેં ﴾૩﴿ યકીનન ફિરઓન(મિસર કી) ઝમીન મેં સરકશી કર રહા થા ઔર ઉસ(મિસર) કે રેહનેવાલોં કો(અલગ અલગ) જમાઅતોં મેં તકસીમ કર દીયા થા(૧) કે ઉનમેં સે એક જમાઅત(યાની બની ઇસ્રાઇલ) કો(ઇત્ના) કમઝોર કર રખ્ખા થા કે વો ઉન કે બચ્ચોં કો ઝબહ કર ડાલતા થા ઔર ઉન્કી ઔરતોં કો ઝીદહ રખતા થા યકીનન વો (ફિરઓન) ફસાદ કરનેવાલોં મેં સે થા ﴾૪﴿ ઔર હમ યે ચાહતે થે કે જો લોગ(મિસર કી) ઝમીન મેં કમઝોર કર દીયે ગએ થે ઉન પર હમ એહસાન કરેં ઔર હમ ઉનકો સરદાર બના દેવેં(૨) ઔર હમ ઉનકો(મુલ્ક કા) વારિસ (માલિક) બના દેવેં ﴾૫﴿ ઔર હમ ઉનકો ઝમીન મેં હુકૂમત દેવેં ઔર હમ ફિરઓન ઔર હામાન ઔર ઉન દોનોં કે લશ્કર કો(ઉન કમઝોર લોગોં કે હાથ) સે વો(બુરે હાલાત) દીખા દેવેં જીન સે વો ડરા કરતે થે(૩) ﴾૬﴿

(૧) યાની મિસરી લોગોં કો ઇઝઝતવાલા બના રખ્ખા થા ઔર બની ઇસ્રાઇલ કો ઝલીલ કર રખ્ખા થા

(૨) એ અલ્લાહ ! કમઝોરોં પર એહસાન યે આપકી સુન્નત રહી હે. એ અલ્લાહ ! આપકે આખરી નબી કી ઉમ્મત ભી ઇસ વકત ઝમીન મેં કમઝોર,બેબસ હે આપ ઉનકો ભી સરદારી ઔર ઝમીન કી પૂરી વિરાસત અતા ફરમા દીજીયે.

(૩) યાની મિસર કી હુકૂમત હાથ સે નિકલ જાએગી ઉસકા ડર લગા રેહતા થા; ઈસલીયે હુકૂમત કો બચાનેકા પ્લાન કીયા કરતે થે.

وَاَوْحَيْنَآ اِلٰٓى اُمِّ مُوْسٰٓى اَنْ اَرْضِعِيْهِ ۚ فَاِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَاَلْقِيْهِ فِى الْيَمِّ وَلَا تَخَافِىْ وَلَا تَحْزَنِىْ ۚ اِنَّا رَآدُّوْهُ اِلَيْكِ
وَجَاعِلُوْهُ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۝٧ فَالْتَقَطَهٗٓ اٰلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُوْنَ لَهُمْ عَدُوًّا وَّحَزَنًا ۗ اِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَجُنُوْدَهُمَا
كَانُوْا خٰطِـِٕيْنَ ۝٨ وَقَالَتِ امْرَاَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِّىْ وَلَكَ ۗ لَا تَقْتُلُوْهُ ۖ عَسٰٓى اَنْ يَّنْفَعَنَآ اَوْ نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا وَّهُمْ
لَا يَشْعُرُوْنَ ۝٩

ઔર હમને મૂસા(અલ.) કી માં કો ઇલ્હામ કીયા કે તુ ઇસ(મૂસા અલ.) કો દૂધ પિલાતી રેહ, ફિર જબ તુજે ઇસ(બચ્ચે) કે બારે મેં કોઇ ખતરા લગે તો તુ ઉસકો દરિયા મેં ડાલ દેં(૧) ઔર તુ ડરના મત ઔર ગમ ન કરના, યકીનન ઉસકો હમ તેરે પાસ વાપસ પહોંચા દેંગે ઔર ઉસકો રસૂલોં મેં સે (એક રસૂલ) બના દેંગે ﴿૭﴾ ફિર(ઇસ તરહ)(૨) ફીરઓન કે ઘરવાલોં ને ઉસ(મૂસા અલ.) કો ઉઠા લીયા; તાકે યે(બચ્ચા) ઉન કે લીયે દુશ્મન ઔર ગમ કા ઝરિઆ બને, યકીનન ફીરઓન ઔર હામાન ઔરઇન દોનોં કા લશ્કર બડી ગલતી કરનેવાલે થે(૩) ﴿૮﴾ ઔર ફીરઓન કી બીવી(ફીરઓન સે) કેહને લગી : (યે બચ્ચા) મેરી ઔર તેરી આંખ કી ઠંડક હે, ઇસ (બચ્ચે) કો તુમ કતલ મત કરો(૪), શાયદ કે યે (બચ્ચા) હમકો કામ આએગા યા ઇસ કો હમ(અપના) બેટા બના લેંગે(૫) ઔર(ઇસ બાત કા ફેસલા કરતે વકત) ઉનકો(અંજામ કા) પતા નહીં થા ﴿૯﴾

---

(૧) અલ્લાહ તઆલા કી અજીબ કુદરત એક ખતરે સે બચને કે લીયે દુસરા ખતરા મોલ લીયા જાવે કે દરિયા મેં બચ્ચે કો છોડ દો, હકીકત મેં ઝાહિરી હાલતોં કે ખિલાફ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કી પાબંદી કરનેવાલે નાકામ નહીં હોતે. **નોટ :** સૂરએ કસસ કા નુઝૂલ સફરે હિજરત કે વકત મક્કા ઔર જુહફા(રાબિગ) કે દરમિયાન હુવા. મહબૂબ વતન છોડના હર કીસી કો ભારી ગુઝરતા હે, ઝિંદગી કી ત્રેપન(૫૩) બહારેં જિસ વતને મુકદ્દસ મેં ગુઝરી ઉસકો છોડને પર જો ગમ થા ઉસ પર ઇસ સૂરત કે ઝરિયે બારી તઆલા ને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો તસલ્લી દી ઔર દેખને જાવે તો કુર્આન મેં કઇ મકામાત પર તસલ્લી કે મઝામિન હેં. માલૂમ હુવા દીની કામોં મેં છોટોં પર જો હાલાત આવે ઉસમેં બડોં કી તરફ સે બારબાર તસલ્લી, હોસલા બઢાને કી ઝરૂરત પડતી હે, છોટોં કો ભી ચાહિયે કે અપને બડોં સે જુડે રહેં ઔર તસલ્લી હાસિલ કરેં; લેકીન કામ ન છોડે. (૨) યાની મૂસા અલ. કા સંદૂક સમંદર મેં તૈરતા હુવા જબ પહોંચા તબ. અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત દુશ્મન કે ઘર મેં નબી કી હિફાઝત હો રહી હે. (૩) જો બચ્ચા ઉનકી સલ્તનત કે ખતમ હોને કા ઝરિયા બનનેવાલા થા ઉસકો ઘર મેં પાલ રહે થે. યા વો દોનોં ગુનેહગાર થે. (૪) હઝરત આસિયા રદી. ને બહુવચન વાલા લફઝ ઇસ્તેમાલ કીયા યે અપને શૌહર કી તઅઝીમ કે તૌર પર. ચાહે ઉસ વકત દુસ્રે દરબારી મૌજુદ ન હો, માલૂમ હુવા ઔરતોં કો ઇસ અદબ કા લિહાઝ રખના ચાહીયે. (૫) વકત કા ફીરઓન ભી ઔરત કી ઝિદ કે સામને માનને પર મજબુર હુવા ઔર કત્લ સે માફી દી. કાશ હમારી મુસલમાન બેહનેં અપની ઇસ તાકત કો શૌહર ઔર ઘરવાલોં કી દીની ઇસ્લાહ મેં લગાએં !

وَاَصۡبَحَ فُؤَادُ اُمِّ مُوۡسٰی فٰرِغًا ؕ اِنۡ کَادَتۡ لَتُبۡدِیۡ بِہٖ لَوۡلَاۤ اَنۡ رَّبَطۡنَا عَلٰی قَلۡبِہَا لِتَکُوۡنَ مِنَ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ ﴿۱۰﴾ وَقَالَتۡ
لِاُخۡتِہٖ قُصِّیۡہِ ۫ فَبَصُرَتۡ بِہٖ عَنۡ جُنُبٍ وَّہُمۡ لَا یَشۡعُرُوۡنَ ﴿۱۱﴾ وَحَرَّمۡنَا عَلَیۡہِ الۡمَرَاضِعَ مِنۡ قَبۡلُ فَقَالَتۡ ہَلۡ
اَدُلُّکُمۡ عَلٰۤی اَہۡلِ بَیۡتٍ یَّکۡفُلُوۡنَہٗ لَکُمۡ وَہُمۡ لَہٗ نٰصِحُوۡنَ ﴿۱۲﴾ فَرَدَدۡنٰہُ اِلٰۤی اُمِّہٖ کَیۡ تَقَرَّ عَیۡنُہَا وَلَا تَحۡزَنَ وَلِتَعۡلَمَ اَنَّ
وَعۡدَ اللّٰہِ حَقٌّ وَّلٰکِنَّ اَکۡثَرَہُمۡ لَا یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۱۳﴾ ع ۱۳
وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّہٗ وَاسۡتَوٰۤی اٰتَیۡنٰہُ حُکۡمًا وَّعِلۡمًا ؕ وَکَذٰلِکَ نَجۡزِی الۡمُحۡسِنِیۡنَ ﴿۱۴﴾

ઔર(ઉધર સુબ્હ કે વકત) મૂસા(અલ.) કી માં કા દીલ બેકરાર થા, અગર હમ ઉસકે દીલ કો મઝબૂત ન કરતે(૧) તો કરીબ થા કે વો ઇસ(મૂસા અલ.) કા રાઝ ઝાહિર કર દેતી(યે) ઇસ વાસ્તે હુવા કે વો(હમારે વાદે પર) યકીન કરનેવાલોં મેં સે હો જાવે ﴿૧૦﴾ ઔર મૂસા અલ. કી માં ને મૂસા (અલ.) કી બહન કો કહાઃ તુ ઉસકે પીછે પીછે ચલી જા(૨), ફિર વો (બહન) મૂસા (અલ.) કો અજનબી બનકર(દૂર સે) ઇસ તરહ દેખતી રહી કે ઉન લોગોં કો પતા ભી નહી ચલા(૩) ﴿૧૧﴾ ઔર હમને પેહલે સે મૂસા (અલ.) પર રોક લગા દી થી (સબ) દૂધ પિલાનેવાલીયોં સે. કે (મૂસા અલ. કો દૂધ ન પિલા સકેં) ઇસપર મૂસા (અલ.) કી બહન ને (ફિરઓન કે લોગોં કો) કહા કેઃ કયાં મેં તુમકો ઐસે ઘરવાલોં કા પતા બતલાઉં જો તુમ્હારે લીયે ઇસ (બચ્ચે) કી પરવરિશ (અચ્છી તરહ દેખભાલ કરકે બડા કરે) કરેં ઔર વો ઇસકી ભલાઈ ચાહે(૪) ﴿૧૨﴾ ઇસ તરહ હમને મૂસા (અલ.) કો ઉસ કી માં કે પાસ વાપસ પહોંચા દીયા; તાકે ઉસ(માં) કી આંખ ઠંડી રહે ઔર વો ગમગીન ન હો; ઔર તાકે માં કો મા'લૂમ હો જાએ કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા વાદા સચ્ચા હે; લેકીન ઝિયાદહ લોગ જાનતે નહીં હેં ﴿૧૩﴾ ઔર જબ મૂસા (અલ.) અપની ભરપૂર જવાની કો પહોંચ ગએ ઔર સંભલ ગએ તો હમ ને ઉનકો હિકમત ઔર ઇલ્મ અતા કીયા ઔર નેકી(૫)કરનેવાલોં કો હમ ઇસી તરહ બદલા દેતે હેં ﴿૧૪﴾

(૧) યાની ઉસકો હમ ન સંભાલતે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) તુ મૂસા અલ. કી ખબર નિકાલ.
(૩) યાની યે કે મૂસા અલ. કી બહન હે જો ઉનકી હી ફિકર મેં આઇ હે ઉસકા કિસી કો પતા ન ચલા.
(૪) મા'લૂમ હુવા તરબિયત મેં અસલ નિય્યત અચ્છા ચાહના હે.
(૫)નેક ચલની સે ઇલ્મ મેં તરક્કી હોતી હે.

وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلٰى حِيْنِ غَفْلَةٍ مِّنْ اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيْهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلٰنِ ۫ هٰذَا مِنْ شِيْعَتِهٖ وَهٰذَا مِنْ عَدُوِّهٖ ۚ
فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِيْ مِنْ شِيْعَتِهٖ عَلَى الَّذِيْ مِنْ عَدُوِّهٖ ۙ فَوَكَزَهٗ مُوْسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ ۫ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۵﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّيْ ظَلَمْتُ نَفْسِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَغَفَرَ لَهٗ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۶﴾
قَالَ رَبِّ بِمَآ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ اَكُوْنَ ظَهِيْرًا لِّلْمُجْرِمِيْنَ ﴿۱۷﴾

ઔર(એક દિન) વો(મૂસા અલ.) શહર મેં ઐસે વકત દાખિલ હુએ(૧) જબ કે વહાં (શહર) કે લોગ ગફલત મેં થે, તો ઉનહોંને ઉસ(શહર) મેં દો આદમીયોં કો દેખા કે દોનોં આપસ મેં લડ રહે હેં, એક(ઉનમેં સે) ઉન(મૂસા અલ.) કી જમાઅત(યાની બની ઇસ્રાઇલ) કા થા ઔર દુસ્રા ઉનકી દુશ્મન કૌમ(યાની ફીરઓનીયોં) મેં સે થા, તો જો શખ્સ ઉનકી જમાઅત કા થા ઉસને ઉનકી દુશ્મન કૌમ કે શખ્સ કે મુકાબ્લે મેં મૂસા (અલ.) સે મદદ માંગી તો મૂસા(અલ.) ને ઉસકો એક મુક્કા મારા(૨) સો જિ સને ઉસકા કામ હી પૂરા કર દીયા(૩) તો (ઉસ પર) ઉનહોંને(અફસોસ કરતે હુએ) કહા : યે તો શૈતાન કા એક કામ હે, વો તો યકીનન(આદમી કા) દુશ્મન હે, ખુલ્લમ ખુલ્લા ગલતી મેં ડાલનેવાલા હે ﴿૧૫﴾ મૂસા (અલ.) ને અર્ઝ કીયા: એ મેરે રબ! યકીનન મેને અપની જાન પર ઝુલ્મ કીયા હે(૪), સો આપ મુજકો માફ કર દીજીયે, તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન(મૂસા અલ.) કો માફ કર દીયા, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) સબ સે ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૧૬﴾ મૂસા (અલ.) ને કહા : એ મેરે રબ ! ઈસ લીએ આપ ને મુજ પર(અપના) ઇન્આમ કીયા હે, સો મેં(આઇન્દહ) કીસી મુજરિમ કા મદદગાર નહીં બનૂંગા ﴿૧૭﴾

---

(૧) દોપહર કે વકત યા રાત કા કુછ હિસ્સા ગુઝર જાને કે વકત.
(૨) યે ઝુલ્મ રોકને કે લીયે મારા થા.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) વો મર ગયા.
(૪) ભુલ ચુક કો માન લેના નબીયોં કા તરીકા હેં.

فَاَصۡبَحَ فِی الۡمَدِیۡنَةِ خَآئِفًا یَّتَرَقَّبُ فَاِذَا الَّذِی اسۡتَنۡصَرَهٗ بِالۡاَمۡسِ یَسۡتَصۡرِخُهٗ ؕ قَالَ لَهٗ مُوۡسٰۤی اِنَّكَ لَغَوِیٌّ
مُّبِیۡنٌ ﴿۱۸﴾ فَلَمَّاۤ اَنۡ اَرَادَ اَنۡ یَّبۡطِشَ بِالَّذِیۡ هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا ۙ قَالَ یٰمُوۡسٰۤی اَتُرِیۡدُ اَنۡ تَقۡتُلَنِیۡ كَمَا قَتَلۡتَ نَفۡسًۢا
بِالۡاَمۡسِ ٭ۖ اِنۡ تُرِیۡدُ اِلَّاۤ اَنۡ تَكُوۡنَ جَبَّارًا فِی الۡاَرۡضِ وَ مَا تُرِیۡدُ اَنۡ تَكُوۡنَ مِنَ الۡمُصۡلِحِیۡنَ ﴿۱۹﴾ وَ جَآءَ رَجُلٌ مِّنۡ اَقۡصَا
الۡمَدِیۡنَةِ یَسۡعٰی ۫ قَالَ یٰمُوۡسٰۤی اِنَّ الۡمَلَاَ یَاۡتَمِرُوۡنَ بِكَ لِیَقۡتُلُوۡكَ فَاخۡرُجۡ اِنِّیۡ لَكَ مِنَ النّٰصِحِیۡنَ ﴿۲۰﴾ فَخَرَجَ مِنۡهَا
ع خَآئِفًا یَّتَرَقَّبُ ۫ قَالَ رَبِّ نَجِّنِیۡ مِنَ الۡقَوۡمِ الظّٰلِمِیۡنَ ﴿۲۱﴾

સો સુબ્હ કે વકત વો(મૂસા અલ.) ડરતે ડરતે શહર મેં હાલાત કા જાઇઝા લે રહે થે(૧) તો ઇત્ને મેં દેખા કે વહી જીસને કલ ઇન(મૂસા અલ.) સે મદદ માંગી થી(આજ ફિર) વહી ઉન(મૂસા અલ.) કો મદદ કે લિયે પુકાર રહા હે, તો મૂસા(અલ.) ને ઉસ સે કહા : યકીનન તુ હી ખુલ્લમ ખુલ્લા શરીર આદમી હે ﴿૧૮﴾ ફિર જબ ઉસ (મૂસા અલ.) ને ઉસ (ફિરઓની) કો પકડને કા ઇરાદાહ કીયા જો ઉન દોનોં(૨) કા દુશ્મન થા તબ વો(ગલત ફહમી મેં ઘભરાકર મૂસા અલ. કા જમાઅત કા આદમી) બોલ પડા : એ મૂસા ! જીસ તરહ તુમ કલ એક શખ્સ કો કત્લ કર ચુકે હો(આજ) ઉસી તરહ મુજકો કત્લ કરના ચાહતે હો, તુમ્હારા જી યહી ચાહતા હે કે તુમ ઝમીન મેં મારધાર કરતે રહો(૩) ઔર સુલહ કરાનેવાલે લોગોં મેં સે તુમ નહી હોના ચાહતે હો ﴿૧૯﴾ ઔર શહર કે(દૂર કે) કિનારે સે એક આદમી દોડતા હુવા આયા, કેહને લગા : એ મૂસા ! સરદાર લોગ તુમ્હારે બારે મેં મશ્વેરા કર રહે હેં; તાકે વો તુમકો કત્લ કર ડાલેં, સો તુમ(યહાં સે) નિકલ જાઓ, યકીનન મેં તુમ્હારી ભલાઇ ચાહનેવાલોં મેં સે હું ﴿૨૦﴾ સો વો(મૂસા અલ.) ઇસ(શહર) સે ડરતે ડરતે હાલાત કા જાઇઝા લેતે હુએ(૪) નિકલે, ઉસ(મૂસા અલ.) ને(દુઆ મેં) કહા : એ મેરે રબ ! મુજે ઝાલિમ લોગોં સે બચા લીજીયે ﴿૨૧﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઇન્તેઝાર કર રહે થે.

(૨) યાની મૂસા અલ. ઔર ઉનકી જમાઅત કે આદમી કા દુશ્મન થા યાની કિબ્તી આદમી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઝમીન મેં અપની તાકત કી ધાક બિઠાના ચાહતે હો.

નુકતા : ઇસરાઇલી શખ્સ કે બોલને સે રાઝ ઝાહિર હુવા, નુકસાન અપનોં સે ભી પહોંચા કરતા હે; બલ્કે બહોત સી મરતબા ગૈરોં સે ઝિયાદહ અપનોં સે પહોંચતા હે, અલ્લાહ તઆલા હિફાઝત ફરમાવે !.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) વહશત કી હાલત મેં નિકલ ગએ. મા'લૂમ હુવા ઐસે વકત મેં જાન બચાને કી તદબીર શાને નબુવ્વત કે ખિલાફ નહી.

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَآءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسٰى رَبِّيْٓ اَنْ يَّهْدِيَنِيْ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ
اُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُوْنَ ۬ وَوَجَدَ مِنْ دُوْنِهِمُ امْرَاَتَيْنِ تَذُوْدٰنِ ۚ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ؕ قَالَتَا لَا نَسْقِيْ حَتّٰى يُصْدِرَ
الرِّعَآءُ ٚ وَاَبُوْنَا شَيْخٌ كَبِيْرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقٰى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلّٰٓى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنِّيْ لِمَآ اَنْزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيْرٌ ﴿٢٤﴾
فَجَآءَتْهُ اِحْدٰىهُمَا تَمْشِيْ عَلَى اسْتِحْيَآءٍ ۫ قَالَتْ اِنَّ اَبِيْ يَدْعُوْكَ لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا ؕ

ઔર જબ ઉસ(મૂસા અલ.) ને મદયન કી જાનિબ રૂખ કીયા (યાની મદયન કી તરફ રવાના હુએ) તો મૂસા (અલ.) ને(દુઆ મેં) કહા : ઉમ્મીદ હે કે મેરે રબ મુજે સીધે રાસ્તે પર લે જાવેં ﴾૨૨﴿ ઔર જબ વો (મૂસા અલ.) મદયન કે કુવેં પર પહોંચે તો ઉસ પર લોગોં કી એક ભીડ કો દેખા કે વો લોગ(કુવેં સે પાની ખીચકર અપને જાનવરોં કો) પાની પિલા રહે હેં ઔર ઉન(પાની પિલાનેવાલોં મેં) સે એક તરફ દો ઔરતોં કો દેખા જો(અપને) જાનવરોં કો રોકે હુએ ખડી થી, તો મૂસા (અલ.) ને (ઉન દોનોં ઓરતોં સે) પુછા કેઃ તુમ્હારા કયા હાલ હે ?(૧) ઉન દોનોં(ઔરતોં) ને જવાબ દીયા : જબ તક(યે) ચરવાહે(અપને જાનવર પાની પિલાકર) વાપસ ન લે જાવેં હમ(ઉસ વકત તક અપને જાનવરોં કો) પાની નહી પિલાતી ઔર હમારે અબ્બા તો બહોત બુઢે હેં(૨) ﴾૨૩﴿ ફિર (યે સુનકર) મૂસા (અલ.) ને ઉન દોનોં(ઔરતોં) કે લીયે(જાનવર કો) પાની પિલા દીયા(૩) ફિર (વહાં સે) હટ કર વો(મૂસા અલ.) એક સાયેં કી જગહ મેં ચલે ગએ ઔર(દુઆ મેં) કેહને લગે : એ મેરે રબ ! તુ મેરે લીયે જો નેઅમત ભી ઉતારે મેં ઉસકા મોહતાજ હૂં ﴾૨૪﴿ સો થોડી દેર બાદ ઉન દો (લડકીયોં) મેં સે એક(લડકી) શરમ ઔર હયા સે ચલતી હુઇ મૂસા (અલ.) કે પાસ આઇ, વો(લડકી) કેહને લગી : મેરે અબ્બા તુમકો બુલા રહે હેં; તાકે તુમને જો હમારે લીયે (જાનવરોં કો) પાની પિલાયા ઉસકા આપકો ઇન્આમ દેવેં,

(૧) યાની તુમ દોનોં પાની કયું નહી પિલાતી ?.
(૨) ઉસ ઝમાને મેં ભી ઇસ તરહ કે કામોં કે લિયે ઔરતોં કા બાહર નિકલના અચ્છા નહી થા; ઇસલિયે યે ઉઝર પેશ કરને કી ઝરૂરત પડી.
(૩) ઈખ્લાસ સે ખિદમત નબીયોં કે અખ્લાક કા એક હિસ્સા હે, ખિદમત સે તરક્કી હોતી હે ઔર રાસ્તે ખુલતે હેં.
નોટ : યે કિસ્સા બંદે કે "ખુત્બાતે મહમૂદ" ભાગ એક મેં તફસીલ સે ફવાઇદ કે સાથ દેખિયે.

فَلَمَّا جَآءَهٗ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ ۙ قَالَ لَا تَخَفْ ۫ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۵﴾ قَالَتْ اِحْدٰىهُمَا يٰٓاَبَتِ
اسْتَاْجِرْهُ ۫ اِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَاْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْاَمِيْنُ ﴿۲۶﴾ قَالَ اِنِّيْٓ اُرِيْدُ اَنْ اُنْكِحَكَ اِحْدَى ابْنَتَيَّ هٰتَيْنِ عَلٰٓى اَنْ
تَاْجُرَنِيْ ثَمٰنِيَ حِجَجٍ ۚ فَاِنْ اَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ ۚ وَمَآ اُرِيْدُ اَنْ اَشُقَّ عَلَيْكَ ؕ سَتَجِدُنِيْٓ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ
ع الصّٰلِحِيْنَ ﴿۲۷﴾ قَالَ ذٰلِكَ بَيْنِيْ وَبَيْنَكَ ؕ اَيَّمَا الْاَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُوْلُ وَكِيْلٌ ﴿۲۸﴾

સો જબ વો (મૂસા અલ.) ઉસ (લડકી કે અબ્બા) કે પાસ પહોંચે ઓર ઉનકે સામને તમામ હાલાત બયાન કિયે તો ઉસ (લડકી કે અબ્બા) ને કહા કેઃ તુમ (અબ) ડરો મત, તુમ ઝાલિમ લોગોં સે બચકર આયે હો(૧) ﴿૨૫﴾ ઉન દો (લડકીયોં) મેં સે એક કેહને લગી : એ મેરે અબ્બાજાન ! આપ ઇસ શખ્સ કો ઉજરત(કિરાયે) પર રખ લીજીયે(૨) ઇસ લિયે કે અચ્છા આદમી જીસકો આપ ઉજરત પર રખના ચાહેં વો હે જો તાકતવાલા (ભી) હો ઔર અમાનતદાર (ભી) હો(૩) ﴿૨૬﴾ ઉસ (લડકી કે અબ્બા) ને કહાઃ મેં ચાહતા હું કે મેરી ઇન દો લડકિયોં મેં સે એક કા તુમ્હારે સાથ નિકાહ કરા દું, (નિકાહ કી) શર્ત યે રહેગી કે તુમ મેરે યહાં આઠ સાલ ઉજરત પર કામ કરો, સો અગર તુમ દસ સાલ પૂરે કરો તો યે તુમ્હારી મરઝી કી બાત હોગી(૪), મેં તુમ્હારે ઉપર તકલીફ નહીં ડાલના ચાહતા, ઇન્શાઅલ્લાહ તુમ મુજે અચ્છા મુઆમલા કરનેવાલોં મેં સે પાઓગે(૫) ﴿૨૭﴾ મૂસા (અલ.) ને કહા : યે બાત મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન તય(નક્કી) હો ગઇ, દોનોં મુદ્દતોં મેં સે જો મુદ્દત ભી મેં પૂરી કરદૂં તો મુજ પર કોઇ ઝિયાદતી નહીં હોગી ઔર જો બાત હમ કેહતે હેં ઉસપર અલ્લાહ તઆલા ગવાહ (કાફી) હેં(૬) ﴿૨૮﴾

---

(૧) પરેશાન હાલ લોગોં કો તસલ્લી દેના ચાહીયે. (૨) ઝરૂરત કે વકત મુલાઝિમ(નોકર) રખના ચાહિયે. (૩) વો લડકિયાં શરમ સે આઇ થી, ફિર ભી મૂસા અલ. ને સર જુકાકર હી બાત કી, ઇસ સે અમાનત કા અંદાઝાહ લગાયા. (૪) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારી તરફ સે એહસાન હે. (૫) હમ સખત ખિદમત નહીં લેંગે, મુઆમલાત મેં અચ્છે સાબિત હોંગે, મા'લૂમ હુવા દામાદ કે સાથ હુસ્ને સુલૂક કરના ચાહીયે, તકલીફ ન દેવે. (૬) દુનિયા મેં કિસમ કિસમ કે વાદે હોતે હેં ઔર ઉસકો મઝબૂત કરને કે લીયે ભી કિસમ કિસમ કે તરીકે અપનાયે જાતે હેં; લેકીન જીનકો વાદા તોડના હી હો ઉનકે પાસ શૈતાની તદબીરેં ભી કુછ કમ નહીં હુવા કરતી, બસ એક હી બાત હે "અલ્લાહ તઆલા કા ડર" વો ઇન્સાન કો પાબંદ બના સકતા હે.

નુકતા : મૂસા અલ. ને હલાલ તરીકે સે પેટ ઔર શરમગાહ કી ઝરૂરત કો પૂરા કરને કે લીયે લંબા ઝમાના ખુદકો મુલાઝમત કે હવાલે કર દીયા, યે હે હલાલ કી એહમિયત.

فَلَمَّا قَضٰى مُوْسَى الْاَجَلَ وَسَارَ بِاَهْلِهٖۤ اٰنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّوْرِ نَارًا ۚ قَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُوْۤا اِنِّیْۤ اٰنَسْتُ نَارًا
لَّعَلِّیْۤ اٰتِیْكُمْ مِّنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُوْنَ ﴿۲۹﴾ فَلَمَّاۤ اَتٰىهَا نُوْدِیَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْاَیْمَنِ فِی
الْبُقْعَةِ الْمُبٰرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ اَنْ یّٰمُوْسٰۤى اِنِّیْۤ اَنَا اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۳۰﴾ وَاَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا
جَآنٌّ وَّلّٰى مُدْبِرًا وَّلَمْ یُعَقِّبْ ؕ یٰمُوْسٰۤى اَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ ۫ اِنَّكَ مِنَ الْاٰمِنِیْنَ ﴿۳۱﴾ اُسْلُكْ یَدَكَ فِیْ جَیْبِكَ تَخْرُجْ
بَیْضَآءَ مِنْ غَیْرِ سُوْٓءٍ ؗ وَّاضْمُمْ اِلَیْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ

ફિર જબ મૂસા (અલ.) ને વો મુદ્દત પૂરી કરલી ઔર અપની એહલિયા કો લેકર (મિસર કી તરફ) ચલે તો તૂર પહાડ કી જાનિબ મેં એક આગ દેખી તો ઉસ(મૂસા અલ.) ને અપની એહલિયા સે કહા : તુમ (ઝરા યહાં) ઠેહરો, મૈને એક આગ દેખી હે, શાયદ મેં વહાં સે તુમ્હારે પાસ કોઇ ખબર લે આઉં યા આગ કા કોઇ અંગારા લે આઉં(૧); તાકે તુમ (ઉસ સે) ગરમી હાસિલ કર સકો ﴾૨૯﴿ સો જબ વો (મૂસા અલ.) ઉસ (આગ) કે પાસ પહોંચે તો મૈદાન કે દાહની જાનિબ કે કિનારે સે(૨) બરકતવાલી જગહ મેં એક દરખ્ત(૩) સે ઉસ કો યે આવાઝ દી ગઇ : એ મૂસા ! મેં હી અલ્લાહ હું, તમામ આલમોં કા રબ હું ﴾૩૦﴿ ઔર યે કે (એ મૂસા!) અપની લકડી કો (ઝમીન પર) ડાલ દો, (ફીર યે હુવા કે) જબ ઉસ (મૂસા અલ.) ને ઉસ (લાઠી) કો ઇસ તરહ હિલતે દેખા જૈસે વો (તેઝ દૌરનેવાલા) સાંપ હે તો વો (મૂસા અલ.) પિઠ ફિરાકર ભાગે ઔર પિછે મુડકર દેખા ભી નહીં (હુકમ હુવા : એ મૂસા !) આગે આઓ(૪) ઔર તુમ ડરો નહીં, યકીનન તુમકો કોઇ ખતરા નહીં(૫) ﴾૩૧﴿ તુમ અપના હાથ અપને ગિરેબાન મેં ડાલ દો વો કીસી બિમારી કે બગૈર (ચમકતા હુવા) સફેદ નિકલેગા ઔર ડર દૂર કરને કે લિયે અપના હાથ (ફિર) અપને જિસ્મ સે મિલા લેના(૬)

---

(૧) ઘરવાલોં કી ઝરૂરિયાત કા નઝમ કરના નબવી સુન્નત હે.
(૨) મદયન સે મિસર વાપસી હો રહી થી ઇસ લિહાઝ સે વો મેદાન હઝરત મૂસા અલ. કી દાહની(જમણી) જાનિબ પર રહા થા, ઇન મકામાત કા આંખો દેખા હાલ બંદે કે સફરનામા "દેખી હુઇ દુનિયા મેં" દેખિયે. (૩) બંદે ને મિસર કે સફર મેં દેખા તો જો દરખ્ત બતાયા જાતા હે વો "અલિક" અમર બૈલ કા હે. (૪) (દુસરા તર્જુમા) એ મૂસા ! સામને આઓ.
(૫) (દુસરા તર્જુમા) તુમ બિલ્કુલ અમન(યાની સલામતી) મેં હો.
(૬) અસા (લાઠી) ઔર હાથ મેં અચાનક બદલાવ સે જો કુદરતી ડર પૈદા હો જાએ ઉસકો દૂર કરને કા તરીકા ભી બતા દીયા ગયા.

فَذٰنِكَ بُرْهَانٰنِ مِنْ رَّبِّكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ۝٣٢ قَالَ رَبِّ اِنِّیْ قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا
فَاَخَافُ اَنْ يَّقْتُلُوْنِ ۝٣٣ وَاَخِیْ هٰرُوْنُ هُوَ اَفْصَحُ مِنِّیْ لِسَانًا فَاَرْسِلْهُ مَعِیَ رِدْاً يُّصَدِّقُنِیْٓ ۚ اِنِّیْٓ اَخَافُ اَنْ يُّكَذِّبُوْنِ ۝٣٤
قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِاَخِيْكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُوْنَ اِلَيْكُمَا ۚ بِاٰيٰتِنَآ ۚ اَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا
الْغٰلِبُوْنَ ۝٣٥

અબ યે દો મેરી (તરફ સે) દલીલેં હેં જો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ફીરઓન ઔર ઉસ કે સરદારોં કે પાસ જાને કે લિયે હે, યકીનન વો તો બડે નાફરમાન લોગ હેં ﴿૩૨﴾ મૂસા (અલ.) બોલે : એ મેરે રબ ! મૈને ઉન મેં સે એક શખ્સ કો કતલ કર દિયા થા; ઈસી લિયે મેં ડરતા હૂં કે વો મુજે માર ડાલેંગે(૧) ﴿૩૩﴾ ઔર મેરે ભાઇ હારૂન કી ઝબાન મુજસે ઝિયાદહ સાફ હે(૨) તો આપ ઉનકો મેરે સાથ (તૌહીદ કી દા'વત કે કામ મેં) મદદ કરનેવાલા બનાકર ભેજ દીજિયે(૩)કે વો (હારૂન) મુજે (લોગોં કે સામને) સચ્ચા બતાએ(૪), યકીનન મેં ડરતા હૂં કે વો મુજે જુઠલા દેંગે ﴿૩૪﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા : અનકરીબ તુમ્હારે ભાઇ (હારૂન અલ.) કે ઝરિયે હમ તુમ્હારે બાઝુ મઝબૂત કર દેતે હેં ઔર હમ આપ દોનોં કો ઐસા રોબ દેતે હેં કે(૫) હમારી નિશાનીયોં (કી બરકત) સે વો તુમ તક નહી પહોંચ સકેંગે(૬), તુમ દોનોં ઔર જો લોગ તુમ દોનોં કે સાથ હેં વહી ગાલિબ રેહનેવાલે હેં(૭) ﴿૩૫﴾

---

(૧) અપને ઝહન મેં જો બાત હો વો બડોં કે સામને સાફ સહી બયાન કર દેની ચાહિયે.

(૨) ફસાહતે લિસાન(ઝબાન કા ફસીહ હોના) યે ફઝીલત ઔર તરક્કી કા ઝરિયા હે.

(૩) હઝરત હારૂન અલ. ઉસ વકત વહાં મૌજૂદ નહી થે ફીર ભી ઉનકે લીયે નબુવ્વત કી દુઆ કી. મુસલમાન ભાઇ કી ગાઇબાના(પીઠ પિછે) ખૈરખ્વાહી યે ભી નબિયોં કી સુન્નત હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) વો(હારૂન) મેરી તાઇદ કરે. મા'લૂમ હુવા ભાઇ ભાઇ કે લીયે કુવ્વત કા સબબ બને.

(૫) નેક લોગોં કો કુદરતી રોબ દીયા જાતા હે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) હમારી નિશાનીયોં કો લેકર તુમ દોનોં જાઓ.

(૭) ઇસ મેં બશારત હેં કે તુમ દોનોં અકેલે ન રહોંગે, એક જમાઅત તુમ્હારે સાથ હોગી ઔર ગલ્બા એહલે હક્ક કો હોતા હે.

فَلَمَّا جَآءَهُمۡ مُّوۡسٰى بِاٰيٰتِنَا بَيِّنٰتٍ قَالُوۡا مَا هٰذَاۤ اِلَّا سِحۡرٌ مُّفۡتَرًى وَّمَا سَمِعۡنَا بِهٰذَا فِىۡۤ اٰبَآئِنَا الۡاَوَّلِيۡنَ ﴿۳۶﴾ وَقَالَ
مُوۡسٰى رَبِّىۡۤ اَعۡلَمُ بِمَنۡ جَآءَ بِالۡهُدٰى مِنۡ عِنۡدِهٖ وَمَنۡ تَكُوۡنُ لَهٗ عَاقِبَةُ الدَّارِ‌ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفۡلِحُ الظّٰلِمُوۡنَ ﴿۳۷﴾ وَقَالَ
فِرۡعَوۡنُ يٰۤاَيُّهَا الۡمَلَاُ مَا عَلِمۡتُ لَكُمۡ مِّنۡ اِلٰهٍ غَيۡرِىۡ‌ ۚ فَاَوۡقِدۡ لِىۡ يٰهَامٰنُ عَلَى الطِّيۡنِ فَاجۡعَلْ لِّىۡ صَرۡحًا لَّعَلِّىۡۤ اَطَّلِعُ اِلٰٓى
اِلٰهِ مُوۡسٰى ۙ وَاِنِّىۡ لَاَظُنُّهٗ مِنَ الۡكٰذِبِيۡنَ ﴿۳۸﴾ وَاسۡتَكۡبَرَ هُوَ وَجُنُوۡدُهٗ فِى الۡاَرۡضِ بِغَيۡرِ الۡحَـقِّ وَظَنُّوۡۤا اَنَّهُمۡ اِلَيۡنَا لَا
يُرۡجَعُوۡنَ ﴿۳۹﴾ فَاَخَذۡنٰهُ وَجُنُوۡدَهٗ فَنَبَذۡنٰهُمۡ فِى الۡيَمِّ‌ ۚ فَانْظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۴۰﴾ وَجَعَلۡنٰهُمۡ اَـئِمَّةً
يَّدۡعُوۡنَ اِلَى النَّارِ‌ ۚ وَيَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ لَا يُنۡصَرُوۡنَ ﴿۴۱﴾ وَاَتۡبَعۡنٰهُمۡ فِىۡ هٰذِهِ الدُّنۡيَا لَعۡنَةً‌ ۚ وَيَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ هُمۡ مِّنَ
الۡمَقۡبُوۡحِيۡنَ ﴿۴۲﴾ ع

સો જબ મૂસા(અલ.) ઉનકે પાસ હમારી ખુલી ખુલી નિશાનીયોં કો લેકર પહોંચે તો વો (ફીરઓની) લોગ કેહને લગે કે : યે તો એક બનાવટી જાદૂ હી હે, ઔર ઐસી બાત તો હમને અપને અગલે બાપ દાદોં(કે ઝમાને) મેં(ભી કભી) નહીં સુની ﴿૩૬﴾ ઔર મૂસા(અલ.) ને કહા કે : મેરે રબ ઉસ શખ્સ કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો ઉસકે પાસ સે હિદાયત લેકર આયા હે ઔર ઉસકો ભી(અચ્છી તરહ જાનતે હેં) જીસકો (દુનિયા યા આખિરત મેં) અચ્છા અંજામ મિલેગા, યકીનન ઝુલ્મ કરનેવાલે કામિયાબી નહીં પાતે ﴿૩૭﴾ ઔર ફીરઓન કેહને લગા : એ દરબારીયોં ! મુજકો તો મેરે સિવા તુમ્હારા કોઇ મા'બૂદ મા'લૂમ નહીં હે, સો એ હામાન ! તુ મેરે લીયે આગ મેં મિટ્ટી પકવાકર(ઈટેં તૈયાર કર) ફીર(ઉન ઈટોં સે) મેરે લીયે ઉંચા મહલ બનવા; તાકે મેં(ઉસકે ઉપર સે) મૂસા કે રબ કો ઝાંક કર દેખ લૂં ઔર મેં તો પૂરે યકીન કે સાથ ઇસ(મૂસા અલ.) કો જુઠોં મેં સે સમજતા હૂં ﴿૩૮﴾ ઔર ઉસ (ફીરઓન) ને ઔર ઉસકે લશ્કર ને ઝમીન મેં નાહક ઘમંડ કીયા ઔર વો યે સમજ બેઠે કે ઉનકો હમારે પાસ વાપસ લૌટાકર નહીં લાયા જાએગા ﴿૩૯﴾ ફિર હમને ઉસ (ફીરઓન) કો ઔર ઉસકે લશ્કર કો પકડ લીયા, ફિર હમને ઉનકો દરિયા મેં ડાલ દીયા, અબ દેખ લો કે ઝાલિમોં કા કૈસા અંજામ હુવા ? ﴿૪૦﴾ ઔર હમને ઉનકો (એસા) સરદાર બના દીયા જો(લોગોં કો) જહન્નમ કી(આગ કી) તરફ બુલાતે રહેં ઔર કયામત કે દિન ઉનકી કોઇ મદદ નહીં કી જાએગી ﴿૪૧﴾ ઔર હમને ઇસ દુનિયા મેં(ભી) ઉનકે પિછે લઅનત લગા દી ઔર કયામત કે દિન વો બુરી હાલતવાલે લોગોં મેં(શામિલ) હોંગે ﴿૪૨﴾

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ مِنْۢ بَعْدِ مَاۤ اَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ الْاُوْلٰى بَصَآئِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٣﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ اِذْ قَضَيْنَاۤ اِلٰى مُوْسَى الْاَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿٤٤﴾ وَلٰكِنَّاۤ اَنْشَاْنَا
قُرُوْنًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِيْۤ اَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۙ وَلٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿٤٥﴾
وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّوْرِ اِذْ نَادَيْنَا وَلٰكِنْ رَّحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّاۤ اَتٰىهُمْ مِّنْ نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٦﴾

ઔર પક્કી બાત હે કે હમને પિછલી ઉમ્મતોં કો હલાક કરને કે બાદ મૂસા(અલ.) કો (એસી)કિતાબ દી જો લોગોં કો(સચ્ચાઇ)સમજાનેવાલી થી(૧)ઔર વો(કિતાબ) હિદાયત ઔર રહમત થી; તાકે વો લોગ નસીહત હાસિલ કરેં ﴾૪૩﴿ ઔર(એ મુહમ્મદ ! તૂર પહાડ કી) મગરિબી જાનિબ (પશ્ચિમી દીશા) મેં તુમ ઉસ વકત મૌજૂદ નહી થે જબ હમને મૂસા(અલ.) કો અહકામ દીયે થે ઔર તુમ(ઉસકો) દેખનેવાલોં મેં ભી નહી થે(૨) ﴾૪૪﴿ લેકીન હમને(ઉસ કે બાદ) બહોત સારી નસલેં પૈદા કી, ફીર ઉન પર લંબા ઝમાના ગુઝર ગયા(૩) ઔર(એ મુહમ્મદ !) તુમ મદયનવાલોં મેં રેહતે ભી નહીં થે કે ઉન(મદયનવાલોં) કો હમારી આયતેં પઢ પઢ કર સુનાતે હોં; લેકીન(તુમ કો ઔર તમામ નબીયોં કો) પયગમ્બર બનાકર ભેજનેવાલે હમ હી હેં ﴾૪૫﴿ ઔર(એ મુહમ્મદ !) તુમ તો તૂર પહાડ કે કિનારે(ઉસ વકત ભી) મૌજૂદ નહીં થે જબ હમને(ઉસ મૂસા અલ. કો) પુકારા થા; લેકીન(તુમકો વહી કે ઝરિયે યે સબ વાકિઆત હમ બતા રહે હેં) તુમ્હારે રબ કી(તુમ પર) રહમત હે(૪); તાકે તુમ ઉસ કૌમ કો ડરાઓ(૫) જીનકે પાસ તુમસે પેહલે કોઇ ડરાનેવાલા(યાની નબી) નહીં આયા; તાકે વો લોગ નસીહત કબૂલ કરેં ﴾૪૬﴿

(૧) બસીરત કી બાતોં કો શામિલ કિયા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ ઉન લોગોં મેં ભી નહી થે જો ઇસકો દેખ રહે હોં(મૌજૂદ ન હોને કે બાવજૂદ સહી વાકિયા બયાન કરના આપકી નબુવ્વત કી દલીલ હે).

(૩) લંબા ઝમાના ગુઝરને કી વજહ સે સહીહ ઈલ્મ બાકી ન રહે. લોગ હિદાયત કે મોહતાજ હો ગએ.

(૪) યાની તુમ અપને રબ કી રહમત સે નબી બનાએ ગએ.

(૫) " لتنذر" કા લફઝ દા'વત કે બરાબર જારી રેહને કો બતાતા હે, લોગોં કે ઇન્કાર પર ના ઉમ્મીદ ન હો, દા'વત બરાબર જારી રહે.

وَلَوْلَآ اَنْ تُصِيْبَهُمْ مُّصِيْبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ فَيَقُوْلُوْا رَبَّنَا لَوْلَآ اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ وَنَكُوْنَ
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ﴿۴۷﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا لَوْلَآ اُوْتِيَ مِثْلَ مَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى ؕ اَوَلَمْ يَكْفُرُوْا بِمَآ اُوْتِيَ
مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ۚ قَالُوْا سِحْرٰنِ تَظٰهَرَا ۫ وَقَالُوْٓا اِنَّا بِكُلٍّ كٰفِرُوْنَ﴿۴۸﴾ قُلْ فَاْتُوْا بِكِتٰبٍ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى
مِنْهُمَآ اَتَّبِعْهُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ﴿۴۹﴾ فَاِنْ لَّمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَكَ فَاعْلَمْ اَنَّمَا يَتَّبِعُوْنَ اَهْوَآءَهُمْ ؕ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنِ
اتَّبَعَ هَوٰىهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ﴿۵۰﴾ ع

ઔર તાકે જબ ઉન લોગોં પર ઉનકે કિયે હુએ(બુરે) કામોં કી વજહ સે કોઇ મુસીબત આ પડતી તો વો ઐસા ન કેહને લગતે કે : એ હમારે રબ ! આપ ને હમારી તરફ કોઇ રસૂલ કયું નહીં ભેજા ? કે હમ આપકે હુકમોં પર ચલતે ઔર હમ ઇમાનવાલોં મેં સે હો જાતે ﴾૪૭﴿ સો જબ ઉનકે પાસ હમારી તરફ સે સચ્ચી બાત આ ગઇ તો(ઉસ પર) યે લોગ કેહને લગે કે : જૈસી કિતાબ મૂસા કો દી ગઇ થી વૈસી કિતાબ ઇસ(નબી મુહંમદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કો કયું નહીં દી ગઇ ?(૧) હાલાંકે જો(કિતાબ) મૂસા(અલ.) કો દી ગઇ થી, કયા ઉન્હોંને પેહલે હી સે ઉસકા ઇન્કાર નહીં કર દીયા થા ? ઔર વો યે ભી કેહને લગે થે કે યે દોનોં(તૌરાત ઔર કુર્આન) તો જાદૂ હે(૨) જો આપસ મેં એક દુસરે કી મદદ કરતે હેં(૩) ઔર વો યે ભી કેહને લગે કેઃ હમ તો (દોનોં મેં સે) કીસી કો નહીં માનતે ﴾૪૮﴿ (એ નબી !) તુમ(ઉન સે) કહો : અગર તુમ સચ્ચે હો તો(તૌરાત ઔર કુર્આન કે સિવા) કોઇ ઔર કિતાબ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ સે લે આઓ જો હિદાયત કે લિહાઝ સે ઇન દોનોં સે બેહતર હો, મેં ભી ઉસપર અમલ કરને લગૂંગા ﴾૪૯﴿ સો અગર વો તુમ્હારે કેહને કે મુતાબિક(કોઇ કિતાબ) ન લા સકે તો સમજો કે વો(યાની મક્કા કે કાફિર) હકીકત મેં સિર્ફ અપની નફસાની ખ્વાહિશાત પર ચલતે હેં ઔર ઉસ આદમી સે બડા ગુમરાહ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે આઇ હુઇ હિદાયત કે બગૈર અપની ખ્વાહિશ કે પિછે ચલે(૪) યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલી કૌમ કો હિદાયત નહીં દેતે ﴾૫૦﴿

(૧) તૌરાત એક સાથ એક મરતબા મેં ઉતરી, ઇસ તરહ કુર્આન ભી ઉતરતા. (૨) (દુસરા તર્જુમા) વો(યે ભી) કેહને લગે થે કે : યે તો દોનોં(યાની મૂસા અલ. ઔર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) જાદૂગર હેં. (૩) (દુસરા તર્જુમા) જો દોનોં આપસ મેં એક દુસરે જેસે હેં. (૪) અલ્લાહ તઆલા કી હિદાયત કે ખિલાફ નફસાની ખ્વાહિશાત પર ચલનેવાલા સબ સે બડા ગુમરાહ.

النصف

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٥١﴾ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِهٖ هُمْ بِهٖ يُؤْمِنُوْنَ ﴿٥٢﴾
وَاِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِهٖٓ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّنَآ اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهٖ مُسْلِمِيْنَ ﴿٥٣﴾ اُولٰٓئِكَ يُؤْتَوْنَ اَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ
بِمَا صَبَرُوْا وَيَدْرَءُوْنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿٥٤﴾ وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ اَعْرَضُوْا عَنْهُ وَقَالُوْا لَنَآ
اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۡ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ ۡ لَا نَبْتَغِى الْجٰهِلِيْنَ ﴿٥٥﴾

ઔર હમ ઉન(કી આસાની) કે લિયે(નસીહત કી) બાત લગાતાર ભેજતે હી રહેં; તાકે વો લોગ નસીહત હાસિલ કરલેં ﴿૫૧﴾ જીનકો હમને ઇસ(કુર્આન) સે પેહલે (આસમાની) કિતાબેં દી હેં વો ઇસ(કુર્આન) પર(ભી) ઇમાન લાતે હેં(૧) ﴿૫૨﴾ ઔર જબ ઉનકે સામને(કુર્આન પઢ કર) સુનાયા જાતા હે તો વો કેહતે હેં કે : હમ ઇસ(કુર્આન) પર ઇમાન લે આએ કે યકીનન વો સચ્ચા હે, હમારે રબ કી તરફ સે(ઉતરા હે) હકીકત મેં ઇસ (કુર્આન ઉતરને) સે પેહલે હી હમ ઇસકો માનતે થે ﴿૫૩﴾ ઐસે લોગોં કો ઉનકે સબ્ર(૨) કી વજહ સે દોહરા સવાબ દીયા જાએગા(૩) ઔર વો લોગ બુરાઇ કે બદલે મેં ભલાઇ કરતે હેં ઔર જો રોઝી હમને ઉનકો દી હે ઉસમેં સે(અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) વો ખર્ચ કરતે હેં ﴿૫૪﴾ ઔર જબ વો બેકાર બાત કો સુનતે હેં તો વો ઉસ સે મુંહ ફીરા લેતે હેં(૪) ઔર વો કેહને લગતે હેં કે : હમારે લિયે હમારે આ'માલ ઔર તુમ્હારે લિયે તુમ્હારે આ'માલ હેં(હમ) તુમકો સલામ કરતે હેં(૫) હમ નાદાન(યાની બેસમજ) લોગોં સે ઉલજના નહીં ચાહતે ﴿૫૫﴾

---

(૧) યાની જો પેહલી આસમાની કિતાબોં પર ઇમાન રખતે થે ઔર ઉસમેં કુર્આન કા ઝિક્ર હે હી; ઇસલિયે કુર્આન કો ભી માનતે થે ઔર આપ જબ કુર્આન કા ઉતરના શુરૂ હુવા તો ઉસપર કાયમ રહે.

નૂકતા : અલ્લાહ તઆલા કે યહાં ઇન્સાફ પસંદ લોગોં કી કદર હે ચાહે કિસી ભી કૌમ સે હો.

(૨) પેહલે દીન પર ઇમાન થા અબ કુર્આન ઉતરને કે બાદ કુર્આન પર જમ કરકે અમલ કીયા. અલ્લાહ તઆલા કી ઇતાઅત મેં જમે રહે યે સબર થા.

(૩) ઇન્સાન પેહલે સે એક દીન પર કાયમ હો, પુખ્તગી સે માનતા હો અમલ કરતા હો, ઇસ પર ફખર ભી હો કે આસમાની કિતાબ પર અમલ કરતા હું ફીર ઉસકો છોડ કરકે શરએ મુહમ્મદી કો અપના લીયા યે કિત્ના દુશ્વાર કામ હે ફીર ઉસકો દોહરા સવાબ મિલેગા હી.

(૪) યાની દૂર હો જાતે હેં. હમ બહસ મેં ઉલજના નહીં ચાહતે હેં.

(૫) ફુઝૂલ બહસ મેં ઉલજને કા વકત નહીં હે, હમ દુઆ કરતે હેં તુમકો ઇસ્લામ કી તૌફીક મિલે ઔર તુમ સલામત રહો.

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوا إِنْ نَتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ
نُتَخَطَّفْ مِنْ أَرْضِنَا ۚ أَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ
وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۚ وَمَا كُنَّا
مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

યકીનન તુમ જીસકો ચાહો હિદાયત તક નહીં પહોંચા સકતે; લેકિન અલ્લાહ તઆલા જીસકો ભી ચાહતે હેં હિદાયત દેતે હેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) હિદાયત કબૂલ કરનેવાલોં કો ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴿૫૬﴾ ઔર યે(મક્કા કે કાફિર) કેહને લગે : અગર હમ તુમ્હારે સાથ હિદાયત(યાની તૌહીદ) પર ચલને લગેં તો હમ અપને મુલ્ક સે ઉચક લીયે જાએંગે(૧), કયા હમને ઉનકો અમનવાલે હરમ મેં જગહ નહીં દી જીસકી તરફ હર કિસમ કે ફલ ખિંચે ચલે આતે હેં જો હમારી તરફ સે દિયા હુવા(ખાસ) રિઝક હે; લેકીન ઉનમેં કે ઝિયાદહ લોગ જાનતે હી નહીં હેં ﴿૫૭﴾ ઔર કિતની બસ્તિયોં કો હમને હલાક કર દિયા કે વહાં કે રેહનેવાલે અપની મઇશત(રોઝગાર) પર ઇતરાતે થે, સો યે ઉનકે મકાનાત (તુમ્હારે સામને) હેં, ઉન(કે હલાક હોને) કે બાદ થોડે લોગોં કે સિવા વહાં કીસી કો બસના નસીબ નહીં હુવા(૨) ઔર હમ હી(આખિર કાર) સબ કે માલિક હેં(૩) ﴿૫૮﴾ ઔર(એ નબી !) તુમ્હારે રબ ઉસ વકત તક બસ્તીયોં કો હલાક નહીં કર ડાલતે જબ તક ઇન (બસ્તિયોં) કે મરકઝી મકામ(૪) મેં કોઇ રસૂલ ન ભેજે જો વહાં કે લોગોં કો હમારી આયતેં પઢ પઢ કર સુનાતે હો ઔર હમ(રસૂલ ભેજને કે બાદ ફૌરન ઇન) બસ્તિયોં કો હલાક નહીં કર ડાલતે; મગર યે કે વહાં કે રેહનેવાલે લોગ ઝાલિમ હો જાએં(તબ હલાક કરતે હેં) ﴿૫૯﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) માર કર નિકાલ દીયે જાવેંગે.

(૨) قَلِيلًا : (અલીફ) ઇસમેં ચંદ હી મકાનાત ફિર આઇન્દા આબાદ હો જાએ. (બા) ઇન બસ્તીયોં મેં બહોત થોડી દેર કે લીયે લોગ રૂકતે હેં જૈસે કોઇ મૂસાફિર, ઇસકે સિવા વો બસ્તીયાં આબાદ ન હો સકી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) સબકો લે લેનેવાલે હેં.

(૪) યાની રાજધાની મા'લૂમ હુવા કે મરકઝી મકામાત સે જો તહરીક(ચળવળ) ચલતી હે ઉસકે અસરાત ઝિયાદહ હોતે હેં.

ع وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزِيْنَتُهَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ٦٠
اَفَمَنْ وَّعَدْنٰهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيْهِ كَمَنْ مَّتَّعْنٰهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ
الْمُحْضَرِيْنَ ٦١ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَاۗءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ٦٢ قَالَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
رَبَّنَا هٰٓؤُلَاۗءِ الَّذِيْنَ اَغْوَيْنَا ۚ اَغْوَيْنٰهُمْ كَمَا غَوَيْنَا ۚ تَبَرَّاْنَآ اِلَيْكَ ۡ مَا كَانُوْٓا اِيَّانَا يَعْبُدُوْنَ ٦٣ وَقِيْلَ ادْعُوْا
شُرَكَاۗءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ وَرَاَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ اَنَّهُمْ كَانُوْا يَهْتَدُوْنَ ٦٤

ઔર તુમકો જો ચીઝ ભી દી ગઇ સો વો તો દુન્યવી ઝિંદગી કા સામાન હે ઔર ઈસ(દુન્યવી ઝિંદગી) કી રોનક હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે પાસ જો કુછ હે વો કહી ઝિયાદહ બેહતર ઔર ઝિયાદહ બાકી રેહનેવાલા હે, ભલા કયા તુમ લોગ સમજતે નહી? ﴿૬૦﴾

ભલા બતાઓ તો ! એક શખ્સ(યાની મોમિન) વો હે જીસ સે હમને અચ્છા વાદા (જન્નત કા) કીયા હે, સો વો ઇસ(વાદે) કો પાનેવાલા ભી હે, (યાની વાદે કે મુતાબિક અચ્છા ફાયદા મિલ કર રહેગા). કયા વો ઉસ શખ્સ(યાની કાફિર) જૈસા હો સકતા હે જીસકો હમને દુન્યવી ઝિંદગી કા સામાન(ચંદ દિન) ફાયદા ઉઠાને કે લિયે દે દિયા હો, ફિર વો કયામત કે દિન પકડકર હાઝિર કીયા જાએગા? ﴿૬૧﴾ ઔર(ઉસ કયામત કે દિન કો હરગિઝ મત ભુલો) જીસ દિન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન (કાફિરોં) કો પુકાર કર ફરમાએંગે કે : મેરે વો શરીક કહાં હે જીનકો તુમ(દુનિયા મેં મેરા શરીક) સમજતે થે? ﴿૬૨﴾ જીન લોગોં કે ખિલાફ(અઝાબ કી) બાત સાબિત હો ચુકી હે વો કહેંગે કે : એ હમારે રબ ! યે વો લોગ હે જીનકો હમને ગુમરાહ કીયા થા હમને ઉનકો ઇસ તરહ ગુમરાહ કીયા જૈસા હમ ખુદ ગુમરાહ હો ગએ થે, હમ આપકે સામને ઉનસે બરી હોતે હેં(૧) કે યે લોગ હમારી ઇબાદત નહીં કરતે થે ﴿૬૩﴾ ઔર(કાફિરોં સે) કહા જાએગા : જીનકો તુમને(અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ઇબાદત મેં) શરીક બના રખ્ખા થા ઉનકો પુકારો, સો વો(કાફિર) ઉનકો પુકારેંગે તો વો ઉનકો કોઇ જવાબ નહીં દેંગે ઔર વો(કાફિર અપની આંખો સે) અઝાબ દેખ લેંગે, કાશ કે વો લોગ(દુનિયા મેં) હિદાયત કો કબૂલ કર લેતે(તો આજ અઝાબ કી યે મુસીબત ઉઠાની ન પડતી) ﴿૬૪﴾

(૧) યાની હમારા ઉનસે કોઇ તઅલ્લુક નહીં થા.

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَآ اَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِيْنَ۝٦٥ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْاَنْۢبَآءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَآءَلُوْنَ۝٦٦ فَاَمَّا
مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسٰۤى اَنْ يَّكُوْنَ مِنَ الْمُفْلِحِيْنَ۝٦٧ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ وَيَخْتَارُ ؕ مَا كَانَ لَهُمُ
الْخِيَرَةُ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ۝٦٨ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُوْرُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ۝٦٩ وَهُوَ اللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ ؕ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْاُوْلٰى وَالْاٰخِرَةِ ؗ وَلَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ۝٧٠ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ الَّيْلَ سَرْمَدًا
اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِضِيَآءٍ ؕ اَفَلَا تَسْمَعُوْنَ۝٧١

ઔર(વો કયામત કા દિન ભી યાદ રખ્ખો) જીસ દિન અલ્લાહ તઆલા ઉન(કાફિરોં) કો પુકાર કર પુછેંગે કે : તુમને પયગંબરોં કો કયા જવાબ દીયા થા ? ﴿૬૫﴾ સો ઉસ દિન(જો) બાતેં (દુનિયા મેં વો બનાયા કરતે થે વો સબ) ઉન પર બંધ હો જાએગી(૧), સો આપસ મેં ભી કુછ નહીં પુછેંગે ﴿૬૬﴾ સો જો આદમી કે તૌબા કરે ઔર ઇમાન લાએ ઔર નેક કામ કરે તો પૂરી ઉમ્મીદ હે કે ઐસે લોગ(ઉસ દિન) ફલાહ પાનેવાલોં (કામયાબ હોને વાલો) મેં સે હો જાએંગે ﴿૬૭﴾ ઔર તુમ્હારે રબ જો ચાહે પૈદા કરતે હેં ઔર પસંદ કરતે હેં(૨), ઉન લોગોં કો પસંદ કરને કા કોઇ ઇખ્તિયાર નહીં હે, અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત તો પાક હે ઔર વો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ જો ચીઝ શરીક કરતે હેં વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસસે બહોત દૂર હેં ﴿૬૮﴾ ઔર તુમ્હારે રબ જાનતે હેં જો ઉનકે સીનોં ને છુપાકર રખ્ખા હે ઔર જો વો ખુલ્લમ ખુલ્લા કરતે હેં(૩) ﴿૬૯﴾ વહી હે અલ્લાહ તઆલા, ઉસકે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, દુનિયા ઔર આખિરત મેં ઉસી કે લીયે હમ્દ (તા'રીફ) હે ઔર હુકમ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કા ચલતા હે ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમ લોટાયે જાઓગે ﴿૭૦﴾ (એ નબી !) તુમ(ઉન સે યે) પુછો કે : તુમ બતલાઓ તો ! અગર અલ્લાહ તઆલા તુમ પર હમેશા કયામત કે દિન તક કે લિયે રાત હી રેહને દેવેં તો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોનસા મા'બૂદ હે જો તુમ્હારે પાસ(કહીં સે) રોશ્ની લે આવે, કયા તુમ લોગ સુનતે નહીં હો ? ﴿૭૧﴾

(૧) ઔર ઉનકો જવાબ સમજ મેં નહીં આએગા ઔર દિમાગ મેં સે સારી બાતે ગાયબ હો જાએગી.
(૨) યાની અલ્લાહ તઆલા જો હુકમ ચાહે દેવે, અપને એઅઝાઝ ઔર ઇકરામ કે લીયે જીસ બંદે કો ચાહે પસંદ કરે, કિસી કો ભી દીની, ઇલ્મી ઔર રૂહાની ફઝીલત જો હાસિલ હે વો અલ્લાહ તઆલા કી મહરબાની હે, ઇન્સાન કા ખુદ કા કમાલ કુછ નહીં હે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) જો વો ઝાહિર મેં કરતે હેં.

قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُوْنَ فِيْهِ ؕ
اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَّحْمَتِهٖ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوْا فِيْهِ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا فَقُلْنَا
ع هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوْٓا اَنَّ الْحَقَّ لِلّٰهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٧٥﴾
اِنَّ قَارُوْنَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوْسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْ ۪ وَاٰتَيْنٰهُ مِنَ الْكُنُوْزِ مَآ اِنَّ مَفَاتِحَهٗ لَتَنُوْٓاُ بِالْعُصْبَةِ اُولِى
الْقُوَّةِ ۗ اِذْ قَالَ لَهٗ قَوْمُهٗ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِيْنَ ﴿٧٦﴾

(ઉન સે યે બાત ભી) તુમ પુછો કે : તુમ બતલાઓ તો ! કે અગર અલ્લાહ તઆલા તુમ પર હમેશા કયામત કે દિન તક કે લિયે દિન હી રેહને દેવેં તો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોનસા મા'બૂદ હે જો તુમ્હારે પાસ રાત લે આવે જીસમેં તુમ સુકૂન હાસિલ કરો ? તો કયા તુમ લોગ દેખતે નહી હો ? ﴾૭૨﴿ ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને અપની રહમત સે તુમ્હારે લિયે રાત ઔર દિન બનાયા; તાકે તુમ ઉસ (રાત) મેં સુકૂન હાસિલ કર સકો ઔર તાકે(દિન મેં) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા ફઝલ(યાની હલાલ રોઝી) તલાશ કરો; ઔર તાકે તુમ લોગ (અલ્લાહ તઆલા કા) શુક્ર અદા કરો ﴾૭૩﴿ ઔર જીસ દિન વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉન (કાફિરોં) કો પુકાર કર ફરમાએંગે કે : મેરે શરીક જીનકા તુમ દાવા કરતે થે વો કહાં હેં ? ﴾૭૪﴿ ઔર હમ હર ઉમ્મત મેં સે એક ગવાહી દેનેવાલા(યાની નબી) નિકાલ કર લાએંગે, ફીર હમ કહેંગે કે : તુમ અપની દલીલ લાઓ(૧), તબ ઉનકો યે મા'લૂમ હો જાએગા કે સચ્ચી બાત તો અલ્લાહ તઆલા હી કી થી ઔર જો બાતેં ઉન્હોં ને(દુનિયા મેં) ઘડ રખ્ખી થી વો સબ ઉનસે ગુમ હોકર રેહ જાએંગી(૨) ﴾૭૫﴿

યકીનન કારૂન મૂસા(અલ.) કી કૌમ કા(એક શખ્સ) થા, ફિર વો ઉન(બની ઇસ્રાઇલ) પર ઝુલ્મ કરને લગા, ઔર હમને ઉસકો ઇતને ખઝાને દિયે થે કે ઉસકી ચાબીયાં ઉઠાને સે તાકતવાલે લોગોં કી એક જમાઅત થક જાતી થી, જબ ઉસ(કારૂન) કો ઉસ કી કૌમ ને કહા: (માલ પર) ઇતરા મત(૩), યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઇતરાનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે હેં ﴾૭૬﴿

(૧) ઉસ વકત ઉનકો શિર્ક કે સહી હોને પર કોઇ દલીલ નહી મિલ સકેગી. (૨) યાની આજ કીસી કો કીસી કા પતા નહી રહેગા. (૩) જલ્દી મિલકર ખતમ હો જાનેવાલી લઝઝત સે હાસિલ હોનેવાલી વો ખુશી જીસમેં ઇન્સાન અલ્લાહ તઆલા કો ભુલ જાવે, ઇસી તરહ જીસ ખુશી કો અપના ખુદકા કમાલ સમજે યે હે ઇતરાના.

وَابْتَغِ فِيْمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ
الْفَسَادَ فِي الْاَرْضِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٧٧﴾ قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰي عِلْمٍ عِنْدِيْ ۭ اَوَلَمْ يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ
اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهٖ مِنَ الْقُرُوْنِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَّاَكْثَرُ جَمْعًا ۭ وَلَا يُسْـَٔـلُ عَنْ ذُنُوْبِهِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلٰي
قَوْمِهٖ فِيْ زِيْنَتِهٖ ۭ قَالَ الَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يٰلَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَآ اُوْتِيَ قَارُوْنُ ۙ اِنَّهٗ لَذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿٧٩﴾
وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللّٰهِ خَيْرٌ لِّمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۚ

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને(દુનિયા મેં) તુજે જો કુછ દે રખ્ખા હે ઉસસે આખિરતવાલા ઘર બનાને કી કોશિશ કર ઔર દુનિયા મેં સે અપના હિસ્સા મત ભુલ જા(૧) ઔર જિસ તરહ અલ્લાહ તઆલા ને તુજ પર એહસાન કીયા હે તુ ભી(અલ્લાહ તઆલા કે બંદો કે સાથ) એહસાન કીયા કર ઔર તુ ઝમીન મેં ફસાદ મચાને કી કોશિશ મત કર(૨), યકીનન અલ્લાહ તઆલા ફસાદ કરનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે ﴿૭૭﴾ વો(કારૂન) કેહને લગા કે : મુજે યે સબ કુછ મેરે પાસ જો ઇલ્મ(યાની ઝાતી હુનર) હે(૩) ઉસકી વજહ સે મિલા હે, કયા ઉસકો યે મા'લૂમ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા ઇસસે પેહલે(પિછલી કૌમો મેં સે) ઐસે ઐસે લોગોં કો હલાક કર ચુકે હેં જો તાકત ઔર માલ જમા કરને મેં(યા અફરાદ કે ઝિયાદહ હોને મેં કારૂન સે ભી) ઝિયાદહ બઢે હુએ થે ઔર મુજરીમોં સે ઉનકે ગુનાહોં કે બારે મેં પુછા ભી નહીં જાએગા(૪) ﴿૭૮﴾ ફીર વો(કારૂન) અપની કૌમ કે સામને અપને પૂરે ઠાઠ કે સાથ નિકલા(૫) તો જો લોગ દુન્યવી ઝિંદગી કો ચાહનેવાલે થે વો કેહને લગે : એ કાશ ! હમકો વૈસી ચીઝેં મિલતી જૈસી ચીઝેં કારૂન કો મિલી હેં, યકીનન વો(કારૂન) તો બડી કિસ્મતવાલા હે ﴿૭૯﴾ ઔર જીનકો(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે સહી) ઇલ્મ દીયા ગયા થા(૬) ઉન્હોંને કહા : (એ દુનિયા કે ચાહનેવાલોં !) તુમ પર અફસોસ હો, જો શખ્સ ઇમાન લાએ ઔર નેક કામ કરે ઉનકે લીયે તો અલ્લાહ તઆલા કા દિયા હુવા સવાબ બેહતર હે,

---

(૧) દુન્યવી ઝરૂરીયાત કો પૂરા કરો; લેકીન ઉસમેં ઇસ્રાફ(ફુઝુલખર્ચી) ન હો, દુન્યાવી ઉમ્ર કિત્ની હે વો સોચો, ઉસસે આખિરત કે આ'માલ કરલો. (૨) શિર્ક વ કુફ્ર ઔર નાફરમાની બડા ફસાદ હે.
(૩) ઇલ્મ ઔર હુનર કિસને દિયા હે, વો સોચ લેવે. (૪) અલ્લાહ તઆલા કો ઉન કે ગુનાહ પેહલે સે મા'લૂમ હી હે ઇસલીયે તહકીક કે લિયે સવાલ કી ઝરૂરત નહીં; અલ્બત્તા તંબીહ ઔર ધમકાને કે લિયે સવાલ હોગા. (૫) (દુસરા તર્જુમા) અપને માલ કી નુમાઇશ(દીખલાવા) કરતે હુએ નિકલા.
(૬) એહલે ઇલ્મ કી સોચ ઔર બોલ ઐસા હોના ચાહીયે.

وَلَا يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الصّٰبِرُوْنَ۝٨٠ فَخَسَفْنَا بِهٖ وَبِدَارِهِ الْاَرْضَ فَمَا كَانَ لَهٗ مِنْ فِئَةٍ يَّنْصُرُوْنَهٗ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُنْتَصِرِيْنَ۝٨١ وَاَصْبَحَ الَّذِيْنَ تَمَنَّوْا مَكَانَهٗ بِالْاَمْسِ يَقُوْلُوْنَ وَيْكَاَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ مِنْ
عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَوْلَآ اَنْ مَّنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيْكَاَنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الْكٰفِرُوْنَ۝٨٢
تِلْكَ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِيْنَ لَا يُرِيْدُوْنَ عُلُوًّا فِي الْاَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ۝٨٣ مَنْ
جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ۝٨٤

ઔર યે(મરતબા) સબ્ર કરનેવાલોં હી કો મિલતા હે(૧) ﴾૮૦﴿ ફિર હમને ઉસ(કારૂન) કો ઔર ઉસકે ઘર કો ઝમીન મેં ધંસા દિયા, ફિર કોઇ જમાઅત એસી નહીં થી જો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ઉસકી મદદ કરતી(૨) ઔર વો ખુદ કો ભી બચા નહીં સકા ﴾૮૧﴿ ઔર કલ જો લોગ ઉસ(કારૂન) કે જૈસા હોને કી તમન્ના કર રહે થે વો કેહને લગે : ઓ હો ! અબ પતા ચલ ગયા કે અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોં મેં સે જિસકે લિયે ચાહતે હેં ઉસકો રિઝક ઝિયાદહ દે દેતે હેં ઔર(જિસકે લિયે ચાહતે હેં) તંગ કરતે હેં, અગર હમ પર અલ્લાહ તઆલા કા એહસાન ન હોતા તો વો હમકો ભી(ઝમીન મેં) ધંસા દેતે, અબ પતા લગ ગયા કે વો(અલ્લાહ તઆલા) કાફિરોં કો કામિયાબ નહીં કરતે ﴾૮૨﴿

વો આખિરત કા ઘર(જન્નત) હમ ઉન હી લોગોં કે લિયે ખાસ કરતે હેં જો ઝમીન મેં બડા બનના નહીં ચાહતે(૩) ઔર ફસાદ ફૈલાના(ભી નહીં ચાહતે)(૪) ઔર આખરી (બેહતર) અંજામ તો તકવાવાલોં કો મિલેગા ﴾૮૩﴿ જો શખ્સ નેકી લેકર હાઝિર હોગા તો ઉસકો ઉસ(નેકી) સે બેહતર(બદલા) મિલેગા ઔર જો શખ્સ બુરાઇ લેકર આએગા તો જીન્હોં ને બુરે કામ કિયે હેં ઉનકો ઉનકે કિયે હુએ કામોં હી કી સઝા દી જાએગી﴾૮૪﴿

---

(૧) યાની કામિલ સવાબ સબ્ર કરનેવાલોં કો મિલતા હે, જો લોગ દુનિયા કી હિર્સ સે સબ્ર કરતે હેં ઔર શરીઅત કી હદોં મેં રેહકર માલ કમાતે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જો અલ્લાહ તઆલા કે મુકાબ્લે મેં ઉસકી મદદ કરતી(તિસરા તર્જુમા) જો ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે બચા લેતી.

(૩) યાની તકબ્બુર કરકે દુસરોં કો હકીર(છોટા) નહીં સમજતે.

(૪) હર ગુનાહ ફસાદ હે, લોગોં પર ઝુલ્મ ભી ફસાદ હે.

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ ۚ قُل رَّبِّي أَعْلَمُ مَن جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨٥﴾ وَمَا
كُنتَ تَرْجُو أَن يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۖ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ آيَاتِ
اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ ۖ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ ۘ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ
كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ۚ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾ ع

યકીનન જીસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર કુર્આન(પર અમલ કરને કી ઔર તબ્લીગ) કી ઝિમ્મેદારી ડાલી હે વો ઝરૂર તુમકો(તુમ્હારે) અસલી વતન(યાની મક્કા) પહોંચાનેવાલે હેં(૧) (એ નબી !) તુમ કેહ દો કે : મેરે રબ તો ઉસ આદમી કો ભી અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો (ઉસ રબ કી તરફ સે) હિદાયત(યાની સચ્ચા દીન) લેકર આયા હે ઔર ઉસકો ભી અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો ખુલ્લમ ખુલ્લા ગુમરાહી મેં(પડા હુવા) હે ﴾૮૫﴿ ઔર(એ નબી !) તુમકો (પેહલે સે) યે ઉમ્મીદ નહીં થી કે તુમ પર(યે) કિતાબ(યાની કુર્આન) ઉતારી જાએગી; લેકીન યે તો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે રહમત હે, સો તુમ કાફિરોં કી બિલ્કુલ મદદ કરનેવાલે મત બનના(૨) ﴾૮૬﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં(યાની અહકામ) જબ તુમ પર ઉતર ગઈ તો અબ ઉસકે બાદ યે લોગ તુમકો ઇસ(પર અમલ કરને) સે હરગિઝ ન રોકેં(૩) ઔર તુમ અપને રબ કી તરફ દા'વત દેતે રહો ઔર તુમ શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે હરગિઝ મત હો ﴾૮૭﴿ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કીસી દુસરે મા'બૂદ કો મત પુકારો, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઝાત કે સિવા હર ચીઝ ફના (ખતલ) હોનેવાલી હે(૪), ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી હુકૂમત હે ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમ લોટાએ જાઓગે(૫) ﴾૮૮﴿

(૧) યે આયત સફરે હિજરત મેં નાઝીલ હુઇ જબ “ جحفہ ” પહોંચકર મક્કાવાલા મશહૂર રાસ્તા નઝર આયા તો વતન કી યાદ તાઝા હો ગઇ. કુછ મુફસ્સીરીન ને “ معاد ” કે મુળ હરફ “આદત” કો બતલાયા હે તો અબ “મઆદ” કા માઅના યે હોગા જીસ જગહ રેહને કી ઇન્સાન કો આદત પડ જાવે, જહાં ઇન્સાન કી તબિયત લગતી હો, મા'લૂમ હુવા વતન સે મુહબ્બત તબ્ઇ(કુદરતી) ચીઝ હે, યે આયતેં બશારત(ખુશખબરી) હે કે મક્કા પર તશરીફ આવરી હોગી ઔર કુછ મુફસ્સીરીન ને મઆદ સે જન્નત મુરાદ લીયા હે. (૨) યાની આજ તક ઐસા હુવા નહીં ઔર આઇન્દા ભી ન હો.

(૩) આયાતે કુર્આની પર અમલ ઉસકી દા'વત યે દો ઝિમ્મેદારી હે.

(૪) ઇખ્લાસવાલા અમલ બાકી રહેગા, બાકી આઅમાલ ઝાયેઅ(બેકાર) હોંગે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ તુમ સબકો જાના હે

સૂરએ અન્કબૂત

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૬૯) આયતેં હેં. સૂરએ રૂમ કે બાદ ઔર સૂરએ મુતફફિફીન સે પેહલે (૮૫) નંબર પર ઉતરી.

ઇસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા ને શિર્ક કો બાતિલ બતલાને કે લીયે મકડી (કળોડીયો) કી મિસાલ બતલાઈ હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

الٓمّٓ ۚ﴿۱﴾ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنۡ يُّتۡرَكُوۡۤا اَنۡ يَّقُوۡلُوۡۤا اٰمَنَّا وَهُمۡ لَا يُفۡتَنُوۡنَ ﴿۲﴾ وَلَقَدۡ فَتَنَّا الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ فَلَيَعۡلَمَنَّ
اللّٰهُ الَّذِيۡنَ صَدَقُوۡا وَلَيَعۡلَمَنَّ الۡكٰذِبِيۡنَ ﴿۳﴾ اَمۡ حَسِبَ الَّذِيۡنَ يَعۡمَلُوۡنَ السَّيِّاٰتِ اَنۡ يَّسۡبِقُوۡنَا ؕ سَآءَ مَا
يَحۡكُمُوۡنَ ﴿۴﴾ مَنۡ كَانَ يَرۡجُوۡا لِقَآءَ اللّٰهِ فَاِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ لَاٰتٍ ؕ وَهُوَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۵﴾ وَمَنۡ جَاهَدَ فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ
لِنَفۡسِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَغَنِىٌّ عَنِ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿۶﴾ وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنۡهُمۡ سَيِّاٰتِهِمۡ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ
اَحۡسَنَ الَّذِىۡ كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓمّٓ (અલિફ લામ મીમ) ﴿૧﴾ કયા લોગોં ને યે સમજ રખ્ખા હે કે વો સિર્ફ ઇતના કેહ દેને પર કે "હમ ઇમાન લે આએ હેં" છોડ દિયે જાએંગે ઔર ઉનકી પરીક્ષા નહી લી જાવેંગી ? ﴿૨﴾ હાલાં કે ઉનસે પેહલે જો લોગ ગુઝર ચુકે હેં હમ ઉન (સબ) કી પરીક્ષા લે ચુકે હેં, સો અલ્લાહ તઆલા ઉન લોગોં કો ઝરૂર મા'લૂમ કરકે રહેંગે જો(ઇમાન મેં) સચ્ચે હેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) જુઠોં કો ભી ઝરૂર મા'લૂમ કરકે રહેંગે ﴿૩﴾ જીન લોગોં ને બુરે કામ કીયે હેં કયા વો સમજતે હેં કે વો હમસે બચ જાવેંગે ?(૧), બહોત બુરા વો ફૈસલા કરતે હેં ﴿૪﴾ જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા સે મુલાકાત કી ઉમ્મીદ રખતા હો તો ઉસકો યકીન રખના ચાહીયે કે અલ્લાહ તઆલા(કે મિલને) કા નક્કી કીયા હુવા વકત આને હી વાલા હે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) બડે સુનનેવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં ﴿૫﴾ ઔર જો શખ્સ (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) મેહનત કરતા હે તો વો તો અપને હી ફાયદે કે લિયે મેહનત કરતા હે(૨), યકીનન અલ્લાહ તઆલા તમામ આલમોં સે બેપરવાહ હેં(૩)﴿૬﴾ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે, હમ ઉનપર સે ઉનકી બુરાઇયાં(યાની ગુનાહ) ઝરૂર દૂર કર દેંગે ઔર જો નેક કામ વો કરતે થે ઉસકા બેહતરીન બદલા હમ ઉનકો ઝરૂર દેંગે ﴿૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ભાગ કરકે કહી આગે ચલે જાએંગે.

(૨) મેહનત કા પેહલા ફાયદા મેહનત કરને વાલે કી ઝાત કો મિલતા હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો તમામ દુનિયાવાલોં મેં સે કિસી કી ઝરૂરત નહી હે.

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ۖ وَإِن جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۚ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن
يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ ۖ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا
مَعَكُمْ ۚ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

ઔર હમને ઇન્સાન કો અપને વાલીદૈન કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરને કા(પૂરી તાકીદ સે)(૧) હુકમ દીયા ઔર અગર વો દોનોં(વાલીદૈન) તુજ પર ઝોર ડાલેં(૨) કે તુ મેરે સાથ ઐસે (મા'બૂદ) કો શરીક કર જીસકી તુજકો કોઇ ખબર નહીં હે(૩) તો(ઉસ શિર્ક કે બારે મેં) ઉન દોનોં કા કેહના ન માન, મેરી તરફ તુમ સબકો વાપસ આના હે, સો જો કામ તુમ લોગ કરતે થે વો મેં તુમકો બતલા દુંગા ﴾૮﴿ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે હમ ઝરૂર નેક લોગોં (કે દરજે મેં જન્નત) મેં ઉનકો દાખિલ કરેંગે ﴾૯﴿ ઔર કુછ લોગ ઐસે હેં જો કેહતે હેં કે : હમ અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લે આએ, ફિર જબ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ઉનકો તકલીફ પહોંચાઇ જાતી હે(૪) તો લોગોં કી પહોંચાઇ હુઇ તકલીફ કો વો અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ કી તરહ(બડી) સમજતે હેં ઔર અગર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે કોઇ મદદ(મુસલમાનોં પર) આ જાવે તો(યહી લોગ) ઝરૂર ઐસા કેહને લગેંગે કે : હમ તો તુમ્હારે(યાની મુસલમાનોં કે) સાથ થે(૫) ભલા કયા અલ્લાહ તઆલા કો આલમ કે લોગોં કે સિનોં મેં જો બાત(છુપી હુઇ) હે વો અચ્છી તરહ મા'લૂમ નહીં હે ?(૬)﴾૧૦﴿

(૧) આયત મેં લફઝ "وصينا" ઇસ્તેમાલ હુવા હે જીસકા એક મફહૂમ(મતલબ) યે હે કે કીસી શખ્સ કો કિસી અમલ કી તરફ બુલાના જબ કે વો બુલાના પૂરી ખૈરખ્વાહી સે હો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) દબાવ ડાલે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) જીસકે મા'બૂદ હોને કી કોઇ(સહી) દલીલ તેરે પાસ નહીં.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો સતાયા જાતા હે.

(૫) યાની હમ દિલ સે તુમ્હારે સાથ થે; ઇસલિયે જીત કે નતાઇજ(યાની જીત મેં મીલી હુઇ ચીઝોં) મેં હમકો ભી શામિલ કરો.

(૬) ઝરૂર મા'લૂમ હે ઔર ઉન મુનાફિકોં કે દિલોં મેં ઇમાન નહીં હે વો ભી અલ્લાહ તઆલા કો મા'લૂમ હે.

وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ ⑪ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوْا سَبِيْلَنَا وَلْنَحْمِلْ
خَطٰيٰكُمْ ؕ وَمَا هُمْ بِحٰمِلِيْنَ مِنْ خَطٰيٰهُمْ مِّنْ شَيْءٍ ؕ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ⑫ وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالًا مَّعَ
اَثْقَالِهِمْ ۫ وَلَيُسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ⑬ ع
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَلَبِثَ فِيْهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمْسِيْنَ عَامًا ؕ فَاَخَذَهُمُ الطُّوْفَانُ وَهُمْ
ظٰلِمُوْنَ ⑭ فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَصْحٰبَ السَّفِيْنَةِ وَجَعَلْنٰهَاۤ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ⑮ وَاِبْرٰهِيْمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ ؕ
ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ⑯

ઔર અલ્લાહ તઆલા ઇમાનવાલોં કો ઝરૂર મા'લૂમ કરકે રહેંગે ઔર વો મુનાફિકીન કો ઝરૂર મા'લૂમ કરકે રહેંગે ﴾૧૧﴿ ઔર કાફિર લોગ ઇમાનવાલોં સે કેહને લગેંગે કે : તુમ હમારે તરીકે પર ચલો ઔર હમ તુમ્હારે ગુનાહોં કા બોજ ઉઠા લેંગે; હાલાંકે વો(કાફિર લોગ) ઉન(મુસલમાનોં) કે ગુનાહોં મેં સે ઝરા(સા ભાર) ભી નહીં ઉઠાયેંગે, યકીનન વો(કાફિર) બિલ્કુલ જુઠે હેં ﴾૧૨﴿ ઔર વો(કાફિર લોગ) અપના(ગુનાહ કા) બોજ ઝરૂર ઉઠાયેંગે ઔર અપને(ગુનાહ કે) બોજ કે સાથ દુસરે(ગુનાહ કે) બોજ ભી(ઉઠાયેંગે) ઔર વો (કાફિર) જો જુઠ બનાતે થે ઉસકે બારે મેં કયામત કે દિન ઝરૂર ઉનસે સવાલ હોગા ﴾૧૩﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને નૂહ(અલ.) કો ઉનકી કૌમ કી તરફ ભેજા, સો વો (નૂહ અલ.) ઉન(કી કૌમ) મેં એક હઝાર મેં પચાસ કમ સાલ(તબ્લીગ કરતે) રહે, સો (ઇમાન ન લાએ તો) તૂફાન ને ઉન(કી કૌમ) કો પકડ લીયા ઔર વો ઝાલીમ થે ﴾૧૪﴿ સો હમને ઉન(નૂહ અલ.) કો ઔર કશ્તીવાલોં કો(તુફાન સે) બચા લિયા ઔર હમને ઉસ (કશ્તી યા તુફાન) કો આલમોં (દુન્યા) કે લીયે ઇબરત બના દીયા ﴾૧૫﴿ ઔર(હમને) ઇબ્રાહીમ (અલ.) કો ભી(નબી બના કર ભેજા) જબ ઉન્હોં ને અપની કૌમ સે કહા કે : તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો ઔર ઉસ સે ડરો(ઔર શિર્ક છોડ દો) અગર તુમ જાનતે હો તો યહી તુમ્હારે લિયે બેહતર હે ﴾૧૬﴿

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا
فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ ۖ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَإِن تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ۖ
وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾
قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ۚ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾
يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ ۖ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا أَنتُم بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۖ وَمَا لَكُم
مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾ ع

તુમ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર સિર્ફ બુતોં કી પુજા કરતે હો ઔર(બુતોં કે બારે મેં) તુમ જૂઠી બાતેં બનાતે હો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જીન(બુતોં) કી તુમ ઇબાદત કરતે હો વો તો તુમકો રોઝી(દેને) કા(બિલ્કુલ) ઇખ્તીયાર નહીં રખતે, સો તુમ રોઝી અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હી તલાશ કરો ઔર તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઇબાદત કરો ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા શુક્ર કરો, ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ તુમકો વાપસ લૌટાયા જાએગા ﴿૧૭﴾ ઔર અગર તુમ(મુજે) જુઠલાઓગે તો તુમસે પેહલે ભી મુખ્તલીફ(અલગ અલગ) કૌમેં(અપને નબીયોં કો) જુઠલા ચુકી હેં ઔર રસૂલ કી ઝિમ્મેદારી યહી હે કે વો સાફ સાફ બાતેં પહોંચા દેવેં ﴿૧૮﴾ ઔર કયા ઉન કાફિરોં ને(યે) નહીં દેખા કે અલ્લાહ તઆલા મખ્લૂક કો કિસ તરહ પેહલી બાર પૈદા કરતે હેં ? ફીર વહી ઉસકો દોબારા ભી પૈદા કરેંગે, યકીનન યે બાત અલ્લાહ તઆલા પર બહોત હી આસાન હે ﴿૧૯﴾ (એ નબી!) તુમ કેહદો કે : તુમ લોગ ઝમીન મેં ચલો, ફીરો, ફીર દેખો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને મખ્લૂક કો પેહલી બાર કિસ તરહ પૈદા કીયા? ફીર અલ્લાહ તઆલા આખરી મરતબા ઝિંદા કરકે ઉઠાયેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં ﴿૨૦﴾ વો(અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં(ઉસકો) અઝાબ દેતે હેં(૧) ઔર જિસપર ચાહતે હેં રહમ કરતે હેં(૨), ઔર તુમ સબકો ઉસી કી તરફ પલટા કર લે જાયા જાએગા ﴿૨૧﴾ ઔર ન તુમ ઝમીન મેં ઔર ન આસમાન મેં(કહીં ભાગ કર અલ્લાહ તઆલા કો) આજિઝ કરનેવાલે હો ઔર તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ હિમાયત કરનેવાલા નહીં, ઔર મદદ કરનેવાલા (ભી) નહીં હે ﴿૨૨﴾

(૧) યાની જો અઝાબ કા હકદાર હે ઉસકો. (૨) યાની જો રહમત કા હકદાર હો ઉસ પર.

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَلِقَآئِهٖۤ اُولٰٓئِكَ يَئِسُوْا مِنْ رَّحْمَتِيْ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۳﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ
اِلَّاۤ اَنْ قَالُوا اقْتُلُوْهُ اَوْ حَرِّقُوْهُ فَاَنْجٰىهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ
مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْثَانًا ۙ مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَّيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ
بَعْضًا ۫ وَّمَاْوٰىكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿۲۵﴾ فَاٰمَنَ لَهٗ لُوْطٌ ۘ وَقَالَ اِنِّيْ مُهَاجِرٌ اِلٰى رَبِّيْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ﴿۲۶﴾

ઔર જીન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઔર ઉસકી મુલાકાત કા ઇન્કાર કીયા વહી લોગ મેરી રહમત સે માયૂસ હો ગએ(૧) ઔર ઉનહી લોગોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે ﴿૨૩﴾ સો ઉન(ઇબ્રાહીમ અલ.) કી કૌમ કે પાસ કોઇ જવાબ નહી થા; સિવાય ઇસકે કે વો(આપસ મેં) કેહને લગે કે : ઇસ(ઇબ્રાહીમ અલ.) કો કત્લ કરદો યા ઇસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કો જલા દો, સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન(ઇબ્રાહીમ અલ.) કો આગ સે બચા લીયા, યકીનન ઇસમેં જો કૌમ ઇમાન લાતી હે ઉસકે લિયે બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૨૪﴾ ઔર ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) ને કહા : યકીનન તુમ ને અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર બુતોં કો(ખુદા) માના હુવા હે(જીસ કે ઝરિયે) દુન્યવી ઝિંદગી મેં આપસ મેં દોસ્તી કરકે (તઅલ્લુકાત (સંબંધ) બના રખ્ખે હેં)(૨), ફીર કયામત કે દિન તુમ એક દુસ્રે કા ઇન્કાર કરોગે(૩) ઔર તુમ આપસ મેં એક દુસરે પર લઅનત કરોગે ઔર તુમ્હારા ઠીકાના આગ હે ઔર તુમ્હારે લિયે કોઇ મદદ કરનેવાલા નહી હે ﴿૨૫﴾ ફીર લૂત (અલ.) ઉન(ઇબ્રાહીમ અલ.) પર ઇમાન લાએ ઔર ઉસ(ઇબ્રાહીમ અલ.)(૪) ને કહા કે : મેં હિજરત કરકે અપને રબ કી(બતાઇ હુઇ જગહ કી) તરફ જા રહા હું, યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડે હિકમત કે માલિક હેં﴿૨૬﴾

(૧) યાની આખિરત મેં દેખેંગે કે વો રહમત કી જગહ નહી હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) બસ યે તુમ્હારી દુનિયા કી આપસ કી દોસ્તી કી વજહ સે હે(આમ તૌર પર ઇન્સાન દોસ્તોં ઔર રિશ્તેદારોં કે તરીકે પર ચલતા હે ઔર હક બાત કો સોચતા નહી હે, કુફ્ર ભી દોસ્તોં કી વજહ સે અપના લેતા હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) એક દુસ્રે કે મુખાલિફ બન જાઓગે.

(૪) કુછ આલિમોને હઝરત લૂત અલ. કો ફાઇલ(કર્તા) માના હે.

وَوَهَبْنَا لَهٗۤ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَجَعَلْنَا فِيْ ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتٰبَ وَاٰتَيْنٰهُ اَجْرَهٗ فِي الدُّنْيَا ۚ وَاِنَّهٗ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ﴿٢٧﴾ وَلُوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖۤ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ ۫ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢٨﴾ اَئِنَّكُمْ
لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُوْنَ السَّبِيْلَ ۙ۬ وَتَاْتُوْنَ فِيْ نَادِيْكُمُ الْمُنْكَرَ ؕ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوا ائْتِنَا
بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٩﴾ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِيْ عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٣٠﴾ ع
وَلَمَّا جَآءَتْ رُسُلُنَاۤ اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُشْرٰى ۙ قَالُوْۤا اِنَّا مُهْلِكُوْۤا اَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ ۚ اِنَّ اَهْلَهَا كَانُوْا
ظٰلِمِيْنَ ﴿٣١﴾

ઔર હમને ઉન(ઇબ્રાહીમ અલ.) કો ઇસ્હાક(જૈસા બેટા) ઔર યાકૂબ(અલ.)(જૈસા પોતા) અતા કિયા ઔર હમને ઉનકી અવલાદ મેં નબુવ્વત ઔર કિતાબ કા સિલસિલા જારી કિયા ઔર હમને ઉન(ઇબ્રાહીમ અલ.) કો દુનિયા મેં ઉસકા સવાબ દીયા(૧) ઔર યકીનન વો (ઇબ્રાહીમ અલ.) આખિરત મેં નેક લોગોં મેં સે હોંગે ﴿૨૭﴾ ઔર(હમને) લૂત(અલ.) કો (નબી બનાકર ભેજા) જબ ઉન્હોં ને અપની કૌમ સે કહા કે : હકીકત મેં તુમ ઐસી બેહયાઇ કા કામ કરતે હો જો તુમસે પેહલે તમામ દુનિયાવાલોં મેં કિસી ને નહી કીયા ﴿૨૮﴾ કયા તુમ મર્દો કે પાસ(ખ્વાહીશ પૂરી કરને) જાતે હો ઔર રાસ્તે મેં ડાકે ડાલતે હો ઔર તુમ અપની (ભરી) મજલિસ મેં બુરે કામ કરતે હો(૨), સો ઉન(લૂત અલ.) કી કૌમ કા(આખરી) જવાબ યહી થા "કે અગર તુ સચ્ચોં મેં સે હે તો હમ પર અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ લે આ" ﴿૨૯﴾ ઉસ(લૂત અલ.) ને દુઆ કી કે : એ મેરે રબ! ફસાદ કરનેવાલે લોગોં કે મુકાબ્લે મેં આપ મેરી મદદ ફરમાઇએ ﴿૩૦﴾

ઔર જબ હમારે ભેજે હુએ ફરીશ્તે ઇબ્રાહીમ(અલ.) કે પાસ (બેટા હોને કી) ખુશખબરી લેકર પહોંચે તો ફરીશ્તોં ને કહા : હમ ઇસ બસ્તીવાલોં કો(જીસ મેં લૂત અલ. રેહતે હેં) યકીનન હલાક કરનેવાલે હેં, યકીનન ઇસ(બસ્તી) કે રેહનેવાલે ઝુલ્મ કરનેવાલે લોગ હેં ﴿૩૧﴾

(૧) દુન્યવી સવાબ : ઇમામત કા દરજા ઔર બડી અચ્છી યાદેં ઔર સબ લોગોં કા આપકી ઇઝઝત કરના હે.

(૨) ગુનાહ કા કામ ખુલ્લમ ખુલ્લા કરના એક દુસરા અલગ સે ગુનાહ બન જાતા હે.

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا ۚ قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا ۖ لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَلَمَّا أَنْ
جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۖ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ
كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِينَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَىٰ أَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا
مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۙ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ
وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾

ઉન્હોંને(યાની ઇબ્રાહીમ અલ.) ને કહા કે : યકીનન ઉસ(બસ્તી) મેં તો લૂત (અલ.) (રેહતે) હેં, ઉન ફરીશ્તોં ને કહા કે : હમ અચ્છી તરહ જાનતે હેં કે ઉસ(બસ્તી) મેં કોન (રેહતે) હેં, હમ ઉન (લૂત અલ.) કો ઔર ઉનકે (ખાસ) માનનેવાલોં કો ઝરૂર બચા લેંગે; મગર ઉન (લૂત અલ.) કી બીવી જો પિછે(અઝાબ મેં) રેહ જાનેવાલોં મેં સે હોગી ﴿૩૨﴾ ઔર જબ હમારે ભેજે હુએ (ફરીશ્તે) લૂત(અલ.) કે પાસ પહોંચે તો વો ઉન (ફરીશ્તોં કે આને) કી વજહ સે ખુશ નહીં હુએ, (ઉન લૂત અલ. કા) દીલ ઉનકી વજહ સે તંગ હુવા(૧) ઔર વો (ફરીશ્તે) કેહને લગે : (એ લૂત !) તુમ ડરો મત ઔર તુમ ગમ મત કરો, યકીનન હમ આપકો ઔર આપકે (ખાસ) માનનેવાલોં કો બચા લેંગે આપકી બીવી કે સિવા, વો તો પિછે રેહ જાનેવાલોં મેં સે હોગી ﴿૩૩﴾ યકીનન હમ ઇસ બસ્તીવાલોં પર વો જો નાફરમાની કરતે થે ઉસકી વજહ સે આસમાન સે એક અઝાબ ઉતારનેવાલે હેં ﴿૩૪﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઇસ બસ્તી કી કુછ ખુલી હુઇ(૨) નિશાની (અબ તક) સમજદાર લોગોં કે લિયે છોડ રખ્ખી હે ﴿૩૫﴾ ઔર મદયન કી તરફ ઉનકે ભાઇ શુઐબ (અલ.) કો ભી(નબી બનાકર ભેજા), સો ઉસ (શુઐબ અલ.) ને કહા : એ મેરી કૌમ ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો ઔર આખિરત કે દિન કી ઉમ્મીદ રખ્ખો ઔર તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાતે હુએ મત ફિરો ﴿૩૬﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) લૂત અલ. પરેશાન હુએ (તિસરા તર્જુમા) લૂત અલ. ગમગીન હો ગએ.
(૨) યાની ઝાહિરી, નઝર આનેવાલી નિશાનીયાં. આજતક અઝાબ દી હુઇ કૌમ કે ખંડરાત મૌજૂદ હેં, બાકી તફસીલ બંદે કે સફરનામે મેં દેખિયે.

فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٣٧﴾ وَعَادًا وَّثَمُوْدَاۡ وَقَدْ تَّبَيَّنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسٰكِنِهِمْ ۛ
وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ وَكَانُوْا مُسْتَبْصِرِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَقَارُوْنَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ ۛ وَلَقَدْ
جَآءَهُمْ مُّوْسٰى بِالْبَيِّنٰتِ فَاسْتَكْبَرُوْا فِي الْاَرْضِ وَمَا كَانُوْا سٰبِقِيْنَ ﴿٣٩﴾ فَكُلًّا اَخَذْنَا بِذَنْۢبِهٖ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ اَرْسَلْنَا
عَلَيْهِ حَاصِبًا ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْاَرْضَ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ
اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿٤٠﴾

સો કૌમ કે લોગોં ને ઉન(શુઐબ અલ.) કો જુઠલા દિયા, સો ઝલઝલે(ભુકંપ) ને ઉનકો પકડ લિયા, ફિર સુબ્હ કે વકત વો અપને ઘરોં મેં ઉંધે પડે હુએ રેહ ગએ ﴾૩૭﴿ ઔર(હમને) કૌમે આદ કો ઔર કૌમે સમૂદ કો(ભી હલાક કર દીયા) ઔર ઉન(કી બરબાદી) કા હાલ તુમ પર ઉનકે મકાનોં સે ખુલ ચુકા હે ઔર શૈતાનને ઉનકે(બુરે) કામ ઉનકો અચ્છે બનાકર કે દીખ્લાએ, ફીર ઉસ(શૈતાન) ને ઉનકો સીધે રાસ્તે સે રોક દીયા થા; હાલાંકે વો બડે હોશિયાર થે(૧) ﴾૩૮﴿ ઓર કારૂન ઔર ફીરઓન ઔર હામાન કો(ભી હલાક કર દિયા) ઔર બિલ્કુલ પક્કી બાત યે હે કે મૂસા(અલ.) ઉનકે પાસ(હક કી) સાફ સાફ દલીલેં લેકર આએ થે, સો ઉનહોં ને ઝમીન મેં તકબ્બુર કીયા ઔર વો(હમારે અઝાબ સે બચકર) ભાગ નહીં સકે(૨) ﴾૩૯﴿ સો હમને સબકો ઉનકે અપને ગુનાહ કી સઝા મેં પકડ લિયા, સો હમને ઉનમેં સે કુછ લોગોં પર તો પત્થર બરસાનેવાલી આંધી ભેજી થી ઔર ઉનમેં સે કુછ વો થે જીનકો ચિન્ઘાડ(યાની ડરાવની આવાઝ) ને પકડ લિયા ઔર ઉનહી મેં સે કુછ લોગોં કો હમને ઝમીન મેં ધંસા દીયા ઔર ઉનહી મેં સે કુછ લોગોં કો હમને(પાની મેં) ડુબો દિયા(૩) ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉનપર ઝુલ્મ કરનેવાલે નહીં; લેકિન વો ખુદ અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કિયા કરતે થે ﴾૪૦﴿

(૧) (અલિફ) દુન્યવી મુઆમલાત મેં બડે હોશિયાર થે; લેકિન દીન કી બાત આતી તો વો સમજ સે કામ ન લેતે (બા)નબી કી સચ્ચાઇ કો દિલ સે સમજતે થે; લેકિન દુન્યવી ઝરૂરતો સે ઇન્કાર કરતે થે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો જીત જાનેવાલે નહીં થે.

(૩) આંધી કા અઝાબ કૌમે આદ પર, ભયાનક આવાઝ કૌમે સમૂદ કે લિયે, ઝમીન મેં ધંસાના કારૂન કો, પાની મેં ડુબો દેના કૌમે નૂહ ઔર ફીરઓન કો ઔર હામાન કો હુવા.

مَثَلُ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِيَآءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوْتِ ۚ اِتَّخَذَتْ بَيْتًا ؕ وَاِنَّ اَوْهَنَ الْبُيُوْتِ لَبَيْتُ
الْعَنْكَبُوْتِ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۴۱﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ شَيْءٍ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۴۲﴾ وَتِلْكَ
الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۚ وَمَا يَعْقِلُهَاۤ اِلَّا الْعٰلِمُوْنَ ﴿۴۳﴾ خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً
ع لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۴۴﴾

જીન લોગોંને અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર (દુસરોં કો) કામ બનાનેવાલા બના રખ્ખા હે ઉન લોગોં કી હાલત મકડી જૈસી હે, જીસ (મકડી, કરોડીયે) ને એક ઘર બના રખ્ખા હે ઔર યકીનન તમામ ઘરોં મેં સબ સે કમઝોર મકડી કા ઘર હોતા હે, કાશ કે યે લોગ (ઉસ કી હકીકત) જાન લેતે(તો ઐસા ન કરતે!) ﴿૪૧﴾ વો લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર જિસ ચીઝ કો ભી પુકારતે હેં યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં(૧) ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડે હી હિકમતવાલે હેં ﴿૪૨﴾ ઔર યે(કુર્આની) મિસાલેં હમ લોગોં કે ફાયદે કે લિયે બયાન કીયા કરતે હેં, જો ઇલ્મવાલે હેં વહી ઉસકો સમજતે હેં(૨) ﴿૪૩﴾ અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો જૈસા (બનાના) ચાહિયે (વૈસા હી) બનાયા હે, યકીનન ઇસમેં ઇમાનવાલોં કે લિયે બડી નિશાની હે ﴿૪૪﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો ઇન સબકી(હકીકત) જાનતે હેં જીનકો યે લોગ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર પુકારતે હેં કે વો કોઇ(ધ્યાન દેને કે લાઈક કોઈ) ચીઝ હો.

(૨) હદીસ શરીફ મેં આલીમ કા મતલબ યે આયા હે; જો અલ્લાહ તઆલા કી બાત મેં ધ્યાન કરે, ઉસકે હુકમ પર અમલ કરે, ઉસકો નારાઝ કરનેવાલે કામોં સે બચે.

اُتْلُ مَاۤ اُوْحِیَ اِلَیْكَ مِنَ الْكِتٰبِ وَ اَقِمِ الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰی عَنِ الْفَحْشَآءِ وَ الْمُنْكَرِ ؕ وَ لَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ
وَ اللّٰهُ یَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ ﴿۴۵﴾ وَ لَا تُجَادِلُوْۤا اَهْلَ الْكِتٰبِ اِلَّا بِالَّتِیْ هِیَ اَحْسَنُ ۖۗ اِلَّا الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ وَ قُوْلُوْۤا اٰمَنَّا
بِالَّذِیْۤ اُنْزِلَ اِلَیْنَا وَ اُنْزِلَ اِلَیْكُمْ وَ اِلٰهُنَا وَ اِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَّ نَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَ كَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاۤ اِلَیْكَ الْكِتٰبَ ؕ
فَالَّذِیْنَ اٰتَیْنٰهُمُ الْكِتٰبَ یُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَ مِنْ هٰۤؤُلَآءِ مَنْ یُّؤْمِنُ بِهٖ ؕ وَ مَا یَجْحَدُ بِاٰیٰتِنَاۤ اِلَّا الْكٰفِرُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَ مَا كُنْتَ
تَتْلُوْا مِنْ قَبْلِهٖ مِنْ كِتٰبٍ وَّ لَا تَخُطُّهٗ بِیَمِیْنِكَ اِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۴۸﴾

જો કિતાબ તુમ્હારે પાસ વહી કે ઝરિયે ભેજી ગઇ ઉસ્કો પઠહતે રહો(૧) ઔર તુમ નમાઝ કો કાઇમ રખ્ખો, યકીનન નમાઝ બેહયાઇ ઔર બુરે કામોં સે રોકતી હે(૨) ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર તો સબ સે બડી ચીઝ હે(૩) ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં﴿૪૫﴾ ઔર તુમ એહલે કિતાબ સે બહસ મત કરો; મગર ઐસે તરીકે સે જો બેહતરીન હો; મગર યે કે ઉન(એહલે કિતાબ) મેં સે જીન લોગોં ને ઝુલ્મ કીયા(૪) ઔર તુમ યું કહોઃ હમ ઇમાન લાએ ઉસ(કુર્આન) પર જો હમારી તરફ ઉતારા ગયા ઔર ઉસ(કલામ) પર ભી જો તુમ્હારી તરફ ઉતારા ગયા, હમારા ઔર તુમ્હારા મઅબૂદ તો એક હી હે ઔર હમ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કા હુકમ માનનેવાલે હેં ﴿૪૬﴾ ઔર(એ નબી! જીસ તરહ પેહલે નબીયોં પર કિતાબ ઉતારી) ઉસી તરહ હમને તુમ્હારી તરફ કિતાબ ઉતારી, સો જિન લોગોં કો હમને કિતાબ દી વો ઇસ (કુર્આન) પર ઇમાન લાતે હેં ઔર ઇન(એહલે મક્કા) મેં સે ભી કુછ લોગ ઐસે હેં જો ઇસ (કુર્આન) કો માનતે હેં ઔર(ઝિદ્દી) કાફીર લોગ હી હમારી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે હેં﴿૪૭﴾ ઔર(એ નબી!) તુમ ઇસ(કુર્આન) સે પેહલે કોઇ કિતાબ નહીં પઠહતે થે ઔર અપને(દાહને) હાથ સે ઉસકો(યાની કિસી કિતાબ) કો નહી લિખતે થે, અગર ઐસા કરતે હોતે તો યે જુઠે લોગ શક મેં પડતે﴿૪૮﴾

---

(૧) મતલબ [૧] ખુદ તિલાવત ઔર લોગોં કો કુર્આન સુનાના [૨] મઆની મેં ભી ગૌર કીયા જાએ [૩] તિલાવત કે ઝરિયે ઇમાન કી દઅવત.

(૨) નમાઝ કો કાઇમ કરને સે ગુનાહ સે બચને કી તૌફીક નસીબ હોતી હે. નમાઝ કા કામ ફહશા ઔર મુન્કર સે રોકના બતલાયા ગયા હે અબ લોગ ન રુકે તો નમાઝ કા કયા કસૂર ? યે ઐસા હી હે કે વાઇઝ લોગોં કો બુરે કામ સે રોકતા હે ઉસકા કામ રોકના હે, લોગ ન રુકે તો વાઇઝ કા કોઇ કસૂર નહીં(અઝ મલ્ફુઝાતે ફકીહુલઉમ્મત)

(૩) નમાઝ તકબીરે તહરીમા સે લેકર સલામ તક અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર નમાઝ મેં હોકે નમાઝ કે બાહર હો બડી ચીઝ હે

(૪) તો તુમકો ઇજાઝત હે કે ઉનકી રિઆયત ન કરો. આગે બહોત અચ્છે તરીકે કી વઝાહત હે.

بَلْ هُوَ اٰیٰتٌۢ بَیِّنٰتٌ فِیْ صُدُوْرِ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ ؕ وَمَا یَجْحَدُ بِاٰیٰتِنَاۤ اِلَّا الظّٰلِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَقَالُوْا لَوْلَاۤ اُنْزِلَ عَلَیْهِ
اٰیٰتٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قُلْ اِنَّمَا الْاٰیٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاِنَّمَاۤ اَنَا نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ﴿۵۰﴾ اَوَلَمْ یَكْفِهِمْ اَنَّاۤ اَنْزَلْنَا عَلَیْكَ الْكِتٰبَ یُتْلٰی
عَلَیْهِمْ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَرَحْمَةً وَّذِكْرٰی لِقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۱﴾ ع
قُلْ كَفٰی بِاللّٰهِ بَیْنِیْ وَبَیْنَكُمْ شَهِیْدًا ۚ یَعْلَمُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِالْبَاطِلِ
وَكَفَرُوْا بِاللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۵۲﴾ وَیَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ؕ وَلَوْلَاۤ اَجَلٌ مُّسَمًّی لَّجَآءَهُمُ الْعَذَابُ ؕ
وَلَیَاْتِیَنَّهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا یَشْعُرُوْنَ ﴿۵۳﴾

બલ્કે વો(કુર્આન) તો સાફ(૧) ખુલી હુઇ આયતોં કા મજમુઆ હે જો ઇલ્મ(યાની સમજ) વાલે લોગોં કે દીલોં મેં(મહફૂઝ) હે ઔર ઝાલિમ લોગ હી હમારી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે હેં﴿૪૯﴾ ઔર વો(કાફિર) લોગ કેહને લગે કે: ઇસ (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉનકે રબ કી તરફ સે(જૈસી કાફિર ચાહતે હો વૈસી) નિશાનીયાં કયું નહી ઉતારી ગઈ?(એ નબી!) તુમ(ઉનકો) કેહદો કે: યકીનન નિશાનીયાં તો અલ્લાહ તઆલા કે ઇખ્તિયાર મેં હેં ઔર મે સાફ સાફ ડરાનેવાલા(નબી) હું﴿૫૦﴾ કયા ઉન(કાફીર) લોગોં કે લીયે(નિશાની કે તોર પર) યે(બાત) કાફી નહી હે કે હમને તુમ પર કિતાબ ઉતારી જો ઉનકો પઢ પઢ કર સુનાઇ જાતી હે(૨), યકીનન ઇસમેં બડી રહમત ઔર નસીહત હે ઇમા રખનેવાલે લોગોં કે વાસ્તે ﴿૫૧﴾

(એ નબી! કાફિરોં સે) તુમ કેહ દો: અલ્લાહ તઆલા(મેરે રસૂલ હોને પર) મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન ગવાહી દેને કે લીયે કાફી હેં, આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો જાનતે હેં ઔર જો લોગ જુઠ(યાની કુફ્ર) યકીન રખતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ઇનકાર કરનેવાલે હેં વહી લોગ નુકસાન ઉઠાનેવાલે હેં﴿૫૨﴾ ઔર વો(કાફિર) લોગ તુમસે અઝાબ જલ્દી માંગતે હેં ઔર અગર(અઝાબ કા) એક વકત મુકર્રર ન હોતા તો ઉન પર ઝરૂર અઝાબ આ જાતા ઔર વો(અઝાબ) ઉન પર આનક આને હી વાલા હે ઔર ઉનકો પતા(ભી) નહી ચલેગા ﴿૫૩﴾

---

(૧) કુર્આન એક કિતાબ હે ઔર ઉસકા હર હિસ્સા મુઅજીઝહ હે ઇસી તરહ ઐસી કિતાબ હે જીસમેં સૂરતોં કી શકલ મેં બહોત સારે હિસ્સે હેં ઔર હર એક મુઅજીઝહ હેં.

(૨) હમેશા પઢકર સુનાઇ જાતી હે એક મરતબા મેં મુઅજીઝહ સમજ મેં ન આવે તો દુસરી મરતબા મેં.

يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ؕ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿۵۴﴾ يَوْمَ يَغْشٰهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ
اَرْجُلِهِمْ وَيَقُوْلُ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۵۵﴾ يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّ اَرْضِيْ وَاسِعَةٌ فَاِيَّايَ فَاعْبُدُوْنِ ﴿۵۶﴾ كُلُّ
نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ۫ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ نِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ﴿۵۸﴾ الَّذِيْنَ صَبَرُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿۵۹﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ دَآبَّةٍ لَّا
تَحْمِلُ رِزْقَهَا ۖ اَللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ ۖ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۶۰﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۚ فَاَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ﴿۶۱﴾

વો(કાફિર) લોગ અઝાબ તુમસે જલ્દી માંગતે હેં ઔર યકીનન જહન્નમ(ઉન) કાફિરોં કો હર તરફ સે ઘેરનેવાલી હે ﴿૫૪﴾ જીસ દિન કે ઉનકે ઉપર સે ભી ઔર ઉનકે પૈરો કે નીચે સે ભી અઝાબ ઉનકો ઘેર લેગા ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગેઃ જો(બુરે કામ) તુમ કરતે થે ઉસકા મઝા તુમ ચખ્ખો ﴿૫૫﴾ એ મેરે વો બંદો જો ઇમાન લા ચુકે હો!(સુનો) મેરી ઝમીન તો બહોત વસીઅ હે, સો તુમ(ખાલિસ) મેરી હી ઇબાદત કરો ﴿૫૬﴾ હર નફસ કો મૌત કા મઝા ચખના હે, ફિર તુમ(સબ) હમારી તરફ વાપસ લૌટાએ જાઓગે ﴿૫૭﴾ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉનહોંને નેક કામ કીયે હમ ઝરૂર ઉનકો જન્નત કે ઐસે જરૂકોં(૧) મેં જગહ દેંગે જીસકે નીચે સે નેહરે બેહતી હોંગી, ઉસમેં વો હમેશા રહેંગે, (નેક) અમલ કરનેવાલોં કો બેહતરીન બદલા મિલેગા(૨) ﴿૫૮﴾ જીન લોગોં ને સબ્ર કીયા ઔર વો અપને રબ હી પર ભરોસા કરતે હેં﴿૫૯﴾ ઔર બહોત સારે જાનવર હે જો અપના રિઝક ઉઠાકર નહીં રખતે, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ભી ઔર તુમકો ભી રોઝી પહોંચાતે હેં ઔર વો(હર બાત કો) સુનનેવાલે(હર ચીઝ કો) જાનનેવાલે હેં﴿૬૦﴾ ઔર અગર તુમ ઇન(કાફીરોં) સે સવાલ કરો કેઃ કિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કીયા ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો કામ મેં લગા દીયા? તો વો ઝરૂર જવાબ દેંગેઃ અલ્લાહ તઆલા હી ને, ફિર વો ઉલ્ટે ફિર કર કહાં ચલે જાતે હેં? ﴿૬૧﴾

(૧) યાની બાલાખાનોં, ઉપરવાલી મંઝીલ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) નેક કામ કરનેવાલોં કા કિતના અચ્છા બદલા હે.

اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٦٢﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ نَّزَّلَ مِنَ
السَّمَآءِ مَآءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ مِنْۢ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٣﴾ ع
وَمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَهْوٌ وَّلَعِبٌ ؕ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِىَ الْحَيَوَانُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿٦٤﴾ فَاِذَا
رَكِبُوْا فِى الْفُلْكِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿٦٥﴾ لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ۚ
وَلِيَتَمَتَّعُوْا ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿٦٦﴾

અલ્લાહ તઆલા અપને બંદો મેં સે જીસકે લીયે ચાહતે હેં રોઝી કો કુશાદહ કર દેતે હેં(૧) ઔર જિસકે લિયે ચાહતે હેં નાપ કર દેતે હેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં﴾૬૨﴿ ઔર અગર તુમ ઇન(કાફિરો) સે પુછો કે: કિસને આસમાન સે પાની ઉતારા, ફિર ઉસ(પાની) કે ઝરિયે ઝમીન કો ઉસકે મુર્દા(યાની સુખી) હો જાને કે બાદ ઝિંદા કીયા? તો વો જવાબ મેં યહી બાત કહેંગે કે: અલ્લાહ તઆલા હી ને(૨) તુમ કહો કે: તમામ તઅરીફ(યા શુક્ર) અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે; બલ્કે ઉનમેં કે બહુત સારે લોગ સમજતે નહી હેં﴾૬૩﴿

ઔર યે દુનિયા કી ઝિંદગી ખેલ કૂદ કે સિવા કુછ નહી હે(૩) ઔર યકીન રખ્ખો કે આખિરત કી ઝિંદગી હી હકીકત મેં(અસલી) ઝિંદગી હે, કાશ કે યે લોગ ઇત્ની બાત સમજ લેતે!(૪)﴾૬૪﴿ સો જબ વો લોગ કશ્તી મેં સવાર હોતે હેં તો ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર ખાલિસ અકીદહ રખકર અલ્લાહ તઆલા કો પુકારને લગતે હેં, ફીર જબ હમ ઉનકો બચાકર ઝમીન કે કિનારે લે આતે હેં તબ વો શિર્ક કરને લગતે હેં﴾૬૫﴿ (નજાત કી નેઅમત કા નતીજા યે હુવા કે) તાકે જો(નેઅમત) હમને ઉનકો દી હે ઉસકી નાશુક્રી કરેં ઔર વો(થોડે દિન દુનિયા મેં) મઝે ઉડા લેવેં બસ(આગે) અભી ઉનકો(સબ) પતા ચલ જાવેગા﴾૬૬﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફૈલા દેતે હેં.
(૨) તો ઉન કાફીરોં ને અલ્લાહ તઆલા કે ખાલીક હોને કા ઇકરાર કર લીયા ઉસ પર.
(૩) કે ઉસમેં થોડી દેર મઝા આતા હે.
(૪) તો દુનિયા કે થોડે દિન કે મઝે કે ખાતિર આખિરત કો બરબાદ ન કરતે.

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا اٰمِنًا وَّيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ۭ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَكْفُرُوْنَ ﴿٦٧﴾
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاۗءَهٗ ۭ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٨﴾ وَالَّذِيْنَ
جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۭ وَاِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٦٩﴾

કયા ઉન કાફિરોં ને યે નહીં દેખા કે હમને હરમ કો અમન કી જગહ બનાયા; હાલાં કે લોગ ઉન (હરમવાલોં) કે આસ પાસ સે ઉચક લિયે જાતે હેં(૧) કયા ફિર ભી બાતિલ (યાની જુઠે મઅબૂદ) કો વો લોગ માનતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કી નાશુક્રી કરતે હેં?﴿૬૭﴾ ઔર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા પર જુઠ બાંધે યા જબ સચ્ચી બાત ઉસકો પહોંચી તો ઉસકો જુઠલાએ, કયા જહન્નમ મેં (ઐસે) કાફિરોં કા ઠીકાના નહીં હે? (યકીનન હે)﴿૬૮﴾ ઔર જીન લોગોં ને હમારે વાસ્તે મેહનત કી(૨) હમ ઉનકો હમારે રાસ્તોં પર ઝરૂર પહોંચા દેંગે(૩) ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો નેકી કરનેવાલોં કે સાથ હેં﴿૬૯﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હાલાં કે ઉનકે અતરાફ કી જગહોં સે લોગોં કો મારકર નિકાલા જા રહા હે(લુટે ઔર મારે જા રહે હેં.

નૂકતા : હરમ કી નિસ્બત પર અહલે મક્કા વાલો કે લીયે બહોત સારે ખુસૂસી ઇન્આમાત હેં. ઇસી તરહ દીની નિસ્બત પર અલ્લાહ તઆલા ને હમ લોગોં કો ભી બહોત નવાઝ રખ્ખા હે, અલ્લાહ તઆલા ઉસકી કદર કરને કી તૌફીક અતા ફરમાએ.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હમારે વાસ્તે તકલીફ ઉઠાઇ (તિસરા તર્જુમા)હમારે ખાતિર કોશીશ કી.

(૩) દીન કી ખાતિર મેહનત કી બરકત સે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હક કી તરફ રેહબરી હોતી હે, ખાસ કર હક ઔર બાતિલ મેં ઇલ્તીબાસ હો વહાં અલ્લાહ તઆલા ઉન લોગોં કો હક પર ચલાતે હેં ઔર જન્નત કી મંઝીલ ભી આસાન હો જાતી હે, જો ઇલમ પર અમલ કરને મેં મેહનત કરતે હેં ઉન પર અલ્લાહ તઆલા દુસરે ઉલૂમ ખોલતે હેં ઔર અમલ ભી આસાન હો જાતા હે.

સૂરએ રૂમ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસમેં (૬૦) આયતેં હેં. સૂર-એ-ઈન્શિકાક કે બાદ ઔર સૂર-એ-અન્કબુત સે પેહલે (૮૪) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

રૂમ કે ઈસાઇ લોગ ભવિષ્ય મેં જીત જાવેંગે ઈસ ખુશખબરી કો ઈસ સૂરત મેં હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કે નબી હોને કી દલીલ કે તોર પર બયાન કિયા ગયા હે.

ઈસ સૂરત કી આયત : فَسُبۡحٰنَ اللّٰهِ حِيۡنَ تُمۡسُوۡنَ કી ફઝીલત : હદીસ શરીફ મેં હે કે જો શખ્સ યે આયતેં સુબહ કે વક્ત પઢ લે તો જો ભી ઉસસે (વઝીફા) છૂટ ગયા ઉસ કા સવાબ મીલ જાવેગા ઔર જો શામકો યે આયતેં પઢ લેવે ઉસકો ભી છૂટે હુવે વઝાઈફ કા સવાબ મિલ જાએગા. (અબૂ દાવૂદ: ૨/૬૯૨) (મસ્નૂન વઝાઈફ : સફા-૨૭)

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કે એક સહાબી ફરમાતે હેં કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ ને ફજર કી નમાઝ મે સૂર-એ-રૂમ પઢી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કો મુશાબહત લગ ગઇ નમાઝ સે ફારીગ હોકર ફરમાયા કે "કુછ લોગો કા કયા હાલ હે કે હમારે સાથ નમાઝ પઢતે હેં તહારત (પાકી) અચ્છી તરહ નહી કરતે હેં યહી લોગ હમ કો શુબા મે ડાલ દેતે હે.

મુશાબહત લગ જાના : એક જેસે દિખાઈ દેને વાલે દૂસરી આયત કે અલ્ફાઝ મેં ચલે ગએ ઔર દૂસરી જગહ સે પઢને લગે.

શુબા : શક, શંકા. જેસા યહાં પર શક હો ગયા ઔર દૂસરી જગહ સે પઢને લગે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ۝

الٓمّٓ ۝١ غُلِبَتِ الرُّوۡمُ ۝٢ فِیۡۤ اَدۡنَی الۡاَرۡضِ وَهُمۡ مِّنۡۢ بَعۡدِ غَلَبِهِمۡ سَیَغۡلِبُوۡنَ ۝٣ فِیۡ بِضۡعِ سِنِیۡنَ ۬ؕ لِلّٰهِ الۡاَمۡرُ مِنۡ قَبۡلُ
وَمِنۡۢ بَعۡدُ ؕ وَیَوۡمَئِذٍ یَّفۡرَحُ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ ۝٤ بِنَصۡرِ اللّٰهِ ؕ یَنۡصُرُ مَنۡ یَّشَآءُ ؕ وَهُوَ الۡعَزِیۡزُ الرَّحِیۡمُ ۝٥ وَعۡدَ اللّٰهِ ؕ لَا
یُخۡلِفُ اللّٰهُ وَعۡدَهٗ وَلٰکِنَّ اَکۡثَرَ النَّاسِ لَا یَعۡلَمُوۡنَ ۝٦ یَعۡلَمُوۡنَ ظَاهِرًا مِّنَ الۡحَیٰوۃِ الدُّنۡیَا ۚۖ وَهُمۡ عَنِ الۡاٰخِرَۃِ هُمۡ
غٰفِلُوۡنَ ۝٧ اَوَلَمۡ یَتَفَکَّرُوۡا فِیۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ ۟ مَا خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ وَمَا بَیۡنَهُمَاۤ اِلَّا بِالۡحَقِّ وَاَجَلٍ مُّسَمًّی ؕ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે,જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓمّٓ (અલિફ-લામ-મીમ) ﴿૧﴾(હિજાઝ કે) કરીબ કે મુલ્ક મેં રૂમી લોગ હાર ગએ [૧] ﴿૨﴾ઔર વો અપને (ઈસ) હાર જાનેકે બાદ થોડી મુદ્દત કે બાદ જીત જાએંગે ﴿૩﴾ ચંદ સાલોં મેં [૨] (હાર જાને સે) પેહલે ભી ઔર બાદ મેં ભી સારા ઈખ્તિયાર (અધિકાર) અલ્લાહ તઆલા હી કે હાથ મેં હે ઔર ઈસ (જીત જાને કે) દિન મુસલમાન (ઈસ પેશીનગોઈ [ભવિષ્યવાણી] કે સચ્ચી નિકલને પર) બહૂત ખૂશ હોંગે [૩] ﴿૪﴾ (જીત તો) અલ્લાહ તઆલા (હી) કી મદદ સે (મિલતી હે) વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકી ચાહતે હેં મદદ કરતે હેં [૪] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) તો બડે ઝબરદસ્ત, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૫﴾ યે અલ્લાહ તઆલા કા વાદા હો ચુકા, અલ્લાહ તઆલા અપને વઅદે કે ખિલાફ નહીં કરતે, લેકિન બહુત સારે લોગ જાનતે હી નહીં હેં ﴿૬﴾ વો લોગ દુનિયાકી ઝિંદગી કે (થોડે સે) ઝાહિર હી કો જાનતે હેં ઔર વો લોગ આખિરત કી તરફ સે બિલ્કુલ ગફલત મેં પડે હેં ﴿૭﴾ ક્યા ઉન્હોંને અપને દિલોં મેં (યે) ધ્યાન નહીં કિયા કે અલ્લાહ તઆલાને આસમાન ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉનકે દરમિયાન મેં હે વો બિલ્કુલ ઠીક (સહીહ મકસદ કે લિયે) ઔર એક મુકર્રર (નક્કી) વક્ત તક હી કે લિયે પેદા કિયા.

---

[૧] રૂમ કે ઈસાઈ અહેલે કિતાબ હોને કી વજહ સે મુસલમાનો જેસે સમજે જાતે થે ઈરાન કે આગ કે પુજારી મક્કા કે કાફિરો જેસે સમજે જાતે થે રૂમી લોગ ઈરાનીઓ કે સામને હાર ગએ. દોબારા જીતને કી કોઈ શકયતા નહી થી. લેકિન કુરઆન કે ઝરીયે અલ્લાહ તઆલા ને બચાયા રૂમી ફીર સે જીત જાવેંગે ઔર ચંદ સાલો મેં એસા હી હુવા.

[૨] તીન સાલસે લે કર નવ સાલ કે અંદર જીત જાવેંગે.

[૩] જબ ઈસ જીત કી ખબર આઈ તબ મુસલમાન બદર કી લડાઈ મેં જીત સે ભી ખુશ થે.

[૪] (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા અપની મદદ સે જિસકો ચાહતે હેં ઉસકો મદદ કરતે હેં.

وَاِنَّ كَثِيۡرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِ رَبِّهِمۡ لَكٰفِرُوۡنَ۝۸ اَوَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَيَنۡظُرُوۡا كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيۡنَ
مِنۡ قَبۡلِهِمۡ ؕ كَانُوۡۤا اَشَدَّ مِنۡهُمۡ قُوَّةً وَّاَثَارُوا الۡاَرۡضَ وَعَمَرُوۡهَاۤ اَكۡثَرَ مِمَّا عَمَرُوۡهَا وَجَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُمۡ
بِالۡبَيِّنٰتِ ؕ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظۡلِمَهُمۡ وَلٰـكِنۡ كَانُوۡۤا اَنۡفُسَهُمۡ يَظۡلِمُوۡنَؕ۝۹ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِيۡنَ اَسَآءُوا السُّوۡۤاٰى اَنۡ
كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَكَانُوۡا بِهَا يَسۡتَهۡزِءُوۡنَ۝۱۰ ع
اَللّٰهُ يَبۡدَؤُا الۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيۡدُهٗ ثُمَّ اِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ۝۱۱ وَيَوۡمَ تَقُوۡمُ السَّاعَةُ يُبۡلِسُ الۡمُجۡرِمُوۡنَ۝۱۲

ઔર યકીનન બહુત સારે લોગ અપને રબકી મુલાકાત કો માનતે હી નહીં હેં ﴿૮﴾ ક્યા વો (કાફિર લોગ) ઝમીન મેં ચલતે ફિરતે નહીં કે ઉનસે પેહલે જો (કાફિર લોગ) થે ઉનકા અંજામ કેસા હુવા ઈસકો દેખતે ? વો (પેહલે લોગ) તાકત મેં ઈન (મવજૂદ) લોગોંસે ઝિયાદહ મઝબૂત થે ઔર ઉન્હોંને ઝમીન કો જોતા [૧] ઔર જીતના (આજકે) ઈન કાફિરોંને ઝમીન કો આબાદ કર રખા હે ઉન (પેહલે) કાફિરોં ને ઈસ સે ભી ઝિયાદહ ઈસ (ઝમીન) કો આબાદ કર રખા થા. [૨] ઔર ઉનકે પાસ ઉનકે પયગમ્બર ખુલી હુઈ નિશાનીયોં કો લેકર પહુંચે, સો અલ્લાહ તઆલા કી યે શાન નહીં હે કે ઉન પર જુલ્મ કરેં,લેકિન વો ખુદ હી અપની જાનોં પર જુલ્મ કરનેવાલે થે ﴿૯﴾ ફિર જિન લોગોં ને બુરે કામ કિયે થે ઉનકા અંજામ બુરા હુવા, ઈસલિયે કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો જુઠ્લાયા થા, ઔર વો ઉસકે સાથ મઝાક કરતે થે ﴿૧૦﴾

અલ્લાહ તઆલા હી મખ્લૂક કો પેહલી બાર પેદા કરતે હેં, ફિર દોબારા ભી ઉસકો પેદા કરેંગે, ફિર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમ વાપસ બુલાએ જાઓગે ﴿૧૧﴾ ઔર જિસ દિન કયામત કાઈમ હોગી મુજરીમ લોગ માયૂસ હો કરકે રહ જાએંગે [3] ﴿૧૨﴾

[૧] યાની ઉન્હોંને ઝમીન મેં ખેતી કી ઔર ઝમીન કો ખેતી સે આબાદ કીયા.

[૨] યાની ઈનસે પેહલે કાફિરોંને ઝમીન મેં આજ કે કાફિરોં સે ભી ઝિયાદહ ખેતી કી થી ઔર ઉન્હોંને ઝમીન કો આજ કે કાફિરોં સે ભી ઝિયાદહ આબાદ કિયા થા.

[3] (દુસરા તર્જુમા) મુજરીમ લોગ ઉમ્મીદ તોડ દેંગે.

وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ مِّنْ شُرَكَآىِٕهِمْ شُفَعٰٓؤُا وَكَانُوْا بِشُرَكَآىِٕهِمْ كٰفِرِيْنَ۝۱۳ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَىِٕذٍ يَّتَفَرَّقُوْنَ۝۱۴
فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَهُمْ فِيْ رَوْضَةٍ يُّحْبَرُوْنَ۝۱۵ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآئِ
الْاٰخِرَةِ فَاُولٰٓىِٕكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُوْنَ۝۱۶ فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ حِيْنَ تُمْسُوْنَ وَحِيْنَ تُصْبِحُوْنَ۝۱۷ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَّحِيْنَ تُظْهِرُوْنَ۝۱۸ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا ؕ وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُوْنَ۝۱۹ ع
وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَآ اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُوْنَ۝۲۰

ઔર ઉનકે શરીકોં મેં સે કોઈ ભી ઉનકી સિફારીશ કરનેવાલા નહીં હોગા ઔર વો ખુદ અપને (માને હુએ) શરીકોં કા ઈન્કાર કરેંગે ﴾૧૩﴿ ઔર જિસ દિન કયામત કાઈમ હોગી ઉસ દિન સબ લોગ જુદા-જુદા હો જાએંગે [૧] ﴾૧૪﴿ સો, જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર નેક કામ કિયે સો વો લોગ (જન્નત કે) બાગ મેં એસે ખુશ હોંગે કે (ખુશી) ઉનકે ચેહરોં સે ફૂટ રહી હોગી ﴾૧૫﴿ ઔર જીન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર હમારી આયતોં કો ઔર આખિરત કી મુલાકાત કો જુઠલાયા સો વહી લોગ અઝાબ મેં પકડે જાએંગે ﴾૧૬﴿ સો જબ તુમ લોગ શામ કરો ઔર જબ તુમ સુબહ કરો [૨] તબ અલ્લાહ તઆલા કા પાક હોના બયાન કરો [૩] ﴾૧૭﴿ ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે તમામ તા’રીફ હે આસમાનોં મેં ઔર ઝમીન મેં ઔર શામ કો ઔર દોપહર કે વક્ત ﴾૧૮﴿ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઝિન્દા કો મુર્દા સે નિકાલતે હેં ઔર મુર્દા કો ઝિન્દા સે નિકાલતે હેં ઔર ઝમીન કો ઉસકે મુર્દા હોને (યાની સુખ કર બંજર હોને) કે બાદ ઝિન્દા (હરા ભરા) કરતે હેં, ઈસીતરહ તુમ લોગ ભી (કયામત કે દિન કબ્રોં સે) નિકાલે જાઓગે ﴾૧૯﴿ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે યે હે કે ઉસને તુમકો મિટ્ટી સે પેદા કિયા, ફિર તુમ દેખતે હી દેખતે ઈન્સાન બનકર (ઝમીન મેં હર તરફ) ફૈલે હુએ હો ﴾૨૦﴿

---

[૧] બદલા લેને કે લિયે અલગ-અલગ કિસ્મોં મેં બાંટ દિયે જાએંગે.

[૨] ઈસ્લામી તરતીબ મેં રાત પેહલે, દિન બાદ મેં ઈસકી તરફ ભી ઈશારા નિકલા.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) પાક અલ્લાહ તઆલા કો યાદ કરો.

وَمِنْ اٰيٰتِهٖۤ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْۤا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَّوَدَّةً وَّرَحْمَةً ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۱﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ خَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَاَلْوَانِكُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّلْعٰلِمِيْنَ ﴿۲۲﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَآؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿۲۳﴾
وَمِنْ اٰيٰتِهٖ يُرِيْكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَّطَمَعًا وَّيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَيُحْيٖ بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖۤ اَنْ تَقُوْمَ السَّمَآءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهٖ ؕ

ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે યે હે કે તુમહારે (ફાઈદે કે) લિયે તુમ હી મેં સે બીવીયાં બનાઈ, [૧] તાકે તુમ ઉનકે પાસ જાકર સુકુન (યાની ચેન) હાસિલ કરો ઔર ઉસને તુમહારે (યાની મીયાં-બીવી કે) દરમિયાન મુહબ્બત ઔર રહમત (યાની હમદર્દી) કે જઝબાત પેદા કર દિયે. યકીનન ઈસમેં જો લોગ ધ્યાન કરતે હેં એસી કોમ કે લિયે બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૨૧﴾ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે આસમાનોં ઔર ઝમીન કો બનાના હે ઔર તુમહારી ઝબાન (યાની બોલીયાં) ઔર તુમહારે રંગ કા જુદા-જુદા હોના (ભી) હે,યકીનન ઈસમેં જાનને (યા સમજને) વાલોં કે લિયે બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૨૨﴾ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે તુમહારા રાત ઔર દિનકે વક્ત મેં સોના ઔર તુમહારા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે ફઝલ (યાની હલાલ રોઝી) કો તલાશ કરના હે જો લોગ સુનતે હેં યકીનન ઉનકે લિયે ઈસમેં બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૨૩﴾ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે યે હે કે વો તુમકો (ચમકતી હુઈ) બિજલી દિખલાતે હેં જિસસે (ગિરને કા) ડર ભી લગતા હે ઔર (બારિશ કી) ઉમ્મીદ ભી હોતી હે ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) આસમાન સે પાની બરસાતે હેં, ફિર ઉસકે ઝરીયે ઉસ (ઝમીન) કે મુર્દા (યાની સૂખી) હો જાને કે બાદ ઉસકો ઝિન્દા કર દેતે હેં [૨], જો લોગ સોચતે હેં [૩] ઉનકે લિયે ઈસમેં યકીનન બડી નિશાનીયાં હેં ﴿૨૪﴾ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે હે કે આસમાન ઔર ઝમીન ઉસકે હુકમ સે કાઈમ (ખડે) હે.

[૧] અપને જેસે ઈન્સાન હી મેં સે જોડા (મિયાં બીવી) હોના ભી નેઅમત હે.

[૨] યાની હરી-ભરી કર દેતે હેં.[૩] (દુસરા તર્જુમા) જો લોગ અકલ સે કામ લેતે હેં.

ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً ۖۗ مِّنَ الْاَرْضِ ۖۗ اِذَآ اَنْتُمْ تَخْرُجُوْنَ ﴿٢٥﴾ وَلَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ﴿٢٦﴾
وَهُوَ الَّذِيْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ وَهُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِ ؕ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ﴿٢٧﴾

ضَرَبَ لَكُمْ مَّثَلًا مِّنْ اَنْفُسِكُمْ ؕ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَآءَ فِيْ مَا رَزَقْنٰكُمْ فَاَنْتُمْ
فِيْهِ سَوَآءٌ تَخَافُوْنَهُمْ كَخِيْفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿٢٨﴾ بَلِ اتَّبَعَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْٓا
اَهْوَآءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ فَمَنْ يَّهْدِيْ مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ ؕ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٢٩﴾

ફિર જબ વો તુમકો (કયામત કે દિન) પુકાર કર ઝમીન સે બુલાએંગે તબ તુમ સબ (પુકારતે હી ઝમીન સે) નિકલ પડોગે. ﴾૨૫﴿ ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો સબ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી માલિકી મેં હે,સબ કે સબ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે (હુકમ કે) પાબંદ હેં. ﴾૨૬﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) જો મખ્લૂક કો પેહલી બાર પૈદા કરતે હેં,ફિર વો ઉસ (મખ્લૂક) કો દોબારા પૈદા કરેંગે ઔર વો (સબ) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) પર બહુત આસાન હે,[૧] ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી શાન આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં સબ સે ઊંચી હે,ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત હેં,બડે હિકમત વાલે હેં. ﴾૨૭﴿

વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો તુમહારે હી અપને હાલાત મેં સે એક (અજીબ) મિસાલ દેતે હેં કે જો રિઝક હમને તુમકો દિયા હે ક્યા તુમહારી માલિકી કે ગુલામોં મેં સે કોઈ ઉસમેં તુમહારા શરીક હે ? કે (જિસકે નતીજે મેં હમારી દી હુઈ રોઝી મેં) તુમ ઔર વો (ગુલામ) ઉસમેં બરાબર (ભાગીદાર) હો કે તુમ ઉન (ગુલામોં) સે (કારોબાર મેં) ઈસતરહ ડરો જૈસે તુમ આપસ મેં એકદુસરે (યાની અપને ખુદ કે ભાગીદાર) સે ડરતે હો,ઈસીતરહ હમ આયતોં કો ખોલખોલ કર બયાન કરતે હેં,એસે લોગોં કે લિયે જો સમજતે હેં. ﴾૨૮﴿ બલ્કે ઝાલિમ લોગ બગેર સમજે (બગેર દલીલ કે) અપની ખ્વાહિશ પર ચલતે હેં, જિસકો અલ્લાહ તઆલા (ઉસકી જીદ કી વજહ સે) ગુમરાહ કર દેવેં ઉસકો કૌન હિદાયત પર લા સકતા હે ? ઔર ઉન લોગોં કે લિયે કોઈ મદદ કરને વાલે નહીં હે. ﴾૨૯﴿

---

[૧] ઈન્સાન ઔર જીન્નાત કી સમજ કે એતેબાર સે યે બાત કહી ગઈ હે વરના અલ્લાહ તઆલા કે લિયે પેહલી મરતબા પૈદા કરના ભી આસાન હે.

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ حَنِيْفًا ؕ فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتِىْ فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ؕ لَا تَبْدِيْلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ ۙ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۰﴾ۙ مُنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ وَاتَّقُوْهُ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُوْنُوْا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۳۱﴾ۙ مِنَ
الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا دِيْنَهُمْ وَكَانُوْا شِيَعًا ؕ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُوْنَ ﴿۳۲﴾ وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ
مُّنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَآ اَذَاقَهُمْ مِّنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿۳۳﴾ۙ لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ؕ فَتَمَتَّعُوْا ۥ وقفة
فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۴﴾

સો તુમ અપના મુંહ (યાની રૂખ સીધે રાસ્તે પર) એક તરફ રેહતે હુવે (સચ્ચે) દીન કી તરફ સીધા રખો, અલ્લાહ તઆલા કી બનાઈ હુઈ ફિતરત (યાની કાબિલિયત ઔર સલાહિયત) પર ચલો, જિસ પર ઉસને લોગોં કો પૈદા કિયા,[૧] અલ્લાહ તઆલા કે બનાએ હુએ કો કોઈ નહીં બદલ સકતા,યહી સહીહ દીન હે,[૨] લેકિન બહુત સારે લોગ જાનતે નહીં હેં. ﴾૩૦﴿ (દીને ઈસ્લામ પર ઈસતરહ અમલ કરતે રહો કે) ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમહારા પૂરા ધ્યાન હો ઔર તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) સે ડરો ઔર તુમ નમાઝ કો કાઈમ કરો ઔર તુમ શિર્ક કરનેવાલોં મેં સે મત બનો. ﴾૩૧﴿ વો કે જીન લોગોં ને અપને દીન કો ટુકડે ટુકડે કર ડાલા ઔર અલગ અલગ ફિરકોં (જમાઅતોં) મેં હો ગએ,હર ફિરકે વાલે અપને અપને તરીકોં પર ઈતરાતે હેં.[૩] ﴾૩૨﴿ ઔર જબ લોગોં કો કોઈ તકલીફ પહુંચ જાતી હે તો અપને રબ હી કી તરફ પૂરા ધ્યાન લગાકર ઉસી કો પુકારને લગતે હેં, ફિર જબ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો અપની તરફસે કિસી રહમત કા મઝા ચખા દેતે હેં તબ હી ઉનમેં સે કુછ લોગ અપને રબ કે સાથ શિર્ક કરને લગતે હેં. ﴾૩૩﴿ જિસકા નતીજા યે હે કે હમને જો કુછ (નેઅમતેં) ઉનકો દી થી ઉસકા ઈન્કાર કરેં,[૪] સો (થોડે દિન) તુમ મઝે ઊડા લો, સો બહુત જલ્દી તુમકો (સબકુછ) પતા ચલ જાએગા. ﴾૩૪﴿

[૧] હર ઈન્સાન પેદાઈશ સે અલ્લાહ તઆલા કો માનને વાલા હોતા હે યે ફિતરતે ઈસલામ હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) યહી સીધા રાસ્તા હે.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) અપને અપને તરીકોં પર મસ્ત હેં.

[૪] (યાની) નાશુક્રી કરતે હેં, ઔર યું કહતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને કુછ નહીં દિયા.

اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوْا بِهٖ يُشْرِكُوْنَ﴿۳۵﴾ وَاِذَآ اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوْا بِهَا ؕ وَاِنْ
تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ اِذَا هُمْ يَقْنَطُوْنَ﴿۳۶﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ اِنَّ
فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ﴿۳۷﴾ فَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَالْمِسْكِيْنَ وَابْنَ السَّبِيْلِ ؕ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ
وَجْهَ اللّٰهِ ۫ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ﴿۳۸﴾ وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ رِّبًا لِّيَرْبُوَا۟ فِيْٓ اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوْا عِنْدَ اللّٰهِ ۚ وَمَآ
اٰتَيْتُمْ مِّنْ زَكٰوةٍ تُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُوْنَ﴿۳۹﴾

ક્યા હમને ઉનકે ઉપર કોઈ દલીલ (યાની કિતાબ) ઉતારી હે કે વો (દલીલ) અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક કરને કો કહતી હો ?[૧] ﴾૩૫﴿ઔર જબ હમ લોગોં કો રહમત કા મઝા ચખાતે હેં તો ઈસપર વો ઈતરાને (યાની ઝિયાદહ ખુશ હોને) લગતે હેં ઔર ઉનકે હાથોં ને જો (બુરે) કામ કરકે આગે ભેજે હેં ઉસકી વજહ સે અગર કોઈ બુરાઈ (યા મુસીબત) ઉન પર આ પડે તબ વો નાઉમ્મીદ હોકર રહ જાતે હેં ﴾૩૬﴿ ક્યા ઉન લોગોં ને નહીં દેખા કે અલ્લાહ તઆલા જિસકે લિયે ચાહતે હેં રિઝક ફૈલા દેતે હેં[૨] ઔર (જિસકો ચાહતે હેં) કમ દેતે હેં,ઈમાન લાનેવાલી કૌમ કે વાસ્તે યકીનન ઈસમેં બડી નિશાનીયાં હેં ﴾૩૭﴿ સો તુમ રિશ્તેદારોં કો ઔર મિસ્કીન કો ઔર મુસાફિર કો ઉનકા હક દિયા કરો,જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી ચાહતે હેં,ઉનકે લિયે યે બહુત અચ્છા હે ઔર વહી લોગ ફલાહ યાની (કામિયાબી) પાનેવાલે હેં. ﴾૩૮﴿ ઔર જો સૂદ (વ્યાજ) તુમ દેતે હો[3] કે વો લોગોં કે માલ મેં (મિલકર) ઝિયાદહ હો જાવે વો અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક તો ઝિયાદહ નહીં હોગા.[૪] ઔર જો ઝકાત તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે દેતે હો સો ઐસા કરનેવાલે લોગ (અપને માલ ઔર સવાબ કો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ) બઢાને વાલે હેં. ﴾૩૯﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) જો દલીલ (શિર્ક કરને કો) બોલ રહી હો યાની ઉસ દલીલ સે પતા ચલતા હો કે શિર્ક કરો.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઝિયાદહ દેતે હેં.

[3] (દુસરા તર્જુમા) ઔર સૂદ (વ્યાજ) પર જો તુમ દેતે હો.

[૪] સુરત મક્કી હે,ઈસલિયે સૂદ (વ્યાજ) કી બુરાઈ કી ગઈ હે, વ્યાજ હરામ હોને કા હુકમ હિજરત કે બાદ આયા, ઈસીતરહ શાદીયાં ઔર દુસરે મૌકે પર જો કુછ દેતે હેં ઉનમેં બહુત સી મરતબા આમ તોર પર સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કા ઈરાદા નહીં હોતા, બલ્કે આઈન્દહ બદલા ઝિયાદહ મિલેગા ઐસા ખયાલ હોતા હૈ, ઈસલિયે વો બુરી રસ્મ કી બુરાઇ ભી ઈસ આયત સે માલૂમ હોતી હે નિકલતી હે.

اَللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ یُمِیْتُكُمْ ثُمَّ یُحْیِیْكُمْ ؕ هَلْ مِنْ شُرَكَآىِٕكُمْ مَّنْ یَّفْعَلُ مِنْ ذٰلِكُمْ مِّنْ شَیْءٍ ؕ
سُبْحٰنَهٗ وَ تَعٰلٰی عَمَّا یُشْرِكُوْنَ۠﴿۴۰﴾ ع
ظَهَرَ الْفَسَادُ فِی الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ اَیْدِی النَّاسِ لِیُذِیْقَهُمْ بَعْضَ الَّذِیْ عَمِلُوْا لَعَلَّهُمْ
یَرْجِعُوْنَ﴿۴۱﴾ قُلْ سِیْرُوْا فِی الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَیْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلُ ؕ كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِیْنَ﴿۴۲﴾
فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّیْنِ الْقَیِّمِ مِنْ قَبْلِ اَنْ یَّاْتِیَ یَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ یَوْمَىِٕذٍ یَّصَّدَّعُوْنَ﴿۴۳﴾

અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત તો વો હે જિસને તુમકો પૈદા કિયા,ફિર તુમકો ઉસ ને રોઝી દી, ફિર તુમકો (દુનિયા મેં) મૌત દેંગે,ફિર તુમકો (કયામત કે દિન દોબારા) ઝિન્દા કરેંગે, ક્યા તુમહારે (ખુદ કે બનાએ હુવે) શરીકોં મેં સે કોઈ હે જો ઈન કામોં મેં સે કોઈ કુછ ભી કર સકતા હો ? ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી ઝાત તો પાક હે,ઔર યે લોગ જો શિર્ક કરતે હેં ઉસસે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી ઝાત બહુત દૂર હે. ﴾૪૦﴿

લોગોં ને અપને હાથોં સે જો (બુરે) કામ કર રખે હેં ઉસકી ઉસકી વજહ સે ઝમીન ઔર સમંદર મેં ફસાદ [૧] ફૈલ ગયા હે,તાકે ઉન્હોંને જો કામ કિયે હેં વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનમેં સે કુછ કામોં કા [૨] ઉનકો મઝા ચખા દેવેં,તાકે વો (ગુનાહોં કે કામોં સે) રુક જાવેં ﴾૪૧﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો કે:તુમ ઝમીન મેં ચલફિર કરકે દેખો જો પેહલે લોગ થે ઉનકા અંજામ કૈસા હુવા ? ઉનમેં કે બહુત સારે મુશરીક થે. ﴾૪૨﴿ લિહાઝા તુમ તુમહારા રૂખ સહીહ દીન (યાની ઈસ્લામ) પર કાઈમ રખો,ઉસ દિન કે આને સે પેહલે જો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ટલને વાલા નહીં હે [૩] ઉસ દિન લોગ (બદલે કે એઅતેબાર સે) અલગ અલગ હો જાએંગે [૪] ﴾૪૩﴿

---

[૧] યાની બલાએં જૈસે દુકાળ, વબાઈ (ચેપ) લગને વાલી બિમારીયાં, આગ લગજાના, બરકત ખત્મ હોજાના, નફાવાલી ચીઝોં મેં નફા કમ નુકસાન ઝિયાદહ હોને લગે.

[૨] સબ બુરે આ’માલ કી સઝા હોને લગે તો કોઈ ઝિન્દા હી ન રહે.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) જિસકા આના અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ટલને વાલા નહીં હે.

[૪] યાની કોઈ જન્નત મેં ઔર કોઈ જહન્નમ મેં જાએગા.

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗ ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِاَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُوْنَ ﴿٤٤﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْ
فَضْلِهٖ ۭ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٤٥﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ يُّرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرٰتٍ وَّلِيُذِيْقَكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَلِتَجْرِيَ الْفُلْكُ
بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٤٦﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَاۗءُوْهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا ۭ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٤٧﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ يُرْسِلُ الرِّيٰحَ فَتُثِيْرُ
سَحَابًا فَيَبْسُطُهٗ فِي السَّمَاۗءِ كَيْفَ يَشَاۗءُ وَيَجْعَلُهٗ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ ۚ فَاِذَآ اَصَابَ بِهٖ مَنْ يَّشَاۗءُ
مِنْ عِبَادِهٖٓ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿٤٨﴾

જિસને ભી કુફ્ર કિયા તો ઉસ કુફ્ર કા વબાલ ઉસપર પડેગા ઔર જિસને નેક કામ કિયે સો વો અપને હી ફાઈદે કે લિયે તૈયારી કર રહે હેં. ﴿૪૪﴾ જિસકે બદલે મેં જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર નેક કામ કિયે તો વો (અલ્લાહ તઆલા ઉન કા) અપને ફઝલ સે બદલા દેંગે, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) કુફ્ર કરનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે. ﴿૪૫﴾ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે યે હે કે વો (અલ્લાહ તઆલા) હવાઓં કો ચલાતે હેં,જો (બારિશ કી) ખુશખબરી લેકર આતી હેં,ઔર (હવા ઈસલિયે ભેજતે હેં) તાકે વો તુમકો અપની રહમત (યાની બારિશ) કા મઝા ચખાએ ઔર તાકે (હવા કે ઝરિયે) કશ્તી ઉનકે હુકમ સે (પાની મેં) ચલે ઔર તાકે તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા ફઝલ (યાની હલાલ રોઝી) હાસિલ કરો, ઔર તાકે તુમ શુક્ર અદા કરો. ﴿૪૬﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમસે પેહલે બહુત સારે રસૂલોં કો ઉનકી કૌમ કે પાસ ભેજા, ફિર વો (પયગમ્બર) ઉન (અપની કૌમોં) કે પાસ ખુલી નિશાનીયાં લેકર આએ (જબ ઉન્હોંને નહીં માના) તબ હમને ગુનેહગારોં સે બદલા લિયા ઔર ઈમાનવાલોં કી મદદ કરને કી હમને અં, ફિર વો (હવાએં) બાદલ કો ઉઠાતી હેં,ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસ તરહ ચાહતે હેં ઉસ (બાદલ) કો આસમાન (યાની ખુલી ફિઝા) મેં ફેલાતે હેં, ઔર ઉસકો કઈ તહોં (યાની પડ વાલી ઘટા) મેં બનાકર રખતે હે, ફિર તુમ દેખતે હો કે બારિશ ઉન (બાદલોં) કે દરમિયાન સે બરસતી હે, ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસ (બારિશ) કો અપને બંદો મેં સે જિનકો ચાહતે હેં ઉનકો પહુંચા દેતે હેં તબ વો બંદે ખુશીયાં મનાને લગતે હેં. ﴿૪૮﴾

ફિઝા : ઝમીન આસમાન કે બીચ ખાલી જગહ, અવકાશ

وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلِ اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِّنْ قَبْلِهٖ لَمُبْلِسِيْنَ ﴿٤٩﴾ فَانْظُرْ اِلٰٓى اٰثٰرِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا ؕ اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٥٠﴾ وَلَئِنْ اَرْسَلْنَا رِيْحًا فَرَاَوْهُ مُصْفَرًّا لَّظَلُّوْا مِنْۢ بَعْدِهٖ
يَكْفُرُوْنَ ﴿٥١﴾ فَاِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿٥٢﴾ وَمَآ اَنْتَ بِهٰدِ الْعُمْيِ عَنْ
ضَلٰلَتِهِمْ ؕ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿٥٣﴾ ع ۱۳ ۸

اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ مِّنْ ضُعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْۢ بَعْدِ ضُعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْۢ بَعْدِ قُوَّةٍ ضُعْفًا وَّشَيْبَةً ؕ
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْقَدِيْرُ ﴿٥٤﴾

હાલાંકે ઈસ સે પેહલે જબતક ઉન પર વો (બારિશ) નહીં બરસાઈ ગઈ થી તો વો બિલ્કુલ હી નાઉમ્મીદ હો ગએ થે. ﴿૪૯﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કી રહમત કે નિશાનાત દેખો કે ઝમીન કે મુર્દા (યાની સુખી) હો જાને કે બાદ કિસ તરહ ઉસકો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઝિન્દા કરતે હેં,યકીનન વહી (અલ્લાહ તઆલા) મુર્દોંકો ઝિન્દા કરને વાલે હેં, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) તમામ ચીઝ પર કુદરત રખતે હેં. ﴿૫૦﴾ ઔર અગર હમ (નુકસાન પહુંચાને વાલી) હવા ચલાવેં જિસકી વજહ સે વો અપની ખેતી કો પીલી પડી હુઈ દેખેં તો ઉસકે બાદ વો લોગ નાશુક્રી કરને લગેં. ﴿૫૧﴾ સો યકીનન તુમ મુર્દો કો (અપની બાત) સુના નહીં સકતે ઔર બહરોં કો (અપને) પુકારને કી આવાઝ નહીં સુના સકતે (ખાસ તૌર પર) જબ વો પીઠ ફેર કર ભાગ રહે હોં. ﴿૫૨﴾ ઔર તુમ અંધો કો ઉનકી ગુમરાહી સે (નિકાલકર હિદાયત કે) રાસ્તે પર નહીં લા સકતે, તુમ તો સિર્ફ ઉન્હીં લોગોં કો અપની બાત સુના સકતે હો જો હમારી આયતોં પર ઈમાન લાએં.[૧] ફિર વો મુસલમાન (યાની માનને વાલે) હોતે હેં. ﴿૫૩﴾

અલ્લાહ તઆલા વો હેં જીન્હોંને તુમ કો (પેહલે) કમજોરી મેં પૈદા કિયા[૨] ફિર કમજોરી કે બાદ તાકત અતા કી, ફિર તાકત કે બાદ (દોબારા) કમજોરી ઔર બુઢાપા દિયા, વો જો ચાહતે હેં પૈદા કરતેં હેં ઔર વો (સબ કુછ) જાનતે હેં, બડી કુદરત વાલે હેં. ﴿૫૪﴾

---

[૧] ઈમાન, યકીન ઔર નબી કે હુકમ માનને કે સાથ કુર્આન ઔર નબી કા કલામ સુનના દુનિયા આખિરત મેં ફાઈદા દેતા હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) કમજોર હાલત મેં પૈદા કિયા.

وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ۙ مَا لَبِثُوْا غَيْرَ سَاعَةٍ ؕ كَذٰلِكَ كَانُوْا يُؤْفَكُوْنَ ۝ وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْعِلْمَ وَالْاِيْمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ اِلٰى يَوْمِ الْبَعْثِ ۫ فَهٰذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۝
فَيَوْمَئِذٍ لَّا يَنْفَعُ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ۝ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ
مَثَلٍ ؕ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِاٰيَةٍ لَّيَقُوْلَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُبْطِلُوْنَ ۝ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِ الَّذِيْنَ
لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِيْنَ لَا يُوْقِنُوْنَ ۝

ઔર જિસ દિન કયામત કાઈમ હોગી મુજરીમ લોગ કસમ ખાએંગે[૧] કે વો (દુનિયા યા બરઝખ મેં) એક ઘડી સે ઝિયાદહ નહીં ઠહરે, ઈસીતરહ (દુનિયા મેં ભી) યે લોગ ઉલ્ટે ચલા કરતે થે.[૨] ﴾૫૫﴿ ઔર જિન લોગોં કો ઈલ્મ (યાની સમજ) ઔર ઈમાન દિયા ગયા થા વો જવાબ દેંગે: તુમ અલ્લાહ તઆલા કી લીખી હુઈ તકદીર કે મુતાબિક દુસરી મરતબા ઝિન્દા હોને કે દિન તક (બરઝખ મેં) રહે હો, સો દુસરી મરતબા ઝિન્દા હોને કા દિન યહી હે, લેકિન તુમ લોગ (દુનિયા મેં) ઈસકો જાનતે (યાની માનતે) નહીં થે. ﴾૫૬﴿ સો ઉસ દિન ઝાલિમોં કો ઉનકા મઅઝિરત કરના (યાની બહાના કરના મજબૂર બતાના) કોઈ ફાઈદા નહીં દેગા ઔર ઉનકો યે નહીં કહા જાએગા કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી નારાઝગી કો દૂર કરો ﴾૫૭﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઈસ કુર્આન મેં લોગોં કો સમજાને કે લિયે હર તરહ કે (અચ્છે અચ્છે) મઝામીન (યાની બાતેં) બયાન કર દિયે.ઉન લોગોં કી હાલત યે હે કે અગર (ઉનકી ચાહત કે મુતાબિક) કોઈ (ભી) નિશાની તુમ ઉનકે પાસ લે આઓ, ફિર ભી યે કાફિર લોગ યહી કહેંગે કે તુમ સબ (યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ ઔર મુસલમાન મિલકર) જૂઠ બના લાએ હો ﴾૫૮﴿ ઈસીતરહ જો લોગ માનતે નહીં હેં અલ્લાહ તઆલા ઉનકે દિલોં પર મુહર લગા દેતે હેં. ﴾૫૯﴿ (એ નબી !) સો તુમ સબ્ર કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા (સચ્ચા) વાદા હે ઔર જો લોગ યકીન નહીં રખતે ઉનકી વજહ સે તુમ ઢીલે મત પડ જાઓ.[૩] ﴾૬૦﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ગુનેહગાર લોગ ઈસ બાત પર કસમ ખાએંગે.

[૨] યાની કયામત કે આને હી કા ઈન્કાર કરતે થે.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) તુમ કો વો લોગ જો યકીન નહીં રખતે વો ઉખાડ ન દેવેં. (તીસરા તર્જુમા) ઓછા ન કર દેવેં. (ચોથા તર્જુમા) જો લોગ યકીન નહીં રખતે વો લોગ (તુમહારી શાન સે હટ કર હલ્કે કામ ઔર બાત પર) તુમકો ઉભાર ન દેવેં.

સૂર-એ-લુકમાન

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસમેં (૩૪) આયતેં હેં. સૂર-એ-સાફ્ફાત કે બાદ ઔર સૂર-એ-સબા સે પેહલે (૫૭) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં હઝરત લુકમાન (અલયહિસ્સલામ) કા વાકિઆ બયાન કિયા ગયા હે. કુછ આલિમોં ને આપકા નસબ (વંશવેલી) “લુકમાન ઈબ્ને બાઊર ઈબ્ને નાહૂર ઈબ્ને આઝર” બતાયા હે.

દુસરે કુછ આલીમોં ને : લુકમાન બિન ઊનકા બિન સન્દુન બતાયા હે.

ઔર કુછ આલીમોં ને : લુકમાન બિન સાર બિન સન્દુન બતાયા હે.

કુછ હઝરાત કેહતે હેં કે : હઝરત ઐયૂબ (અલયહિસ્સલામ) કે ભાન્જે યા ખાલા કે બેટે હેં.

યે ભી લીખા હે કે હબ્શી ગુલામ થે, સુથારી કા કામ યા દરજી કા કામ યા ચરવાહે કા કામ કરતે થે.સૂદાન કે રહનેવાલે થે,હઝરત ઐયૂબ (અલયહિસ્સલામ) સે ઈલ્મ હાસિલ કિયા,લંબી ઉમર પાઈ.હઝરત દાઉદ (અલયહિસ્સલામ) કા જમાના પાયા,હઝરત દાઉદ (અલયહિસ્સલામ) સે પેહલે બની ઈસરાઈલ કે કાઝી ઔર મુફ્તી થે,ઝિયાદહ મા’લૂમાત કે લિયે બંદા કી કિતાબ “દેખી હુઈ દુનિયા” તિસરા હિસ્સા મિસર કા સફરનામા દેખિયે .

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

الٓمّٓ ۚ﴿۱﴾ تِلۡكَ اٰيٰتُ الۡكِتٰبِ الۡحَكِيۡمِ ۙ﴿۲﴾ هُدًى وَّرَحۡمَةً لِّلۡمُحۡسِنِيۡنَ ۙ﴿۳﴾ الَّذِيۡنَ يُقِيۡمُوۡنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤۡتُوۡنَ الزَّكٰوةَ وَهُمۡ
بِالۡاٰخِرَةِ هُمۡ يُوۡقِنُوۡنَ ؕ﴿۴﴾ اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنۡ رَّبِّهِمۡ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ ﴿۵﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنۡ يَّشۡتَرِىۡ
لَهۡوَ الۡحَدِيۡثِ لِيُضِلَّ عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٍ ۖ وَّيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ مُّهِيۡنٌ ﴿۶﴾ وَاِذَا تُتۡلٰى عَلَيۡهِ
اٰيٰتُنَا وَلّٰى مُسۡتَكۡبِرًا كَاَنۡ لَّمۡ يَسۡمَعۡهَا كَاَنَّ فِىۡۤ اُذُنَيۡهِ وَقۡرًا ۚ فَبَشِّرۡهُ بِعَذَابٍ اَلِيۡمٍ ﴿۷﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمۡ جَنّٰتُ النَّعِيۡمِ ۙ﴿۸﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિન કી રહમત સબકે લિયે હેં. જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓمّٓ (અલિફ-લામ-મીમ) ﴿૧﴾ યે હિકમત વાલી કિતાબ (યાની કુર્આન) કી આયતેં હેં.﴿૨﴾જો ઉન નેક લોગોં કે લિયે હિદાયત ઔર રહમત હે.﴿૩﴾જો લોગ નમાઝ કાઈમ કરતે હેં ઔર વો ઝકાત દેતે હેં ઔર વો આખિરત પર પૂરા યકીન રખતે હેં. ﴿૪﴾ વહી લોગ અપને રબકી તરફ સે હિદાયત (યાની સીધે રાસ્તે) પર હેં ઔર વહી લોગ કામિયાબ હોનેવાલે હેં.﴿૫﴾ઔર કુછ લોગ એસે હેં જો (કુર્આન છોડકર અલ્લાહ તઆલા સે) ગફલત મેં ડાલને વાલી બાતોં કો ખરીદતે હેં.[૧] તાકે બગૈર સમજે (લોગોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે ગુમરાહ કર દેવેં ઔર વો ઉસકા મઝાક ઉડાવેં,ઉન લોગોં કે લિયે ઐસા અઝાબ હોગા જો ઉનકો ઝલીલ કરકે રખ દેગા. ﴿૬﴾ ઔર જબ ઐસે શખ્સ કે સામને હમારી આયતેં પઢ કર સુનાઈ જાતી હે તો વો તકબ્બુર કે સાથ મુંહ ફિરા લેતા હે,ઐસા લગતા હે ઉસને ઇન (આયતોં) કો સુના હી નહીં,ઐસા લગતા હે કે ઉસકે દોનોં કાન બેહરે હેં સો તુમ ઉસ (શખ્સ) કો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશખબરી સુના દો. ﴿૭﴾ યકીનન જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકે લિયે નેઅમતોં કે બાગાત હેં. ﴿૮﴾

---

[૧] لَهۡوَ الۡحَدِيۡثِ (૧) જો ચીઝેં ઇન્સાન કો ઝરૂરી કામોં સે ગફલત મેં ડાલે.
(૨) અલ્લાહ તઆલા કી યાદ સે ગફલત મેં ડાલનેવાલી ચીઝેં.

خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٩ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَاَلْقٰى فِى الْاَرْضِ رَوَاسِىَ
اَنْ تَمِيْدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيْهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ ؕ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيْمٍ ۝١٠ هٰذَا خَلْقُ
اللّٰهِ فَاَرُوْنِىْ مَاذَا خَلَقَ الَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ بَلِ الظّٰلِمُوْنَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝١١ ع
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ ؕ وَمَنْ يَّشْكُرْ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ
حَمِيْدٌ ۝١٢ وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِهٖ وَهُوَ يَعِظُهٗ يٰبُنَىَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ ۗ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيْمٌ ۝١٣

જિન મેં વો હમેશાં રહેંગે,અલ્લાહ તઆલા કા વાદા સચ્ચા હે,ઔર વો બડે ઝબરદસ્ત બડે હિકમતવાલે હેં. ﴾૯﴿ આસમાનોં કો અલ્લાહ તઆલા ને બગૈર સુતૂન કે પૈદા કિયા (જૈસા) તુમ ઉસકો દેખતે હો[૧] ઔર ઝમીન મેં પહાડ ડાલ દિયે;તાકે વો તુમકો લેકર હિલને ન લગે[૨] ઔર ઉસ (ઝમીન) મેં હર તરહ કે જાનવર ફૈલા દિયે,ઔર હમને આસમાન સે પાની ઉતારા,સો હમને ઉસ (ઝમીન) મેં હર કિસ્મ કી અચ્છી અચ્છી ચીજેં ઉગાઈ ﴾૧૦﴿ યે સબ ચીજેં તો અલ્લાહ તઆલા કી પૈદા કી હુઈ હેં,અબ મુજે બતાઓ ઉસકે સિવા દુસરોં ને ક્યા પૈદા કિયા?;બલ્કે ઝાલિમ લોગ ખુલી ગુમરાહી મેં (પડે) હેં. ﴾૧૧﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને લુકમાન (અલ.) કો હિકમત દી (ઔર હમને હુકમ દિયા) કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર અદા કરો ઔર જો આદમી શુક્ર કરતા હે તો વો અપને ફાઈદે હી કે લિયે શુક્ર કરતા હે ઔર જો આદમી નાશુક્રી કરતા હે તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો ગની (યાની બેપરવાહ ઔર સબ) તા'રીફોં કે માલિક હેં. ﴾૧૨﴿ ઔર જબ લુકમાન (અલ.) ને અપને બેટે કો નસીહત કરતે હુએ કહા : એ મેરે બેટે ! તુ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ શિર્ક મત કર,યકીનન શિર્ક તો બડા ભારી ઝુલ્મ હે.[૩] ﴾૧૩﴿

[૧] એક મતલબ યે હે કે આસમાન સુતૂનોં પર કાઈમ હે,લેકિન વો સુતૂન ઐસે હેં કે તુમ ઉનકો દેખ નહીં સકતે હો.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) જુક ન પડે.

[૩] ઝુલ્મ યાની કિસી કા હક છીન કર દુસરે કો દે દેના,ઈબાદત જો અલ્લાહ તઆલા કા હક હે વો દુસરે કે લિયે કરના શિર્ક હે.

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ
الْمَصِيرُ ﴿١٤﴾ وَإِن جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا النصف
مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِن تَكُ
مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُن فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَا بُنَيَّ
أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنكَرِ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾

ઔર હમને ઈન્સાન કો ઉસકે વાલિદૈન કે બારે મેં તાકીદ કી ઈસલિયે કે ઉસકી માં ને કમજોરી પર કમજોરી ઊઠા કર ઉસકો પેટ મેં રખા[૧] ઔર ઉસકા દૂધ છૂટના દો સાલ મેં હે (ઔર યે ભી તાકીદ કર દી) કે મેરા ઔર અપને વાલિદૈન કા તુ શુક્રિયહ અદા કર,મેરી તરફ હી વાપસ લૌટ કર કે આના હે. ﴾૧૪﴿ ઔર અગર વો દોનોં (યાની માં-બાપ) તુજ પર ઈસ બાત કા જોર ડાલેં કે તુ મેરે સાથ ઐસી ચીઝ કો શરીક કર જિસ (કે મા'બૂદ હોને) કી તેરે પાસ કોઈ દલીલ નહીં તો તુ ઉન દોનોં કી બાત મત માન ઔર તુ ઉન દોનોં કે સાથ દુનિયા મેં ભલાઈ કે સાથ રહ ઔર જો શખ્સ મેરી તરફ રૂજૂઅ કરતા હે (ધ્યાન લગાતા હે જો મેરી તરફ જુકતા હે) ઐસે શખ્સ કે રાસ્તે પર તુ ચલ,ફિર તુમ સબકો મેરી તરફ હી વાપસ આના હે,ફિર મેં તુમ કો જો કામ તુમ કરતે થે વો બતલા દુંગા. ﴾૧૫﴿ એ મેરે બેટે ! અગર કોઈ ભી ચીઝ રાઈ કે દાને કે બરાબર ભી હો,ફિર ચાહે વો પત્થર કી કિસી ચટાન મેં હો યા આસમાનોં મેં હો,યા ઝમીન મેં હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો લા કર કે હાજીર કર દેંગે.[૨] યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહુત બારીકી સે દેખતે હેં બડે ખબર રખનેવાલે હેં. ﴾૧૬﴿ એ મેરે બેટે ! તુ નમાઝ કો કાઈમ કર,ઔર તુ અચ્છી બાત સીખલા, ઔર તુ બુરી બાત સે રોક ઔર જો મુસીબત તુજકો પહુંચે ઉસપર સબ્ર કર,યકીનન યે તો બડે હિમ્મત કે કામોં મેં સે હે.[3] ﴾૧૭﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઉસકો થક થક કર પેટ મેં રખા.

[૨] દુનિયા કે લિહાઝ સે જબ આદમી બડા હો જાતા હે તો અપની છોટી ચીઝોં સે ઉસકી નઝર હટ જાતી હે,હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા છોટી ચીઝ ભી સામને લાવેંગે,ઈસ નસીહત મેં "અકીદહ કો દુરૂસ્ત કરના" હે,અલ્લાહ તઆલા કી હર ચીઝ કો ઘેર ને વાલી કુદરત કા બયાન હે.

[3] ઈસ આયત મેં હિમ્મત કે ચાર કામ બતાએ ગએ.

નોટ : ઈસ આયત મેં "અમલ કો દુરૂસ્ત કરના" (બતલાયા) હે.

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ وَاقْصِدْ فِي مَشْيِكَ
وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾ ع
أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۗ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ
نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا ۚ أَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾

ઔર તુ લોગોં કે સામને (તકબ્બુર સે) અપના ગાલ મત ફુલા [૧] ઔર તૂ ઝમીન મેં ઈતરાતે હુવે મત ચલ,યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ઈતરાનેવાલે (બડાઈ મારનેવાલે) કો પસંદ નહીં કરતે, ﴾૧૮﴿ ઔર તૂ બીચ કી ચાલ ચલ [૨] ઔર તૂ અપની આવાઝ કો નીચી રખ [૩] યકીનન સબસે બુરી આવાઝ ગધોં કી આવાઝ હે. ﴾૧૯﴿

ક્યા તુમ લોગોં ને નહીં દેખા કે અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ ભી હે ઉન સબકો તુમ્હારે (ફાઈદે કે) કે કામ મેં લગા રખા હે,ઔર તુમકો અપની ઝાહિરી ઔર બાતિની નેઅમતેં પૂરીપૂરી દે રખી હેં,ઔર ઈન્સાનોં મેં સે કુછ લોગ તો ઐસે હેં જો અલ્લાહ તઆલા (કી તવહીદ) કે બારે મેં બગૈર કિસી જાનકારી ઔર બગૈર કિસી હિદાયત ઔર બગૈર કિસી રોશન કિતાબ કે ઝઘડા કરતે હેં. ﴾૨૦﴿ ઔર જબ ઉનસે કહા જાતા હે કે અલ્લાહ તઆલા ને જો હુકમ ઉતારા હે ઉસ પર ચલો,તો વો જવાબ મેં (યૂં) કેહતે હેં બલ્કે : હમ તો ઉસ હુકમ પર ચલેંગે જિસ પર હમને હમારે બાપ દાદોં કો (અમલ કરતે હુવે) પાયા હે,ક્યા શયતાન ઉનકે બાપ દાદોં કો ભડકતી આગકી તરફ બુલાતા રહા હો તબ ભી ? [૪] ﴾૨૧﴿

---

[૧] યાની મુંહ ફિરા કર બાત મત કર.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુ દરમિયાની ચાલ ચલ.

[૩] આવાઝ મેં ભી ઈસરાફ (હદ સે બઢજાના) હોતા હે,ઈસસે બચના ચાહીયે.

[૪] તબ ભી વો બાપ દાદોં કે રાસ્તો પર ચલેંગે.

وَمَنْ يُّسْلِمْ وَجْهَهٗۤ اِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى ؕ وَاِلَى اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُوْرِ ﴿۲۲﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا
يَحْزُنْكَ كُفْرُهٗ ؕ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۲۳﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيْلًا ثُمَّ
نَضْطَرُّهُمْ اِلٰى عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿۲۴﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ
اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۲۵﴾ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِىُّ الْحَمِيْدُ ﴿۲۶﴾ وَلَوْ اَنَّ مَا فِى الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ
اَقْلَامٌ وَّالْبَحْرُ يَمُدُّهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖ سَبْعَةُ اَبْحُرٍ مَّا نَفِدَتْ كَلِمٰتُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۷﴾

ઔર જો શખ્સ અપના મુંહ (ફરમાંબરદાર બન કર) અલ્લાહ તઆલા કે તાબેઅ કર દે ઔર વો નેક અમલ કરનેવાલા હે તો યકીનન ઉસને મજબૂત કડા (યાની હલ્કા) પકડ લિયા ઔર સબ કામોં કા અંજામ અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ હે. ﴾૨૨﴿ ઔર જિસ શખ્સ ને ભી કુફ્ર કિયા તો ઉસકે કુફ્ર કી વજહ સે તુમ સદમે મેં ન રહો,હમારી તરફ ઈન સબકો લૌટ કર આના હે,ફિર જો કામ વો કરતે થે ઉસકી હકીકત હમ ઉનકો બતલા દેંગે,યકીનન અલ્લાહ તઆલા સીનોં કી બાત કો (ભી) બહુત અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૨૩﴿ હમ ઈનકો થોડે દિન મઝા ઉડાને કા મૌકા દેંગે,ફિર હમ ઉનકો સખ્ત અઝાબ કી તરફ ખીંચ કર લે જાએંગે. ﴾૨૪﴿ ઔર અગર તુમ ઉનસે સુવાલ કરો કે આસમાનોં ઔર ઝમીન કો કિસને પૈદા કિયા ? તો જવાબ મેં વો ઝરૂર (યું) કહેંગે કે : અલ્લાહ તઆલા હી ને (પૈદા કિયા) તો તુમ કહો : અલ્હમ્દુલિલાહ[૧] :બલ્કે ઉનકે બહુત સારે લોગ જાનતે નહીં હેં. ﴾૨૫﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો અલ્લાહ તઆલા હી કા હે,યકીનન વો અલ્લાહ તઆલા ગની હે,તમામ તા'રીફેં ઉસી કે લિયે હેં. ﴾૨૬﴿ ઔર અગર જીતને ભી દરખ્ત ઝમીન મેં હેં વો સબ કલમ બન જાયેં ઔર યે જો સમંદર હેં ઉસકે અલાવા દુસરે સાત સમંદર ઉસમેં મિલ જાએં (ઔર વો સબ રોશનાઈ બન કર અલ્લાહ તઆલા કી ખૂબીયાં લિખને લગેં) તબ ભી અલ્લાહ તઆલા કી બાતેં ખતમ નહીં હોગી,યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત હેં,બડી હિકમત કે માલિક હેં. ﴾૨૭﴿

[૧] કાફિરોં ને તવહીદ કે સાબિત હોને કા પેહલા હિસ્સા માન લિયા ઉસપર અલ્હમ્દુલિલ્લાહ કહા ગયા,ઈસલિયે કે દુસરી બાત તો બિલ્કુલ ઝાહિર હે કે જો ખુદ મખ્લૂક હો વો ઈબાદત કે લાઈક નહીં.

مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَّاحِدَةٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ﴿۲۸﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُوْلِجُ
النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۫ كُلٌّ يَّجْرِىْۤ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى وَّاَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۲۹﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ
هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهِ الْبَاطِلُ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِىُّ الْكَبِيْرُ ﴿۳۰﴾ ع ۳ ۱۱ ۱۲
اَلَمْ تَرَ اَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِىْ فِى الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِّنْ اٰيٰتِهٖ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُوْرٍ ﴿۳۱﴾ وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۬

તુમ સબકો પૈદા કરના ઔર તુમ સબકો દુસરી મરતબા ઝિન્દા કરના (અલ્લાહ તઆલા કે લિયે) ઐસા હે જૈસે એક ઈન્સાન કો (પૈદા કરના) યકીનન અલ્લાહ તઆલા (હર ચીઝ) સુનતે હેં , (હર ચીઝ) દેખતે હેં. ﴿૨૮﴾ ક્યા તુમને યે નહીં દેખા કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા રાત (કે હિસ્સોં) કો દિન મેં દાખિલ કરતે હેં ઔર દિન (કે હિસ્સોં) કો રાત મેં દાખિલ કરતે હેં,ઔર સુરજ ઔર ચાંદ કો (અલ્લાહ તઆલા ને) કામ મેં લગા રખા હે,હર એક નક્કી વક્ત (કયામત) તક ચલતે રહેંગે.ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે. ﴿૨૯﴾ યે સબ ઈસલિયે કે અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત હી હક હે ઔર વો (મુશરિક લોગ) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા જિન ચીઝોં કી ઈબાદત કરતે હેં વહી બાતિલ (યાની બેબુનિયાદ) હેં ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા કી શાન ઊંચી હે ઔર વો સબ સે બડે હેં. ﴿૩૦﴾

ક્યા તુમને નહીં દેખા કે કશ્તીયાં સમંદર મેં અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે ચલતી હેં [૧] તાકે વો તુમકો અપની (કુદરત કી) નિશાનીયોં મેં સે કુછ દિખાવેં, યકીનન ઈસ મેં હર બડે સબ્ર કરનેવાલે ઔર ઊંચે દરજા કે શુક્ર કરનેવાલે કે લિયે બડી નિશાનીયાં હેં. ﴿૩૧﴾ ઔર જબ (સમંદર કી) મોજેં ઉન પર સાએબાનોં (બાદલોં) કી તરહ ચઢ આતી હેં [૨] તો વો ખાલિસ અલ્લાહ તઆલા હી પર એઅતેકાદ (યકીન ભરોસા) રખકર ઉસકો પુકારને લગતે હેં.

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત લે કર ચલતી હેં.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઘેર લેતી હેં.

فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ؕ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَاۤ اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُوْرٍ ۝٣٢ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمْ
وَاخْشَوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِيْ وَالِدٌ عَنْ وَّلَدِهٖ ۫ وَلَا مَوْلُوْدٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَّالِدِهٖ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ٙ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ۝٣٣ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي
الْاَرْحَامِ ؕ وَمَا تَدْرِيْ نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ؕ وَمَا تَدْرِيْ نَفْسٌ بِاَيِّ اَرْضٍ تَمُوْتُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ۝٣٤ ع

ફિર જબ વો ઉનકો બચાકર ઝમીન પર લે આતે હેં તો ઉન મેં સે કુછ લોગ તો (શિર્ક છોડ કર) સીધે રાસ્તે પર રેહતે હેં[૧] ઔર હર વો આદમી જો બાત કા બડા જૂઠા હો,બડા નાશુક્રી કરનેવાલા હો વહી હમારી આયતોં કા ઈન્કાર કરતા હે ﴿૩૨﴾ એ લોગો ! તુમ અપને રબ સે ડરતે રહો ઔર તુમ ઉસ દિન સે ડરો જિસ દિન કોઇ બાપ અપને બેટે કો થોડા સા ભી કામ નહીં આએગા ઔર કોઈ બેટા અપને બાપ કો થોડા સા ભી કામ નહીં આ સકેગા,યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા વાદા તો સચ્ચા હે,સો તુમકો દુનિયા કી ઝીંદગી ધોકે મેં ન ડાલે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે મુઆમલે મેં વો બડા દગાબાજ (શયતાન) તુમકો ધોકે મેં ન ડાલે. ﴿૩૩﴾ યકીનન કયામત કી ખબર તો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા હી) કે પાસ હે ઔર વો બારિશ બરસાતે હેં[૨] ઔર (માઓં કે) પેટોં મેં જો કુછ ભી હે ઉસકો વહી જાનતે હેં ઔર કોઈ શખ્સ યે નહીં જાનતા કે વો ખુદ કલ કયા (અમલ) કરેગા ઔર કિસી શખ્સ કો યે મા'લૂમ નહીં હે કે કિસ ઝમીન પર ઉસકી મૌત આએગી, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે (હર ચીઝ કી) પૂરી ખબર રખતે હેં. ﴿૩૪﴾

[૧] ઔર બાકી લોગ પેહલે હી કી તરહ શિર્ક કરને લગતે હેં.

[૨] યાની બારિશ કબ,કહાં,કિતની હોગી વો અલ્લાહ તઆલા હી કે ઈલ્મ મેં હે.

સૂર- એ –સજદહ

યે સૂરત મકકી હે,ઈસ મેં તીસ આયતેં હેં.

સૂર-એ-નહલ યા સૂર-એ-મુઅમીનૂન કે બાદ ઓર સૂર-એ-નૂહ સે પેહલે (૭૩) યા (૭૪) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

હદીસ શરીફ મેં હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જુમઅહ કે દિન ફજર મેં અલિફ લામ મીમ સજદહ ઓર સૂર-એ-દહર પઢા કરતે થે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સોને સે પેહલે “અલિફ લામ મીમ સજદહ” ઓર “સૂર-એ-તબારક” પઢ લિયા કરતે થે.

કુર્આન કી આયત પર સજદે કા બયાન ઈસ સૂરત મેં કિયા ગયા હે. સજદહ અલ્લાહ તઆલા કી નઝર મેં સબસે ઝિયાદહ પસંદીદહ અમલ હે,અલ્લાહ તઆલા કે આગે સજદહ કે ઝરીયે માનને વાલે ઔર ન માનને વાલે કી પેહચાન હોતી હે, ફરમાબરદાર બંદા સજદહ કરતા હે ઓર શયતાન કી રાહ પર ચલનેવાલા અલ્લાહ તઆલા કે સામને સજદહ નહીં કરતા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

الٓـمّٓ ۚ﴿۱﴾ تَنۡزِیۡلُ الۡکِتٰبِ لَا رَیۡبَ فِیۡہِ مِنۡ رَّبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ ؕ﴿۲﴾ اَمۡ یَقُوۡلُوۡنَ افۡتَرٰىہُ ۚ بَلۡ ہُوَ الۡحَقُّ مِنۡ رَّبِّکَ لِتُنۡذِرَ قَوۡمًا
مَّاۤ اَتٰىہُمۡ مِّنۡ نَّذِیۡرٍ مِّنۡ قَبۡلِکَ لَعَلَّہُمۡ یَہۡتَدُوۡنَ ﴿۳﴾ اَللّٰہُ الَّذِیۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضَ وَ مَا بَیۡنَہُمَا فِیۡ سِتَّۃِ اَیَّامٍ
ثُمَّ اسۡتَوٰی عَلَی الۡعَرۡشِ ؕ مَا لَکُمۡ مِّنۡ دُوۡنِہٖ مِنۡ وَّلِیٍّ وَّ لَا شَفِیۡعٍ ؕ اَفَلَا تَتَذَکَّرُوۡنَ ﴿۴﴾ یُدَبِّرُ الۡاَمۡرَ مِنَ السَّمَآءِ اِلَی
الۡاَرۡضِ ثُمَّ یَعۡرُجُ اِلَیۡہِ فِیۡ یَوۡمٍ کَانَ مِقۡدَارُہٗۤ اَلۡفَ سَنَۃٍ مِّمَّا تَعُدُّوۡنَ ﴿۵﴾ ذٰلِکَ عٰلِمُ الۡغَیۡبِ وَ الشَّہَادَۃِ الۡعَزِیۡزُ
الرَّحِیۡمُ ۙ﴿۶﴾ الَّذِیۡۤ اَحۡسَنَ کُلَّ شَیۡءٍ خَلَقَہٗ وَ بَدَاَ خَلۡقَ الۡاِنۡسَانِ مِنۡ طِیۡنٍ ۚ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિન કી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

الٓـمّٓ (અલિફ-લામ-મીમ) ﴿૧﴾ તમામ આલમોં કે રબ કી તરફ સે કિતાબ ઉતારી જા રહી હે જિસમેં ઝર્રા ભી શક કી બાત નહીં હે. ﴿૨﴾ ક્યા યે (કાફિર લોગ ઐસા) કેહતે હેં કે:ઈસ (મુહમ્મદ) ને ખુદ ઈસ (કુર્આન) કો ઘડ લિયા હે? બલ્કે વો તો ઐસા હક હે કે જો તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઈસલિયે આયા હે તાકે તુમ ઉસકે ઝરિયે ઉન લોગોં કો (અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે) ડરાઓ, જિનકે પાસ તુમસે પેહલે કોઈ ડરાનેવાલા નહીં આયા, તાકે વો લોગ સહીહ રાસ્તે પર આ જાએં. ﴿૩﴾ અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત વો હે જિસને આસમાનોં કો ઓર ઝમીન કો ઔર જો કુછ ઈન દોનોં કે દરમિયાન મેં હે ઉસકો છે (૬) દિન (કી મિકદાર) મેં પૈદા કિયા ફિર (અપની શાન કે મુતાબિક) અર્શ પર કાઈમ હુએ, તુમ્હારે લિયે ઉસકે સિવા કોઈ મદદ કરનેવાલા નહીં હેં ઔર સિફારિશ કરનેવાલા ભી નહીં હેં, કયા ફિર ભી તુમ (ઈતની સી બાત પર ભી) ધ્યાન નહીં કરતે. ﴿૪﴾ વો (અલ્લાહ તઆલા) આસમાન સે લેકર ઝમીન તક હર એક કામ કી (ખુદ) તદબીર યાની (ઈન્તિઝામ, બંદોબસ્ત) કરતે હેં, ફિર વો કામ એક ઐસે દિનમેં ચઢ કર ઉસકે પાસ પહુંચ જાતા હે જીસકી મિકદાર (માપ) તુમ્હારી ગીનતી સે એક હઝાર સાલ હોતી હે. ﴿૫﴾ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો હર છુપી ઔર ખુલી ચીઝ કે જાનનેવાલે હેં બહુત ઝબરદસ્ત હેં (સબ પર) રહમ કરને વાલે હેં. ﴿૬﴾ જિસને હર ચીઝ પૈદા કી, જો બહુત અચ્છી બનાઈ ઔર ઈન્સાન કી પેદાઈશ મિટ્ટી સે શુરૂઅ કી. ﴿૭﴾

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهٗ مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍۚ۝۸ ثُمَّ سَوّٰىهُ وَنَفَخَ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِهٖ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ
وَالْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ۝۹ وَقَالُوْٓا ءَاِذَا ضَلَلْنَا فِي الْاَرْضِ ءَاِنَّا لَفِيْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ؕ۬ بَلْ هُمْ بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ
كٰفِرُوْنَ۝۱۰ قُلْ يَتَوَفّٰىكُمْ مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِيْ وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ تُرْجَعُوْنَ۝۱۱
وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الْمُجْرِمُوْنَ نَاكِسُوْا رُءُوْسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ رَبَّنَآ اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا
مُوْقِنُوْنَ۝۱۲ وَلَوْ شِئْنَا لَاٰتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدٰىهَا وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّيْ لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ
اَجْمَعِيْنَ۝۱۳

ફિર ઉસ (ઈન્સાન) કી નસલ એક નિચોડે હુવે મામૂલી પાની સે ચલાઇ ﴾૮﴿ ફિર ઉસકો બરાબર બનાયા,[૧] ઉસમેં અપની રૂહ ફૂંકી ઔર તુમ્હારે લિયે કાન ઔર આંખે ઔર દિલ બના દિયે (એ ઈન્સાનો !) તુમ (અલ્લાહ તઆલા કા) બહુત કમ શુક્ર અદા કરતે હો ﴾૯﴿ ઓર વો (કાફિર લોગ) કહને લગે:ક્યા જબ હમ (ફના હોકર) ઝમીન મેં ગુમ હો જાએંગે[૨] તો ક્યા હમ નએ સિરે સે પૈદા હોંગે ? બલ્કે વો તો અપને રબકી મુલાકાત હી કા ઈન્કાર કરતે હેં ﴾૧૦﴿ (એ નબી !) તુમ કહો:તુમકો તો મૌત કા ફરિશ્તા પૂરા વુસૂલ કર લેંગા[3] જો તુમ પર મુકર્રર યાની (મુતઅય્યન) કિયા ગયા હે, ફિર તુમ કો અપને રબકે પાસ વાપસ લે જાયા જાએગા. ﴾૧૧﴿ (એ નબી !) કાશ તુમ વો મંઝર ભી દેખો ! જબ વો ગુનેહગાર લોગ અપને રબકે સામને સર જુકાએ હુએ (ખડે) હોંગે (કેહતે હોંગે) એ હમારે રબ ! હમને દેખ લિયા ઓર હમને સુન લિયા, સો હમકો (દુનિયા મેં દોબારા) વાપસ ભેજ દિજીએ,અબ હમ નેક કામ કરેંગે હમકો પૂરા યકીન આ ગયા. ﴾૧૨﴿ ઓર અગર હમ ચાહતે તો હર શખ્સ કો (પેહલે હી સે) ઉસકી હિદાયત (યાની રાસ્તા) સમજા દેતે, લેકિન મેરી તરફ સે જો બાત કહી ગઈ થી વો સચ હો કરકે હી રહી કે મેં જિન્નાત ઓર લોગ સબસે જહન્નમ કો ઝરૂર ભર દુંગા ﴾૧૩﴿

[૧] માં કે પેટ મેં અલ્લાહ તઆલા ને બદન કે તમામ અંગ ઠીકઠાક બનાએ.

[૨] યાની ખતમ હો જાએંગે.

[૩] યાની તુમ્હારી રૂહ નિકાલ લેંગે.

فَذُوۡقُوۡا بِمَا نَسِيۡتُمۡ لِقَآءَ يَوۡمِكُمۡ هٰذَا ۚ اِنَّا نَسِيۡنٰكُمۡ وَذُوۡقُوۡا عَذَابَ الۡخُلۡدِ بِمَا كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۴﴾ اِنَّمَا يُؤۡمِنُ
بِاٰيٰتِنَا الَّذِيۡنَ اِذَا ذُكِّرُوۡا بِهَا خَرُّوۡا سُجَّدًا وَّسَبَّحُوۡا بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُوۡنَ ۩ ﴿۱۵﴾ تَتَجَافٰى جُنُوۡبُهُمۡ عَنِ
الۡمَضَاجِعِ يَدۡعُوۡنَ رَبَّهُمۡ خَوۡفًا وَّطَمَعًا ۡ وَّمِمَّا رَزَقۡنٰهُمۡ يُنۡفِقُوۡنَ ﴿۱۶﴾ فَلَا تَعۡلَمُ نَفۡسٌ مَّاۤ اُخۡفِىَ لَهُمۡ مِّنۡ قُرَّةِ
اَعۡيُنٍ ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۷﴾ اَفَمَنۡ كَانَ مُؤۡمِنًا كَمَنۡ كَانَ فَاسِقًا ؕ لَا يَسۡتَوٗنَ ﴿۱۸﴾ اَمَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمۡ جَنّٰتُ الۡمَاۡوٰى ۡ نُزُلًاۢ بِمَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۹﴾ وَاَمَّا الَّذِيۡنَ فَسَقُوۡا فَمَاۡوٰٮهُمُ النَّارُ ؕ

સો તુમ (અઝાબ કા) મઝા ચખ્ખો, ક્યુંકે તુમ અપને આજકે દિન કી મુલાકાત કો ભુલ ગએ થે,હમને ભી તુમકો ભુલા દિયા,[૧] ઓર જો આ'માલ તુમ કરતે થે ઉસકે બદલે હમેશા કે અઝાબ કા તુમ મઝા ચખ્ખો. ﴿૧૪﴾ હમારી આયતોં પર તો વહી લોગ ઈમાન લાતે હેં કે જબ ઉનકો ઈસસે નસીહત કી જાતી હે તો સજદહ મેં ગિર પડતે હેં ઓર વો અપને રબકી હમ્દ (યાની તા'રીફ) કે સાથ તસ્બીહ કરતે હેં ઓર વો લોગ (ઈમાન લાને સે) તકબ્બુર નહીં કરતે. ﴿૧૫﴾ઉનકે પેહલુ (યાની કરવટેં ઉનકે) સોનેકી જગહોં (યાની બિસ્તરોં) સે જુદા રહતે હેં (ઓર) વો ડર ઓર ઉમ્મીદ સે અપને રબકી ઈબાદત કરતે હેં.[૨] ઓર જો રોઝી હમને ઉનકો દી હે વો ઉસમેં સે ખર્ચ કરતે હેં. ﴿૧૬﴾સો કિસી ભી શખ્સ કો માલૂમ નહીં હે ઉનકી આંખોં કી ઠંડક કા જો સામાન (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં) ઉન કે લિયે છૂપાકર રખા ગયા જો આમાલ વો કરતે થે યે ઉસકા બદલા હે. ﴿૧૭﴾ ભલા વો શખ્સ જો ઈમાનવાલા હો ક્યા વો નાફરમાન કી તરહ હો સકતા હે ? વો આપસ મેં બરાબર નહીં હો સકતે. ﴿૧૮﴾ ચુનાંચે જો લોગ ઈમાન લાએ ઓર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે સો ઉનકે લિયે જન્નત ઠિકાના હે[3] જો કામ વો લોગ કરતે થે ઉસકી મેહમાની મેં (યે) દિયા જાએગા ﴿૧૯﴾ ઓર રહે વો લોગ જીન્હોંને નાફરમાની કી થી સો ઉનકા ઠિકાના તો જહન્નમ કી આગ હે.

[૧] યાની રહમત ઓર મહેરબાની સે યાદ નહીં કિયે જાવેંગે.

[૨] “ડર”: ઈબાદત કે કુબૂલ ન હોને કા યા અલ્લાહ તઆલા કે ગુસ્સા હોને કા ઓર "ઉમ્મીદ" અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે ઈબાદત કુબૂલ હોગી ઓર ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે સવાબ મિલેગા.

[3] યાની હમેશા રહેને કે બાગીચે.

كُلَّمَآ اَرَادُوْٓا اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَآ اُعِيْدُوْا فِيْهَا وَقِيْلَ لَهُمْ ذُوْقُوْا عَذَابَ النَّارِ الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ۝٢٠
وَلَنُذِيْقَنَّهُمْ مِّنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى دُوْنَ الْعَذَابِ الْاَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ۝٢١ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ ثُمَّ
اَعْرَضَ عَنْهَا ۭ اِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِيْنَ مُنْتَقِمُوْنَ۝٢٢ ع
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ فَلَا تَكُنْ فِيْ مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَاۗىِٕهٖ وَجَعَلْنٰهُ هُدًى لِّبَنِيْٓ اِسْرَاۗءِيْلَ۝٢٣ وَجَعَلْنَا
مِنْهُمْ اَىِٕمَّةً يَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوْا ڲ وَكَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يُوْقِنُوْنَ۝٢٤

જબ જબ ભી વો ઉસ (આગ) સે નિકલના ચાહેંગે તો વો ઉસમેં વાપસ લોટા દિયે જાવેંગે ઓર ઉનસે કહા જાએગા: કે આગ કે જિસ અઝાબ કો તુમ જૂઠલાયા કરતે થે ઉસકા મઝા તુમ લોગ ચખો. ﴿૨૦﴾ ઓર હમ ઉન (કાફિરોં) કો બડે અઝાબ સે પહલે (દુનિયા મેં) કમ દરજે કે અઝાબ કા મઝા જરૂર ચખાએંગે,શાયદ કે વો લોગ (કુફ્ર સે વાપસ) લૌટ જાવેં. ﴿૨૧﴾ઓર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કૌન હોગા જિસકો ઉસકે રબ કી આયતોં કે ઝરીયે નસીહત કી ગઈ,ફિર ઉસને (અપને રબ કી) ઈસ (બાત) સે મુંહ ફિરા લિયા,યકીનન હમ (એસે) મુજરિમોં સે બદલા લે કરકે રહેંગે. ﴿૨૨﴾

ઓર પક્કી બાત યે હે કે હમને મુસા(અલ.) કો કિતાબ દી,લિહાઝા તુમ (એ નબી!) ઈસકે મિલને કે બારે મેં કિસી તરહ કા શક ન કરો[૧] ઓર હમને ઈસકો બની ઈસરાઈલ કે લિયે હિદાયત બનાયા થા. ﴿૨૩﴾ ઓર હમને ઉનમેં સે કુછ લોગોં કો જબ ઉન્હોંને (બુરે હાલાત પર) સબ્ર કિયા તો (દીનમેં) એસા પેશવા (સરદાર) બના દિયા જો હમારે હુકમ સે લોગોં કો રાસ્તા બતાતે થે ઓર વો હમારી આયતોં પર યકીન રખતે થે. ﴿૨૪﴾

---

[૧] لِقَآء કે મઅના મુલાકાત: {૧} ઝમીર કા મરજઅ "કુર્આન" હો તો આયત કા મતલબ યે હોગા "જિસ તરહ મુસા (અલ.) કો તૌરાત કિતાબ દી ગઈ ઈસતરહ આપકો કુર્આન મિલે ઈસમેં કોઈ શક ન હો."

{૨} ઝમીર કા મરજઅ "હઝરત મુસા (અલ.)" હો તો આયત કા મતલબ યે હોગા કે મુસા અલ.સે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી એક મુલાકાત મેઅરાજ મેં હુઈ,ફિર દુસરી મુલાકાત કયામત મેં હોગી,ઈસ બારે મેં કોઈ શક નહીં હોના ચાહીયે.

{૩} ઝમીર કા મરજઅ "સખ્ત હાલાત" હો તો આયત કા મતલબ યે હોગા કે મુસા (અલ.) કો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે કિતાબ દી ગઈ,લોગોંને ઉસકો જૂઠલાયા,ઓર મુસા અલ. કો સતાયા ગયા,સખ્ત હાલાત કા આપકો સામના કરના પડા,ઈસમેં બતલાના યે હે કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કો ભી દુશ્મનોં કી તરફ સે સખ્ત હાલાત પેશ આએંગે.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۝٢٥ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ
الْقُرُوْنِ يَمْشُوْنَ فِيْ مَسٰكِنِهِمْ ۚ إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ ۚ أَفَلَا يَسْمَعُوْنَ ۝٢٦ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوْقُ الْمَآءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ ۚ أَفَلَا يُبْصِرُوْنَ ۝٢٧ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ۝٢٨ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا إِيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ۝٢٩ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ إِنَّهُمْ
مُّنْتَظِرُوْنَ ۝٣٠

જિન બાતોં મેં વો લોગ ઈખ્તિલાફ કરતે થે તુમ્હારે રબ યકીનન કયામત કે દિન ઉનકે દરમિયાન ઉન બાતોં મેં ફૈસલા કર દેંગે. ﴾૨૫﴿ ઓર ક્યા ઈન (મક્કા કે કાફિરોં) કો (ઈસ બાત સે) કોઈ હિદાયત નહીં મિલી કે હમને ઈનસે પહલે કિતની જમાઅતોં કો હલાક કર દિયા કે ઉનકે મકાનોં મેં યે (ખુદ) ચલતે ફિરતે હેં,[૧] યકીનન ઈસમેં તો (ઈબરત કી) બડી નિશાનીયાં હેં,તો ક્યા વો લોગ સુનતે નહીં હેં? ﴾૨૬﴿ ઓર ક્યા ઉન્હોંને નહીં દેખા કે હમ પાની કો ખીંચકર (યાની ચલાકર) ખુશ્ક (ચટીયલ, સપાટ) ઝમીન તક પહુંચા દેતે હેં,[૨] ફિર હમ ઉસ (પાની) કે ઝરિયે સે ખેતી પેદા કરતે હેં જિસમેં સે ઉનકે જાનવર ઓર વો ખુદ ભી ખાતે હેં[૩] તો ક્યા વો લોગ દેખતે નહીં ? ﴾૨૭﴿ ઓર વો કેહતે હેં કે:અગર તુમ સચ્ચે હો તો (યે બતાઓ) યે (આખિરી) ફેસલા કબ હોગા ?[૪]﴾૨૮﴿ તો તુમ (જવાબ મેં) કેહ દો કે: ફેસલે કે દિન ઈન કાફિરોં કો ઉનકા ઈમાન કોઈ નફા નહીં દેગા ઓર ઉનકો ઢીલ નહીં દી જાવેગી. ﴾૨૯﴿ લિહાઝા તુમ ઈન (કાફિરોં) કા ખિયાલ છોડ દો[૫] ઓર ઈન્તિઝાર કરતે રહો,યકીનન વો ભી ઈન્તિઝાર કર રહે હેં. ﴾૩૦﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઉનકે મકાનોં કે પાસ સે યે આતે જાતે હેં.

[૨] એક ઈલાકે કી ઝમીન નરમ હે,ઝિયાદહ બારિશ કો સહન નહીં કર સકતી,વહાં પૂરી બારિશ બરસાઈ જાવે તો નુકસાન હો સકતા હે,ઈસલિયે દુસરી ઝમીન પર પાની બરસા કર દરિયા ઓર નદી કે ઝરિયે ઉસ ઈલાકા મેં પાની પહુંચાયા જાતા હે.(યાની બારિશ કા પાની બરસા કર કિસી ઓર જગહ,ફિર ઉસકો નદી નાલોં કે ઝરિયે ચલાકર દુસરે ઈલાકે મેં લે જાતે હેં ઓર દુસરી જગહ ઉસસે ખેતી ઊગતી હે.)

[૩] યહાં આયત મેં "અન્આમ" (યાની જાનવર) કો પેહલે બયાન કીયા હે,હિકમત યે સમજ મેં આતી હે કે કુર્આન કે ઉતર ને કે ઝમાને મેં અરબોં કી રોઝી કા મદાર જાનવરોં પર થા.

[૪] આખિરી ફેસલે સે મુરાદ કયામત કા દિન હે. યા ફેસલા કરદે ને વાલા મોકા બદર કી લડાઈ મુરાદ હે.

[૫] (દુસરા તર્જુમા) સો તુમ ઈન કાફિરોં કી તરફ સે ધ્યાન હટા દો,યા ઉનકી પરવાહ ન કરો,યા હલાક કર દેવે એસે ગમ મેં મત પડો.

સૂર-એ-અહઝાબ

યે સુરત મદની હે, ઈસમેં (૭૩) યા (૭૦) આયતેં હેં.સૂર-એ-અન્ફાલ યા સૂર-એ-આલે ઈમરાન કે બાદ ઔર સૂર-એ-માઈદહ સે પહલે (૯૦) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

જમાઅતોં ઔર ટોલીયોં ઔર ગિરોહોં કો અહઝાબ કેહતે હેં. મુશરિકીન કી બહુત સારી જમાઅતોં ને સન-૫ હિજરી મેં મદીના મુનવ્વરા પર હમલા કિયા થા,ઉનકે રોકને કે લિયે જો જંગ લડી ગઈ ઈસ કો ગઝવ-એ-અહઝાબ કેહતે હેં,ઉસકા ઈસ સૂરત મેં બયાન હે.

ઈસ સૂરત કી એક ખૂબી યે હે કે ઈસ મેં હઝરત ઝૈદ રદી. કા નામ આયા હે,પૂરે કુર્આન મજીદ મેં ઈન હી એક સહાબી કા નામ ઈસ સૂરત મેં આયા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِعِ الۡكٰفِرِيۡنَ وَالۡمُنٰفِقِيۡنَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ۙ﴿۱﴾ وَّاتَّبِعۡ مَا يُوۡحٰۤى اِلَيۡكَ مِنۡ
رَّبِّكَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ خَبِيۡرًا ۙ﴿۲﴾ وَّتَوَكَّلۡ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيۡلًا ﴿۳﴾ مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِّنۡ قَلۡبَيۡنِ
فِيۡ جَوۡفِهٖ ۚ وَمَا جَعَلَ اَزۡوَاجَكُمُ الّٰٓـِٔيۡ تُظٰهِرُوۡنَ مِنۡهُنَّ اُمَّهٰتِكُمۡ ۚ وَمَا جَعَلَ اَدۡعِيَآءَكُمۡ اَبۡنَآءَكُمۡ ؕ ذٰلِكُمۡ قَوۡلُكُمۡ
بِاَفۡوَاهِكُمۡ ؕ وَاللّٰهُ يَقُوۡلُ الۡحَقَّ وَهُوَ يَهۡدِي السَّبِيۡلَ ﴿۴﴾ اُدۡعُوۡهُمۡ لِاٰبَآئِهِمۡ هُوَ اَقۡسَطُ عِنۡدَ اللّٰهِ ۚ فَاِنۡ لَّمۡ تَعۡلَمُوۡۤا
اٰبَآءَهُمۡ فَاِخۡوَانُكُمۡ فِي الدِّيۡنِ وَمَوَالِيۡكُمۡ ؕ وَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٌ فِيۡمَاۤ اَخۡطَاۡتُمۡ بِهٖ ۙ وَلٰكِنۡ مَّا تَعَمَّدَتۡ
قُلُوۡبُكُمۡ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوۡرًا رَّحِيۡمًا ﴿۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લિયે હે,જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ નબી ! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો ઔર તુમ કાફિરોં કા ઔર મુનાફિકોં કા કેહના મત માનો,યકીનન અલ્લાહ તઆલા (હર ચીઝ કો) બડે જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં. ﴾૧﴿ઔર જો વહી તુમ પર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ભેજી જાએ ઉસ પર તુમ ચલો,જો કામ ભી તુમ લોગ કરતે હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા કો ઇસકી પૂરી ખબર હે. ﴾૨﴿ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરો, ઔર કામ બનાને કે લિયે તો અલ્લાહ તઆલા કાફી હે. ﴾૩﴿ અલ્લાહ તઆલા ને કિસી શખ્સ કે સીને મેં દો દિલ નહીં બનાએ ઔર અપની જિન બીવીયોં સે તુમ ઝિહાર કરતે હો ઉસને ઉનકો તુમ્હારી (સચ્ચી) માએં નહીં બના દિયા ઔર તુમ્હારે મુંહબોલે બેટોં (યાની લેપાલક) કો તુમ્હારે (સગે) બેટે નહીં બનાયા, યે તો તુમ્હારી બાત હી બાત હે જો તુમ મુંહ સે કેહતે હો ઔર અલ્લાહ તઆલા તો સચ્ચી બાત કેહતે હેં ઔર વહી સીધા રાસ્તા બતલાતે હેં ﴾૪﴿તુમ ઉનકો ઉનકે (સગે) બાપોં કે નામ સે પુકારા કરો,યહી તરીકા અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક પૂરે ઇન્સાફ કા હે, ફિર અગર તુમકો ઉનકે (અસલી) બાપ મા'લૂમ નહીં હે તો વો તુમ્હારે દીની ભાઈ ઔર તુમ્હારે દોસ્ત હેં.ઔર તુમ સે જો ભૂલચૂક હો જાએ ઉસકી વજહ સે તુમ પર કોઈ ગુનાહ નહીં હોગા, લેકિન જો કામ તુમ અપને દિલોં સે જાનબૂઝ કર કરો (ઇસમેં ગુનાહ હે) ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૫﴿

اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنِيْنَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهٗٓ اُمَّهٰتُهُمْ ؕ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُهٰجِرِيْنَ اِلَّآ اَنْ تَفْعَلُوْٓا اِلٰٓى اَوْلِيٰٓئِكُمْ مَّعْرُوْفًا ؕ كَانَ ذٰلِكَ فِي الْكِتٰبِ مَسْطُوْرًا ﴿٦﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا
مِنَ النَّبِيّٖنَ مِيْثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُّوْحٍ وَّاِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى وَعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۠ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيْثَاقًا
غَلِيْظًا ﴿٧﴾ لِّيَسْـَٔلَ الصّٰدِقِيْنَ عَنْ صِدْقِهِمْ ۚ وَاَعَدَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿٨﴾ ع
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَآءَتْكُمْ جُنُوْدٌ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا وَّجُنُوْدًا لَّمْ
تَرَوْهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرًا ﴿٩﴾

નબી ઈમાનવાલોં કે સાથ (ખુદ) ઉનકી જાન (ઔર ઝાત) સે ભી ઝિયાદહ તઅલ્લુક રખતે હેં[૧] ઔર ઉસ (નબી) કી બીવીયાં ઈન (ઈમાનવાલોં) કી માએં હેં[૨] લેકિન અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ (કે હુકમ) કે મુતાબિક રિશ્તેદાર (દુસરે) ઈમાનવાલોં (અન્સાર) ઔર મુહાજીરીન કે મુકાબલે મેં એકદુસરે પર (વારસા, વહેંચણી કે બારે મેં) ઝિયાદહ હકદાર હેં,મગર યે કે તુમ અપને દોસ્તોં મેં સે કિસી કે સાથ કોઈ એહસાન કરના ચાહો[૩], કિતાબ (યાની કુર્આન યા લૌહે મહફૂઝ) મેં યે હુકમ (હમેશા કે લિયે) લિખા જા ચુકા હે, ﴿૬﴾ ઔર (વો ઝમાના ભી જરા યાદ કરો) જબ હમને નબીયોં સે ઉનકા અહદ (યાની ઈકરાર) લિયા થા ઔર તુમસે ઔર નૂહ[૪] ઔર ઈબ્રાહીમ ઔર મૂસા ઔર મરયમ કે બેટે ઈસા (અલયહિમુસ્સલામ) સે (ભી અહદ લિયા થા) ઔર હમને ઈન સબસે પક્કા ઈકરાર લિયા થા﴿૭﴾ તાકે સચ્ચે લોગોં સે ઉનકી સચ્ચાઈ કે બારે મેં વો (અલ્લાહ તઆલા) સવાલ કરેં[૫] ઔર ઉસને કાફિરોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ તૈયાર કિયા હે. ﴿૮﴾એ ઈમાનવાલો ! અલ્લાહ તઆલા ને તુમ પર (કૈસા) એહસાન કિયા વો (જરા) યાદ કરો જબકે બહુત સારે લશ્કર તુમ પર ચઢ આએ થે, તો હમને ઉન પર એક આંધી ઔર ઐસે (ફરિશ્તોં કે) લશ્કર ભેજે જો તુમકો નઝર નહીં આ રહે થે ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખતે હેં. ﴿૯﴾

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઈમાનવાલોં કે લિયે યે નબી ઉનકી અપની જાન સે ભી ઝિયાદહ નઝદીક હે.

(તીસરા તર્જુમા) નબી સે ઈમાનવાલોં કો અપની જાન સે ભી ઝિયાદહ લગાવ હે.

[૨] યાની અદબ ઔર એહતેરામ મેં મા કી તરહ હે.

[૩] તો ઉનકે લિયે વસિય્યત કર દો યા ઝિંદગી મેં તોહફા દે દો.

[૪] નુકતા : કીસી મોકે પર આમ લોગો કો યાદ કરને કે બાદ કુછ ખાસ લોગોં કો યાદ કરના કોઈ બુરી બાત નહી હે.

[૫] યાની યે કે અલ્લાહ તઆલા કી બાત માનને મેં સચ્ચાઈ ઔર મઝબૂતી સે કામ કિયા.

إِذْ جَآءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ ٱلْأَبْصَٰرُ وَبَلَغَتِ ٱلْقُلُوبُ ٱلْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِٱللَّهِ
ٱلظُّنُونَا۠ ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ٱبْتُلِىَ ٱلْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا۟ زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾ وَإِذْ يَقُولُ ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ
مَّا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَت طَّآئِفَةٌ مِّنْهُمْ يَٰٓأَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَٱرْجِعُوا۟ ۚ وَيَسْتَـْٔذِنُ
فَرِيقٌ مِّنْهُمُ ٱلنَّبِىَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِىَ بِعَوْرَةٍ ۖ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾

જબકે વો (સબ લશ્કર) તુમ્હારે ઉપર કી તરફ સે ઔર તુમ્હારે નીચે કી તરફ સે ચઢ કર આએ[૧] ઔર જબ આંખેં (ડર કી વજહ સે) ખુલી કી ખુલી રહ ગઈ[૨] ઔર કલેજે મુંહ કો આને લગે[૩] ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં તરહ તરહ કી બાતેં સોચને લગે[૪] ﴾૧૦﴿ ઉસ વક્ત ઈમાનવાલોં કી (બડી) આઝમાઈશ હુઈ ઔર વો ઝોર સે (પૂરે પૂરે) હિલા દિયે ગએ. ﴾૧૧﴿ ઔર જબ મુનાફિક લોગ ઔર વો લોગ જિનકે દિલોં મેં બિમારી થી વો કહને લગે કે : અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ને હમ સે જો વઅદા કિયા થા વો તો એક ધોકા હી થા ﴾૧૨﴿ ઔર જબ ઉન (મુનાફિકોં) મેં કી એક જમાઅત કહને લગી : એ યષરિબ (યાની મદીના) વાલો ! તુમકો (યહાં) ઠહરને કા કોઈ મૌકા નહીં હે,[૫] સો તુમ વાપસ ચલે જાઓ,તો ઉનમેં સે એક જમાઅત (ઘર રહને કી) નબી સે ઈજાઝત માંગને લગી,વો કેહને લગે કે : હમારે ઘર તો ખુલે પડે હેં,હાલાંકે વો ખુલે પડે નહીં હેં[૬] વો તો સિર્ફ ભાગના હી ચાહતે હેં. ﴾૧૩﴿

---

[૧] મક્કા કી તરફ સે એક હોકર આનેવાલે લશ્કર કો "فوق" ઔર બની કુરૈઝા જો મદીના મેં રેહતે થે વો "اسفل". યે એક તફસીર હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ આંખેં બદલને લગી.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) ઔર દિલ તો ગલોં કો પહુંચ ગએ.

[૪] સખ્તી કે મોકા પર ગૈર ઈખ્તિયારી વસાવીસ આને લગતે હેં ઔર ઉસપર કાબુ નહીં હોતા.

[૫] ઈસલિયે કે યહાં મૌત કા ખતરા હે.

[૬] યાની દિવારેં કચ્ચી ઔર મકાન ગૈરમહફૂઝ હે.

وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَاٰتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوْا بِهَآ اِلَّا يَسِيْرًا ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ كَانُوْا عَاهَدُوا
اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّوْنَ الْاَدْبَارَ ؕ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْئُوْلًا ﴿١٥﴾ قُلْ لَّنْ يَّنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ اِنْ فَرَرْتُمْ مِّنَ الْمَوْتِ اَوِ
الْقَتْلِ وَاِذًا لَّا تُمَتَّعُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِيْ يَعْصِمُكُمْ مِّنَ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَ بِكُمْ سُوْٓءًا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً ؕ
وَلَا يَجِدُوْنَ لَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿١٧﴾

ઔર અગર ઈસ (મદીના) કે અતરાફ સે કોઈ (દુશ્મન કા લશ્કર) ઉનપર ચઢ આવે,ફિર ઉનસે ફિત્ના (વ ફસાદ) કી શરીક હોને કે લિયે બુલાયા જાએ તો વો ઝરૂર (ફિત્ને મેં) શામિલ હો જાએંગે.[૧] ઔર (ઉસ વક્ત) વો ઘરોં મેં થોડી દેર હી ઠેરેંગે. ﴾૧૪﴿ હાલાંકિ ઉસ (ખંદક કી લડાઈ) સે પેહલે વો અલ્લાહ તઆલા સે અહદ કર ચુકે થે કે વો (દુશ્મન કે મુકાબલે સે) પીઠ ફિરા કર નહીં જાએંગે.[૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા કે અહદ કે બારે મેં ઝરૂર સવાલ કિયા જાએગા. ﴾૧૫﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો : અગર તુમ મૌત સે યા કત્લ સે ભાગ ભી જાઓગે તો ભી યે ભાગના તુમકો હરગિઝ (કુછ ભી) ફાઈદા નહીં દેગા.[૩] ઔર ઉસ (ભાગને કી) સૂરત મેં તુમકો (ઝિંદગી સે) ફાઈદા ઉઠાને કા થોડા સા હી મૌકા દિયા જાએગા. ﴾૧૬﴿ (એ નબી ! ઈનકો) તુમ પૂછો : વો કોન હે જો તુમકો અલ્લાહ તઆલા સે બચા સકતા હે ? અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો બુરાઈ પહુંચાને કા ઈરાદા કરે[૪] યા તુમકો રહમત[૫] પહુંચાને કા ઈરાદા કરે[૬] ઔર વો ખુદ કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કરકે કોઈ હિમાયત કરનેવાલા ઔર કોઈ મદદ કરનેવાલા નહીં પાએંગે. ﴾૧૭﴿

---

[૧] યાની મુસલમાનોં સે લડને કે લિયે ઉનકો કહા જાવે તો ફૌરન ઘરોં કી પરવા કિયે બગેર મુસલમાનોં કે ખિલાફ લડાઈ મેં શામિલ હો જાવેંગે.

[૨] બદર કી લડાઈ મેં શરીક ન હો સકને કા મુખ્લિસીન કો હકીકત મેં સદમા થા ઔર આઈન્દહ કે લિયે ઉન્હોંને મઝબૂત ઈરાદે કિયે થે, જબકે મુનાફિકીન ને બસ દિખાવે કે લિયે કુછ ઈરાદે કિયે થે.

[૩] મુકદ્દર કી મૌત વક્ત પર આ કર હી રહતી હે.

[૪] (દુસરા તર્જુમા) વો કૌન હે કે અગર (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો બુરાઈ પહુંચાને કા ઈરાદા કરે તો તુમકો અલ્લાહ તઆલા સે બચા સકતા હો.

[૫] દુન્યવી રહમત યાની ઝીંદગી મિલ ભી ગઈ તો આખિરત કે મુકાબલે મેં બહુત મા'મૂલી હે.

[૬] તો વો કૌન હે જો તુમસે રહમત કો રોક લેવે.

قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعَوِّقِيْنَ مِنْكُمْ وَالْقَآئِلِيْنَ لِاِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ اِلَيْنَا ۚ وَلَا يَاْتُوْنَ الْبَاْسَ اِلَّا قَلِيْلًا ۙ﴿۱۸﴾ اَشِحَّةً
عَلَيْكُمْ ۖۚ فَاِذَا جَآءَ الْخَوْفُ رَاَيْتَهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ تَدُوْرُ اَعْيُنُهُمْ كَالَّذِيْ يُغْشٰى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۚ فَاِذَا ذَهَبَ
الْخَوْفُ سَلَقُوْكُمْ بِاَلْسِنَةٍ حِدَادٍ اَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ ؕ اُولٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوْا فَاَحْبَطَ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ
يَسِيْرًا ﴿۱۹﴾ يَحْسَبُوْنَ الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوْا ۚ وَاِنْ يَّاْتِ الْاَحْزَابُ يَوَدُّوْا لَوْ اَنَّهُمْ بَادُوْنَ فِى الْاَعْرَابِ يَسْاَلُوْنَ عَنْ
ع اَنْۢبَآئِكُمْ ؕ وَلَوْ كَانُوْا فِيْكُمْ مَّا قٰتَلُوْٓا اِلَّا قَلِيْلًا ۧ﴿۲۰﴾

પક્કી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા તુમ મેં સે ઉન સબકો જાનતે હેં જો લોગ (જીહાદ મેં શરીક હોને સે) રોકતે હેં ઔર અપને ભાઈયોં[૧] સે કેહતે હેં કે તુમ હમારે પાસ ચલે આઓ,યે લોગ લડાઈ મેં આતે હી નહીં,મગર બહુત હી કમ.[૨] ﴾૧૮﴿ (આતે ભી હેં તો) તુમ (યાની મુસલમાનોં) પર વો લાલચ રખતે હુવે,ફિર જબ ડર કા વક્ત આ જાએ તો (એ નબી !) તુમ ઈનકો દેખો કે વો તુમ્હારી તરફ દેખ રહે હેં કે ઉનકી આંખેં (યાની પુતલિયાં) ઈસતરહ ચકરાતી હેં જિસતરહ કિસી શખ્સ પર મૌત કી બેહોશી છા જાતી હે, ફિર જબ ખૌફ (યાની ખતરા) દૂર હો જાએ તો વો માલ કી પૂરી લાલચ મેં તુમ પર તેઝ-તેઝ ઝબાનેં ચલાતે હેં (હકીકત મેં) યે લોગ ઈમાન નહીં લાએ હેં,સો અલ્લાહ તઆલાને ઉનકે આ'માલ કો બરબાદ કર દિયા હે ઔર યે બાત અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બહુત આસાન હે. ﴾૧૯﴿ યે (મુનાફિકીન અબતક યે) સમજતે હેં કે અભી તો (મક્કાવાલોં કે) લશ્કર ગએ નહીં હેં ઔર અગર (માનલો ફિર સે, દુસરી મરતબા) લશ્કર આ જાવેં તો ઈન (મુનાફિકીન) કી ચાહત યે હોગી કાશ કે વો ગાંવ મેં જા કર રહેં[3] (વહીં સે) તુમ્હારી ખબરેં મા'લૂમ કરતે રહેં ઔર અગર યે (બુઝદિલ મુનાફિક) તુમ્હારે દરમિયાન રહ ભી ગએ હો તો થોડી સી હી લડાઈ લડેંગે.[૪] ﴾૨૦﴿

---

[૧] ખાનદાની યા વતની ભાઈચારા મુરાદ હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) મગર કભી કભી.

[3] (દુસરા તર્જુમા) દિહાતોં મેં નીકલે હુવે હો.

[૪] યાની લડાઈ મેં થોડા સા હિસ્સા લે લેંગે.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللّٰهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيْرًا ﴿٢١﴾ وَلَمَّا
رَاَ الْمُؤْمِنُوْنَ الْاَحْزَابَ ۙ قَالُوْا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَصَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ ۫ وَمَا زَادَهُمْ اِلَّاۤ اِيْمَانًا
وَّتَسْلِيْمًا ﴿٢٢﴾ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ رِجَالٌ صَدَقُوْا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضٰى نَحْبَهٗ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّنْتَظِرُ ۖ وَمَا
بَدَّلُوْا تَبْدِيْلًا ﴿٢٣﴾ لِّيَجْزِيَ اللّٰهُ الصّٰدِقِيْنَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقِيْنَ اِنْ شَآءَ اَوْ يَتُوْبَ عَلَيْهِمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوْا خَيْرًا ۗ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ الْقِتَالَ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا
عَزِيْزًا ﴿٢٥﴾

પક્કી બાત યે હે કે તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ (કી ઝાત) મેં એક બેહતરીન નમૂના મૌજૂદ હે,ઉસ શખ્સ કે લિયે ભી જો અલ્લાહ તઆલા ઔર કયામત કે દિન કી ઉમ્મીદ (યાની ડર) રખતા હો ઔર અલ્લાહ તઆલા કા બહુત ઝિક્ર કરતા હો[૧] ﴿૨૧﴾ ઔર જબ ઈમાનવાલોં ને લશ્કરોં કો દેખ લિયા તો કેહને લગે : યે તો વહી બાત હે જિસકા હમસે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ને વાદા કિયા થા ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ ને સચ કહા થા ઔર ઇસ વાકિઆ ને ઉનકે ઈમાન ઔર ઇતાઅત (યાની ફરમાંબરદારી) કો બઢા દિયા. ﴿૨૨﴾ કિતને ઈમાનવાલે મર્દ હેં કે ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા સે જો વાદા કિયા થા વો સચ્ચા (યાની પૂરા) કર કે દિખલા દિયા,સો ઇનમેં સે કોઈ તો વો હે જો અપની ઝિમ્મેદારી કો પૂરા કર ચુકા હે,[૨] ઔર ઇનમેં સે કોઈ તો (શહાદત કા) ઇન્તિઝાર કર રહા હે ઔર ઉન્હોંને (અપને ઈરાદોં કો) જરા ભી નહીં બદલા. ﴿૨૩﴾ તાકે અલ્લાહ તઆલા સચ્ચે લોગોં કો ઉનકી સચ્ચાઈ કા ઇન્આમ દેવેં ઔર અગર ચાહેં તો મુનાફિકીન કો અઝાબ દેવેં યા ઉનકો તૌબા કી તૌફીક દેવેં (ઔર કુબુલ કર લેવેં) યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે,સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં. ﴿૨૪﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં કો ઉનકે પૂરે ગુસ્સે કે સાથ (ઇસતરહ) વાપસ કર દિયા કે ઉનકો કોઈ ભલાઈ હાથ મેં નહીં આઈ[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલોં કી તરફ સે લડાઈ કે લિયે કાફી હો ગએ[૪] ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે તાકતવાલે હેં,બડે ઝબરદસ્ત હેં. ﴿૨૫﴾

---

[૧] અલ્લાહ તઆલા કા ઝીક્ર બહુત ઝિયાદહ કરને કા હુકમ હે.

[૨] યાની શહીદ હો ગયા. [૩] યાની મુસલમાનોં કો હરા દેને કી ઉનકી મુરાદ પૂરી ન હુઈ.

[૪] અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે જંગ કી નૌબત નહીં આઈ ઔર કાફિર નાકામ વાપસ ચલે ગએ.

وَاَنۡزَلَ الَّذِيۡنَ ظَاهَرُوۡهُمۡ مِّنۡ اَهۡلِ الۡـكِتٰبِ مِنۡ صَيَاصِيۡهِمۡ وَقَذَفَ فِىۡ قُلُوۡبِهِمُ الرُّعۡبَ فَرِيۡقًا تَقۡتُلُوۡنَ
وَتَاۡسِرُوۡنَ فَرِيۡقًا ۚ﴿۲۶﴾ وَاَوۡرَثَكُمۡ اَرۡضَهُمۡ وَدِيَارَهُمۡ وَاَمۡوَالَهُمۡ وَاَرۡضًا لَّمۡ تَطَئُوۡهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ
قَدِيۡرًا ﴿۲۷﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِيْنَتَهَا فَتَعَالَيْنَ اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ
سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿۲۸﴾ وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَالدَّارَ الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنٰتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۲۹﴾
يٰنِسَآءَ النَّبِىِّ مَنْ يَّاْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُّضٰعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿۳۰﴾

ઔર જિન અહલે કિતાબ ને ઉન (મુશરિકીન) કી મદદ કી થી અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઉનકે કિલ્આેં સે ઉતાર લાએ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે દિલોં મેં એસા રોબ ડાલ દિયા કે (એ મુસલમાનો ! ઈનમેં સે) એક જમાઅત કો તુમ કત્લ કર રહે થે ઔર (ઉનમેં સે) બહુત સારોં કો તુમ કૈદી બના રહે થે. ﴿૨૬﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો ઉનકી ઝમીન કા ઔર ઉનકે ઘરોં કા ઔર ઉનકે માલોં કા ઔર એસી ઝમીન કા જિન પર તુમને કદમ ભી નહીં રખા વારિસ (યાની માલિક) બના દિયા[૧] ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર કુદરત રખતે હેં. ﴿૨૭﴾

(એ નબી !) તુમ અપની બીવીયોં સે કેહ દો કે : અગર તુમ દુનિયા કિ ઝિંદગી ઔર ઉસકી રોનક ચાહતી હો તો આઓ મેં તુમ કો કુછ માલ સામાન (તોહફા મેં) દે દું ઔર મેં તુમકો અચ્છી તરહ રૂખ્સત કર દું. ﴿૨૮﴾ ઔર અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસુલ કો ઔર આખિરત કે ઘર કો ચાહતી હો તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને તુમ મેં સે નેક ઔરતોં કે લિયે બડા સવાબ તૈયાર કર રખા હે. ﴿૨૯﴾ એ નબી કી ઔરતો ! જો તુમ મેં સે ખુલી બેહયાઈ કા કામ કરેં[૨] તો એસી ઔરત કી સજા બઢા કર દોગુના અઝાબ કર દિયા જાએગા ઔર એસા કરના તો અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બહુત આસાન હે. ﴿૩૦﴾

[૧] ખૈબર કી ફતેહ (જીત) કી તરફ ઈશારા હે,ઈસીતરહ આને વાલે ઝમાને મેં જો દુસરી જીત હોનેવાલી હેં ઉસકી ભી ખુશખબરી દી ગઈ હે જો ખિલાફતે રાશિદહ કે ઝમાને મેં સામને આ ગઈ.

[૨] મુરાદ હર વો કામ હે જિસસે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કો તકલીફ હો. (નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કે ઘરાને કી ઔરતોં સે ઝિના હો હી નહીં સકતા.)

નોટ:વાકિઆ કી તફસીલ દીની બયાનાત મેં દેખ લી જાવેં.

وَمَنۡ يَّقۡنُتۡ مِنۡكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُوۡلِهٖ وَتَعۡمَلۡ صَالِحًا نُّؤۡتِهَاۤ اَجۡرَهَا مَرَّتَيۡنِۙ وَاَعۡتَدۡنَا لَهَا رِزۡقًا كَرِيۡمًا ۝٣١ يٰنِسَآءَ النَّبِىِّ
لَسۡتُنَّ كَاَحَدٍ مِّنَ النِّسَآءِ اِنِ اتَّقَيۡتُنَّ فَلَا تَخۡضَعۡنَ بِالۡقَوۡلِ فَيَطۡمَعَ الَّذِىۡ فِىۡ قَلۡبِهٖ مَرَضٌ وَّقُلۡنَ قَوۡلًا مَّعۡرُوۡفًا ۝٣٢
وَقَرۡنَ فِىۡ بُيُوۡتِكُنَّ وَلَا تَبَـرَّجۡنَ تَبَرُّجَ الۡجَاهِلِيَّةِ الۡاُوۡلٰى وَاَقِمۡنَ الصَّلٰوةَ وَاٰتِيۡنَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعۡنَ اللّٰهَ وَرَسُوۡلَهٗ ؕ

ઔર જો ઔરત તુમ મેં સે અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી બાત પર અમલ કરતી હે ઔર નેક અમલ કરતી હે તો હમ ઉસકો ઉસકા સવાબ[૧] દોગુના દેંગે ઔર હમને ઉસકે લિયે ઈઝઝત કી રોજી તૈયાર કર રખી હે. ﴾૩૧﴿ એ નબી કી ઔરતોં ! તુમ આમ ઔરતોં કી તરહ નહીં હો[૨] અગર તુમ (અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતી હો[૩] તો તુમ નઝાકત (યાની લચક) કે સાથ બાત ન કિયા કરો,સો (ઉસકી વજહ સે) જિસકે દિલ મેં રોગ હોતા હે[૪] વો લાલચ કરને લગેગા[૫] ઔર ભલાઈવાલી બાતેં તુમ કહા કરો[૬] ﴾૩૨﴿ ઔર (એ ઈમાનવાલી ઔરતોં !) તુમ અપને ઘરોં મેં જમ કર રહો[૭] ઔર પેહલી જાહિલિય્યત કી તરહ (પરાએ મર્દોં કો) અપના બનાઉ સિંગાર (યાની મેકઅપ) દિખાતી મત ફિરો ઔર તુમ નમાઝ કાઈમ કરતી રહો ઔર તુમ ઝકાત દેતી રહો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી ઈતાઅત કરતી રહો,

[૧] યાની આખિરત મેં.

[૨] આયત મેં જો હુકમ હે વો તમામ મુસલમાન ઔરતોં કે લિયે આમ હે,લેકિન ઉમ્મહાતુલ મુઅમીનીન (ઈમાન વાલોં કી માંઓં) કો ઈસ હુકમ પર ખાસ તોર પર અમલ કરના હે.

[૩] નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કી પાક બીવીંયા (ઈમાન વાલોં કી માંઓં) મેં તકવા કા હોના યે એક ઝાહીરી બાત હે,લેકિન યે બાત યાદ દિલાની હે કે તુમ્હારી ફઝીલત કી બુનિયાદ તકવા હે,જિસકા હમેશા લિહાઝ રહે.

[૪] મુનાફિકોં કે દિલોં કે અંદર નાપાક શહવત (કામવાસના) હોતી થી,લેકિન અગર કોઈ મુખ્લિસ ઈમાનવાલે કા દિલ હરામ શહવત (કામવાસના) કી તરફ ઢલા હુવા તો વો ભી નિફાક કા એક હિસ્સા હે ઔર દિલ કા એક ગુનાહ હે.

[૫] યાની દિલ મેં ગલત ખયાલ કાઈમ કરેગા.

[૬] યાની ઐસી ફિકી બાત જિસ મેં નરમી ન હો, લચક ન હો, ચુંકે નરમી લચક વાલી બાત સે સુનનેવાલે કે દિલ મેં ગલત શહવત પૈદા હોતી હે,ઈસલિયે ઈફફત ઔર પાકદામની (ચારિત્ર્ય નીશુધ્ધતા) કે કાનુન કે મુતાબિક ઉખડે હુવે અંદાઝ મેં બાત કરેં,તાકે સામનેવાલે કે દિલ મેં કોઈ ગંદી લાલચ પૈદા ન હો.ઝાહીર બાત હે કે એસી નઝાકતવાલી નરમ બાત ઉમ્મહાતુલ મુઅમીનીન કર હી નહીં સકતી (ઉનકો સુનાકર ઉમ્મત કી આમ ઔરતોં કો તાકીદ કે સાત કેહના હે),ઈસલિયે ઔરત કી આવાજ મેં જો એક આમ કુદરતી નરમી ઔર મિઠાસ હોતી હે ઐસેલેહઝે સે અજનબી મર્દોં કે સામને હરગીઝ ન બોલેં,લેકિન ઈતના ઝરૂર લિહાઝ રખેં કે સામનેવાલે કો તકલીફ પહુંચે ઈસ અંદાઝ સે ભી કોઈ ઔરત કિસી મર્દ સે બાત ન કરેં,યે બદ અખ્લાકી હે.

[૭] (દુસરા તર્જુમા) ઠહરી રહો.આજ કી ઔરત સબ કુછ બન રહી હે,ઔરત,ઔરત હી નહીં બન રહી.

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾ وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ
ع آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ
وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ
فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

એ નબી કે ઘરવાલો ! અલ્લાહ તઆલા તો યે ચાહતે હેં કે (હર કિસ્મ કી) ગંદગી તુમસે દૂર રખેં ઔર તુમકો પૂરા પાકસાફ રખેં ﴾૩૩﴿ ઔર તુમ્હારે ઘરોં મેં અલ્લાહ તઆલા કી (યાની કુર્આન કી) જો આયતેં ઔર હિકમત (યાની સુન્નત) કી બાતેં (પઢકર) સુનાઈ જાતી હેં[૧] ઉનકો યાદ રખો,[૨] યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો રાઝ જાનનેવાલે,પૂરી ખબર રખનેવાલે હેં ﴾૩૪﴿

યકીનન મુસલમાન (યાની ફરમાંબરદાર) મર્દ ઔર મુસલમાન ઔરતેં ઔર ઈમાન લાનેવાલે મર્દ ઔર ઈમાન લાનેવાલી ઔરતેં[૩] ઔર ઈબાદત કરનેવાલે મર્દ ઔર ઈબાદત કરનેવાલી ઔરતેં ઔર સચ્ચાઈવાલે મર્દ ઔર સચ્ચાઈવાલી ઔરતેં[૪]ઔર સબ્ર કરનેવાલે મર્દ ઔર સબ્ર કરનેવાલી ઔરતેં ઔર આજીઝી કરનેવાલે (યાની દિલ સે જુકનેવાલે) મર્દ ઔર આજીઝી કરનેવાલી ઔરતેં ઔર સદકહ કરનેવાલે મર્દ ઔર સદકહ કરનેવાલી ઔરતેં ઔર રોઝા રખનેવાલે મર્દ ઔર રોઝા રખનેવાલી ઔરતેં ઔર અપની શર્મગાહ કી હિફાઝત કરનેવાલે મર્દ ઔર (અપની શર્મગાહ કી) હિફાઝત કરનેવાલી ઔરતેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કા બહુત ઝિક્ર કરનેવાલે મર્દ ઔર (અલ્લાહ તઆલા કા બહુત) ઝિક્ર કરનેવાલી ઔરતેં[૫],અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે લિયે મગફિરત ઔર બડા (શાનદાર) બદલા તૈયાર કર રખા હે. ﴾૩૫﴿

---

[૧] ઈસ આયત સે કુછ ઉલમાને યે મસ્અલા નીકાલા હે કે હદીસ શરીફ કી તિલાવત સવાબ કી નિય્યત સે જાઈઝ હે.

[૨] ખુદ અમલ કરો ઔર દુસરોં કો પહુંચાઓ. નોટ : કુર્આન ઔર હદીસ કી ખિદમત જિસ ઘરાને કો નસીબ હો વો ઈસ નેઅમત કી ખુસુસી કદર કરેં.

[૩] " મુસ્લિમીન" સે ઈસ્લામ કે આ'માલ ઔર "મુઅમીનીન" સે અકાઈદ કા બયાન હે.

[૪] બાત ભી સચ્ચી ઔર અમલ દિખલાવે સે પાક,અમલ મેં કમ હિમ્મતી ઔર સુસ્તી ન હો.

[૫] મુરાદ : સુબહ શામ ઔર અલગ-અલગ વકત કી જો દુઆએં અહાદીસ મેં બતાઈ ગઈ હેં ઉનકા એહતિમામ.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَّلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗۤ اَمْرًا اَنْ يَّكُوْنَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا مُّبِيْنًا ؕ﴿٣٦﴾ وَاِذْ تَقُوْلُ لِلَّذِيْۤ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ
اللّٰهَ وَتُخْفِيْ فِيْ نَفْسِكَ مَا اللّٰهُ مُبْدِيْهِ وَتَخْشَى النَّاسَ ۚ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰىهُ ؕ فَلَمَّا قَضٰى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا
زَوَّجْنٰكَهَا لِكَيْ لَا يَكُوْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ حَرَجٌ فِيْۤ اَزْوَاجِ اَدْعِيَآئِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا ؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ
مَفْعُوْلًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيْمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهٗ ؕ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ
قَدَرًا مَّقْدُوْرَا ﴿٣٨﴾

ઔર જબ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કિસી બાત કા ફેસલા કર દેવેં તો[૧] તો કિસી ઈમાનવાલે મર્દ ઔર ઈમાનવાલી ઔરત કો અપને મુઆમલે મેં[૨] કોઈ ઈખ્તિયાર (અધિકાર) બાકી નહીં રહતા ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી નાફરમાની કરતા હે યકીનન વો ખુલી ગુમરાહી મેં પડ ગયા. ﴾૩૬﴿ ઔર (એ નબી !) જિસ આદમી (યાની હઝરત ઝૈદ રદી.) પર અલ્લાહ તઆલા ને એહસાન કિયા ઔર તુમને ભી ઉસ પર એહસાન કિયા ઈસસે જબ તુમ કેહ રહે થે કે તુમ અપની બીવી (હઝરત ઝૈનબ રદી.) કો અપને નિકાહ મેં રહને દો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો[૩] ઔર (એ નબી !) તુમ અપને દિલ મેં વો બાત છૂપા રહે થે જિસકો અલ્લાહ તઆલા ઝાહીર કરને હી વાલે થે ઔર તુમ લોગોં (કે તઅને) સે ડર રહે થે,હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા સે ઝિયાદહ ડરના ચાહિયે, ફિર જબ ઝૈદ ને ઉસ (ઔરત) સે (અપની) હાજત પૂરી કર લી[૪] તો હમને ઉસ (હઝરત ઝૈનબ રદી.) સે તુમ્હારા નિકાહ કરા દિયા,તાકે ઈમાનવાલોં કે લિયે અપને મુંહબોલે (યાની લેપાલક) બેટોં કી બીવીયોં (સે નિકાહ કરને) મેં કોઈ તંગી (યાની ગુનાહ ઔર હરજ) ન રહે, જબકે ઈન લેપાલકોં ને ઉન (અપની બીવીયોં) સે (તલાક દે કર) તઅલ્લુક ખત્મ કર દિયા હો ઔર અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ તો પૂરા હો કર કે હી રહનેવાલા થા ﴾૩૭﴿ અલ્લાહ તઆલા ને જો કામ નબી કે લિયે નકકી કર લિયા હો ઉસ કામ મેં નબી પર કોઈ એઅતેરાઝ (વાંધા, નુકસાન, સવાલ તંત્ર) નહીં, યે અલ્લાહ તઆલા કાતરીકા હેજોબહુત પેહલે ગુઝરે હુવે લોગોં (યાની નબીયોં) મેં ભી રહા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ યાની તકદીર કા જો પેહલે સે મુકદ્દર હોતા હે વો તો હો કર કે હી રેહતા હે. ﴾૩૮﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) કિસી બાત કા હુકમ કર દેવેં. [૨] (દુસરા તર્જુમા) અપને કામ મેં.
[૩] યાની તલાક દેને સે બચો,હક કો અદા કરને મેં કોતાહી સે બચો.[૪] તઅલ્લુક ખતમ કર દિયા.

الَّذِيْنَ يُبَلِّغُوْنَ رِسٰلٰتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهٗ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا اللّٰهَ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ﴿۳۹﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَآ اَحَدٍ مِّنْ
رِّجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿۴۰﴾ ع
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيْرًا ﴿۴۱﴾ وَّسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿۴۲﴾ هُوَ الَّذِيْ يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ
وَمَلٰٓئِكَتُهٗ لِيُخْرِجَكُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَحِيْمًا ﴿۴۳﴾ تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهٗ سَلٰمٌ ۚۖ وَاَعَدَّ
لَهُمْ اَجْرًا كَرِيْمًا ﴿۴۴﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّاۤ اَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿۴۵﴾

(નબી) વો હેં જો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કો લોગોં તક પહુંચાયા કરતે હેં ઔર વો ઉસ સે ડરતે હેં ઔર વો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કિસી સે નહીં ડરતે હેં ઔર હિસાબ લેને કે લિયે તો અલ્લાહ તઆલા કાફી હેં. [૧] ﴿૩૯﴾ મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) તુમ્હારે મર્દોં મેં સે કિસી કે (ખાનદાની) બાપ નહીં હેં,લેકિન વો અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ હેં ઔર નબીયોં મેં સબ સે આખિરી નબી હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં. ﴿૪૦﴾

એ ઈમાનવાલો ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કા બહુત ઝિક્ર કરો. ﴿૪૧﴾ ઔર સુબહ ઔર શામ ઉસકી તસ્બીહ પઢો. ﴿૪૨﴾ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જો તુમ્હારે ઉપર (ખુદ) રહમત ભેજતે રેહતે હેં ઔર ઉસકે ફરિશ્તે ભી (રહમત કી દુઆ કરતે હેં) તાકે વો તુમ (મુસલમાનોં) કો અંધેરીયોં સે નિકાલ કર રોશની મેં લે આએં.ઔર વો ઈમાનવાલોં પર બહુત રહમ કરનેવાલે હેં. ﴿૪૩﴾ જિસ દિન વો (મુસલમાન) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો મિલેંગે તો ઉનકા ઈસ્તિકબાલ (સ્વાગત) (ખુદ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) સલામ હોગા [૨] ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે લિયે ઈઝઝતવાલા બદલા તૈયાર કર રખા હે. ﴿૪૪﴾ એ નબી ! યે બાત યકીની હે કે હમને આપકો ગવાહી દેનેવાલા ઔર (ઈમાનવાલોં કે લિયે) ખુશખબરી સુનાનેવાલા ઔર (કાફિરોં કો અઝાબ સે) ડરાનેવાલા બનાકર ભેજા હે. ﴿૪૫﴾

---

[૧] ઉસકો કિસી કી ઝરૂરત નહીં હે.

[૨] યાની અલ્લાહ તઆલા જન્નતીયોં સે ફરમાએંગે “અસ્સલામુઅલયકુમ”. (જબ અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ સે સલામતી કા પરવાના મિલ જાવેગા તો ફિર આગે કોઈ ખતરા હી ન રહેગા.)

وَّدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُّنِيْرًا ﴿۴۶﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيْرًا ﴿۴۷﴾ وَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ
وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَدَعْ اَذٰىهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿۴۸﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنٰتِ ثُمَّ
طَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوْهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّوْنَهَا ۚ فَمَتِّعُوْهُنَّ وَسَرِّحُوْهُنَّ سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿۴۹﴾
يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّاۤ اَحْلَلْنَا لَكَ اَزْوَاجَكَ الّٰتِيْۤ اٰتَيْتَ اُجُوْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ مِمَّاۤ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلَيْكَ وَبَنٰتِ عَمِّكَ
وَبَنٰتِ عَمّٰتِكَ وَبَنٰتِ خَالِكَ وَبَنٰتِ خٰلٰتِكَ الّٰتِيْ هَاجَرْنَ مَعَكَ ۫

ઔર (લોગોં કો) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ સે બુલાનેવાલા અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે [૧] ઔર (હિદાયત કી) એક રોશની ફૈલાનેવાલા ચિરાગ બનાકર (ભેજી હે) ﴿૪૬﴾ ઔર તુમ ઈમાનવાલોં કો ખુશખબરી સુના દો કે ઉનપર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ સે બડા ફ઼ઝલ હોનેવાલા હે. ﴿૪૭﴾ ઔર તુમ કાફ઼િરોં ઔર મુનાફ઼િકોં કી બાત મત માનો ઔર ઉનકી (તરફ઼ સે જો) તકલીફ઼ (પહુંચે ઉસ) કી પરવાહ (યાની ખયાલ) મત કરો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસા કરો ઔર અલ્લાહ તઆલા કામ બનાને કે લિયે કાફ઼ી હે. ﴿૪૮﴾એ ઈમાનવાલો ! જબ તુમને ઈમાનવાલી ઔરતોં સે નિકાહ કર લિયા હો, ફ઼િર ઉનકો હાથ લગાને સે પેહલે હી ઉનકો તલાક દે દી હો[૨] તો તુમ્હારે લિયે ઉન (ઔરતોં) કે ઝીમ્મે કોઈ ઇદ્દત નહીં જિસકો તુમ ગીનને લગો,સો તુમ ઉન ઔરતોં કો ફ઼ાઈદા પહુંચા દો [૩] ઔર તુમ ઉન ઔરતોં કો અચ્છે તરીકે સે રૂખ્સત (રવાના) કર દો. ﴿૪૯﴾ એ નબી ! જિનકા મહર તુમને અદા કર દિયા હો વો તુમ્હારી બીવીયાં (ચાર સે ઝાઈદ) હમને (ખાસ) તુમ્હારે લિયે હલાલ કર દી હેં ઔર જો ગનીમત કા માલ અલ્લાહ તઆલા ને તુમ કો દિયા ઉસ મે સે જો બાંદિયાં તુમહારી માલિકી મેં આ ગઇ વો ભી (તુમ્હારે લિયે હલાલ હેં) ઔર તુમ્હારે ચચા કી બેટીયાં ઔર તુમ્હારી ફ઼ુફ઼ીયોં કી બેટીયાં ઔર તુમ્હારે મામું કી બેટીયાં ઔર તુમ્હારી ખાલાઓં કી બેટીયાં ભી (હલાલ હેં) જિન્હોંને તુમ્હારે સાથ હિજરત કી હે.

---

[૧] દઅવત ઈલલ્લાહ (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ બુલાને કા કામ) મુશ્કિલ કામ જો અલ્લાહ તઆલા કી મદદ સે આસાન હોગા.

[૨] યાની જીમાઅ (સંભોગ) ઔર તન્હાઈ કી મુલાકાત સે પેહલે.

[૩] યાની તોહફ઼ા દે દો.

وَامْرَاَةً مُّؤْمِنَةً اِنْ وَّهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ اِنْ اَرَادَ النَّبِيُّ اَنْ يَّسْتَنْكِحَهَا ۚ خَالِصَةً لَّكَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ
قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِيْٓ اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُوْنَ عَلَيْكَ حَرَجٌ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ
غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝٥٠ تُرْجِيْ مَنْ تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِيْٓ اِلَيْكَ مَنْ تَشَآءُ ؕ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكَ ؕ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ تَقَرَّ اَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَآ اٰتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَكَانَ
اللّٰهُ عَلِيْمًا حَلِيْمًا ۝٥١

ઔર જો ઈમાનવાલી ઔરત બગેર મહર કે અપની ઝાત નબી (કે સાથ નિકાહ કરને) કે લિયે (હદિયા કે તૌર પર) પેશ કર દેવે, શરત યે હે કે નબી ઉસકે સાથ નિકાહ કરને કા ઈરાદા કરેં (વો ભી હલાલ હે) યે તમામ હુકમ તુમ્હારે (યાની નબી કે) લિયે ખાસ હેં,દુસરે ઈમાનવાલોં કે લિયે નહીં,પક્કી બાત યે હે કે ઈન (આમ મુસલમાનોં) પર જો હુકમ હમને ઉનકી બીવીયોં ઔર ઉનકી બાંદીયોં કે બારે મેં મુકર્રર (નક્કી) કિયે હેં વો હમકો મા'લુમ હેં (નબી કે લિયે કુછ હુકમ ઈસલિયે ખાસ કિયે તાકે) તુમ પર કોઈ તંગી ન રહે,ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત માફ઼ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં. ﴿૫૦﴾ ઉન (બીવીયોં) મેં સે (એ નબી !) જિસ (કી બારી) કો તુમ ચાહો મુલ્તવી (પીછે) કર દો ઔર જિસકો ચાહો અપને પાસ રખો ઔર જિન ઔરતોં કો (બારી સે) અલગ કર દિયા હો ઉનમેં સે જિસ ઔરત કો ભી અપને પાસ વાપસ બુલાના ચાહો તો ઈસમેં તુમ્હારે લિયે કોઈ ગુનાહ નહીં હે[૧] ,ઈસમેં ઝિયાદહ ઉમ્મીદ હે કે ઉન (સબ ઔરતોં) કી આંખેં ઠંડી રહેગી ઔર ઉન (બીવીયોં) કો કોઈ ગમ નહીં હોગા ઔર આપ ઈનકો જો કુછ ભી દોગે ઉસ પર સબ કી સબ રાજી રહેંગી ઔર (એ મુસલમાનો !) તુમ્હારે દિલોં કે અંદર જો કુછ હે[૨] અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જાનતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે ઔર બડે હિલ્મવાલે (દરગુઝર કરને વાલે) હેં. ﴿૫૧﴾

[૧] યાની બારી જરૂરી નહીં ફ઼િર ભી આપ ઉનકે યહાં રાત ગુઝારે.

[૨] હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કે લિયે જો ખુસુસિયાત હેં ઈસ પર કોઈ દિલ મેં ગલત ખયાલ ન લાવેં,અપને દિલ કો બેઅદબી ભરે ખયાલાત સે બચા કર રખેં.

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَآءُ مِنْۢ بَعْدُ وَلَآ اَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ اِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ ؕ وَكَانَ
اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيْبًا ﴿٥٢﴾ ع
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُيُوْتَ النَّبِيِّ اِلَّآ اَنْ يُّؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰى طَعَامٍ غَيْرَ نٰظِرِيْنَ اِنٰىهُ ۙ وَلٰكِنْ اِذَا
دُعِيْتُمْ فَادْخُلُوْا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوْا وَلَا مُسْتَاْنِسِيْنَ لِحَدِيْثٍ ؕ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيٖ
مِنْكُمْ ۫ وَاللّٰهُ لَا يَسْتَحْيٖ مِنَ الْحَقِّ ؕ وَاِذَا سَاَلْتُمُوْهُنَّ مَتَاعًا فَسْـَٔلُوْهُنَّ مِنْ وَّرَآءِ حِجَابٍ ؕ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوْبِكُمْ
وَقُلُوْبِهِنَّ ؕ وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوْا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَلَآ اَنْ تَنْكِحُوْٓا اَزْوَاجَهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖٓ اَبَدًا ؕ

ઈસ (યાની ઉપર જો બાતેં બતાઈ ગઈ યા મૌજુદા ઔરતોં) કે બાદ દુસરી ઔરતેં તુમ્હારે લિયે હલાલ નહીં હેં ઔર યે ભી જાઈઝ નહીં કે તુમ ઈન (મૌજુદા ઔરતોં) કે બદલે મેં કિસી દુસરી ઔરત સે નિકાહ કર લો, ભલે ઉન (ઔરતોં) કી ખૂબી તુમકો પસંદ આઇ હો [૧]મગર જો બાંદીયાં તુમ્હારી માલિકી મેં આએં (વો તુમ્હારે લિયે હલાલ હેં) ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કી નિગરાની કરનેવાલે હેં ﴾૫૨﴿ એ ઈમાનવાલો ! તુમ નબી કે ઘરોં મેં (બગેર ઈજાઝત) દાખિલ મત હોવો, મગર યે કે તુમકો ખાને કે લિયે (આને કી) ઈજાઝત દે દી ગઈ હો,વો ભી ઈસ તરહ (આઓ) કે તુમકો ઉસ (ખાને) કે પકને કે ઈન્તિઝાર મેં બૈઠે ન રેહના પડે,લેકિન જબ તુમકો બુલાયા જાવે તબ જાઓ, સો જબ તુમ ખાના ખા ચૂકો તો ઊઠ કર ચલે જાઓ ઔર આપસ મેં બાતોં મેં જી લગાકર બૈઠે મત રહો,હકીકત મેં તુમ્હારી ઈસ બાત સે નબી કો તકલીફ઼ હોતી હે, સો વો (નબી) તુમકો કેહતે હુવે શરમાતે હેં[૨]ઔર અલ્લાહ તઆલા હક બાત કેહને મેં (કિસી સે) નહીં શરમાતે[૩]ઔર જબ તુમ ઉન (નબી કી બીવીયોં) સે કોઈ સામાન માંગને જાઓ તો ઉનસે પરદે કે પીછે સે માંગો,યે તરીકા તુમ્હારે દિલોં કો ઔર ઉનકે દિલોં કો પાક રખને કા બેહતરીન ઝરિયા હે[૪]ઔર તુમ્હારે લિયે બિલ્કુલ જાઈઝ નહીં હે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ કો તકલીફ઼ દો ઔર તુમ્હારે લિયે નબી કે બાદ કભી ભી ઉનકી બીવીયોં સે નિકાહ કરના જાઈઝ નહીં હે.

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઉન (ઔરતોં) કા હુસ્ન તુમકો પસંદ આએ.
નોટ : ઈસલીયે કે બહુત સીમરતબા નિકાહ કા શોક હુસ્નો જમાલ કી વજહ સે હોતા હે.
[૨] ઈસલિયે વો તુમ્હારા લિહાઝ કરતે હેં.
[૩] (દુસરા તર્જુમા) કિસી કા લિહાઝ નહીં કરતે.
[૪] આજતક દિલ સાફ઼ રહે હેં,આઈન્દહ ભી રહે.

إِنَّ ذَٰلِكُمْ كَانَ عِندَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ إِن تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾ لَّا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي
آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ ۗ
وَاتَّقِينَ اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٥﴾ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ۚ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُّهِينًا ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾ ع

યે (ઉનકી બીવીયોં સે નિકાહ કરના) યકીનન અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બહુત બડા ગુનાહ હોગા. ﴿૫૩﴾ અગર તુમ કિસી ચીઝ કો ઝાહીર કરો યા ઉસ (ચીઝ) કો છુપાઓ તો યકીન રખ્ખો કે અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં. ﴿૫૪﴾ ઉન (નબી કી ઔરતોં) પર અપને બાપોં કે સામને ઔર અપને બેટોં કે સામને ઔર અપને ભાઈયોં કે સામને ઔર અપને ભાઈયોં કે બેટોં (યાની ભતીજોં) કે સામને (આને મેં) ઔર અપની બહનોં કે બેટોં (યાની ભાણેજોં) કે સામને (આને મેં) ઔર અપની ઔરતોં (જિન સે આમ તોર પર મિલના જુલના રેહતા હે) કે સામને (આને મેં) ઔર અપની બાંદીયોં[૧] કે સામને (બગેર પરદા આને મેં) કોઈ ગુનાહ કી બાત નહીં હે ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતી રહો,યકીન રખ્ખો હર ચીઝ અલ્લાહ તઆલા કે સામને હેં.﴿૫૫﴾યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે ફરિશ્તે નબી પર દુરૂદ (યાની રહમત) ભેજતે હેં,એ ઈમાનવાલો ! તુમ ભી ઉન (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) પર દુરૂદ ઔર ખૂબ સલામ ભેજા કરો. ﴿૫૬﴾યકીનન જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કો ઔર ઉસકે રસૂલ કો (જાનબૂજ કર) તકલીફ દેતે હેં અલ્લાહ તઆલા ઉન પર દુનિયા ઔર આખિરત મેં લઅનત કરતે હેં ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે લિયે અઝાબ તૈયાર કર કે રખા હે જો ઉનકો ઝલીલ કરકે રખ દેગા ﴿૫૭﴾ ઔર જો લોગ ઈમાનવાલે મર્દોં ઔર ઈમાનવાલી ઔરતોં કો જિન્હોંને કોઈ ગુનાહ કા કામ નહીં કિયા હો (ફિર ભી) તકલીફ પહુંચાતે હેં તો એસે લોગોં ને અપને ઉપર બુહતાન ઔર ખુલે ગુનાહ કા બોજ ઉઠા લિયા હે.[૨] ﴿૫૮﴾

---

[૧] "مَا مَلَكَتْ" લફ્ઝ મેં ગુલામ,બાંદી દોનોં શામિલ હેં,લેકિન ગુલામ સે બાલિગ હોને સે પેહલે મુરાદ લિયા જાએ. ગુલામ બાલીગ હો જા વે તો માલીક કે લિયે પરદા ઝરૂરી હે.

[૨] જો મુસલમાન શરઈ તોર પર મુસ્તહિક ન હો ઉસકો તકલીફ દેના હરામ હે.

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ وَبَنٰتِكَ وَنِسَآءِ الْمُؤْمِنِيْنَ يُدْنِيْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيْبِهِنَّ ؕ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ
يُّعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۵۹﴾ لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنٰفِقُوْنَ وَالَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْمُرْجِفُوْنَ
فِي الْمَدِيْنَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُوْنَكَ فِيْهَآ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۶۰﴾ مَّلْعُوْنِيْنَ ۚ اَيْنَمَا ثُقِفُوْٓا اُخِذُوْا وَقُتِّلُوْا
تَقْتِيْلًا ﴿۶۱﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ﴿۶۲﴾ يَسْـَٔلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ؕ قُلْ
اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَمَا يُدْرِيْكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُوْنُ قَرِيْبًا ﴿۶۳﴾

એ નબી ! તુમ અપની બીવીયોં સે ઔર અપની બેટીયોં સે ઔર (કયામત તક આનેવાલી તમામ) ઈમાનવાલી ઔરતોં સે કેહ દો કે : વો અપની ચાદરેં (થોડી સી) અપને (મુંહ કે) ઊપર યાની લટકા લિયા કરેં,ઈસ તરીકે મેં ઈસ બાત કી ઝિયાદહ ઉમ્મીદ હે કે વો (આઝાદ ઔરત હે યે) પહચાન લી જાએંગી;લિહાઝા વો સતાઈ નહીં જાએંગી ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત માફ કરનેવાલે,સબ સે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં. ﴿૫૯﴾ અગર મુનાફિક લોગ ઔર જિનકે દિલોંમેં (નાપાક શહવત, વાસના કી) બિમારી હે વો ઔર વો લોગ જો મદીના મેં (યા કિસી ભી શહર મેં) જૂઠી ખબરેં ફૈલાયા કરતે હેં[૧] વો (સબ) અપને કામોં સે રૂક નહીં ગએ તો હમ તુમકો ઉન પર ઝરૂર મુસલ્લત (સખ્ત કારવાઈ કરને કે લિયે કહેંગે, હાવી) કર દેંગે[૨],ફિર વો લોગ થોડે દિન સે ઝિયાદહ તુમ્હારે સાથ ઉસ (મદીને) મેં રહ નહીં સકેંગે. ﴿૬૦﴾ ઉન પર (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) લા'નત કી ગઈ હે,જહાં કહીં ભી વો મિલેંગે પકડ લિયે જાએંગે ઔર ઉનકો એક એક કરકે કત્લ કર દિયા જાવેગા.[૩] ﴿૬૧﴾ અલ્લાહ તઆલા કા વહી દસ્તુર પેહલે (ઝમાને મેં) જો લોગ ગુઝર ગએ ઉનમેં ભી જારી રહા હે ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે દસ્તુર (યાની મા'મૂલ) મેં કોઈ તબ્દીલી હરગીઝ નહીં પાઓગે. ﴿૬૨﴾ યે (કાફિર) લોગ તુમસે કયામત કે બારે મેં સવાલ કરતે હેં તો તુમ(જવાબ મેં) કહો કે :ઉસ (કયામત) કા ઈલ્મ તો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હી હે ઔર તુમ કો કયા ખબર શાયદ કે કયામત કરીબ હી (આ ગઈ) હો. ﴿૬૩﴾

---

[૧] જિન અફવાહોં કી વજહ સે મુસલમાનોં મેં તશવીશ ઔર પરેશાની ફેલ જાએ વો કામ હરામ હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) તો હમ ઝરૂર એસા કરેંગે તુમ ઉનકે ખિલાફ ખડે હોંગે.

[૩] ખુલ્લમ-ખુલ્લા બગાવત (બળવા) કી યે સજા હે.

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكٰفِرِيْنَ وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيْرًا ﴿٦٤﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ۚ لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ
وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُوْلُوْنَ يٰلَيْتَنَآ اَطَعْنَا اللّٰهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُوْلَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوْا رَبَّنَآ اِنَّآ اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَآءَنَا
فَاَضَلُّوْنَا السَّبِيْلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَآ اٰتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيْرًا ﴿٦٨﴾
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اٰذَوْا مُوْسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوْا ؕ وَكَانَ عِنْدَ اللّٰهِ وَجِيْهًا ﴿٦٩﴾ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا ﴿٧٠﴾

ઇસ બાત મેં કોઈ શક નહીં કે અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં પર લા'નત કી હે[૧] ઔર ઉનકે લિયે ભડકતી આગ તૈયાર કી હે. ﴾૬૪﴿ ઉસ (આગ) મેં વો હમેશા રહેંગે (ઔર) વો ન (અપના) કોઈ હિમાયત કરનેવાલા,ઔર ન કોઈ મદદ કરનેવાલા પાએંગે. ﴾૬૫﴿ જિસ દિન ઉન કાફિરોં કે ચેહરોં કો આગ મેં લોટ પોટ કિયા જાએગા તો વો (કાફિર) લોગ કહેંગે : એ કાશ કે હમને (દુનિયા મેં) અલ્લાહ તઆલા કી બાત માની હોતી ઔર હમને રસૂલ કા કેહના માન લિયા હોતા. ﴾૬૬﴿ઔર વો (કાફિર) લોગ કહેંગે : એ હમારે રબ ! યકીનન હમને (દુનિયા મેં) અપને સરદારોં કા ઔર અપને બડોં કા કેહના માના થા[૨],સો ઉન્હોંને હમકો (સીધે) રાસ્તે સે ગુમરાહ કર દિયા. ﴾૬૭﴿ (આમ કાફિર લોગ કહેંગે :) એ હમારે રબ ! આપ ઇન (સરદારોં) કો ડબલ અઝાબ દીજીયે ઔર ઉન પર એસી લઅનત કીજીયે જો બડી ભારી લઅનત હો.[૩] ﴾૬૮﴿

એ ઈમાનવાલો ! તુમ ઉન લોગોં કી તરહ મત હો જાઓ જિન્હોંને (તોહમત લગાકર) મૂસા (અલ.) કો સતાયા થા,ફિર ઉનકી બાત સે[૪] અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (મૂસા અલ.) કો પાક કર દિયા ઔર વો (મૂસા અલ.) અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બડે મરતબેવાલે થે. ﴾૬૯﴿ એ ઈમાનવાલો ! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર સીધી બાત બોલો.[૫] ﴾૭૦﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો અપની રહમત સે દૂર કર દિયા હે.

[૨] દુન્યવી બડે, જો ગુમરાહી કે સરદાર હોતે હેં.

[૩] સરદારોં કો દોહરી સજા દિલવા કર દિલ કો ઠંડા કરના હે.

[૪] યાની જો તોહમત લગાઈ થી ઉસસે.

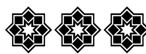
[૫] ઐસી સચ્ચી બાત જિસ મેં જૂઠ કી મિલાવટ ન હો,નરમ કલામ હો, દિલ કો તકલીફ દેને વાલા ન હો,હર બાત સોચ કર બોલે ઔર બોલ કર સોચે.

يُّصۡلِحۡ لَكُمۡ اَعۡمَالَكُمۡ وَيَغۡفِرۡ لَكُمۡ ذُنُوۡبَكُمۡ ؕ وَمَنۡ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوۡلَهٗ فَقَدۡ فَازَ فَوۡزًا عَظِيۡمًا ﴿۷۱﴾ اِنَّا عَرَضۡنَا الۡاَمَانَةَ
عَلَى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَالۡجِبَالِ فَاَبَيۡنَ اَنۡ يَّحۡمِلۡنَهَا وَاَشۡفَقۡنَ مِنۡهَا وَحَمَلَهَا الۡاِنۡسَانُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ ظَلُوۡمًا
جَهُوۡلًا ﴿۷۲﴾ لِّيُعَذِّبَ اللّٰهُ الۡمُنٰفِقِيۡنَ وَالۡمُنٰفِقٰتِ وَالۡمُشۡرِكِيۡنَ وَالۡمُشۡرِكٰتِ وَيَتُوۡبَ اللّٰهُ عَلَى الۡمُؤۡمِنِيۡنَ
وَالۡمُؤۡمِنٰتِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوۡرًا رَّحِيۡمًا ﴿۷۳﴾ ع

તો વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે (ફાઈદે કે) લિયે તુમહારે (નેક) કામોં કો ઠિક કર દેંગે[૧] ઔર તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે ઔર જિસને અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસુલ કી બાત માન લી સો પક્કી બાત યે હે કે ઉસને બડી કામિયાબી હાસિલ કર લી. ﴾૭૧﴿ યકીન રખો યે અમાનત[૨] હમને આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર પહાડ કે સામને પેશ કી થી તો ઉન્હોંને તો ઉસ (કી ઝિમ્મેદારી) કો ઉઠાને સે ઈન્કાર કર દિયા ઔર ઉસ (કી ઝિમ્મેદારી) સે વો સબ ડર ગએ ઔર ઈન્સાન ને ઉસકો ઊઠા લિયા,યકીનન વો (ઈન્સાન) બહુત બડા ઝાલિમ,બહુત બડા જાહીલ હે. ﴾૭૨﴿ (અહકામ ન માનને કા અંજામ યે હુવા) કે અલ્લાહ તઆલા અઝાબ દેંગે મુનાફિક મર્દો કો ઔર મુનાફિક ઔરતોં કો ઔર શિર્ક કરનેવાલે મર્દો કો ઔર શિર્ક કરનેવાલી ઔરતોં કો ઔર અલ્લાહ તઆલા ઈમાનવાલે મર્દો ઔર ઈમાનવાલી ઔરતોં કો માફ કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૭૩﴿

[૧] કુબુલ કરેંગે.

[૨] અમાનત સે પુરી શરીઅત મુરાદ હે.

સૂર-એ-સબા

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસ મેં ચૌવન (૫૪) આયતેં હેં.સૂર-એ-લુકમાન કે બાદ ઔર સૂર-એ-ઝુમર સે પેહલે અઠ્ઠાવન (૫૮) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં કૌમે સબા ઔર ઉન કે બહુત હી ખુબસુરત ઔર હરીયાલી વાલા મુલ્ક (દેશ) કા કીસ્સા હે.

સબા એક કૌમકા નામ હે,યમન કે અતરાફ મેં યે લોગ બસે હુએ થે, હદીસ શરીફ સે પતા ચલતા હે કે સબા એક શખ્સ કા નામ થા,ઉસ કે દસ બેટે થે,ફિર સબા એક ઈલાકે ઔર પૂરી એક કૌમ કા નામ ભી બન ગયા થા, સબા કે મઆરીબ મેં બનાયાગયા થા,યે યમન સે કરીબ થા.

યે ભી કહા જાતા હે કે : સબા યે એક શખ્સ કા લકબ હે ઔર નામ ઉમર યા અબ્દે શમ્સ હે,યે અબ્દે શમ્સ બડા ફાતેહ થા,બહુત સે લોગોં કો ગિરિફતાર કરકે ઉસને કૈદી બનાયા; ઈસલીયે "سَبَىٰ" અરબી મેં કેદ કરને કો કહેતે હે ઉસ પર સે સબા હો ગયા.

સબા કા એક મઅના તિજારતી સફર કે ભી આતા આતે હેં,ઔર સબા કી કૌમ તિજારત મેં બડી માહીર કૌમ થી.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ الَّذِیۡ لَہٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَ مَا فِی الۡاَرۡضِ وَ لَہُ الۡحَمۡدُ فِی الۡاٰخِرَۃِ ؕ وَ ہُوَ الۡحَکِیۡمُ الۡخَبِیۡرُ ① یَعۡلَمُ مَا یَلِجُ فِی
الۡاَرۡضِ وَ مَا یَخۡرُجُ مِنۡہَا وَ مَا یَنۡزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَ مَا یَعۡرُجُ فِیۡہَا ؕ وَ ہُوَ الرَّحِیۡمُ الۡغَفُوۡرُ ② وَ قَالَ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا
لَا تَاۡتِیۡنَا السَّاعَۃُ ؕ قُلۡ بَلٰی وَ رَبِّیۡ لَتَاۡتِیَنَّکُمۡ ۙ عٰلِمِ الۡغَیۡبِ ۚ لَا یَعۡزُبُ عَنۡہُ مِثۡقَالُ ذَرَّۃٍ فِی السَّمٰوٰتِ وَ لَا فِی
الۡاَرۡضِ وَ لَاۤ اَصۡغَرُ مِنۡ ذٰلِکَ وَ لَاۤ اَکۡبَرُ اِلَّا فِیۡ کِتٰبٍ مُّبِیۡنٍ ③ لِّیَجۡزِیَ الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ؕ اُولٰٓئِکَ
لَہُمۡ مَّغۡفِرَۃٌ وَّ رِزۡقٌ کَرِیۡمٌ ④

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબ કે લીયે હે,જો સબ સે ઝિયાદહ રહમ કરને વાલે હેં.

તમામ તા'રીફેં ઉસ અલ્લાહ તઆલા હી કે લીયે ખાસ હેં કે આસમાનોં મેં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે ઉસીકી માલિકી હે ઔર આખિરત મેં ભી તમામ તા'રીફેં ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી હેં ઔર વો બડે હિકમતવાલે,બડે ખબર રખનેવાલે હેં. ﴾૧﴿ ઝમીન મેં જો ચીઝ દાખિલ હોતી હેં ઔર જો ચીઝ ઉસ (ઝમીન) સે નિકલતી હેં ઔર જો ચીઝ આસમાન સે ઊતરતી હે ઔર જો ચીઝ ઉસ (આસમાન) મેં ચઢતી હે (અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબ કો જાનતે હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે,બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે હેં. ﴾૨﴿ ઔર કાફિર લોગ કહતે હેં કે : હમ પર તો કયામત નહીં આએગી,તો તુમ (ઉનકો ઐસા) કહો : કયું નહીં (આએગી) ? મેરે રબ જો તમામ ગૈબ કી (છુપીહુઈ) બાતોં કો જાનનેવાલે હેં ઉનકી કસમ ! વો (કયામત) તુમ પર ઝરૂર આએગી[૧] કોઈ ઝર્રા બરાબર ભી ચીઝ આસમાનોં મેં ઔર ઝમીન મેં ઉસ (મેરે રબ) સે છુપતી નહીં હે ઔર ન તો ઉસ (ઝર્રા) સે છોટી ઔર ન તો (ઉસ સે) બડી કોઈ ભી ચીઝ મગર વો ખૂલી કિતાબ (યાની લવ્હે મહફૂઝ) મેં (લિખી હુઈ) હે. ﴾૩﴿ (કયામત ઈસલીયે આએગી) તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઈમાનવાલોં કો ઔર જીન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકો બદલા દેવેં કે જિન કે લિયે મગફિરત હે ઔર ઈઝ્ઝત કી રોઝી હે. ﴾૪﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) મેરે રબકી કસમ હે ! વો (કયામત) તુમ પર ઝરૂર આ કર રહેગી વો (મેરે અલ્લાહ તઆલા) તો ગૈબકી બાતોં કો જાનનેવાલે હેં.

وَالَّذِيْنَ سَعَوْ فِيْٓ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّنْ رِّجْزٍ اَلِيْمٌ ۝٥ وَيَرَى الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ
اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ هُوَ الْحَقَّ ۙ وَيَهْدِيْٓ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ۝٦ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ
يُّنَبِّئُكُمْ اِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۙ اِنَّكُمْ لَفِيْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ۝٧ اَفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَمْ بِهٖ جِنَّةٌ ۭ بَلِ الَّذِيْنَ لَا
يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلٰلِ الْبَعِيْدِ ۝٨ اَفَلَمْ يَرَوْا اِلٰى مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاۗءِ
وَالْاَرْضِ ۭ اِنْ نَّشَاْ نَخْسِفْ بِهِمُ الْاَرْضَ اَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَاۗءِ ۭ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ
مُّنِيْبٍ ۝٩ ع

ઔર જિન લોગોંને હમારી આયતોં કો નાકામ[૧] બનાને કે લિયે કોશિશ કી થી[૨]ઉનકે લિયે સખ્ત કિસમ કા દર્દનાક અઝાબ હે. ﴾૫﴿ (એ નબી !) જિન લોગોંકો (આસમાની કિતાબોં કા) ઈલ્મ (યાની સમજ) દિયા ગયા હે વો સમજતે હેં કે તુમ પર તુમ્હારે રબકી તરફ સે જો (કુર્આન) ઉતારા ગયા હે વો તો હક હે ઔર વો (કુર્આન) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા રાસ્તા બતલાતા હે જો બડે ઝબરદસ્ત હેં,તમામ ખૂબીયોંવાલે હેં. ﴾૬﴿ ઔર કાફિરલોગ (એક દુસરે સે) કહને લગે : ક્યા હમ તુમકો એક ઐસા આદમી (મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) બતાએં જો તુમ કો યે (અનોખી) ખબર દેતા હો કે જબ તુમ (મરકે) બિલ્કુલ ચુરાચુરા હો જાઓગે ઉસ વક્ત તુમ કો નયે સીરે સે પૈદા હોના હે. ﴾૭﴿ પતા નહીં ઈસ આદમી (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) ને અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ બાંધા[૩]યા ઉનકો પાગલપન હો ગયા હે, (નહીં) બલ્કે જો લોગ આખિરત પર ઈમાન નહીં લાતે વો અઝાબ મેં ઔર ગુમરાહી મેં દૂર જા કર કે પડે હેં. ﴾૮﴿ ભલા ઉનકે આગે ઔર પીછે જો આસમાન[૪] ઔર ઝમીન હેં ક્યા ઉનહોંને ઉસકો નહીં દેખા ? અગર હમ ચાહતે તો ઉનકો ઝમીન મેં ધંસા દેતે યા હમ ઉનપર આસમાન સે કોઈ ટુકડા હી ગિરા દેતે, યકીનન ઈસમેં હર ઉસ બંદે કે લિયે (ઈબ્રત કી) બડી નિશાની હે જો (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ) ધ્યાન લગાને વાલા હો. ﴾૯﴿

---

[૧] આયતોં પર ફૂઝૂલ સવાલ કરના યા દુસરોં કો ઈમાન લાને સે રોકના.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) જિન લોગોંને હમારી આયતોં કે બારે મેં બાતિલ કરને કી કોશિશ કી થી ઈસીતરહ નબીકો હરાને કી કોશિશ ભી મુરાદ લી ગયી હે.

[૩] યાની મરને કે બાદ ઝિન્દા હોનેકી બાત અલ્લાહ તઆલાને નહીં કહી;બલ્કે યે ખુદ અપની તરફ સે કહ રહે હેં.યે ઈન્કાર કરનેવાલોં કા ઈલ્ઝામ થા.

[૪] યાની હર તરફ સે નઝર આનેવાલા આસમાન.

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ مِنَّا فَضْلًا ؕ يٰجِبَالُ اَوِّبِىْ مَعَهٗ وَالطَّيْرَ ۚ وَاَلَنَّا لَهُ الْحَدِيْدَ ﴿۱۰﴾ اَنِ اعْمَلْ سٰبِغٰتٍ وَّقَدِّرْ فِى السَّرْدِ
وَاعْمَلُوْا صَالِحًا ؕ اِنِّىْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۱۱﴾ وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيْحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَّرَوَاحُهَا شَهْرٌ ۚ وَاَسَلْنَا لَهٗ عَيْنَ
الْقِطْرِ ؕ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَّعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِاِذْنِ رَبِّهٖ ؕ وَمَنْ يَّزِغْ مِنْهُمْ عَنْ اَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيْرِ ﴿۱۲﴾
يَعْمَلُوْنَ لَهٗ مَا يَشَآءُ مِنْ مَّحَارِيْبَ وَتَمَاثِيْلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُوْرٍ رّٰسِيٰتٍ ؕ اِعْمَلُوْۤا اٰلَ دَاوٗدَ شُكْرًا ؕ

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને દાવૂદ (અલ.) કો અપની તરફ એક (ખાસ) ફઝલ અતા કિયા થા,એ પહાડો ! તુમ તસ્બીહ પઢને મેં ઉન (દાવૂદ અલયહીસ્સલામ) કે સાથ હો જાઓ[૧] ઔર પરિન્દોં કો ભી (સાથમેં પઢને કા હુક્મ દિયા) ઔર હમને ઉન (દાવૂદ અલ.) કે લિયે લોહે (લોખંડ) કો નરમ કર દિયા[૨] ﴾૧૦﴿ કે (એ દાવૂદ) તુમ પૂરી પૂરી કુશાદા (ફેલીહુઈ, વિશાળ, ચોડી) ઝીરહેં (લોહે કે બખ્તર) બનાઓ ઔર તુમ કડીયોંકો (મુનાસિબ) અંદાજે સે જોડો[3] ઔર તુમ નેક કામ કરતે રહો,તુમ જો (નેક) કામ કરતે હો યકીન રખો વો સબ મેં દેખતા હું ﴾૧૧﴿ ઔર સુલૈમાન (અલ.) કે (હુક્મ કે) આગે હમને હવાઓં કો તાબેઅ (પાબંદ) બના દિયા,ઉસકા સુબહ કા સફર એક મહીને કી દૂરી કા હોતા ઔર ઉસકા શામ કા સફર એક મહીને કી દૂરી કા હોતા ઔર હમને ઉનકે લિયે પિઘલે તાંબેકા ચશ્મા (ઝરણા) બહા દિયા ઔર કીતને જીન્નાત થે જો ઉસકે રબકે હુક્મ સે ઉસ (સુલૈમાન અલ.) કે સામને (અલગ અલગ) કામ કરતે થે ઔર જો ભી ઉન (જીન્નાત) મેં સે હમારે હુક્મ સે(હટકર) ટેઢા રાસ્તા અપનાએગા, હમ ઉસકો ભડકતી આગકા અઝાબ ચખાએંગે ﴾૧૨﴿ વો (જીન્નાત) ઉસ (સુલૈમાન અલ.) કે લિયે જો વો ચાહે બના દિયા કરતે થે:બડી બડી ઊંચી ઈમારતેં (યાની કિલએં) ઔર તસ્વીરેં (યાની પુતલે) ઔર હૌઝ જીતને બડે બડે લગન (થાલ) ઔર (બડી બડી) ડેગેં જો (બહુત ભારી હોને કી વજહ સે) એક હી જગહ જમી હુઈ રહતી થીં. દાવૂદ (અલ.) કે ઘરવાલોં ! તુમ (નેઅમતોં કે) શુક્ર મેં નેક કામ કિયા કરો.

---

[૧] " اَوِّبِىْ " કા મઅના દોહરાના,લૌટાના;યાની દાવૂદ અલ. કે સાથ પહાડ ભી વહી કલિમાત પઢેં.

[૨] હલાલ રોઝી કે લિયે કુછ વક્ત નક્કી કરલેં યે ભી મુનાસિબ હે, જરૂરી ચીઝોં કો બનાના ખુદ બારી તઆલા ને નબીયોં કો સિખલાયા, યે ઈસકી અહમ્મિયત કી તરફ ઈશારા હે,કારીગરી, કારોબાર સે બિરાદરીયાં (ખાનદાન કી વજહ સે) કિસી કો નીચા ઔર ઉસ કો ઊંચે મરતબાવાલા સમજના ગલત હે.

[3] જો ચીઝ બતાઇ જાવે ઉસ પ્રોડક્ટ મેં કવો લીટી ઔર ઝાહીરી અચ્છાઇ દોનોં પસંદીદા ઔર અચ્છી ચીઝ હે;લેકિન નેક આ'માલ ઔર ઝરૂરી દીની ઝિમ્મેદારી છોડકર હરગીઝ નહીં.

وَقَلِيْلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُوْرُ ﴿۱۳﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلٰى مَوْتِهٖۤ اِلَّا دَآبَّةُ الْاَرْضِ تَاْكُلُ مِنْسَاَتَهٗ ۚ
فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ اَنْ لَّوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوْا فِي الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ﴿۱۴﴾ لَقَدْ كَانَ لِسَبَاٍ فِيْ مَسْكَنِهِمْ
اٰيَةٌ ۚ جَنَّتٰنِ عَنْ يَّمِيْنٍ وَّشِمَالٍ ۬ كُلُوْا مِنْ رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوْا لَهٗ ؕ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَّرَبٌّ غَفُوْرٌ ﴿۱۵﴾ فَاَعْرَضُوْا
فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنٰهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ اُكُلٍ خَمْطٍ وَّاَثْلٍ وَّشَيْءٍ مِّنْ سِدْرٍ قَلِيْلٍ ﴿۱۶﴾
ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِمَا كَفَرُوْا ؕ وَهَلْ نُجٰزِيْۤ اِلَّا الْكَفُوْرَ ﴿۱۷﴾

ઔર મેરે બંદોંમેં બહુત કમ શુક્ર કરનેવાલે હોતે હેં ﴾૧૩﴿ ફિર જબ હમને ઉન (સુલૈમાન અલ.) પર મૌત કા ફૈસલા (જારી) કિયા તો ઉન (જીન્નાતોં) કો ઉન (સુલૈમાન અલ.) કી મૌત કી ખબર કિસીને નહીં દી;મગર ઝમીન કે એક કીડે (યાની ઉધઈ) ને (ખબર દી)[૧] જો ઉનકી લકડીકો ખા રહા થા,સો જબ વો ગિર પડે તો જીન્નાતોં કો સચ્ચાઈ માલુમ હુઈ કે અગર વો ગૈબકી બાત જાનતે હોતે તો ઝીલ્લતવાલી તકલીફ મેં ન રહતે. ﴾૧૪﴿ પક્કી બાત યે હે કે સબાવાલોં કે લિયે ખુદ ઉનકી બસ્તી મેં (મેરે અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી અજીબ) નિશાની થી,બાગોં (યાની વાડીયોં)કી દો લાઈન થી (શહર કી) જમણી તરફ ઔર ડાબી તરફ, અપને રબકા દિયા હુવા રિઝક (યાની રોઝી) ખાઓ ઔર તુમ ઉસ (રબ) કા શુક્ર અદા કરો,પાકિઝા શહર હે ઔર બહુત માફ કરનેવાલે રબ હેં. ﴾૧૫﴿ સો ઉન્હોંને (હિદાયત કી તરફ) ધ્યાન નહીં દિયા[૨]તો હમને ઉનપર જોરદાર બંદવાલા સૈલાબ છોડ દિયા ઔર હમને ઉનકે દોનોં તરફવાલે બાગોં કો ઐસે દો બાગોં સે બદલ દિયા જિસમેં બુરે મઝેવાલે ફલ[3] ઔર જાઉ તામીલ (જંગલી દરખ્ત) ઔર થોડે સે બેરીયોં (બોરડી) કે દરખ્ત થે ﴾૧૬﴿ ઉનકી નાશુક્રી કી વજહ સે હમને ઉનકો યે સજા દી ઔર હમ સિર્ફ બડે નાશુક્રોં કો હી (ઐસી) સઝા દેતે હેં. ﴾૧૭﴿

[૧] બહુત સી મરતબા કમજોર કે ઝરીયે તાકતવાલે કો ઈલ્મ હાસિલ હોતા હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) સબાવાલોં ને (હિદાયત સે) મુંહ ફેર લિયા.

[3] (દુસરા તર્જુમા) કાંટેવાલે,કડવે દરખ્ત.

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بٰرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَّقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ ؕ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَاَيَّامًا
اٰمِنِيْنَ ﴿۱۸﴾ فَقَالُوا رَبَّنَا بٰعِدْ بَيْنَ اَسْفَارِنَا وَظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنٰهُمْ اَحَادِيْثَ وَمَزَّقْنٰهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ؕ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿۱۹﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ اِبْلِيْسُ ظَنَّهٗ فَاتَّبَعُوْهُ اِلَّا فَرِيْقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۲۰﴾
وَمَا كَانَ لَهٗ عَلَيْهِمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْاٰخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِيْ شَكٍّ ؕ وَرَبُّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
حَفِيْظٌ ﴿۲۱﴾ ع

ઔર હમને ઉન (સબાવાલોં) કે દરમિયાન ઔર ઉન બસ્તીયોં કે દરમિયાન જિનમેં હમને બરકત રખી હે[૧] બહુત સી ઐસી આબાદીયાં બસાઈ થીં જો (રાસ્તે પર દૂર સે ભી) નઝર આતી થીં ઔર હમને ઉનમેં સફ્ર કી મંઝિલેં (યાની રૂક ને કી જગહ) મુનાસિબ ફ્રાસલોં પર રખી થીં (ઔર હમને કહા થા કે) ઉન (બસ્તિયોં) મેં (સે) રાત ઔર દિન અમન સે સફ્ર કરો ﴿૧૮﴾તો વો (સબાવાલે) કહને લગે:એ હમારે રબ! તુ હમારે સફ્ર કી મંઝિલોં (યાની રૂક ને કી જગહ) કો દૂર કર દે ઔર ઉનહોંને હી અપની જાનોં પર જુલ્મ કિયા, સો હમને ઉનકો કહાનીયાં(યાની અફ્સાના)બના ડાલા ઔર હમને ઉનકો ટુકડે-ટુકડે કરકે તિત્તર બિત્તર (વેર વિખર) કર ડાલા,યકીનન ઈસ વાકિઆ મેં હર એક બડે સબ્ર કરનેવાલે બડે શુક્ર કરનેવાલે કે લિયે (ઈબ્રત કી બડી) નિશાનીયાં હેં.﴿૧૯﴾,ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઈબ્લીસને ઉન લોગોં કે બારે મેં અપના (જો) ખયાલ (કાઈમ કિયા થા[૨]વો બિલ્કુલ) સહીહ પાયા, સો ઈમાનવાલોં કી એક થોડીસી જમાઅત કે સિવા (બાકી) સબ લોગ ઉસ (ઈબ્લીસ) કે પીછે ચલ પડે[3]﴿૨૦﴾ ઔર ઉસ (ઈબ્લીસ) કા ઉનપર કોઈ ઝોર નહીં થા;મગર ઈસલીએ કે હમ જાન લેવેં કે[૪] કૌન આખિરત પર ઈમાન રખતા હે ઔર કૌન હે જો ઉસ (આખિરત) કે બારે મેં શક મેં (પડા હુવા) હે ઔર તુમ્હારે રબ તો હર ચીઝકી પૂરી નિગરાની કરતે હેં. ﴿૨૧﴾

[૧] યાની મુલ્કે શામ.

[૨] યાની બહુત સારે ઈન્સાન કો ગુમરાહ કરને કા જો ઈરાદા ઈબ્લીસ ને આસમાન સે નિકાલે જાતે વક્ત કિયા થા.

[3] યાની ઈબ્લીસ કી બાત માનને લગે.

[૪] યાની સિર્ફ઼ ઈબ્લીસ કો વસવસે કે ઝરીયે બેહકાનેકી સલાહિયત ઈસલીયે દી થી;તાકે હમ જાન લેવેં. યાની ઉસ મતલબ કે બાદ પુરી આયત કા તર્જુમા ....(અખીર તક)

قُلِ ادْعُوا الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۚ لَا يَمْلِكُوْنَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ وَمَا لَهُمْ
فِيْهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَّمَا لَهٗ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيْرٍ ﴿۲۲﴾ وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهٗۤ اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ لَهٗ ؕ حَتّٰۤى اِذَا فُزِّعَ عَنْ
قُلُوْبِهِمْ قَالُوْا مَاذَا ۙ قَالَ رَبُّكُمْ ؕ قَالُوا الْحَقَّ ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ ﴿۲۳﴾ قُلْ مَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ
قُلِ اللّٰهُ ۙ وَاِنَّاۤ اَوْ اِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى اَوْ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۴﴾

(એ નબી !) તુમ કહ દો કે:પુકારો ઉનકો જિનકો તુમને અલ્લાહ તઆલા કે સિવા (ખુદા) સમજ રખા હે વો ન આસમાનોં મેં ઝર્રા બરાબર કોઈ ઈખ્તિયાર રખતે હેં ઔર ન ઝમીન મેં ઔર ઈન દોનોં (યાની આસમાનોં ઔર ઝમીન કે તમામ કામોં) મેં (અલ્લાહ તઆલા કે સાથ) ઈન (જૂઠે મઅબૂદોં) કી કોઈ ભાગીદારી નહીં હે ઔર ઈન (જૂઠે મઅબૂદોં) મેં સે કોઈ ભી ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી મદદ કરનેવાલા નહીં હે. ﴾૨૨﴿ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ કોઈ સિફ઼ારીશ કામ નહીં આએગી;મગર યે કે ખુદ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને જિસકે લિયે (ઉસ સિફ઼ારીશ કી) ઈજાઝત દી હો (ઉસકે લિયે સિફ઼ારીશ કામ આ સકતી હે) યહાં તક કે જબ ઉન (ફ઼રિશ્તોં) કે દિલોં સે ગભરાહટ દૂર કર દી જાતી હે તો વો (આપસમેં એક દુસરે સે) પૂછતે હેં કે તુમહારે રબને ક્યા હુક્મ દિયા ? વો (ફ઼રિશ્તે) જવાબ દેતે હેં કે હક બાત હી કા (હુક્મ દિયા) ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) સબસે ઉપર હેં, સબસે બડે હેં.[૧]﴾૨૩﴿ (એ નબી !) તુમ (ઉનસે) પૂછો કે આસમાનોં ઔર ઝમીન સે (પાની બરસાકર ઔર ફ઼લ,ખેતી ઊગાકર) તુમકો કૌન રોઝી દેતા હે? તુમ (ખુદ હી જવાબ મેં) કહ દો :અલ્લાહ તઆલા હી ઔર યકીનન હમ યા તુમ (દો મેં સે કોઈ એક) ઝરૂર હિદાયત પર હેં યા ખુલી હુઈ ગુમરાહી મેં હેં. ﴾૨૪﴿

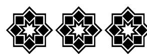
---

[૧] અલ્લાહ તઆલા આસમાન મેં જબ કોઈ હુક્મ જારી ફ઼રમાતે હેં તો સબ ફ઼રિશ્તે તસ્બીહ પઢને લગ જાતે હેં ઔર ઉનપર ઐસી હેબત આ જાતી હે કે વો ગભરા જાતે હેં ઔર અર્શ કે ઉઠાનેવાલે ફ઼રિશ્તોં સે લેકર દુનિયાવાલે આસમાન તક તસ્બીહ કા માહૌલ બન જાતા હે,ફ઼િર જબ વો ગભરાહટ દૂર હો જાતી હે તબ આપસ મેં એકદુસરે સે પૂછતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને કૌનસા હુક્મ જારી ફ઼રમાયા,ઈસીતરહ જબ કિસીકી સિફ઼ારીશ કા હુક્મ મિલતા હે તોં ઉસ હુક્મ કો સુનકર ભી ગભરા જાતે હેં,નતીજા યે હુવા કે મલાઈકા (ફ઼રીશ્તે) જૈસી મખ્લૂક જબ કિસી હુક્મ કે સુનતે વક્ત યા સિફ઼ારીશ કે હુક્મ કે વક્ત ઐસે ગભરા જાતે હેં તો ફ઼િર બૂતકી ક્યા મજાલ કે વો અલ્લાહ તઆલા કે સામને કિસી કી સિફ઼ારીશ કર સકેં જિસતરહ કિસી બડે કી બાત સહીહ સમજને કે લિયે યા યાદ કરને કે લિયે છોટે લોગ આપસ મેં એકદુસરે સે પૂછતે હેં ઈસીતરહ ફ઼રિશ્તે ભી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ સે મિલનેવાલે તાઝા હુક્મ કે લિયે આપસમેં એકદુસરે સે સવાલ કરતે હેં.

قُلْ لَّا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّآ اَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٥﴾ قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ ؕ وَهُوَ الْفَتَّاحُ
الْعَلِيْمُ ﴿٢٦﴾ قُلْ اَرُوْنِيَ الَّذِيْنَ اَلْحَقْتُمْ بِهٖ شُرَكَآءَ كَلَّا ؕ بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٢٧﴾ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا كَآفَّةً
لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٨﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٩﴾ قُلْ
لَّكُمْ مِّيْعَادُ يَوْمٍ لَّا تَسْتَاْخِرُوْنَ عَنْهُ سَاعَةً وَّلَا تَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿٣٠﴾ ع النصف
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَلَا بِالَّذِيْ بَيْنَ يَدَيْهِ ؕ وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الظّٰلِمُوْنَ مَوْقُوْفُوْنَ عِنْدَ
رَبِّهِمْ ۚۖ

(એ નબી !) તુમ (ઉનસે) કહ દો:હમને જો જુર્મ કિયા ઉસકે બારે મેં તુમસે સવાલ નહીં કિયા જાએગા ઔર તુમ જો અમલ કરતે હો ઉસકે બારેમેં હમસે સવાલ નહીં કિયા જાએગા.﴾૨૫﴿ (એ નબી !) તુમ (ઉનસે) કહ દો: (એક વક્ત ઝરૂર આવેગા જબ) હમારે રબ હમ સબકો જમા કરેંગે,ફિર વો હમારે દરમિયાન હક (યાની ઈન્સાફ) કે સાથ ફૈસલા કરેંગે ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) સબસે બડે ફૈસલા કરનેવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં. ﴾૨૬﴿ (એ નબી !) તુમ કહ દો: જિનકો તુમને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ શરીક બનાકર (ઈબાદત મેં) મિલા રખા હે ઉનહેં (જરા) મુજે ભી તો દિખાઓ,હરગિઝ (ઉસકા કોઈ શરીક હી) નહીં;બલ્કે વો અલ્લાહ તો બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડે હિકમતવાલે હેં. ﴾૨૭﴿ ઔર હમને તુમકો તમામ લોગોં કે લિયે ખુશખબરી દેનેવાલા ઔર ડરાનેવાલા હી બનાકર ભેજા; લેકિન બહુત લોગ જાનતે નહીં હેં. ﴾૨૮﴿ઔર વો (કાફિર લોગ) કહતે હેં કે યે (કયામત કા યા દુનિયવી અઝાબ કા) વાદા કબ (પૂરા) હોગા ? અગર તુમ સચ્ચે હો (તો દિખાઓ) ﴾૨૯﴿ (એ નબી !) તુમ કહ દો :તુમ્હારે લિયે એક (ખાસ) દિન કા વાદા મુકર્રર (નક્કી) હે,ઉસસે એક ઘડી દેર ભી તુમ નહીં કરોગે ઔર તુમ ઉસસે એક ઘડી જલ્દી ભી નહીં કરોગે ﴾૩૦﴿

ઔર કાફિર લોગ કહને લગે:હમ ઈસ કુર્આન પર કભી ઈમાન નહીં લાએંગે ઔર ઈસસે પેહલે કી આસમાની કિતાબોં પર ભી (ઈમાન) નહીં (લાએંગે) ઔર અગર (ઉસ મંઝર કો) આપ દેખ લેં જબ યે ઝાલિમ લોગ અપને રબકે સામને ખડે કિયે જાએંગે,

يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضِ ِۨالْقَوْلَ ۚ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا لَوْلَاۤ اَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۳۱﴾
قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْۤا اَنَحْنُ صَدَدْنٰكُمْ عَنِ الْهُدٰى بَعْدَ اِذْ جَآءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُّجْرِمِيْنَ ﴿۳۲﴾
وَقَالَ الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا بَلْ مَكْرُ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ اِذْ تَاْمُرُوْنَنَاۤ اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهٗۤ
اَنْدَادًا ؕ وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ؕ وَجَعَلْنَا الْاَغْلٰلَ فِيْۤ اَعْنَاقِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا
كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَمَاۤ اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَاۤ ۙ اِنَّا بِمَاۤ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿۳۴﴾ وَقَالُوْا نَحْنُ
اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَّاَوْلَادًا ۙ وَّمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿۳۵﴾

વો આપસ મેં એકદુસરે પર બાત ડાલતે હોંગે[૧] (દુનિયા મેં) જો લોગ કમઝોર સમજે જાતે થે વો બડે બને હુએ લોગોંસે કહેંગે:અગર તુમ ન હોતે તો હમ યકીનન ઈમાન લાનેવાલે હોતે ﴾૩૧﴿ બડે બને હુએ લોગ કમઝોર સમજે ગએ લોગોં સે કહેંગે: જબ તુમ્હારે પાસ (હિદાયત) પહુંચ ચૂકી થી તો કયા ઉસકે બાદ હમને તુમકો હિદાયત (કુબૂલ કરને) સે (ઝબરદસ્તી) રોકા થા? બલ્કે (અસલ) ગુનેહગાર તુમ હી લોગ થે ﴾૩૨﴿ ઔર જો લોગ (દુનિયા મેં) કમઝોર સમજે જાતે થે વો બડે બને લોગોંસે કહેંગે: બલ્કે (તુમ્હારી) રાત દિન કી મક્કારી (તદબીર) હી તો થી જબ તુમ હમકો હુકમ દિયા કરતે થે કે હમ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કુફ્ર કરેં ઔર હમ ઉસકે સાથ (દુસરોં કો) શરીક માનેં ઔર જબ વો અઝાબ દેખ લેંગે તો અપની નદામત (યાની પછતાવા) છુપાએંગે ઔર હમ ઉન સબ કાફિરોં કે ગલોંમેં તોક (ફંદા) ડાલ દેંગે[૨] જો કામ વો લોગ કરતે થે ઉસી કી સઝા ઉનકો દી જાએગી ﴾૩૩﴿ ઔર હમને કિસી ભી બસ્તી મેં કિસી ભી ડરાનેવાલે કો ભેજા તો વહાંકે માલદાર લોગ યહી કહને લગે:જો (પયગામ) તુમ્હારે સાથ ભેજા ગયા હે હમ તો ઉસકો માનતે હી નહીં ﴾૩૪﴿ ઔર વો (માલદાર લોગ) કહને લગે: હમારે પાસ તો માલ ઔર અવલાદ (તુમ્હારે મુકાબલે મેં) તો બહુત ઝિયાદહ હેં ઔર હમકો (કભી) અઝાબ નહીં દિયા જાએગા ﴾૩૫﴿

---

[૧] જબ કોઈ બાત બિગડ જાતી હે તો ઈસતરહ એકદુસરે પર ઈલઝામ ડાલને કી આદત હે.

[૨] ઉનકો ઝંજીર કે ઝરીએ બાંધ દિયા જાવેગા, હાથકડીયાં પહના દી જાવેગી,ગલોંમેં વજનદાર ભારી ચીઝેં લટકા દી જાવેગી જિસસે વો ઈધર ઉધર નહીં હો સકેંગે;બિલ્કુલ જકડે હુએ કૈદીકી તરહ કર દિયે જાવેંગે

قُلْ اِنَّ رَبِّیْ یَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ یَّشَآءُ وَیَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا یَعْلَمُوْنَ۠﴿۳۶﴾ ع
وَمَاۤ اَمْوَالُكُمْ وَلَاۤ اَوْلَادُكُمْ بِالَّتِیْ تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفٰۤی اِلَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ؗ فَاُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ جَزَآءُ
الضِّعْفِ بِمَا عَمِلُوْا وَهُمْ فِی الْغُرُفٰتِ اٰمِنُوْنَ﴿۳۷﴾ وَالَّذِیْنَ یَسْعَوْنَ فِیْۤ اٰیٰتِنَا مُعٰجِزِیْنَ اُولٰٓىِٕكَ فِی الْعَذَابِ
مُحْضَرُوْنَ﴿۳۸﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّیْ یَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ یَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَیَقْدِرُ لَهٗ ؕ وَمَاۤ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَیْءٍ فَهُوَ یُخْلِفُهٗ ۚ
وَهُوَ خَیْرُ الرّٰزِقِیْنَ﴿۳۹﴾

(એ નબી ! ઉનકો) કહ દો :યકીનન મેરે રબ જિસકે લિયે ચાહતે હેં રિઝક ફૈલા દેતે હેં ઔર (જિસકે લિયે ચાહતે હેં ઉસકે લિયે) તંગ કર દેતે હેં;લેકિન ઝિયાદહ લોગ જાનતે નહીં હેં. ﴾૩૬﴿

ઔર તુમ્હારા માલ ઔર તુમહારી અવલાદ કોઈ ઐસી ચીઝ નહીં હે જો તુમકો હમારે બહુત નઝદીક પહુંચા દેવેં;મગર યે કે જો આદમી ઈમાન લાયા ઔર ઉસને નેક કામ કિયા તો ઐસે લોગોંકો ઉનકે આ'માલ કા દોગુના સવાબ મિલેગા ઔર વો લોગ (જન્નત કે) બાલાખાનોં (ઉપરવાલી મંઝિલ) મેં ઈત્મિનાન સે રહેંગે ﴾૩૭﴿ ઔર જો લોગ હમારી આયતોં કો નાકામ બનાનેકી કોશિશ કરતે હેં વોલોગ અઝાબ મેં પકડે હુએ લાએ જાએંગે ﴾૩૮﴿ (એ નબી !) તુમ (ઈનકો) કહ દો :યકીનન મેરે રબ અપને બંદોંમેં સે જિસકે લિયે ચાહતે હેં (ઉસકે લિયે) રિઝક ફૈલાતે હેં[૧]ઔર જિસકે લિયે ચાહતે હેં તંગ કરતે હેં,ઔર તુમ જો ચીઝ ભી ખર્ચ કરતે હો તો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકી જગહ પર દુસરી ચીઝ (બદલે મેં) દે દેતે હેં[૨]ઔર વો અલ્લાહ તઆલા બેહતરીન રિઝક દેનેવાલે હેં. ﴾૩૯﴿

---

[૧] આયત નંબર ૩૫ જો ઉપર હે ઉસમેં ભી યહી બાત હે ઔર યહાં ૩૯ નંબર કી આયત મેં ભી યહી બાત લગ રહી હે. દોનોં આયત કે મઝમૂન મેં ફર્ક હે,ઉપર કાફિરોં કે બારે મેં હે જો દુનિયા કે માલ ઔર અવલાદ પર ફખ્ર કરતે હેં ઔર યું સમજતે હેં કે જિસતરહ હમકો દુનિયા મેં યે મિલા હે ઈસીતરહ આખિરત મેં ભી બહુત સારા માલ મિલેગા,યે ગલત સોચ હે. ઔર યહાં મોમીન કી હાલત કા બયાન હે,વો અલ્લાહ તઆલા કી મુહબ્બત મેં માલ કો અલ્લાહ તઆલા કે નામ પર બરાબર ખર્ચ કરેંગે ઔર માલ કે હકોંકો અદા કરને સે અકડ નહીં જાવેંગે માલ કી મુહબ્બત દિલ મેં ઉતરને નહીં દેંગે.યા ઉપર આમ ઈન્સાનોં કે એઅતિબાર સે હે ઔર યહાં એક ફર્દ કે એઅતિબાર સે.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કે દિન કે લિયે માલ, તાકત, વક્ત, સલાહિયત,ઝહન જો ભી ઈસ્તિમાલ કરોગે ઉસકા બેહતરીન બદલા દુનિયા આખિરત મેં અલ્લાહ તઆલા અતા ફરમાએંગે,નક્દ ફાઈદા યે કે જો ચીઝ ભી અલ્લાહ તઆલા કે વાસ્તે લગાઈ અલ્લાહ તઆલા દુનિયા મેં ઉસમેં બરકત અતા ફરમાતે હેં.

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا ثُمَّ يَقُوْلُ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اَهٰٓؤُلَآءِ اِيَّاكُمْ كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ ﴿٤٠﴾ قَالُوْا سُبْحٰنَكَ اَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ
دُوْنِهِمْ ۚ بَلْ كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ الْجِنَّ ۚ اَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُّؤْمِنُوْنَ ﴿٤١﴾ فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَّفْعًا وَّلَا ضَرًّا ۭ
وَنَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ذُوْقُوْا عَذَابَ النَّارِ الَّتِيْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالُوْا مَا
هٰذَآ اِلَّا رَجُلٌ يُّرِيْدُ اَنْ يَّصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَآؤُكُمْ ۚ وَقَالُوْا مَا هٰذَآ اِلَّآ اِفْكٌ مُّفْتَرًى ۭ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لِلْحَقِّ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٤٣﴾ وَمَآ اٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ كُتُبٍ يَّدْرُسُوْنَهَا وَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ
نَّذِيْرٍ ﴿٤٤﴾

ઔર જિસ (કયામત કે) દિન વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબકો જમા કરેંગે,ફિર વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરિશ્તોં સે પૂછેંગે: ક્યા યે (કાફિર) લોગ (સચમુચ) તુમ્હારી ઈબાદત કિયા કરતે થે[૧]? ﴾૪૦﴿ તો વો (ફરિશ્તે) કહેંગે : આપકી જાત તો (શિર્ક સે) પાક હે,હમારા તઅલ્લુક આપ હી સે હે,ઈન (કાફિર) લોગોં સે નહીં હે;બલ્કે વો (કાફિર) તો જિન (યાની શયતાન) કી પૂજા કરતે થે (ઔર) ઈન (કાફિરોં) મેં સે ઝિયાદહ લોગ તો ઉનહી પર યકીન રખતે થે ﴾૪૧﴿ સો આજ તુમ આપસ મેં એકદુસરે કો ન તો નફા પહુંચાને કા ઔર ન તો નુકસાન (દૂર કરને) કા ઈખ્તિયાર રખતે હો ઔર હમ ઝાલિમોં સે કહેંગે : જિસ આગ કે અઝાબ કો તુમ જૂઠલાતે થે ઉસકા તુમ મઝા ચખો ﴾૪૨﴿ ઔર જબ ઉનકે સામને હમારી આયતેં સાફસાફ તિલાવત કી જાતી હેં તો વો લોગ (હમારે નબી કે બારે મેં) યું કહતે હેં કે તુમહારે બાપદાદે જિસ ચીઝકી પૂજા કરતે થે યે આદમી (યાની નબી) તુમકો ઉસસે રોક દેના હી ચાહતે હેં ઔર (સાથ મેં) યે ભી કહતે હેં કે યે (કુર્આન) તો બસ મનઘડત જૂઠ હે ઔર જબ ઉન કાફિરોં કે પાસ હક (યાની કુર્આન) પહુંચા તો વો ઉસકે બારે મેં કહને લગે : યે તો ખુલા જાદુ હે. ﴾૪૩﴿ હાલાંકે ઈન (કાફિરોં) કો હમને (કુર્આન સે પહલે) કોઈ (આસમાની) કિતાબેં નહીં દી થીં જિન કો યે લોગ પઢતે પઢાતે હોં ઔર હમને તુમસે પેહલે ઈન (અરબવાલોં) કી તરફ કોઈ ડરાનેવાલા નહીં ભેજા થા[૨] ﴾૪૪﴿

[૧] મુશરિકીન કો લાજવાબ કરને કે લીયે યે સવાલ હોગા.

[૨] કિતાબ ઔર નબી દોનોં ઐસી અચ્છી નેઅમતેં મિલી હે જિસકે મિલને કી ઉમ્મીદ ન થી ઈસલીએ ઈનકી ખૂબ કદર કરની ચાહિયે.

وَكَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۙ وَمَا بَلَغُوْا مِعْشَارَ مَآ اٰتَيْنٰهُمْ فَكَذَّبُوْا رُسُلِيْ ۫ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿٤٥﴾ ع
قُلْ اِنَّمَآ اَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ۚ اَنْ تَقُوْمُوْا لِلّٰهِ مَثْنٰى وَفُرَادٰى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوْا ۫ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۭ اِنْ
هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيْدٍ ﴿٤٦﴾ قُلْ مَا سَاَلْتُكُمْ مِّنْ اَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ۭ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ ۚ
وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿٤٧﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَقْذِفُ بِالْحَقِّ ۚ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿٤٨﴾ قُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا
يُعِيْدُ ﴿٤٩﴾

ઔર ઉનસે પેહલે (કાફિર) લોગોંને (નબીયોં કો) જૂઠલાયા થા ઔર જો કુછ (સામાન) હમને ઉન(પેહલે લોગોં) કો દિયા થા ઉસકે દસ્વેં હિસ્સે કો ભી યે (અરબ કે કાફિર) પહુંચે નહીં હેં,સો ઉન(કાફિર)લોગોંને મેરે રસૂલોં કો જૂઠલાયા થા તો મેરે ઈનકાર કી સજા કૈસી (સખ્ત)હુઈ? (ઝરા દેખો તો)﴾૪૫﴿

(એ નબી !) તુમ (ઈનસે) કહ દો :કે મેં તુમકો એક બાત કી નસીહત કરતાં હું કે તુમ અલ્લાહ તઆલા (કો ખુશ કરને) કે લિયે (ઉસકે નામ પર) દો દો (મિલકર) ઔર એક એક ખડે હો જાઓ[૧]ફિર તુમ સોચો કે તુમહારે સાહબ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) કો કોઈ પાગલપન નહીં હે,વો તો એક સખ્ત અઝાબ કે આને સે પેહલે તુમકો ડરાનેવાલે હેં ﴾૪૬﴿ (એ નબી !) તુમ (ઈનસે) કહ દો : (ઈસ દઅવત કે કામ પર) મેં તુમસે કોઈ બદલા માંગુ તો વો તુમ તુમ્હારે પાસ હી રખો[૨] મેરા સવાબ તો (મેરે) અલ્લાહ તઆલા કે ઝિમ્મે હે ઔર તમામ ચીઝ ઉસકે સામને હે ﴾૪૭﴿ તુમ (યે) કહ દો કે: યકીનન મેરા રબ સચ્ચા દીન ઉપર સે ભેજતે હેં[3] ગૈબકી બાતોં કો વો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૪૮﴿ (એ નબી !) તુમ કહ દો કે :હક (યાની સચ્ચા દીન) આ ગયા ઔર બાતિલ (કિસી ચીઝ કો) શુરૂ નહીં કર સકતા ઔર બાતિલ (કિસી ચીઝ કો) દોબારા નહીં કર સકતા. ﴾૪૯﴿

---

[૧] યાની એકસાથ જમા હોકર ઔર અકેલે અકેલે તૈયાર હોકર સોચો, બહુત સારી ભીડભાડ મેં ધ્યાન ખત્મ હો જાતા હે. [૨] યાની વો તુમ્હારા હી હે,ઈસમેં દીન કી મહેનત પર બદલા માંગને સે ઈન્કાર ભારી શબ્દોં મેં કીયા ગયા હે.
[3] (દુસરા તર્જુમા) મેરે રબ સચ્ચી બાત (નબીયોં કે દિલ મેં) ઉપર સે ડાલતે હેં (તીસરા તર્જુમા) મેરે રબ સચ્ચે દીન કો ગાલિબ કરકે રહેંગે,)" يَقْذِفُ "(કા મઅના: ફેંક મારના યાની જિસતરહ ભારી ચીઝ ગીરને સે નાજુક ચીઝ ચૂરા હો જાતી હે,ઈસીતરહ હક કે મુકાબલે મેં બાતિલ ચુરાચુરા હો જાતા હે ઔર હક બાત વહી કે ઝરીયે ઉપર સે આતી હે,યે મુરાદ ભી હો સકતી હે.

قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي ۖ وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي ۚ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا
فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾ وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ ۖ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ
مِنْ قَبْلُ ۖ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ
قَبْلُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ﴿٥٤﴾

(એ નબી !) તુમ કહ દો: અગર મેં ગુમરાહ હું તો મેરે ગુમરાહ હોને કા નુકસાન ખુદ મુજ પર હી હોગા ઔર અગર મેં હિદાયત (સીધે રાસ્તે) પર હું તો ઉસ વહી (યાની કુર્આન કી બરકત) સે જો મેરે રબ મેરી તરફ ભેજતે હેં[૧],યકીનન વો (રબ) બડે સુનનેવાલે બહુત કરીબ હેં ﴿૫૦﴾ ઔર અગર (એ નબી !) તુમ (કાફિરોં કી) ઉસ હાલત કો દેખ લો જબ વો ગભરાએ ફિરતે હોંગે ઔર (ભાગકર) બચ નિકલને કા કોઈ રાસ્તા નહીં હોગા ઔર વો બહુત કરીબ કી જગહ સે પકડ લિયે જાએંગે[૨] ﴿૫૧﴾ ઔર વો(યું) કહતે હોંગે: હમ ઉસ (સચ્ચે દીન) પર ઈમાન લે આએ: હાલાંકિ ઈતની દૂર કી જગહસે ઉનકા હાથ (ઈમાન કો) કહાં સે હાસિલ કર સક્તા હે ?[3] ﴿૫૨﴾ હાલાંકિ વો પેહલે સે (દુનિયા મેં) ઉસ (ઈમાન) કા ઈન્કાર કર ચૂકે ઔર દૂર કી જગહ સે નિશાના દેખે બગેર ફેંકા કરતે થે[૪] ﴿૫૩﴾ ઔર (ઉસ વક્ત) જિસકી વો આરઝુ કરતે હોંગે ઉસકે ઔર ઉન (કાફિરોં) કે બીચ મેં એક આડ કર દી જાએગી,જૈસા કે ઈનકે જૈસે લોગોં કે સાથ પેહલે ઐસા હી (બરતાવ) કિયા ગયા,ક્યુંકે વો લોગ ઐસે શકમેં પડે હેં જો ઉનકો ચૈન લેને નહીં દેતા.[૫] ﴿૫૪﴾

---

[૧] ખુદ નબી-એ-કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ સે કહેલવાયા જા રહા હે કે મેં જો હિદાયત પર હું વો મેરે રબકી બખ્શિશ હે. [૨] યાની મૌત કે વક્ત યા કયામત કે મેદાન મેં ફૌરન પકડ લિયે જાએંગે.

[3] ઈમાન કી જગહ દુનિયા થી, અબ આખિરત મેં પહુંચને કે બાદ દુનિયા દૂર હો ગઈ;ઈસલિયે આખિરત મેં હોતે હુએ ઈતની દૂર દુનિયામેં સે ઈમાન કૈસે ઉઠા સકેંગે.

[૪] મતલબ : {૧} દુનિયા મેં જબ થે તો દૂર હી દૂર સે બાતેં હાંકા કરતે થે,બગૈર તહકીક,બગૈર દલીલ મહઝ અપને ખિયાલાત સે બાતેં કિયા કરતે થે જિસકો બાત હાંકના કહતે હેં. {૨} જો બાત વો ઝબાન સે કહતે થે વો બાતેં દિલ સે દૂર હોતી થીં :યાની દિલ મેં ઉસ બાત કે બારે મે અકીદા નહીં હોતા થા.

[૫] {૧} કયામત કે દિન ઉનકી ચાહત જન્નત કી ઔર અલ્લાહ તઆલા કી રઝા કી હોગી યા ઈમાન લા કર નજાત પાને કી હોગી;લેકિન ઈમાન ઔર જન્નત ઔર કાફિરોં કે બીચમેં એક આડ કર દી જાએગી વો ઉસકો હાસિલ નહીં કર સકેંગે. {૨} મૌતકે વક્ત પર ઉનકી ચાહત કી ચીઝ દુનિયા કા સામાન વો ઉનસે જુદા હો જાએગા.

સૂર-એ-ફાતિર

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસમેં ﴾૪૫﴿ આયતેં હેં.સૂર-એ-ફુરકાન કે બાદ ઔર સૂર-એ-મરયમ સે પેહલે ﴾૪૩﴿ નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ફાતિર : કોઈ ચીઝ પેહલે થી હી નહી યાની ઉસકા અસ્તિત્વ હી ન થા ચાહે દુનિયા મેં હો યા કોઈ ઔર ચીઝ ઉસ્કો અસ્તિત્વ દે ને વાલા, બનાને વાલા, પૈદા કરને વાલા.

ઈસકા એક નામ "સૂર-એ-મલાઈકા" ભી હે, ઈસ સૂરત મેં ફરીશ્તોં કે ખાસ ખાસ હાલાત કા બયાન હે.

"અલ્હમ્દુલિલ્લાહ" સે શુરૂ હોનેવાલી પાંચ સુરતોં મેં યે આખરી સૂરત હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ جَاعِلِ الۡمَلٰٓئِکَۃِ رُسُلًا اُولِیۡۤ اَجۡنِحَۃٍ مَّثۡنٰی وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ؕ یَزِیۡدُ فِی الۡخَلۡقِ مَا
یَشَآءُ ؕ اِنَّ اللّٰہَ عَلٰی کُلِّ شَیۡءٍ قَدِیۡرٌ ① مَا یَفۡتَحِ اللّٰہُ لِلنَّاسِ مِنۡ رَّحۡمَۃٍ فَلَا مُمۡسِکَ لَہَا ۚ وَمَا یُمۡسِکۡ ۙ فَلَا مُرۡسِلَ لَہٗ
مِنۡۢ بَعۡدِہٖ ؕ وَہُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَکِیۡمُ ②

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે,બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

તમામ તા'રીફેં અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ખાસ હેં જો આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કરનેવાલા હૈ,ફરિશ્તોં કો પયગામ લાને કે લિયે મુકર્રર (નકકી) કિયા જો (ફરિશ્તે) દો દો ઔર તીન તીન ઔર ચાર ચાર પરોં (પાંખો) વાલે હેં[૧],વો (અલ્લાહ તઆલા અપની) મખલૂક મેં જીતના ચાહતે હેં (ઉતના) બઢા દેતે હેં[૨],યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખનેવાલે હેં ﴾૧﴿ અલ્લાહ તઆલા જિસ રહમત કો લોગોં કે લિયે ખોલ દેતે હેં તો ઉસકો કોઈ બંદ કરનેવાલા નહીં ઔર જો (રહમત અલ્લાહ તઆલા) રોક લેવેં તો ઉસકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ ભેજને (યાની જારી કરને) વાલા નહીં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત હેં,બડે હિકમતવાલે હેં. ﴾૨﴿

---

[૧] આયત મેં લફ્ઝે " مثنٰی " ઔર " ثُلٰث " ઔર " رُبَاع " આયા હે,ઈસકો કુછ મુફસ્સિરીનને " اَجۡنِحَۃٍ " કી સિફત બતલાયા હે,ઈસ લિહાઝ સે યે તર્જુમા હે:યાની ફરિશ્તોં મેં સે કુછ ફરિશ્તોં કે દો પર હેં ઔર કીસી કે તીન પર હેં ઔર કુછ કે ચાર પર હેં,ઈસસે ઝિયાદહ ભી હો સકતે હેં,ઐસા મઅલૂમ હોતા હે કે ચાર તો સમજાને કી ગીનતી હે; ઈસલિયે કે મુસ્લિમ શરીફ કી હદીષ મેં હઝરત જીબ્રઈલ અલ. કે ૬૦૦ પરોં કા ઝિક્ર આયા હે.

(દુસરા તર્જુમા) જો ફરિશ્તે પરોંવાલે હે (કભી) દો દો ઔર (કભી) તીન તીન ઔર (કભી) ચાર ચાર (કી તઅદાદ મેં) આતે હેં, કુછ મુફસ્સિરીનને લફ્ઝે " مثنٰی " ઔર " ثُلٰث " ઔર " رُبَاع " કો " رُسُلاً " કી સિફત માના હૈ,ઈસ લિહાઝ સે યે દુસરા તર્જુમા હૈ:યાની યે ફરિશ્તે જબ અલ્લાહ તઆલા ક પયગામ પહુંચાને કે લિયે દુનિયા મેં તશરીફ લાતે હેં તો કભી એકસાથ દો આતે હેં,કભી એકસાથ તીન આતે હેં,કભી એકસાથ ચાર આતે હેં ઔર યે બાત સમજ મેં આતી હે કે યહાં ભી ચાર કી સંખ્યા એક મિસાલ હે વરના ફરિશ્તે ઈસસે ભી બડી તઅદાદ મેં રિસાલત ઔર વહી પહુંચાને કે લિયે દુનિયા મેં આતે હેં.

[૨] મખલૂક કી અચ્છી સૂરત હો યા અચ્છે અખ્લાક હો અલ્લાહ તઆલા જીતના ચાહે બઢાતે હેં.

يَاَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ؕ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ ۖ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿٣﴾ وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿٤﴾ يَاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ
وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ٚ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ﴿٥﴾ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوْهُ عَدُوًّا ؕ
اِنَّمَا يَدْعُوْا حِزْبَهٗ لِيَكُوْنُوْا مِنْ اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿٦﴾ اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۬ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿٧﴾ ع
اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ فَرَاٰهُ حَسَنًا ؕ فَاِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ۖ

એ લોગો ! અલ્લાહ તઆલા ને તુમહારે ઉપર જો નેઅમત ઊતારી હે ઉસકો યાદ કરો, ક્યા અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ પૈદા કરનેવાલા હે જો તુમકો આસમાન ઔર ઝમીન સે રોઝી દેતા હો? ઉસકે સિવા કોઈ મઅબૂદ નહીં,ફિર તુમ કહાં ઉલ્ટે ફિરે જાતે હો ?[૧] ﴾૩﴿ઔર (એ નબી !) અગર વો (કાફિર લોગ) તુમકો જૂઠલા દેવેં તો પક્કી બાત તો યે હે કે તુમસે પેહલે બહુત સારે રસૂલોં કો જૂઠલાયા જા ચૂકા હે ઔર તમામ કામ (આખિર મેં) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લોટાએ જાવેંગે ﴾૪﴿ એ લોગો ! યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા વઅદા સચ્ચા હે,સો તુમકો દુનિયા કી ઝિંદગી ધોકે મેં ન ડાલે ઔર અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે વો બડા ધોકા દેનેવાલા[૨]તુમકો ધોકે મેં ન ડાલે ﴾૫﴿ યકીન રખો શયતાન તો તુમહારા દુશ્મન હી હે,ઈસીલિયે તુમ (ભી) ઉસકો (અપના) દુશ્મન હી સમજો[૩]વો તો અપને માનનેવાલોં કો ઈસીલિયે દઅવત દેતા હે;તાકે વો ભડકતી આગ (મેં દાખિલ હોને) વાલે હો જાવેં ﴾૬﴿ જિન લોગોંને કુફ્ર કિયા ઉનકે લિયે તો સખ્ત અઝાબ હે ઔર જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉનહોંને નેક કામ કિયે ઉનકે લિયે તો મગફિરત ઔર બડા સવાબ હે. ﴾૭﴿

ભલા બતાઓ ! જિસ શખ્સ કી નઝર મેં ઉસકે બુરે કામ ખુશનુમા બનાકર દિખાએ ગએ ફિર વો ઉસ(બુરે અમલ) કો અચ્છા સમજતા હો (ઐસા શખ્સ નેક આદમી કૈસે હો સકતા હે?) સો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં ઉસકો ગુમરાહ કરતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં ઉસકો હિદાયત દેતે હેં,

[૧] યાની તવહીદ છોડકર બુતપરસ્તી (મુર્તિ પુજા) મેં લગ જાતે હો.[૨] શયતાન જિસકા કામ હી ધોકા દેને કા હે.
[૩] ઈન્સાન જિસકો દુશ્મન સમજતા હે ઉસકી તરફ સે અચ્છી લગનેવાલી બાત કો ભી માનતા નહીં કે ઉસમેં કોઈ સાઝિશ (પ્લાન) છૂપી હોગી,વૈસા બરતાઉ શયતાન કે સાથ કરના હે.

فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرٰتٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ۝٨ وَاللّٰهُ الَّذِيْۤ اَرْسَلَ الرِّيٰحَ فَتُثِيْرُ سَحَابًا
فَسُقْنٰهُ اِلٰى بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَاَحْيَيْنَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ كَذٰلِكَ النُّشُوْرُ ۝٩ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ
جَمِيْعًا ؕ اِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهٗ ؕ وَالَّذِيْنَ يَمْكُرُوْنَ السَّيِّاٰتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ؕ
وَمَكْرُ اُولٰٓئِكَ هُوَ يَبُوْرُ ۝١٠ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ اَزْوَاجًا ؕ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا
تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهٖ ؕ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُّعَمَّرٍ وَّلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهٖۤ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۝١١ وَمَا يَسْتَوِى
الْبَحْرٰنِ ۖ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهٗ وَهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ ؕ

ઈસીલિયે ઐસા ન હો કે ઈન (કાફિરોં) પર અફસોસ કરતે કરતે તુમહારી જાન હી ચલી જાએ,જો કામ વો કરતે હૈં યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ જાનતે હૈં ﴿૮﴾ વહી અલ્લાહ તઆલા હે જો હવાઓં કો ચલાતે હૈં,ફિર વો (હવાએં) બાદલોં કો ઉઠાતી હૈં,ફિર હમ ઉસ (બાદલ) કો હાંક કર (કહત [દુકાળ] સે) મરે હુએ (યાની સૂખે) શહર કી તરફ લે જાતે હૈં,ફિર હમ ઉસકે ઝરીયે સે ઝમીન કો (નઈ) ઝિંદગી દેતે હૈં ઉસકે મર જાને કે બાદ, ઈસીતરહ (ઈન્સાનોં કો કયામત મેં) નઈ ઝિંદગી દી જાએગી ﴿૯﴾ જો શખ્સ ભી ઈઝઝત હાસિલ કરના ચાહતા હે તો તમામ ઈઝઝતેં તો અલ્લાહ તઆલા કે કબ્ઝે મેં હૈં, પાકિઝા કલિમા ઉસીકી તરફ ચઢતા હે ઔર નેક અમલ ઉસ (કલિમા) કો ઉપર ઉઠા લેતા હૈ[૧]ઔર જો લોગ બુરી બુરી તદબીરેં કરતે હૈં ઉનકે લિયે સખ્ત અઝાબ હે ઔર ઉનકી (બુરી) તદબીરેં વો (સબ) બરબાદ હો જાએંગી ﴿૧૦﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ (યાની પેહલે ઈન્સાન) કો મિટ્ટી સે પૈદા કિયા,ફિર મની સે ફિર તુમકો જોડે જોડે બનાયા ઔર કિસી ભી મુઅન્નસ (નારી) મે જો હમલ રહતા હે ઔર વો મુઅન્નસ (નારી) જો કુછ જનતી હે વો સબ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે ઈલ્મ મેં હોતા હૈ,ઔર કિસી ભી બડે ઉમરવાલે કો જીતની (ઝિયાદહ) ઉમર દી જાતી હે ઔર કિસી કી ઉમર મેં જો કમી કી જાતી હે વો સબ ઉસ એક કિતાબ (યાની લૌહે મહફૂઝ) મેં લિખા હુવા હૈ, હકીકત મેં યે સબ કામ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બહુત આસાન હૈં ﴿૧૧﴾ ઔર દો સમંદર બરાબર નહીં હોતે,યે (એક) તો મીઠા હૈ,પ્યાસ બુજાતા હૈ,ઉસકા પીના ખુશગવાર હૈ[૨] ઔર યે (દુસરા) ખારા,કડવા હે,

[૧]યાની મકબૂલ હો જાતા હે.

[૨]યાની આસાની સે પેટ મેં ઉતર જાતા હે ઔર તબિયત ઉસકો કુબૂલ ભી કર લેતી હે.

وَمِنْ كُلٍّ تَأْكُلُوْنَ لَحْمًا طَرِيًّا وَّتَسْتَخْرِجُوْنَ حِلْيَةً تَلْبَسُوْنَهَا ۚ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيْهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ⑫ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ ۙ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَّجْرِيْ لِاَجَلٍ
مُّسَمًّى ۭ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ۭ وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مَا يَمْلِكُوْنَ مِنْ قِطْمِيْرٍ ⑬ اِنْ تَدْعُوْهُمْ لَا
يَسْمَعُوْا دُعَاۗءَكُمْ ۚ وَلَوْ سَمِعُوْا مَا اسْتَجَابُوْا لَكُمْ ۭ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُوْنَ بِشِرْكِكُمْ ۭ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ
خَبِيْرٍ ⑭
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَاۗءُ اِلَى اللّٰهِ ۚ وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ⑮

(દોનોં મેં સે) હર એક સે તુમ તાજા (મછલીયોં કા) ગોશ્ત ખાતે હો ઔર તુમ ઝેવર નિકાલતે હો જો તુમકો પેહનને કે કામ આતા હે ઔર તુમ ઉસમેં કશ્તીયોં કો દેખતે હો કે જો (દરિયા મેં) પાનીકો ફાડતી હુઈ ચલી જાતી હેં;તાકે તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા ફઝલ (યાની રોઝી) હાસિલ કરો ઔર તાકે તુમ શુક્ર કરનેવાલે બન જાઓ ﴿૧૨﴾ વો (અલ્લાહ તઆલા) રાતકો દિન મેં દાખિલ કરતે હેં ઔર દિનકો રાત મેં દાખિલ કરતે હેં ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને સૂરજ ઔર ચાંદ કો ભી કામ મેં લગા દિયા (ઉનમેં સે) હરએક મુકર્રર (નક્કી) વક્ત (યાની કયામત) તક કે લિયે ચલતા રહેગા,યહી અલ્લાહ તઆલા હે જો તુમ્હારે રબ હેં,ઉસી કી હુકૂમત હે ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર જિન બૂતોં કો તુમ પુકારતે હો વો તો ખજૂર કી ગુટલી કે છીલકે કે ભી માલિક નહીં હેં[૧] ﴿૧૩﴾ અગર તુમ ઉનકો પુકારોગે તો વો તુમહારી પુકાર સુનેંગે હી નહીં ઔર અગર (માન લો કે) વો સુન ભી લેવેં તો તુમકો કોઈ જવાબ નહીં દેંગે[૨] ઔર કયામત કે દિન વો તુમ્હારે શિર્ક કરનેકા ઈન્કાર કરેંગે ઔર જિસ (અલ્લાહ તઆલા) કો તમામ બાતોં કી પૂરી ખબર હે ઉસકે જૈસા તુમકો કોઈ (સહીહ બાત) નહીં બતાએગા. ﴿૧૪﴾

એ લોગો ! તુમ સબ અલ્લાહ તઆલા કે મોહતાજ હો ઔર અલ્લાહ તઆલા તો વહી ગની હે[૩], તમામ ખૂબીયોંવાલા હે. ﴿૧૫﴾

---

[૧] એક છીલકે કે બરાબર કા ભી વો ઈખ્તિયાર નહીં રખતે હેં. “ કિતમીર ” કા દુસરા મઅના ખજૂર કી ગુટલી કે દરમિયાન કા સુફેદ દોરા, મુરાદ હે મામુલી ચીઝ કા ભી વો માલિક નહીં હે. [૨] (દુસરા તર્જુમા) તો તુમહારા કેહના ન કરેંગે. [૩] વૈસે તો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા જો કોઈ હે હરએક અલ્લાહ તઆલા કે મોહતાજ હેં ; લેકીન ઈન્સાન હી ઐસા હે કે વો ગની હોનેકા દાવેદાર બનતા હે,દુનિયા મેં દુસરી મખલૂક મેં યે બાત નહીં હે; ઈસલીએ ખાસ તોરપર કહા ગયા એ લોગો ! તુમ અપની સબ ઝાહિરી માલદારી કે બાવજૂદ અલ્લાહ તઆલા કે સબસે ઝિયાદહ મોહતાજ હો.

إِنْ يَّشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿١٦﴾ وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ﴿١٧﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ أُخْرٰى ۭ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ
إِلٰى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۭ إِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلٰوةَ ۭ وَمَنْ
تَزَكّٰى فَإِنَّمَا يَتَزَكّٰى لِنَفْسِهٖ ۭ وَإِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿١٨﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ﴿١٩﴾ وَلَا الظُّلُمٰتُ وَلَا النُّوْرُ ﴿٢٠﴾ وَلَا
الظِّلُّ وَلَا الْحَرُوْرُ ﴿٢١﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَآءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۭ إِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَمَآ أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي
الْقُبُوْرِ ﴿٢٢﴾ إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيْرٌ ﴿٢٣﴾ إِنَّآ أَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۭ وَإِنْ مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيْهَا نَذِيْرٌ ﴿٢٤﴾

અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) ચાહેં તોં તુમ સબકો ફના (ખતમ) કર દેવેં ઔર (તુમહારી જગા) નઈ મખલૂક (પૈદા કરકે)લે આવેં ﴾૧૬﴿ ઔર યે કામ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે કોઈ મુશ્કિલ નહીં હે ﴾૧૭﴿ ઔર (કયામત કે દિન) કોઈ બોજ ઉઠાનેવાલા કિસી દુસરે કા બોજ નહીં ઉઠાએગા ઔર અગર જિસપર (ગુનાહ કા) ભારી બોજ હોગા વો (કિસી દુસરે કો) અપના બોજ ઉઠાને કે લિયે પુકારેગા તો ભી ઉસમેં સે ઝરા ભી બોજ નહીં ઉઠાયા જાએગા,ચાહે (જિસકો આવાઝ દી) વો ઉસકા રિશ્તેદાર હી હો (તો ભી ઉઠાને નહીં આએગા),યકીની બાત હે કે તુમ તો ઐસે હી લોગોં કો ડરા સકતે હો જો અપને રબસે બગૈર દેખે હુએ ડરતે હેં ઔર ઉનહોંને નમાઝ કાઈમ કી ઔર જો આદમી ભી પાકસાફ હોગા તોં વો અપને હી ફાઈદે કે લિયે પાકસાફ હોતા હે ઔર (આખિર મેં સબકો) અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લૌટકર જાના હે.﴾૧૮﴿ ઔર અંધા ઔર દેખનેવાલા (દોનોં) બરાબર નહીં હો સકતે ﴾૧૯﴿ ઔર અંધેરીયાં ઔર રોશની (દોનોં) બરાબર નહીં હો સકતે[૧]﴾૨૦﴿ ઔર સાયા ઔર ધૂપ (દોનોં) બરાબર નહીં હો સકતે[૨]﴾૨૧﴿ ઔર ઝીંદા લોગ ઔર મુર્દે (દોનોં) બરાબર નહીં હો સકતે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં (ઉસકો બાત) સુનાતે હેં ઔર જો (મુર્દે) કબ્ર મેં (દફન કીએ ગએ) હેં તુમ ઉનકો (બાત) નહીં સુના સકતે ﴾૨૨﴿ તુમ તો સિર્ફ ડરાનેવાલે હી હો ﴾૨૩﴿ યકીનન હમને તુમકો સચ્ચા દીન લેકર ખુશખબરી સુનાનેવાલા ઔર ડરાનેવાલા બનાકર ભેજા,ઔર કોઈ ઉમ્મત ઐસી નહીં હે જિસમેં ડરાનેવાલા ગુઝરા ન હો ﴾૨૪﴿

---

[૧] કુફ્ર કી કિસ્મેં બહુત સારી હેં ઈસલીયે ظُلُمٰتُ બહુવચન કા લફ્ઝ હે,ઔર ઈમાન એક હે ઈસલીયે نُوْر એકવચન કા લફ્ઝ હે.

[૨] જહન્નમ કી ધૂપ ઔર જન્નત કે સાએ કભી બરાબર નહીં હો સકતે.

وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ
اَخَذْتُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿٢٦﴾ ع
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ ثَمَرٰتٍ مُّخْتَلِفًا اَلْوَانُهَا ۗ وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌۢ بِيْضٌ
وَّحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ اَلْوَانُهَا وَغَرَابِيْبُ سُوْدٌ ﴿٢٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَآبِّ وَالْاَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهٗ كَذٰلِكَ ۗ اِنَّمَا يَخْشَى
اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا ۗ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ غَفُوْرٌ ﴿٢٨﴾

ઔર અગર વો (કાફિર) તુમકો જૂઠલાવેં તો ઉનસે પેહલે જો (કાફિર) થે ઉનહોંને ભી (પયગમ્બરો કો) જૂઠલાયા થા (ઔર) ઉનકે પાસ ઉનકે પયગમ્બર ખુલી ખુલી દલીલેં ઔર સહીફે (કિતાબેં) ઔર રોશની ફૈલાનેવાલી કિતાબ લેકર આએ ﴾૨૫﴿ ફિર (ઉનકે જૂઠલાને પર) મેંને કાફિરોં કો પકડ લિયા, સો મેરે ઈન્કાર કરને કી સઝા કૈસી રહી? ﴾૨૬﴿

કયા તુમને યે બાત નહીં દેખી કે અલ્લાહ તઆલા ને આસમાન સે પાની ઉતારા,ફિર હમને ઉસ (પાની) કે ઝરીયે સે અલગ અલગ રંગ કે ફલ નિકાલે ઔર પહાડોં મેં ભી સુફેદ ઔર લાલ અલગ અલગ રંગ કે (અલગ અલગ) હિસ્સે (યાની ટુકડે યા ઘાટીયાં) હેં,(દુસરે) ગેહરે (ડાર્ક) કાલે રંગ કે ભી હેં[૧] ﴾૨૭﴿ ઔર ઈસીતરહ ઈન્સાનોં ઔર રેંગનેવાલે જાનવરોં ઔર ચાર પેર વાલોં મેં ભી અલગ અલગ રંગ કે હેં, અલ્લાહ તઆલા સે ઉસકે બંદોં મેં સે ઈલ્મવાલે હી (ખાસ તોરપર) ડરતે હેં[૨], યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તો બડે ઝબરદસ્ત હેં,બહુત માફ કરનેવાલે હેં.[૩] ﴾૨૮﴿

---

[૧] યાની એક હી રંગ જૈસે લાલ તો ઊસમેં ભી લાઈટ ઔર ડાર્ક અલગ અલગ રંગ હોતે હેં,યે હાલ સુફેદ ઔર કાલે રંગ કા ભી હોતા હે,હમ અલ્લાહ તઆલા કી ઈસ કુદરત કો દેખતે હી રહતે હેં, જૈસે પહાડ,ઝમીન,ફલ અલગ અલગ રંગ કે ભી ઔર એક હી રંગ મેં ગહરે હલકે રંગ કે ભી હોતે હેં.[૨] (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા સે ઉસકે બંદોં મેં સે વો હી લોગ ડરતે હેં (જો અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત ઔર અઝમત કા) ઈલ્મ રખતે હેં.[૩] હમારે યહાં કે આમ નુસ્ખોં મેં " كَذٰلِكَ " પર ઠેરને કી નિશાની હે,ઈસકા મતલબ યે હે કે લફ્ઝે " كَذٰلِكَ " કા તઅલ્લુક આયત કે પેહલે હિસ્સે સે હે ઔર બંદે ને તરજમે મેં ઈસકા લિહાઝ રખા હે ; યાની ફલ, પહાડ, જાનવર,ઈન્સાન વગૈરહ કો અલગ અલગ રંગ પર પૈદા કરના યે અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી એક નિશાની હૈ, કુછ રિવાયત સે પતા ચલતા હે કે "كَذٰلِكَ " કા તઅલ્લુક આયત કે બાદ વાલે હિસ્સે સે હૈ,ઈસ સૂરત મેં મતલબ યે હોગા કે જિસતરહ ફલ, પહાડ, જાનવર ઔર ઈન્સાન અલગ અલગ રંગોં કે હેં ઈસી તરીકે સે અલ્લાહ તઆલા કી ખશિય્યત (ડર) મેં ભી અલગ અલગ દરજે કે લોગ હેં,કિસી કો અલ્લાહ તઆલા કી ખશિય્યત કા આ'લા દરજા મિલા હુવા હે,કિસી કો કમ દરજા મિલા હે," اِنَّمَا " કા લફ્ઝ ખુસૂસિયત કો બતાતા હે યાની અલ્લાહ તઆલા સે ડરને કા ખાસ તઅલ્લુક ઈલ્મ સે હે,જિસકે પાસ જીતના ઈલ્મ હોગા ઉસ દરજે કા ઉસકો ડર હાસિલ હોના ચાહિયે,ઉલમા કી ખાસ સિફત ખશિય્યત હે;ઈસલિયે ગેરેઆલિમ મેં ખશિય્યત ન હો યે ઝરૂરી નહીં.

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَٰبَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَوٰةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَٰرَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾
لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾ وَالَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَٰبِ هُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِۦ لَخَبِيرٌۢ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَٰبَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا ۖ فَمِنْهُمْ
ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ وَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌۢ بِالْخَيْرَٰتِ بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّٰتُ عَدْنٍ
يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ۖ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾

યકીનન જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ કી તિલાવત કરતે હેં[૧] ઔર ઉન લોગોંને નમાઝ કાઈમ કી ઔર જો રોઝી હમને ઉનકો દી હે ઉસમેં સે છૂપકર ઔર ઝાહિર કરકે વો ખર્ચ કરતે હેં,વો ઐસી તિજારત કી ઉમ્મીદ કરતે હેં જિસમેં કભી નુકસાન પહુંચનેવાલા હી નહીં હે ﴾૨૯﴿ તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ઉનકા પૂરા સવાબ દેવેં ઔર ઉનકો અપને ફઝલ સે (ઔર) ઝિયાદહ ભી દેવેં,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બહુત માફ કરનેવાલે,બહુત ઝિયાદહ કદર કરનેવાલે હેં ﴾૩૦﴿ (એ નબી !) હમને જો કિતાબ વહી કે ઝરીયે તુમ પર ભેજી હે વો તો બિલ્કુલ સચ્ચી હે (ઔર) અપને સે પહલી (આસમાની) કિતાબોં કો સચ્ચા બતલાતી હે,યકીનન અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોં કી પૂરી ખબર રખતે હેં, વો હર ચીઝ કો દેખતે હેં ﴾૩૧﴿ ફિર હમને (ઈસ) કિતાબ કા વારિસ અપને બંદોંમેં સે ઉનકો બનાયા જિનકો હમને ચુન લિયા થા[૨] સો ઉનમેં સે કુછ તો વો હેં જો (ગુનાહ કરકે) અપની જાન પર ઝુલ્મ કરનેવાલે હેં[૩] ઔર ઉનમેં સે કુછ દરમિયાની દરજે કે હેં[૪] ઔર ઉનમેં સે કુછ વો હેં જો અલ્લાહ તઆલા કી તૌફીક સે નેક કામોં મેં આગે બઢ જાનેવાલે હેં,યહી (અલ્લાહ તઆલા કા) બહુત બડા ફઝલ હે ﴾૩૨﴿ હમેશા હરેભરે રેહનેવાલે બાગોં મેં દાખિલ હોંગે,ઉન (બાગોં) મેં ઉનકો સોને કે કંગન ઔર મોતી પહનાએ જાએંગે ઔર ઉનકા લિબાસ ઉસ (જન્નત) મેં રેશમી હોગા. ﴾૩૩﴿

---

[૧] પાબંદી સે તિલાવત કરના ઔર અમલ મેં કુર્આન કે મુતાલીક અમલ કરના મુરાદ હે.

[૨] કુર્આન સબસે પેહલે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે અતા કિયા ગયા, ફિર ઉમ્મત કો યે વારસા નસીબ હુવા, ખુશનસીબ હે વો હઝરાત જો કુર્આન મજીદ કે પઢને પઢાને કે લિયે ચુન લિયે ગયે હેં યે અલ્લાહ તઆલા કા પસન્દ કરના હે, وَالْآخِرَةِ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا (તર્જુમા : એ અલ્લાહ ! હમ સબકો દુનિયા ઓર આખિરત મેં ઈન લોગોં મેં સે કર દીજીએ.)

[૩] (દુસરા તર્જુમા) અપના હી ખુદ કા બુરા કરનેવાલે હેં.

[૪] (દુસરા તર્જુમા) દરમિયાની ચાલ ચલનેવાલે હેં.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْٓ اَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ ۭ اِنَّ رَبَّنَا لَغَفُوْرٌ شَكُوْرُۨ ۝٣٤ الَّذِيْٓ اَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ لَا
يَمَسُّنَا فِيْهَا نَصَبٌ وَّلَا يَمَسُّنَا فِيْهَا لُغُوْبٌ ۝٣٥ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۚ لَا يُقْضٰى عَلَيْهِمْ فَيَمُوْتُوْا وَلَا
يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِّنْ عَذَابِهَا ۭ كَذٰلِكَ نَجْزِيْ كُلَّ كَفُوْرٍ ۝٣٦ وَهُمْ يَصْطَرِخُوْنَ فِيْهَا ۚ رَبَّنَآ اَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ
الَّذِيْ كُنَّا نَعْمَلُ ۭ اَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَّا يَتَذَكَّرُ فِيْهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاۗءَكُمُ النَّذِيْرُ ۭ فَذُوْقُوْا فَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ
نَّصِيْرٍ ۝٣٧

اِنَّ اللّٰهَ عٰلِمُ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝٣٨

વો (ઉન બાગોં મેં દાખિલ હો કર) કહેંગે : તમામ તા'રીફેં ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હે જિસને (હમેશા કે લિયે) હમ સે (હર કિસ્મ કા) ગમ દૂર કર દિયા હે, યકીનન હમારે રબ બહુત ઝિયાદહ માફ઼ કરનેવાલે હેં,બહુત ઝિયાદહ કદર કરનેવાલે હેં ﴾૩૪﴿ જિસ (અલ્લાહ તઆલા) ને હમકો અપને ફ઼ઝલ સે હમેશા આબાદ રહને કે ઘર મેં ઉતારા હે જિસ મેં હમકો કોઈ તકલીફ઼ નહીં પહુંચેગી ઔર ઉસ મેં કોઈ થકન ભી હમકો નહીં લગેગી ﴾૩૫﴿ ઔર જિન લોગોંને કુફ઼્ર કિયા ઉનકે લિયે તો જહન્નમ કીઆગ હે,ઉનપર મૌત કા હુકમ નહીં દિયા જાએગા [૧] કે વો મર જાએં ઔર ઉન લોગોં સે વહાં કા અઝાબ ઝરા ભી હલકા નહીં કિયા જાએગા,હર બડે નાશુક્રે કો હમ ઈસીતરહ સઝા દિયા કરતે હેં ﴾૩૬﴿ ઔર વો ઉસ (જહન્નમ) મેં ચીંખો પુકાર કરેંગે (ઔર કહેંગે:) એ હમારે રબ ! હમકો બાહર નિકાલ દીજીયે (ઔર પેહલે) જો કામ કિયા કરતે થે ઉસકો છોડકર નેક અમલ કરેંગે,(ઉનકો જવાબ મિલેગા) ક્યા હમને તુમકો ઈતની ઉમર નહીં દી થી કે જિસકો ભી સોચના (ઔર સમજના) હો વો ઉસ (ઉમર) મેં સોચ લેવે ઔર તુમહારે પાસ (હમારી તરફ઼ સે) ડરાનેવાલા ભી પહુંચા થા[૨]સો તુમ લોગ (અઝાબ કા) મઝા ચખો,સો જાલિમોં કે લિયે તો કોઈ મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૩૭﴿

યકીનન અલ્લાહ તઆલા આસમાન ઔર ઝમીન કી ગૈબકી ચીઝોં કો જાનતે હેં,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) સીનોંકી બાતોં કો બહુત અચ્છી તરહ જાનતે હેં. ﴾૩૮﴿

---

[૧](દુસરા તર્જુમા) ન તો ઉનકો મૌત હી આવેગી.

[૨] યાની {૧} હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહીવસલ્લમ {૨} હઝરાતે સહાબા રદી. ઔર ઉલમા અવલિયા.

{૩} પોતે,નવાસે. {૪} સુફ઼ેદ બાલ {૫} બિમારીયોં {૬} ઉમર કે અલગ અલગ હીસ્સે યા મૌત કો યાદ દિલાનેવાલી ચીઝેં યે સબ ચીઝેં નઝીર હેં.

هُوَ الَّذِیۡ جَعَلَکُمۡ خَلٰٓئِفَ فِی الۡاَرۡضِ ؕ فَمَنۡ کَفَرَ فَعَلَیۡہِ کُفۡرُہٗ ؕ وَ لَا یَزِیۡدُ الۡکٰفِرِیۡنَ کُفۡرُہُمۡ عِنۡدَ رَبِّہِمۡ اِلَّا
مَقۡتًا ۚ وَ لَا یَزِیۡدُ الۡکٰفِرِیۡنَ کُفۡرُہُمۡ اِلَّا خَسَارًا ﴿۳۹﴾ قُلۡ اَرَءَیۡتُمۡ شُرَکَآءَکُمُ الَّذِیۡنَ تَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰہِ ؕ
اَرُوۡنِیۡ مَاذَا خَلَقُوۡا مِنَ الۡاَرۡضِ اَمۡ لَہُمۡ شِرۡکٌ فِی السَّمٰوٰتِ ۚ اَمۡ اٰتَیۡنٰہُمۡ کِتٰبًا فَہُمۡ عَلٰی بَیِّنَتٍ مِّنۡہُ ۚ بَلۡ اِنۡ
یَّعِدُ الظّٰلِمُوۡنَ بَعۡضُہُمۡ بَعۡضًا اِلَّا غُرُوۡرًا ﴿۴۰﴾ اِنَّ اللّٰہَ یُمۡسِکُ السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضَ اَنۡ تَزُوۡلَا ۚ۬ وَ لَئِنۡ زَالَتَاۤ اِنۡ
اَمۡسَکَہُمَا مِنۡ اَحَدٍ مِّنۡۢ بَعۡدِہٖ ؕ اِنَّہٗ کَانَ حَلِیۡمًا غَفُوۡرًا ﴿۴۱﴾ وَ اَقۡسَمُوۡا بِاللّٰہِ جَہۡدَ اَیۡمَانِہِمۡ لَئِنۡ جَآءَہُمۡ نَذِیۡرٌ
لَّیَکُوۡنُنَّ اَہۡدٰی مِنۡ اِحۡدَی الۡاُمَمِ ۚ

ઈસી (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો ઝમીન મેં (પેહલે લોગોં કા) જાનશીન (નાયબ) બનાયા,સો જો આદમી ભી કુફ્ર કરેગા ઉસકે કુફ્ર કા વબાલ ઉસીપર પડેગા ઔર (ઈન) કાફિરોં કે લિયે ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે ઉનકે રબકે પાસ નારાઝગી હી ઝિયાદહ હોગી ઔર કાફિર લોગોંકો ઉનકે કુફ્ર કી વજહ સે નુકસાન હી ઝિયાદહ હોગા. ﴾૩૯﴿ (એ નબી !)તુમ (ઈન કાફિરોં સે) કહ દો કે : તુમ ઝરા દેખો અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર અપને જિન (મનઘડત) શરીકોં કી તુમ પૂજા કરતે હો,ઝરા મુજે દિખાઓ ઉનહોંને ઝમીન કા કૌનસા હિસ્સા પૈદા કિયા યા આસમાનોં (કો પૈદા કરને) મેં ઉનકી ભાગીદારી હે ? યા (ફિર) હમને ઉનકો કોઈ કિતાબ દે રખી હે કે[૧]જિસકી ખુલી દલીલ (યાની સનદ) પર યે લોગ (કાઈમ) હેં[૨]; બલ્કે યે જાલિમ લોગ (આપસ મેં) એકદુસરે કો ધોકે હી ધોકે કા વઅદા કરતે હેં ﴾૪૦﴿ યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો રોકે રખા હે કે વો (અપની જગહ સે) હટ ન જાએં ઔર અગર વો દોનોં (અપની જગહ સે) હટ જાએં તો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઈ ઉન દોનોં કો રોક નહીં સકતા,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) તો બડે હિલ્મવાલે હેં,બહુત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે હેં ﴾૪૧﴿ ઔર વો (મક્કા કે કાફિર) લોગ (નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ કે આને સે પહલે) અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે બડી પક્કી કસમેં ખાતે થે કે અગર ઉનકે પાસ કોઈ ડરાનેવાલા (નબી) આ ગયા તો વો હરએક દુસરી ઉમ્મત સે ઝિયાદહ હિદાયત કુબૂલ કરનેવાલે હોંગે,

---

[૧] જિસમેં અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ભાગીદારી કા સુબૂત હો.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ખુલી હિદાયત પર યે લોગ કાઈમ હેં.

فَلَمَّا جَآءَهُمْ نَذِيْرٌ مَّا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ﴿٤٢﴾ اسْتِكْبَارًا فِي الْاَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ ؕ وَلَا يَحِيْقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ اِلَّا
بِاَهْلِهٖ ؕ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا سُنَّتَ الْاَوَّلِيْنَ ۚ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْوِيْلًا ﴿٤٣﴾
اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوْٓا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ؕ وَمَا كَانَ
اللّٰهُ لِيُعْجِزَهٗ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَلِيْمًا قَدِيْرًا ﴿٤٤﴾ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوْا
مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهْرِهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَّلٰكِنْ يُّؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهٖ
بَصِيْرًا ﴿٤٥﴾ ع

સો જબ ઉનકે પાસ ડરાનેવાલે (યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) આ ગએ તો ઉનકી નફરત હી ઝિયાદહ હો ગઈ ﴿૪૨﴾(દુનીયા કી) ઝમીન મેં ખુદકો બડા સમજને કી વજહ સે[૧]ઔર (હક કે મુકાબલે મેં) બુરી બુરી ચાલેં ચલને કી વજહ સે;હાલાંકે બુરી ચાલ ખુદ ઉસ (બુરી) ચાલ (ચલને) વાલે હી કો ઘેરેમેં લેતી હે,ક્યા વો લોગ પીછલે લોગોં કે (સાથ જૈસા) દસ્તુર (કાનુન યાની અઝાબ હુવા ઉસી) કા ઈન્તિઝાર કર રહે હેં ? સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે દસ્તુર મેં બિલ્કુલ તબદીલી નહીં પાઓગે ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે દસ્તુર કો ટલતા હુવા નહીં પાઓગે.[૨] ﴿૪૩﴾ ક્યા ઈન લોગોંને ઝમીન (યાની મુલ્કોં)મેં સફર નહીં કિયા જિસસે વો યે દેખતે કે જો લોગ ઉનસે પેહલે ગુઝર ગએ હેં ઉનકા અંજામ કૈસા હુવા; હાલાંકે વો ઉન (મક્કા કે કાફિરોં) સે બહુત ઝિયાદહ તાકતવાલે થે ઔર અલ્લાહ તઆલા કો આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં કોઈ ભી ચીઝ આજીઝ (વિવશ, મજબુર) નહીં કર સકતી,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે જાનનેવાલે પૂરેપૂરી કુદરતવાલે હેં ﴿૪૪﴾ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ઈનસાનોં કો ઉનકે કિયે હુએ (બુરે) કામોંકી વજહ સે પકડને લગે તો ઈસ (ઝમીન) કી પીઠ પર કિસી ચલનેવાલે કો ન છોડતે (બલ્કે ગુનાહોં કી વજહ સે સબકોં હલાક કર ડાલતે); લેકિન વો (અલ્લાહ તઆલા) એક મુકર્રર (નક્કી) વક્ત તક ઉનકો મોહલત દેતે રહતે હેં,ફિર જબ ઉનકા મુકર્રર વક્ત આ જાએગા તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ખુદ અપને બંદો કો દેખ લેંગે.[૩] ﴿૪૫﴾

---

[૧] દુસરા તર્જુમા : મુલ્ક મેં તકબ્બુર કરતે હુએ.

[૨] તબદીલ : યાની અઝાબ કો કિસી ચીઝ સે બદલા નહીં જાતા. તહવીલ : મુજરીમ કી તરફ સે કિસી ગેરમુજરીમ કી તરફ ફેરા નહીં જાએગા.

[૩] યાની કાફિરોં ઔર નાફરમાનોં કો સઝા દેંગે.

સૂર-એ-યાસીન

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસ મેં (૮૩) આયતેં હેં. સૂર-એ-જિન કે બાદ ઓર સૂર-એ-ફુરકાન સે પહલે (૪૧) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત કે શુરૂઅ મેં "યાસીન"કા લફ્ઝ આયા હે.એક હદીસ શરીફ્ સે પતા ચલતા હે કે જો આદમી એક મરતબા "સૂર-એ-યાસીન" પઢે ઉસકો દસ મરતબા કુર્આન પઢનેકા સવાબ મિલતા હે.જો આદમી રાતમેં અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કે લિયે સૂર-એ-યાસીન પઢે તો ઉસ રાત મેં ઉસકી મગફિરત કર દી જાતી હે.જિસકા આખિરી વક્ત ચલ રહા હો ઉસકે પાસ પઢનેસે રૂહ નિકલને મેં આસાની કર દી જાતી હે.જો સુબહ પઢે ઉસ દિન કી આસાનીયાં ઓર રાત મેં પઢે તો રાત કી આસાનીયાં ઉસકો હાસિલ હોગી.

હઝરત અતા બિન અબી રબાહ રહ. ફરમાતે હેં કે:મુજે યે હદીસ શરીફ્ પહુંચી હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા: જો આદમી દિન કે શુરૂઅ હિસ્સે મેં યાસીન પઢેગા, ઉસકી તમામ હાજતેં પૂરી કી જાએંગી. (મિશ્કાત શરીફ્ સ.૧૮૯ ,મસ્નૂન વઝાઈફ્ સ.૧૯)

ઈમામ માલિક રહ.ને "કિસી કા નામ યાસીન" રખને કો પસંદ નહીં કિયા હે,ઈસ લિયે કે ઉનકે નઝદીક યે અલ્લાહ તઆલા કે નામોં મેં સે હે ઓર ઉસકે સહીહ મઅના મઅલુમ નહીં, ઈસ લિયે હો સકતા હે કે કોઈ ઐસે મઅના હો જો અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ખાસ હેં, જૈસે ખાલિક, રાઝિક વગેરા; અલબત્તા ઈસ લફ્ઝ કો " یاسین " કી લીપી સે લિખા જાએ તો યે કિસી ઈન્સાન કા નામ રખના જાઈઝ હે ;ક્યુંકે કુર્આન મેં આયા હે " سَلٰمٌ علٰی اٰلِ یاسین " ઈસ આયત કી મશહૂર કિરાઅત " اِلیاسین " હે; મગર કુછ કિરાઅતોં મેં " اٰلِ یاسین " ભી આયા હે.

હિજરત કે મૌકે પર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને હઝરત અલી રદી. કો અપને બિસ્તર પર સુલાયા, અપને મુબારક હાથ મેં એક મુઠ્ઠી મિટ્ટી લી, સૂર-એ-યાસીન પઢના શુરૂ કી " فَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ " તક પહુંચે તો મિટ્ટી કાફિરોં કી તરફ ઉડા દી,અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી આંખોં પર પર્દા ડાલ દિયા,આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સહીહ સલામત નિકલ ગએ.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يٰسٓ ۝١ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيْمِ ۝٢ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۝٣ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝٤ تَنْزِيْلَ الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ۝٥ لِتُنْذِرَ
قَوْمًا مَّآ اُنْذِرَ اٰبَآؤُهُمْ فَهُمْ غٰفِلُوْنَ ۝٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝٧ اِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ
اَغْلٰلًا فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُوْنَ ۝٨ وَجَعَلْنَا مِنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنٰهُمْ فَهُمْ
لَا يُبْصِرُوْنَ ۝٩ وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝١٠ اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ
الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ ۚ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે,જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

يٰسٓ ﴿૧﴾ કસમ હે હિકમત સે ભરે હુએ કુર્આન કી[૧] ﴿૨﴾ યકીનન તુમ તો રસુલોં મેં સે હો ﴿૩﴾બિલ્કુલ સીધે રાસ્તે પર (હો) ﴿૪﴾ (યે કુર્આન) બડે ઝબરદસ્ત,બડે રહમ કરનેવાલે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ સે ઉતારા જા રહા હે ﴿૫﴾ તાકે તુમ એક ઐસી કૌમ કો (અઝાબ સે) ડરાઓ જિનકે બાપ-દાદે (કરીબ મેં કિસી રસૂલ કે ઝરીયે) ડરાએ નહીં ગએ થે; ઈસલિયે વો ગફ઼લત મેં પડે હુએ હેં ﴿૬﴾ ઉનમેં સે બહુત સારે લોગોં કે બારે મેં (અઝાબ કી) બાત પક્કી હો ચૂકી હે; ઈસલિયે વો લોગ ઈમાન નહીં લાએંગે ﴿૭﴾ યકીનન હમને ઉનકે ગલોં મેં તોક (ફ઼ંદો, કડા) ડાલ દિયે હેં, સો વો ઉનકી થોડીયોં (ગલે કે કરીબ)તક (પહુંચે હુએ) હેં ઈસ વજહ સે ઉનકે સર ઉપર કી તરફ઼ ઊઠે હુએ રહ ગએ હેં ﴿૮﴾ ઓર હમને ઉનકે આગે એક આડ બના દી ઓર ઉનકે પીછે એક આડ (દિવાર ખડી) કર દી હે,ફ઼િર હમને ઉનકો (હર તરફ઼ સે) ઢાંક લિયા હે જિસકે નતીજે મેં ઉનકો કુછ ભી સમજ મેં નહીં આતા હે ﴿૯﴾ ઓર તુમ ઉનકો ડરાઓ યા ન ડરાઓ ઉનકે બારે મેં (દોનોં બાત) બરાબર હેં કે વો ઈમાન નહીં લાએંગે ﴿૧૦﴾ તુમ તો સિર્ફ઼ ઐસે શખ્સ કો ડરા સકતે હો જો નસીહત પર ચલે ઓર બગૈર દેખે રહમાન સે ડરે,

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઉસ કુર્આન કી કસમ જિસકી દલીલેં બહુત પક્કી હેં.

فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَّاَجْرٍ كَرِيْمٍ ⑪ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ؕ وَكُلَّ شَیْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِیْۤ اِمَامٍ
ع مُّبِيْنٍ ⑫

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا اَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ ۘ اِذْ جَآءَهَا الْمُرْسَلُوْنَ ⑬ اِذْ اَرْسَلْنَاۤ اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوْهُمَا
فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْۤا اِنَّاۤ اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُوْنَ ⑭ قَالُوْا مَاۤ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۙ وَمَاۤ اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَیْءٍ ۙ اِنْ
اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ⑮ قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّاۤ اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ ⑯ وَمَا عَلَيْنَاۤ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ⑰

સો તુમ ઉસકો મગફિરત કી ઓર ઈઝઝતવાલે સવાબ (યાની બદલે) કી ખૂશખબરી સુના દો ﴾૧૧﴿ યકીનન હમ હી (કયામત કે દિન) મુર્દોં કો ઝિંદા કરેંગે ઓર જો (અમલ) ઉનહોંને આગે ભેજ દિયે ઉસકો ઓર (જો) ઉનકે નિશાનાત (યાની નેક યાદગારેં હેં ઉન) કો[૧] હમ લિખતે જાતે હેં ઓર ખુલી કિતાબ (યાની લૌહે મહફૂઝ) મેં હમને હર ચીઝ કા ઘેરાવ કર લિયા હે ﴾૧૨﴿

ઓર (એ નબી !) તુમ ઉનકે સામને ગાંવકે લોગોં કી મિસાલ (યાની કિસ્સા) બયાન કરો, જબ ઉસ (ગાંવ) મેં બહુત સારે રસૂલ આયે થે[૨] ﴾૧૩﴿ જબ હમને ઉનકે પાસ (શુરૂઅ મેં) દો (રસૂલ) ભેજે થે[૩] તો ઉન (ગાંવવાલે) લોગોં ને દોનોં કો જૂઠલા દિયા તો હમને એક તીસરે (રસૂલ) કે ઝરિયે ઉનકી તાઈદ (મદદ) કી તો યે (તીનોં) કહને લગે : યકીન રખો, હમ સબકો તુમહારે પાસ ભેજા ગયા હે ﴾૧૪﴿ વો (ગાંવવાલે) કહને લગે : હકીકત મેં તુમ હમારે જૈસે (મઅમૂલી) આદમી હો ઓર રહમાનને કોઈ ભી ચીઝ નહીં ઉતારી, તુમ તો જૂઠ હી બોલતે હો ﴾૧૫﴿ યે કહને લગે : હમારે રબ તો જાનતે હેં કે યકીનન હમકો તુમહારી તરફ (રસૂલ બનાકર) ભેજા ગયા હે ﴾૧૬﴿ હમારી ઝિમ્મેદારી તો સિર્ફ (યહી હે કે અલ્લાહ તઆલા કી બાત) સાફસાફ પહુંચા દેના હે ﴾૧૭﴿

---

[૧] મસ્જિદ કી તરફ જાનેવાલે કદમ કે નિશાનાત યા આમાલ કે નતીજે (પરિણામ) જો બાદ મેં ઝાહિર હો ."(આષારે ખૈર, નેક યાદગારેં)" હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) જબ ઉસ ગાંવ મેં બહુત સારે (અલ્લાહ તઆલા કે) ભેજે હુવે લોગ આએ થે. યાની નબી યા નબી કે જાનશીન (નાયબ) થે.

[૩] બુર્ઝુગાને દીન અપને તઅલ્લુક વાલે કો અલગ-અલગ શહરોં મેં ઝિક્ર કો ઝિંદા કરને ઓર તવહીદ કી દઅવત કે લિયે ભેજેં.

قَالُوٓا اِنَّا تَطَيَّرۡنَا بِكُمۡ ۚ لَئِنۡ لَّمۡ تَنۡتَهُوۡا لَنَرۡجُمَنَّكُمۡ وَلَيَمَسَّنَّكُمۡ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوۡا طَآئِرُكُمۡ مَّعَكُمۡ ؕ
اَئِنۡ ذُكِّرۡتُمۡ ؕ بَلۡ اَنۡتُمۡ قَوۡمٌ مُّسۡرِفُوۡنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنۡ اَقۡصَا الۡمَدِيۡنَةِ رَجُلٌ يَّسۡعٰى قَالَ يٰقَوۡمِ اتَّبِعُوا
الۡمُرۡسَلِيۡنَ ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوۡا مَنۡ لَّا يَسۡـَٔلُكُمۡ اَجۡرًا وَّهُمۡ مُّهۡتَدُوۡنَ ﴿٢١﴾

વો (ગાંવવાલે) કહને લગે :હમને તુમહારે અંદર નહૂસત દેખી હે, અગર તુમ (અપને ઈસ દઅવે સે) રૂક નહીં ગએ તો હમ તુમપર ઝરૂર પથ્થર બરસાએંગે ઓર તુમકો હમારી તરફ઼ સે દર્દનાક સઝા મિલેગી ﴾૧૮﴿ વો (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ સે ભેજે હુએ લોગ) કહને લગે : તુમહારી નહૂસત (કી વજહ) તુમહારે સાથ (તો લગી હુઈ) હે ક્યા (તુમ યે સુલૂક) ઈસલીયે (કર રહે હો) કે તુમકો નસીહત કી ગઈ હે[૧] ;બલ્કે તુમ તો હદસે આગે બઢનેવાલે લોગ હો ﴾૧૯﴿ (યે બાત ફૈલ ગઈ તો) ઓર શહર કે કિનારે સે[૨]એક (મુસલમાન) આદમી દોડતા હુવા આયા (ઓર) કહને લગા: એ મેરી કૌમ ! તુમ (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ સે) ભેજે હુએ લોગોં કે રાસ્તે પર ચલો ﴾૨૦﴿ તુમ ઉન લોગોં કે રાસ્તે પર ચલો જો તુમ સે (તબ્લીગ પર) કોઈ બદલા નહીં માંગતે ઓર વો લોગ ખુદ સહીહ રાસ્તે પર હેં ﴾૨૧﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ક્યા ઈસ બાત કો તુમ નહૂસત (દુર્ભાગ્ય) સમજતે હો કે તુમકો નસીહત કી જાએ (નસીહત જો અચ્છે નસીબ કા કારણ) હે ઉસકો નહૂસત (દુર્ભાગ્ય) સમજતે હો.જિસકો તુમ નહૂસત (દુર્ભાગ્ય) સમજતે હો વો તો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ઼ બુલાને વાલે કી બાત ન માનને સે હે)

[૨] શહર કે કિનારે પર રહનેવાલોં કો શહર કી ગંદી સિયાસત ઓર બુરે માહોલ કા અસર નહીં હોતા હે,આમ તોરપર વહાં રહનેવાલે ભોલે મુખલિસ હોતે હેં.

وَمَالِيَ لَآ اَعۡبُدُ الَّذِيۡ فَطَرَنِيۡ وَاِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۲۲﴾ ءَاَتَّخِذُ مِنۡ دُوۡنِهٖۤ اٰلِهَةً اِنۡ يُّرِدۡنِ الرَّحۡمٰنُ بِضُرٍّ لَّا تُغۡنِ عَنِّيۡ
شَفَاعَتُهُمۡ شَيۡـًٔا وَّلَا يُنۡقِذُوۡنِ ﴿۲۳﴾ اِنِّيۡۤ اِذًا لَّفِيۡ ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ﴿۲۴﴾ اِنِّيۡۤ اٰمَنۡتُ بِرَبِّكُمۡ فَاسۡمَعُوۡنِ ﴿۲۵﴾ قِيۡلَ ادۡخُلِ
الۡجَنَّةَ ؕ قَالَ يٰلَيۡتَ قَوۡمِيۡ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۲۶﴾ بِمَا غَفَرَ لِيۡ رَبِّيۡ وَجَعَلَنِيۡ مِنَ الۡمُكۡرَمِيۡنَ ﴿۲۷﴾ وَمَاۤ اَنۡزَلۡنَا عَلٰى قَوۡمِهٖ مِنۡۢ
بَعۡدِهٖ مِنۡ جُنۡدٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنۡزِلِيۡنَ ﴿۲۸﴾ اِنۡ كَانَتۡ اِلَّا صَيۡحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمۡ خٰمِدُوۡنَ ﴿۲۹﴾ يٰحَسۡرَةً عَلَى
الۡعِبَادِ ۚ مَا يَاۡتِيۡهِمۡ مِّنۡ رَّسُوۡلٍ اِلَّا كَانُوۡا بِهٖ يَسۡتَهۡزِءُوۡنَ ﴿۳۰﴾

ઓર મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત ક્યૂં ન કરૂં જિસને મુજે પૈદા કિયા ઓર તુમ સબકો ઉસી કી તરફ વાપસ ભેજા જાએગા ﴾૨૨﴿ ક્યા મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર ઐસોં કો મઅબૂદ માનું કે અગર (અલ્લાહ) રહમાન મુજે કોઈ તકલીફ (પહૂંચાને) કા ઈરાદા કરેં તો ઉન (જૂઠે મઅબૂદોં) કી સિફારસિશ મુજે કુછ ભી કામ નહીં આએગી ઓર વો મુજકો છૂડા ભી નહીં સકેંગે ﴾૨૩﴿ (અગર મેં ઐસા કરૂંગા) તબ તો યકીનન મેં ખુલ્લમખુલ્લી ગુમરાહી મેં પડ જાઉંગા ﴾૨૪﴿ યકીનન મેં તો તુમહારે રબ પર ઈમાન લા ચૂકા હું, અબ તુમ મેરી બાત સુન લો[૧] ﴾૨૫﴿ ઉસકો કહા ગયા[૨]: તુ જન્નત મેં દાખિલ હો જા (તો જન્નત કી નેઅમતેં દેખકર) ઉસને કહા : એ કાશ ! મેરી કૌમ કો યે બાત મઅલૂમ હો જાતી ﴾૨૬﴿ કે મેરે રબને મુજે માફ કર દિયા ઓર મુજે ઈઝઝતવાલે લોગોંમેં શામિલ કર દિયા ﴾૨૭﴿ ઓર ઉસ (શખ્સ) કે (શહીદ હોને કે) બાદ હમને ઉસકી કૌમ પર આસમાન સે કોઈ (ફરિશ્તોં કા) લશ્કર નહીં ઉતારા ઓર હમકો ઉતારને કી જરૂરત ભી નહીં થી ﴾૨૮﴿ વો (સઝા) તો સિર્ફ એક ભયાનક અવાઝ થી જિસસે વો એકદમ બુજકર (યાની ઠંડે પડકર) રહ ગએ[૩] ﴾૨૯﴿ બંદોં પર ક્યા હી અફસોસ હે ! (જબ ભી) કોઈ રસૂલ ઉનકે પાસ આયા તો વો ઉસકા મઝાક હી ઉડાતે થે ﴾૩૦﴿

---

[૧] કૌમ કો સુનાયા યા રસુલોં કો ગવાહ બનાને કે લિયે સુનાયા.

[૨] યાની બસ્તીવાલોં ને ઉસકો કત્લ કર દિયા તો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઉસકો કહા ગયા હે.

[૩] ઝિંદગી સે બદન મેં ગરમી હે ઝિંદગી ખતમ તો ગરમી ખતમ.

ع أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾ وَإِن كُلٌّ لَّمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾
وَآيَةٌ لَّهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّن
نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾ لِيَأْكُلُوا مِن ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ ۖ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾

ક્યા ઉનહોંને (યે) નહીં દેખા કે હમને ઈનસે પહલે કૌમોં (કે લોગોં) કો હલાક કર દિયા કે વો ઉનકે પાસ (દુનિયા મેં) લૌટકર વાપસ નહીં આએ ﴾૩૧﴿ ઓર (ફિર આખિરત મેં) યે જિતને લોગ હેં ઉન સબકો (પકડકર) હમારે પાસ ઝરૂર હાજિર કિયા જાએગા ﴾૩૨﴿

ઓર ઉનકે લિયે (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી) એક નિશાની મુર્દા (યાની સુકી) ઝમીન હે,હમને ઉસ (ઝમીન) કો (બારીશ સે) ઝિંદા (યાની હરા ભરા) કર દિયા ઓર હમને ઉસ (ઝમીન) સે (અલગ અલગ) અનાજ નિકાલે સો ઉસમેં સે વો લોગ ખાતે હેં ﴾૩૩﴿ ઓર હમને ઉસ (ઝમીન) મેં ખજૂર ઓર અંગૂરોં કી વાડી બના દિયે ઓર હમને ઉસમેં ચશ્મે (ઝરણે) જારી કર દિયે ﴾૩૪﴿ તાકે વો (લોગ) ઉસ (બાગ) કે ફ્લોં મેં સે ખાવેં;હાલાંકે ઉસ (અનાજ ઓર ફ્લોં) કો ઉનકે હાથોં ને નહીં બનાયા[૧],ક્યા ફિર ભી વો લોગ શુક્ર અદા નહીં કરતે ? ﴾૩૫﴿

---

[૧] કુછ મુફસ્સિરીન ને " مَا" કો નફી કે લિયે નહીં ;બલ્કે " الذی " ઈસ્મે મવસુલ કે મઅના મેં બતલાયા હે,તબ આયત કા તર્જુમા ઈસ તરહ હોગા: હમને યે સબ ચીઝેં ઈસલીયે પૈદા કી;તાકે લોગ ઉનકે ફલ ખાવેં ઓર ઈનસાનોં કે હાથોંને જો ચીઝ બનાઈ હે (ઉસકો ભી ખાવેં). ઈસ તફસીર સે એક બાત યે સમજ મેં આઈ કે ફ્લોં મેં સે ઈનસાન કિસમ કિસમ કે હલવે,અચાર,ચટની તૈયાર કરતા હે,ફ્લોંમેં સે તેલ નિકાલતા હે, અલગ અલગ ફ્લોંસે જામ ઓર મુરબ્બે તૈયાર કરતા હે,ઈન સબ ચીઝોં કે બનાને કા તરીકા અલ્લાહ તઆલા ને ઈનસાન કો સિખાયા હે.

નુકતા : જિતને ભી જાનવર હેં ઉનમેં સે કુછ જાનવર સબ્જી-તરકારી,ઘાસ ઓર ફલ ખાતે હેં ઓર કુછ જાનવર ગોશ્ત વગૈરહ ખાતે હેં;લેકિન તમામ હી જાનવર એક હી તરહ કા ખાના ખાતે હેં કે ઘાસવાલે જાનવર સિર્ફ ઘાસ ઓર ગોશ્તવાલે જાનવર સિર્ફ ગોશ્ત ખાતે હેં, જબકે ઈનસાન કો અલ્લાહ તઆલા ને યે સમજ અતા ફરમાઈ કે યે અલગ અલગ ચીઝોં કો મિલાકર અપના ખાના તૈયાર કરતા હે ઓર એક હી ચીઝ મેં સે અલગ અલગ કીસમ કે ખાને બના લેતા હે,યે ભી અલ્લાહ તઆલા કા એહસાન હે કે ઈનસાનોં કો યે સબ ચીઝેં સિખલાઈ.

سُبۡحٰنَ الَّذِیۡ خَلَقَ الۡاَزۡوَاجَ کُلَّہَا مِمَّا تُنۡۢبِتُ الۡاَرۡضُ وَ مِنۡ اَنۡفُسِہِمۡ وَ مِمَّا لَا یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۶﴾ وَ اٰیَۃٌ لَّہُمُ الَّیۡلُ ۚۖ نَسۡلَخُ مِنۡہُ النَّہَارَ فَاِذَا ہُمۡ مُّظۡلِمُوۡنَ ﴿۳۷﴾ وَ الشَّمۡسُ تَجۡرِیۡ لِمُسۡتَقَرٍّ لَّہَا ؕ ذٰلِکَ تَقۡدِیۡرُ الۡعَزِیۡزِ الۡعَلِیۡمِ ﴿۳۸﴾

પાક હે વો ઝાત જિસને હર ચીઝ કે જોડે પૈદા કિયે[૧] ઉસમેં સે જિસકો ઝમીન ઉગાતી હે ઓર ખુદ ઉન ઈનસાનોં કે ભી ઓર ઉન ચીઝોં કે ભી જિન કી (આમ) લોગોં કો (અભીતક) ખબર ભી નહીં હે ﴾૩૬﴿ ઓર ઉન (લોગોં) કે લિયે (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી) એક (ઓર) નિશાની રાત હે કે હમ ઉસપર સે દિન કો ખીંચકર ઉતાર લેતે હેં ફિર તબ હી વો લોગ અંધેરે મેં રહ જાતે હેં ﴾૩૭﴿ ઓર સૂરજ અપને ઠિકાને કી તરફ ચલતા રહતા હે[૨],યે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા મુકર્રર (નક્કી) કિયા હુવા નિઝામ હે જો બડે ઝબરદસ્ત હેં,બડે જાનનેવાલે હેં ﴾૩૮﴿

---

[૧] કુર્આન મેં યહાં "اَزۡوَاج"કા લફ્ઝ આયા હે,ઈસકા મતલબ હોતા હે "જોડા" યાની એક દુસરે કે મુકાબિલ (વિરોધી) ચીઝેં જૈસે મર્દ-ઓરત,નર-માદા,ઈસસે યે બાત સમજ મેં આતી હે કે ઈનસાનોં કી તરહ ઝમીન સે ઉગનેવાલી તમામ ચીઝોં મેં મુઝક્કર (નર) ઓર મુઅન્નસ (માદા) કા સિલસિલા હે ઓર યે ભી હો સકતા હે કે દુસરી સબ મખ્લૂકાત મેં ભી ઈસતરહ જોડે હોં.

કુછ હઝરાતને "اَزۡوَاج" કા મતલબ "અકસામ, કિસ્મેં વિવિધ પ્રકાર" લિયા હે,ઈનસાન મેં રંગ કે દેખતે હુવે બદન કી શકલ ઓર સૂરત કે દેખતે હુવે સે, ભાષા કો દેખતે હુવે અલગ અલગ કિસ્મે પાઈ જાતી હે,ઈસીતરહ ઝમીન સે જો ફ્લ ઓર અનાજ પૈદા હોતે હેં ઉનમેં ભી અલગ અલગ બહુત સારી કિસ્મે પાઈ જાતી હે,ઝમીન,પહાડ ઓર સમંદરોં મેં ઐસી બહુત સારી મખ્લૂકાત હેં જિનકો અભીતક ઈનસાન જાનતા ભી નહીં હે,ઉન મેં ભી બહુત સારી કિસ્મે ઓર જોડ પાઈ જાતી હે.[૨] હદીસ શરીફ સે મઅલૂમ હોતા હે કે યે સુરજ રોજાના ચલતા રહતા હે ઓર હરરોજ અર્શ કે નીચે પહુંચ કર સજદા કરતા હે ઓર નએ સફર કી ઈજાઝત માંગતા હે,ઈજાઝત મિલતે હી નયા સફર ફૌરન શુરૂઅ કરતા હે ઓર ઝર્રા બરાબર ભી નહીં રુકતા ઈસીતરહ ઉસકા સિલસિલા જારી રહેગા,જૈસે એક ટ્રેન હોતી હે ચલતી ભી રહતી હે ઓર સિગ્નલ લાઈટ કે કલર કી તબ્દીલી સે ઈજાઝત ભી પાતી રહતી હે.કયામત કે બિલ્કુલ કરીબ સુરજ અપની આદત કે મુતાબિક એક રોજ સજદા કરકે ફીર સે પુરબ કી તરફ સે નીકલ ને કી ઈજાઝત માંગેગા તો ઉસકો નએ દોરે કી ઈજાઝત નહીં મિલેગી ઓર ઉસકો હુકમ હોગા કે જિસતરફ સે તુ આયા હે ઉસી તરફ લૌટ જા,ડૂબને કી જગહ મગરિબ (પશ્ચિમ) કી તરફ સે ફિર નિકલ જા ઓર યે ચીઝ કયામત કી આખિરી બડી નિશાનીયોં મેં સે હોગી ઉસકે બાદ કિસી કાફિર કા ઈમાન ઓર ગુનેહગાર કી તૌબા કુબૂલ નહીં હોગી.(યે મુસ્તકર્રે મકાની હુવા ઓર મુસ્તકર્રે ઝમાની યાની કયામત તક ચલતા રહેગા)

દુસરા મતલબ આયત કા યે ભી હે કે સુરજ કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક રાસ્તા બના દિયા ગયા હે,સુરજ અપને ઈસી બતાઈ હુઈ ચલને કી જગા મેં એક મઝબૂત નિઝામ સે ચલ રહા હે,જિસ દિન કયામત આએગી ઉસકે ચલને કા નિઝામ ખત્મ હો જાએગા, યાની કયામત કે આને તક વો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે બનાએ ગએ નિઝામ કે મુતાબિક બરાબર ચલતા રહેગા.

وَالْقَمَرَ قَدَّرْنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰى عَادَ كَالْعُرْجُوْنِ الْقَدِيْمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْۢبَغِيْ لَهَآ اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ
النَّهَارِ ؕ وَكُلٌّ فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ﴿٤٠﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿٤١﴾ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِّنْ مِّثْلِهٖ
مَا يَرْكَبُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاِنْ نَّشَاْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيْخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُوْنَ ﴿٤٣﴾ اِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا اِلٰى حِيْنٍ ﴿٤٤﴾ وَاِذَا
قِيْلَ لَهُمُ اتَّقُوْا مَا بَيْنَ اَيْدِيْكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَمَا تَاْتِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ مِّنْ اٰيٰتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا
عَنْهَا مُعْرِضِيْنَ ﴿٤٦﴾

ઓર ચાંદ કી હમને મંઝિલેં મુકર્રર (નક્કી) કર દી હેં,યહાંતક કે (જબ મહિને કા આખિર હોતા હે તબ) વો ખજૂર કી પૂરાની ડાલી કી તરહ (પતલા) હો કર રહ જાતા હે ﴾૩૯﴿ સૂરજ સે યે નહીં હો સકતા કે વો ચાંદ કો પકડ લેવે ઓર રાત દિન સે આગે નહીં નિકલ સકતી ઓર (ઉનમેં સે) હરએક,એક ચક્કર (યાની ખુલી ફિઝા) મેં તેરતે રહતે હેં ﴾૪૦﴿ ઓર ઉનકે લિયે (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી) એક નિશાની હે,યે કે હમને ઉનકી અવલાદ કો ભરી હુઈ કશ્તી પર સવાર કિયા ﴾૪૧﴿ ઓર હમને ઉનકે લિયે ઉસ (કશ્તી) જૈસી (દુસરી) ચીઝેં ભી પૈદા કર દીં જિનપર વો (લોગ) સવાર હોતે હેં[૧] ﴾૪૨﴿ ઓર અગર હમ ચાહેં તો ઉનકો ડૂબો દેવેં,સો ન ઉનકી ફરિયાદ કો પહુંચનેવાલા કોઈ હો ઓર ન ઉનકો (ડૂબને સે) બચાયા જા સકે ﴾૪૩﴿ મગર હમારી મહેરબાની સે ઓર (ઝિંદગી કે) એક મુકર્રર (નક્કી) વક્ત તક મઝા લેને કા ઉનકો મોકા દિયા ગયા હે (વહાં તક વો બચે હુએ હેં) ﴾૪૪﴿ ઓર જબ ઉનસે કહા જાતા હે કે તુમ ઉસ (અઝાબ) સે બચો જો તુમહારે આગે હે ઓર જો તુમહારે પીછે હે;તાકે તુમ પર રહમ કિયા જાએ[૨] ﴾૪૫﴿ ઉનકે પાસ ઉનકે રબકી નિશાનીયોં મેં સે કોઈ ભી નિશાની આતી હે તો વો ઉસસે મુંહ ફિરા લેતે હેં[૩] ﴾૪૬﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઓર હમને ઉનકે લિયે ઐસી ચીઝેં ભી બના દી હે જિન પર વો (આઈન્દા) સવારી કરેંગે (યાની હવાઈ જહાઝ,ટ્રેન વગૈરહ)

[૨] તો વો લોગ ઐસી બાત કો સુનતે હી નહીં.

[૩] કુછ લોગોં ને હુકમ કા તર્જુમા કિયા હે યાની રબકી તરફ સે પહુંચનેવાલે હર હુકમ કો ટાલ દેતે હેં,માનતે નહીં.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنُطْعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللّٰهُ أَطْعَمَهُ ۖ إِنْ
أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾
وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ۜ
هَٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾

ઓર જબ ઉનસે કહા જાતા હે કે અલ્લાહ તઆલા ને જો રોઝી તુમકો દી હે ઉસમેં સે કુછ (ગરીબોં પર ભી) ખર્ચ કરો તો યે કાફિર લોગ ઈમાનવાલોં સે કહતે હેં કે:(એ ઈમાનવાલો !) કયા હમ ઐસે લોગોંકો ખાના ખિલાએં જિનકો અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો ખાના ખિલાતે,તુમ લોગ તો મહઝ (ફકત) ખુલ્લમખુલ્લી ગુમરાહી મેં પડે હો﴿૪૭﴾ ઓર વો (કાફિર) લોગ કહતે હેં : અગર તુમ સચ્ચે હો તો (બતાઓ) યે (કયામત કા) વઅદા કબ પૂરા હોગા [૧]? ﴿૪૮﴾ વો લોગ તો સિર્ફ એક ભયાનક આવાઝ[૨] કા ઈન્તિઝાર કર રહે હેં કે જબ વો આપસ મેં ઝઘડતે હોંગે[૩] ઐસી હાલત મેં વો ઉનકો (આ કર) પકડેગી ﴿૪૯﴾ સો વો લોગ વસિય્યત ભી નહીં કર સકેંગે ઓર અપને ઘરવાલોં કે પાસ વાપસ લૌટકર જા ભી નહીં સકેંગે. ﴿૫૦﴾

ઓર સૂર ફૂંક દિયા જાએગા તો વો એકાએક (અપની) કબ્રોં સે નિકલકર અપને રબ કી તરફ તેઝી સે ચલને લગેંગે ﴿૫૧﴾ વો (કાફિર) લોગ કહેંગે કે : હાય હમારી બરબાદી,(આજ) હમકો હમારી નીંદકી જગહ સે કિસને ઉઠા(કર ખડા કર) દિયા? (ઉનકો જવાબ મિલેગા) કે યે તો વો (કયામત) હે જિસકા રહમાન ને વઅદા કિયા થા ઓર પયગંબરોં ને બિલ્કુલ સચ કહા થા ﴿૫૨﴾ વો તો એક ઝોરદાર આવાઝ હોગી કે જિસ કે બાદ વો સબ (અચાનક) હમારે સામને (કયામત કે મૈદાન મેં) હાઝિર કર દિયે જાએંગે ﴿૫૩﴾

[૧] ન માનને ઓર મઝાક ઉડાને કે લીએ સવાલ હે.

[૨] પહલી મરતબા સૂર ફૂંકા જાના.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) દલીલબાઝી કરતે હોંગે.

فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَّلَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿૫૪﴾ اِنَّ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِيْ شُغُلٍ فٰكِهُوْنَ ﴿૫૫﴾
هُمْ وَاَزْوَاجُهُمْ فِيْ ظِلٰلٍ عَلَى الْاَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔوْنَ ﴿૫૬﴾ لَهُمْ فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّلَهُمْ مَّا يَدَّعُوْنَ ﴿૫૭﴾ سَلٰمٌ قَوْلًا مِّنْ رَّبٍّ
رَّحِيْمٍ ﴿૫૮﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿૫૯﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ اَنْ لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطٰنَ اِنَّهٗ لَكُمْ
عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿૬૦﴾ وَّاَنِ اعْبُدُوْنِيْ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿૬૧﴾ وَلَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيْرًا اَفَلَمْ تَكُوْنُوْا
تَعْقِلُوْنَ ﴿૬૨﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿૬૩﴾ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿૬૪﴾

સો આજકે દિન કિસી ભી નફ્સ પર ઝર્રા બરાબર ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા ઓર તુમ લોગ જો કામ કરતે થે તુમકો સિર્ફ ઉસી (કામ) કા બદલા દિયા જાએગા ﴾૫૪﴿ યકીનન જન્નતવાલે આજ એક મશ્ગલે મેં લઝ્ઝત લે રહે હોંગે[૧] ﴾૫૫﴿ વો ઓર ઉનકી બીવીયાં (ઘને) સાયોં મેં તખ્તોં (સીંહાસન) પર તકિયોં સે ટેક લગાકાર બૈઠે હોંગે ﴾૫૬﴿ ઉનકે લિયે ઉસ (જન્નત) મેં મેવે હોંગે ઓર જો ચીઝ ભી વો મંગવાએંગે વો સબ ઉનકો મિલ જાએગી ﴾૫૭﴿ રહમતવાલે રબકી તરફ સે ઉન કો સલામ કહા જાએગા[૨] ﴾૫૮﴿ ઓર એ ગુનેહગારો ! આજ તુમ (ઈમાન વાલોં સે) અલગ હો જાઓ ﴾૫૯﴿એ આદમ કી અવલાદ ! ક્યા મેંને તુમકો તાકીદ સે કેહ નહીં દિયા થા કે તુમ લોગ શયતાન કી ઈબાદત મત કરો યકીનન વો તુમહારા ખુલ્લમખુલ્લા દુશ્મન હે ? ﴾૬૦﴿ ઓર યે કે તુમ મેરી હી ઈબાદત કરતે રહો,યહી સીધા રાસ્તા હે ﴾૬૧﴿ ઓર પક્કી બાત યે હે કે ઉસ (શયતાન) ને તુમ મેં સે બહુત સારી મખ્લૂક કો ગુમરાહ કર ડાલા થા,ક્યા ફિર ભી તુમ લોગ સમજતે નહીં થે? ﴾૬૨﴿ યહી જહન્નમ હે જિસકા તુમસે (કુફ્ર કી વજહ સે) વઅદા કિયા ગયા થા[3] ﴾૬૩﴿ આજ તુમહારે કુફ્ર કી વજહ સે તુમ સબ ઈસમેં દાખિલ હો જાઓ. ﴾૬૪﴿

---

[૧] દુનિયા મેં ઈનસાન, ઈબાદત,ઝરૂરિયાત મેં મશ્ગુલ હોતા હે, બેકારી દિલકો ઘભરાનેવાલી ચીઝ હે;લેકિન જન્નત મેં ખાને પીને ઘૂમને ફીરને કી મશ્ગુલી ઈતની હોગી કે દિલ ગભરાએગા નહીં;બલ્કે ઉમદા લઝ્ઝતદાર મશ્ગુલિયાત હોંગી.

[૨] અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગે એ જન્નત વાલો તુમ પર સલામતી હો.

[3] (દુસરા તર્જુમા) જિસસે તુમ કો ડરાયા ગયા થા.

ٱلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰٓ أَفْوَٰهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا۟ يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾
وَلَوْ نَشَآءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰٓ أَعْيُنِهِمْ فَٱسْتَبَقُوا۟ ٱلصِّرَٰطَ فَأَنَّىٰ يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَمَسَخْنَٰهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا
ع ٱسْتَطَٰعُوا۟ مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾
وَمَن نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِى ٱلْخَلْقِ ۖ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنَٰهُ ٱلشِّعْرَ وَمَا يَنۢبَغِى لَهُۥٓ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ
مُّبِينٌ ﴿٦٩﴾ لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ ٱلْقَوْلُ عَلَى ٱلْكَٰفِرِينَ ﴿٧٠﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا۟ أَنَّا خَلَقْنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَآ أَنْعَٰمًا
فَهُمْ لَهَا مَٰلِكُونَ ﴿٧١﴾

આજ હમ ઉનકે મુંહોં પર મુહર લગા દેંગે (બંધ કરદેંગે) ઓર ઉનકે હાથ હમસે બાત કરેંગે ઓર જો (ગુનાહ) વો કમાતે થે ઉનકે પાંવ ઉસકી ગવાહી દેંગે ﴾૬૫﴿ ઓર અગર હમ ચાહેં તો (આજ દુનિયા હી મેં) ઉનકી આંખેં બિલ્કુલ મિટા દેવેં, ફિર રાસ્તે (કી તલાશ) મેં વો દોડેંગે; લેકિન ઉનકો કહાં સે દિખાઈ દેગા? ﴾૬૬﴿ ઓર અગર હમ ચાહેં તો ઉનકી અપની હી જગહ પર હમ સૂરતેં (શકલ) મીટા દેવેં[૧] ફિર ન વો આગે ચલ સકેં ઓર ન પીછે લૌટ કે આ સકેં ﴾૬૭﴿

ઓર જિસકો હમ (લંબી) ઉમર દેતે હેં તો ઉસકો તખલીક (પેદાઈશ કે વકત કી બદન કી બનાવટ)[૨] મેં (ઉલ્ટા) કર દેતે હેં,ક્યા ફિર ભી વો લોગ સમજતે નહીં હેં? ﴾૬૮﴿ ઓર હમને ઈસ (નબી) કો શાયરી નહીં સિખાઈ ઓર વો (શાયરી) ઉનકી શાન કે મુનાસિબ ભી નહીં (ઉનકો જો સિખલાયા ગયા હે) વો તો ખાલિસ નસીહત હે ઓર કુર્આન હે જો (હુકમોં ઓર હકીકતોં કો) ખોલખોલ કર બતલા દેવે ﴾૬૯﴿ તાકે વો (કુર્આન સુના કરકે) જો ઝીંદા હો [૩] ઉસકો ડરા દેવેં ઓર કાફિરોં પર ઈલઝામ (યાની દલીલ) સાબિત હો જાએ ﴾૭૦﴿ ઓર ક્યા ઉન લોગોંને નહીં દેખા કે હમારે હાથોં કી બનાઈ હુઈ ચીઝોં મેં સે હમને ઉનકે લિયે ચોપાએ પૈદા કર દીયે ઓર વો ઉનકે માલિક બને હુએ હેં[૪] ﴾૭૧﴿

[૧] યાની ઉનકી સૂરત બદલ ડાલેં;યાની અપાહજ કી તરહ કર ડાલેં.

[૨] તખલીક યાની પેદાઈશ, (પેદાઈશ કે વકત કી બદન કી બનાવટ) તબઈ હાલત.લંબી ઉમર સે હર અચ્છી, બેહતર ઉમદા ચીઝ મેં કમી આતી હે, બદન કી તાકત મેં કમઝોરી, બદન કે હિસ્સે સે ઉઠાએ જાને વાલે ફાઈઅદો મેં કમી; અલબત્તા કુર્આન ઓર હદીસ કી ખિદમત કી બરકત સે અકલ ઓર સમજ મેં બરકત હોતી હે.

[૩] દિલ મેં ઈમાન કી બરકત સે જો રૂહાની ઝિંદગી હોતી હે વો મુરાદ હે.

[૪] દુસરા તરજમા “કાબૂ મેં કરતે હેં” ઈનસાન કા બડે ભારી જાનવરોં કો કાબૂ કરના યે ભી એક નેઅમત હે.

وَذَلَّلۡنٰهَا لَهُمۡ فَمِنۡهَا رَكُوۡبُهُمۡ وَمِنۡهَا يَاۡكُلُوۡنَ﴿۷۲﴾ وَلَهُمۡ فِيۡهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ ؕ اَفَلَا يَشۡكُرُوۡنَ﴿۷۳﴾ وَاتَّخَذُوۡا مِنۡ
دُوۡنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لَّعَلَّهُمۡ يُنۡصَرُوۡنَ﴿۷۴﴾ؕ لَا يَسۡتَطِيۡعُوۡنَ نَصۡرَهُمۡ ۙ وَهُمۡ لَهُمۡ جُنۡدٌ مُّحۡضَرُوۡنَ﴿۷۵﴾ فَلَا يَحۡزُنۡكَ قَوۡلُهُمۡ ۘ اِنَّا
نَعۡلَمُ مَا يُسِرُّوۡنَ وَمَا يُعۡلِنُوۡنَ﴿۷۶﴾ اَوَلَمۡ يَرَ الۡاِنۡسَانُ اَنَّا خَلَقۡنٰهُ مِنۡ نُّطۡفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيۡمٌ مُّبِيۡنٌ﴿۷۷﴾ وَضَرَبَ لَنَا
مَثَلًا وَّنَسِىَ خَلۡقَهٗ ؕ قَالَ مَنۡ يُّحۡىِ الۡعِظَامَ وَهِىَ رَمِيۡمٌ﴿۷۸﴾ قُلۡ يُحۡيِيۡهَا الَّذِىۡۤ اَنۡشَاَهَاۤ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ

ઓર ઈન (જાનવરો) કો હમને ઉનકે કાબૂ મેં દે દિયા હે, સો ઈનમેં સે કુછ ઉનકી સવારીયાં હેં ઓર ઈનમેં સે કુછ કો વો ખાતે હેં ﴾૭૨﴿ ઓર ઉનકે લિયે ઈન (જાનવરોં) મેં (દુસરે) ફાઈદે ભી હાસિલ હોતે હેં ઓર પીને કી ચીઝેં ભી (ઉનકો મિલતી હેં) ક્યા ફિર ભી વો લોગ શુક્ર નહીં કરતે ? ﴾૭૩﴿ ઓર ઈન કાફિરોં ને અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઈસ ઉમ્મીદ પર દુસરે મઅબૂદ બના રખે હેં કે (ઈનસે) ઉનકો મદદ મિલે ﴾૭૪﴿ ઈન (મઅબૂદોં) મેં ઉન (કાફિરોં) કી મદદ કરને કી તાકત હી નહીં ઓર વો (બુત કયામત મેં) ઉન (કાફિરોં) કે લિયે (મુખાલિફ યાની વિરોધી) લશ્કર બનકર હાઝિર કર દિયે જાએંગે ﴾૭૫﴿ ઈસલિયે (એ નબી !) ઉનકી બાત સે તુમ ગમગીન ન હો, જો ચીઝ વો લોગ છુપાતે હેં ઓર જો ચીઝ વો લોગ ઝાહિર કરતે હેં યકીનન હમ ઉસકો જાનતે હેં ﴾૭૬﴿ ઓર ક્યા ઈનસાન ને યે નહીં દેખા કે હમને ઉસકો (મની કે) એક કતરે સે પૈદા કિયા,ફિર તબ હી વો ખુલ્લમખુલ્લા ઝઘડા કરનેવાલા બન ગયા[૧] ﴾૭૭﴿ ઓર હમારે બારે મેં વો અજીબ બાત બનાતા હે[૨] ઓર વો અપની પેદાઈશ કો ભૂલ ગયા[૩] (ઓર) કહતા હે કે પુરાની (ખોખલી) હો ચૂકી હડ્ડી કો કૌન ઝીંદા કરેગા ?[૪] (યે સવાલ કરતે વક્ત વો અપની પેદાઈશ કો ભૂલ ગયા) ﴾૭૮﴿ તો તુમ (ઉસકો જવાબ મેં) કહો કે:વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસને ઉસકો પહલીબાર પૈદા કિયા થા વહી ઉસકો ઝીંદા કરેંગે,

[૧] ઓર અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કા ઈનકાર કરને લગા.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) હમારે બારે મેં વો (અજીબ) મિસાલ બોલતા હે.

[૩] કે હમને ઉસકો નાપાક મની કે કતરે સે બનાયા ઓર ફિર કામિલ ઈનસાન બનાયા.

[૪] (દુસરા તર્જુમા) (કાફિર ઈનસાન) કહતા હે કે કૌન હડ્ડીયોં કો ઝીંદા કરેગા;હાલાંકે વો તો પુરાની (ખોખલી) હો ચૂકી હોગી.

وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَآ اَنْتُمْ مِّنْهُ تُوْقِدُوْنَ ﴿٨٠﴾ اَوَلَيْسَ الَّذِيْ
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ ۭ بَلٰى ۤ وَهُوَ الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ﴿٨١﴾ اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ
يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٨٣﴾

ઓર વો પૈદા કરનેકા હર કામ જાનતે હેં[૧] ﴾૭૯﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો તુમહારે લિયે હરે (લીલે) દરખ્ત મેં સે આગ પૈદા કરતે હેં[૨],ફિર તુમ ઉસ (દરખ્ત કી આગ) સે (દુસરી) આગ સુલગાતે હો ﴾૮૦﴿ ઓર ક્યા જિસ (અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાનોં ઓર ઝમીન કો પૈદા કિયા વો ઈસ બાત કી કુદરત નહીં રખતે કે વો ઉન જૈસે (દુસરે ઈનસાનોં) કો પૈદા કર દેં ? ક્યું નહીં ? વો તો બહુત બડે પૈદા કરનેવાલે હેં,બડે જાનનેવાલે હેં ﴾૮૧﴿(ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કા હુકમ (યાની આદત) યહી હે કે વો જબ કિસી ચીઝ કા ઈરાદા કરતે હેં તો ઉસ (ચીઝ) કો કહતે હેં કે "હો જા"તો (ઉસી વક્ત) વો (ચીઝ) હો જાતી હે ﴾૮૨﴿ વો (અલ્લાહ તઆલા તો) પાક હે જિસકે કબ્ઝે મેં હર ચીઝ કી હુકૂમત હે ઓર તુમ સબ કો ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લે જાયા જાએગા. ﴾૮૩﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) વો હર કિસ્મ કા પૈદા કરના જાનતે હેં (તીસરા તર્જુમા) ઓર વો (અલ્લાહ તઆલા) હર મખ્લૂક કો ખૂબ અચ્છે તરીકે સે જાનતે હેં

[૨] અગર હમ ધ્યાન કરેં તો હર ઝાડ કા આખરી અંજામ આગ હે;ઈસલિયે કે હર ઝાડ મેં સે જો ભી ચીઝ બનતી હે વો કભી ન કભી જલકર યા જલાકર રાખ બના દી જાતી હે,ગોયા આજ કા હરાભરા દરખ્ત એક ન એક રોજ આગ બનકે જલનેવાલા હે.

(અરબ મેં મર્ખ ઓર અફાર નામ કે દરખ્ત ભી હોતે હેં, પીલે તાઝે દરખ્ત લકડીયાં રગડ રગડ કર ઉસ મેં સે આગ નિકલતી હે.)

સૂર-એ-સાફ્ફાત

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસમેં ﴾૧૮૨﴿ આયતેં હેં. સૂર-એ-અનઆમ કે બાદ ઔર સૂર-એ-લુકમાન સે પેહલે ﴾૫૬﴿નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરતમેં અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ સુનને કે ઈન્તિઝાર મેં યા ઈબાદત કે લિયે સફોંમેં મિલ-મિલકર ખડે રેહનેવાલે ફરિશ્તોં કી કસમ ખાઈ ગઈ હે જેસે ઈન્સાન જીહાદ કી સફોંમેં ઔર નમાઝ કી સફોંમેં ખડા રહતા હે.

નમાઝ કે બાદ ઔર મજલિસ કે બાદ ઈસ સૂરત કી આખિરી આયતેં :

سبحان ربك رب العزة....الخ પઢને કી ફઝીલત:અલગ અલગ તફસીર મેં ઈમામ બગવી કે હવાલે સે હઝરત અલી રદી. કી યે બાત નકલ કી ગયી હે કે જો શખ્સ યે ચાહતા હો કે કયામત કે દિન ઉસે ભરપૂર પેમાને (નાપ) સે બદલા ઔર સવાબ મિલે ઉસે ચાહીયે કે વો અપની હર મજલિસ કે અખીર મેં યે દુઆ પઢે.(ખાસ ખાસ ફઝીલતોંવાલી મસ્નૂન દુઆએં : સફા : ૯૩)

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالصّٰٓفّٰتِ صَفًّا ۙ﴿۱﴾ فَالزّٰجِرٰتِ زَجۡرًا ۙ﴿۲﴾ فَالتّٰلِیٰتِ ذِکۡرًا ۙ﴿۳﴾ اِنَّ اِلٰـہَکُمۡ لَوَاحِدٌ ؕ﴿۴﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضِ وَ مَا
بَیۡنَہُمَا وَ رَبُّ الۡمَشَارِقِ ؕ﴿۵﴾ اِنَّا زَیَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنۡیَا بِزِیۡنَۃِۣ الۡکَوَاکِبِ ۙ﴿۶﴾ وَ حِفۡظًا مِّنۡ کُلِّ شَیۡطٰنٍ مَّارِدٍ ۚ﴿۷﴾ لَا
یَسَّمَّعُوۡنَ اِلَی الۡمَلَاِ الۡاَعۡلٰی وَ یُقۡذَفُوۡنَ مِنۡ کُلِّ جَانِبٍ ٭ۖ﴿۸﴾ دُحُوۡرًا وَّ لَہُمۡ عَذَابٌ وَّاصِبٌ ۙ﴿۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે,જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે કતાર (લાઈન) મેં ખડે હોકર સફ બાંધનેવાલોં (યાની ફરિશ્તોં) કી ﴿૧﴾ ફિર ઉનકી જો રોકટોક કરતે હેં[૧] ﴿૨﴾ ફિર (અલ્લાહ તઆલા કે) ઝીક્ર કી તિલાવત કરનેવાલોં કી [૨] ﴿૩﴾ યકીન રખો કે તુમહારે મા'બૂદ તો એક હી હેં ﴿૪﴾ આસમાનોં ઔર ઝમીન કે ઔર જો કુછ ઈન દોનોં કે દરમિયાન હે ઉસકે રબ હેં ઔર (જહાં સે સૂરજ ઔર દુસરે સિતારે નિકલતે હેં ઉન) મશરિકોં કે રબ હેં[૩] ﴿૫﴾ યકીનન હમને નઝદીકવાલે આસમાન કો[૪] સિતારોં કી રોનક સે સજા દિયા ﴿૬﴾ ઔર હર તોફાન કરનેવાલે શયતાન સે હિફાઝત કા ઝરીયા બનાયા હે ﴿૭﴾ ઉપર કી દુનિયા કી બાતેં વો સુન નહીં સકતે[૫] ઔર (જબ કભી કરીબ જાકર સુનને કી કોશિશ કરતે હેં તબ) હર તરફ સે ઉન પર માર પડતી હે ﴿૮﴾ (ઔર શયતાનોં કો) ભગા દિયા જાતા હે ઔર ઉનકે લિયે (આખિરત મેં) હમેશા અઝાબ હોગા ﴿૯﴾

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) જો ગુસ્સા કરકે ડાંટનેવાલે હેં.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) યાદ કરકે પઢનેવાલોં કી.

(ફરિશ્તે અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ સુનને યા ઈબાદત કે લિયે સફમેં ખડે રહતે હેં ઔર શયાતીન કો ઉપર કી દુન્યા તક આને સે રોકતે હેં, કોન બરકત હાસિલ કરને કે લિયે આસમાની કિતાબેં પઢતે હેં યા અલ્લાહ તઆલા કા ઝીક્ર કરતે હેં,ઈસીતરહ જંગ કરનેવાલા સફોંમેં મુકાબલે કે લિયે તૈયાર ખડે રેહકર દુશ્મનોં કો રોક દેતા હે ઔર હર વક્ત અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કો પૂરા કરને ઔર ઝીક્ર તિલાવત મેં રહતા હે.)

(૩) મતલબ : [૧] ઈસ કા એક મતલબ યે હે કે અલગ અલગ સિતારોં કે નિકલને કી અલગ-અલગ જગા [૨] સુરજ હર દિન અલગ અલગ જગહોં સે નિકલતા હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) દુનિયા સે નઝરઆનેવાલે આસમાન કો.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઉપર કી મજલિસ કી વો બાતેં સુન નહીં સકતે (યા'ની માર પડને કે ડર સે દૂર હી રહતે હેં.)

إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ⑩ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا ؕ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ
طِينٍ لَازِبٍ ⑪ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ⑫ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ⑬ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ⑭ وَقَالُوا إِنْ هَٰذَا
إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑮ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ⑯ أَوَآبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ⑰ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ
دَاخِرُونَ ⑱ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ⑲ وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هَٰذَا يَوْمُ الدِّينِ ⑳ هَٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ
الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ㉑ ع

અલબત્તા જો કોઈ (શયતાન) કોઈ ખબર ઊચક કરકે ભાગતા હે તો એક ચમકતા હુવા શોઅલા (ચિન્ગારી) ઉસકા પીછા કરતા હે ﴾૧૦﴿ અબ ઝરા તુમ ઈન (કાફિરોં) કો પૂછો:ક્યા ઉનકો પેદા કરના ઝિયાદહ મુશ્કિલ હે યા હમારી પેદા કી હુઈ દુસરી મખ્લૂક કો ?[૧] હકીકત મેં હમને હી ઈન (ઈનસાનોં) કો ચિપકતી હુઈ મિટ્ટી સે પેદા કિયા હે ﴾૧૧﴿ બલ્કે (એ નબી !) તુમ તો (ઈન ઈમાન કા ઈનકાર કરનેવાલોં કી બાતોં પર) તઅજ્જુબ કરતે હો ઔર વો (તુમહારી બાતોં કા) મઝાક ઉડાતે હેં ﴾૧૨﴿ ઔર જબ ઉનકો નસીહત કી જાતી હે તો વો નસીહત માનતે હી નહીં હેં ﴾૧૩﴿ ઔર જબ વો લોગ કિસી આયત (યા'ની મો'જીઝા) કો દેખતે હેં તો (ઔર ઝિયાદહ) મઝાક ઉડાતે હેં ﴾૧૪﴿ ઔર વો લોગ કેહતે હેં કે યે તો ખુલ્લમખુલ્લા જાદૂ હી હે ﴾૧૫﴿ ક્યા જબ હમ મર જાએંગે ઔર હમ મિટ્ટી ઔર હડ્ડિયાં હો જાએંગે તો ક્યા હમ કો ફિરસે ઝિંદા કિયા જાએગા ? ﴾૧૬﴿ ઔર ક્યા હમારે અગલે બાપ-દાદોં કો ભી (દોબારા ઝિંદા કિયા જાએગા)? ﴾૧૭﴿ તો તુમ (ઉનકો) કહો:હાં ! ઔર (તુમહારી હાલત યે હોગી કે) તુમ બેઇઝ્ઝત (માન, મરતબા વગર) ભી હોંગે[૨] ﴾૧૮﴿ યકીનન વો તો એક ઝોરદાર આવાઝ હોગી જિસકે બાદ વો સબ (ઝિંદા હોકર) અચાનક દેખને લગેંગે ﴾૧૯﴿ ઔર વો કેહને લગેંગે: હાય અફસોસ ! યે હિસાબ (યા'ની બદલે) કા દિન હે ﴾૨૦﴿ (ઉનકો કહા જાએગા) યે તો ફેસલે કા દિન હે જીસકો તુમ (દુનિયા મેં) જૂઠ્લાયા કરતે થે ﴾૨૧﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) યા જીતની મખ્લૂક હમને બનાઈ હે ઉનકો.

[૨] યા'ની દુસરી મરતબા ઝિંદા કરકે ઉઠાએ જાઓગે તબ.

ٱحۡشُرُوا ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزۡوَٰجَهُمۡ وَمَا كَانُوا يَعۡبُدُونَ ﴿٢٢﴾ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَٱهۡدُوهُمۡ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡجَحِيمِ ﴿٢٣﴾
وَقِفُوهُمۡ إِنَّهُم مَّسۡـُٔولُونَ ﴿٢٤﴾ مَا لَكُمۡ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلۡ هُمُ ٱلۡيَوۡمَ مُسۡتَسۡلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقۡبَلَ بَعۡضُهُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٍ
يَتَسَآءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوٓا إِنَّكُمۡ كُنتُمۡ تَأۡتُونَنَا عَنِ ٱلۡيَمِينِ ﴿٢٨﴾ قَالُوا بَل لَّمۡ تَكُونُوا مُؤۡمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيۡكُم
مِّن سُلۡطَٰنِۭۖ بَلۡ كُنتُمۡ قَوۡمًا طَٰغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيۡنَا قَوۡلُ رَبِّنَآۖ إِنَّا لَذَآئِقُونَ ﴿٣١﴾ فَأَغۡوَيۡنَٰكُمۡ إِنَّا كُنَّا غَٰوِينَ ﴿٣٢﴾
فَإِنَّهُمۡ يَوۡمَئِذٍ فِي ٱلۡعَذَابِ مُشۡتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفۡعَلُ بِٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿٣٤﴾

(ફરિશ્તોં કો હુકમ દિયા જાએગા કે) તુમ ઝાલિમોં કો ઔર ઉનકી બીવયોં કો[૧] ઔર જિનકી યે લોગ અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર ઈબાદત કરતે થે ઉન સબકો જમા કરકે લે આઓ સો ઉનકો જહન્નમ કા રાસ્તા દિખાઓ[૨] ﴾૨૨﴿ ﴾૨૩﴿ ઔર ઉનકો ઝરા ખડા રખો;ક્યૂંકે ઉનસે પૂછા જાએગા ﴾૨૪﴿ (એ મુજરિમો !) તુમકો ક્યા હો ગયા હે કે આપસ મેં એકદુસરે કી મદદ નહીં કરતે? ﴾૨૫﴿ બલ્કે વો તો આજ આપસ મેં એકદુસરે કો પકડવાતે હોંગે[3] ﴾૨૬﴿ ઔર વો એકદુસરે કી તરફ મુંહ કરકે આપસ મેં સવાલ- જવાબ કરને લગેંગે ﴾૨૭﴿ વો (આમ લોગ સરદારોં સે) કહેંગે કે:યકીનન તુમ લોગ હમપર પૂરી તાકત કે સાથ (ગુમરાહ કરને કે લિયે ચઢકર) આએ થે[૪] ﴾૨૮﴿ તો વો (સરદાર લોગ) કહેંગે:બલ્કે તુમ ખુદ હી ઈમાન નહીં લાએ થે ﴾૨૯﴿ ઔર હમારા તુમહારે ઉપર કોઈ ઝોર હી નહીં થા;બલ્કે તુમ હી હદ સે નિકલ જાનેવાલે લોગ થે ﴾૩૦﴿ સો હમ સબપર હમારે રબ કી બાત સાબિત હો ગઈ હે કે હમ સબ કો (જહન્નમ મેં અઝાબ કા) મઝા ચખના હી હે ﴾૩૧﴿ સો હમને તુમકો ગુમરાહ કિયા થા (જેસે) હમ ખુદ ભી ગુમરાહ થે ﴾૩૨﴿ સો વો સબ કે સબ (યા'ની સરદાર ઔર અવામ) ઉસ દિન અઝાબ મેં એકદુસરે કે સાથ શરીક હોંગે ﴾૩૩﴿ યકીનન હમ (એસે) ગુનેહગારોં કે સાથ એસા હી સુલૂક કરતે હેં ﴾૩૪﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઉનકે સાથીયોં કો.યા'ની ઉનકે જૈસે અમલ કરનેવાલે લોગોં કો.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઉનકો જહન્નમ કે રાસ્તે કી તરફ ચલાઓ.

[3] (દુસરા તર્જુમા) બલ્કે વો આજ કે દિન સર જુકા કર ખડે હોંગે.

[૪] કુછ લોગોં ને " યમીન " કો કસમ કે મા'ના મેં લિયા હે;યઅની રસૂલ કી તાલીમ ગલત હે ઈસ બાત કી તુમ કસમ ખા કર આતે થે.

إِنَّهُمْ كَانُوٓا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوٓا ءَالِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٣٦﴾ بَلْ
جَآءَ بِٱلْحَقِّ وَصَدَّقَ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا ٱلْعَذَابِ ٱلْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾ إِلَّا
عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾ فَوَٰكِهُ وَهُم مُّكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِى جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ
مُّتَقَٰبِلِينَ ﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍۭ ﴿٤٥﴾ بَيْضَآءَ لَذَّةٍ لِّلشَّٰرِبِينَ ﴿٤٦﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ ﴿٤٧﴾
وَعِندَهُمْ قَٰصِرَٰتُ ٱلطَّرْفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾

યકીનન ઉનકી હાલત એસી થી કે જબ ઉનકો કહા જાતા થા કે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ મા’બૂદ નહીં હે તો વો લોગ તકબ્બુર કરતે થે[૧] ﴾૩૫﴿ ઔર વો તો (યૂં) કહતે થે કે:ક્યા હમ એક દિવાને,શાઈર (કે કેહને) કી વજહ સે હમારે મા’બૂદોં કો છોડ દેવેં ? ﴾૩૬﴿ હાલાંકે વો (નબી) તો સચ્ચા દીન લેકર આએ હેં ઔર (દુસરે) સબ રસૂલોં કો સચ્ચા બતાતે હેં ﴾૩૭﴿ યકીનન તુમ લોગ દર્દનાક અઝાબ (કા મઝા) ચખકર રહોગે ﴾૩૮﴿ ઔર તુમ જો કામ કરતે થે તુમકો ઉનહીં કામોં કી સઝા દી જાએગી ﴾૩૯﴿ મગર અલ્લાહ તઆલા કે જો ખાસ ચુને હુએ બંદે હેં[૨] (૪૦) યે વો હેં કે ઉનકે લિયે મુકર્રર (નક્કી) કી હુઈ રોઝી હે[૩] ﴾૪૧﴿ મેવે હેં ઔર નેઅમતોં કે બાગાત મેં,ઉન કી પૂરી પૂરી ઈઝ્ઝત હોગી ﴾૪૨﴿ ﴾૪૩﴿ (ઊંચે) તખ્તોં પર એકદુસરે કે આમને-સામને બેઠે હોંગે ﴾૪૪﴿ સાફ સુફેદ રંગ કી (બેહતી) શરાબ કે પ્યાલે ઉનકે સામને (ખાદિમ લોગ લેકર) ઘૂમતે હોંગે ﴾૪૫﴿ પીનેવાલોં કે લિયે મઝેદાર હોગી ﴾૪૬﴿ ઉસકી વજહ સે સર ભી નહીં ચકરાએગા ઔર ઉસકો પીકર વો અકલ ભી નહીં ખો બેઠેંગે ﴾૪૭﴿ ઔર ઉનકે પાસ નીચી[૪] નઝરોંવાલી બડી આંખોંવાલી (હૂરેં) હોંગી ﴾૪૮﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) અકડ દિખાતે થે.

[૨] યા’ની વો અઝાબ સે બચે રહેંગે.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) ઉનકે લિયે ઐસી રોઝી હે જિનકા હાલ (કુર્આન મેં) મ઼ા’લૂમ (હો ચુકા) હે.

[૪] યા’ની શર્મ હયા સે ઉનકી નઝરેં નીચી રહેગી યા’ની જિનકી નઝર શોહર કે સિવા કિસી તરફ ન ઊઠે વેસી.એક મતલબ યે ભી હે કે અપને હુસ્નો જમાલ કી વજહસે અપને શોહર કી નઝર નીચી કર દેગી કે કિસી દુસરે કી તરફ ઉઠને હી ન દેગી.

નોટ : જન્નત કી ઔરતેં નીચી નઝરવાલી,દુનિયા કી ઔરતોં કે લિયે ભી ઈસી ખૂબી પર અમલ કરને મેં દુનિયા ઔર આખિરત કી જન્નત હે.

كَاَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُوْنٌ۝٤٩ فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَّتَسَآءَلُوْنَ۝٥٠ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ اِنِّيْ كَانَ لِيْ قَرِيْنٌ۝٥١ يَّقُوْلُ
اَئِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِيْنَ۝٥٢ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَدِيْنُوْنَ۝٥٣ قَالَ هَلْ اَنْتُمْ مُّطَّلِعُوْنَ۝٥٤ فَاطَّلَعَ
فَرَاٰهُ فِيْ سَوَآءِ الْجَحِيْمِ۝٥٥ قَالَ تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَّ لَتُرْدِيْنِ۝٥٦ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّيْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ۝٥٧ اَفَمَا نَحْنُ
بِمَيِّتِيْنَ۝٥٨ اِلَّا مَوْتَتَنَا الْاُوْلٰى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ۝٥٩ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ۝٦٠

એસા લગેગા કે વો (હૂરેં) છૂપેહુવે અંડે હેં[૧] ﴿૪૯﴾ ફિર વો (જન્નતી લોગ) એકદૂસરે કી તરફ મુંહ કરકે આપસ મેં સવાલ (યા'ની બાતચીત) કરેંગે[૨] ﴿૫૦﴾ તો ઉન (જન્નતવાલોં) મેં સે એક કેહનેવાલા (અપની મજલિસવાલોં સે) કહેગા કે:મેરા તો એક (દુનિયા મેં) સાથી થા ﴿૫૧﴾ વો (મુજકો તઅજ્જુબ સે યૂં) કહા કરતા થા કે ક્યા તૂ ભી (આખિરત કો) સચ્ચા માનનેવાલોં મેં સે હે ? ﴿૫૨﴾ (ઔર વો મુજે યૂં ભી કેહતા થા કે) ક્યા હમ લોગ જબ મરકર મિટ્ટી ઔર હડ્ડિયાં હો જાએંગે તબ ક્યા હમકો (હમારે કામોં કા દોબારા ઝિંદા કરકે) બદલા દિયા જાએગા ? ﴿૫૩﴾ વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગે:ક્યા તુમ (ઉસ સાથી કો) જાંક કર (ડોકીયા કર કે) દેખોગે ? ﴿૫૪﴾ તો વો (જન્નતી દોસ્ત) જાંક-કરકે દેખેગા તો વો ઉસકો જહન્નમ કે બીચોબીચ પડા દેખેગા ﴿૫૫﴾ તો વો (જન્નતી) કહેગા:અલ્લાહ તઆલા કી કસમ ! કે તુ તો મુજકો બિલકુલ હલાક હી કર ડાલતા ﴿૫૬﴾ ઔર અગર મેરે રબ કા મેરે ઉપર ફઝલ ન હોતા તો મેં ભી પકડકર (જહન્નમ મેં) લાયા જાતા ﴿૫૭﴾[3] ક્યા પેહલી મરતબા (દુનિયા મેં) હમારે મર ચૂકને કે સીવા અબ હમકો મરના નહીં હે ? ઔર હમકો અઝાબ નહીં હોગા[૪] ? ﴿૫૮﴾, ﴿૫૯﴾ (જીતની નેઅમતેં જન્નત મેં મિલી વો) હકીકત મેં યહી બહુત બડી કામિયાબી હે. ﴿૬૦﴾

[૧] {૧} કુછ મુફસ્સિરીન ને શુતુરમુર્ગ (શાહમૃગ)કે અંડે મુરાદ લિયે હેં જો નિહાયત ખૂબસૂરત હોતે હેં ઉનકે સાથ તશ્બીહ દેની હે (સમાનતા બતલાની હે).

{૨} એસી સુફેદી જીસમેં લાલાશ ભી હો જેસે દેસી મુર્ગીયોં કે અંડોં મેં હોતા હે એસા રંગ મુરાદ હે.

{૩} અંડે કે છીલકે કે નીચે એક જીલ્લી (ચમડી જેસા હિસ્સા) હોતી હે જો નરમ ઔર નાજુક હોતી હે,નરમી ઔર નઝાકત મેં ઉસ જેસા બતલાના હે (તશ્બીહ દેના હે).

[૨] (દુસરા તર્જુમા) આપસ મેં હાલાત પૂછેંગે.

[૩] ફિર વો જન્નતી ખૂશી સે અપને દુસરે મજલિસ કે સાથી સે કહેગા.

[૪] અલ્લાહ તઆલા ને જો તમામ તકલીફોં સે બચા લિયા ઔર જન્નત મિલી ઉસપર ખુશી કે જોશ મેં યે બાતેં કહી જાવેગી.

لِمِثْلِ هٰذَا فَلْيَعْمَلِ الْعٰمِلُوْنَ ۝٦١ اَذٰلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا اَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّوْمِ ۝٦٢ اِنَّا جَعَلْنٰهَا فِتْنَةً لِّلظّٰلِمِيْنَ ۝٦٣ اِنَّهَا شَجَرَةٌ
تَخْرُجُ فِيْۤ اَصْلِ الْجَحِيْمِ ۝٦٤ طَلْعُهَا كَاَنَّهٗ رُءُوْسُ الشَّيٰطِيْنِ ۝٦٥ فَاِنَّهُمْ لَاٰكِلُوْنَ مِنْهَا فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ ۝٦٦ ثُمَّ
اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيْمٍ ۝٦٧ ثُمَّ اِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَاِلَى الْجَحِيْمِ ۝٦٨ اِنَّهُمْ اَلْفَوْا اٰبَآءَهُمْ ضَآلِّيْنَ ۝٦٩ فَهُمْ عَلٰۤى
اٰثٰرِهِمْ يُهْرَعُوْنَ ۝٧٠ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ اَكْثَرُ الْاَوَّلِيْنَ ۝٧١ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا فِيْهِمْ مُّنْذِرِيْنَ ۝٧٢ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِيْنَ ۝٧٣ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ۝٧٤ ع
وَلَقَدْ نَادٰىنَا نُوْحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيْبُوْنَ ۝٧٥ وَنَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ۝٧٦

ઈસ જેસી કામિયાબી (હાસિલ કરને) કે લિયે અમલ કરનેવાલોં કો અમલ કરના ચાહીયે. ﴾૬૧﴿ ક્યા યે મેહમાની અચ્છી હે યા ઝક્કૂમ કા દરખ્ત ? ﴾૬૨﴿ યકીનન હમને ઉસ (દરખ્ત) કો જાલિમોં કે લિયે એક ફિત્ના[૧] બના દિયા હે ﴾૬૩﴿ યકીનન વો એક એસા દરખ્ત હે જો જહન્નમ કી જડ મેં સે નિકલતા હે ﴾૬૪﴿ ઉસકા ગુછ્છા એસા હે જેસે કે શયતાનોં કે સર હોતે હેં ﴾૬૫﴿ સો વો (જહન્નમી લોગ) ઉસ (ઝક્કૂમ) કો ખાએંગે ઔર ઉસસે (અપને) પેટોં કો ભરેંગે ﴾૬૬﴿ યકીનન ફિર ઉન લોગોં કો ઉસ (ઝક્કૂમ) કે ઉપર સે સખ્ત ઉકળતા હુવા પાની (પીપ) મિલાકર દિયા જાએગા ﴾૬૭﴿ (ઈન સબ તકલીફ કે બાદ અઝાબ કમ ન હોગા;બલ્કે) ફિર જહન્નમ કી (આગ કી) તરફ વો લોગ જરૂર લોટેંગે[૨] ﴾૬૮﴿ (સઝા કી વજહ યે હોગી) કે ઉન્હોંને અપને બાપ-દાદોં કો ગુમરાહી કી હાલત મેં પાયા ﴾૬૯﴿ ફિર વો ઉનહી કે કદમ કે નિશાન પર તેઝી સે દોડતે હુએ ચલે ગએ ﴾૭૦﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઈનસે પેહલે અગલોં કે બહોત સે લોગ ગુમરાહ હો ચૂકે હેં ﴾૭૧﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમ ઉનમેં ડરાનેવાલે ભેજતે હી રહે ﴾૭૨﴿ સો તુમ દેખો કે ડરાએ ગએ લોગોં કા અંજામ કેસા હુવા ? ﴾૭૩﴿ મગર અલ્લાહ તઆલા કે ચુને હુએ બંદે (વો અઝાબ સે મહફૂઝ રહે) ﴾૭૪﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે કે નૂહ (અલ.) ને હમકો પુકારા તો તો હમ (ઉનકી પુકાર કા) બહુત હી અચ્છે જવાબ દેનેવાલે થે ﴾૭૫﴿ ઔર હમને ઉસ (નૂહ અલ.) કો ઔર ઉસકે અહલ (ઘરવાલોં ઔર માનનેવાલોં) કો બડી ગભરાહટ સે બચા લિયા ﴾૭૬﴿

---

[૧] યા'ની અઝાબ કા ઝરીયા યા ઈમ્તિહાન કા ઝરીયા. (વો યૂં કેહતે થે કે જહન્નમ કી આગ મેં ઝાડ કેસે ઝિંદા રહેગા?)

[૨] યા'ની ઉનકા ઠીકાના જહન્નમ હી હોગા ઉસ સે છૂટ ન પાવેંગે.

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهٗ هُمُ الْبٰقِيْنَ ﴿۷۷﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿۷۸﴾ سَلٰمٌ عَلٰى نُوْحٍ فِي الْعٰلَمِيْنَ ﴿۷۹﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۸۰﴾ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۸۱﴾ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿۸۲﴾ وَاِنَّ مِنْ شِيْعَتِهٖ لَاِبْرٰهِيْمَ ﴿۸۳﴾ اِذْ جَآءَ رَبَّهٗ
بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ﴿۸۴﴾ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ مَاذَا تَعْبُدُوْنَ ﴿۸۵﴾ اَئِفْكًا اٰلِهَةً دُوْنَ اللّٰهِ تُرِيْدُوْنَ ﴿۸۶﴾ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿۸۷﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُوْمِ ﴿۸۸﴾ فَقَالَ اِنِّيْ سَقِيْمٌ ﴿۸۹﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِيْنَ ﴿۹۰﴾ فَرَاغَ اِلٰٓى اٰلِهَتِهِمْ فَقَالَ اَلَا
تَاْكُلُوْنَ ﴿۹۱﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُوْنَ ﴿۹۲﴾

ઔર હમને ઉસ (નૂહ અલ.) કી અવલાદ (યા'ની નસલ) કો હી બાકી રખા[૧] ﴾૭૭﴿ ઔર (નૂહ અલ.કે) બાદ મેં આનેવાલે લોગોં મેં હમને ઉસકે લિયે યે બાત બાકી રેહને દી કે ﴾૭૮﴿ (વો એસા કેહતે રહેં) નૂહ (અલ.) પર તમામ દુનિયાઓ મેં સલામ હો ﴾૭૯﴿ યકીનન હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઈસીતરહ બદલા દેતે હેં ﴾૮૦﴿ યકીનન વો (નૂહ અલ.) હમારે ઈમાનલાને વાલે બંદોં મેં સે થે ﴾૮૧﴿ ફિર હમને દુસરોં કો ડૂબો દિયા ﴾૮૨﴿ ઔર યકીનન ઉસ (નૂહ અલ.) કે તરીકોં પર ચલનેવાલોં મેં ઈબ્રાહીમ (અલ.) ભી થે ﴾૮૩﴿ જબ કે વો (ઈબ્રાહીમ અલ.) અપને રબકે પાસ સાફ સુથરા દિલ લેકર આએ ﴾૮૪﴿ જબકે ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને અપને અબ્બા ઔર અપની કોમ સે કહા તુમ કિસ ચીઝ કી ઈબાદત કરતે હો ? ﴾૮૫﴿ કયા અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર જૂઠે બનાએ હુએ મા'બૂદો કો તુમ લોગ ચાહતે હો ?﴾૮૬﴿ સો તમામ આલમ કે રબકે બારે મેં તુમહારા ક્યા ખયાલ હે ? ﴾૮૭﴿ સો ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને સિતારોં કી તરફ એક નઝર ડાલકર દેખા ﴾૮૮﴿ સો ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને કહા:મેરી તબિયત ઠીક નહીં હે[૨] ﴾૮૯﴿ ફિર કોમ કે લોગ પીઠ ફિરા કર ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કે પાસ સે ચલે ગએ[૩] ﴾૯૦﴿ ફિર વો (ઈબ્રાહીમ અલ.) ઉનકે (બનાએ હુએ) બુતોં (કે મંદિર) મેં ચુપકે સે ઘુસ ગએ,સો ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને બુતોં સે કહા:તુમ (યે ચઢાવે) ખાતે ક્યૂં નહીં હો ? ﴾૯૧﴿ તુમકો ક્યા હો ગયા,બોલતે (ક્યૂં) નહીં ? ﴾૯૨﴿

[૧] હઝરત નૂહ અલ.કે તીન બેટે સામ,હામ,યાફિસ સે પૂરી દુનિયા કી ઈનસાનિયત ચલી.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) મેં બિમાર હોનેવાલા હૂં.

[૩] યા'ની હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ.કા ઉઝર સુનકર ઉનકો છોડ કરકે કોમ કે લોગ મેલે મેં ચલે ગએ.

فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِيْنِ﴿٩٣﴾ فَاَقْبَلُوْٓا اِلَيْهِ يَزِفُّوْنَ﴿٩٤﴾ قَالَ اَتَعْبُدُوْنَ مَا تَنْحِتُوْنَ﴿٩٥﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا
تَعْمَلُوْنَ﴿٩٦﴾ قَالُوا ابْنُوْا لَهٗ بُنْيَانًا فَاَلْقُوْهُ فِي الْجَحِيْمِ﴿٩٧﴾ فَاَرَادُوْا بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَسْفَلِيْنَ﴿٩٨﴾ وَقَالَ اِنِّيْ
ذَاهِبٌ اِلٰى رَبِّيْ سَيَهْدِيْنِ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِيْ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرْنٰهُ بِغُلٰمٍ حَلِيْمٍ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ
يٰبُنَيَّ اِنِّيْٓ اَرٰى فِي الْمَنَامِ اَنِّيْٓ اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرٰى ؕ قَالَ يٰٓاَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ؗ سَتَجِدُنِيْٓ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ
الصّٰبِرِيْنَ﴿١٠٢﴾

ફિર પૂરી તાકત સે મારતે હુએ ઉન (બૂતોં) પર તૂટ પડે[૧] ﴿૯૩﴾ ફિર વો (ઈબ્રાહીમ અલ.કી કોમ કે) લોગ ઉનકે પાસ દોડતે હુએ[૨] આએ ﴿૯૪﴾ ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને કહા:જિનકો તુમ ખુદ તરાશતે હો (ઘાટ દે તે હો), ક્યા તુમ ઉનહી કી ઈબાદત કરતે હો ? ﴿૯૫﴾ હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો (ભી) ઔર જો કુછ તુમ બનાતે હો ઉસકો (ભી) પેદા કિયા ﴿૯૬﴾ (કોમ કે) લોગોંને કહા કે:ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કે લિયે એક ઈમારત બનાઓ ઔર ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કો આગકે ઢેર મેં ફેંક દો ﴿૯૭﴾ ફિર ઉનહોંને ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કે ખિલાફ એક બુરા પ્લાન બનાને કા ઈરાદા કિયા;લેકિન હમને ઉનકો નીચા કરકે દિખા દિયા ﴿૯૮﴾ ઔર ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને કહા:મેં તો અપને રબકી તરફ હિજરત કરકે જા રહા હું,વહી મુજકો (દુસરી અચ્છી જગા જાને કા) ઝરૂર રાસ્તા બતાએંગે ﴿૯૯﴾ એ મેરે રબ ! મુજકો કોઈ નેક બેટા અતા કિજિએ[૩] ﴿૧૦૦﴾ સો હમને ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કો એક બરદાશ્ત કરનેવાલે બેટે કી ખુશખબરી દી[૪] ﴿૧૦૧﴾ ફિર વો લડકા જબ ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કે સાથ ચલને ફિરને કે લાયક હો ગયા[૫] તો (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને કહા:એ મેરે બેટે ! મેં ખ્વાબ મેં દેખતા હું કે મેં તુમકો ઝબહ કર રહા હું તો સોચ લો તુમહારી ક્યા રાય હે ? બેટે ને કહા કે:એ મેરે અબ્બા ! આપકો જો હુકમ દિયા જા રહા હે ઉસકો કર ડાલિયે,ઈન્શાઅલ્લાહ ! આપ મુજે સબ્ર કરનેવાલોં મેં સે પાએંગે. ﴿૧૦૨﴾

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ફિર ઉન પર પૂરી તાકત કે સાથ જા પડે ઔર મારને લગે,આયત મેં “યમીન” કા લફ્ઝ હે,કુછ હઝરાત ને ઈસકા તર્જુમા દાહને (જમણે) હાથ સે બુતોં કો મારને સે કિયા હે.

[૨] ગભરાતે હુએ ગુસ્સે મેં. [૩] યે દુઆ ઈરાક સે મુલ્કે શામ પહોંચ જાને કે બાદ માંગી હે.

[૪] حلیم કા એક મા'ના હે ઈઝઝતવાલા,જો આદમી ગુસ્સે કી વજહસે જોશ મેં ન આવે;બલ્કે તબિયત ઔર નફ્સ કો કાબૂ મેં રખે. ઈસસે હઝરત ઈસ્માઈલ અલ.મુરાદ હેં.

[૫] (દુસરા તર્જુમા) કામ મેં મદદ કરને કે લાયક હો ગયા.

فَلَمَّآ اَسْلَمَا وَتَلَّهٗ لِلْجَبِيْنِ ﴿١٠٣﴾ وَنَادَيْنٰهُ اَنْ يّٰۤاِبْرٰهِيْمُ ﴿١٠٤﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا ۚ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٠٥﴾ اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰٓؤُا الْمُبِيْنُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيْنٰهُ بِذِبْحٍ عَظِيْمٍ ﴿١٠٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٠٨﴾ سَلٰمٌ عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ ﴿١٠٩﴾ كَذٰلِكَ
نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١١٠﴾ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١١﴾ وَبَشَّرْنٰهُ بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١١٢﴾ وَبٰرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلٰٓى
اِسْحٰقَ ۭ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَّظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ مُبِيْنٌ ﴿١١٣﴾ ع

સો જિસ વક્ત (અલ્લાહ તઆલા કા) હુકમ પૂરા કરને કે લિયે વો દોનોં (બાપ ઔર બેટે) તૈયાર હો ગએ ઔર ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને અપને બેટે કો (ઝબહ કરને કે લિયે) પેશાની કે બલ પછાડ દિયા[૧] ﴾૧૦૩﴿ ઔર હમને ઉસકો આવાઝ લગાઈ કે:એ ઈબ્રાહીમ ! (શાબાશ) ﴾૧૦૪﴿ તુમને તો ખ્વાબ પૂરી તરહ સચ્ચા કરકે દિખા દિયા,યકીનન હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઈસીતરહ બદલા દેતે હેં[૨] ﴾૧૦૫﴿ યકીનન વો તો એક ખુલા હુવા ઈમ્તિહાન થા ﴾૧૦૬﴿ ઔર હમને એક બડા જાનવર ઝબહ કરને કે વાસ્તે દેકર ઉસ (બચ્ચે) કો બચા લિયા ﴾૧૦૭﴿ ઔર (ઉસ ઈબ્રાહીમ અલ.કે) બાદ મેં આનેવાલે લોગોં મેં હમને ઉસકે લિયે યે બાત બાકી રેહને દી ﴾૧૦૮﴿ કે (વો એસા કેહતે રહેં કે) ઈબ્રાહીમ પર સલામ હો ﴾૧૦૯﴿ હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઈસીતરહ બદલા દેતે હેં ﴾૧૧૦﴿ યકીનન વો (ઈબ્રાહીમ અલ.) હમારે ઈમાનલાનેવાલે બંદોં મેં સે થે ﴾૧૧૧﴿ ઔર હમને ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) કો ઈસ્હાક (જેસે બેટે) કી ખુશખબરી દી.જો નેક લોગોં મેં સે નબી હોંગે ﴾૧૧૨﴿ ઔર હમને ઉન (ઈબ્રાહીમ અલ.) પર ઔર ઈસ્હાક (અલ.) પર બરકત ઉતારી ઔર ઉન દોનોં કી અવલાદ મેં સે કુછ લોગ તો નેક અમલ કરનેવાલે થે ઔર કુછ લોગ (ગુનાહ કરકે) અપની જાન પર ખુલ્લમખુલ્લા ઝુલ્મ કરનેવાલે થે ﴾૧૧૩﴿

---

[૧] પેશાની કા એક કિનારા ઝમીન સે છૂને લગા.

[૨] અલ્લામા અનવર શાહ રહ. ફરમાતે હેં કે:હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. ને ખ્વાબ મેં યે નહીં દેખા થા કે મેંને ઈસ્માઈલ કો ઝબહ કર દિયા;બલ્કે યે દેખા થા કે મેં ઝબહ કર રહા હૂં,યા'ની ઝબહ કા જો કામ હે "ગરદન પર છુરી ચલાના" વો કર રહા હૂં,સો જાગતે હુએ ઈતના કરને સે જીતના ખ્વાબ મેં દેખા થા ઉતના પૂરા હો ગયા,આપ સચ્ચે સાબિત હો ગએ.

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلٰى مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيْنٰهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿١١٥﴾ وَنَصَرْنٰهُمْ فَكَانُوْا هُمُ
الْغٰلِبِيْنَ ﴿١١٦﴾ وَاٰتَيْنٰهُمَا الْكِتٰبَ الْمُسْتَبِيْنَ ﴿١١٧﴾ وَهَدَيْنٰهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿١١٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿١١٩﴾
سَلٰمٌ عَلٰى مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١٢٠﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٢١﴾ اِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٢٢﴾ وَاِنَّ اِلْيَاسَ لَمِنَ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٢٤﴾ اَتَدْعُوْنَ بَعْلًا وَّتَذَرُوْنَ اَحْسَنَ الْخَالِقِيْنَ ﴿١٢٥﴾ اللّٰهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ اٰبَآئِكُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٢٦﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاِنَّهُمْ لَمُحْضَرُوْنَ ﴿١٢٧﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿١٢٨﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મૂસા (અલ.) ઔર હારૂન (અલ.) પર (ભી) એહસાન કિયા ﴿૧૧૪﴾ ઔર હમને ઉન દોનોં (મૂસા ઔર હારૂન અલ.) કો ઔર ઉન દોનોં કી કોમ (બની ઈસરાઈલ) કો બડી મુસીબત (યા'ની ગભરાહટ) સે બચા લિયા[૧] ﴿૧૧૫﴾ ઔર હમને ઉનકી મદદ કી,જિસકે નતીજે મેં વહી લોગ ગાલિબ આ ગએ ﴿૧૧૬﴾ ઔર હમને ઉન દોનોં કો એસી કિતાબ દી જો બિલ્કુલ ઝાહિર થી ﴿૧૧૭﴾ ઔર હમને ઉન દોનોં કો સીધા રાસ્તા સમજા દિયા[૨] ﴿૧૧૮﴾ ઔર (મૂસા ઔર હારૂન અલ.કે) બાદ મેં આનેવાલે લોગોં મેં હમને ઉન દોનોં કે લિયે યે બાત બાકી રેહને દી ﴿૧૧૯﴾ (કે વો એસા કેહતે રહેં) કે:મૂસા ઔર હારૂન (અલ.) પર સલામ હો ﴿૧૨૦﴾ યકીનન હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઈસીતરહ બદલા દેતે હેં ﴿૧૨૧﴾ યકીનન વો દોનોં (મૂસા ઔર હારૂન અલ.) હમારે (કામિલ) ઈમાનલાનેવાલે બંદોં મેં સે થે ﴿૧૨૨﴾ ઔર યકીનન ઈલ્યાસ (અલ.) ભી રસૂલોં મેં સે થે ﴿૧૨૩﴾ જબ ઉસને અપની કોમ સે કહા:ક્યા તુમ લોગ (અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતે નહીં હો ? ﴿૧૨૪﴾ ક્યા તુમ બઅલ (દેવતા) કો પુકારતે હો ઔર સબસે અચ્છે બનાનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા) કો તુમ લોગ છોડ દેતે હો ? ﴿૧૨૫﴾ અલ્લાહ તઆલા તો તુમહારે રબ હેં ઔર તુમહારે અગલે બાપ-દાદોં કે (ભી) રબ હેં ﴿૧૨૬﴾ સો ઉન લોગોં ને ઉસ (ઈલ્યાસ અલ.) કો જૂઠ્લા દિયા, સો યકીનન વો સબ (કયામત મેં) પકડકે હાઝિર કર દિયે જાએંગે ﴿૧૨૭﴾ મગર અલ્લાહ તઆલા કે ચૂને હુએ બંદે (વો અઝાબ સે મહફૂઝ રહેંગે) ﴿૧૨૮﴾

---

[૧] ફીરઔન કી તરફ સે ઝુલ્મ.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) સીધે રાસ્તે પર કાઈમ રખા.

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٢٩﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ إِلْ يَاسِينَ ﴿١٣٠﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾ إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٣٤﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٣٥﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا
ع الْآخَرِينَ ﴿١٣٦﴾ وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ ﴿١٣٧﴾ وَبِاللَّيْلِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾
وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾ إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾

ઔર (ઈલ્યાસ અલ.કે) બાદ મેં આનેવાલે લોગોં મેં હમને ઉસ કે લિયે યે બાત બાકી રેહને દી ﴾૧૨૯﴿ (કે વો એસા કેહતે રહેં) કે:ઈલ્યાસીન પર સલામ હો[૧] ﴾૧૩૦﴿ યકીનન હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઈસીતરહ બદલા દેતે હેં ﴾૧૩૧﴿ યકીનન વો (ઈલ્યાસ અલ.) હમારે (કામિલ) ઈમાનલાનેવાલે બંદોં મેં સે થે ﴾૧૩૨﴿ ઔર યકીનન લૂત (અલ.) ભી રસૂલોં મેં સે થે ﴾૧૩૩﴿ (વો વાકિયા યાદ કરો) જબ હમને ઉસ (લૂત અલ.) કો ઔર ઉસકે સબ ઘરવાલોં કો (અઝાબ સે) બચા લિયા ﴾૧૩૪﴿મગર એક બુઢિયા[૨] જો પીછે રેહ જાનેવાલોં મેં સે થી ﴾૧૩૫﴿ ફિર હમને દુસરોં કો હલાક કર દિયા ﴾૧૩૬﴿ ઔર યકીનન (એ મક્કાવાલોં !) તુમ ઉસ (લૂત અલ.કી હલાક કી હુઈ બસ્તીયોં સે કભી તો) સુબહ કે વક્ત ઉન પર ગુઝરતે હો ﴾૧૩૭﴿ ઔર (કભી તો) રાત કે વક્ત (ગુઝરા કરતે હો)[૩], ફિર ભી ક્યા તુમ સમજતે નહીં હો ?[૪] ﴾૧૩૮﴿

ઔર યકીનન યુનૂસ (અલ.) ભી રસૂલોં મેં સે થે ﴾૧૩૯﴿ જબ વો (અપની કોમ સે) ભાગ[૫] કર (મુસાફિરોં સે) ભરી હુઈ કશ્તી મેં પહોંચ ગએ ﴾૧૪૦﴿

---

[૧] : {૧} ઈલ્યાસીન સે મુરાદ ખુદ હઝરત ઈલ્યાસ અલ. હે,ઔર પિછલી આયાત સે યહી મા'લુમ હોતા હે.અરબોં કી આદત હે કે જબ અજમી (ગેરઅરબી) નામ અરબોં મેં આતે હેં તો "યા" ઔર "નૂન" બઢા દેતે હેં તો ઈલ્યાસ અજમી નામ હે. "યા" ઔર "નૂન" બઢ ગયા તો ઈલ્યાસીન હો ગયા જેસે સીના સે સીનીન. {૨} ઉન કે અબ્બા કા નામ યાસીન હે ઔર એક કિરા'ત મેં આલે યાસીન આયા હે;ઈસલિયે મા'ના હોગા કે યાસીન કી અવલાદ,ઈસલિયે ઈલ્યાસ અલ.હી હુએ. {૩} ઈલ્યાસીન સે મુરાદ હઝરત ઈલ્યાસ અલ.કો માનનેવાલે લોગ.

[૨] યા'ની ઉનકી બીવી. [૩] મક્કા સે જો કાફલે તિજારત કે લિયે મુલ્કે શામ જાતે થે ઉનકે ચલને કી તરતીબ એસી હોતી કે જાતે વક્ત આમ તોર પર સુબહ કે વક્ત કોમે લૂત કે ખંડારાત સે ગુઝરતે ઔર વાપસી મેં રાત કે વક્ત આમતોર પર વહાં સે ગુઝરતે. [૪] કે કૂફ્ર કરનેવાલોં કા કેસા અંજામ હુવા હે. [૫] હઝરત યુનુસ અલ. વહી કે ઈન્તિઝાર કે બગેર રવાના હુએ ઈસીકો ભાગને સે તા'બીર (બયાન) કિયા;ઈસલીએ કે નબી કો હિજરત કે લિયે ભી અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હિજરત કે હુકમ કી ઝરૂરત પડતી હે.

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلَبِثَ فِي
بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾ فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ
أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾ فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٤٩﴾ أَمْ خَلَقْنَا
الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾ أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾

ફિર વો (યુનૂસ અલ. કશ્તી વાલોં કે સાથ) ચીઠ્ઠી ઉછાલના મેં શરીક હુએ તો (હર મરતબા ચીઠ્ઠી મેં) યુનૂસ (અલ.) હાર ગએ[૧] ﴾૧૪૧﴿ સો મછલી ને ઉન (યુનૂસ અલ.) કો નિગલ લિયા ઔર વો (યુનૂસ અલ. ખુદ સે સોચી હુઇ આજાને વાલી ગલતી કી વજહ સે) અપને ઉપર મલામત કર રહે થે ﴾૧૪૨﴿ સો વો (યુનૂસ અલ.) અગર અલ્લાહ તઆલા કી તસ્બીહ ન કરતે ﴾૧૪૩﴿ તો (મુર્દો કો) દુસરી મરતબા ઝિંદા કિયે જાને કે દિન તક ઉસી (મછલી) કે પેટ મેં રેહતે[૨]﴾૧૪૪﴿ સો હમને ઉન (યુનૂસ અલ.) કો ખુલે મેદાન મેં ડાલ દિયા ઔર વો તો બિલ્કુલ બિમાર (યા'ની ઐસે કમઝોર કે બદન પર બાલ ભી ન) થે ﴾૧૪૫﴿ ઔર હમને ઉસ પર વેલી વાલા દરખ્ત ઊગા દિયા[૩] ﴾૧૪૬﴿ ઔર હમને ઉન (યુનૂસ અલ.) કો એક લાખ બલ્કે (એક) લાખ સે ભી ઝિયાદહ લોગોં કી તરફ રસૂલ બનાકર ભેજા[૪] ﴾૧૪૭﴿ સો વો સબ ઈમાન લે આએ,ઈસીલિયે એક ઝમાને તક હમને ઉનકો (ઝિંદગી સે) ફાઈદા ઉઠાને કા મો'કા દિયા ﴾૧૪૮﴿ સો (એ નબી !) તુમ ઈન (મક્કા કે મુશરિકીન) સે પૂછો કે:ક્યા તુમહારે રબ કે યહાં બેટિયાં હેં ઔર ઉનકે લિયે બેટે હેં ?﴾૧૪૯﴿ યા હમને ફરિશ્તોં કો ઔરતેં બનાયા ઔર (ઉનકે બનને કે વક્ત) વો દેખ રહે થે ? ﴾૧૫૦﴿ (અલ્લાહ તઆલા હિફાઝત મેં રખે) સુન લો ! વો અપની મનઘડત બાત કી વજહ સે કહતે હેં ﴾૧૫૧﴿ કે અલ્લાહ તઆલા કી કોઈ અવલાદ હે ઔર યકીનન વો (મુશરિક) લોગ બિલ્કુલ જૂઠે હેં ﴾૧૫૨﴿

---

[૧] તો યુનૂસ (અલ.) કી ભુલચુક સામને આઇ. [૨] યા'ની મછલી કી ખોરાક બન જાતે. [૩] વેલી કા તના (થડ) નહીં હોતા;લેકિન યહાં અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત સે દૂધી કી વેલી દરખ્ત કી શકલ મેં તડવાલી ઊગ ગઈ ઔર કુછ મુફસ્સિરીન લિખતે હેં કે કદ્દૂ કી બેલ કિસી દરખ્ત પર ચઢ કે ઠંડા સાયા કર રહી થી. [૪] અકકલ સમજવાલે, બાલિગ એક લાખ અફરાદ ઔર બચ્ચોં કો ભી ગિન કર લેવેં તો ઝિયાદહ હો જાવે, કસર કે બગેર એક લાખ,કસર કે સાથ લાખ સે ઝિયાદહ,યા યે કલામ આમ આદમી કી બોલચાલ (કે દરજે) સે હે કે આમ આદમી વહાં કે રેહનેવાલોં કો દેખે તો કહે:એક લાખ હેં યા ઈસ સે ઝિયાદહ હેં.

اَصۡطَفَى الۡبَنَاتِ عَلَى الۡبَنِيۡنَ ؕ﴿۱۵۳﴾ مَا لَكُمۡ ۟ كَيۡفَ تَحۡكُمُوۡنَ ﴿۱۵۴﴾ اَفَلَا تَذَكَّرُوۡنَ ۚ﴿۱۵۵﴾ اَمۡ لَكُمۡ سُلۡطٰنٌ مُّبِيۡنٌ ۙ﴿۱۵۶﴾ فَاۡتُوۡا
بِكِتٰبِكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ ﴿۱۵۷﴾ وَجَعَلُوۡا بَيۡنَهٗ وَبَيۡنَ الۡجِنَّةِ نَسَبًا ؕ وَلَقَدۡ عَلِمَتِ الۡجِنَّةُ اِنَّهُمۡ لَمُحۡضَرُوۡنَ ۙ﴿۱۵۸﴾ سُبۡحٰنَ
اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوۡنَ ۙ﴿۱۵۹﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الۡمُخۡلَصِيۡنَ ﴿۱۶۰﴾ فَاِنَّكُمۡ وَمَا تَعۡبُدُوۡنَ ۙ﴿۱۶۱﴾ مَاۤ اَنۡتُمۡ عَلَيۡهِ بِفٰتِنِيۡنَ ۙ﴿۱۶۲﴾ اِلَّا مَنۡ
هُوَ صَالِ الۡجَحِيۡمِ ﴿۱۶۳﴾ وَمَا مِنَّاۤ اِلَّا لَهٗ مَقَامٌ مَّعۡلُوۡمٌ ۙ﴿۱۶۴﴾ وَّاِنَّا لَنَحۡنُ الصَّآفُّوۡنَ ۚ﴿۱۶۵﴾ وَاِنَّا لَنَحۡنُ الۡمُسَبِّحُوۡنَ ﴿۱۶۶﴾ وَاِنۡ كَانُوۡا
لَيَقُوۡلُوۡنَ ۙ﴿۱۶۷﴾ لَوۡ اَنَّ عِنۡدَنَا ذِكۡرًا مِّنَ الۡاَوَّلِيۡنَ ۙ﴿۱۶۸﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللّٰهِ الۡمُخۡلَصِيۡنَ ﴿۱۶۹﴾

ક્યા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને બેટોં કે બજાએ બેટીયાં પસંદ કી ? ﴾૧૫૩﴿ તુમ કો ક્યા હો ગયા ? તુમ કેસા ફેસલા કરતે હો ?﴾૧૫૪﴿ ભલા ક્યા તુમ (ઈતના ભી) ધ્યાન નહીં દેતે ?﴾૧૫૫﴿ યા તુમહારે પાસ કોઈ ખુલી હુઈ સનદ (દલીલ) હે ? ﴾૧૫૬﴿ સો અગર તુમ સચ્ચે હો તો અપની કિતાબ લા કર દિખાઓ ﴾૧૫૭﴿ ઔર ઉન કાફિરોં ને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ઔર જિનોં કે દરમિયાન ખાનદાની રિશ્તેદારી બના રખી હે ઔર પક્કી બાત યે હે (કાફિર) જિનોં કો યે બાત મા'લૂમ હે કે વો લોગ (મુજરિમ બનકર) પકડ કે હાઝિર કર દિયે જાએંગે. ﴾૧૫૮﴿ જો બાતેં યે લોગ (અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં) બતલાતે હેં ઉસ સે અલ્લાહ તઆલા (કી ઝાત) પાક હે ﴾૧૫૯﴿ મગર અલ્લાહ તઆલા કે ચુને હુએ બંદે (વો પકડ સે હિફાઝત મેં રહેંગે) ﴾૧૬૦﴿ ઈસલિયે કે તુમ ઔર જિન કી તુમ ઈબાદત કરતે હો (વો સબ મિલકર) ﴾૧૬૧﴿ (કિસી કો) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે બારે મેં ગુમરાહ નહીં કર સકતે[૧] ﴾૧૬૨﴿ મગર વો શખ્સ જો (અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ મેં) જહન્નમ મેં જલને હી વાલા હે ﴾૧૬૩﴿ (ઔર ફરિશ્તે તો યે કહતે હેં કે) હમ મેં સે હરએક કા એક ઠીકાના (યા'ની મકામ) મુકર્રર (નક્કી) હે[૨] ﴾૧૬૪﴿ ઔર હમ તો (અલ્લાહ તઆલા કી બાત માનને મેં ઔર અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ સુનને કે લિયે) સફમેં ખડે રેહતે હેં ﴾૧૬૫﴿ ઔર હમ લોગ તો તસ્બીહ હી કરતે રેહતે હેં ﴾૧૬૬﴿ ઔર વો (કાફિર) લોગ (પેહલે તો એસા) કેહતે થે:અગર હમારે પાસ પેહલે લોગોં જેસી નસીહત (કી કિતાબ) હોતી[૩] તો (નસીહત હાસિલ કરકે) હમ ભી ઝરૂર અલ્લાહ તઆલા કે ખાસ બંદે હો જાતે ﴾૧૬૭﴿ ﴾૧૬૮﴿ ﴾૧૬૯﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) કિસી કો અલ્લાહ તઆલા (કી ઈબાદત) સે ફીરા નહીં સકતે (તીસરા તર્જુમા) કિસી કો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે હાથ સે બેહકા કર નહીં લે સકતે.

[૨] હરએક અપને નક્કી કી હુઇ જગહ પર અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કો પૂરા કરને મેં મશ્ગૂલ હે,અપની રાય સે કુછ નહીં કર સકતે. [૩] (દુસરા તર્જુમા) અગર હમારે પાસ પેહલે લોગોં કે કુછ હાલાત આએ હોતે.

فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ
جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾
فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٧﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾ وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٩﴾ سُبْحَانَ
رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

સો ઈન લોગોં ને તો ઈસ (કુર્આન યા નબી) કા ઈન્કાર કિયા તો થોડે હી દિનોં મેં (ઈસકા અંજામ) મા'લૂમ હો જાએગા ﴿૧૭૦﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમારે પયગંબર બંદોં કે બારે મેં હમારી પેહલે સે યે બાત તે હો ચુકી હે ﴿૧૭૧﴾ કે યકીનન ઉનકી મદદ કી જાએગી ﴿૧૭૨﴾ ઔર યકીનન હમારા લશ્કર હી[૧] ગાલિબ હોકર રેહનેવાલા હે ﴿૧૭૩﴾ સો (એ નબી !) તુમ એક વક્ત તક ઈન (કાફિર લોગોં) સે બેપરવાહ હો જાઓ[૨] ﴿૧૭૪﴾ ઔર ઈન (કાફિરોં) કો દેખતે રહો, સો આગે વો ખુદ ભી (અપના અંજામ) દેખ લેંગે ﴿૧૭૫﴾ ક્યા ભલા ! હમારે અઝાબ કે બારે મેં વો લોગ જલ્દી મચા રહે હેં ? ﴿૧૭૬﴾ ફિર જબ વો (અઝાબ) ઉનકે આંગન મેં ઉતર આએગા[૩] તો જિન કો (પેહલે સે) ડરાયા ગયા થા ઉનકી સુબહ બહોત બુરી હોગી ﴿૧૭૭﴾ ઔર (એ નબી !) તુમ એક વક્ત તક ઈન કાફિરોં સે ધ્યાન હટા લો ﴿૧૭૮﴾ ઔર (એ નબી ! ઈન કાફિરોં કો) દેખતે રહો,આગે વો ખુદ ભી (અપના અંજામ) દેખ લેંગે ﴿૧૭૯﴾ તુમહારે રબ જો ઈઝ્ઝતવાલે હેં,પાક હેં ઉન સબ બાતોં સે જો યે લોગ બનાતે હેં ﴿૧૮૦﴾ ઔર રસૂલોં પર સલામતી ઉતરે ﴿૧૮૧﴾ ઔર તમામ તા'રીફ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ખાસ હે જો તમામ આલમોં કે રબ હેં ﴿૧૮૨﴾

[૧] વો ઈમાનવાલે જો પૂરી ઝિંદગી નફ્સ ઔર શયતાન સે મુકાબલા કરે,દીન કે દુશ્મનોં સે મુકાબલા કરે વો અલ્લાહ તઆલા કા લશ્કર હે.

[૨] યા'ની ઉનકી મુખાલફત (વિરોધ) ઔર તકલીફ પહુંચાને કા ખયાલ ન કરો. (દુસરા તર્જુમા) ધ્યાન હટા લો.

[૩] સામને આ જાના મુરાદ હે.

સુર-એ-સોદ

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસ મેં (૮૮) યા (૮૬) આયતેં હેં.સૂર-એ-કમર કે બાદ ઔર સૂર-એ-આ'રાફ સે પેહલે (૩૮) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત કે શુરૂ મેં હુરૂફે મુકત્તઆત મેં સે “ ص ” આયા હે.

ઈસ સૂરત કા એક દુસરા નામ “ સૂર-એ-દાવૂદ ”ભી હે,ઈસ મેં હઝરત દાવૂદ અલ. કા કીસ્સા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

صٓ وَالۡقُرۡاٰنِ ذِى الذِّكۡرِؕ ① بَلِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا فِىۡ عِزَّةٍ وَّشِقَاقٍ ② كَمۡ اَهۡلَكۡنَا مِنۡ قَبۡلِهِمۡ مِّنۡ قَرۡنٍ فَنَادَوْا وَّلَاتَ
حِيۡنَ مَنَاصٍ ③ وَعَجِبُوۡۤا اَنۡ جَآءَهُمۡ مُّنۡذِرٌ مِّنۡهُمۡ وَقَالَ الۡكٰفِرُوۡنَ هٰذَا سٰحِرٌ كَذَّابٌ ۖۚ ④ اَجَعَلَ الۡاٰلِهَةَ اِلٰهًا
وَّاحِدًا ۖۚ اِنَّ هٰذَا لَشَىۡءٌ عُجَابٌ ⑤ وَانۡطَلَقَ الۡمَلَاُ مِنۡهُمۡ اَنِ امۡشُوۡا وَاصۡبِرُوۡا عَلٰٓى اٰلِهَتِكُمۡ ۖۚ اِنَّ هٰذَا لَشَىۡءٌ يُّرَادُ ۖۚ ⑥
مَا سَمِعۡنَا بِهٰذَا فِى الۡمِلَّةِ الۡاٰخِرَةِ ۖۚ اِنۡ هٰذَاۤ اِلَّا اخۡتِلَاقٌ ۖۚ ⑦ ءَاُنۡزِلَ عَلَيۡهِ الذِّكۡرُ مِنۡۢ بَيۡنِنَا ؕ بَلۡ هُمۡ فِىۡ شَكٍّ مِّنۡ
ذِكۡرِىۡ ۚ بَلۡ لَّمَّا يَذُوۡقُوۡا عَذَابِ ؕ ⑧

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે,જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

صٓ, (સાદ) નસીહત સે ભરે હુએ કુર્આન કી કસમ ![૧] ﴿૧﴾ બલ્કે યે કાફિર લોગ તો ઘમંડ મેં ઔર (હક કી) મુખાલફત (વિરોધ કરને) મેં (પડે હુએ) હેં ﴿૨﴾ હમને ઈન સે પેહલે કિતની કોમોં કો હલાક કર ડાલા તો વો લોગ (હલાક હોતે વક્ત) ચીખતે (યા'ની પુકારતે) રહે જબ કે (અઝાબ આ ગયા તબ) છૂટકારે કા વક્ત રહા હી નહીં ﴿૩﴾ ઔર ઈન (મક્કા કે કુરૈશી) લોગોં કો ઈસ બાત પર તઅજ્જુબ હુવા કે ઉનકે પાસ એક ડરાનેવાલા ઉનહી મેં સે આ ગયા ઔર કાફિર લોગ કેહને લગે કે:યે તો બડા જૂઠા જાદૂગર હે ﴿૪﴾ ક્યા ઈસને સારે મા'બૂદોં કે બજાએ એક હી મા'બૂદ કર ડાલા[૨] ? યકીનન યે તો બડે તઅજ્જુબ કી બાત હે ﴿૫﴾ ઔર ઈન (કુરૈશ) કે સરદાર (એસા કેહકર મજલિસ સે ઉઠકર) ચલ દિયે કે ચલો ! ઔર તુમ અપને મા'બૂદોં (કી ઈબાદત) પર જમે રહો યકીનન યે તો એક એસી બાત હે કે ઉસકે પીછે કુછ દુસરા હી ઈરાદા હે[3] ﴿૬﴾ યે (એક મા'બૂદવાલી) બાત પીછ્લે મઝહબ મેં હમને (કભી) નહીં સુની,યે તો મનઘડત બાત હે ﴿૭﴾ યા હમ સબ કો છોડકર (યે) નસીહત કી બાત ઈસી (શખ્સ) પર ઉતારી ગઈ;બલ્કે વો (કાફિર) લોગ તો મેરી નસીહત (કુર્આન) કે બારે મેં શક (યા'ની ઈનકાર) મેં (પડે હુએ) હેં;બલ્કે બાત એસી હે કે ઉન્હોંને અભી મેરે અઝાબ કા મઝા ચખા હી નહીં હે. ﴿૮﴾

[૧] (દુસરા તર્જુમા) સમજાનેવાલે કુર્આન કી કસમ.

[૨] યા'ની એક કે સિવા સારે મા'બૂદોં કી ઈબાદત કા ઈન્કાર કર દિયા.

[3] (દુસરા તર્જુમા) ઈસમેં ઝરૂર કોઈ દુસરી હી ગર્ઝ હે.

أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ﴿٩﴾ أَمْ لَهُم مُّلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۖ فَلْيَرْتَقُوا فِي
الْأَسْبَابِ ﴿١٠﴾ جُندٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ ﴿١١﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ ﴿١٢﴾
وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لْأَيْكَةِ ۚ أُولَٰئِكَ الْأَحْزَابُ ﴿١٣﴾

ક્યા તુમહારે રબ જો બડે ઝબરદસ્ત હેં,બહોત બખ્શનેવાલે હેં ઉસકી રહમત કે તમામ ખઝાને ઉનકે પાસ હેં[૧] ﴿૯﴾ ક્યા ઉન લોગોં કે કબ્ઝે મેં આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઈન દોનોં કે દરમિયાન હે ઉન સબકી હુકૂમત હે ? (અગર એસી હી કોઈ બાત હે) તો રસ્સિયાં બાંધકર ઉનકો (આસમાન પર) ચઢ જાના ચાહીયે[૨] ﴿૧૦﴾ (ઉનકી હકીકત યે હે કે નબીયોં કી મુખાલિફ) જમાઅતોં મેં સે (મક્કાવાલોં કા) ભી એક લશ્કર હે જો યહાં પર હી હરા દિયા જાએગા ﴿૧૧﴾ ઈન (મક્કાવાલોં) સે પેહલે નૂહ (અલ.) કી કોમ ને ઔર (કોમે) આદ ને ઔર મેખોંવાલે (કીલવાલે) ફિરઔન ને (નબીયોં કો) જૂઠલાયા થા[3] ﴿૧૨﴾ ઔર (કોમે) સમૂદ ને ઔર લૂત (અલ.) કી કોમને ઔર અયકહ (યા'ની ઘને જંગલ) વાલોંને (નબિયોં કો જૂઠલાયા થા)[૪] વો તો (બડે મુખાલિફ) લશ્કર થે ﴿૧૩﴾

---

[૧] ઉન ખઝાનોં મેં નબુવ્વત ભી હે,ક્યા નબુવ્વત કી તકસીમ ઉનકે હવાલે હો ગઈ તો વો કેહ સકેંગે કે હમને કિસી બશર (ઈન્સાન) કો નબી નહીં બનાયા, જબ ઉનકો નબુવ્વત કી તકસીમ કા હક ન મિલા તો વો એસા કેહ ભી નહીં સકતે. [૨] (દુસરા તર્જુમા) સીડી લગા કે ઉનકો આસમાન પર ચઢ જાના ચાહીયે.

[૩] આયત મેં ફિરઔન કો મેખોંવાલા કહા ગયા હે,ઈસકા મતલબ: {૧} જબ કિસી કો સઝા દેના હોતા થા તો ફિરઔન ઉસકો ચિત લિટાકર ઉસકે ચારોં હાથ પાઉં મેં કીલેં માર દેતા થા, બીવી હઝરત આસિયા જબ ઈમાન લાઈ તો ઉનકે સાથ ભી કુછ એસા હી ઝુલ્મ કિયા થા. {૨} રસ્સી ઔર કીલ સે કોઈ ખેલ ખેલને કા ઉનકે યહાં આમ રિવાજ થા. {૩} બડી મઝબૂત ઈમારતેં ભી મુરાદ લી ગઈ હેં."*ذو الاوتاد*" કા દુસરા તર્જુમા હે:ફિરઔન કી હુકૂમત કે ખૂંટે મઝબૂત હો ગએ થે,યા'ની ઉસકી હુકુમત બહોત મઝબૂત જમ ગઈ થી.

[૪] આયત નંબર {૧૧} મેં " **مهزوم من الأحزاب** " કા જો લફ્ઝ હે:યા'ની તબાહ ઔર બરબાદ હોનેવાલે લશ્કર,ઈસસે મુરાદ કોમે નૂહ,કોમે આદ,કોમે ફિરઔન હેં,યે બાત " **أولئك الأحزاب** " કે જરીયે બતલાઈ ગઈ.કુછ હઝરાત ને " **أولئك الأحزاب** " કો અલગ બતાલાયા હે: યા'ની તાકત, શાનોશોકત કો દેખ્તે હુએ અગર કોઈ જમાઅત,જમાઅત કેહલાને કે કાબિલ હે યા કોઈ લશ્કર,લશ્કર કેહલાને કે કાબિલ હે તો યહી કોમે નૂહ,કોમે આદ,કોમે ફિરઔન, કોમે સમૂદ,કોમે લૂત ઔર અયકહવાલે હેં,ઈનકે મુકાબલે મેં મક્કા કે કાફિરોં કી કોઈ હેસિયત નહીં;લેકિન જબ ઈન તાકતવાલી જમાઅતોં ને અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની કી તો ઉનપર અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ આ પડા તો અગર યે મક્કાવાલે નાફરમાની કરેંગે તો અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ ઉનકો ભી પકડ હી લેગા.

اِنْ كُلٌّ اِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾
وَمَا يَنْظُرُ هٰٓؤُلَآءِ اِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ﴿١٥﴾ وَقَالُوْا رَبَّنَا عَجِّلْ لَّنَا قِطَّنَا قَبْلَ يَوْمِ
الْحِسَابِ ﴿١٦﴾ اِصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوٗدَ ذَا الْاَيْدِ ۚ اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ ﴿١٧﴾ اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهٗ يُسَبِّحْنَ
بِالْعَشِيِّ وَالْاِشْرَاقِ ﴿١٨﴾ وَالطَّيْرَ مَحْشُوْرَةً ؕ كُلٌّ لَّهٗٓ اَوَّابٌ ﴿١٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهٗ وَاٰتَيْنٰهُ الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾
وَهَلْ اَتٰىكَ نَبَؤُا الْخَصْمِ ۘ اِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾ اِذْ دَخَلُوْا عَلٰى دَاوٗدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوْا لَا تَخَفْ ۚ

યે જીતને ભી થે ઉન સબ ને હી રસૂલોં કો જૂઠ્લાયા તો મેરા અઝાબ (ઉન પર) ઉતરા.﴿૧૪﴾

ઔર યે (મક્કા કે લોગ) બસ એક ભયાનક આવાઝ કા ઈન્તિઝાર કર રહે હેં જો (એક મરતબા શુરૂ હો જાને કે બાદ) બીચ મેં ઝરા ભી રૂકેગી નહીં[૧] ﴿૧૫﴾ ઔર વો (કાફિર) લોગ (મઝાક કે તોરપર) કેહને લગે:એ હમારે રબ ! હમારા (અઝાબ કા) હિસ્સા હિસાબ કે દિન (આને) સે પેહલે હી હમકો દે ﴿૧૬﴾ (એ નબી !) વો લોગ જો (તકલીફ દેનેવાલી બાતેં) કેહ રહે હેં ઈસ પર તુમ સબ્ર કરો ઔર હમારે બંદે દાવૂદ (અલ.) કો યાદ કરો જો (ઈબાદત મેં) બડી તાકત (યા'ની હિમ્મત) વાલે થે યકીનન વો બહોત ધ્યાન લગાનેવાલે થે ﴿૧૭﴾ યકીનન હમને પહાડોં કો (દાવૂદ અલ. કે) તાબે કર દિયા થા જો શામ કો ઔર સૂરજ નિકલને કે વક્ત ઉનકે સાથ તસબીહ પઢા કરતે થે ﴿૧૮﴾ ઔર પરિન્દોં કો ભી (દાવૂદ અલ. કે તાબે કર દિયા થા) જો (ઉનકે પાસ) જમા હો જાતે થે,વો સબ ઉનકે સાથ (મિલકર અલ્લાહ તઆલા કા) ખૂબ ઝિક્ર કરતે થે ﴿૧૯﴾ ઔર હમને ઉન (દાવૂદ અલ.) કી હુકૂમત કો ખૂબ મઝબૂત કિયા થા ઔર હમને ઉનકો હિકમત ઔર (બડી ખૂબી સે) બાત કા ફેસલા કરના[૨] અતા કિયા થા ﴿૨૦﴾ ઔર કયા તુમકો મુકદ્દમા વાલોં કી ખબર પહુંચી ? જબ વો ઈબાદત કરને કી જગા કી દિવાર પર ચઢકર દાવૂદ (અલ.) કે પાસ પહુંચ ગએ ﴿૨૧﴾ સો વો (દાવૂદ અલ.) તો ઉનસે ગભરા ગએ,તો વો કેહને લગે:તુમ ગભરાઓ મત,

---

[૧] થનમેં (આંચળ) સે એક મરતબા દૂધ દોહ લેને કે બાદ દોબારા દૂધ ભર જાએ ઈતને સે મા'મૂલી વકત કો " فَوَاقٌ " કેહતે હેં,મુરાદ યહાં લગાતાર ભયાનક આવાઝ કા હોના હે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ફેસલા કરને કી તાકત.(તીસરા તર્જુમા) ફેસલા કરનેવાલી તકરીર. (કુછ ને ઈસકા તર્જુમા"ઝોરદાર બયાન, તકરીર કરને કી બાત જોશ" સે ભી કિયા હે.)

خَصۡمٰنِ بَغٰی بَعۡضُنَا عَلٰی بَعۡضٍ فَاحۡکُمۡ بَیۡنَنَا بِالۡحَقِّ وَلَا تُشۡطِطۡ وَاهۡدِنَاۤ اِلٰی سَوَآءِ الصِّرَاطِ ﴿۲۲﴾ اِنَّ هٰذَاۤ اَخِیۡ ۟ لَهٗ
تِسۡعٌ وَّتِسۡعُوۡنَ نَعۡجَةً وَّلِیَ نَعۡجَةٌ وَّاحِدَةٌ ۟ فَقَالَ اَکۡفِلۡنِیۡهَا وَعَزَّنِیۡ فِی الۡخِطَابِ ﴿۲۳﴾ قَالَ لَقَدۡ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعۡجَتِكَ
اِلٰی نِعَاجِهٖ ؕ وَاِنَّ کَثِیۡرًا مِّنَ الۡخُلَطَآءِ لَیَبۡغِیۡ بَعۡضُهُمۡ عَلٰی بَعۡضٍ اِلَّا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَقَلِیۡلٌ مَّا
هُمۡ ؕ وَظَنَّ دَاوٗدُ اَنَّمَا فَتَنّٰهُ فَاسۡتَغۡفَرَ رَبَّهٗ وَخَرَّ رَاکِعًا وَّاَنَابَ ﴿۲۴﴾ فَغَفَرۡنَا لَهٗ ذٰلِكَ ؕ وَاِنَّ لَهٗ عِنۡدَنَا لَزُلۡفٰی وَحُسۡنَ
مَاٰبٍ ﴿۲۵﴾

હમ તો એક ઝઘડે કે દો જમાઅત હેં,હમ મેં સે એકને દુસરે પર ઝિયાદતી કી હે તો તુમ હમારે દરમિયાન ઈન્સાફ સે ફેસલા કરો ઔર (બે ઈન્સાફી કરકે હમ પર) ઝિયાદતી મત કરો[૧] ઔર હમ કો સહીહ રાસ્તા બતલા દો ﴾૨૨﴿ યકીનન યે મેરા ભાઈ હે,ઉસકે પાસ તો નિનાન્વે દુમ્બિયાં હેં ઔર મેરે પાસ તો એક હી દુંબી હે,સો યે (ભાઈ) કેહતા હે કે વો (એક દુંબી, ઘોડે જેસા જાનવર) ભી મેરે હવાલે કર દે ઔર બાત મેં મુજ પર ઝબરદસ્તી કરતા હે[૨] ﴾૨૩﴿ (દાવૂદ અલ. ને) કહા:યે જો તેરી દુંબી કો અપની દુંબીયોં મેં મિલાને કા સવાલ કરતા હે તો ઉસમેં હકીકત મેં વો તુજ પર ઝુલ્મ કરતા હે ઔર બહોત સારે લોગ જિનકે દરમિયાન ભાગીદારી હુવા કરતી હે વો આપસ મેં એક દુસરે પર ઝિયાદતી હી કિયા કરતે હેં;મગર યે કે જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે (વો ઝિયાદતી નહીં કરતે) ઔર એસે લોગ બહોત કમ હેં ઔર દાવૂદ (અલ.) કો ખયાલ આયા કે હમને ઉનકી આઝમાઈશ કી તો ઉન્હોંને અપને રબ સે માફી માંગી ઔર જુક કર (સજદે મેં) ગિર ગએ ઔર (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ) ધ્યાન કીયા ﴾૨૪﴿ ફિર હમને ઉસ (દાવૂદ અલ.) કો ઈસ મા'મલે મેં માફ કર દિયા ઔર યકીનન ઉસ (દાવૂદ અલ.) કે લિયે હમારે પાસ ખાસ નઝદીકી કા મકામ હે ઔર બેહતરીન ઠીકાના (યા'ની જન્નત હે) ﴾૨૫﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ટાલને કી બાત મત કરો.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) અપની તેઝ બાત સે મુજકો દબા લેતા હે.

يٰدَاوٗدُ اِنَّا جَعَلْنٰكَ خَلِيْفَةً فِي الْاَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَضِلُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌۢ بِمَا نَسُوْا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ؕ ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۚ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنَ
النَّارِ ﴿٢٧﴾ اَمْ نَجْعَلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ كَالْمُفْسِدِيْنَ فِي الْاَرْضِ ۫ اَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِيْنَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾
كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ اِلَيْكَ مُبٰرَكٌ لِّيَدَّبَّرُوْٓا اٰيٰتِهٖ وَلِيَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿٢٩﴾ وَوَهَبْنَا لِدَاوٗدَ سُلَيْمٰنَ ؕ نِعْمَ الْعَبْدُ ؕ
اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ ﴿٣٠﴾

એ દાવૂદ ! યકીનન હમને તુમકો ઝમીન મેં ખલીફા (યા'ની નાયબ) બનાયા હે,ઈસલિયે તુમ લોગોં કે દરમિયાન ઈન્સાફ સે ફેસલા કરો ઔર તુમ ખ્વાહિશ પર મત ચલો[૧] વરના (વો ખ્વાહિશ પર ચલના) તુમકો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે ભટકા દેગા,યકીનન જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે ભટકતે હેં ઉનકે લિયે સખ્ત અઝાબ હે,ઈસલિયે કે ઉન્હોંને હિસાબ કે દિન કો ભૂલા દિયા. ﴾૨૬﴿

ઔર આસ્માન ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઈન દોનોં કે દરમિયાન મેં હે ઉનકો હમને ફૂઝૂલ[૨] પેદા નહીં કિયા (ઈન ચીઝોં કા બેકાર હોના) યે તો કાફિરોં કા ખયાલ હે,સો ઈન કાફિરોં કે લિયે આગ કી (શકલ મેં) બડી બરબાદી હે ﴾૨૭﴿ ક્યા જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઉન લોગોં કો હમ એસે લોગોં કે બરાબર કર દેંગે જો ઝમીન મેં ફસાદ કરતે થે ? ક્યા હમ તકવાવાલોં કો બુરે કામ કરનેવાલોં (યા'ની ફાજિરોં) કે બરાબર કર દેંગે?[3] ﴾૨૮﴿ યે કિતાબ હે જો હમને તુમ પર ઉતારી હે જો બહોત હી બરકતવાલી હે;તાકે લોગ ઉસકી આયતોં મેં ધ્યાન કરેં ઔર અકલવાલે લોગ નસીહત કબૂલ કર લેં. ﴾૨૯﴿ ઔર હમને દાવૂદ (અલ.) કો સુલૈમાન (અલ.) (જેસા બેટા) અતા કિયા, વો બહોત અચ્છે બંદે થે,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલ કી તરફ) બહોત ઝિયાદહ ધ્યાન લગાનેવાલે થે. ﴾૩૦﴿

[૧] યા'ની આજતક આપને નફસાની ચાહત પર ચલે નહીં આઈન્દા ભી ઈસી તરહ રેહના.

[૨] યા'ની બેકાર,મકસદ ઔર હિકમત સે ખાલી.

[3] જો આદમી ખુલ્લમખુલ્લા ગુનાહ કે કામ કરતા હો વો ફાજિર હોતા હે.

اِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصّٰفِنٰتُ الْجِيَادُ﴿۳۱﴾ فَقَالَ اِنِّيْٓ اَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّيْ ۚ حَتّٰى تَوَارَتْ
بِالْحِجَابِ﴿۳۲﴾ رُدُّوْهَا عَلَيَّ ۭ فَطَفِقَ مَسْحًۢا بِالسُّوْقِ وَالْاَعْنَاقِ﴿۳۳﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمٰنَ وَاَلْقَيْنَا عَلٰي كُرْسِيِّهٖ جَسَدًا
ثُمَّ اَنَابَ﴿۳۴﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَهَبْ لِيْ مُلْكًا لَّا يَنْۢبَغِيْ لِاَحَدٍ مِّنْۢ بَعْدِيْ ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ﴿۳۵﴾ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيْحَ
تَجْرِيْ بِاَمْرِهٖ رُخَاۗءً حَيْثُ اَصَابَ﴿۳۶﴾

જબકે શામ કે વક્ત ઉમદા નસલ કે અચ્છી કિસમ કે (ખાસ) ઘોડે ઉનકો દિખાને કે લિયે લાએ ગએ ﴾૩૧﴿ તો સુલૈમાન અલ.ને કહા કે:મેં મેરે રબકે ઝીક્ર (યા'ની ફર્ઝ યા નફલ નમાઝ) સે ઈસ માલ કી મુહબ્બત મેં લગકર ગાફિલ હો ગયા,યહાંતક કે વો (સૂરજ) પરદે (યા'ની મગરિબ) મેં છુપ ગયા[૧] ﴾૩૨﴿ (તો સુલૈમાન અલ. ને કહા) ઉન (ઘોડોં) કો મેરે પાસ વાપસ લાઓ,તો ઉસ (સુલૈમાન અલ.) ને ઉન (ઘોડોં) કી પિંડલિયોં ઔર ગરદનોં પર હાથ સાફ કરના શુરૂ કર દિયા[૨],[૩] ﴾૩૩﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને સુલૈમાન (અલ.) કા ઈમ્તિહાન લિયા ઔર હમને ઉનકી કુર્સી પર એક ધડ લા કરકે ડાલ દિયા થા, ફિર સુલૈમાન (અલ.) ને (અલ્લાહ તઆલા કી બારગાહ મેં પેહલે સે ભી ઝિયાદહ) ધ્યાન કીયા ﴾૩૪﴿ ઉસ (સુલૈમાન અલ.) ને દુઆ માંગી:એ મેરે રબ ! આપ મુજકો માફ કર દીજિયે ઔર આપ મુજકો એસી હુકૂમત અતા કર દીજિયે જો મેરે બાદ કિસી કે લિયે મુનાસિબ ન હો[૪] યકીનન આપ હી બહોત ઝિયાદહ દેનેવાલે હેં ﴾૩૫﴿ સો હમને હવા કો ઉન (સુલૈમાન અલ.) કે કાબુ મેં કર દિયા જો ઉન (સુલૈમાન અલ.) કે હુકમ સે વો જહાં ભી પહોંચના ચાહતે થે નરમ નરમ ચલતી થી. ﴾૩૬﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) સુલૈમાન અલ.ને કહા:મેંને ઈસ માલ સે મુહબ્બત અપને રબ કી યાદ હી કી વજહસે ઈખ્તિયાર કી હે,યહાંતક કે વો સબ ઘોડે પરદે મેં ચલે ગએ. (નઝરો સે ગાઈબ હો ગએ).

[૨] યા'ની સબ કો કતલ કર ડાલા,અલ્લાહ તઆલા કી યાદ સે જો ચીઝ ગફલત કા ઝરીયા બને ઉસકો અબ હટા દો;ઈસલિયે કે ઉનકી શરિયત મેં ઘોડોં કી કુરબાની જાઈઝ થી.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) તો સુલૈમાન અલ. ને ફરમાયા કે:ઉન સબ ઘોડોં કો મેરે પાસ વાપસ લાઓ,તો સુલૈમાન અલ. ઉન ઘોડોં કી પિંડલિયોં ઔર ગરદનોં પર હાથ ફેરાને લગે,ઔર યે અમલ જિહાદી ઘોડોં સે મુહબ્બત કી વજહ સે ચુંકે વો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કા ઝરીયા હે,(જો ચીઝ દીન કે કામોં મેં મદદગાર હોં ઉનસે મુહબ્બત યે ભી ઈબાદત હે)

[૪] (દુસરા તર્જુમા) કિસી કો હાસિલ ન હો.

وَالشَّيٰطِيۡنَ كُلَّ بَنَّآءٍ وَّغَوَّاصٍ ۙ﴿۳۷﴾ وَّاٰخَرِيۡنَ مُقَرَّنِيۡنَ فِى الۡاَصۡفَادِ ﴿۳۸﴾ هٰذَا عَطَآؤُنَا فَامۡنُنۡ اَوۡ اَمۡسِكۡ بِغَيۡرِ
حِسَابٍ ﴿۳۹﴾ وَاِنَّ لَهٗ عِنۡدَنَا لَزُلۡفٰى وَحُسۡنَ مَاٰبٍ ﴿۴۰﴾ ع
وَاذۡكُرۡ عَبۡدَنَاۤ اَيُّوۡبَ ۘ اِذۡ نَادٰى رَبَّهٗۤ اَنِّىۡ مَسَّنِىَ الشَّيۡطٰنُ بِنُصۡبٍ وَّعَذَابٍ ﴿۴۱﴾ اُرۡكُضۡ بِرِجۡلِكَ ۚ هٰذَا
مُغۡتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَّشَرَابٌ ﴿۴۲﴾ وَوَهَبۡنَا لَهٗۤ اَهۡلَهٗ وَمِثۡلَهُمۡ مَّعَهُمۡ رَحۡمَةً مِّنَّا وَذِكۡرٰى لِاُولِى الۡاَلۡبَابِ ﴿۴۳﴾ وَخُذۡ بِيَدِكَ
ضِغۡثًا فَاضۡرِبْ بِّهٖ وَلَا تَحۡنَثۡ ؕ اِنَّا وَجَدۡنٰهُ صَابِرًا ؕ نِعۡمَ الۡعَبۡدُ ؕ اِنَّهٗۤ اَوَّابٌ ﴿۴۴﴾

ઔર (ઈસી તરહ હમને) શરારત કરનેવાલે જીન્નાત ભી (તાબે કર દિયે) જો ઈમારત બનાનેવાલે ભી ઔર ડુબકી લગાનેવાલે ભી થે ﴿૩૭﴾ ઔર દુસરે બહોત સારે (જીન્નાત) ઝંજીરોં મેં જકડે રેહતે થે ﴿૩૮﴾ (સુલૈમાન !) યે હમારી બખ્શીશ હે,ચાહે તો એહસાન કરકે (કિસી કો કુછ) દે દો યા (અપને પાસ હી સબકુછ) રખ છોડો,(તુમ સે) કોઈ હિસાબ નહીં હોગા[૧] ﴿૩૯﴾ યકીનન ઉનકે લિયે હમારે પાસ એક ખાસ (નઝદીકી કા) મરતબા હે ઔર અચ્છા ઠીકાના (હે) ﴿૪૦﴾

ઔર તુમ હમાર બંદે ઐયૂબ (અલ.કો ભી તો) યાદ કરો,જબ ઉન્હોંને અપને રબ કો આવાઝ દી કે:(એ અલ્લાહ !) શયતાન ને મુજકો તો દુ:ખ ઔર તકલીફ પહુંચા રખી હે [૨] ﴿૪૧﴾ (હમને હુકમ દિયા કે ઝમીન પર) તુમ અપના પેર મારો,યે ઠંડા પાની હે જો નહાને ઔર પીને કે કામ મેં આએગા ﴿૪૨﴾ ઔર હમને ઉન (ઐયૂબ અલ.) કો ઉનકે ઘરવાલે દે દિયે ઔર ઉનકે સાથ ઈતને હી દુસરે ભી (અતા કિયે),યે હમારી તરફ સે એક રહમત થી ઔર અકલવાલોં કે લિયે એક નસીહત થી ﴿૪૩﴾ ઔર (એ ઐયૂબ !) તુમ તિનકોં કા એક મુઠ્ઠા અપને હાથ મેં લે લો, સો ઉસ સે (અપની બીવી કો) માર દો ઔર (અપની) કસમ કો મત તોડો,યકીનન હમને ઉન (ઐયૂબ અલ.) કો સબ્ર કરનેવાલા પાયા, (હકીકત મેં) વો બહોત હી અચ્છે બંદે થે,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ) બહોત ઝિયાદહ ધ્યાન લગાનેવાલે થે. ﴿૪૪﴾

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) તુમ પર હિસાબ કી કોઈ જીમ્મેદારી નહીં.

[૨] કામિલ લોગોં પર શયતાન અસર ડાલતા હે,લેકિન વો ઉનકો ગુનાહ તક લે જા નહીં સકતા. " نصب " સે જીસ્માની તકલીફ ઔર " عذاب " સે ઘરવાલે ઔર માલ કા નુકસાન મુરાદ હે.

وَاذْكُرْ عِبٰدَنَآ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ اُولِى الْاَيْدِىْ وَالْاَبْصَارِ ۝٤٥ اِنَّآ اَخْلَصْنٰهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ۝٤٦
وَاِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْاَخْيَارِ ۝٤٧ وَاذْكُرْ اِسْمٰعِيْلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ وَكُلٌّ مِّنَ الْاَخْيَارِ ۝٤٨ هٰذَا
ذِكْرٌ ؕ وَاِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ لَحُسْنَ مَاٰبٍ ۝٤٩ جَنّٰتِ عَدْنٍ مُّفَتَّحَةً لَّهُمُ الْاَبْوَابُ ۝٥٠ مُتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا يَدْعُوْنَ فِيْهَا بِفَاكِهَةٍ
كَثِيْرَةٍ وَّشَرَابٍ ۝٥١ وَعِنْدَهُمْ قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ اَتْرَابٌ ۝٥٢ هٰذَا مَا تُوْعَدُوْنَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ۝٥٣ اِنَّ هٰذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهٗ
مِنْ نَّفَادٍ ۝٥٤ هٰذَا ؕ وَاِنَّ لِلطّٰغِيْنَ لَشَرَّ مَاٰبٍ ۝٥٥ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمِهَادُ ۝٥٦ هٰذَا ۙ فَلْيَذُوْقُوْهُ حَمِيْمٌ
وَّغَسَّاقٌ ۝٥٧ وَّاٰخَرُ مِنْ شَكْلِهٖٓ اَزْوَاجٌ ۝٥٨

ઔર તુમ હમારે બંદોં ઈબ્રાહીમ (અલ.) ઔર ઈસ્હાક (અલ.) ઔર યાકૂબ (અલ.) કો યાદ કરો,જો (નેક કામ કરને ઔર ખેરાત કરનેવાલે) હાથોંવાલે ઔર આંખોં (સે દેખને) વાલે થે ﴾૪૫﴿ યકીનન હમને ઉનકો એક ખાસ (અલગ કરનેવાલી) સિફ્ત કે લિયે ચુન લિયા થા જો આખિરત કે ઘર કી યાદ થી ﴾૪૬﴿ ઔર યકીનન વો લોગ હમારે નઝદીક ચુને હુએ,બેહતરીન (દીનદાર) બંદોં મેં સે થે ﴾૪૭﴿ ઔર તુમ ઈસ્માઈલ (અલ.) કો ઔર યસઅ (અલ.) કો ઔર ઝુલ્કીફ્લ (અલ.) કો (ઝરા) યાદ તો કરો,ઔર વો સબ બેહતરીન લોગોં મેં સે થે[૧] ﴾૪૮﴿ યે (જો મઝમૂન (બાતેં) નબિયોં કે વાકિઆત કે ઝરીયે સુનાયા ગયા) એક નસીહત હે ઔર યકીન રખો કે તકવાવાલોં કે લિયે તો ઝરૂર અચ્છા ઠીકાના હે ﴾૪૯﴿ (યાની) હમેશા રેહને કે બાગીચે કે ઉન (જન્નતીયોં) કે લિયે (ઉનકે) દરવાઝે પૂરી તરહ ખોલ દિયે ગએ હેં ﴾૫૦﴿ ઉનમેં વો તકિયા લગા કર બેઠેંગે ઔર બહોત સારે મેવે ઔર પીને કી ચીઝે વો ઉનમેં મંગવાતે હોંગે ﴾૫૧﴿ ઔર ઉનકે પાસ નીચી નઝરોંવાલી, અપની હમ ઉમર વાલી ઔરતેં હોંગી ﴾૫૨﴿ યે હે વો (નેઅમતોં ભરી ઝિંદગી) જિસકા તુમકો હિસાબ કે દિન (કે આને) પર વા'દા કિયા ગયા હે ﴾૫૩﴿ યકીનન યે હમારી દી હુઈ રોઝી હે જો કભી ભી ખત્મ હોનેવાલી નહીં હે ﴾૫૪﴿ યે (નેક લોગોં કે અંજામ કા બયાન) હો ગયા ઔર યકીનન (દુસરી તરફ) શરારત કરનેવાલોં કા બહુત બુરા ઠીકાના હોગા ﴾૫૫﴿ (યાની) જહન્નમ મેં વો દાખિલ હોંગે સો વો રેહને કી બહોત બુરી જગા હે ﴾૫૬﴿ યે હે ગરમ (ઉકળતા હુવા) પાની ઔર પરૂ (પીપ), સો અબ વો ઉસકા મઝા ચખેં ﴾૫૭﴿ ઔર ઈસીતરહ કી અલગ અલગ કિસમ કી દુસરી ચીઝેં ભી હોંગી ﴾૫૮﴿

[૧] (દુસરા તર્જુમા) બડી ખૂબીવાલે લોગોં મેં સે થે.

هٰذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ ۚ لَا مَرْحَبًۢا بِهِمْ ۭ اِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿٥٩﴾ قَالُوْا بَلْ اَنْتُمْ ۣ لَا مَرْحَبًۢا بِكُمْ ۭ اَنْتُمْ
قَدَّمْتُمُوْهُ لَنَا ۚ فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٦٠﴾ قَالُوْا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هٰذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦١﴾ وَقَالُوْا مَا لَنَا لَا
نَرٰى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْاَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ اَتَّخَذْنٰهُمْ سِخْرِيًّا اَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْاَبْصَارُ ﴿٦٣﴾ اِنَّ ذٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ اَهْلِ
النَّارِ ﴿٦٤﴾ ع
قُلْ اِنَّمَآ اَنَا مُنْذِرٌ ڰ وَّمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾

[૧] યે એક (દુસરી) ફોજ હે જો તુમહારે સાથ (અઝાબ મેં) ઘૂસને કે લિયે આ રહી હે,ઉનકો જગા ન મિલે[૨],યકીનન વો તો આગ મેં ઘૂસને હી વાલે હેં[૩] ﴾૫૯﴿ તો વો (અવામ અપને લીડરોં સે) કહેંગે:બલ્કે તુમ હી લોગોં કા બુરા હોવે,તુમ હી લોગ તો યે (અઝાબ) હમારે લિયે આગે લાએ હો[૪],સો (અબ તો) બહોત બુરી જગા મેં રેહના હે ﴾૬૦﴿ વો (આમ લોગ) કહેંગે:એ હમારે રબ ! જો આદમી ભી હમારે લિયે યે (અઝાબ) આગે લાયા હે સો ઉસકો જહન્નમ મેં ડબલ અઝાબ દીજિયે ﴾૬૧﴿ ઔર વો (જહન્નમી આપસ મેં એકદુસરે સે) કહેંગે:ક્યા બાત હે (યહાં જહન્નમ મેં) હમકો વો લોગ નઝર નહીં આતે જિન કો હમ (દુનિયા મેં) બુરે લોગોં મેં ગીના કરતે થે[૫] ﴾૬૨﴿ ક્યા હમને ઉનકા (નાહક) મઝાક ઉડાયા થા યા ઉન (કો દેખને) સે (હમારી) નઝરેં ગલતી કર રહી હેં ?[૬] ﴾૬૩﴿ યકીનન જહન્નમવાલોં કા આપસ મેં લડના ઝગડના યે બિલ્કુલ સચ્ચી બાત હે (જો હો કર રહેગી) ﴾૬૪﴿ (એ નબી !) તુમ (ઉન સે) કેહ દો:યકીનન મેં તો એક ડરાનેવાલા (નબી) હું ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં,જો અકેલે હેં,(સબ પર) ગાલિબ હેં. ﴾૬૫﴿

---

[૧] જબ કે લીડર લોગ જહન્નમ મેં પેહલે સે લોગ ગિર ચૂકે હોંગે,ફિર ઉનકે માનનેવાલે જબ જહન્નમ કી તરફ આતે હુએ નઝર આએંગે તો યે લીડર લોગ આપસ મેં બાત કરેંગે.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઉનકા બુરા હોવે.(તીસરા તર્જુમા) ઉન પર અલ્લાહ તઆલા કી માર હો.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) યકીનન વો સબ આગ મેં (ધુસકર) જલનેવાલે હેં.

[૪] (દુસરા તર્જુમા) તુમ (લીડર લોગોં હી) ને તો ઈસ અઝાબ કો હમારે લિયે પેહલે સે તૈયાર કિયા હે.

[૫] કાફિરોં કા યે જુમલા (વાકયા) મુસલમાનોં કે બારે મેં હોગા જિનકો બિલા વજહ દુનિયા મેં શરારત કરનેવાલે ફિતના પેદા કરનેવાલે, આતંકવાદી કે લકબ (ઉપ નામ) દિયા કરતે થે.

[૬] (દુસરા તર્જુમા) યા હમારી નઝરેં ઉનકો દેખને સે ચકરા ગઈ હેં.

رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيْزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾ قُلْ هُوَ نَبَؤٌا عَظِيْمٌ ﴿٦٧﴾ اَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُوْنَ ﴿٦٨﴾ مَا كَانَ لِيَ
مِنْ عِلْمٍۭ بِالْمَلَاِ الْاَعْلٰٓى اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٦٩﴾ اِنْ يُّوْحٰٓى اِلَيَّ اِلَّآ اَنَّمَآ اَنَا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٧٠﴾ اِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ خَالِقٌۢ
بَشَرًا مِّنْ طِيْنٍ ﴿٧١﴾ فَاِذَا سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ ﴿٧٢﴾ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ﴿٧٣﴾ اِلَّآ
اِبْلِيْسَ ؕ اِسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧٤﴾ قَالَ يٰٓاِبْلِيْسُ مَا مَنَعَكَ اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ ؕ اَسْتَكْبَرْتَ
اَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِيْنَ ﴿٧٥﴾

આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઈન દોનોં કે દરમિયાન હે ઉનકે રબ હેં,બડે ઝબરદસ્ત હેં,બહોત ઝિયાદહ માફ઼ કરનેવાલે હેં ﴿૬૬﴾(એ નબી !) તુમ કહો (કે):વો[૧]બહોત બડે (હોને વાલે) વાકિયે કી ખબર હે ﴿૬૭﴾ તુમ તો ઈસ (ખબર) સે મુંહ ફ઼િરાતે હો [૨] ﴿૬૮﴾મુજકો તો ઉપર કી મજલિસ કી (બાતચીત કી વહી સે પેહલે) કોઈ ખબર હી નહીં થી,જબકે વો (ફ઼રિશ્તે અલ્લાહ તઆલા સે) સવાલ-જવાબ કર રહે થે[3] ﴿૬૯﴾ મેરે પાસ તો વહી સિર્ફ઼ ઈસલિયે આતી હે કે મેં સાફ઼ સાફ઼ ડરાનેવાલા હૂં ﴿૭૦﴾[૪] (વો વક્ત તો ઝરા યાદ કરો) જબ તુમહારે રબને ફ઼રિશ્તોં સે કહા થા કે:મેં એક ઈન્સાન મિટ્ટી સે બનાને (હી) વાલા હૂં ﴿૭૧﴾ સો જબ મેં ઉસ (બશર) કો પૂરા બના દૂં ઔર ઉસમેં અપની રૂહ ફૂંક દું તો તુમ ઉસકે સામને સજદે મેં ગિર પડો ﴿૭૨﴾ સો (જબ અલ્લાહ તઆલા ને આદમ અલ. કો બના લિયા તો) સબકે સબ ફ઼રિશ્તોં ને સજદા કિયા ﴿૭૩﴾ મગર ઈબ્લીસ ને (સજદા નહીં કિયા) કે ઉસને તકબ્બુર કિયા (બડાઈ મારી) ઔર કુફ્ર઼ કરનેવાલોં મેં સે હો ગયા ﴿૭૪﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ફ઼રમાયા:એ ઈબ્લીસ ! જીસકો મેં ને અપને દોનોં હાથોં સે પેદા કિયા ઉસકો સજદા કરને સે તુજકો કિસ ચીઝને રોકા ? ક્યા તુને તકબ્બુર કિયા યા તુ (હકીકત મેં) બડે દરજે કે લોગોં મેં સે થા? ﴿૭૫﴾

[૧] યા'ની મુજે તવહીદ ઔર અહકામ સિખાને કે લિયે રસૂલ બનાકર ભેજના, (યે ઈસકા એક મતલબ હે)

[૨] (દુસરા તર્જુમા) બે પરવાહ હોતે હો.

[3] હઝરત આદમ અલ. કી પેદાઈશ કે વક્ત ફ઼રીશ્તોં ને હાલત માલૂમ કરને કે લિયે જો સવાલ-જવાબ કિયે થે ઉસકી તરફ઼ ઈશારા હે જાહિર હે ઈસ કીસ્સે કે વક્ત હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ મોજૂદ ન થે ફિર ભી ઈસકી ખબર દેતે હેં યે આપકી નુબુવ્વત કી દલીલ હે.

[૪] આયત નંબર ૬૯ કે મુતાબિક ફ઼રિશ્તોં કી અલ્લાહ તઆલા સે બાતચીત ઉસ વક્ત હુઈ થી.

قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ؕ خَلَقْتَنِیْ مِنْ نَّارٍ وَّ خَلَقْتَهٗ مِنْ طِیْنٍ ۝٧٦ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِیْمٌ ۝٧٧ وَّ اِنَّ عَلَیْكَ لَعْنَتِیْۤ
اِلٰی یَوْمِ الدِّیْنِ ۝٧٨ قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِیْۤ اِلٰی یَوْمِ یُبْعَثُوْنَ ۝٧٩ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِیْنَ ۝٨٠ اِلٰی یَوْمِ الْوَقْتِ
الْمَعْلُوْمِ ۝٨١ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَاُغْوِیَنَّهُمْ اَجْمَعِیْنَ ۝٨٢ اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِیْنَ ۝٨٣ قَالَ فَالْحَقُّ ؗ وَ الْحَقَّ اَقُوْلُ ۝٨٤
لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَ مِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ اَجْمَعِیْنَ ۝٨٥ قُلْ مَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَیْهِ مِنْ اَجْرٍ وَّ مَاۤ اَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِیْنَ ۝٨٦ اِنْ
ع هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِیْنَ ۝٨٧ وَ لَتَعْلَمُنَّ نَبَاَهٗ بَعْدَ حِیْنٍ ۝٨٨

ઉસ (ઈબ્લીસ) ને કહા કે:મેં તો ઈસ (આદમ) સે બેહતર હૂં,તુને મુજકો આગ સે પેદા કિયા ઔર ઈસ (આદમ) કો મિટ્ટી સે પેદા કિયા ﴾૭૬﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા:તો તુ યહાં (આસમાન) સે નિકલ[૧] ક્યૂંકે તુ મરદૂદ (નિકાલા હુવા) હે ﴾૭૭﴿ ઔર યકીન રખ,તેરે ઉપર બદલે કે દિન તક મેરી લા'નત હે ﴾૭૮﴿ ઉસ (ઈબ્લીસ) ને કહા:એ મેરે રબ સો મુજે ઉસ દિન તક (કે લિયે જીનેકી) મોહલત દે દીજિયે જબ મુર્દે દુસરી મરતબા ઝિંદા કિયે જાએંગે ﴾૭૯﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે:યકીનન તુજકો મોહલત દે દી ગઈ હે ﴾૮૦﴿ મુકર્રર વક્ત કે દિન તક[૨] ﴾૮૧﴿ ઈબ્લીસ ને કહા કે:(મેં) તો તેરી ઈઝ્ઝત કી કસમ (ખાતા હૂં) મેં ઉન સબ લોગોંકો કો (દુનિયા મેં) ઝરૂર ગુમરાહ કરૂંગા ﴾૮૨﴿ મગર ઉનમેં સે તેરે ચુને હુએ બંદે હેં (વો મહફૂઝ રહેંગે) ﴾૮૩﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા કે: યહી ઠીક બાત હે[૩] ઔર મેં સચ્ચી બાત હી કહતા હૂં ﴾૮૪﴿ તુજ સે ઔર જો ઉનમેં સે તેરે રાસ્તે પર ચલે ઉન સબસે મેં ઝરૂર જહન્નમ કો ભર દૂંગા ﴾૮૫﴿ (એ નબી !) તુમ (ઉન સે) કહો:મેં તુમસે ઈસ (દઅવત કે કામ) પર કોઈ બદલા નહીં માંગતા હૂં ઔર મેં બનાવટ કરનેવાલે લોગોં મેં સે ભી નહીં હૂં ﴾૮૬﴿ યે (કુર્આન) તો તમામ આલમોં કે લિયે નસીહત હે ﴾૮૭﴿ ઔર થોડે વક્ત કે બાદ હી (મરને પર) તુમ કો ઈસકી (સહીહ) હકીકત ઝરૂર મા'લૂમ હો જાએગી[૪] ﴾૮૮﴿

[૧] યા'ની જન્નત ઔર દુસરે ઉંચેઉંચે મરતબે, સે નિકાલ દિયા ગયા.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઉસ વક્ત કે દિન તક જો મા'લુમ હે.યા'ની પેહલા સૂર ફૂંકા જાએ વહાં તક.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) મેં બિલ્કુલ હક હું.

[૪] કે કુર્આન હક થા ઔર ઉસકો ન માનના બહોત બડી ગલતી થી;લેકિન ઉસ વક્ત માનને સે કોઈ ફાઈદા ન હોગા.

સૂર-એ-ઝૂમર

યે સૂરત મક્કી હે,ઈસમેં (૭૫) આયતેં હેં.સૂર-એ-સબા કે બાદ ઔર સૂર-એ-ગાફિર સે પેહલે (૫૯) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઝૂમર:જથ્થે ઔર બડી જમાઅત કો કેહતે હેં,છોટી જમાઅતોં કો ભી કેહતે હેં.ઈસ સૂરત મેં જન્નત ઔર જહન્નમ મેં જાનેવાલી જમાઆતોં કા બયાન હે.

હદીસ શરીફ મેં આતા હે કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સોને સે પેહલે સૂર-એ-ઝૂમર ઔર સૂર-એ-બની ઈસરાઈલ કી તિલાવત ફરમાયા કરતે થે.

ઈસ સૂરત કા એક નામ "સૂર-એ-ગુરફ" (غُرَفُ) ભી આયા હે,ઈસ સૂરત મેં તકવાવાલોં કે લિયે જન્નત કે ઉપર કે મકાનોં કા બયાન હે.

ઈસ સૂરત કી એક આયત " وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖ " જો ડુબને સે હિફાઝત હે, ઈસકા અમલ પેહલે સૂર-એ-હૂદ મેં હો ચૂકા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

تَنۡزِیۡلُ الۡکِتٰبِ مِنَ اللّٰہِ الۡعَزِیۡزِ الۡحَکِیۡمِ ① اِنَّاۤ اَنۡزَلۡنَاۤ اِلَیۡکَ الۡکِتٰبَ بِالۡحَقِّ فَاعۡبُدِ اللّٰہَ مُخۡلِصًا لَّہُ الدِّیۡنَ ② اَلَا لِلّٰہِ
الدِّیۡنُ الۡخَالِصُ ؕ وَ الَّذِیۡنَ اتَّخَذُوۡا مِنۡ دُوۡنِہٖۤ اَوۡلِیَآءَ ۘ مَا نَعۡبُدُہُمۡ اِلَّا لِیُقَرِّبُوۡنَاۤ اِلَی اللّٰہِ زُلۡفٰی ؕ اِنَّ اللّٰہَ یَحۡکُمُ
بَیۡنَہُمۡ فِیۡ مَا ہُمۡ فِیۡہِ یَخۡتَلِفُوۡنَ ۬ؕ اِنَّ اللّٰہَ لَا یَہۡدِیۡ مَنۡ ہُوَ کٰذِبٌ کَفَّارٌ ③ لَوۡ اَرَادَ اللّٰہُ اَنۡ یَّتَّخِذَ وَلَدًا لَّاصۡطَفٰی مِمَّا
یَخۡلُقُ مَا یَشَآءُ ۙ سُبۡحٰنَہٗ ؕ ہُوَ اللّٰہُ الۡوَاحِدُ الۡقَہَّارُ ④ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضَ بِالۡحَقِّ ۚ یُکَوِّرُ الَّیۡلَ عَلَی النَّہَارِ
وَ یُکَوِّرُ النَّہَارَ عَلَی الَّیۡلِ وَ سَخَّرَ الشَّمۡسَ وَ الۡقَمَرَ ؕ کُلٌّ یَّجۡرِیۡ لِاَجَلٍ مُّسَمًّی ؕ اَلَا ہُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡغَفَّارُ ⑤

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે,જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કિતાબ (કુર્આન) કા ઉતારા જાના બડે ઝબરદસ્ત,બડે હિકમતવાલે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ્ સે હે ﴿૧﴾ યકીનન હમને તુમહારી તરફ્ હક કે સાથ કિતાબ ઉતારી,સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કી (ઈસતરહ) ઈબાદત કરો કે ખાલિસ બંદગી ઉસી કે વાસ્તે હો ﴿૨﴾ સુનો ! ખાલિસ બંદગી તો અલ્લાહ તઆલા કા હક હે ઔર જિન લોગોંને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા હિમાયત કરને વાલા પકડ રખે હેં (ઔર વો યૂં કેહતે હેં કે:) હમ ઉનકી ઈબાદત સિર્ફ્ ઈસલિયે કરતે હેં કે વો હમકો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ્ કરીબ કે દરજે મેં પહુંચા દેવેં,જિસ ચીઝ મેં વો લોગ ઈખ્તિલાફ્ કર રહે હેં ઉસમેં યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉનકે દરમિયાન ફ્રેસલા કરેંગે,જો આદમી જૂઠા ઔર સખ્ત કાફ્રિર હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા એસે કો હિદાયત નહીં દેતે ﴿૩﴾ અગર અલ્લાહ તઆલા અવલાદ બનાને કા ઈરાદા કરતે તો વો અપની મખલૂક મેં સે જિસકો ચાહતે ઝરૂર પસંદ કર લેતે,ઉસકી ઝાત તો પાક હે,વહી અલ્લાહ તઆલા અકેલે હેં,જો (સબ પર) ગાલિબ હેં ﴿૪﴾ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો ઠીકઠીક પેદા કિયા.રાત (કી અંધેરી) કો દિન પર લપેટતે હેં ઔર દિન (કી રોશની) કો રાત પર લપેટતે હેં ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો કામ મેં લગાયા હુવા હે,હરએક એક મુકર્રર (નકકી) વકત કે લિયે ચલતા રહેગા,સુન લો ! વહી અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત,બહોત માફ્ કરનેવાલે હેં ﴿૫﴾

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ الْاَنْعَامِ ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ؕ يَخْلُقُكُمْ فِيْ بُطُوْنِ
اُمَّهٰتِكُمْ خَلْقًا مِّنْۢ بَعْدِ خَلْقٍ فِيْ ظُلُمٰتٍ ثَلٰثٍ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ؕ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ فَاَنّٰى تُصْرَفُوْنَ ⑥ اِنْ
تَكْفُرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ ۟ وَلَا يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۚ وَاِنْ تَشْكُرُوْا يَرْضَهُ لَكُمْ ؕ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ
اُخْرٰى ؕ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ؕ اِنَّهُ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ⑦ وَاِذَا مَسَّ
الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيْبًا اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوْۤا اِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلّٰهِ اَنْدَادًا
لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيْلًا ۖۗ اِنَّكَ مِنْ اَصْحٰبِ النَّارِ ⑧

ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ કો એક શખ્સ [૧] સે પેદા કિયા,ફિર ઉસમેં સે ઉસકા જોડા બનાયા ઔર તુમ્હારે લિયે જાનવરોં કે આઠ જોડે પેદા કિયે [૨],વહી (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો તુમહારી માઓં કે પેટ મેં એક મરહલે (મુદ્દત) કે બાદ દુસરે મરહલે સે (ગુઝરતે હુએ) તીન અંધેરીયોં મેં પેદા કરતે હેં [૩],વહી અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે રબ હેં,ઉસી કી હુકૂમત હે,ઉસકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હે,ફિર તુમ કહાં ફિરે જા રહે હો ? ﴾૬﴿ અગર તુમ કુફ્ર કરોગે તો યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો તુમહારી પરવાહ નહીં કરતે [૪] ઔર અપને બંદોં કે લિયે વો કુફ્ર કો પસંદ નહીં કરતે ઔર અગર તુમ શુક્ર કરોગે તો ઉસકો તુમ્હારે લિયે પસંદ કરેંગે ઔર કોઈ બોજ ઉઠાનેવાલા કિસી દુસરે કા બોજ નહીં ઉઠાએગા,ફિર તુમકો અપને રબકે પાસ વાપસ લોટ કરકે જાના હે,ફિર જો કામ તુમ (દુનિયા મેં) કરતે થે વો (યા'ની ઉસકી હકીકત) તુમકો બતલા દેંગે,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) સીનોં કી બાતોં કો પૂરી તરહ જાનતે હેં ﴾૭﴿ ઔર જબ ઈન્સાન કો કોઈ તકલીફ પહોંચતી હે તો વો અપને રબકો ઉસી સે ધ્યાન લગાકર પુકારતા હે,ફિર જબ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસ (ઈન્સાન) કો અપની તરફ સે કોઈ નેઅમત અતા કરતે હેં તો વો (ઈન્સાન) ઉસ (તકલીફ) કો ભૂલ જાતા હે જિસકે લિયે પેહલે (ઉસકો) પુકાર રહા થા ઔર અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ભાગેદારી કો ઘડ લેતા હે;તાકે વો (દુસરોં કો ભી) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે સે ગુમરાહ કર દે (ઉસ સે) તુમ કેહ દો કે:તુ અપને કુફ્ર સે થોડા સા મઝા ઉડા લે,યકીનન તુ આગવાલોં મેં સે હોગા. ﴾૮﴿

---

[૧] યા'ની હઝરત આદમ અલ. [૨] આયત મેં " أَنْزَلَ " હે: {૧} જાનવર કી પૈદાઇશ મેં પાની હે જો આસમાન સે બરસતા હે. {૨} જાનવર કી અસલ ભી જન્નત મેં પેદા કી ગઈ ફિર દુનિયા મેં ઉતારે ગએ. {૩} અલ્લાહ તઆલા અપની કુદરત સે જાનવર પેદા ફરમાએ ફિર ઈન્સાન કો અતા ફરમાએ.

[૩] : {૧} માં કા પેટ {૨} ગર્ભાશય {૩} ઝીલ્લી (પતલે પડ કા પરદહ),યે તીન સે મુરાદ હેં.

[૪] યા'ની તુમહારી ઈબાદત કી અલ્લાહ તઆલા કો હાજત નહીં હે.

اَمَّنۡ هُوَ قَانِتٌ اٰنَآءَ الَّيۡلِ سَاجِدًا وَّقَآئِمًا يَّحۡذَرُ الۡاٰخِرَةَ وَيَرۡجُوۡا رَحۡمَةَ رَبِّهٖ ؕ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِى الَّذِيۡنَ يَعۡلَمُوۡنَ
وَالَّذِيۡنَ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ؕ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا الۡاَلۡبَابِ ۝٩ ع

قُلۡ يٰعِبَادِ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوا اتَّقُوۡا رَبَّكُمۡ ؕ لِلَّذِيۡنَ اَحۡسَنُوۡا فِىۡ هٰذِهِ الدُّنۡيَا حَسَنَةٌ ؕ وَاَرۡضُ اللّٰهِ وَاسِعَةٌ ؕ
اِنَّمَا يُوَفَّى الصّٰبِرُوۡنَ اَجۡرَهُمۡ بِغَيۡرِ حِسَابٍ ۝١٠ قُلۡ اِنِّىۡۤ اُمِرۡتُ اَنۡ اَعۡبُدَ اللّٰهَ مُخۡلِصًا لَّهُ الدِّيۡنَ ۝١١ وَاُمِرۡتُ لِاَنۡ اَكُوۡنَ
اَوَّلَ الۡمُسۡلِمِيۡنَ ۝١٢ قُلۡ اِنِّىۡۤ اَخَافُ اِنۡ عَصَيۡتُ رَبِّىۡ عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيۡمٍ ۝١٣

ક્યા ભલા જો રાત કી ઘડીયોં મેં ઈબાદત કરતા હે,કભી સજદા મેં હોતા હે ઔર કભી ખડા હુવા હોતા હે,આખિરત સે ડરતા હે ઔર અપને રબકી રહમત કી ઉમ્મીદ રખતા હે (ક્યા યે આદમી મુશરિક કે બરાબર હો સકતા હે?) (એ નબી !) તુમ કેહ દો કે:ક્યા જો લોગ જાનતે હેં ઔર જો લોગ જાનતે નહીં હેં વો બરાબર હો સકતે હેં ? અકલવાલે લોગ હી નસીહત હાસિલ કરતે હેં ﴾૯﴿

એ નબી ! તુમ કેહ દો:એ મેરે ઈમાનવાલે બંદો ! તુમ અપને રબસે ડરો, જો લોગ ઈસ દુનિયા મેં અચ્છે કામ કિયા કરતે હેં ઉનકે લિયે (દુનિયા ઔર આખિરત મેં) ભલાઈ (હી ભલાઈ) હે ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ઝમીન તો (બહોત) ચોડી (વિશાળ) હે[૧] ઔર સબ્ર કરનેવાલોં કો ઉનકા સવાબ બેહિસાબ મિલતા હે ﴾૧૦﴿ (એ નબી !) તુમ કહો કે:મુજકો તો યે હુકમ હુવા હે કે મેં ઉસી અલ્લાહ તઆલા કી ઈબાદત કરું કે ખાલિસ બંદગી ઉસી કે વાસ્તે હો (યા'ની ઉસમેં શિર્ક બિલ્કુલ ન હો) ﴾૧૧﴿ ઔર મુજે યે ભી હુકમ હુવા હે કે મેં સબસે પેહલા મુસલમાન બનકર રહૂં[૨] ﴾૧૨﴿ (ઉનસે યે ભી) તુમ કેહ દો:અગર (જો) મેં અપને રબકી નાફરમાની કરું તો મેં એક બડે દિન કે અઝાબ સે ડરતા હૂં ﴾૧૩﴿

[૧] વતન મેં નેકી કરને સે રૂકાવટ હો તો દુસરી જગા જાઓ.

[૨] અહકામ કો કુબૂલ કરને મેં નબી અવ્વલ હોતે હેં જિસ ચીઝ કી દઅવત દેવે ઉસપર ખુદ પેહલે અમલ કરે.

قُلِ اللّٰهَ اَعۡبُدُ مُخۡلِصًا لَّهٗ دِيۡنِىۡ ۙ﴿۱۴﴾ فَاعۡبُدُوۡا مَا شِئۡتُمۡ مِّنۡ دُوۡنِهٖ ؕ قُلۡ اِنَّ الۡخٰسِرِيۡنَ الَّذِيۡنَ خَسِرُوۡۤا اَنۡفُسَهُمۡ
وَاَهۡلِيۡهِمۡ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ ؕ اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الۡخُسۡرَانُ الۡمُبِيۡنُ ﴿۱۵﴾ لَهُمۡ مِّنۡ فَوۡقِهِمۡ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنۡ تَحۡتِهِمۡ ظُلَلٌ ؕ
ذٰلِكَ يُخَوِّفُ اللّٰهُ بِهٖ عِبَادَهٗ ؕ يٰعِبَادِ فَاتَّقُوۡنِ ﴿۱۶﴾ وَالَّذِيۡنَ اجۡتَنَبُوا الطَّاغُوۡتَ اَنۡ يَّعۡبُدُوۡهَا وَاَنَابُوۡۤا اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ
الۡبُشۡرٰى ۚ فَبَشِّرۡ عِبَادِ ۙ﴿۱۷﴾ الَّذِيۡنَ يَسۡتَمِعُوۡنَ الۡقَوۡلَ فَيَتَّبِعُوۡنَ اَحۡسَنَهٗ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِيۡنَ هَدٰىهُمُ اللّٰهُ وَاُولٰٓئِكَ
هُمۡ اُولُوا الۡاَلۡبَابِ ﴿۱۸﴾ اَفَمَنۡ حَقَّ عَلَيۡهِ كَلِمَةُ الۡعَذَابِ ؕ اَفَاَنۡتَ تُنۡقِذُ مَنۡ فِى النَّارِ ۚ﴿۱۹﴾

તુમ કહો કે:મેં અલ્લાહ તઆલા કી હી ઈબાદત ઈસતરહ કરતા હૂં કે અપની ઈબાદત ખાલિસ ઉસી કે લિયે હો ﴾૧૪﴿ સો તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડકર જિસકી ચાહો ઈબાદત કરો[૧] તુમ કેહ દો કે:(યકીની બાત હે કે) કયામત કે દિન વહી લોગ નુકસાન મેં હોંગે જિન લોગોંને કે અપની જાનોં કો ઔર અપને ઘરવાલોં કો નુકસાન મેં ડાલ દિયા,સુન લો ! યહી ખુલ્લમખુલ્લા નુકસાન હે ﴾૧૫﴿ ઉનકે લિયે ઉનકે ઉપર સે ભી આગ કે બાદલ (યા'ની સાયબાન) હેં ઔર ઉનકે નીચે ભી (વેસે હી) બાદલ (યા'ની સાયબાન) હેં,યહી વો (અઝાબ) હે કે અલ્લાહ તઆલા જિસ સે અપને બંદોં કો ડરાતે હેં,એ મેરે બંદો ! લિહાઝા તુમ મુજ સે હી ડરતે રહો ﴾૧૬﴿ ઔર જિન લોગોંને અપને આપ કો શયતાનોં કો પૂજને સે બચા લિયા ઔર ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કી તરફ ઈનાબત કી (ધ્યાન લગાયા) ઉન્હી લોગોં કે લિયે ખુશખબરી હે;લિહાઝા તુમ મેરે ઉન બંદોં કો ખુશખબરી સુના દો ﴾૧૭﴿ જો ધ્યાન સે (અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી) બાત કો સુનતે હેં,ફિર ઉસમેં સે અચ્છી અચ્છી બાતોં પર વો લોગ ચલતે હેં[૨] ઉન્હી લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા ને હિદાયત દી ઔર વહી લોગ અકલવાલે હેં ﴾૧૮﴿ કયા ભલા જિસ (શખ્સ) પર અઝાબ કી બાત નકકી હો ચૂકી હો,જો શખ્સ આગ મેં ગિર (પડ) ચૂકા હો કયા ફિર તુમ ઉસકો બચાઓગે ? ﴾૧૯﴿

[૧] ઈસમેં ન માનનેવાલોં કો ધ્યાન દિલાને કે લિયે ડાંટકર યે બાત કહી જા રહી હે.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કા હર હુકમ અચ્છા હી હે.

لٰكِنِ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ ۙ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۬ؕ وَعْدَ اللّٰهِ ؕ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ
الْمِيْعَادَ ﴿۲۰﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَلَكَهٗ يَنَابِيْعَ فِي الْاَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا اَلْوَانُهٗ ثُمَّ
يَهِيْجُ فَتَرٰىهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهٗ حُطَامًا ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿۲۱﴾ ع
اَفَمَنْ شَرَحَ اللّٰهُ صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ فَهُوَ عَلٰى نُوْرٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ فَوَيْلٌ لِّلْقٰسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ؕ اُولٰٓئِكَ
فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۲﴾

લેકિન જો લોગ અપને રબસે ડરતે હેં તો ઉનકે (રેહને કે) લિયે એસે બાલાખાને[૧] હેં કે જિન કે ઉપર દુસરે બાલાખાને બને હુએ હેં,જિનકે નીચે સે નહરેં બેહતી હોંગી,યે અલ્લાહ તઆલા કા વા'દા હે,અલ્લાહ તઆલા અપને વા'દે કે ખિલાફ નહીં કરતે ﴾૨૦﴿ ક્યા તુમને નહીં દેખા કે અલ્લાહ તઆલા ને હી આસમાન સે પાની ઉતારા,ફિર ઉસ (પાની) કો ઝમીન કે ચશ્મોં (ઝરણો) મેં દાખિલ કર દિયા[૨],ફિર ઉસ (પાની) કે ઝરીયે સે એસી ખેતીયાં ઉગાતે હેં કે ઉસકે અલગ અલગ રંગ હોતે હેં,ફિર વો (ખેતી જબ પકને લગતી હે તબ) સૂખ જાતી હે,ફિર તુમ ઉસકો દેખોગે કે વો પીલી પડ રહી હે, ફિર (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો ચૂરા ચૂરા કરતે હેં,યકીનન ઈસમેં અકલવાલોં કે લિયે બડી નસીહત હે ﴾૨૧﴿

ક્યા ભલા વો આદમી જિસકા સીના અલ્લાહ તઆલા ને ઈસ્લામ કે લિયે ખોલ દિયા હો [૩] સો વો અપને રબકી તરફ સે દી હુઈ રોશની મેં આ ચૂકા હો[૪],સો જિનકે દિલ અલ્લાહ તઆલા કે ઝીક્ર (યા'ની અહકામ) કે બારે મેં સખ્ત હોતે હેં[૫] એસે હી લોગોં કે લિયે બડી બરબાદી હે,વહી લોગ ખુલ્લમખુલ્લા ગુમરાહી મેં પડે હેં ﴾૨૨﴿

---

[૧] યા'ની ઉપર રેહને કી મંઝિલ (ઘર, માળ). [૨] (દુસરા તર્જુમા) ઝમીન કે ચશ્મોં મેં ચલાયા.

[૩] શર્હે સદર : {૧} ઈમાન કે નૂર કી વજહ સે દિલ મેં વુસ્અત (ફેલાવ) પેદા હો જાતી હે, અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કા સમજના ઔર ઉસપર અમલ કરના આસાન હોતા હે. {૨} ઈસ્લામ કી સચ્ચાઈ કા યકીન {૩} આસમાન ઔર ઝમીન કો દેખકર દિલ સે સોચકર ઈબ્રત હાસિલ કરે {૪} અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ મેં ઉતરે હુએ હુકમ પર ધ્યાન કરકે ફાયદા હાસિલ કરે.

[૪] ક્યા વો આદમી ઔર જિસકા દિલ અલ્લાહ તઆલા કે ઝીક્ર સે અસર નહીં લેતા દોનોં બરાબર હો સકતે હેં ? હરગિઝ નહીં.

[૫] યા'ની અલ્લાહ તઆલા કે ઝીક્ર સે ઉનકે દિલ પર કોઈ અસર નહીં હોતા હે. (ઈસીતરહ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કે બારે મેં જિસ કે દિલ સખ્ત હોતે હેં ઉનકે સામને શરઈ હુકમ કી બાત કરો તો વો ઉસકો પસંદ નહીં કરતે)

اَللّٰهُ نَزَّلَ اَحْسَنَ الْحَدِيْثِ كِتٰبًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ ۖ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُوْدُ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ۚ ثُمَّ تَلِيْنُ جُلُوْدُهُمْ
وَقُلُوْبُهُمْ اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِيْ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾ اَفَمَنْ يَّتَّقِيْ بِوَجْهِهٖ
سُوْٓءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَقِيْلَ لِلظّٰلِمِيْنَ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتٰىهُمُ
الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٢٥﴾ فَاَذَاقَهُمُ اللّٰهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوْا
يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٧﴾

અલ્લાહ તઆલા ને બેહતરીન કલામ (કુર્આન) ઉતારા હે,જો એસી કિતાબ હે જિસકી બાતેં આપસ મેં એકદુસરે સે મિલતી જુલતી હેં (ઉસકી કુછ બાતેં સમજાને કે લિયે) બારબાર દોહરાઈ જાતી હેં જિસસે વો લોગ જો અપને રબસે ડરતે હેં ઉનકી ચમડી પર (ઉનકે) બાલ ખડે હો જાતે હેં[૧] ફિર ઉનકી ચમડીયાં (યા'ની બદન) ઔર ઉનકે દિલ નરમ હો કરકે અલ્લાહ તઆલા કે ઝીક્ર કી તરફ લગ જાતે હેં[૨] યહી (કુર્આન) અલ્લાહ તઆલા કી હિદાયત હે જિસકે ઝરીયે વો જિસકો ભી ચાહતે હેં હિદાયત પર લાતે હેં ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કર દેતે હેં સો ઉસકે લિયે કોઈ હિદાયત કરનેવાલા નહીં હે ﴾૨૩﴿ ભલા (ઉસ શખ્સ કી કિતની બુરી હાલત હોગી) જો અપને ચેહરે સે હી કયામત કે દિન બુરે અઝાબ કો રોકના ચાહેગા [3] ઔર ઝાલિમોં કો કહા જાએગા જો તુમ (બુરે કામ) કમાતે થે ઉસકા મઝા ચખો ﴾૨૪﴿ જો લોગ ઈનસે પેહલે થે ઉન્હોંને ભી (હક કો) જૂઠ્લાયા,ફિર ઉનકે પાસ એસી જગા સે અઝાબ આ પહોંચા કે ઉનકો ખ્યાલ ભી નહીં થા ﴾૨૫﴿ સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો દુનિયા કી ઝિંદગી મેં રૂસ્વાઈ કા મઝા ચખાયા ઔર આખિરત કા અઝાબ તો બહોત બડા હે,કાશ કે વો લોગ જાન લેતે ! ﴾૨૬﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને લોગોં કે લિયે ઈસ કુર્આન મેં હર કિસ્મ કી (ઉમદા,બેહતરીન) મિસાલેં બયાન કર દીં;તાકે વો લોગ નસીહત હાસિલ કરેં ﴾૨૭﴿

---

[૧] યા'ની કાંપ ઉઠતે હેં.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ફિર ઉનકી ચમડીયાં (યા'ની જીસ્મ) નરમ હો જાતી હેં ઔર ઉનકે દિલ અલ્લાહ તઆલા કી યાદ મેં લગ જાતે હેં.

[૩] દુનિયા મેં હાથ પાંવ સે રોકને કી કોશિશ કી જાતી હે, જહન્નમ મેં સિર્ફ મુંહ સે રોકને કી કોશિશ હોગી.

قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِيْ عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيْهِ شُرَكَآءُ مُتَشٰكِسُوْنَ وَرَجُلًا سَلَمًا
لِّرَجُلٍ ؕ هَلْ يَسْتَوِيٰنِ مَثَلًا ؕ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٩﴾ اِنَّكَ مَيِّتٌ وَّاِنَّهُمْ مَّيِّتُوْنَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُوْنَ ﴿٣١﴾ ع

યે કુર્આન તો અરબી ઝબાન મેં હે,જિસ મેં કોઇ ટેઢી બાત નહીં હે;તાકે વો (કુર્આન કે હુકમોં કે ખિલાફ કરને સે) બચ કર ચલેં ﴾૨૮﴿ અલ્લાહ તઆલા ને (અલ્લાહ તઆલા કો એક માનનેવાલા- ઔર મુશરિક કી) એક મિસાલ બયાન ફરમાઈ કે એક મર્દ (ગુલામ) હે જિસ મેં બહુત સારે (માલિક) ભાગીદાર હેં જો આપસ મેં ઝઘડતે ભી હેં ઔર દુસરા મર્દ (યા'ની ગુલામ) પૂરે પૂરા એક હી આદમી કી માલિકી મેં હે ક્યા ઈન દોનોં (ગુલામોં) કી હાલત એક જેસી હો સકતી હે ? અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ![૧] બલ્કે ઉનમે બહોત સે લોગ બાત જાનતે નહીં હેં ﴾૨૯﴿ યકીની બાત હે કે તુમકો મોત આને હી વાલી હે ઔર યકીની બાત હે કે ઉનકો ભી મોત આનેવાલી હે ﴾૩૦﴿ યકીનન ફિર તુમ લોગ કયામત કે દિન અપને રબકે સામને બહસો મુબાહસા કરોગે[૨] ﴾૩૧﴿

[૧] યા'ની કેસી બેહતરીન મિસાલ સે તવહીદ સમજા દી.

[૨] (દુસરા તર્જુમા) ઝઘડા કરોગે (તીસરા તર્જુમા) અપના અપના મુકદ્દમા રજૂ કરોગે (ચોથા તર્જુમા) અપના અપના મા'મલા પેશ કરોગે.

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ وَ كَذَّبَ بِالصِّدْقِ اِذْ جَآءَهٗ ؕ اَلَيْسَ فِىْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿۳۲﴾ وَالَّذِىْ جَآءَ
بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهٖۤ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ ﴿۳۳﴾ لَهُمْ مَّا يَشَآءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ ذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۳۴﴾ لِيُكَفِّرَ
اللّٰهُ عَنْهُمْ اَسْوَاَ الَّذِىْ عَمِلُوْا وَيَجْزِيَهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ الَّذِىْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۳۵﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهٗ ؕ
وَيُخَوِّفُوْنَكَ بِالَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿۳۶﴾ وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّضِلٍّ ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ
بِعَزِيْزٍ ذِى انْتِقَامٍ ﴿۳۷﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلْ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تَدْعُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِىَ اللّٰهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كٰشِفٰتُ ضُرِّهٖۤ اَوْ اَرَادَنِىْ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكٰتُ رَحْمَتِهٖ ؕ

અબ બતાઓ ! જિસ આદમી ને અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ બોલા ઔર જબ સચ્ચી બાત [૧] ઉસકે પાસ આ ગઈ તો ઉસકો (ભી) જૂઠ્લા દિયા ઉસ (આદમી) સે બડા ઝાલિમ ઔર કોન હો સકતા હે ? ક્યા કાફિરોં કા ઠીકાના જહન્નમ મેં નહીં હોગા ? ﴾૩૨﴿ ઔર જો (લોગોં કે પાસ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) સચ્ચી બાત લે કરકે આએ ઔર (ખૂદ ભી) ઈસ (બાત) કો સચ્ચા માને[૨] વહી લોગ તકવાવાલે હેં ﴾૩૩﴿ ઉનકે લિયે ઉનકે રબકે પાસ જો વો ચાહેંગે વો તમામ ચીઝ મિલેગી,યહી નેકી કરનેવાલોં કા બદલા હે ﴾૩૪﴿ તાકે જો બુરે કામ ઉન્હોંને કિયે થે વો અલ્લાહ તઆલા ઉનસે દૂર કર દેવેં ઔર જો બેહતરીન કામ વો કર રહે થે વો ઉનકા સવાબ ઉનકો દેવેં ﴾૩૫﴿ ક્યા અલ્લાહ તઆલા અપને બંદે[3] કે લિયે કાફી નહીં હેં ? ઔર (એ નબી !) યે (કાફિર લોગ) તુમકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા દુસરોં સે ડરાતે હેં ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કરતે હેં તો કોઈ ઉસકો હિદાયત પર લાનેવાલા નહીં હે ﴾૩૬﴿ ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા હિદાયત દેવેં તો ઉસકો કોઈ ગુમરાહ કરનેવાલા નહીં હે,ક્યા અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત,બદલા લેનેવાલે નહીં હેં ? ﴾૩૭﴿ ઔર અગર તુમ ઉનસે સવાલ કરો કે:કિસને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પેદા કિયા તો વો જવાબ મેં ઝરૂર (યે) કહેંગે કે:અલ્લાહ તઆલા હી ને (પેદા કિયા) (તો ફિર) તુમ (ઉનસે) કહો કે:તુમ ઝરા (મુજે) બતાઓ કે અલ્લાહ તઆલા કો છોડકર જિન (બુતોં) કો તુમ પુકારતે હો અગર અલ્લાહ તઆલા મુજકો કોઈ તકલીફ પહોંચાને કા ઈરાદા કરેં તો ક્યા વો (બુત) ઉસકી ભેજી હુઈ તકલીફ કો દૂર કર સકતે હેં યા વો (અલ્લાહ તઆલા) મુજ પર કોઈ મહેરબાની કરના ચાહે તો ક્યા વો (બુત) ઉસકી રહમત કો રોક સકતે હેં ?

[૧] મતલબ કુર્આન ઔર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી પાકીઝા (સાફ-સુથરી) તાલીમ.

[૨]નબી અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે સચ્ચી બાત લેકર આતે હેં ઔર ઈમાન વાલે લોગ નબી કી બાત કો સચ માનતે હેં. [3] " عبد " સે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ યા આમ ઈમાન વાલા મુરાદ હે.

قُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ ؕ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ۝٣٨ قُلْ يٰقَوْمِ اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۝٣٩
مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ۝٤٠ اِنَّاۤ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ ۚ فَمَنِ اهْتَدٰى
فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَمَاۤ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيْلٍ ۝٤١ ع
اَللّٰهُ يَتَوَفَّى الْاَنْفُسَ حِيْنَ مَوْتِهَا وَالَّتِيْ لَمْ تَمُتْ فِيْ مَنَامِهَا ۚ فَيُمْسِكُ الَّتِيْ قَضٰى عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ
الْاُخْرٰۤى اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ۝٤٢ اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ شُفَعَآءَ ؕ قُلْ اَوَلَوْ
كَانُوْا لَا يَمْلِكُوْنَ شَيْـًٔا وَّلَا يَعْقِلُوْنَ ۝٤٣ قُلْ لِّلّٰهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيْعًا ؕ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ ثُمَّ اِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ۝٤٤

તુમ કેહ દો કે:મુજે તો (મેરે) અલ્લાહ તઆલા હી કાફી હેં,ભરોસા કરનેવાલે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) પર ભરોસા કિયા કરતે હેં ﴾૩૮﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો કે:એ મેરી કોમ ! તુમ અપને તરીકે પર અમલ કરો,યકીનન મેં (અપને તરીકે પર) અમલ કરતા હૂં,સો અનકરીબ તુમકો પતા ચલ જાએગા ﴾૩૯﴿ કે કિસ પર એસા અઝાબ આતા હે જો ઉસકો રૂસ્વા કર દેતા હે ઔર કિસ પર (મરને કે બાદ) હમેશા રેહનેવાલા અઝાબ ઉતરતા હે ﴾૪૦﴿ યકીનન હમને તુમ્હારે ઉપર લોગોંકે ફાઈદે કે લિયે એક સચ્ચી કિતાબ ઉતારી,સો જો શખ્સ (ઉસ) હિદાયત કે રાસ્તે પર આ જાએગા તો ઉસકા ફાઈદા ઉસી કો હોગા ઔર જો આદમી ગુમરાહી પસંદ કરતા હે તો વો ગુમરાહી સે અપના હી નુકસાન કરતા હે ઔર તુમ ઉનપર કોઈ ઝીમ્મેદાર નહીં હો ﴾૪૧﴿

અલ્લાહ તઆલા (તમામ) જાનોં (યા'ની રૂહોં) કો ઉનકે મરને કે વક્ત ખીંચ લેતે હેં ઔર જિન (જાનોં) કા અભી મરને કા વક્ત આયા નહીં હે ઉનકો ભી ઉનકી નીંદ કી હાલત (મેં ઉઠા લેતે હેં) ફિર જિન કે બારે મેં ઉસને મોત કા ફેસલા કર લિયા હે ઉનકો (અપને પાસ) રોક લેતે હેં ઔર દૂસરી રૂહોં કો એક મુકર્રરા (નક્કી) વક્ત તક ભેજ દેતે હેં, યકીનન ઈસમેં એસે લોગોં કે લિયે (બડી) નિશાનીયાં હેં જો ગોર વ ફિક્ર કરતે હેં ﴾૪૨﴿ ક્યા ઉન લોગોંને અલ્લાહ તઆલા કે સિવા (દુસરોં કો) સિફારિશ કરનેવાલે બના રખે હેં ? તુમ (ઉનકો એસા) કહો:ચાહે વો (અલ્લાહ તઆલા કે સિવા દુસરે મા'બૂદ) કિસી ચીઝ કા ઈખ્તિયાર ન રખતે હોં ઔર વો (કોઈ ચીઝ) સમજતે (ભી) ન હોં ફિર ભી (તુમ ઉનકો સિફારિશ કરનેવાલે માનોગે) ? ﴾૪૩﴿ (એ નબી !) તુમ કેહ દો:સિફારિશ તો સારી કી સારી અલ્લાહ તઆલા કે ઈખ્તિયાર (અધીકાર) મેં હે,ઉસી કે લિયે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત હે,ફિર ઉસી કી તરફ તુમ લોગ લોટાએ જાઓગે ﴾૪૪﴿

وَاِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَحْدَهُ اشْمَاَزَّتْ قُلُوْبُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ ۚ وَاِذَا ذُكِرَ الَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهٖٓ اِذَا هُمْ
يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿٤٥﴾ قُلِ اللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ عٰلِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيْ مَا
كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْ اَنَّ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا وَّمِثْلَهٗ مَعَهٗ لَافْتَدَوْا بِهٖ مِنْ سُوْٓءِ الْعَذَابِ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ وَبَدَا لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مَا لَمْ يَكُوْنُوْا يَحْتَسِبُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا كَسَبُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا
بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٤٨﴾ فَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ۡ ثُمَّ اِذَا خَوَّلْنٰهُ نِعْمَةً مِّنَّا ۙ قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰي عِلْمٍ ۭ بَلْ هِيَ
فِتْنَةٌ وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤٩﴾ قَدْ قَالَهَا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٥٠﴾

ઔર જબ સિર્ફ એક અલ્લાહ તઆલા કા નામ લિયા જાતા હે તો જો લોગ આખિરત પર ઈમાન નહીં રખતે ઉનકે દિલોં મેં નફરત (દિલ કા તંગ હો જાના– નાખૂશી) આ જાતી હે ઔર જબ ઉસકે સિવા દૂસરે (મા'બૂદોં) કા નામ લિયા જાતા હે તો વો લોગ ખૂશ હોને લગતે હેં ﴿૪૫﴾ (એ નબી !) તુમ દુઆ કરો[૧] :એ અલ્લાહ, આસમાનોં ઔર ઝમીન કે પેદા કરનેવાલે,છુપી હુઈ ઔર ખુલી હુઈ ચીઝ કે જાનનેવાલે ! આપ તો અપને બંદોં કે દરમિયાન મેં ફેસલા કરેંગે ઉસ ચીઝ મેં જિસ મેં વો બંદે (આપસ મેં) ઈખ્તિલાફ કર રહે હેં ﴿૪૬﴾ ઔર અગર ઝાલિમોં કે લિયે જો કુછ ભી ઝમીન મેં હે વો સબ કા સબ હોવે ઔર ઉસકે સાથ દુસરા ઈતના ઔર હો તો કયામત કે દિન કે બુરે અઝાબ સે બચને કે લિયે સબ કુછ ફિદયે (બદલે) મેં દેને લગેંગે (ફિર ભી કુબૂલ નહીં કિયા જાવેગા) ઔર ઉનકે લિયે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે વો બાત સામને આ જાએગી જિસકા વો લોગ ખ્યાલ (યા'ની ગુમાન) ભી નહીં રખતે થે ﴿૪૭﴾ ઔર જો (બુરે) કામ વો લોગ કમાતે થે ઉનકી બુરાઈયાં ઉનકે સામને ઝાહિર હો જાએંગી ઔર જિસ અઝાબ કા વો લોગ મઝાક ઉડાતે થે વહી ઉનકો (ચારોં તરફ સે) ઘેર લેગા ﴿૪૮﴾ સો જબ ઈન્સાન કો કોઈ તકલીફ પહોંચતી હે તો વો હમકો પુકારને લગતા હે,ફિર જબ હમ ઉસકો અપની તરફ સે કોઈ (ખાસ) નેઅમત અતા કરતે હેં તો વો (યૂં) કેહતા હે કે યે તો મુજકો સિર્ફ (મેરી) ઈલ્મી કાબિલિયત (યા'ની પ્લાનીંગ,હુનર) કી વજહ સે મિલા હે [૨];બલ્કે વો (નેઅમત કા મિલના) તો એક પરીક્ષા હે[૩];લેકિન ઉનમેં કે બહુત સારે લોગ જાનતે નહીં હેં ﴿૪૯﴾ પકકી બાત યે હે કે ઉનસે પેહલે કે લોગ ભી યે બાત કેહ ચૂકે હેં,સો જો વો કમાતે થે વો ઉનકો કુછ કામ નહીં આયા ﴿૫૦﴾

[૧]કાફિરોં કી સખ્ત દુશ્મની સે ગમગીન ન હોં;બલ્કે દુઆ કરો. [૨](દુસરા તર્જુમા) યે જો મુજકો મિલા હે ઈસકા મિલના તો મુજે પેહલે સે મા'લૂમ હી થા. [૩] યહાં ફિત્ને કા મતલબ યે હે કે જબ નેઅમત મિલતી હે તો અલ્લાહ તઆલા કો ભૂલ કર કુફ્ર કરને લગ જાતા હે યા અલ્લાહ તઆલા કો યાદ રખતા હે,ઔર નેઅમત પર શુક્ર કરતા હે.

فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا كَسَبُوْا ؕ وَالَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ هٰۤؤُلَآءِ سَيُصِيْبُهُمْ سَيِّاٰتُ مَا كَسَبُوْا ۙ وَمَا هُمْ
بِمُعْجِزِيْنَ ﴿۵۱﴾ اَوَلَمْ يَعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۲﴾ ع ۱۱
قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ؕ اِنَّهٗ
هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۳﴾ وَاَنِيْبُوْۤا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿۵۴﴾ وَاتَّبِعُوْۤا
اَحْسَنَ مَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿۵۵﴾ اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ
يّٰحَسْرَتٰى عَلٰى مَا فَرَّطْتُّ فِيْ جَنْۢبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السّٰخِرِيْنَ ﴿۵۶﴾

સો જો ઉન્હોંને કમાઈ કી થી ઉસકા વબાલ ઉન પર આ પડા ઔર ઉન લોગોં મેં સે જિન્હોંને ભી ઝુલ્મ કિયા[૧] ઉનકે કમાએ હુએ બુરે કામોં કા વબાલ ભી અનકરીબ ઉનપર આને હી વાલા હે ઔર વો લોગ (ભાગકર) થકાનેવાલે નહીં હેં ﴾૫૧﴿ ક્યા ઉનકો યે બાત મા'લૂમ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા જિસકે લિયે ભી ચાહતે હેં (ઉસકે લિયે) રોઝી ફેલા દેતે હેં ઔર (જિસકે લિયે ચાહતે હે ઉસકો) તંગ કરતે હેં,યકીનન ઈસમેં ઈમાન લાનેવાલી કોમ કે લિયે બડી નિશાનીયાં હેં ﴾૫૨﴿(એ નબી !) તુમ કેહ દો,એ મેરે વો બંદો ! જીન્હોંને અપની જાનોં પર ઝિયાદતીયાં (ઝુલ્મ)[૨] કી હેં,કે:તુમ અલ્લાહ તઆલા કી રહમત સે નાઉમ્મીદ મત હો,યકીનન અલ્લાહ તઆલા તમામ ગુનાહોં કો માફ કરનેવાલે હેં,યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) તો બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે,સબસે ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૫૩﴿ ઔર તુમ અપને રબકી તરફ ઈનાબત (યા'ની રુજૂઅ) કરો ઔર તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે ફરમાંબરદાર બન જાઓ ઈસસે પેહલે પેહલે કે તુમ પર અઝાબ આ પહોંચે,ફિર તુમ લોગોંકી મદદ નહીં કી જાએગી ﴾૫૪﴿ ઔર તુમ્હારે રબકી તરફ સે જો બેહતરીન બાતેં[૩] (યા'ની અહકામ) તુમ પર ઉતારી ગઈ હેં તુમ ઉસપર ચલો ઈસસે પેહલે કે તુમપર અચાનક અઝાબ આ જાવે ઔર તુમકો પતા ભી ન ચલે ﴾૫૫﴿ (ઔર) યે કે કોઈ નફસ (કયામત મેં યે બાત) કેહને લગે:હાય અફસોસ ! કે મેં અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કો પૂરા કરને મેં ઢીલ કરતા રહા ઔર મેં તો (અલ્લાહ તઆલા કે હુકમોં કી) મઝાક ઉડાનેવાલોં મેં હી શામિલ રહા ﴾૫૬﴿

---

[૧] هٰۤؤُلَآءِ કા ઈશારહ અરબ કે મુશરિકીન કી તરફ હે.

[૨] યાની ગુનાહ ઔર ખિયાનત કે ઝરીયે નફસ પર ઝુલ્મ.

[૩] પૂરા કુર્આન બેહતરીન બાતોં સે ભરા હુવા હે.

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰىنِیْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِیْنَ ﴿۵۷﴾ اَوْ تَقُوْلَ حِیْنَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِیْ كَرَّةً فَاَكُوْنَ مِنَ
الْمُحْسِنِیْنَ ﴿۵۸﴾ بَلٰى قَدْ جَآءَتْكَ اٰیٰتِیْ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۵۹﴾ وَیَوْمَ الْقِیٰمَةِ تَرَى
الَّذِیْنَ كَذَبُوْا عَلَى اللّٰهِ وُجُوْهُهُمْ مُّسْوَدَّةٌ ؕ اَلَیْسَ فِیْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِیْنَ ﴿۶۰﴾ وَیُنَجِّی اللّٰهُ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا
بِمَفَازَتِهِمْ ؗ لَا یَمَسُّهُمُ السُّوْٓءُ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ ﴿۶۱﴾ اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَیْءٍ ؗ وَّهُوَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ وَّكِیْلٌ ﴿۶۲﴾ لَهٗ مَقَالِیْدُ
ع السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَالَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِاٰیٰتِ اللّٰهِ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۶۳﴾
قُلْ اَفَغَیْرَ اللّٰهِ تَاْمُرُوْٓنِّیْٓ اَعْبُدُ اَیُّهَا الْجٰهِلُوْنَ ﴿۶۴﴾

યા (યે કે વો કહીં એસા) કેહને લગે કે:અગર અલ્લાહ તઆલા મુજે હિદાયત દેતે તો મેં ભી તકવાવાલોં મેં સે બન જાતા ﴾૫૭﴿ યા જબ અઝાબ કો (અપની) આંખોં સે દેખ લેવે તબ (એસા) કેહને લગે કે:અગર મુજકો (દુનિયા મેં એક મરતબા) જાને કા ફિર મોકા મિલે તો મેં નેકી કરનેવાલોં મેં સે હો જાઉં ﴾૫૮﴿(અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જવાબ મિલેગા:) ક્યૂં નહીં મેરે હુકમ તો તેરે પાસ પહોંચ ચૂકે થે,તુને તો ઈન (હુકમો) કો જૂઠ્લાયા થા ઔર તુને તો (મેરી આયતોં કે મુકાબલે મેં) તકબ્બુર કિયા થા ઔર તુ તો કુફ્ર કરનેવાલોં મેં સે થા ﴾૫૯﴿ ઔર કયામત કે દિન તુમ દેખોગે કે જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં જૂઠ બોલતે થે ઉનકે ચેહેરે કાલે પડ ગએ હોંગે,ક્યા જહન્નમ મેં તકબ્બુર કરનેવાલોં કા ઠીકાના નહીં હે ? ﴾૬૦﴿ ઔર તકવા કે પાબંદ લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા ઉનકી કામિયાબી કે સાથ (જહન્નમ સે) નજાત દેંગે[૧], (વહાં) ઉનકો (કિસી તરહ કી) કોઈ તકલીફ નહીં પહોંચેગી ઔર વો ગમગીન ભી નહીં હોંગે ﴾૬૧﴿ અલ્લાહ તઆલા તમામ ચીઝકે પેદા કરનેવાલે હેં ઔર વહી હર ચીઝ કી હિફાઝત કરનેવાલે હેં ﴾૬૨﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન કી ચાબિયાં[૨] ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે ઈખ્તિયાર મેં હેં ઔર જિન લોગોંને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઈન્કાર કિયા હે વહી લોગ નુકસાન ઉઠાનેવાલે હેં ﴾૬૩﴿ (એ નબી !) તુમ (ઉન સે) કેહ દો કે એ જાહિલો ! ક્યા અબ ભી તુમ મુજ સે યહી કેહતે હો કે મેં અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કી ઈબાદત કરું[૩]﴾૬૪﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) તકવા કે પાબંદ લોગોં કો (જહન્નમ સે) નજાત દેંગે, ફિર ઉનકો ઉનકી કામિયાબી કી જગા (જન્નત મેં) પહોંચા દેંગે.

[૨] ઈસ તરફ ઈશારા હે કે અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ મે જો ચાહે જેસા ચાહે કર સકતા હે.

[૩] (દુસરા તર્જુમા) (તવહીદ કા સુબૂત ઔર કુફ્ર કા ગલત હોના ઝાહિર હો જાને કે બાદ ભી) તુમ મુજકો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કી ઈબાદત કરને કે લિયે કેહતે હો.

وَلَقَدۡ اُوۡحِیَ اِلَیۡكَ وَاِلَی الَّذِیۡنَ مِنۡ قَبۡلِكَ ۚ لَئِنۡ اَشۡرَكۡتَ لَیَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُوۡنَنَّ مِنَ الۡخٰسِرِیۡنَ﴿۶۵﴾ بَلِ اللّٰهَ
فَاعۡبُدۡ وَكُنۡ مِّنَ الشّٰكِرِیۡنَ﴿۶۶﴾ وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدۡرِهٖ ٭ۖ وَالۡاَرۡضُ جَمِیۡعًا قَبۡضَتُهٗ یَوۡمَ الۡقِیٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ
مَطۡوِیّٰتٌۢ بِیَمِیۡنِهٖ ؕ سُبۡحٰنَهٗ وَتَعٰلٰی عَمَّا یُشۡرِكُوۡنَ﴿۶۷﴾ وَنُفِخَ فِی الصُّوۡرِ فَصَعِقَ مَنۡ فِی السَّمٰوٰتِ وَمَنۡ فِی الۡاَرۡضِ اِلَّا
مَنۡ شَآءَ اللّٰهُ ؕ ثُمَّ نُفِخَ فِیۡهِ اُخۡرٰی فَاِذَا هُمۡ قِیَامٌ یَّنۡظُرُوۡنَ﴿۶۸﴾ وَاَشۡرَقَتِ الۡاَرۡضُ بِنُوۡرِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الۡكِتٰبُ
وَجِایۡٓءَ بِالنَّبِیّٖنَ وَالشُّهَدَآءِ وَقُضِیَ بَیۡنَهُمۡ بِالۡحَقِّ وَهُمۡ لَا یُظۡلَمُوۡنَ﴿۶۹﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે (એ મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ !) તુમહારી તરફ઼ ઔર તુમસે પેહલે જીતને ભી (નબી) થે ઉનકી તરફ઼ (યહી) વહી કી ગઈ કે:અગર તુમને શિર્ક કિયા તો ઝરૂર તુમહારા અમલ બરબાદ હોગા ઔર તુમ ઝરૂર નુકસાન મેં પડ જાનેવાલોં મેં સે હોંગે ﴾૬૫﴿ બલ્કે અલ્લાહ તઆલા હી કી ઈબાદત તુમ કરો ઔર તુમ શુક્ર કરનેવાલોં મેં સે હો જાઓ ﴾૬૬﴿ ઔર ઉન લોગોંને અલ્લાહ તઆલા કી કદર નહીં પેહચાની જેસા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી કદર પેહચાનને કા હક થા [૧];હાલાંકિ ઝમીન સારી કી સારી ઉસકી એક મુઠ્ઠી મેં કયામત કે દિન હોગી ઔર આસમાન ઉસ કે દાહને હાથ મેં લીપટે હુએ હોંગે,ઉસકી ઝાત તો પાક હે ઔર જો ચીઝ વો લોગ શરીક કરતે હેં વો ઉસસે બહોત દૂર હે ﴾૬૭﴿ ઔર (જબ કયામત કે દિન) સૂર ફૂંકા જાએગા તો આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કોઈ ભી હે વો સબ બેહોશ પડ જાએંગે;મગર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ચાહે[૨] ફ઼િર દુસરી મરતબા ઉસકો ફૂંકા જાએગા તો વો લોગ ફ઼ૌરન ખડે હો કર (ચારોં તરફ઼) દેખને લગેંગે ﴾૬૮﴿ ઔર ઝમીન અપને રબકે નૂર સે ચમક ઉઠેગી ઔર (આ'માલ કે) દફ઼્તર (લાકર સામને) રખ દિયે જાએંગે ઔર નબિયોં કો ઔર (સબ) ગવાહોં કો (લા કર કે) હાઝિર કર દિયા જાએગા ઔર ઉનકે દરમિયાન ઈન્સાફ઼ સે ફ઼ેસલા કર દિયા જાએગા ઔર ઉન (લોગોં) પર ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા ﴾૬૯﴿

---

[૧] (દુસરા તર્જુમા) ઉન લોગોંને અલ્લાહ તઆલા કી (બડાઇ ઔર જલાલ) કા હક નહીં સમજા જીતને વો (બુઝુર્ગી ઔર બડાઈવાલે) હેં.

[૨] જિનકો અલ્લાહ તઆલા ચાહેંગે ઉનકો ઉસ વક્ત બેહોશી ઔર મોત ન આવેગી;યા'ની જબ સૂર ફૂંકા જાવેગા તો ઉસકે અસર સે હઝરત જીબ્રઈલ અલૈ.,હઝરત ઈસરાફ઼ીલ અલૈ.,હઝરત મિકાઈલ અલૈ.,હઝરત મલકુ-લ-મોત ઔર અર્શકે ઉઠાનેવાલે ફ઼રિશ્તોં કો ઉસ વક્ત મોત નહીં આવેગી,હાં ! બાદ મેં ઉનકો ભી મોત આ જાવેગી.

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُوْنَ۝۷۰
وَسِيْقَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِلٰى جَهَنَّمَ زُمَرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا فُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَآ اَلَمْ
يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتْلُوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ رَبِّكُمْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا ؕ قَالُوْا بَلٰى وَلٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ
الْعَذَابِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ۝۷۱ قِيْلَ ادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ۝۷۲ وَسِيْقَ
الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ
طِبْتُمْ فَادْخُلُوْهَا خٰلِدِيْنَ۝۷۳

ઔર હર શખ્સ કો ઉસકે અમલ કા પૂરા બદલા દે દિયા જાએગા ઔર વો (યાની અલ્લાહ તઆલા) વો લોગ જો કામ કરતે હેં ઉસકો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ﴾૭૦﴿

ઔર જિન લોગોંને કુફ્ર કિયા થા ઉનકો ટુકડિયોં કી શકલ મેં જહન્નમ કી તરફ હાંકા જાએગા;યહાં તક કે જબ વો ઉસ (જહન્નમ) કે પાસ પહોંચ જાએંગે તો ઉસ (જહન્નમ) કે દરવાઝે ખોલ દિયે જાએંગે ઔર ઉસ (જહન્નમ) કી હિફાઝત કરનેવાલે ઉનસે કહેંગે કે:કયા તુમ્હારે પાસ તુમ હી મેં સે હી પયગંબર નહીં આએ થે ? જો તુમકો તુમ્હારે રબકી આયતેં પઢ પઢકર સુનાતે થે ઔર વો તુમકો તુમ્હારે ઈસ દિન (કયામત) કા સામના કરને સે ડરાતે થે ? કાફિર લોગ કહેંગે:હાં ! (આએ થે) લેકિન અઝાબ કી બાત કાફિરોં પર પૂરી હો કરકે હી રહેગી ﴾૭૧﴿ ઉન (કાફિરોં) કો કહા જાએગા:જહન્નમ કે દરવાઝોં મેં હમેશા રેહને કે લિયે તુમ દાખિલ હો જાઓ,સો તકબ્બુર કરનેવાલે કા બહોત હી બૂરા ઠીકાના હે ﴾૭૨﴿ ઔર જો લોગ અપને રબસે ડરતે થે વો ભી જન્નત કી તરફ જમાઅતોં કી શકલ મેં લે જાયે જાએંગે;યહાંતક કે જબ વો ઉસ (જન્નત) પર પહોંચ જાએંગે ઔર ઉસ (જન્નત) કે દરવાઝે (પેહલે સે) ઉનકે લિયે ખોલે જા ચૂકે હોંગે [૧] ઔર ઉસ (જન્નત) કી હિફાઝત કરનેવાલે ઉનસે કહેંગે:તુમ પર સલામ હો,મઝે મેં રહો,સો ઈસ (જન્નત) મેં હમેશા રેહને કે લિયે દાખિલ હો જાઓ ﴾૭૩﴿

---

[૧] જન્નતીયોં કે ઈસ્તિકબાલ (સ્વાગત) મેં પેહલે સે દરવાઝે ખોલ દિયે જાએંગે.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ صَدَقَنَا وَعْدَهٗ وَاَوْرَثَنَا الْاَرْضَ نَتَبَوَّاُ مِنَ الْجَنَّةِ حَیْثُ نَشَآءُ ۚ فَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِیْنَ ﴿۷۴﴾
وَتَرَى الْمَلٰٓئِكَةَ حَآفِّیْنَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ یُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ ۚ وَقُضِیَ بَیْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِیْلَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعٰلَمِیْنَ ﴿۷۵﴾ ع ۵

ઔર વો (નેક લોગ) કહેંગે:ઉસ અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર હે જિસને અપના વા'દા હમસે સચ્ચા કરકે દિખાયા ઔર હમકો એસી ઝમીન કા વારિસ (યા'ની માલિક) બનાયા કે જન્નત મેં (રેહને કે લિયે) હમ જહાં ચાહેં ઠીકાના (યા'ની ઘર) બનાવેં [૧],સો (નેક) અમલ કરનેવાલોં કા યે બેહતરીન બદલા હે ﴿૭૪﴾ઔર (કયામત કે દિન) તુમ ફરિશ્તોં કો દેખોગે કે અર્શ કે ચારોં તરફ વો હલ્કા બાંધે હુએ (યા'ની ઘેરે હુએ) હોંગે,અપને રબકી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરતે હોંગે ઔર ઉનકે દરમિયાન ઈન્સાફ સે ફેસલા કર દિયા જાએગા ઔર કહા જાએગા કે:તમામ તા'રીફ તો અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે જો તમામ આલમોં કે રબ હેં ﴿૭૫﴾

[૧] ઘૂમને-ફિરને કે લિયે જહાં ચાહેં વહાં જા સકેંગે, ઉંચે દરજે મેં ભી જાને કી ઈજાઝત હોગી,જાન-પેહચાનવાલોં સે મિલને કે લિયે જાને કી ભી ઈજાઝત હોગી

સુરએ ગાફીર

યે સૂરત મક્કી હે, ઉસમેં પંચ્યાસી (૮૫) આયતેં હેં. સૂરએ ઝુમર કે બાદ ઔર સૂરએ ફુસ્સિલત સે પેહલે સાંઠ (૬૦) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

યહાં સે ''આલે હા મીમ'' કી આયતેં શુરૂ હોતી હેં, ઔર યે કુલ સાત હેં, હદીષ મેં આતા હે કેઃ જહન્નમ કે સાત દરવાઝે હેં, હર દરવાઝે પર સૂરએ હા મીમ અપને તિલાવત કરનેવાલે કો જહન્નમ કે અઝાબ સે બચાનેવાલી હોગી.

ઇસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ''ગાફિરૂઝ્ ઝમ્બ'' યઅની ગુનાહોં કો બખ્શનેવાલા હોના બયાન કિયા ગયા હે. ઉસકા એક નામ ''સૂરએ મુઅમિન'' ભી હે. ઉસમેં એક મર્દે મુઅમિન કા હક્ક કે એ'લાન કા વાકિઅહ બયાન કિયા ગયા હે.

એક નામ સૂરએ ''અત્તૌલ'' ભી હે. શુરૂ સૂરત મેં અલ્લાહ કો ''ઝિત્તૌલ'' યાની બડી કુદરતવાલા હોના બયાન કિયા ગયા હે.

ઉસકા એક નામ ''સૂરએ હા મીમ'' ભી હે, સૂરત કી પેહલી હી આયત ''હા મીમ'' હે.

આયતુલ કુર્સી ઔર હા મીમ તન્ઝીલ સૂરએ ગાફિર કી શુરૂ કી આયતોં કા અમલઃ હઝરત અબૂહુરૈરહ રદિ. સે રિવાયત હે કેઃ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા કેઃ જો શખ્સ સુબ્હ મેં સૂરએ મુઅમિન કી પેહલી તીન આયતેં ઔર આયતુલ કુર્સી પઢ લે વો ઉસ દિન શામ તક (હર બુરાઇ ઔર તકલીફ સે) મહફૂઝ રહેગા, ઔર જો શામ કો પઢ લે તો સુબ્હ તક (હર બુરાઇ ઔર તકલીફ સે) મહફૂઝ રહેગા.

(તિરમિઝીઃ ૨/૧૧૫, મસ્નૂન વઝાઇફઃ પે.૪૨)

જો શખ્સ ઇસ સૂરત કી આયત નં. ૪૪ ''وَاُفَوِّضُ اَمۡرِیۡۤ اِلَى اللّٰهِ'' પઢ લેગા તો રિવાયત મેં આતા હે કેઃ વો લોગોં કે મક્ર ઔર ફરેબ સે અમન મેં રહેગા. (فَوَقٰىهُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِ مَا مَكَرُوۡا)

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

حٰمٓ ① تَنۡزِیۡلُ الۡکِتٰبِ مِنَ اللّٰہِ الۡعَزِیۡزِ الۡعَلِیۡمِ ② غَافِرِ الذَّنۡۢبِ وَقَابِلِ التَّوۡبِ شَدِیۡدِ الۡعِقَابِ ۙ ذِی
الطَّوۡلِ ؕ لَاۤ اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ ؕ اِلَیۡہِ الۡمَصِیۡرُ ③ مَا یُجَادِلُ فِیۡۤ اٰیٰتِ اللّٰہِ اِلَّا الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا فَلَا یَغۡرُرۡکَ تَقَلُّبُہُمۡ فِی
الۡبِلَادِ ④ کَذَّبَتۡ قَبۡلَہُمۡ قَوۡمُ نُوۡحٍ وَّالۡاَحۡزَابُ مِنۡۢ بَعۡدِہِمۡ ۪ وَہَمَّتۡ کُلُّ اُمَّۃٍۭ بِرَسُوۡلِہِمۡ لِیَاۡخُذُوۡہُ وَجٰدَلُوۡا
بِالۡبَاطِلِ لِیُدۡحِضُوۡا بِہِ الۡحَقَّ فَاَخَذۡتُہُمۡ ۟ فَکَیۡفَ کَانَ عِقَابِ ⑤ وَکَذٰلِکَ حَقَّتۡ کَلِمَتُ رَبِّکَ عَلَی الَّذِیۡنَ
کَفَرُوۡۤا اَنَّہُمۡ اَصۡحٰبُ النَّارِ ⑥

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હય, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હંય.

حٰمٓ ﴿૧﴾ એક (ખાસ) કિતાબ (યાની કુર્આન) કા ઉતારા જાના અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હે, જો બડે ઝબરદસ્ત હેં, બહોત ઝિયાદહ જાનનેવાલે હેં. ﴿૨﴾ જો (અલ્લાહ) ગુનાહ કો માફ કરનેવાલે ઔર તૌબહ કો કબૂલ કરનેવાલે, સખ્ત સઝા દેનેવાલે, બડી તાકતવાલે હેં, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે, ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લોટ કર જાના હે. ﴿૩﴾ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કે બારે મેં કાફિર લોગ હી ઝગડા ખડા કરતે હેં, સો ઉન (કાફિરોં) કા (એક) શહેર સે (દૂસરે) શહેર ફિરના તુમકો ધોકે મેં ન ડાલે.[૧] ﴿૪﴾ ઉનસે પેહલે નૂહ (અલ.) કી કોમ ને ઔર ઉનકે બાદ કે (કિતને) ગિરોહોં (ફિર્કોં) ને (સચ્ચે દીન કો) ઝુટલાયા ઔર હર ઉમ્મત ને અપને નબી કે બારે મેં યે ઇરાદા કિયા કે વો ઉસ (નબી) કો પકડ લેવે (ઔર કત્લ કર દેવે) ઔર બાતિલ કા સહારા લે કર કે ઝગડે કિયે; તાકે ઉસકે ઝરિયે સચ્ચે દીન કો મિટા દેવેં[૨], સો મેં ને ઉન (કાફિરોં) કો પકડ લિયા, ફિર (દેખો કે) મેરી સઝા કૈસી રહી? ﴿૫﴾ ઔર ઇસી તરહ તુમ્હારે રબ કી બાત કાફિરોં પર પક્કી હો ચુકી હે કે યકીનન વો લોગ જહન્નમવાલે હેં. ﴿૬﴾

[૧] કે ઉન કાફિરોં કો કોઇ સઝા નહીં હોગી.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ડગમગા દેવે.

ٱلَّذِينَ يَحْمِلُونَ ٱلْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُۥ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِۦ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۖ رَبَّنَا
وَسِعْتَ كُلَّ شَىْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَٱغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا۟ وَٱتَّبَعُوا۟ سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ ٱلْجَحِيمِ ٧ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ
جَنَّٰتِ عَدْنٍ ٱلَّتِى وَعَدتَّهُمْ وَمَن صَلَحَ مِنْ ءَابَآئِهِمْ وَأَزْوَٰجِهِمْ وَذُرِّيَّٰتِهِمْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ٨ وَقِهِمُ
ع ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ وَمَن تَقِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُۥ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ٩

વો (ફરિશ્તે) જો અર્શ કો ઉઠાતે હેં ઔર જો (ફરિશ્તે) ઉસકે આપ પાસ હેં વો અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરતે હી રેહતે હેં, ઔર વો ઉસ (અપને રબ) પર (કામિલ) ઇમાન રખતે હેં, ઔર વો (ફરિશ્તે) ઇમાનવાલોં કે લિયે ઇસ્તિગફાર કરતે હેં (ઔર યૂં દુઆ કરતે હેં કે): અય હમારે રબ! આપકી રહમત ઔર આપકે ઇલ્મ મેં હર ચીઝ સમાઇ હુઇ હે, સો જિન લોગોં ને તૌબા કી ઔર આપકે રાસ્તે પર વો ચલે (અય અલ્લાહ!) આપ ઉનકો માફ કર દીજિયે ઔર આપ ઉનકો જહન્નમ કે અઝાબ સે બચા લીજિયે. ﴾૭﴿ (ઔર યે દુઆ કરતે હેં): અય હમારે રબ! ઔર આપ ઉનકો હમેશા રેહને કે બાગોં મેં દાખિલ કર દીજિયે જિનકા આપને ઉનસે વાદા કિયા હે ઔર ઉનકે બાપ દાદોં મેં સે ઔર ઉનકી બીવીયોં મેં સે ઔર ઉનકી અવલાદ મેં સે જો નેક હોં[૧] (ઉનકો ભી જન્નત મેં દાખિલ કર દીજિયે) યકીનન આપ તો બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડે હિકમતવાલે હેં. ﴾૮﴿ (અય અલ્લાહ!) આપ ઉનકો બુરાઇયોં (કી સઝા) સે બચા લીજીયે[૨] ઔર જિસ શખ્સ કો આપને ઉસ (મહશર કે) દિન તકલીફ સે બચા લિયા તો પક્કી બાત હે કે આપને ઉસ પર બડી મહેરબાની કી ઔર યહી બડી કામિયાબી હે[૩]. ﴾૯﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો ઇસ જન્નત કે લાઇક હોં.

[૨] યાની માફ કર દીજિયે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) આપ ઉનકો બુરાઇયોં (કી આદત) સે બચા લીજિયે ઔર જિસકો આપને ઇસ (દુનિયા કે) દિન મેં બુરાઇ સે બચા લિયા તો પક્કી બાત હે કે આપને ઉસ પર બડી મહેરબાની કી, ઔર યે બહોત બડી કામિયાબી હે. (યાની દુનિયા મેં જિસ પર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝ્લ હુવા ઔર બુરાઇયોં સે બચા લિયા ગયા ઉસીકો આખિરત મેં આ’લા દરજે કી કામિયાબી હાસિલ હોગી.)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِن مَّقْتِكُمْ أَنفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ١٠
قَالُوا رَبَّنَا أَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَىٰ خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ ١١ ذَٰلِكُم بِأَنَّهُ إِذَا
دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ ۖ وَإِن يُشْرَكْ بِهِ تُؤْمِنُوا ۚ فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ١٢ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ
لَكُم مِّنَ السَّمَاءِ رِزْقًا ۚ وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن يُنِيبُ ١٣ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ١٤
رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ١٥

યકીનન જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઉનકો પુકાર કર કે કહા જાએગાઃ (આજ) તુમ જિતના ગુસ્સા અપને (ખૂદ કે) બારે મેં કરતે હો ઉસસે ભી ઝિયાદહ ગુસ્સા (યાની નફરત) અલ્લાહ તઆલા કો (તુમસે) ઉસ વક્ત થા જબ તુમકો ઇમાન કી દા'વત દી જાતી થી તો તુમ લોગ કુફ્ર કરતે થે[૧]. 《૧૦》 કાફિર લોગ કહેંગેઃ એ હમારે રબ! તૂને હમકો દો મરતબા મૌત દી[૨] ઔર તૂને હમકો દો મરતબા ઝિંદગી દી, સો હમને અપને ગુનાહોં કા ઇકરાર કર લિયા તો કયા (જહન્નમ સે) નિકલને કા કોઇ રાસ્તા હે? 《૧૧》 યે (તુમ્હારી હાલત) ઇસ લિયે (હુઇ) હે કે જબ (સિર્ફ) અકેલે અલ્લાહ તઆલા કા નામ પુકારા જાતા થા તો તુમ કુફ્ર કરતે થે ઔર અગર ઉસકે સાથ કિસીકો શરીક ઠેહરાયા જાતા થા તો તુમ લોગ માન લેતે થે, સો ફેસ્લા તો અલ્લાહ તઆલા હી કા હે જિસકી શાન બહોત ઉંચી હે, જિસકી ઝાત બહોત બડી હે. 《૧૨》 વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જો તુમ લોગોં કો અપની (કુદરત કી) નિશાનિયાં દિખાતે હેં ઔર તુમ્હારે લિયે આસમાન સે રોઝી ઉતારતે હેં ઔર જો લોગ આજિઝી કરતે હેં વહી લોગ નસીહત હાસિલ કરતે હેં. 《૧૩》 સો તુમ ખાલિસ અલ્લાહ તઆલા કે વાસ્તે બંદગી કરતે હુવે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કો પુકારો અગરચે કાફિર લોગ કિતના હી બુરા માનેં[3]. 《૧૪》 (અલ્લાહ તઆલા) વહી ઉંચે દરજોંવાલે હેં, અર્શ કે માલિક હેં, અપને બંદોં મેં સે જિસ પર ચાહતે હેં અપને હુક્મ સે રૂહ (યાની વહી, રાઝ કી બાત) ઉતાર દેતે હેં; તાકે મુલાકાત કે દિન (યાની કયામત) સે વો ડરાવેં. 《૧૫》

[૧] યાની દુનિયા મેં ઇમાન કી દા'વત ન કબૂલ કરના યે અલ્લાહ તઆલા કે ગુસ્સે કા સબબ બના હુવા થા.
[૨] દો મૌતઃ ૧. પૈદાઇશ સે પેહલે ૨. દુનિયા કી ઝિંદગી કે ખાત્મે પર મૌત. દો ઝિંદગીઃ ૧. દુનિયા કી ઝિંદગી ૨. આખિરત કી ઝિંદગી.
[3] (દૂસરા તર્જુમા) ના ગવાર હો.

يَوْمَ هُمْ بٰرِزُوْنَ ۚ لَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ؕ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ؕ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ⑯ اَلْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ
نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ ؕ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ⑰ وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوْبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ
كٰظِمِيْنَ ؕ مَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ حَمِيْمٍ وَّلَا شَفِيْعٍ يُّطَاعُ ⑱ يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى الصُّدُوْرُ ⑲ وَاللّٰهُ يَقْضِيْ
بِالْحَقِّ ؕ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَقْضُوْنَ بِشَيْءٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ⑳ ع
اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ كَانُوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ

જિસ દિન વો લોગ ખૂલ કર કે સામને આ જાએંગે[૧] ઉનકી કોઇ ચીઝ અલ્લાહ તઆલા સે છુપી હુઇ નહીં હોગી (પૂછા જાએગા) આજ કિસકી હુકૂમત હે? (તો જવાબ દિયા જાએગા) સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી હુકૂમત હે જો અકેલે હેં, (સબ પર) ગાલિબ હેં. ﴾૧૬﴿ આજ કે દિન હર નફ્સ કો ઉસકી કમાઇ કા બદલા દિયા જાએગા, આજ (કિસી પર) ઝુલ્મ નહીં હોગા, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત જલ્દી હિસાબ લેનેવાલે હેં. ﴾૧૭﴿ ઔર આપ ઉનકો નઝદીક આનેવાલે (કયામત કે) દિન (કી મુસીબત) સે ડરાઓ જબ કે (લોગોં કે) દિલ (યાની કલેજે) ગલોં (યાની મુંહ) કો આ જાએંગે તો વો (ઉસકો) દબા રહે હોંગે (કે બાહિર ન નિકલ જાએ)[૨] ઝુલ્મ કરનેવાલોં કે લિયે કોઇ દોસ્ત નહીં હોગા ઔર કોઇ સિફારિશ કરનેવાલા નહીં હોગા કે જિસકી બાત માન લી જાએ. ﴾૧૮﴿ આંખોં કી ચોરી કો ઔર જો ચીઝ સીનોં ને છુપા રખી હે ઉસકો વો (અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં. ﴾૧૯﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા તો હક કા (યાની ઠીક) ફેસ્લા કરતે હેં ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા જિનકો યે લોગ પુકારતે હેં વો કિસી ચીઝ કા ફેસ્લા નહીં કર સકતે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ સુનતે હેં, બહોત ઝિયાદહ દેખતે હેં. ﴾૨૦﴿ કયા વો લોગ ઝમીન મેં ચલતે ફિરતે નહીં કે વો દેખ લેતે કે જો (કાફિર) લોગ ઉનસે પેહલે થે ઉનકા અંજામ કૈસા હુવા?

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ (કયામત કે) દિન વો નિકલ કર સામને ખડે હો જાએંગે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જબ કે લોગોં કે દિલ (કલેજે) ઘુટ કર ગલોં (મુંહ) કો આ જાએંગે.

كَانُوْا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّاٰثَارًا فِي الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ ؕ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ وَّاقٍ ﴿٢١﴾ ذٰلِكَ
بِاَنَّهُمْ كَانَتْ تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَكَفَرُوْا فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ قَوِيٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا
مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿٢٣﴾ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَقَارُوْنَ فَقَالُوْا سٰحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ
عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوْٓا اَبْنَآءَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ وَاسْتَحْيُوْا نِسَآءَهُمْ ؕ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ
فِرْعَوْنُ ذَرُوْنِيْٓ اَقْتُلْ مُوْسٰى وَلْيَدْعُ رَبَّهٗ ۚ اِنِّيْٓ اَخَافُ اَنْ يُّبَدِّلَ دِيْنَكُمْ اَوْ اَنْ يُّظْهِرَ فِي الْاَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾

વો લોગ તાકત કે એ'તેબાર સે ઔર ઝમીન મેં છોડી હુઇ (ઇમારત, બાગોં) કી યાદગારોં કે એ'તેબાર સે ઇન (અરબ કે મુશ્રિકોં) સે ઝિયાદહ મઝબૂત થે, સો અલ્લાહ તઆલા ને ઉન લોગોં કો ઉનકે ગુનાહોં કી સઝા મેં પકડ લિયા ઔર ઉન લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા (કે અઝાબ) સે કોઇ બચાનેવાલા નહીં થા. ﴾૨૧﴿ યે ઇસ વાસ્તે કે ઉનકે પાસ ઉનકે પયગમ્બર ખુલી ખુલી દલીલેં લે કર આતે થે, ફિર ઉન્હોંને ઇન્કાર કિયા, સો અલ્લાહ ને ઉનકો પકડ લિયા, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડી તાકતવાલે હેં, સખ્ત સઝાવાલે હેં. ﴾૨૨﴿ ઔર પક્કી બાત હે કે હમને મૂસા (અલ.) કો અપની નિશાનિયાં ઔર ખુલી દલીલ લે કર ફિરઔન ઔર હામાન ઔર કારૂન કી તરફ ભેજા, તો વો સબ લોગ કેહને લગે: (કે યે) જાદૂગર હે (ઔર) બડા જૂઠા હે[૧]. ﴾૨૩﴿ ﴾૨૪﴿ સો જબ વો (મૂસા અલ.) ઉનકે પાસ હમારી તરફ સે (આઇ હુઇ) સચ્ચી બાત લે કર આએ તો વો લોગ કેહને લગે કે: જો લોગ ઉન (મૂસા અલ.) કે સાથ ઇમાન લાએ ઉનકે બેટોં કો તુમ માર ડાલા[૨] ઔર ઉનકી ઔરતોં કો ઝિંદા છોડ દો ઔર કાફિરોં કી તદબીર તો નાકામ હી રહી[૩]. ﴾૨૫﴿ ઔર ફિરઔન ને (અપને દરબારિયોં સે) કહા: મુજે છોડ દો[૪] કે મેં મૂસા (અલ.) કો કત્લ કર દૂં ઔર ઉસકો ચાહિયે કે અપને રબ કો (મદદ કે લિયે) પુકારે, મુજે યે ડર હે કે વો તુમ્હારે દીન કો બદલ ડાલેગા યા ઝમીન મેં ફસાદ ફેલાએગા. ﴾૨૬﴿

[૧] સચ્ચે લોગોં કે ખિલાફ ગલત પરોપેગન્ડા કરના રાજકારણવાલે લોગોં કી પુરાની આદત હે.

[૨] અવલાદ કે કત્લ કા ઇન્સાન કો ઝિયાદહ ગમ હોતા હે, અવલાદ કો કત્લ કરને સે નસલ નહીં ફેલતી, ઇન્સાન કમઝોર હો જાતા હે, ઔર યે બતાયા ગયા કે અવલાદ કા કત્લ ઇમાન કે સબબ સે હે; તાકે લોગ ઇમાન સે દૂર રહે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) કાફિરોં કા દાવ ગલતી હી મેં રહા.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) મુજે મોકા દો.

ع وَقَالَ مُوْسٰٓى اِنِّيْ عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَّا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾
وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ ۖ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ اِيْمَانَهٗٓ اَتَقْتُلُوْنَ رَجُلًا اَنْ يَّقُوْلَ رَبِّيَ اللّٰهُ وَقَدْ جَآءَكُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ مِنْ رَّبِّكُمْ ؕ وَاِنْ يَّكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهٗ ۚ وَاِنْ يَّكُ صَادِقًا يُّصِبْكُمْ بَعْضُ الَّذِيْ يَعِدُكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يَهْدِيْ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾ يٰقَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظٰهِرِيْنَ فِي الْاَرْضِ ۫ فَمَنْ يَّنْصُرُنَا مِنْۢ بَاْسِ اللّٰهِ اِنْ
جَآءَنَا ؕ قَالَ فِرْعَوْنُ مَآ اُرِيْكُمْ اِلَّا مَآ اَرٰى وَمَآ اَهْدِيْكُمْ اِلَّا سَبِيْلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾ وَقَالَ الَّذِيْٓ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اِنِّيْٓ
اَخَافُ عَلَيْكُمْ مِّثْلَ يَوْمِ الْاَحْزَابِ ﴿٣٠﴾

ઔર મૂસા (અલ.) ને કહા કેઃ યકીનન મેં અપને રબ ઔર તુમ્હારે રબ સે હર તકબ્બુર કરનેવાલે સે -જો હિસાબ કે દિન પર ઈમાન ન રખતા હો- પનાહ લે ચુકા હૂં. ﴾૨૭﴿

ઔર ફિરઔન કે ખાનદાન કા એક આદમી જો ઈમાન લા ચુકા થા (ઔર અબ તક) અપને ઈમાન કો વો છુપા રહા થા (યે મશ્વરહ સુન કર) વો કેહને લગાઃ કયા તુમ એક ઐસે આદમી કો કત્લ કરતે હો જો યૂં કેહતા હો કે મેરે રબ અલ્લાહ તઆલા હેં; હાલાંકે વો તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ખૂલી હુઇ નિશાનિયાં લે આયા હે, ઔર અગર વો જૂઠા હે તો ઉસકે જૂઠ કા વબાલ ઉસી પર પડેગા, ઔર અગર વો સચ્ચા હે તો જિસ ચીઝ સે વો તુમકો ડરા રહા હે[૧] ઉસમેં સે કોઇ ન કોઇ હિસ્સા તુમ પર પડ કર રહેગા[૨], જો આદમી હદ સે આગે બઢનેવાલા હો, બડા જૂઠા હો યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઐસે કો હિદાયત નહીં દેતે. ﴾૨૮﴿ એ મેરી કોમ! આજ તુમ્હારા રાજ હે કે (તુમ ઇસ) મુલ્ક મેં ગાલિબ હો, સો અલ્લાહ તઆલા કે અઝાબ સે (બચને મેં) કોન હમારી મદદ કરેગા? અગર વો (અલ્લાહ તઆલા કા અઝાબ) હમારે પાસ આ જાએ, ફિરઔન કેહને લગાઃ મેં તુમકો વહી રાય દેતા હૂં જિસકો મેં (ખૂદ સહીહ) સમઝતા હૂં, ઔર જિસમેં ભલાઇ હો વહી રાસ્તા મેં તુમકો બતલાતા હૂં. ﴾૨૯﴿ ઔર જો શખ્સ ઈમાન લા ચુકા થા ઉસને કહાઃ અય મેરી કોમ! યકીનન મેં (તુમ્હારે બારે મેં) ડરતા હૂં કે તુમ પર દૂસરી કોમોં કી તરહ બુરા દિન આ જાએ. ﴾૩૦﴿

---

[૧] મુરાદ અઝાબ કી પેશેનગોઇ હે.
[૨] કુછ હઝરાત ને '**بَعْض**' સે દુનિયાવી અઝાબ મુરાદ લિયા હે, યા '**بَعْض**' તલત્તુફ ઔર નરમી કો બતલા રહા હે; તાકે સુનનેવાલે વહશતઝદા ન હો જાએ, જબકે કુછ હઝરાત ને '**بَعْض**' કો 'કુલ' કે મા'ના મેં લિયા હે.

مِثْلَ دَاْبِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ وَالَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ؕ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ﴿۳۱﴾ وَيٰقَوْمِ اِنِّيْٓ اَخَافُ
عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿۳۲﴾ يَوْمَ تُوَلُّوْنَ مُدْبِرِيْنَ ۚ مَا لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ عَاصِمٍ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿۳۳﴾
وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوْسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا زِلْتُمْ فِيْ شَكٍّ مِّمَّا جَآءَكُمْ بِهٖ ؕ حَتّٰٓى اِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ
مِنْۢ بَعْدِهٖ رَسُوْلًا ؕ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُّرْتَابُ ﴿۳۴﴾ الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِ اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ
اَتٰىهُمْ ؕ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿۳۵﴾

નૂહ કી કોમ ઔર કોમે આદ ઔર કોમે ષમૂદ ઔર જો લોગ ઉનકે બાદ થે ઉનકે જૈસી હાલત (તુમ્હારી ન હો જાએ) ઔર અલ્લાહ તઆલા બંદોં પર (કિસી તરહ) ઝુલ્મ કરના નહીં ચાહતે. ﴾૩૧﴿ એ મેરી કોમ! મેં તુમ્હારે બારે મેં ડરતા હૂં ઐસે દિન સે જિસમેં ચીખ પુકાર મચી હુઇ હોગી. ﴾૩૨﴿ જિસ દિન તુમ (હિસાબ કે મૈદાન સે) પીઠ ફિરા કર કે (જહન્નમ કી તરફ) ભાગોગે (તો ઉસ વક્ત) અલ્લાહ તઆલા (કે અઝાબ) સે તુમકો કોઇ બચાનેવાલા નહીં હોગા[૧], ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કર દેવેં તો ઉસકો કોઇ હિદાયત દેનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૩૩﴿ ઔર ઉસસે પેહલે તુમ્હારે પાસ યૂસુફ (અલ. તૌહીદ કી) ખૂલી હુઇ દલીલેં લે કર આ ચુકે થે, સો જો બાત વો (યૂસુફ અલ.) તુમ્હારે પાસ લે કર કે આએ થે તુમ ઉસકે બારે મેં હમેશા (બરાબર) શક હી કરતે રહે, યહાં તક કે જબ ઉન (યૂસુફ અલ.) કી વફાત હો ગઇ તો તુમ (ઐસા) કેહને લગે કેઃ (અબ) અલ્લાહ તઆલા ઉન (યૂસુફ અલ.) કે બાદ હરગિઝ કોઇ રસૂલ નહીં ભેજેંગે, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા હર ઐસે આદમી કો જો હદ સે આગે બઢનેવાલા (યની બેબાક) શક મેં પડા રેહનેવાલા હો ઉસકો ગુમરાહી (યાની ગલતી) મેં ડાલે રખતે હેં. ﴾૩૪﴿ જો લોગ અપને પાસ કિસી દલીલ કે આએ બગૈર અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં મેં ઝઘડે નિકાલા કરતે હેં યે બાત અલ્લાહ તઆલા કે યહાં ઔર ઇમાનવાલોં કે નઝદીક બડી નફરત કી હે, ઇસી તરીકે સે અલ્લાહ તઆલા હર તકબ્બુર કરનેવાલે, બડી શરારત કરનેવાલે કે દિલ પર મોહર લગા દેતે હેં. ﴾૩૫﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ દિન તુમ પીઠ ફિરા કર (ઇસ તરહ) ભાગોગે કે કોઇ ભી તુમકો અલ્લાહ તઆલા સે બચાનેવાલા નહીં હોગા. (યાની ઇસમેં કયામત કે દિન ભાગના ભી મુરાદ હો સકતા હે કે મેદાને કયામત સે નિકલ કર ભાગે અગરચે વો નહીં હો સકેગા, ઇસી તરહ દુનિયા મેં જબ અઝાબ આવે ઉસ વક્ત કા ભાગના ભી મુરાદ હો સકતા હે, ઝાહિર હે કે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે આનેવાલે અઝાબ કે વક્ત કોઇ બચાનેવાલા નહીં હો સકતા.)

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يٰهَامٰنُ ابْنِ لِيْ صَرْحًا لَّعَلِّيْٓ اَبْلُغُ الْاَسْبَابَ ۝٣٦ اَسْبَابَ السَّمٰوٰتِ فَاَطَّلِعَ اِلٰٓى اِلٰهِ مُوْسٰى وَاِنِّيْ لَاَظُنُّهٗ

ع كَاذِبًا ؕ وَكَذٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيْلِ ؕ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِيْ تَبَابٍ ۝٣٧

وَقَالَ الَّذِيْٓ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوْنِ اَهْدِكُمْ سَبِيْلَ الرَّشَادِ ۝٣٨ يٰقَوْمِ اِنَّمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ ۫ وَّاِنَّ
الْاٰخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۝٣٩ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزٰٓى اِلَّا مِثْلَهَا ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُوْنَ فِيْهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝٤٠

ઔર ફિરઔન ને કહાઃ એ હામાન! તૂ મેરે લિયે એક ઉંચી ઇમારત બના; તાકે મેં રાસ્તોં તક પહોંચ જાઉં. ﴾૩૬﴿ (યાની) આસમાનોં કે રાસ્તોં પર (પહોંચ જાઉં)[૧] સો મેં મૂસા કે મા'બૂદ કો[૨] જાંક કર દેખૂં ઔર મેં તો યકીની તૌર પર ઉન (મૂસા અલ.) કો જુઠા હી ખ્યાલ કરતા હૂં, ઇસી તરહ ફિરઔન કો ઉસકે બુરે આ'માલ ઉસકી નઝર મેં ખૂબસૂરત કર કે દિખાએ ગયે, ઔર ઉસકો સીધે રાસ્તે સે રોક દિયા ગયા થા[૩] ઔર ફિરઔન ને જો ભી ચાલ ચલી વો તબાહ વ બરબાદ હો ગઇ. ﴾૩૭﴿

ઔર જો શખ્સ ઇમાન લે આયા થા ઉસને કહાઃ એ મેરી કોમ! તુમ મેરી બાત માન લો, મેં તુમકો નેકી કે રાસ્તે પર લે જાઉંગા.[૪] ﴾૩૮﴿ એ મેરી કોમ! યકીનન યે દુનિયા કી ઝિંદગી તો થોડા સા મઝા ઉડા લેના હે, ઔર યકીનન આખિરત વો જમ કર (યાની હમેશા) રેહને કા ઘર હે. ﴾૩૯﴿ જિસ શખ્સ ને ભી બુરા કામ કિયા તો ઉસકો સિર્ફ ઉસ (કી બુરાઇ) કે બરાબર સઝા દી જાએગી, ઔર જિસને ભી નેક અમલ કિયા ચાહે વો મર્દ હો યા ઔરત હો ઔર વો ઇમાનવાલા હે તો વો લોગ જન્નત મેં દાખિલ હોંગે ઔર વહાં ઉનકો બેહિસાબ રિઝ્ક દિયા જાએગા. ﴾૪૦﴿

---

[૧] ફિરઔન સમજતા થા કે ઐસી ઉંચી ઇમારત બન હી નહીં સકતી કે ઉસકે ઝરિયે આસમાન પર પહોંચ જાએ. યે તો અવામ કી તવજ્જુહ દૂસરી તરફ કરને કે લિયે યે બાત કહી. સિયાસત કે લોગ અવામ કો બેવકૂફ બના કર કામ ચલાતે હૈં, બુનિયાદી મસાઇલ સે તવજ્જુહ હટાને કે લિયે કોઇ નયા મસ્અલા યા હાદષા ખડા કર દેતે હૈં.

[૨] યે તન્ઝિયા જુમ્લા હે; ઇસ લિયે કે વો તો ખૂદ કો ખુદા માનતા થા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) વો સીધે રાસ્તે સે રૂક ગયા થા.

[૪] કામિલ મોમિન કી ઇત્તિબાઅ્ ભી ઇન્સાન કો નેકી કે રાસ્તે પર ચલાતી હે.

النصف
وَيٰقَوْمِ مَا لِيْٓ اَدْعُوْكُمْ اِلَى النَّجٰوةِ وَتَدْعُوْنَنِيْٓ اِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾ تَدْعُوْنَنِيْ لِاَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَاُشْرِكَ بِهٖ مَا لَيْسَ لِيْ بِهٖ
عِلْمٌ ۡ وَّاَنَا اَدْعُوْكُمْ اِلَى الْعَزِيْزِ الْغَفَّارِ ﴿٤٢﴾ لَا جَرَمَ اَنَّمَا تَدْعُوْنَنِيْٓ اِلَيْهِ لَيْسَ لَهٗ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْاٰخِرَةِ
وَاَنَّ مَرَدَّنَآ اِلَى اللّٰهِ وَاَنَّ الْمُسْرِفِيْنَ هُمْ اَصْحٰبُ النَّارِ ﴿٤٣﴾ فَسَتَذْكُرُوْنَ مَآ اَقُوْلُ لَكُمْ ؕ وَاُفَوِّضُ اَمْرِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ بَصِيْرٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقٰىهُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِ مَا مَكَرُوْا وَحَاقَ بِاٰلِ فِرْعَوْنَ سُوْٓءُ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

ઔર એ મેરી કોમ! યે કયા બાત હે કે મેં તો તુમકો નજાત (કે રાસ્તે) કી તરફ બુલાતા હૂં ઔર તુમ મુજે આગ કી તરફ બુલાતે હો. ﴾૪૧﴿ તુમ તો મુજે ઇસ બાત કી તરફ બુલાતે હો કે મેં અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કુફ્ર કરૂં ઔર મેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સાથ ઐસી ચીઝ કો શરીક કરૂં જિસકે બારે મેં મુજે કોઇ ઇલ્મ (યાની ખબર) નહીં હે ઔર મેં તો તુમકો બડે ઝબરદસ્ત, બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ બુલાતા હૂં. ﴾૪૨﴿ યકીની બાત તો યે હે કે જિનકી ઇબાદત કી તરફ તુમ મુજે બુલાતે હો વો ખુદ અપની તરફ બુલાને કી સલાહિય્યત ન દુનિયા મેં રખતા હે ઔર ન આખિરત મેં[૧], ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ હમારા ફિર કર જાના હે ઔર યકીનન હદ સે આગે બઢનેવાલે હી આગ મેં પડનેવાલે હેં. ﴾૪૩﴿ ગર્ઝ જો બાત મેં તુમકો કેહ રહા હૂં વો તુમ (આગે ચલ કર) જલ્દી હી યાદ કરોગે ઔર મેં તો અપના કામ અલ્લાહ તઆલા કો સોંપતા હૂં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બંદો કો પૂરા પૂરા દેખતે હેં. ﴾૪૪﴿ નતીજા યે હુવા કે જો બુરે બુરે મન્સૂબે (પ્લાન) ઉન્હોંને બનાએ થે અલ્લાહ તઆલા ને ઉનસે ઉસકો બચા લિયા[૨] ઔર ફિરઔનવાલોં કો બુરે અઝાબ ને આ કર ઘેર લિયા. ﴾૪૫﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) દુનિયા ઔર આખિરત મેં (કિસી ભી હાજત કે લિયે) પુકારે જાને કે લાઇક હી નહીં હે.
[૨] 'ફવકાહુ' મેં ઝમીર કા મરજઅ્ હઝરત મૂસા અલ. ભી હો સકતે હેં, ફિરઔન કે સામને અલ્લાહ તઆલા ને હઝરત મૂસા અલ. ઔર ઉનકે મોમિન સાથિયોં કો કામિયાબ કિયા, ઔર ફિરઔનિયોં કી તમામ સાઝિશેં નાકામ હુઇ. કુછ હઝરાત ને મરજઅ્ ઉસી મર્દે મોમિન કો કરાર દિયા હે જો હઝરત મૂસા અલ. કે પક્કે ખૈરખ્વાહ ષાબિત હુવે ઔર કોમે ફિરઔન કો અલલ એ'લાન તૌહીદ કી દા'વત દે રહે થે, ઉનકો ભી અલ્લાહ તઆલા ને ગર્ક સે ઔર ફિરઔનિયોં કી સાઝિશ સે નજાત દી, યે રિશ્તે મેં ફિરઔન કે ચચાઝાદ ભાઇ થે; લેકિન ઇમાન કી સઆદત નસીબ હુઇ. શાયદ યહી વો આદમી હે જિસને કિબ્તી કે કત્લ કે વાકિઅહ કે મોકે પર જબ ફિરઔન કે દરબાર મેં મૂસા અલ. સે કિસાસ કી બાત ચલ રહી થી તબ દોડ કર આએ, ઔર હઝરત મૂસા અલ. કો ઉસકી ખબર દી, ઔર મિસ્ર સે રવાના હોને કા મશ્વરહ દિયા. હર દૌર મેં અહલે હક કો કુછ ન કુછ મુખ્લિસ, બાવફા ખૈરખ્વાહ મિલ હી જાતે હેં, યે અલ્લાહ તઆલા કી એક બડી નેઅમત હે.

اَلنَّارُ يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَّعَشِيًّا ۚ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ ۫ اَدْخِلُوْٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ وَاِذْ
يَتَحَآجُّوْنَ فِي النَّارِ فَيَقُوْلُ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُّغْنُوْنَ عَنَّا نَصِيْبًا مِّنَ
النَّارِ ﴿٤٧﴾ قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُلٌّ فِيْهَآ ۙ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ
جَهَنَّمَ ادْعُوْا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾ قَالُوْٓا اَوَلَمْ تَكُ تَاْتِيْكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۭ قَالُوْا بَلٰى ۭ
قَالُوْا فَادْعُوْا ۚ وَمَا دُعٰٓؤُا الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿٥٠﴾

(યાની) આગ હે જિસકે સામને સુબ્હ શામ વો (ફિરઔની લોગ) લાએ જાતે હૈં ઔર જિસ દિન કયામત કાઇમ હોગી ઉસ દિન (હુક્મ હોગા કે) તુમ ફિરઔનિયોં કો સખ્ત અઝાબ મેં દાખિલ કર દો. ﴾૪૬﴿ ઔર જબ વો લોગ આપસ મેં એક દૂસરે સે આગ મેં ઝઘડ રહે હોંગે તો (દુનિયા મેં) જો કમઝોર લોગ થે વો (દુનિયા મેં) બડે બને હુવે લોગોં સે કહેંગે; હમ તો યકીનન તુમ્હારે (કેહને કે મુતાબિક દુનિયા મેં તુમ્હારે) પીછે ચલનેવાલે લોગ થે તો કયા આગ કા કુછ હિસ્સા હમારે બદલે તુમ ખૂદ લે લોગે?[૧] ﴾૪૭﴿ જો લોગ (દુનિયા મેં) બડે બને હુવે થે વો કહેંગે: હમ સબ ઉસ (આગ) મેં પડે હુવે હૈં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા (અપને) બંદોં કે દરમિયાન (જો ફેસ્લા કરના થા વો) કર ચુકે હૈં. ﴾૪૮﴿ ઔર જો લોગ આગ મેં પડે હુવે હોંગે વો જહન્નમ કે નિગરાનોં[૨] સે કહેંગે કે: તુમ અપને રબ સે દુઆ કરો કે કિસી દિન તો હમારે ઉપર સે થોડા સા અઝાબ હલ્કા કર દેવે. ﴾૪૯﴿ વો (જહન્નમ કે નિગરાન ફરિશ્તે) કહેંગે: કયા તુમ્હારે પાસ તુમ્હારે પયગમ્બર ખુલી હુઇ નિશાનિયાં લે કર આએ નહીં થે? તો વો (જહન્નમી) લોગ કહેંગે કે: હાં (આએ તો થે) તો વો (જહન્નમ કે હિફાઝત કરનેવાલે ફરિશ્તે) કહેંગે: તો તુમ હી લોગ દુઆ કર લો ઔર કાફિરોં કી દુઆ તો બેકાર હી જાનેવાલી હે[૩]. ﴾૫૦﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમસે ઉઠા લોગે. (તીસરા તર્જુમા) હમસે હટા સકતે હો.

[૨] નિગરાની કરનેવાલે ફરિશ્તોં; યાની જહન્નમ કે દારોગે 'માલિક' ઔર ઉસકે સાથી.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) કાફિરોં કી દુઆ કા (આખિરત મેં) કોઇ ભી અષર હોનેવાલા હી નહીં હે.

إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾ يَوْمَ لَا يَنفَعُ الظَّالِمِينَ
مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾
هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ
وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ ۙ إِن فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُم بِبَالِغِيهِ ۚ
فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۖ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾ لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

યકીનન હમ અપને રસૂલોં કી ઔર ઇમાનવાલોં કી દુનિયા કી ઝિંદગી મેં મદદ કરતે હી હેં ઔર જિસ (કયામત કે) દિન ગવાહી દેનેવાલે ખડે હોંગે ઉસ દિન ભી (મદદ કરેંગે). ﴾૫૧﴿ જિસ દિન ઝાલિમોં કો ઉનકે બહાને કોઇ ફાયદા નહીં દેંગે ઔર ઉનકે લિયે તો લઅનત હોગી ઔર ઉન (કે રેહને) કે લિયે બહોત બુરા ઘર હોગા. ﴾૫૨﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મૂસા (અલ.) કો હિદાયત (નામા યાની તૌરાત) અતા કી[૧] ઔર હમને બની ઇસ્રાઇલ કો (ઐસી કિતાબ) કા વારિષ બનાયા, જો અક્લવાલોં કે લિયે હિદાયત ઔર નસીહત થી. ﴾૫૩﴿ ﴾૫૪﴿ સો (અય નબી!) તુમ સબ્ર કરો, યકીનન (રસૂલોં કો મદદ કરને કા) અલ્લાહ તઆલા કા વાદા સચ્ચા હે ઔર અપને ગુનાહ પર માફી માંગતે રહો ઔર અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ શામ ઔર સુબ્હ તસ્બીહ કરતે રહો. ﴾૫૫﴿ યકીનન જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કે બારે મેં ઝઘડે નિકાલા કરતે હેં જબ કે ઉનકે પાસ (ઉનકે શિર્ક કે દાવે કી) કોઇ ભી દલીલ પહોંચી નહીં હે, ઉનકે દિલોં મેં તો સિર્ફ બડા બનને કી એક ચાહત હે, જિસ (ચાહત) તક વો કભી પહોંચનેવાલે નહીં હેં, સો આપ (ઉનકે શિર્ક કે બારે મેં) અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ માંગો, યકીનન વહી (અલ્લાહ તઆલા) બડે સુનનેવાલે, બડે દેખનેવાલે હેં. ﴾૫૬﴿ અલબત્તા આસમાનોં ઔર ઝમીન કા બનાના લોગોં કો (દોબારા) બનાને સે ઝિયાદહ બડા કામ હે[૨]; લેકિન બહોત સારે લોગ જાનતે નહીં હેં. ﴾૫૭﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) સહીહ રાસ્તે કી સમજ અતા કી.

[૨] જબ વો બડા કામ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે કોઇ મુશ્કિલ નહીં તો ઇન્સાન કા પૈદા કરના કૈસે મુશ્કિલ હોગા?

وَمَا يَسْتَوِى الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۙ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَلَا الْمُسِيْٓءُ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۵۸﴾ اِنَّ
السَّاعَةَ لَاٰتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيْهَا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۹﴾ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُوْنِيْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
ع يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِيْ سَيَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ دٰخِرِيْنَ ﴿۶۰﴾

اَللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوْا فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿۶۱﴾ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۘ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿۶۲﴾ كَذٰلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِيْنَ
كَانُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ ﴿۶۳﴾

ઔર અંધા ઔર દેખનેવાલા દોનોં બરાબર નહીં હો સકતે, ઔર ન જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઔર બુરા કામ કરનેવાલા (યાની દોનોં બરાબર નહીં હો સકતે) તુમ લોગ બહોત કમ ધ્યાન દેતે હો. ﴾૫૮﴿ યકીનન કયામત તો આને હી વાલી હે, ઉસમેં (કિસી તરીકે કા ભી) કોઇ શક નહીં હે; લેકિન બહોત સારે લોગ માનતે નહીં હેં. ﴾૫૯﴿ ઔર તુમ્હારે રબ ને કહા કે: તુમ મુઝકો પુકારો, મેં તુમ્હારી દુઆ કો કબૂલ કરૂંગા, યકીની બાત હે કે જો લોગ મેરી ઇબાદત[૧] સે તકબ્બુર કરતે હેં[૨] વો લોગ જલ્દી હી જહન્નમ મેં ઝલીલ હો કર દાખિલ હોંગે. ﴾૬૦﴿

અલ્લાહ તઆલા વો હે જિસને તુમ્હારે વાસ્તે રાત બનાઇ હે; તાકે તુમ લોગ ઉસમેં સુકૂન હાસિલ કરો ઔર દિન દેખને કે લિયે (યા દિખાનેવાલા, યા રોશન) બનાયા, યકીનન અલ્લાહ તઆલા લોગોં પર ફઝ્લ વાલે હેં; લેકિન બહોત સાર લોગ (નેઅમતોં કા) શુક્ર અદા નહીં કરતે. ﴾૬૧﴿ વહી અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે રબ હેં, હર ચીઝ કે પૈદા કરનેવાલે હેં, ઉસકે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં, ફિર (ઇમાન સે) કહાં ફિરે જાતે હો. ﴾૬૨﴿ ઇસી તરહ[૩] વો (પેહલે લોગ) ભી ઉલટે ચલા કરતે થે જો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઇન્કાર કિયા કરતે થે. ﴾૬૩﴿

---

[૧] હર ઇબાદત દુઆ હે ઔર ઇબાદત કા મગ્ઝ દુઆ હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) મુંહ ફિરા લેતે હેં.

[૩] યાની જિસ તરહ યે લોગ ઉલટે ફિર કર ચલે જાતે હેં ઇસી તરહ.

اَللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ قَرَارًا وَّالسَّمَآءَ بِنَآءً وَّصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ؕ ذٰلِكُمُ
اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۖۚ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٤﴾ هُوَ الْحَيُّ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ؕ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٥﴾ قُلْ اِنِّيْ نُهِيْتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَمَّا جَآءَنِيَ الْبَيِّنٰتُ مِنْ رَّبِّيْ ۫ وَاُمِرْتُ اَنْ اُسْلِمَ
لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْٓا
اَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُوْنُوْا شُيُوْخًا ۚ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوْٓا اَجَلًا مُّسَمًّى وَّلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾

અલ્લાહ તઆલા (કી ઝાત) વો હે જિસને તુમ્હારે લિયે ઝમીન કો ઠહેરને કી જગા બનાયા ઔર આસ્માન કો છત બનાયા ઔર તુમ્હારી સૂરત બનાઇ સો તુમ્હારી બેહતરીન સૂરત બનાઇ ઔર તુમકો પાકીઝા ચીઝોં સે રોઝી દી, વો અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે રબ હેં, સો બડી બરકતવાલે હેં[૧] જો તમામ આલમોં કે રબ હેં. ﴾૬૪﴿ વહી (અલ્લાહ) ઝિંદા હેં, ઉસકે સિવા કોઇ મા’બૂદ નહીં તો તુમ ખાલિસ ઉસકે લિયે બંદગી કરતે હુવે ઉસકો પુકારો, તમામ તા’રીફેં અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હેં જો તમામ આલમોં કે રબ હેં. ﴾૬૫﴿ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કે મુજે ઇસ બાત સે મના કર દિયા ગયા હે કે જબ મેરે પાસ મેરે રબ કી તરફ સે ખૂલી હુઇ નિશાનિયાં આ ચુકી તો ફિર મેં ઇન (મુર્તિયોં) કી ઇબાદત કરૂં જિનકો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા પુકારા કરતે હો[૨] ઔર મુજકો તો યે હુક્મ દિયા ગયા હે કે મેં તમામ આલમોં કે રબ કા તાબે બન કર રહૂં. ﴾૬૬﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને તુમ લોગોં કો મિટ્ટી સે પૈદા કિયા, ફિર નુત્ફે (મની કે કતરે) સે, ફિર જમે હુવે ખૂન સે, ફિર વો તુમકો બચ્ચે કી શક્લ મેં બાહિર નિકાલતે હેં, ફિર (ઝિંદા રખ કર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી પરવરિશ કરતે હેં) તાકે તુમ અપની ભરપૂર તાકત (યાની જવાની) કો પહોંચ જાઓ, ફિર તાકે તુમ બૂઢે હો જાઓ ઔર તુમ મેં સે કોઇ તો વો હે જો ઉસ (જવાની ઔર બુઢાપે) સે પેહલે હી વફાત પા જાતા હે; ઔર તાકે તુમ સબ એક નક્કી વક્ત તક પહોંચ જાઓ[૩]; ઔર તાકે તુમ સમજ સે કામ લો. ﴾૬૭﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બડી શાનવાલે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જબ મેરે પાસ મેરે રબ કી તરફ સે (તૌહીદ પર) ખુલી ખુલી નિશાનિયાં આ ચુકી તો અબ મુજે ઇસ બાત સે મના કર દિયા ગયા હે કે મેં ઉન મુર્તયોં કી ઇબાદત કરૂં જિનકો તુમ અલ્લાહ કે સિવા પુકારા કરતે હો.

[૩] હર એક કે લિયે એક વક્ત મુકર્રર હે.

هُوَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ۚ فَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٦٨﴾
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِ اللّٰهِ ۭ اَنّٰى يُصْرَفُوْنَ ﴿٦٩﴾ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِالْكِتٰبِ وَبِمَآ اَرْسَلْنَا بِهٖ
رُسُلَنَا ۫ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٠﴾ اِذِ الْاَغْلٰلُ فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلٰسِلُ ۭ يُسْحَبُوْنَ ﴿٧١﴾ فِي الْحَمِيْمِ ڏ ثُمَّ فِي النَّارِ
يُسْجَرُوْنَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيْلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ ﴿٧٣﴾ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا بَلْ لَّمْ نَكُنْ نَّدْعُوْا مِنْ
قَبْلُ شَيْـــًٔا ۭ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧٤﴾ ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ
تَمْرَحُوْنَ ﴿٧٥﴾ اُدْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿٧٦﴾

વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો ઝિંદગી દેતે હેં ઔર મૌત ભી દેતે હેં, સો જબ કિસી કામ કા ફેસ્લા કર દેતે હેં તો ઉસકો બસ ઈતના હી કેહ દેતે હેં કે 'હો જા' તો વો કામ હો જાતા હે. ﴾૬૮﴿

કયા આપને ઉન લોગોં કો નહીં દેખા જો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કે બારે મેં ઝઘડા કરતે હેં, કોઇ કહાં સે ઉનકો ઉલટા ફિરા દેતા હે[૧]? ﴾૬૯﴿ જિન લોગોં ને કિતાબ (કુર્આન) કો ઔર ઉન ચીઝોં કો (ભી) જૂઠલાયા જિન (ચીઝોં) કો હમને અપને રસૂલોં કો દે કર ભેજા થા, સો જલ્દી હી ઉનકો (અપના અંજામ) માલૂમ હો જાએગા. ﴾૭૦﴿ જબ કે તોકેં ઔર ઝંજીરેં ઉનકી ગરદનોં મેં (પડી હુઇ) હોંગી (ફિર) ઉનકો ઘસીટતે હુવે ગરમ પાની મેં પહોંચા દિયા જાવેગા. ﴾૭૧﴿ ફિર ઉનકો આગ મેં ડાલ દિયા જાએગા. ﴾૭૨﴿ ફિર ઉનકો પૂછા જાએગાઃ કહાં હેં વો (તુમ્હારે મા'બૂદ) જિનકો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા શરીક માના કરતે થે? ﴾૭૩﴿ તો વો (કાફિર) કહેંગેઃ વો સબ હમસે ગાઈબ હો ગએ; બલ્કે ઉસસે પેહલે હમ કિસી ચીઝ કો નહીં પુકારતે થે, ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલા કાફિરોં કો ગુમરાહ કર દેતે હેં[૨]. ﴾૭૪﴿ યે (અઝાબ) ઈસ લિયે હોગા કે તુમ ઝમીન મેં નાહક ઈતરાયા કરતે થે[૩] ઔર ઈસ લિયે કે તુમ અકડતે ફિરતે થે[૪]. ﴾૭૫﴿ તુમ જહન્નમ કે દરવાઝોં મેં હમેશા ઉસમેં રેહને કે લિયે દાખિલ હો જાઓ, સો તકબ્બુર કરનેવાલોં કા બહોત હી બુરા ઠિકાના હે. ﴾૭૬﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) (હક સે) ફિર કર કહાં ચલે જા રહે હેં?
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ગલતી મેં ફંસાએ રખતે હેં ઉન કાફિરોં કી ઝિદ કી પાદાશ મેં.
[૩] અલ્લાહ તઆલા કો ભૂલ કર નાહક લઝ્ઝત હાસિલ કરના.
[૪] માલ ઔર દૌલત પર ફર્ખ ઔર ગુરૂર કર કે હુકૂક મેં તઅદ્દી (ઝિયાદતી) કરના.

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ ۚ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِيْ نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا يُرْجَعُوْنَ ﴿٧٧﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا
رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ؕ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا
بِاِذْنِ اللّٰهِ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿٧٨﴾ ع
اَللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ لِتَرْكَبُوْا مِنْهَا وَمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوْا عَلَيْهَا
حَاجَةً فِيْ صُدُوْرِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُوْنَ ﴿٨٠﴾

લિહાઝા (એ નબી!) તુમ સબ્ર કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કા વાદા તો (બિલ્કુલ) સચ્ચા હે, અબ જિસ અઝાબ સે હમ ઉનકો ડરાયા કરતે હે[૧]. અગર થોડા સા ઉસમેં સે હમ તુમકો (તુમ્હારી ઝિંદગી મેં) દિખલા દેંગે યા હમ તુમકો (દુનિયા સે) ઉઠા લેવેં, સો વો લોગ હમારે પાસ વાપસ લાએ જાએંગે. ﴾૭૭﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમસે પેહલે બહોત સારે રસૂલ ભેજે, ઉનમેં સે કુછ (પયગમ્બર) તો વો હેં જિનકે વાકિઆત હમને તુમ્હારે સામને બયાન કર દિયે ઔર ઉનમેં સે કુછ વોહ હેં કે તુમ્હારે સામને હમને ઉનકે વાકિઆત બયાન નહીં કિયે ઔર કિસી રસૂલ કો યે ઇખ્તિયાર નહીં હે કે વો કોઇ નિશાની (ખૂદ) લે આવે[૨]; મગર અલ્લાહ તઆલા હી કે હુકમ સે (મોઅજિઝા આ સકતા હે) સો જબ અલ્લાહ તઆલા કા (દુનિયા યા આખિરત મેં અઝાબ કા) હુકમ આવેગા તો ઇન્સાફ કે સાથ ફેસ્લા કર દિયા જાવેગા ઔર ઝૂટે લોગ ઉસ વક્ત નુકસાન મેં પડ જાવેંગે[3]. ﴾૭૮﴿

અલ્લાહ તઆલા વો હે જિસને તુમ્હારે લિયે ચોપાયે બનાએ; તાકે ઉનમેં સે કુછ પર તુમ સવારી કરો ઔર ઉનમેં સે કુછ કો તુમ ખાતે હો. ﴾૭૯﴿ ઔર તુમ્હારે લિયે ઉન (જાનવરોં) મેં બહોત સારે (દૂસરે) ફાયદે હેં ઔર ઉન (જાનવરોં) કા મકસદ યે ભી હે કે તુમ ઉન પર (સવાર હો કર) તુમ્હારે દિલોં મેં (કહીં જાને કી) હાજત હો તો તુમ ઉસ તક પહોંચ સકો ઔર ઉન (જાનવરોં) પર ઔર કશ્તી પર ઉઠા કર કે તુમકો લે જાયા જાતા હે. ﴾૮૦﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ અઝાબ કા હમ ઉનસે વાદા કિયા કરતે હેં.

[૨] (તર્જુમે કી દૂસરી તા'બીર) કિસી પયગમ્બર કો યે તાકત નહીં હે કે વો અલ્લાહ તઆલા કી ઇજાઝત કે બગૈર કોઇ મોઅજિઝહ લે આવે.

[3] (દૂસરા તર્જુમા) આયા, હો ગયા, પડ ગએ. (યાની તીનોં જગા માઝી કા તર્જુમા ભી હો સકતા હે.)

وَيُرِيۡكُمۡ اٰيٰتِهٖ ۖ فَاَىَّ اٰيٰتِ اللّٰهِ تُنۡكِرُوۡنَ ﴿۸۱﴾ اَفَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَيَنۡظُرُوۡا كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيۡنَ مِنۡ
قَبۡلِهِمۡ ؕ كَانُوۡۤا اَكۡثَرَ مِنۡهُمۡ وَاَشَدَّ قُوَّةً وَّاٰثَارًا فِى الۡاَرۡضِ فَمَاۤ اَغۡنٰى عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا يَكۡسِبُوۡنَ ﴿۸۲﴾ فَلَمَّا جَآءَتۡهُمۡ
رُسُلُهُمۡ بِالۡبَيِّنٰتِ فَرِحُوۡا بِمَا عِنۡدَهُمۡ مِّنَ الۡعِلۡمِ وَحَاقَ بِهِمۡ مَّا كَانُوۡا بِهٖ يَسۡتَهۡزِءُوۡنَ ﴿۸۳﴾ فَلَمَّا رَاَوۡا بَاۡسَنَا قَالُوۡۤا
اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحۡدَهٗ وَكَفَرۡنَا بِمَا كُنَّا بِهٖ مُشۡرِكِيۡنَ ﴿۸۴﴾ فَلَمۡ يَكُ يَنۡفَعُهُمۡ اِيۡمَانُهُمۡ لَمَّا رَاَوۡا بَاۡسَنَا ؕ سُنَّتَ اللّٰهِ الَّتِىۡ
قَدۡ خَلَتۡ فِىۡ عِبَادِهٖ ۚ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الۡكٰفِرُوۡنَ ﴿۸۵﴾

ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો (અપની) નિશાનિયાં દિખલાતે રેહતે હેં, સો અલ્લાહ તઆલા કી કોન કોન સી નિશાનિયોં કા તુમ ઇન્કાર કરોગે? ﴾૮૧﴿ કયા ભલા ઉન્હોંને ઝમીન મેં ચલ ફિર કર કે દેખા નહીં કે જો લોગ ઉનસે પેહલે થે ઉનકા અંજામ કૈસા હુવા, જો (ગિનતી મેં) ઉન (મક્કાવાલોં) સે ઝિયાદહ થે ઔર તાકત મેં ભી (ઉનસે) ઝિયાદહ મઝબૂત થે, ઔર ઝમીન પર જો નિશાનિયાં (ઇમારત વગૈરહ કી છોડ ગયે હેં) ઉસમેં ભી (ઝિયાદહ થે) કે જો કમાઇ વો કમાયા કરતે થે વો ઉનકો કુછ ભી કામ નહીં આઇ. ﴾૮૨﴿ સો જબ ઉનકે પાસ ઉનકે રસૂલ ખુલી હુઇ નિશાનિયોં કો લે કર પહોંચે તો ઉનકે પાસ જો (દુનિયાવી) ઇલ્મ થા[૧] ઉસ પર વો ઇતરાને લગે, ઔર જિસ (અઝાબ) કા વો મઝાક ઉડાતે થે ઉસ (અઝાબ) ને (આ કર) ઉનકો ઘેર લિયા. ﴾૮૩﴿ સો ઉન્હોંને (જબ) હમારે અઝાબ કો દેખ લિયા તબ કેહને લગે કે: હમ તો એક અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લે આએ ઔર ઉસકે સાથ જો શિર્ક હમ કરતે થે ઉસકા હમને ઇન્કાર કર દિયા. ﴾૮૪﴿ સો જબ ઉન્હોંને હમારે અઝાબ કો દેખ લિયા તબ ઉનકા ઇમાન નફા નહીં પહોંચા સકતા થા[૨] અલ્લાહ તઆલા કા યહી મામૂલ હે જો ઉસકે બંદોં મેં (પેહલે સે) હોતા હુવા ચલા આયા હે ઔર કાફિર લોગોં ને ઉસ વક્ત સખ્ત નુકસાન ઉઠાયા. ﴾૮૫﴿

[૧] દુનિયાવી મઆશ (રોઝી) કો અસલી સમજના ઔર મઆશી ઉલૂમ કો અસલી સમજ કર ઉસ પર ઇતરાને લગે.

[૨] વો ઇઝતિરારી (મજબૂરી) હાલત કા ઇમાન થા.

સૂરએ ફુસ્સિલત

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૫૪) આયતેં હેં, સૂરએ ગાફિર કે બાદ ઔર સૂરએ ઝુખરૂફ સે પેહલે (૬૧) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ફુસ્સિલતઃ લુગત (શબ્દકોષ) મેં મઅના આતા હેઃ ખોલ કર બયાન કર દી ગઇ, ઇસ સૂરત મેં કુર્આન કે બારે મેં આયા હે કે ઉસકી આયતેં સાફ સાફ બયાન કી ગઇ હેં.

ઉસકા એક નામ 'સૂરએ મસાબીહ' ભી હે. ઇસ સૂરત કી એક આયત મેં આસમાન કે જગમગાનેવાલે સિતારોં કો મસાબીહ કે શબ્દ સે બયાન કિયા ગયા હે. ઉસકો 'સૂરએ હા મીમ સજદહ' ભી કેહતે હેં. ઉસમેં એક સજદહ કી આયત હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

حٰمٓ ﴿١﴾ تَنْزِيْلٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿٢﴾ كِتٰبٌ فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٣﴾ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۚ
فَاَعْرَضَ اَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿٤﴾ وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا فِيْٓ اَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَيْهِ وَفِيْٓ اٰذَانِنَا وَقْرٌ وَّمِنْۢ بَيْنِنَا
وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ اِنَّنَا عٰمِلُوْنَ ﴿٥﴾ قُلْ اِنَّمَآ اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَاسْتَقِيْمُوْٓا اِلَيْهِ
وَاسْتَغْفِرُوْهُ ۗ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِيْنَ ﴿٦﴾ الَّذِيْنَ لَا يُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٧﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હૂં) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

حٰمٓ (હા મીમ) ﴿૧﴾ યે (કુર્આન) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે ઉતારા ગયા હે જિસકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં. ﴿૨﴾ યે એક ઐસી કિતાબ હે કે ઉસકી આયતેં જુદા જુદા કી ગઇ હેં[૧] (યાની યે) કુર્આન અરબી ઝબાન મેં (હે) જો કોમ સમજતી હે ઉસકે વાસ્તે. ﴿૩﴾ (યે કુર્આન તો) ખુશખબરી સુનાતા હે ઔર ડરાતા હે, સો ઉનમેં સે બહુત સારે લોગ ધ્યાન નહીં કરતે જિસકી વજહ સે વો લોગ સુનતે નહીં હેં. ﴿૪﴾ ઔર વો (કાફિર) કેહને લગે કેઃ જિસ (તૌહીદ) કી તરફ તુમ હમકો બુલા રહે હો ઉસસે હમારે દિલ ગિલાફોં (કવર) મેં (લિપટે હુવે) હેં ઔર હમારે કાનોં મેં ડાટ (લગી) હે[૨] ઔર હમારે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન મેં એક પર્દા હે, સો તુમ (તુમ્હારા) કામ કરો, હમ અપના કામ કરતે રહેંગે. ﴿૫﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ મેં તો તુમ્હારે જૈસા એક ઇન્સાન હી હૂં, મેરી તરફ વહી આતી હે યે કે તુમ્હારા મા'બૂદ એક હી મા'બૂદ હે; ઇસ લીએ તુમ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ (ઇબાદત મેં) અપના રૂખ સીધા રખો ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) સે માફી માંગો ઔર ઐસે મુશરિકોં કે લિયે બડી બરબાદી હે. ﴿૬﴾ જો ઝકાત નહીં દેતે ઔર વો આખિરત કા (ભી) ઇન્કાર કરતે હેં. ﴿૭﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) સાફ સાફ બયાન કી ગઇ હેં. (તીસરા તર્જુમા) ઉસકી આયતેં તફસીલ સે બયાન કી ગઇ હેં.

[૨] યાની બેહરે હો ગએ.

اِنَّ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمۡ اَجۡرٌ غَيۡرُ مَمۡنُوۡنٍ ۝٨ ع
قُلۡ اَئِنَّكُمۡ لَتَكۡفُرُوۡنَ بِالَّذِىۡ خَلَقَ الۡاَرۡضَ فِىۡ يَوۡمَيۡنِ وَتَجۡعَلُوۡنَ لَهٗۤ اَنۡدَادًا ؕ ذٰلِكَ رَبُّ الۡعٰلَمِيۡنَ ۝٩
وَجَعَلَ فِيۡهَا رَوَاسِىَ مِنۡ فَوۡقِهَا وَبٰرَكَ فِيۡهَا وَقَدَّرَ فِيۡهَاۤ اَقۡوَاتَهَا فِىۡۤ اَرۡبَعَةِ اَيَّامٍ ؕ سَوَآءً لِّلسَّآئِلِيۡنَ ۝١٠ ثُمَّ اسۡتَوٰۤى
اِلَى السَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلۡاَرۡضِ ائۡتِيَا طَوۡعًا اَوۡ كَرۡهًا ؕ قَالَتَاۤ اَتَيۡنَا طَآئِعِيۡنَ ۝١١ فَقَضٰٮهُنَّ سَبۡعَ
سَمٰوَاتٍ فِىۡ يَوۡمَيۡنِ وَاَوۡحٰى فِىۡ كُلِّ سَمَآءٍ اَمۡرَهَا ؕ وَزَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنۡيَا بِمَصَابِيۡحَ ۖ وَحِفۡظًا ؕ ذٰلِكَ تَقۡدِيۡرُ الۡعَزِيۡزِ
الۡعَلِيۡمِ ۝١٢

યકીનન જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકે લિયે ઐસા સવાબ હે જો કભી મોકૂફ (ખત્મ) હોનેવાલા નહીં હે[૧]. ﴾૮﴿

(એ નબી!) તુમ (ઉનકો) કેહ દોઃ કયા તુમ લોગ ઉસ ઝાત કા ઈન્કાર કરતે હો જિસને ઝમીન કો દો દિન મેં પૈદા કિયા ઔર તુમ લોગ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે દૂસરોં કો બરાબર (શરીક) બનાતે હો, વો (અલ્લાહ તઆલા) તો તમામ આલમોં કે રબ હેં. ﴾૯﴿ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને (તુમ્હારે લિયે) ઉસ (ઝમીન) મેં ઉસ પર જમે હુવે પહાડ કાઈમ કર દિયે ઔર ઉસ (ઝમીન) મેં બરકત રખી ઔર ઉસ મેં ઉસ (ઝમીન પર રેહનેવાલે જાનવરોં) કી ખોરાક એક ખાસ મિકદાર મેં રખ દી (યે) સબ કુછ ચાર દિન મેં (હુવા) સવાલ પૂછનેવાલોં કે લિયે બરાબર (યાની પૂરા જવાબ) હો ગયા. ﴾૧૦﴿ ફિર ઉસ (અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા) ને આસમાન કી તરફ તવજ્જુહ કી, ઔર (ઉસ વક્ત) વો ધુવાં થા તો ઉસ (આસમાન) કો ઔર ઝમીન કો કહા કેઃ તુમ દોનોં ખુશી સે યા ઝબરદસ્તી સે આ જાઓ તો (આસમાન, ઝમીન) દોનોં કેહને લગેઃ હમ દોનોં ખુશી ખુશી આ ગએ. ﴾૧૧﴿ ફિર ઉસને (હમારે ફેસ્લે કે મુતાબિક) ઉનકો દો દિન મેં સાત આસમાન બનાએ ઔર હર આસમાન મેં ઉનકે મુનાસિબ હુક્મ ભેજા ઔર હમને કરીબવાલે આસમાન કો ચિરાગોં (યાની સિતારોં) સે સજાયા, ઔર (હમને આસમાન કો) મહફૂઝ ભી કર દિયા, યે બડે ઝબરદસ્ત, બડે જાનનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા) કા મુકર્રર (નકકી) કિયા હુવા નિઝામ (વ્યવસ્થા, બંદોબસ્ત) હે. ﴾૧૨﴿

---

[૧] તંદુરસ્તી કે દૌર મેં જો નફિલ આ'માલ પાબંદી સે કિયે, અગર બીમારી ઔર સફર મેં ન કર સકે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકા સવાબ અતા ફરમા દેતે હેં.

فَاِنۡ اَعۡرَضُوۡا فَقُلۡ اَنۡذَرۡتُكُمۡ صٰعِقَةً مِّثۡلَ صٰعِقَةِ عَادٍ وَّثَمُوۡدَ ؕ۝۱۳ اِذۡ جَآءَتۡهُمُ الرُّسُلُ مِنۡۢ بَيۡنِ اَيۡدِيۡهِمۡ وَمِنۡ
خَلۡفِهِمۡ اَلَّا تَعۡبُدُوۡۤا اِلَّا اللّٰهَ ؕ قَالُوۡا لَوۡ شَآءَ رَبُّنَا لَاَنۡزَلَ مَلٰٓئِكَةً فَاِنَّا بِمَاۤ اُرۡسِلۡتُمۡ بِهٖ كٰفِرُوۡنَ ۝۱۴ فَاَمَّا عَادٌ
فَاسۡتَكۡبَرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ بِغَيۡرِ الۡحَـقِّ وَقَالُوۡا مَنۡ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً ؕ اَوَلَمۡ يَرَوۡا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِىۡ خَلَقَهُمۡ هُوَ اَشَدُّ مِنۡهُمۡ
قُوَّةً ؕ وَكَانُوۡا بِاٰيٰتِنَا يَجۡحَدُوۡنَ ۝۱۵ فَاَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِيۡحًا صَرۡصَرًا فِىۡۤ اَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيۡقَهُمۡ عَذَابَ الۡخِزۡىِ فِى
الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ؕ وَلَعَذَابُ الۡاٰخِرَةِ اَخۡزٰى وَهُمۡ لَا يُنۡصَرُوۡنَ ۝۱۶ وَاَمَّا ثَمُوۡدُ فَهَدَيۡنٰهُمۡ فَاسۡتَحَبُّوا الۡعَمٰى عَلَى
الۡهُدٰى فَاَخَذَتۡهُمۡ صٰعِقَةُ الۡعَذَابِ الۡهُوۡنِ بِمَا كَانُوۡا يَكۡسِبُوۡنَ ۝۱۷

સો અગર વો લોગ મુંહ ફિરાએં[૧] તો તુમ (ઉનકો એસા) કેહ દો કેઃ મેં તુમકો (સખ્ત) હોલનાક (ભયાનક, ભયંકર) અઝાબ સે ડરાતા હૂં જૈસા હોલનાક અઝાબ કોમે આદ ઔર સમૂદ પર ઉતરા થા. ﴾૧૩﴿ જબ ઉનકે પાસ પયગમ્બર ઉનકે સામને સે ઔર ઉનકે પીછે સે[૨] આએ, યે કે તુમ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી ઇબાદત કરો, તો વો (કોમ) કે લોગ કેહને લગેઃ અગર હમારે રબ ચાહતે તો (રસૂલ બના કર) ફરિશ્તોં હી કો ઉતાર દેતે, સો હમ તો જિસ (તૌહીદ) કો દે કર તુમકો ભેજા ગયા હે ઉસકા ઇન્કાર કરતે હેં. ﴾૧૪﴿ સો બહરહાલ કોમે આદ કે લોગોં ને તો ઝમીન મેં નાહક તકબ્બુર કિયા ઔર વો લોગ કેહને લગેઃ કોન હમસે ઝિયાદહ તાકતવાલા હે? ભલા કયા ઉનકો યે બાત મા’લૂમ નહીં જિસ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો પૈદા કિયા વો તાકત મેં ઉનસે ભી ઝિયાદહ હેં ઔર વો હમારી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે થે. ﴾૧૫﴿ સો હમને મન્હૂસ (યાની મુસીબત કે) દિનોં મે[૩] સખ્ત તેઝ હવા (યાની આંધી) ઉન પર ભેજી; તાકે હમ ઉનકો દુનિયા કી ઝિંદગી મેં રૂસ્વાઇ કા અઝાબ ચખાએં ઔર આખિરત કા અઝાબ તો ઉસસે ભી ઝિયાદહ રૂસ્વા કરનેવાલા હે ઔર (અઝાબ કે વક્ત) ઉન લોગોં કી (કોઇ) મદદ નહીં કી જાએગી. ﴾૧૬﴿ ઔર બહરહાલ (જોકે) કોમે સમૂદ તો હમને ઉનકો (રસૂલ કે ઝરિયે) સીધા રાસ્તા દિખાયા થા તો ઉન્હોંને હિદાયત કે મુકાબ્લે મેં અંધા રેહને કો પસંદ કિયા તો ઉન્હોંને જો (બુરી) કમાઇ કર રખી થી ઉસકે બદલે મેં ઝિલ્લતી કે અઝાબ કે કડાકે ને ઉનકો પકડ લિયા[૪]. ﴾૧૭﴿

---

[૧] યાની બાત નહીં માની.[૨] યાની હર તરફ સે જાન તોડ મેહનત કરતે હુવે. નબિયોં કે લગાતાર આને કી સિલસિલા (પ્રથા) ભી રહા.[૩] ઉનકે બુરે આ’માલ કી વજહ સે વો દિન મનહૂસ કહે ગએ, વરના હકીકત મેં કોઇ દિન મનહૂસ નહીં હુવા કરતા.[૪] યાની બુરે આ’માલ કી વજહ સે ઝિલ્લત કે અઝાબ કી આફત ને ઉનકો પકડ લિયા.

وَنَجَّيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ﴿١٨﴾ ع

وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَآءُ اللّٰهِ اِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ﴿١٩﴾ حَتّٰٓى اِذَا مَا جَآءُوْهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ
وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُوْدُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ﴿٢٠﴾ وَقَالُوْا لِجُلُوْدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُّمْ عَلَيْنَا ؕ قَالُوْٓا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ الَّذِيْٓ
اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَّهُوَ خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ﴿٢١﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُوْنَ اَنْ يَّشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَآ
اَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُوْدُكُمْ وَلٰكِنْ ظَنَنْتُمْ اَنَّ اللّٰهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيْرًا مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ﴿٢٢﴾ وَذٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِيْ ظَنَنْتُمْ
بِرَبِّكُمْ اَرْدٰىكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ﴿٢٣﴾

ઔર જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર વો ડરતે રેહતે થે ઉનકો હમને બચા લિયા. ﴾૧૮﴿

ઔર જિસ દિન અલ્લાહ તઆલા કે દુશ્મનોં કો જમા કર કે આગ કી તરફ લે જાયા જાવેગા, ફિર ઉનકી ટોલિયાં બનાઇ જાએંગી[૧]. ﴾૧૯﴿ યહાં તક કે જબ વો લોગ (જમા હો કર) ઉસ (આગ) કે કરીબ પહોંચ જાએંગે તો ઉનકે કાન ઔર ઉનકી આંખેં ઔર ઉનકે ચમડે ઉનકે ખિલાફ જો કામ વો લોગ કરતે થે ઉસકી ગવાહી દેંગે. ﴾૨૦﴿ ઔર વો (દુશ્મન) અપની ખાલોં (યાની આ'ઝા) સે કહેંગે કેઃ તુમને હમારે ખિલાફ (વિરૂધ્ધ) કયૂં ગવાહી દી? તો વો (ખાલેં) કહેંગી કેઃ હમકો તો ઉસ અલ્લાહ તઆલા ને બુલવાયા જિસને હર ચીઝ કો બુલવાયા ઔર ઉસીને તુમકો પેહલી મરતબા પૈદા કિયા ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ તુમકો વાપસ લે જાયા જાએગા. ﴾૨૧﴿ ઔર તુમ લોગ (ગુનાહ કરતે વક્ત) ઇસ બાત સે તો (કિસી તરહ) છુપ (યાની બચ) હી નહીં સકતે થે કે તુમ્હારે કાન ઔર તુમ્હારી આંખેં ઔર તુમ્હારે ચમડે[૨] તુમ્હારે ખિલાફ ગવાહી દેંગે; લેકિન તુમને તો યે સમજ રખા થા કે તુમ્હારે બહોત સારે આ'માલ કી અલ્લાહ તઆલા કો ખબર હી નહીં હે. ﴾૨૨﴿ ઔર અપને રબ કે બારે મેં તુમ્હારા યહી તો ખ્યાલ થા જો તુમ રખતે થે જિસને તુમકો બરબાદ કર દિયા જિસકે નતીજે મેં તુમ લોગ નુકસાન મેં પડ કર કે રેહ ગએ. ﴾૨૩﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર ઉનકો રોક દિયા જાએગા. (તીસરા તર્જુમા) ઉન લોગોં કો ધકેલ દિયા જાએગા.
[૨] યાની દૂસરે આ'ઝા બદન કે હિસ્સે, અવયવ.

فَإِنْ يَّصْبِرُوْا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ۚ وَإِنْ يَّسْتَعْتِبُوْا فَمَا هُمْ مِّنَ الْمُعْتَبِيْنَ ﴿٢٤﴾ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوْا لَهُمْ
مَّا بَيْنَ أَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِيْٓ أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوْا
خٰسِرِيْنَ ﴿٢٥﴾
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَسْمَعُوْا لِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَالْغَوْا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُوْنَ ﴿٢٦﴾ فَلَنُذِيْقَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
عَذَابًا شَدِيْدًا ۙ وَّلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِيْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٧﴾ ذٰلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللهِ النَّارُ ۚ لَهُمْ فِيْهَا دَارُ الْخُلْدِ ۖ
جَزَاءًۢ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿٢٨﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَبَّنَآ أَرِنَا الَّذَيْنِ أَضَلّٰنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ
أَقْدَامِنَا لِيَكُوْنَا مِنَ الْأَسْفَلِيْنَ ﴿٢٩﴾

સો અબ (ઉનકી હાલત ઐસી હે કે) અગર વો સબ્ર ભી કરેં તો ભી આગ ઉનકે લિયે ઠિકાના હોગી ઔર અગર વો ઉઝ્ર (બહાના) ભી કરના ચાહેં તો ઉનકા ઉઝ્ર (બહાના) કબૂલ નહીં કિયા જાએગા. ﴾૨૪﴿ ઔર હમને (દુનિયા મેં) ઇન (કાફિરોં) કે લિયે કુછ (ઐસે શૈતાન) સાથી મુકર્રર કર દિયે થે કે જિન્હોંને ઉનકે આગે ઔર ઉનકે પીછે કે (બુરે) કામોં કો ઉનકી નિગાહ મેં ખુબસૂરત કર કે દિખલાયા થા ઔર (દૂસરે) જિન્નાત ઔર ઇન્સાન મેં સે જો ફિર્કે ઉનસે પેહલે ગુઝર ગએ ઉનકે સાથ (અલ્લાહ તઆલા કે) અઝાબ કી બાત ઉન પર સચ્ચી હો કર કે રહી કે યકીનન વો સબ નુકસાન મેં પડનેવાલે હો ગએ. ﴾૨૫﴿

ઔર કાફિર (એક દૂસરે સે યે) કેહતે હેંઃ ઇસ કુર્આન કો મત સુનો ઔર ઇસ (કે પઢને કે દરમિયાન) મેં બક બક કર દિયા કરો[૧]; તાકે તુમ લોગ ગાલિબ આ જાઓ[૨]. ﴾૨૬﴿ તો હમ કાફિરોં કો ઝરૂર સખ્ત અઝાબ ચખાએંગે ઔર બુરે સે બુરે કામ જો વો કરતે થે હમ ઉસકા બદલા ઉનકો ઝરૂર દેંગે. ﴾૨૭﴿ યે અલ્લાહ તઆલા કે દુશ્મનોં કી સઝા આગ હે, ઉનકે લિયે ઉસમેં હમેશા રેહને કા ઠિકાના હોગા, વો જો હમારી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે થે યે ઉસકી સઝા હે. ﴾૨૮﴿ ઔર કાફિર લોગ કહેંગેઃ એ હમારે રબ! જિન્નાત ઔર ઇન્સાનોં મેં સે જિન્હોંને હમકો ગુમરાહ કિયા થા, વો દોનોં તો હમકો (ઝરા) દિખલા દે તો હમ ઉન દોનોં કો અપને કદમોં કે નીચે ઐસા ડાલ દેવેં કે વો સબ સે નીચે (યાની ઝલીલ) હો જાવેં. ﴾૨૯﴿

---
[૧] (દૂસરા તર્જુમા) શોરો ગુલ (ધોંઘાટ) કર દિયા કરો.
[૨] ઔર પયગમ્બર હાર કર ચુપ હો જાવે.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَٰٓئِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي
كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَوٰةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا
تَدَّعُونَ ﴿٣١﴾ نُزُلًا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٣٢﴾ ع
وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا
السَّيِّئَةُ ۚ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾

યકીનન જિન લોગોં ને ઇકરાર કિયા કેઃ હમારે રબ તો અલ્લાહ તઆલા હી હેં, ફિર વો (ઉસ પર) જમ ગએ તો ઉન પર ફરિશ્તે ઉતરતે હેં[૧] (ઔર યે કેહતે હેં) કે તુમ ખોફ મત કરો ઔર તુમ ગમગીન મત હોઓ ઔર તુમ ઉસ જન્નત સે ખુશ હો જાઓ જિસકા તુમ લોગોં સે વાદા કિયા ગયા થા. ﴾૩૦﴿ હમ દુનિયા કી ઝિંદગી મેં તુમ્હારે દોસ્ત થે[૨] ઔર આખિરત મેં ભી રહેંગે ઔર તુમકો ઉસ (જન્નત) મેં વો તમામ ચીઝેં મિલેગી જો તુમ્હારા જી ચાહેગા ઔર જો ચીઝ તુમ વહાં મંગવાના ચાહોગે વો ભી તુમકો મિલેગી. ﴾૩૧﴿ યે મેઝબાની હે બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે. ﴾૩૨﴿

ઔર ઉસ આદમી સે ઝિયાદહ અચ્છી બાત કિસકી હોગી જો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ દઅવત દેવે[૩] ઔર નેક કામ કરે[૪] ઔર કહે કેઃ યકીનન મેં તો મુસલમાનોં મેં સે હૂં. ﴾૩૩﴿ ઔર નેકી ઔર બુરાઇ દોનોં બરાબર નહીં હો સકતી, તુમ (બુરાઇ કા) જવાબ ઐસે તરીકે સે દિયા કરો જો બહોત અચ્છા હો, જિસકી વજહ સે તુમ્હારે ઔર જિસ આદમી કે દરમિયાન દુશ્મની થી વો દેખતે હી દેખતે વો ઐસા હો જાએગા જૈસે જિગરી (યાની હમદર્દી કરનેવાલા) દોસ્ત હો. ﴾૩૪﴿

---

[૧] યાની મૌત કે વક્ત ફિર કબ્ર મેં ફિર કયામત કે મૈદાન મેં.

[૨] ફરિશ્તે દુનિયા કી ઝિંદગી મેં નેકી કી બાત દિલ મેં ડાલતે હેં, ઔર તકલીફ કે વક્ત સુકૂન કી બાત દિલ મેં ડાલતે હેં, યે ફરિશ્તોં કી મુબારક સોહબત કા અસર હે, ઔર આખિરત મેં તો અલાનિયા (ખુલ્લમ ખુલ્લા) સાથ હોંગે.

[૩] ઉસમેં અઝાન ભી શામિલ હે.

[૪] અઝાન ઔર ઇકામત કે દરમિયાન નફલ પઢના ભી ઇસમેં શામિલ હે, ઔર ઉસ વક્ત દુઆ ભી કબૂલ હોતી હે.

وَمَا يُلَقّٰىهَاۤ اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا ۚ وَمَا يُلَقّٰىهَاۤ اِلَّا ذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿٣٥﴾ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ
بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ؕ لَا تَسْجُدُوْا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ
وَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ الَّذِيْ خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿٣٧﴾ فَاِنِ اسْتَكْبَرُوْا فَالَّذِيْنَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُوْنَ لَهٗ بِالَّيْلِ
وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْئَمُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖۤ اَنَّكَ تَرَى الْاَرْضَ خَاشِعَةً فَاِذَاۤ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَآءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ؕ اِنَّ
الَّذِيْۤ اَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ؕ اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٣٩﴾

યે બાત સિર્ફ સબ્ર કરનેવાલે (યાની મુસ્તકિલ મિઝાજ, દઢનિશ્ચયી) કો હી મિલતી હે ઔર યે બાત બડી કિસ્મતવાલે હી કો મિલતી હે. ﴾૩૫﴿ ઔર અગર શૈતાન કી તરફ સે કોઇ વસવસા તુમકો આને લગે[૧] તો તુમ (ફૌરન) અલ્લાહ તઆલા કી પનાહ માંગો[૨] યકીનન વહી (અલ્લાહ તઆલા) બહોત ઝિયાદહ સુનનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ જાનનેવાલે હેં. ﴾૩૬﴿ ઔર (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત) કી નિશાનિયોં મેં સે રાત હે[૩] ઔર દિન હે ઔર સૂરજ હે ઔર ચાંદ હે, તુમ લોગ ન સૂરજ કો ઔર ન ચાંદ કો સજદહ કરો ઔર તુમ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે સામને સજદહ કરો જિસને ઇન સબ (નિશાનિયોં) કો પૈદા કિયા અગર તુમકો (હકીકત મેં) ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી ઇબાદત કરના હો તો. ﴾૩૭﴿ ફિર ભી અગર વો લોગ તકબ્બુર કરે[૪] તો જો (ફરિશ્તે) તુમ્હારે રબ કે પાસ હેં વો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી રાત ઔર દિન તસ્બીહ કરતે હેં ઔર વો (ફરિશ્તે ઝરા) થકતે (યાની ઉકતાતે) નહીં હેં. ﴾૩૮﴿ ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત) કી નિશાનિયોં મેં સે યે હે કે તુમ ઝમીન કો દેખતે હો કે વો તો મુરજાઇ (સુની) પડી હુઇ હે, સો જબ હમને ઉસ (ઝમીન) પર પાની ઉતારા તો વો તરો તાઝા હો ગઇ ઔર બઢ ગઇ, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસને ઇસ (ઝમીન) કો ઝિંદા કર દિયા વહી મુર્દો કો ઝિંદા કર કે રહેંગે, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) તમામ ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખનેવાલે હેં. ﴾૩૯﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) કોઇ કચોકા (ગોદો) લગે.

[૨] યાની આમ તૌર પર શૈતાની અસર સે ઇન્સાન ગુસ્સા હો જાતા હે, તો અલ્લાહ તઆલા સે ગુસ્સે સે હિફાઝત ચાહે.

[૩] આયત મેં રાત પેહલે હે, ઇસ્લામી નિઝામ મેં રાત પેહલે દિન બાદ મેં હોતા હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) કરતે રહેં.

اِنَّ الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا ۭ اَفَمَنْ يُّلْقٰى فِي النَّارِ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ يَّاْتِيْٓ اٰمِنًا يَّوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ اِعْمَلُوْا مَا
شِئْتُمْ ۙ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۚ وَاِنَّهٗ لَكِتٰبٌ عَزِيْزٌ ۝ لَّا يَاْتِيْهِ الْبَاطِلُ
مِنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهٖ ۭ تَنْزِيْلٌ مِّنْ حَكِيْمٍ حَمِيْدٍ ۝ مَا يُقَالُ لَكَ اِلَّا مَا قَدْ قِيْلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ ۭ اِنَّ
رَبَّكَ لَذُوْ مَغْفِرَةٍ وَّذُوْ عِقَابٍ اَلِيْمٍ ۝

યકીનન જો લોગ હમારી આયતોં કે બારે મેં ટેઢે ચલતે હેં[૧] વો હમસે છુપ નહીં સકતે, કયા ભલા જિસ શખ્સ કો આગ મેં ડાલ દિયા જાએ વો બેહતર હે યા વો શખ્સ જો કયામત કે દિન અમન કે સાથ[૨] આએગા, તુમ લોગ જો ચાહે કરતે રહો[૩] યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) જો કામ તુમ લોગ કરતે હો ઉસકો પૂરી તરહ દેખતે હેં ﴿૪૦﴾ યકીનન જિન લોગોં ને નસીહત (યાની કુર્આન કો માનને) સે ઇન્કાર કર દિયા જબ કે વો (નસીહત) ઉનકે પાસ આ ચુકી થી ઔર યકીનન વો તો એક બડી ઇઝઝતવાલી કિતાબ હે[૪]. ﴿૪૧﴾ બાતિલ જિસ તક પહોંચ નહીં સકતા આગે સે ભી નહીં ઔર પીછે સે ભી નહી[૫] યે (કુર્આન) ઉસ ઝાત કી તરફ સે ઉતારા જા રહા હે જો બડે હિકમતવાલે હેં, તમામ તા'રીફ કે માલિક હેં. ﴿૪૨﴾ (એ નબી!) યે જો બાતેં તુમકો કહી જા રહી હેં યે સબ વહી (બાતેં) હેં જો તુમસે પેહલે નબિયોં કો કહી ગઇ થીં[૬], યકીનન તુમ્હારે રબ તો બડે મગફિરત (કરને) વાલે ઔર દર્દનાક સઝા (દેને) વાલે હેં. ﴿૪૩﴾

---

[૧] યાની આયતોં પર ઇમાન ઔર ઇસ્તિકામત (જમકર) અમલ કરને કો છોડકર યે લોગ જુઠલાતે હેં, ઇસી તરહ આયત કે મઆની કુર્આન ઔર સુન્નત કે બિલકુલ ઝાહિરી હુકમો કે ઔર ઉમત કે બહુમત ઉલમા કે ખિલાફ (વિરૂધ્ધ) ઘડે.

[૨] યાની બગૈર કિસી ખૌફ ઔર ખતરે કે જન્નત મેં.

[૩] યે ઇખ્તિયાર (છુટ) નહીં દિયા જા રહા હે; બલ્કે તંબીહ (ટકોર) કી જા રહી હે. [૪] (દૂસરા તર્જુમા) બડી નાદીર (અદ્રિતિય, અદ્દભુત) કિતાબ હે. (તીસરા તર્જુમા) બડી બેનઝીર કિતાબ હે. (ચોથા તર્જુમા) બડી વકઅત (મરતબે) વાલી કિતાબ હે. વકઅત : પ્રતિષ્ઠા, મહત્વ, આદર, ઉચ્ચતા.

[૫] તમામ જાનિબ (દિશા) મુરાદ હે.

[૬] સાંતવન ઔર હિમ્મત બઢાને વાલી બાતે હે, હર દાઇ કો બુરે અલ્કાબ (ઉપનામ) સે નવાઝનેવાલે હોતે હેં, ઉનસે ઘબરા કર અપના કામ ન છોડેં.

وَلَوْ جَعَلْنٰهُ قُرْاٰنًا اَعْجَمِيًّا لَّقَالُوْا لَوْلَا فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ ؕ ءَاَعْجَمِيٌّ وَّعَرَبِيٌّ ؕ قُلْ هُوَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هُدًى وَّشِفَآءٌ ؕ
وَالَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ فِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرٌ وَّهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ؕ اُولٰٓئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍۭ بَعِيْدٍ ﴿۴۴﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى
الْكِتٰبَ فَاخْتُلِفَ فِيْهِ ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿۴۵﴾ مَنْ عَمِلَ
صَالِحًا فَلِنَفْسِهٖ وَمَنْ اَسَآءَ فَعَلَيْهَا ؕ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۴۶﴾

ઔર અગર હમ ઇસ (કુર્આન) કો (અરબી ઝબાન કી જગા) અજમી કુર્આન મેં બનાતે તો યે (કાફિર) લોગ ઝરૂર (યૂં) કેહતે કેઃ ઇસકી આયતેં સાફ સાફ કયૂં બયાન નહીં કી ગઇ? યે કૈસી બાત હે કે કુર્આન અજમી ઔર નબી અરબી? તો તુમ કેહ દો કેઃ જો લોગ ઇમાન લાએ હેં ઉનકે લિયે યે (કુર્આન) હિદાયત ઔર શિફા હે ઔર જો લોગ ઇમાન નહીં લાએ હેં ઉનકે કાનોં મેં તો ડાટ (લગ ગઇ) હે ઔર વો (કુર્આન) ઉનકે લિયે અંધેરે (મેં ભટકને) કા સામાન હે, યે લોગ ઐસે હેં જો કિસી દૂર કી જગા સે પુકારે જા રહે હે[૧]. ﴾૪૪﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મૂસા(અલ.) કો કિતાબ દી થી તો ઉસ (કિતાબ) મેં ઇખ્તિલાફ (ઝઘડા) હો ગયા[૨] ઔર અગર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે એક બાત પેહલે તય (નકકી) ન હો ચુકી હોતી[૩] તો ઉનકે દરમિયાન મેં (આખરી) ફેસ્લા હો ચુકા હોતા, ઔર યકીનન વો લોગ ઇસ (કુર્આન) કે બારે મેં ઐસે શક મેં પડે હુવે હેં જો ઉનકો ચૈન નહીં લેને દેતા હે. ﴾૪૫﴿ જો આદમી નેક કામ કરે તો (વો) અપને ફાયદે કે લિયે (કરતા) હે ઔર જિસ આદમી ને બુરાઇ કી તો ઉસ (કી બુરાઇ) કા વબાલ ઉસી પર પડેગા ઔર તુમ્હારે રબ બંદો પર ઝરા ભી ઝુલ્મ કરનેવાલે નહીં હેં. ﴾૪૬﴿

[૧] કોઇ આદમી દૂર સે પુકારતા હો તો બાત તો સમજ મેં નહીં આતી કે કયા કેહના ચાહતા હે, સિર્ફ આવાઝ સુનાઇ દેતી હે, ઇસી તરહ ઇન કાફિરોં કો હક સે કોઇ નફા નહીં પહોંચતા.

[૨] યાની કિસીને માના ઔર કિસીને નહીં માના.

[૩] કે પૂરા અઝાબ તો આખિરત મેં હોગા.

اِلَيۡهِ يُرَدُّ عِلۡمُ السَّاعَةِ ؕ وَمَا تَخۡرُجُ مِنۡ ثَمَرٰتٍ مِّنۡ اَكۡمَامِهَا وَمَا تَحۡمِلُ مِنۡ اُنۡثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلۡمِهٖ ؕ وَيَوۡمَ
يُنَادِيۡهِمۡ اَيۡنَ شُرَكَآءِىۡ ۙ قَالُوۡۤا اٰذَنّٰكَ ۙ مَا مِنَّا مِنۡ شَهِيۡدٍ ﴿٤٧﴾ وَضَلَّ عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا يَدۡعُوۡنَ مِنۡ قَبۡلُ وَظَنُّوۡا مَا
لَهُمۡ مِّنۡ مَّحِيۡصٍ ﴿٤٨﴾ لَا يَسۡـَٔمُ الۡاِنۡسَانُ مِنۡ دُعَآءِ الۡخَيۡرِ ۫ وَاِنۡ مَّسَّهُ الشَّرُّ فَيَـُٔوۡسٌ قَنُوۡطٌ ﴿٤٩﴾ وَلَٮِٕنۡ اَذَقۡنٰهُ رَحۡمَةً مِّنَّا
مِنۡۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُ لَيَقُوۡلَنَّ هٰذَا لِىۡ ۙ وَمَاۤ اَظُنُّ السَّاعَةَ قَآٮِٕمَةً ۙ وَّلَٮِٕنۡ رُّجِعۡتُ اِلٰى رَبِّىۡۤ اِنَّ لِىۡ عِنۡدَهٗ لَلۡحُسۡنٰى ۚ

(જિસ) કયામત (મેં નાફરમાનોં કો સઝા મિલનેવાલી હે ઉસકે વાકેઅ હોને) કા ઇલ્મ સિર્ફ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે હવાલે હે[૧] ઔર કોઇ ફલ અપને ગિલાફ (યાની શગોફે) સે નહીં નિકલતા ઔર કિસી ભી માદા (યાની ઔરત) કો હમલ નહીં રેહતા ઔર કિસી (ભી માદા) કો બચ્ચા નહીં હોતા મગર યે કે યે સબ કામ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા હી) કી જાનકારી સે હી હોતે હેં ઔર જિસ (કયામત કે) દિન વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન (મુશરિકોં) કો પુકાર કર કે કહેંગે: મેરે શરીક કહાં હેં (ઉનકો બુલાઓ જો તુમકો મુસીબત સે છુડાએ) તો વો (મુશરિક લોગ) કહેંગે કે: હમને તો આપ સે (યે) અર્ઝ કર દિયા કે હમ મેં સે કોઇ ભી ઇસ (શિર્કવાલે અકીદહ) કા ઇકરાર નહીં કરતા[૨]. ﴾૪૭﴿ ઔર ઉસ (કયામત સે) પેહલે (દુનિયા મેં) જિન (જૂઠે મા'બૂદોં) કો યે લોગ પુકારા કરતે થે વો સબ ઉનસે ગાઇબ હો જાએંગે ઔર વો સમજ જાએંગે કે ઉનકે લિયે છુટકારે (યાની બચાવ યા ભાગને) કા કોઇ રાસ્તા નહીં હે. ﴾૪૮﴿ ઇન્સાન ભલાઇ માંગને સે થકતા નહીં હે[૩] ઔર અગર ઉસકો કોઇ બુરાઇ પહોંચ જાએ તો માયૂસ હો કર નાઉમ્મીદ હો જાતા હે[૪]. ﴾૪૯﴿ ઔર અગર જો તકલીફ (ઇન્સાન) કો પહોંચી થી ઉસકે બાદ હમ ઉસકો અપની તરફ સે કિસી રહમત કા મઝા ચખા દેં તો ઝરૂર કેહને લગેગા: યે મેરે લાઇક હે[૫] ઔર મેં નહીં સમજતા કે કયામત (કભી) આનેવાલી હે ઔર અગર મુજે અપને રબ કે પાસ વાપસ ભેજા ભી ગયા તો મુજે યકીન હે કે ઉસકે પાસ મુજે ખુશહાલી ઝરૂર મિલેગી,

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) કયામત (કે વાકેઅ હોને) કા ઇલ્મ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લોટાયા જાતા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હમ મેં સે કોઇ ભી (શિર્ક કી) ગવાહી નહીં દેતા. યાની કોઇ ભી શિર્ક કા ઇકરારી મુજરિમ બનને તૈયાર નહીં હોગા, ઇસી તરહ દિલેરી (બહાદૂરી) સે જૂઠ ભી બોલને કી કોશિશ કરેંગે.

[૩] યાની હર હાલત મેં તરક્કી કી ખ્વાહિશ ઐસી ચીઝ હે કે ઉસસે ઇન્સાન કા દિલ ભરતા નહીં હે, જો ઉસકે બડે હરીસ (લાલચી) હોને કી નિશાની હે. ઇન્સાન દુનિયા કા માલ, સામાન, તંદુરસ્તી, તાકત, ઇઝ્ઝત, ઉંચાઇ-બુલંદી, દુનિયા કે ઉંચે ઉંચે હોદ્દે ઔર દૂસરી દુનિયા કી નેઅમતેં માંગને સે થકતા નહીં હે; બલ્કે માંગતા હી રેહતા હે, મુરાદ માનવીયો કી બહુમત હે; અલ્લાહ તઆલા કે નેક બંદે ઇસ મે મુરાદ નહી હે. (બાકી અગલે સફે પર) ➲

فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِمَا عَمِلُوْا ۫ وَلَنُذِيْقَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿٥٠﴾ وَاِذَآ اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ
بِجَانِبِهٖ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُوْ دُعَآءٍ عَرِيْضٍ ﴿٥١﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهٖ مَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ
هُوَ فِيْ شِقَاقٍۢ بَعِيْدٍ ﴿٥٢﴾ سَنُرِيْهِمْ اٰيٰتِنَا فِي الْاٰفَاقِ وَفِيْٓ اَنْفُسِهِمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُ الْحَقُّ ؕ اَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ اَنَّهٗ
ع عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿٥٣﴾ اَلَآ اِنَّهُمْ فِيْ مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَآءِ رَبِّهِمْ ؕ اَلَآ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطٌ ﴿٥٤﴾

સો હમ ઉન કાફિરોં કો જો આ'માલ વો કરતે રહે ઉસ (કી પૂરી હકીકત) કો બતલા દેંગે ઔર હમ ઉનકો સખ્ત અઝાબ કા મઝા ઝરૂર ચખા દેંગે. ﴾૫૦﴿ ઔર જબ હમ ઇન્સાન કો નેઅમતેં અતા કરતે હેં તો વો (હમ સે ઔર હમારે અહકામ સે) મુંહ ફિરા લેતા હે[૧] ઔર અપની કરવટ (પડખુ) ફિરા કર દૂર ચલા જાતા હે ઔર જબ ઉસકો કોઇ બુરાઇ પહોંચ જાતી હે તો (હાથ ફેલા ફેલા કર) લંબી ચોડી દુઆએં કરને લગ જાતા હે. ﴾૫૧﴿ (એ નબી! કાફિરોં કો) તુમ કહો કેઃ ભલા તુમ (ઝરા મુજે યે) બતાઓ કે અગર યે (કુર્આન) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે (આયા) હો ફિર ભી તુમ ઉસકા ઇન્કાર કરતે હો તો ઉસ આદમી સે ઝિયાદહ ગુમરાહ (યાની ગલતી મેં) કોન હોગા જો ઉસકા મુખાલિફ હો કર બહોત દૂર ચલા જાએ. ﴾૫૨﴿ હમ જલ્દી હી ઉનકો દુનિયા કે અતરાફ (દિશાઓ, આજુ-બાજુ) મેં ઔર (ખૂદ) ઉનકી ઝાત મેં અપની (કુદરત કી) નિશાનિયાં દિખાએંગે[૨] તાકે યે બાત ખુલ કર ઉનકે સામને આ જાએગી કે યકીનન વો (કુર્આન) હક હે. (એ નબી!) ઔર કયા તુમ્હારે રબ કી યે બાત કાફી નહીં હે કે વો હર ચીઝ પર ગવાહ હે. ﴾૫૩﴿ સુનો! યે લોગ અપને રબ કે સામને હાઝિર હોને કે બારે મેં શક (યાની ધોકે) મેં (પડે હુવે) હેં, યાદ રખો કે યકીનન ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને હર ચીઝ કો ઘેર રખા હે. ﴾૫૪﴿

---

[૪] યે અલ્લાહ તઆલા કી નાશુક્રી કી બાત હે.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) યે તો મેરા હક હે; યાની યે ચીઝ મેરી તકદીર ઔર લાયકાત ઔર ફઝીલત સે મુજકો મિલી હે, ઔર ઐસા મેરે લિયે હોના હી ચાહિયે થા, યે બાત નાશુક્રી ઔર તકબ્બુર કી અલામત હે.

ઈસ સફે કાઃ

[૧] યે ઇન્તિહાઇ નાશુક્રી કી નિશાની હે.

[૨] યાની ઐસી નિશાનિયાં જિનસે કુર્આન કી હક્કાનિયત (સચ્ચાઇ) ઝાહિર હો જાએ.

સૂરએ શૂરા

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસમેં (૫૦) યા (૫૩) આયતેં હેં. સૂરએ હા મીમ સજદહ યા સૂરએ ફુસ્સિલત કે બાદ ઔર સૂરએ ઝુખરૂફ સે પેહલે (૬૨) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઈસ સૂરત મેં મશ્વરે કી તરગીબ દી ગઇ હે. ઈસકા દૂસરા નામ 'હા મીમ ઐન સીન કાફ' હે, ઈસ સૂરત કી શુરૂઆત 'હા મીમ ઐન સીન કાફ' સે હુઇ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

حٰمٓ ① عٓسٓقٓ ② کَذٰلِکَ یُوۡحِیۡۤ اِلَیۡکَ وَاِلَی الَّذِیۡنَ مِنۡ قَبۡلِکَ ۙ اللّٰہُ الۡعَزِیۡزُ الۡحَکِیۡمُ ③ لَہٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی
الۡاَرۡضِ ؕ وَھُوَالۡعَلِیُّ الۡعَظِیۡمُ ④ تَکَادُ السَّمٰوٰتُ یَتَفَطَّرۡنَ مِنۡ فَوۡقِہِنَّ وَالۡمَلٰٓئِکَۃُ یُسَبِّحُوۡنَ بِحَمۡدِ رَبِّہِمۡ
وَیَسۡتَغۡفِرُوۡنَ لِمَنۡ فِی الۡاَرۡضِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ اللّٰہَ ھُوَالۡغَفُوۡرُ الرَّحِیۡمُ ⑤ وَالَّذِیۡنَ اتَّخَذُوۡا مِنۡ دُوۡنِہٖۤ اَوۡلِیَآءَ اللّٰہُ حَفِیۡظٌ
عَلَیۡہِمۡ ۫ۖ وَمَاۤ اَنۡتَ عَلَیۡہِمۡ بِوَکِیۡلٍ ⑥

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

حٰمٓ (હા મીમ) ﴾૧﴿ عٓسٓقٓ (ઐન સીન કાફ) ﴾૨﴿ (એ નબી! જિસ તરહ આપ પર યે સૂરત ઉતારી જા રહી હે) અલ્લાહ તઆલા જો ઝબરદસ્ત, બડે હિકમતવાલે હેં તુમ પર ઔર તુમ સે પેહલે રસૂલોં પર ઇસી તરહ વહી ભેજતે રહે હેં. ﴾૩﴿ જો કુછ કે આસમાનોં મેં હે ઔર જો કુછ કે ઝમીન મેં હે વો ઉનહી કા હે, ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) સબસે ઉપર હેં, સબસે બડે હેં. ﴾૪﴿ ઐસા લગતા હે કે આસમાન અપને ઉપર કી જાનિબ સે[૧] ફટ પડે[૨] ઔર ફરિશ્તે અપને રબ કી હમ્દ (તા'રીફ) કે સાથ પાકી બયાન કરતે હેં ઔર વો (ફરિશ્તે) ઝમીનવાલોં કે લિયે ઈસ્તિગફાર કરતે હેં, ધ્યાન સે સુન લો! યકીનન વહી અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝિયાદહ માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૫﴿ ઔર જિન્હોંને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા (દૂસરોં કો) વલી (યાની કામ બનાનેવાલે) બના રખે હેં અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (કે આ'માલ) કો મહફૂઝ કર લિયા હે[૩] ઔર તુમ ઉન પર ઝિમ્મેદાર નહીં હો. ﴾૬﴿

---

[૧] યાની હર ઉપરવાલા આસમાન ફટ કર નીચેવાલે આસમાન પર ઉતરતા ચલા જાએ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) આસમાન ઇન (કાફિરોં યા ઝમીન) કે ઉપર સે ફટ પડે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (કે આ'માલ) કો યાદ રખા હે. (તીસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઉન (કે આ'માલ) કો દેખ રહે હેં. (ચોથા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા ઉનકે આ'માલ પર નિગરાન હેં.

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِّتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ؕ فَرِيْقٌ فِى
الْجَنَّةِ وَفَرِيْقٌ فِى السَّعِيْرِ ۝٧ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ يُّدْخِلُ مَنْ يَّشَآءُ فِىْ رَحْمَتِهٖ ؕ وَالظّٰلِمُوْنَ مَا
لَهُمْ مِّنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ۝٨ اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءَ ۚ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْىِ الْمَوْتٰى ۫ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيْرٌ ۝٩
ع
وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيْهِ مِنْ شَىْءٍ فَحُكْمُهٗۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبِّىْ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۖ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ ۝١٠

ઔર ઇસી તરહ[૧] હમને તુમ પર કુર્આન અરબી ઝબાન મેં વહી કે ઝરિયે ઉતારા; તાકે તુમ મરકઝી બસ્તી (યાની મુખ્ય વસ્તી, પુરી દુન્યાકા મુખ્ય શહર મક્કાવાલોં) કો ઔર ઉસકે આસ પાસ (રેહને) વાલોં કો ડરાઓ[૨] ઔર ઉસ દિન સે ડરાઓ જિસમેં સબકો જમા કિયા જાએગા, જિસ (કે આને) મેં કોઇ શક નહીં હે (ઉસ દિન) એક જમાઅત (ઇમાનવાલોં કી) જન્નત મેં ઔર એક જમાઅત (કાફિરોં કી) ભડકતી આગ મેં (દાખિલ કી જાએગા.) ﴾૭﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો ઉન સબકો એક હી જમાઅત (યાની ઝબરદસ્તી મુસલમાન) બના દેતે[૩]; લેકિન વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં અપની રહમત મેં દાખિલ કરતે હેં ઔર જો ગુનેહગાર હેં ન ઉનકા કોઇ હિમાયત કરનેવાલા હોગા ઔર ન કોઇ મદદ કરનેવાલા (હોગા). ﴾૮﴿ કયા ઉન લોગોં ને ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા (દૂસરોં કો અપને) વલી (કામ બનાનેવાલે) બના રખે હેં? તો (સચ્ચી બાત તો યે હે કે) વહી અલ્લાહ તઆલા મદદ કરનેવાલે હેં ઔર વહી મુર્દોં કો ઝિંદા કરનેવાલે હેં ઔર વો હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં. ﴾૯﴿

ઔર (જો લોગ તૌહીદ મેં આપસે ઝઘડા કરતે હેં ઉનકો કેહ દીજીયે કે) જિસ બાત મેં ભી તુમ લોગ ઝઘડા કરતે હો તો ઉસકા ફેસ્લા અલ્લાહ તઆલા કે હવાલે (સોંપા હુવા) હે, વહી અલ્લાહ તઆલા મેરે રબ હેં, ઉનહી પર મેં ને ભરોસા કિયા ઔર ઉનહી કી તરફ મેં લવ લગાતા હૂં. ﴾૧૦﴿

[૧] યાની જિસ તરહ દૂસરે નબિયોં પર ઉનકી કોમી ઝુબાન (ભાષા) મેં વહી નાઝિલ કી ગઇ ઇસી તરહ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસકે ચારોં તરફ રેહનેવાલોં કો.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઉન સબકો એક હી તરીકે (ઇસ્લામ) પર કર દેતે.

فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَّمِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًا ۚ يَذْرَؤُكُمْ فِيْهِ ؕ لَيْسَ
كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ⑪ لَهٗ مَقَالِيْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ اِنَّهٗ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ⑫ شَرَعَ لَكُمْ مِّنَ الدِّيْنِ مَا وَصّٰى بِهٖ نُوْحًا وَّالَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهٖٓ اِبْرٰهِيْمَ
وَمُوْسٰى وَعِيْسٰٓى اَنْ اَقِيْمُوا الدِّيْنَ وَلَا تَتَفَرَّقُوْا فِيْهِ ؕ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِيْنَ مَا تَدْعُوْهُمْ اِلَيْهِ ؕ اَللّٰهُ يَجْتَبِيْٓ اِلَيْهِ
مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ يُّنِيْبُ ⑬

આસમાનોં ઔર ઝમીન કો વહી (અલ્લાહ તઆલા) પૈદા કરનેવાલે હેં, ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે લિયે તુમ હી મેં સે જોડે બનાએ ઔર મવેશિયોં (જો જાનવર પાલે જાતે હેં) કે ભી જોડે બનાએ (ઔર) વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો ઉસમેં બઢાતે હે[૧] કોઇ ચીઝ ઉસકે જૈસી નહીં હે ઔર વહી હર બાત સુનતે હેં (ઔર) સબ કુછ દેખતે હેં. ﴾૧૧﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન કી સબ ચાબિયાં ઉસી કે કબ્ઝે મેં હે[૨] વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકે લિયે ચાહતે હેં રિઝ્ક મેં વુસ્અત (વધારા) કર દેતે હેં ઔર (જિસકી રોઝી ચાહતે હેં) માપ કર દેતે હેં, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં. ﴾૧૨﴿ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે લિયે દીન કા વહી તરીકા મુકર્રર (યાની નકકી) કર દિયા જિસ (દીન) કા હુક્મ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને નૂહ (અલ.) કો દિયા થા ઔર જો (દીન એ નબી!) હમને તુમ્હારે પાસ વહી કે ઝરિયે ભેજા હે ઔર જિસ (દીન) કા હુક્મ હમને ઇબ્રાહીમ (અલ.) ઔર મૂસા (અલ.) ઔર ઇસા (અલ.) કો (ભી) દિયા થા, (ઔર કહા થા) કેઃ તુમ સબ (ઉસી) દીન કો કાઇમ રખના ઔર ઉસમેં ઇખ્તિલાફ ન ડાલના (ફિર ભી ઇન) શિર્ક કરનેવાલોં પર વો ચીઝ (યાની તૌહીદ) બહોત ભારી હે જિસકી તરફ તુમ ઉનકો દઅવત દેતે હો, અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં અપની તરફ ખીંચ લેતે હેં ઔર જો (ઉસ અલ્લાહ તઆલા સે) લવ લગાતા હ[૩] ઉસકો અપને પાસ પહોંચા દેતે હેં. ﴾૧૩﴿

[૧] યાની નર-માદા કે મિલને સે નસલ ચલાતે ઔર ઝિયાદહ કરતે રેહતે હેં, ઔર ઇન્સાન ઔર જાનવરોં કો પૂરી ઝમીન પર અપની કુદરત સે ફેલા દિયા હે. (દૂસરા તર્જુમા) ફેલાતે હેં.

[૨] યાની આસ્માનોં ઔર ઝમીન કે સબ ખઝાને (સબ ચીઝોં કા કાબ) અલ્લાહ તઆલા કે કબ્ઝે મેં હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જો ઉસ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ રૂજુઅ્ (ધ્યાન) કરતા હે તો અલ્લાહ તઆલા અપની તરફ ઉસે રાસ્તા દિખાતે હેં.

وَمَا تَفَرَّقُوْٓا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى لَّقُضِيَ
بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ اُوْرِثُوا الْكِتٰبَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿١٤﴾ فَلِذٰلِكَ فَادْعُ ۚ وَاسْتَقِمْ كَمَآ
اُمِرْتَ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْ ۚ وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتٰبٍ ۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ بَيْنَكُمْ ؕ اَللّٰهُ رَبُّنَا
وَرَبُّكُمْ ؕ لَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ؕ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ ؕ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا ۚ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿١٥﴾ وَالَّذِيْنَ
يُحَآجُّوْنَ فِي اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا اسْتُجِيْبَ لَهٗ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَّلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ﴿١٦﴾

ઔર જિન લોગોં ને આપસ મેં અદાવતોં (યાની દુશમની, ઝિદ) કી વજહ સે (દીન મેં) ઇખ્તિલાફ ડાલા હે વો (સહીહ) ઇલ્મ ઉનકે પાસ આ ચુકને કે બાદ હી (ડાલા હે)[૧] ઔર અગર તુમ્હારે રબ કી તરફ સે એક મુઅય્યન વક્ત (યાની નકકી વાદે) તક (કે લિયે) પેહલે સે એક બાત તય ન હોતી[૨] તો (કબ સે) ઉનકે દરમિયાન (દુનિયા હી મેં ફોરી) ફેસ્લા હો જાતા, ઔર ઉન (અગલે લોગોં) કે બાદ જિનકો (અલ્લાહ તઆલા કી) કિતાબ કા વારિસ બનાયા ગયા હે[૩] વો ઉસ (કિતાબ) કે બારે મેં ઐસે શક મેં (પડે હુવે) હેં જો ઇનકો ચૈન લેને નહીં દેતા. ﴾૧૪﴿ લિહાઝા (એ નબી!) તુમ (લોગોં કો) ઇસી (દીન) કી તરફ બુલાતે રહો ઔર ખૂદ ભી જિસ તરહ તુમકો હુક્મ દિયા ગયા હે ઉસ પર જમે રહો ઔર ઉન (ઇન્કાર કરનેવાલોં) કી ખ્વાહિશોં પર મત ચલો ઔર કેહ દોઃ અલ્લાહ તઆલા ને જિતની કિતાબ નાઝિલ ફરમાઇ હેં મેં તો ઉન સબ પર ઇમાન લાતા હૂં ઔર મુજકો હુક્મ દિયા ગયા હે કે મેં તુમ્હારે દરમિયાન ઇન્સાફ કરૂં, અલ્લાહ તઆલા હમારે ભી રબ હેં ઔર તુમ્હારે ભી રબ હેં, હમારે લિયે હમારે અમલ હેં, ઔર તુમ્હારા કિયા હુવા તુમ્હારે લિયે હે, હમારે તુમ્હારે દરમિયાન (અબ) કોઇ બહસ (યાની ઝઘડા) નહીં હે, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો જમા કરેંગે ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ (હમ સબકો આખિર) જાના હે. ﴾૧૫﴿ ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે (દીન કે) બારે મેં (મુસલમાનોં સે) ઝઘડા ખડા કરતે હેં[૪] જબકે (લોગ) ઉસ (દીન) કો માન ચુકે હેં[૫] તો ઉનકા ઝઘડા ઉનકે રબ કે પાસ બાતિલ (ગલત, ખોટા) હે ઔર ઉન લોગોં પર (અલ્લાહ તઆલા કા) ગઝબ (ગુસ્સા) હે ઔર ઉન લોગોં કે લિયે સખ્ત અઝાબ હે. ﴾૧૬﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર લોગ સહીહ (યકીની) ઇલ્મ (સમજ) આને કે બાદ હી સિર્ફ આપસ કી ઝિદ સે અલગ અલગ હો ગએ હેં. [૨] યાની યે કે મુકમ્મલ અઝાબ આખિરત મેં હોગા.[૩] મુરાદ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઉમ્મત કે ઇનકાર કરને વાલે .[૪] યાની ફુઝૂલ બહસેં કરતે હેં.[૫] (દૂસરા તર્જુમા) વો દીન લોગોં મેં મકબૂલ હો ચુકા હે(પસંદ કિયા જા ચુકા).

اَللّٰهُ الَّذِیْۤ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ وَالْمِیْزَانَ ؕ وَمَا یُدْرِیْكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِیْبٌ۝۱۷ یَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ
بِهَا ۚ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مُشْفِقُوْنَ مِنْهَا ۙ وَیَعْلَمُوْنَ اَنَّهَا الْحَقُّ ؕ اَلَاۤ اِنَّ الَّذِیْنَ یُمَارُوْنَ فِی السَّاعَةِ لَفِیْ ضَلٰلٍۭ بَعِیْدٍ۝۱۸
اَللّٰهُ لَطِیْفٌۢ بِعِبَادِهٖ یَرْزُقُ مَنْ یَّشَآءُ ۚ وَهُوَ الْقَوِیُّ الْعَزِیْزُ۝۱۹
مَنْ كَانَ یُرِیْدُ حَرْثَ الْاٰخِرَةِ نَزِدْ لَهٗ فِیْ حَرْثِهٖ ۚ وَمَنْ كَانَ یُرِیْدُ حَرْثَ الدُّنْیَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا وَمَا لَهٗ فِی الْاٰخِرَةِ
مِنْ نَّصِیْبٍ۝۲۰

અલ્લાહ તઆલા હી વો હેં જિન્હોંને સચ્ચે દીન પર મુશ્તમિલ (ઘેરી હુઇ) કિતાબ ઔર (ઇન્સાફ કી) તરાઝૂ ઉતારી[૧], ઔર તુમકો કયા ખબર શાયદ કયામત કી ઘડી કરીબ હી હો. ﴾૧૭﴿ જો લોગ ઇસ (કયામત) કો માનતે નહીં હેં વહી (લોગ) ઇસ (કયામત) કો જલ્દી ચાહતે હેં ઔર જો લોગ (કયામત પર) ઇમાન રખતે હેં વો ઉસસે ડરતે હેં ઔર વો ઇસ બાત કા યકીન રખતે હેં કે યે (કયામત કા આના) હક હે, સુનો! હકીકત બાત યે હે કે જો લોગ કયામત કે બારે મેં ઝઘડા (યાની બહસ) કર રહે હેં વો ગુમરાહી મેં બહોત દૂર ચલે ગએ હેં. ﴾૧૮﴿ અલ્લાહ તઆલા અપને બંદોં પર બડે મહેરબાન હેં[૨] વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહતે હેં રિઝ્ક દેતે હેં ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) બડે તાકતવાલે, બડે ઝબરદસ્ત હેં. ﴾૧૯﴿

જો શખ્સ આખિરત કી ખેતી ચાહતા હો તો હમ ઉસકે લિયે ઉસકી ખેતી કો બઢા દેતે હેં[૩] ઔર જો શખ્સ (સિર્ફ) દુનિયા કી ખેતી ચાહતા હે તો હમ ઉસી મેં સે ઉસકો કુછ દે દેતે હેં ઔર ઉસકે લિયે આખિરત મેં કોઇ હિસ્સા નહીં હોગા. ﴾૨૦﴿

---

[૧] યાની શરીઅત કે હુકમ અદલો ઇન્સાફ કી તા'લીમ દેતે હેં, ઔર ઇન્સાફ કા તરીકા ભી બતાતે હેં ઔર સબસે પેહલે માદ્દી (યાની દુન્યા સે જીસ તરાઝુ સે તોલતે હેં વો) તરાઝૂ હઝરત નૂહ અલ. પર ઉતારી ગઇ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) નરમી રખતે હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) હમ ઉસકે લિયે ઉસકી ખેતી મેં તરક્કી દેતે હેં.

أَمْ لَهُمْ شُرَكَٰٓؤُا۟ شَرَعُوا۟ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنۢ بِهِ ٱللَّهُ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةُ ٱلْفَصْلِ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ ۗ وَإِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ
لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى ٱلظَّٰلِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا۟ وَهُوَ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ۗ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ فِى
رَوْضَاتِ ٱلْجَنَّاتِ ۖ لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلْفَضْلُ ٱلْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾ ذَٰلِكَ ٱلَّذِى يُبَشِّرُ ٱللَّهُ عِبَادَهُ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ ۗ قُل لَّآ أَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا ٱلْمَوَدَّةَ فِى ٱلْقُرْبَىٰ ۗ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُۥ فِيهَا
حُسْنًا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

કયા ઇન (કાફિરોં) કે કુછ (ખુદ નક્કી કિયે હુવે) શરીક હેં? જિન્હોંને ઇન (કાફિરોં) કે લિયે ઐસા દીન મુકર્રર કર દિયા હો જિસ (દીન) કી અલ્લાહ તઆલા ને ઇજાઝત નહીં દી[૧] ઔર અગર (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) એક ફેસ્લે કી બાત (મુકર્રર) ન હોતી તો ઇન (કાફિરોં) મેં ફેસ્લા હો ગયા હોતા, ઔર યકીન રખો! ઇન ઝાલિમોં કે લિયે (આખિરત મેં) દર્દનાક અઝાબ (હોનેવાલા) હે. ﴿૨૧﴾ (એ નબી!) તુમ (ઇન) ઝાલિમોં કો દેખોગે જો કમાઇ (યાની બુરે આ'માલ) ઉન્હોંને કી હે ઉસ (કે વબાલ) સે ડરતે હોંગે; હાલાંકે વો (વબાલ) ઉન પર વાકેઅ હો કર રહેગા ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર નેક આ'માલ કિયે વો જન્નત કે બાગોં મેં હોંગે, ઉનકો ઉનકે રબ કે પાસ વો સબ કુછ મિલેગા જો વો ચાહેંગે, યહી બડા ફઝ્લ (યાની ઇન્આમ) હે. ﴿૨૨﴾ યહી (વો નેઅમત) હે જિસકી ખુશખબરી અલ્લાહ તઆલા અપને ઉન બંદોં કો દેતે હેં જો ઇમાન લાએ હેં ઔર જિન્હોંને નેક અમલ કિયે હેં, (એ નબી!) તુમ (ઇન કાફિરોં સે) કેહ દો કેઃ મેં તુમસે ઇસ (તબ્લીગ) પર કોઇ બદલા નહીં માંગતા, રિશ્તેદારી કી મુહબ્બત કે સિવા (કોઇ બદલા નહીં ચાહતા)[૨], જો શખ્સ ભી કોઇ નેકી કરેગા તો હમ ઉસકે લિયે ઉસ (નેકી) મેં ખૂબી (યાની સવાબ) બઢા દેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે બખ્શનેવાલે, બડે કદરદાન હેં. ﴿૨૩﴾

[૧] યાની કિસી મેં યે તાકત નહીં કે દીને ઇલાહી કે સિવા દૂસરે કિસી મો'તબર (ભરોસામંદ, ભરોસા પાત્ર) દીન કો મુકર્રર કર સકે.

[૨] યાની રિશ્તેદારી કા લિહાઝ રખ કર મુજસે દુશ્મની મેં જલ્દી ન કરો ઔર મેરી તૌહીદ કી દા'વત પૂરી તરહ સુન લો.

اَمۡ يَقُوۡلُوۡنَ افۡتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۚ فَاِنۡ يَّشَاِ اللّٰهُ يَخۡتِمۡ عَلٰى قَلۡبِكَ ؕ وَيَمۡحُ اللّٰهُ الۡبَاطِلَ وَيُحِقُّ الۡحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ
عَلِيۡمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوۡرِ ﴿۲۴﴾ وَهُوَ الَّذِىۡ يَقۡبَلُ التَّوۡبَةَ عَنۡ عِبَادِهٖ وَيَعۡفُوۡا عَنِ السَّيِّاٰتِ وَيَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُوۡنَ ۙ﴿۲۵﴾
وَيَسۡتَجِيۡبُ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَيَزِيۡدُهُمۡ مِّنۡ فَضۡلِهٖ ؕ وَالۡكٰفِرُوۡنَ لَهُمۡ عَذَابٌ شَدِيۡدٌ ﴿۲۶﴾ وَلَوۡ بَسَطَ
اللّٰهُ الرِّزۡقَ لِعِبَادِهٖ لَبَغَوۡا فِى الۡاَرۡضِ وَلٰـكِنۡ يُّنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَآءُ ؕ اِنَّهٗ بِعِبَادِهٖ خَبِيۡرٌۢ بَصِيۡرٌ ﴿۲۷﴾ وَهُوَ الَّذِىۡ يُنَزِّلُ
الۡغَيۡثَ مِنۡۢ بَعۡدِ مَا قَنَطُوۡا وَيَنۡشُرُ رَحۡمَتَهٗ ؕ وَهُوَ الۡوَلِىُّ الۡحَمِيۡدُ ﴿۲۸﴾

કયા યે (કાફિર) લોગ (યે) કેહતે હેં કે: ઈસ (નબી ને ખૂદ કુર્આન બના કર) અલ્લાહ તઆલા પર જૂઠ બાંધા, સો અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો તુમ્હારે દિલ પર મોહર લગા દેતે[૧], ઔર અલ્લાહ તઆલા બાતિલ (યાની જૂઠે દાવે) કો મિટા દેતે હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) અપને હુકૂમોં સે હક કો સાબિત (યાની ગાલિબ) કરતે હેં, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) જો બાત સીનોં મેં છુપી હુઇ હે ઉસકો ભી જાનતે હેં. ﴾૨૪﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો અપને બંદોં કી તૌબહ કો કબૂલ કરતે હેં ઔર વો ગુનાહોં કો માફ કરતે હેં ઔર જો કુછ તુમ કરતે હો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો જાનતે હેં. ﴾૨૫﴿ ઔર જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે અલ્લાહ તઆલા ઉનકી દુઆ (ઔર ઈબાદત) કબૂલ કરતે હેં ઔર ઉનકો અપને ફઝ્લ સે ઔર ઝિયાદહ દેતે હેં ઔર જો કાફિર હેં ઉનકે લિયે સખ્ત અઝાબ હે. ﴾૨૬﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા અપને (તમામ) બંદોં કે લિયે રોઝી કો ફેલા દેતે તો ઝરૂર વો ઝમીન (યાની દુનિયા) મેં શરારત (યાની ફસાદ) કરને લગતે; લેકિન વો જિતના ચાહતે હેં માપ કર (યાની મુનાસિબ) અંદાઝે (ઠીક અંદાજે) સે રિઝ્ક) ઉતારતે હેં, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) અપને બંદોં કી પૂરી ખબર રખતે હેં (ઔર ઉન પર) નઝર રખતે હેં. ﴾૨૭﴿ ઔર વહી અલ્લાહ તઆલા હેં જો લોગોં કે નાઉમ્મીદ હોને કે બાદ બારિશ બરસાતે હેં ઔર અપની રહમત કો ફેલાતે હેં ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા સબ કે) કામ બનાનેવાલે, તા'રીફ કે લાઇક હેં. ﴾૨૮﴿

---

[૧] મોહર લગાને કા મતલબ યે હે કે કુર્આન ઉતરના હી બંદ હો જાએ ઔર પેહલે કા ઉતરા હુવા ભૂલ જાએ. કુછ લોગો ને 'يَخۡتِمۡ' કા તર્જુમા મઝબૂત કરને સે ભી કિયા હે, યાની ઉન કાફિરોં કી તકલીફોં કો બર્દાશ્ત કરને કે લિયે હમ આપકા દિલ મઝબૂત કર દેવેં.

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَابَّةٍ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾ ع
وَمَا أَصَابَكُم مِّن مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَن كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾ وَمَا أَنتُم بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ ۖ
وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾ إِن يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ
فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَىٰ ظَهْرِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾ أَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَن كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾
وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٍ ﴿٣٥﴾

ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી નિશાનિયોં મેં સે આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કરના ઔર ઉન દોનોં મેં[૧] જો જાનવર અલ્લાહ તઆલા ને ફેલા રખે હેં ઉનકો ભી (પૈદા કરના હે)[૨] ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) જબ ચાહેં ઉન સબકો જમા કરને કી પૂરી કુદરત રખતે હેં. ﴾૨૯﴿

ઔર તુમકો જો મુસીબત (યાની સખ્તી) પહોંચતી હે સો વો તુમ્હારે હી હાથોં કે કિયે હુવે કામોં કી વજહ સે (પહોંચતી) હે ઔર બહોત સે ગુનાહોં કો વો (અલ્લાહ તઆલા) માફ હી કર દેતે હેં. ﴾૩૦﴿ ઔર તુમ્હારી મજાલ નહીં કે તુમ ઝમીન મેં (કહીં ભાગ કર અલ્લાહ તઆલા કો) થકા સકો ઔર તુમ્હારે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ન કોઇ હિમાયત કરનેવાલા હે ઔર ન કોઇ મદદ કરનેવાલા હે. ﴾૩૧﴿ ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કી (કુદરત કી) નિશાનિયોં મેં સે સમંદર મેં (ચલનેવાલે) જહાઝ હેં જો પહાડોં જૈસે (ઉંચે) હેં. ﴾૩૨﴿ અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) ચાહેં તો હવા કો ઠેહરા દેવેં જિસસે વો (જહાઝ) ઉસ (સમંદર) કી પીઠ પર ખડે કે ખડે રેહ જાવેં, યકીનન ઉસમેં હર બડે સબ્ર કરનેવાલે કે લિયે, બડે શુક્ર કરનેવાલે કે લિયે બડી બડી નિશાનિયાં હેં. ﴾૩૩﴿ યા (અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહેં તો) ઉનકે (બુરે) આ'માલ કી વજહ સે ઉનકો તબાહ હી કર ડાલેં ઔર બહોત સે લોગોં કો માફ ફરમા દેવેં. ﴾૩૪﴿ ઔર જો લોગ હમારી આયતોં (યાની કુદરતોં) મેં ઝઘડતે હેં ઉનકો પતા ચલ જાવે કે ઉનકે લિયે કોઇ ભાગને (યાની બચાવ) કી જગા નહીં હે. ﴾૩૫﴿

---

[૧] ઇસ તર્જુમે સે ઝાહિર હોતા હે કે ઝમીન કી તરહ આસમાન મેં ભી જાનવર યા જાનવર જૈસી કોઇ મખ્લૂક હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઝમીન ઔર આસમાન કે દરમિયાન જો જાનવર ફેલા રખે હેં (ઇસ તર્જુમે સે ઝાહિર હોતા હે કે ઝમીન ઔર આસમાન કે દરમિયાન બહોત સે જાનવર ફેલે હેં.)

فَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿٣٦﴾
وَالَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوْا هُمْ يَغْفِرُوْنَ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِرَبِّهِمْ
وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ۪ وَاَمْرُهُمْ شُوْرٰى بَيْنَهُمْ ۪ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ اِذَآ اَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ
يَنْتَصِرُوْنَ ﴿٣٩﴾ وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٠﴾ وَلَمَنِ
انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهٖ فَاُولٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّنْ سَبِيْلٍ ﴿٤١﴾ اِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ يَظْلِمُوْنَ النَّاسَ وَيَبْغُوْنَ فِي
الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٤٢﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ اِنَّ ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ﴿٤٣﴾

સો તુમકો જો કોઇ ચીઝ દી ગઇ હે વો તો સિર્ફ દુનિયાવી ઝિંદગી કા સામાન હે[૧] ઔર જો કુછ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હે વો ઈસ (દુનિયાવી સામાન) સે બેહતર ઔર હમેશા બાકી રેહનેવાલા હે ઉન લોગોં કે લિયે જો ઇમાન લાએ ઔર વો અપને રબ પર ભરોસા કરતે હેં. ﴾૩૬﴿ ઔર જો લોગ બડે ગુનાહોં સે ઔર બેહયાઇ કે કામોં સે બચતે હેં ઔર જબ ઉનકો ગુસ્સા આતા હે તો વો (કુસૂરવાર કો) માફ ફરમા દેતે હેં. ﴾૩૭﴿ ઔર વો લોગ જો અપને રબ કા હુક્મ માનતે હેં ઔર વો નમાઝ કી પાબંદી કરતે હેં ઔર ઉનકા હર કામ આપસ કે મશ્વરે સે હોતા હે ઔર હમને ઉનકો જો રિઝ્ક દિયા હે વો ઉસમેં સે (નેકી કે કામોં મેં) ખર્ચ કરતે હેં. ﴾૩૮﴿ ઔર વો ઐસે લોગ હેં કે જબ ઉન પર ઝુલ્મ હોતા હે તો વો (મુનાસિબ) બદલા લેતે હેં. ﴾૩૯﴿ ઔર કિસી બુરાઇ કા બદલા ઉસી જૈસી બુરાઇ હે, ફિર ભી જો શખ્સ માફ કર દેવે ઔર (આપસ મેં) સુલહ (સફાઇ) કર લેવે તો ઉસકા સવાબ અલ્લાહ તઆલા કે ઝિમ્મે હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલોં કો પસંદ નહીં કરતે. ﴾૪૦﴿ ઔર અલબત્તા જો શખ્સ અપને ઉપર ઝુલ્મ કિયે જાને કે બાદ (મુનાસિબ) બદલા લે લેવે તો ઐસે લોગોં પર કોઇ ઇલ્ઝામ (યાની પકડ) નહીં હે. ﴾૪૧﴿ ઇલ્ઝામ (યાની પકડ) તો સિર્ફ ઉન લોગોં પર હે જો લોગોં પર ઝુલ્મ કરતે હેં ઔર ઝમીન મેં નાહક ઝિયાદતી કરતે હેં, ઐસે હી લોગોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે. ﴾૪૨﴿ ઔર હકીકત યે હે કે જો શખ્સ સબ્ર કરે ઔર માફ કર દેવે તો યકીન જાનો કે યે તો બડે હિમ્મત કે કામોં મેં સે હે[૨]. ﴾૪૩﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) દુનિયાવી ઝિંદગી મેં ફાયદા ઉઠાના હે (યાની જૈસે હી દુનિયા કી ઝિંદગી ખત્મ વો સામાન કા ફાયદા ભી ખત્મ.)[૨] ઝુલ્મો ઝિયાદતી પર સબ્ર કર કે ઉસકો માફ કર દે યે હકીકી હિમ્મત કા કામ હે, અગરચે આજ દુનિયા કે લોગ ઐસે શખ્સ કો બુઝદિલ (કાયર) કેહતે હેં.

وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ وَّلِيٍّ مِّنْۢ بَعْدِهٖ ؕ وَتَرَى الظّٰلِمِيْنَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ يَقُوْلُوْنَ هَلْ اِلٰى مَرَدٍّ مِّنْ
سَبِيْلٍ ۚ﴿۴۴﴾ وَتَرٰىهُمْ يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا خٰشِعِيْنَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُوْنَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ ؕ وَقَالَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّ
الْخٰسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اَلَآ اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ فِيْ عَذَابٍ مُّقِيْمٍ ﴿۴۵﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِّنْ اَوْلِيَآءَ يَنْصُرُوْنَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ سَبِيْلٍ ؕ﴿۴۶﴾ اِسْتَجِيْبُوْا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ
يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ ؕ

ઔર જિસ શખ્સ કો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કર દેવેં તો ઉસકે બાદ (યાની ઉસકે સિવા) ઉસકી કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં[૧] ઔર જબ ઝાલિમ લોગ અઝાબ કો દેખ લેંગે તો (એ નબી!) તુમ ઉનકો યે બાત કેહતા હુવા દેખોગે કે કયા (યહાં સે દુનિયા મેં) વાપસ જાને કા કોઇ રાસ્તા (યાની સૂરત) હે. ﴾૪૪﴿ (એ નબી!) ઔર તુમ ઇનકો દેખોગે કે ઉનકો ઇસ (આગ) કે સામને ઇસ તરહ લાયા જાએગા કે વો ઝિલ્લત સે જુકે હુવે છુપી હુઇ (યાની નીચી) નઝરોં સે (જહન્નમ કો) દેખ રહે હોંગે[૨] ઔર ઇમાનવાલે લોગ કહેંગે કે:[૩] અસલી નુકસાન મેં વો લોગ હેં જિન્હોંને કયામત કે દિન અપને આપકો ઔર અપને ઘરવાલોં કો નુકસાન મેં ડાલા, સુન લો! યકીનન ઝાલિમ લોગ હમેશા રેહનેવાલે અઝાબ મેં હોંગે. ﴾૪૫﴿ ઔર (વહાં) ઉનકો કોઇ ઐસે મદદ કરનેવાલે નહીં મિલેંગે જો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ઉનકી મદદ કરેં ઔર જિસકો અલ્લાહ તઆલા ગુમરાહ કર દેવેં[૪] તો ઉસકે લિયે (હિદાયત કા) કોઇ રાસ્તા નહીં (મિલતા). ﴾૪૬﴿ તુમ લોગ અપને રબ કા હુક્મ ઉસ દિન કે આને સે પેહલે પેહલે માન લો જિસકો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ટાલા નહીં જાએગા[૫],

---

[૧] યાની જો ઉસકો ગુમરાહી સે બચા કર સહીહ રાસ્તે પર લાવે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) આંખ કે કિનારે સે જહન્નમ કો દેખ રહે હોંગે.

[૩] ઇમાનવાલોં કા યે કોલ (કહેના) કે 'ખૂદ બચ ગએ' ઉસ પર શુક્ર કરતે હુવે ઔર કાફિરોં પર મલામત કરતે હુવે(બુરા ભલા કહેતે હુવે) કહેંગે.

[૪] યાની રેહનુમાઇ ન ફરમાએં, રાસ્તા ન દિખલાએં.

[૫] દુનિયા કી સઝા તો કિસી તરહ ટલ ભી સકતી હે. (દૂસરા તર્જુમા) તુમ લોગ અપને રબ કા હુક્મ માન લો ઇસસે પેહલે કે તુમ પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે વો દિન આ જાએ જો વાપસ હોનેવાલા નહીં.

مَا لَكُمْ مِّنْ مَّلْجَاٍ يَّوْمَىٕذٍ وَّمَا لَكُمْ مِّنْ نَّكِيْرٍ ﴿٤٧﴾ فَاِنْ اَعْرَضُوْا فَمَاۤ اَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ؕ اِنْ عَلَيْكَ اِلَّا
الْبَلٰغُ ؕ وَاِنَّاۤ اِذَاۤ اَذَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ فَاِنَّ الْاِنْسَانَ
كَفُوْرٌ ﴿٤٨﴾ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ؕ يَهَبُ لِمَنْ يَّشَآءُ اِنَاثًا وَّيَهَبُ لِمَنْ يَّشَآءُ الذُّكُوْرَ ﴿٤٩﴾ اَوْ
يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَّاِنَاثًا ۚ وَيَجْعَلُ مَنْ يَّشَآءُ عَقِيْمًا ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ ﴿٥٠﴾

ઉસ દિન તુમ્હારે લિયે કોઇ બચાવ (યાની પનાહ) કી જગા નહીં હોગી ઔર ન તુમ્હારા ઇન્કાર ચલેગા[૧]. ﴾૪૭﴿ (એ નબી!) ફિર ભી યે લોગ અગર મુંહ ફિરાવેં[૨] તો હમને તુમકો ઉન પર નિગરાન બના કર નહીં ભેજા હે, તુમ્હારે ઝિમ્મે તો સિર્ફ (બાત) પહોંચા દેના હી હે ઔર જબ હમ અપની તરફ સે ઇન્સાન કો (અપની) કિસી રહમત (યાની ઇનાયતોં, ઇન્આમોં, કૃપા, મહેરબાનીયો) કા મઝા ચખાતે હેં તો વો ઇસ પર ઇતરાતા હે ઔર અગર (ખૂદ) અપને હાથોં કે (બુરે) કામોં કી વજહ સે ઇન લોગોં કો કોઇ મુસીબત પેશ આ જાએ તો ઇન્સાન બડી નાશુક્રી કરને લગતા હે[3]. ﴾૪૮﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત અલ્લાહ તઆલા હી કી હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જો ચાહતે હેં પૈદા કરતે હેં, જિસકો ચાહતે હેં (ઉસકો) બેટીયાં દેતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં બેટે દેતે હેં. ﴾૪૯﴿ યા ઉનકો લડકે ઔર લડકિયાં (દોનોં) જમા કર દેતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં (ઉસકો) બાંજ (યાની બે અવલાદ) રખતે હેં, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે જાનનેવાલે, બડે કુદરતવાલે હેં. ﴾૫૦﴿

---

[૧] 'નકીર' કા દૂસરા તર્જુમા નાસિર ભી હે, યાની વહાં કોઇ મદદ કરનેવાલા ન હોગા. (તીસરા તર્જુમા) નજાત (છુટકારા) દિલાનેવાલે કા ભી હે યાની કોઇ નજાત (છુટકારા) દિલાનેવાલા ન હોગા, ઇસી તરહ નકારત સે ભી હો સકતા હે કે દુનિયા મેં જિસ તરહ મુજરિમ કો કોઇ પેહચાન ન સકે ઔર છૂટ જાએ ઇસ તરહ અજનબિય્યત (અજાણતા) કી વજહ સે ભી વો છૂટ ન સકેગા.

[૨] યાની ઇમાન ન લાવેં.

[3] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકે હાથ જો બુરે કામ કર ચુકે હેં ઉસકી વજહ સે કોઇ મુસીબત પેશ આ જાએ તો ઇન્સાન તો પક્કા નાશુક્રા બન જાતા હે.

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُّكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًا اَوْ مِنْ وَّرَآئِ حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ رَسُوْلًا فَيُوْحِيَ بِاِذْنِهٖ مَا يَشَآءُ ؕ اِنَّهٗ عَلِيٌّ
حَكِيْمٌ ﴿۵۱﴾ وَ كَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ رُوْحًا مِّنْ اَمْرِنَا ؕ مَا كُنْتَ تَدْرِيْ مَا الْكِتٰبُ وَلَا الْاِيْمَانُ وَلٰكِنْ جَعَلْنٰهُ نُوْرًا
نَّهْدِيْ بِهٖ مَنْ نَّشَآءُ مِنْ عِبَادِنَا ؕ وَاِنَّكَ لَتَهْدِيْۤ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۵۲﴾ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذِيْ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ ؕ اَلَآ اِلَى اللّٰهِ تَصِيْرُ الْاُمُوْرُ ﴿۵۳﴾ ع

ઔર કિસી ઈન્સાન કે લિયે યે મુમકિન નહીં હે કે અલ્લાહ તઆલા ઉસસે (દુનિયા મેં આમને સામને) બાત કરેં; મગર યે કે વહી (યા ઇલ્હામ યા સચ્ચે ખ્વાબ) કે ઝરિયે સે હો યા પર્દે કે પીછે સે હો યા કોઈ પૈગામ લાનેવાલા (ફરિશ્તા) ભેજ દેવેં ઔર વો (ફરિશ્તા) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે હુક્મ સે જો વો ચાહેં પૈગામ ભેજ દેવે, યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડી ઉંચી શાનવાલે હેં, બડી હિકમત કે માલિક હેં. ﴾૫૧﴿ ઔર ઈસી તરહ[૧] (એ નબી!) હમને તુમ્હારે પાસ અપને હુક્મ સે એક રૂહ[૨] બતૌર વહી (વહી કે સ્વરૂપ મેં) ભેજી હે (ઔર) તુમકો (ઈસ સે પેહલે) ખબર નહીં થી કે કિતાબ કયા ચીઝ હે ઔર યે ભી નહીં જાનતે થે કે ઈમાન કયા ચીઝ હે; લેકિન હમને ઈસ (કુર્આન) કો એક નૂર બનાયા હે, ઈસકે ઝરિયે અપને બંદોં મેં સે જિસકો ચાહતે હેં હિદાયત (યાની રોશની) દેતે હેં ઔર યકીનન તુમ (લોગોં) કો સીધા રાસ્તા દિખા રહે હો. ﴾૫૨﴿ ઉસ અલ્લાહ તઆલા કા રાસ્તા હે, જિનકી માલકી મેં વો સબ કુછ હે જો આસમાનોં મેં હે ઔર વો સબ કુછ હે જો ઝમીન મેં હે ઔર સુન લો! તમામ કામ અલ્લાહ તઆલા હી કી તરફ લોટતે હેં (યા લોટેંગે). ﴾૫૩﴿

---

[૧] યાની જિસ તરહ ઈન્સાન કે સાથ હમારે હમકલામ હોને (યાની હમ સે બાત કરને) કા તરીકા બયાન કિયા ગયા હે ઈસી તરહ.

[૨] રૂહ સે મુરાદ કુર્આન હે, ઉસસે મુર્દા દિલોં કો રૂહાની ઝિંદગી મિલતી હે યા હઝરત જિબ્રઈલ અલ. મુરાદ હેં જો રૂહાની અહકામ સે ભરા કુર્આન લાતે હેં.

સૂરએ ઝુખરૂફ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૮૯) આયતેં હેં. સૂરએ ફુસ્સિલત યા સૂરએ શૂરા કે બાદ ઔર સૂરએ દુખાન સે પેહલે (૬૨) યા (૬૩) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

કિસી ચીઝ કે કામિલ હુસ્ન (પૂરે પૂરી ખૂબસૂરતી) કો ઝુખરૂફ કેહતે હેં. ઇસી લિયે બનાનેવાલે કો મુઝખરીફ કેહતે હેં, રોનક, ઝીનત, ચમક, સિંગાર યે સબ ભી ઉસકે મઅના હેં, જબ બાત કી તરફ ઉસકી નિસ્બત હોતી હે તો 'زخرف القول ' જૂઠી ઔર મુલમ્મઅ (પાલીશ) કી હુઇ બાત કો કેહતે હેં. ઇસ તરહ કી દુનયવી ઝીનતોં કા ઇસ સૂરત મેં ઝિક્ર કિયા ગયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

حٰمٓ ۚ﴿۱﴾ وَ الۡکِتٰبِ الۡمُبِیۡنِ ۙ﴿۲﴾ اِنَّا جَعَلۡنٰہُ قُرۡءٰنًا عَرَبِیًّا لَّعَلَّکُمۡ تَعۡقِلُوۡنَ ۚ﴿۳﴾ وَ اِنَّہٗ فِیۡۤ اُمِّ الۡکِتٰبِ لَدَیۡنَا لَعَلِیٌّ حَکِیۡمٌ ؕ﴿۴﴾
اَفَنَضۡرِبُ عَنۡکُمُ الذِّکۡرَ صَفۡحًا اَنۡ کُنۡتُمۡ قَوۡمًا مُّسۡرِفِیۡنَ ﴿۵﴾ وَ کَمۡ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ نَّبِیٍّ فِی الۡاَوَّلِیۡنَ ﴿۶﴾ وَ مَا یَاۡتِیۡہِمۡ
مِّنۡ نَّبِیٍّ اِلَّا کَانُوۡا بِہٖ یَسۡتَہۡزِءُوۡنَ ﴿۷﴾ فَاَہۡلَکۡنَاۤ اَشَدَّ مِنۡہُمۡ بَطۡشًا وَّ مَضٰی مَثَلُ الۡاَوَّلِیۡنَ ﴿۸﴾ وَ لَئِنۡ سَاَلۡتَہُمۡ مَّنۡ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضَ لَیَقُوۡلُنَّ خَلَقَہُنَّ الۡعَزِیۡزُ الۡعَلِیۡمُ ۙ﴿۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

حٰمٓ (હા મીમ) ﴿૧﴾ કસમ હે વાઝેહ (સાફ, ખુલી હુવી) કિતાબ કી[૧] ﴿૨﴾ યકીનન હમને ઉસકો અરબી ઝબાન કા કુર્આન બનાયા હે; તાકે તુમ (આસાની સે) સમજ સકો[૨]. ﴿૩﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે વો (કુર્આન) હમારે પાસ લોહે મહફૂઝ મેં ઉંચે મરતબે કી હિકમત સે ભરી હુઇ (મઝબૂત) કિતાબ હે. ﴿૪﴾ ભલા કયા હમ તુમ સે (ઇસ) નસીહત (સે ભરી કિતાબ કુર્આન) કો સિર્ફ ઇસ બાત પર હટા લેંગે કે તુમ (ફરમાંબરદારી કી) હદ સે નિકલનેવાલે લોગ હો. ﴿૫﴾ ઔર હમ પેહલે લોગોં મેં બહોત સારે નબી ભેજ ચુકે હેં. ﴿૬﴾ ઔર ઉનકે પાસ કોઇ નબી ઐસે નહીં આએ જિનકી વો મઝાક ન ઉડાતે હોં. ﴿૭﴾ ફિર હમને ઉન (અગલે લોગોં) કો જો ઉન (મુશરિકોં) સે કહીં ઝિયાદહ ઝોરવાલે થે હલાક કર દિયા, ઔર પિછલે લોગોં કા હાલ (પીછે) ગુઝર ચુકા હે[૩]. ﴿૮﴾ ઔર અગર તુમ ઉન (મુશરિકોં) સે પૂછો કે આસમાનોં ઔર ઝમીન કો કિસને પૈદા કિયા હે તો વો જવાબ મેં ઝરૂર (યહી બાત) કહેંગે કે: ઉનકો બડે ઝબરદસ્ત બડે જાનનેવાલે ને પૈદા કિયા હે. ﴿૯﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) સચ્ચાઇ કો ઝાહિર કરનેવાલી કિતાબ કી.

[૨] ઇસ મેં કુર્આન કે સબ સે પહેલે મુખાતબ (સુનને વાલોં) અરબોં કો ખિતાબ (સંબોધન) હે, માદરી ઝબાન(માતૃ ભાષા) મેં બાત સમજના આસાન હોતા હે ઔર ઉન્સીય્યત (લગાવ) ભી હોતી હે, ઇસી તરહ કિસી ભી મઝમૂન (બાત) કો સમજાને કે લિયે અરબી ઝબાન (ભાષા) મેં જો અલ્ફાઝ કી વુસ્અત (શબ્દોં કી વિશાળતા, ઝિયાદતી) ઔર ઉમ્દહ તા'બીરાત (બાત કહેને ઔર બતલાને કા બહેતરીન રાસ્તા) હેં વો દૂસરી ઝબાન (ભાષા) મેં નહીં, ઇસ લિયે અરબી ઝબાન સીખને કે બાદ કુર્આની મઝામીન (બાતોં) કો સમજના બહોત આસાન હો જાતા હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર પેહલે લોગોં કી યે હાલત હો ચુકી હે.

الَّذِىۡ جَعَلَ لَـكُمُ الۡاَرۡضَ مَهۡدًا وَّجَعَلَ لَـكُمۡ فِيۡهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُوۡنَ‌ۚ ﴿۱۰﴾ وَالَّذِىۡ نَزَّلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءًۢ
بِقَدَرٍ‌ ۚ فَاَنۡشَرۡنَا بِهٖ بَلۡدَةً مَّيۡتًا‌ ۚ كَذٰلِكَ تُخۡرَجُوۡنَ ﴿۱۱﴾ وَالَّذِىۡ خَلَقَ الۡاَزۡوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَـكُمۡ مِّنَ الۡفُلۡكِ
وَالۡاَنۡعَامِ مَا تَرۡكَبُوۡنَ ۙ ﴿۱۲﴾ لِتَسۡتَوٗا عَلٰى ظُهُوۡرِهٖ ثُمَّ تَذۡكُرُوۡا نِعۡمَةَ رَبِّكُمۡ اِذَا اسۡتَوَيۡتُمۡ عَلَيۡهِ وَتَقُوۡلُوۡا سُبۡحٰنَ
الَّذِىۡ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهٗ مُقۡرِنِيۡنَ ۙ ﴿۱۳﴾ وَاِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا لَمُنۡقَلِبُوۡنَ ﴿۱۴﴾ وَجَعَلُوۡا لَهٗ مِنۡ عِبَادِهٖ جُزۡءًا‌ ؕ اِنَّ الۡاِنۡسَانَ
ع لَـكَفُوۡرٌ مُّبِيۡنٌ ؕ ﴿۱۵﴾ اَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخۡلُقُ بَنٰتٍ وَّاَصۡفٰكُمۡ بِالۡبَنِيۡنَ ﴿۱۶﴾

જિસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે લિયે ઝમીન કો બિછોના બના દિયા ઔર તુમ્હારે લિયે ઈસ (ઝમીન) મેં રાસ્તે બના દિયે; તાકે તુમ મંઝિલે મકસૂદ તક પહોંચ સકો[૧]. ﴿૧૦﴾ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જિસને તુમ્હારે લિયે આસમાન સે એક ખાસ અંદાઝે સે પાની બરસાયા, ફિર હમને ઉસ (પાની) સે મુર્દા ઝમીન (યાની ઈલાકે, ઝમીન કી અલગ અલગ જગહેં) કો નઈ ઝિંદગી દે દી, ઈસી તરહ તુમ (ભી કબ્ર સે) નિકાલે જાઓગે. ﴿૧૧﴾ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હે જિસને (તુમ્હારે લિયે) હર ચીઝ કે જોડે પૈદા કિયે[૨] ઔર તુમ્હારે લિયે વો કશ્તિયાં ઔર ચોપાયે બનાએ જિન પર તુમ સવારી કરતે હો. ﴿૧૨﴾ તાકે તુમ ઉન (કશ્તિયોં ઔર જાનવરોં) કી પીઠ પર ખૂબ જમ કર બેઠો, ફિર જબ તુમ (ઈત્મીનાન સે) ઉન પર બેઠ જાઓ તો અપને રબ કી નેઅમત (યાની એહસાન) કો યાદ કરો, ઔર (ઐસા) કહો (યાની દુઆ પઢો) કેઃ પાક હે વો ઝાત જિસને ઈસ (સવારી) કો હમારે બસ (યાની કાબૂ) મેં દે દિયા, ઔર હમ તો ઐસે (તાકતવાલે) નહીં થે કે ઈસકો (અપને) કાબૂ મેં કર સકતે. ﴿૧૩﴾ ઔર યકીનન હમ અપને રબ કી તરફ લોટ કર જાને હી વાલે હેં. ﴿૧૪﴾ ઔર ઉન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કે બંદોં મેં સે કુછ કો ઉસકા એક જુઝ (યાની અવલાદ) બના રખા હે, હકીકત યે હે કે ઈન્સાન ખુલ્લમખુલ્લા નાશુક્રા હે. ﴿૧૫﴾

કયા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને અપની મખ્લૂક મેં સે (તુમ્હારે ખ્યાલ મેં અપને લિયે) બેટિયાં પસંદ કી હેં ઔર તુમકો ચુન કર બેટે દે દિયે. ﴿૧૬﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તાકે તુમ મંઝિલ કા રાસ્તા પા સકો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ્હારે લિયે તમામ ચીઝોં કી અલગ અલગ કિસ્મેં બનાઈ.

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمٰنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهٗ مُسْوَدًّا وَّهُوَ كَظِيْمٌ ۝١٧ اَوَمَنْ يُّنَشَّؤُا فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي
الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِيْنٍ ۝١٨ وَجَعَلُوا الْمَلٰٓئِكَةَ الَّذِيْنَ هُمْ عِبٰدُ الرَّحْمٰنِ اِنَاثًا ؕ اَشَهِدُوْا خَلْقَهُمْ ؕ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسْـَٔلُوْنَ ۝١٩ وَقَالُوْا لَوْ شَآءَ الرَّحْمٰنُ مَا عَبَدْنٰهُمْ ؕ مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۗ اِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ۝٢٠
اَمْ اٰتَيْنٰهُمْ كِتٰبًا مِّنْ قَبْلِهٖ فَهُمْ بِهٖ مُسْتَمْسِكُوْنَ ۝٢١

હાલાંકે ઉનમેં સે કિસીકો જબ ઉસ (બેટી) કી (વિલાદત, પેદાહોને કી) ખુશખબરી દી જાતી હે જિસકી વો (અલ્લાહ) રહમાન કે લિયે મિસાલ બયાન કરતા હે તો (વો ઇતના નારાઝ હોતા હે કે) ઉસકા ચેહરા કાલા પડ જાતા હે ઔર વો દિલ હી દિલ મેં ઘુટતા (યાની ગમગીન) રેહતા હે[૧]. ﴾૧૭﴿ ઔર કયા વો (લડકી) જો ઝેવરોં મેં પરવરિશ પાતી હે[૨] ઔર જો બહસ વ મુબાહસે મેં (આદતન) અપની બાત સાફ તૌર પર બતા ભી નહીં સકતી. ﴾૧૮﴿ ઔર (ઇસકે સીવા) ઇન કાફિરોં ને ફરિશ્તોં કો જો (અલ્લાહ) રહમાન કે બંદે (યાની મખ્લૂક) હેં -ઔરતેં માન રખા હે- કયા વો (કાફિર) લોગ ઇન (ફરિશ્તોં) કી પૈદાઇશ કે વક્ત મૌજૂદ થે? અબ ઉનકી શહાદત કો (યાની ઉનકા બે દલીલ દાવા) લિખ લિયા જાએગા, ઔર ઉનસે (કયામત મેં) પૂછ હોગી. ﴾૧૯﴿ ઔર યે (કાફિર યૂં) કેહતે હેં કે: અગર (અલ્લાહ) રહમાન ચાહતે તો હમ ઇન (ફરિશ્તોં) કી (કભી) ઇબાદત ન કરતે[૩] ઉનકો ઇસ બાત (કી હકીકત) કા ઝરા ભી ઇલ્મ નહીં હે[૪] વો (સબ કાફિર) અંદાઝે (અટકલ) હી કિયા કરતે હેં[૫]. ﴾૨૦﴿ કયા હમને ઉન (મુશરિકોં) કો ઇસ (કુર્આન) સે પેહલે કોઇ ઔર કિતાબ દી થી કે ઉન્હોંને ઉસ કો મઝબૂત પકડ રખા હે?[૬] ﴾૨૧﴿

---

[૧] યાની તુમ બેટી કી વિલાદત સે બહોત નફરત કરતે હો.

[૨] યાની પાલી પોસી જાતી હે.

[૩] યાની અલ્લાહ તઆલા હમકો જબરન (ઝબરદસ્તી) રોક દેતે.

[૪] દુનિયા મેં બંદે કો કોઇ કામ તકદીર કે ફેસ્લે કે મુતાબિક (અનુસાર) કરને દેના ઇસ બાત કી દલીલ નહીં હે કે અલ્લાહ તઆલા ઇસ કામ સે રાઝી હે, હર તકદીર મેં લીખે હુવે કામ પર રઝાએ ઇલાહી (અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી) હોના ઝરૂરી નહીં.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) બેતહકીક બાત કરતે હેં.

[૬] (દૂસરા તર્જુમા) વો ઇસ કિતાબ સે (શિર્ક પર) દલીલ પકડતે હો?

بَلْ قَالُوْٓا اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ
اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ ﴿۲۳﴾ قٰلَ اَوَلَوْ جِئْتُكُمْ بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُّمْ
عَلَيْهِ اٰبَآءَكُمْ ۭ قَالُوْٓا اِنَّا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿۲۴﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۲۵﴾ ع
وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖٓ اِنَّنِيْ بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُوْنَ ﴿۲۶﴾ اِلَّا الَّذِيْ فَطَرَنِيْ فَاِنَّهٗ سَيَهْدِيْنِ ﴿۲۷﴾ وَجَعَلَهَا
كَلِمَةًۢ بَاقِيَةً فِيْ عَقِبِهٖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۲۸﴾

બલ્કે ઉન (કાફિરોં) કા (તો યે) કેહના હે કે હમને અપને બાપ દાદોં કો (કુફ્ર યા શિર્ક કે) એક તરીકે પર પાયા હે ઔર હમ ઉન કે નકશે કદમ પર ઠીક રાસ્તે પર જા રહે હેં.[૧] ﴾૨૨﴿ ઔર ઈસી તરહ (એ નબી!) હમને તુમ સે પેહલે જબ ભી કિસી બસ્તી મેં ડર સુનાનેવાલા (પયગમ્બર) ભેજા તો વહાં કે ખુશહાલ (યાની દૌલતવાલે, અય્યાશ) લોગોં ને યહી કહાઃ કે હમને અપને બાપ દાદોં કો એક તરીકે પર પાયા, ઔર હમ ભી ઉનહી કે નક્શે કદમ પર ચલતે હેં[૨]. ﴾૨૩﴿ (ઉસ પર ઉન સે) ઉસ (નબી) ને કહા કેઃ જિસ (તરીકે) પર તુમને અપને બાપ દાદોં કો પાયા હે કયા અગર મેં તુમ્હારે પાસ ઈસ સે ઝિયાદહ હિદાયત કી બાત[૩] લે આયા હૂં તબ ભી (બાપ દાદોં કે ગલત તરીકે પર ચલોગે?) તબ વો કાફિર કેહને લગેઃ તુમ જો પયગામ (યાની દીન) દે કર ભેજે ગએ હો હમ ઉસકો માનનેવાલે નહીં હેં. ﴾૨૪﴿ નતીજા યે હુવા કે હમને ઉન (કાફિરોં) સે બદલા લિયા, સો (અબ) દેખ લો! જુઠલાનેવાલોં કા (બુરા) અંજામ કૈસા હુવા? ﴾૨૫﴿

ઔર (વો વાકિઅહ ભી ધ્યાન મેં રખને કે લાઇક હે) જબ ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને અપને બાપ ઔર અપની કોમ સે કહા કેઃ જિન ચીઝોં કી ઈબાદત તુમ કરતે હો મેં ઉનસે અલગ (યાની બેઝાર, બે-તઅલ્લુક) હૂં. ﴾૨૬﴿ મગર હાં! જિસ ઝાત ને મુજ કો પૈદા કિયા (ઉસ અલ્લાહ તઆલા સે તઅલ્લુક રખતા હૂં) સો વહી (અલ્લાહ તઆલા) મુજ કો રાસ્તા સમજાએંગે. ﴾૨૭﴿ ઔર ઉસ (તૌહીદ) કો ઉસ (ઈબ્રાહીમ અલ.) ને અપની અવલાદ મેં કાઇમ (યાની બાકી) રેહનેવાલી બાત બના ગએ; તાકે વો લોગ (શિર્ક સે) બાઝ(રૂકે) રહેં. ﴾૨૮﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હમ ભી ઉનહી કે કદમ કે નિશાનાત પર રાહ સે લગે હુવે હેં.
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) હમ ભી ઉનકે પીછે ચલતે હેં.
[૩] યાની ઉસસે ઝિયાદહ અચ્છા તરીકા.

بَلْ مَتَّعْتُ هٰٓؤُلَآءِ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى جَآءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۝٢٩ وَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ وَّاِنَّا بِهٖ
كٰفِرُوْنَ ۝٣٠ وَقَالُوْا لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيْمٍ ۝٣١ اَهُمْ يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ ؕ نَحْنُ
قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيْشَتَهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا
سُخْرِيًّا ؕ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ۝٣٢ وَلَوْلَآ اَنْ يَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَّكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ
لِبُيُوْتِهِمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَّمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُوْنَ ۝٣٣

(ફિર ભી બહોત સારે શિર્ક સે બાઝ ન રહે) ઉસકે બાવજૂદ ભી મેં ને ઇનકો ઔર ઇનકે બાપ દાદોં (યાની બડોં) કો (ઝિંદગી મેં) ફાયદા ઉઠાને કા (હર તરહ કા) સામાન દિયા, યહાં તક કે ઉનકે પાસ હક (યાની સચ્ચા દીન યા કુર્આન) ઔર (સચ્ચી બાત) ખોલ કર કે સુનાનેવાલે રસૂલ આ ગએ. ﴾૨૯﴿ ઔર જબ ઉનકે પાસ હક આ ગયા તો વો કેહને લગે કે: યે તો જાદૂ હે, ઔર હમ ઉસકો નહીં માનેંગે. ﴾૩૦﴿ ઔર વો (કાફિર લોગ) કેહને લગે કે: યે કુર્આન (ઇન) દોનોં બસ્તીયોં (યાની મક્કા ઔર તાઇફ) કે કિસી (બડે) આદમી પર કયૂં નહીં ઉતારા ગયા?[૧] ﴾૩૧﴿ કયા તુમ્હારે રબ કી રહમત (યાની નબુવ્વત) કો યે લોગ (અપની રાય ઔર મરઝી કે મુતાબિક) તકસીમ કરના ચાહતે હેં; હાલાંકે દુનયવી ઝિંદગી મેં ભી ઉનકી રોઝી (કે ઝરિયે) કો હમને હી ઉનકે દરમિયાન તકસીમ કર રખા હે(બાંટ, વહેંચ રખા હે), હમને ઉનમેં સે કુછ કો કુછ પર (દુનિયાકી રોઝી કે બાંટને મેં) બુલંદ દરજે અતા ફરમાએ; તાકે ઉનમેં કા એક દૂસરે સે ખિદમત (યાની કામ) લે સકેં ઔર તુમ્હારે રબ કી રહમત ઈસ (દુનયવી નેઅમત) સે બહોત બેહતર હે જિસકો યે લોગ જમા કર રહે હેં. ﴾૩૨﴿ ઔર અગર યે અંદેશા ન હોતા કે તમામ ઇન્સાન એક હી દીન (યાની કુફ્ર) પર હો જાએંગે તો જો લોગ (અલ્લાહ) રહમાન કા ઇન્કાર કરનેવાલે હેં હમ ઉનકે ઘરોં કી છતોં કો ચાંદી કી કર દેતે ઔર જિન સીઢીયોં પર વો ચઢતે હેં ઉનકો (ભી ચાંદી કી બના દેતે). ﴾૩૩﴿

[૧] કુર્આન બડી શાનવાલે આદમી પર ઉતરના ચાહિયે થા ઔર ઉનકી નઝર મેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઝાહિરી માલદાર નહીં થે; ઈસ લિયે નબુવ્વત ન મિલની ચાહિયે (નઉઝુ બિલ્લાહ, અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત).

وَلِبُيُوۡتِهِمۡ اَبۡوَابًا وَّسُرُرًا عَلَيۡهَا يَتَّكِـُٔوۡنَ ۝٣٤ وَزُخۡرُفًا ؕ وَاِنۡ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ؕ وَالۡاٰخِرَةُ عِنۡدَ
رَبِّكَ لِلۡمُتَّقِيۡنَ ۝٣٥

وَمَنۡ يَّعۡشُ عَنۡ ذِكۡرِ الرَّحۡمٰنِ نُقَيِّضۡ لَهٗ شَيۡطٰنًا فَهُوَ لَهٗ قَرِيۡنٌ ۝٣٦ وَاِنَّهُمۡ لَيَصُدُّوۡنَهُمۡ عَنِ السَّبِيۡلِ
وَيَحۡسَبُوۡنَ اَنَّهُمۡ مُّهۡتَدُوۡنَ ۝٣٧ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَنَا قَالَ يٰلَيۡتَ بَيۡنِىۡ وَبَيۡنَكَ بُعۡدَ الۡمَشۡرِقَيۡنِ فَبِئۡسَ الۡقَرِيۡنُ ۝٣٨ وَلَنۡ
يَّنۡفَعَكُمُ الۡيَوۡمَ اِذۡ ظَّلَمۡتُمۡ اَنَّكُمۡ فِى الۡعَذَابِ مُشۡتَرِكُوۡنَ ۝٣٩ اَفَاَنۡتَ تُسۡمِعُ الصُّمَّ اَوۡ تَهۡدِى الۡعُمۡىَ وَمَنۡ كَانَ فِىۡ
ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ۝٤٠

ઔર ઉનકે ઘરોં કે દરવાઝે ભી ઔર ઉન તખ્તોં કો ભી (ચાંદી કે બના ડાલતે) જિન પર વો તકિયા લગા કર બેઠતે હૈં. ﴾૩૪﴿ ઔર (ઇતના હી નહીં બલ્કે ઉન સબકો) સોને કી બના દેતે ઔર યે સબ કુછ સિર્ફ દુનયવી ઝિંદગી કા સામાન હે ઔર આખિરત તુમ્હારે રબ કે નઝદીક તકવાવાલોં કે લિયે હે. ﴾૩૫﴿

ઔર જો શખ્સ ભી (અલ્લાહ) રહમાન કે ઝિક્ર (યાની કુર્આન) સે આંખેં બંદ કર લેવે[૧] તો હમ ઉસ પર એક શૈતાન મુસલ્લત (યાની મુકર્રર) કર દેતે હૈં, સો વો (શૈતાન) ઉસકે સાથ રેહતા હે[૨]. ﴾૩૬﴿ ઔર વો (સાથ રેહનેવાલે શૈતાન) ઇન (કાફિરોં) કો (હિદાયત કે) રાસ્તે સે બરાબર રોકતે હૈં ઔર વો (કાફિર) યે સમજતે હૈં કે વો (યાની હમ ઠીક) સીધે રાસ્તે પર હૈં. ﴾૩૭﴿ યહાં તક કે જબ વો (નસીહત ભૂલનેવાલા) હમારે પાસ આએગા તો (અપને સાથી શૈતાન સે) કહેગાઃ એ કાશ કે! મેરે ઔર તેરે દરમિયાન (દુનિયા મેં) પૂર્વ ઔર પશ્ચીમ કા ફાસ્લા હોતા, કયૂંકે તૂ તો બહોત બુરા સાથી થા. ﴾૩૮﴿ ઔર (ઉનસે કહા જાએગા કે) જબ તુમ ઝુલ્મ (યાની શિર્ક) કર ચુકે હો તો તુમકો આજ (કયામત મેં) યે બાત હરગિઝ (બિલકુલ) કોઇ ફાયદા નહીં પહોંચાએગી કે તુમ અઝાબ મેં એક દૂસરે કે શરીક હો[૩]. ﴾૩૯﴿ કયા ફિર (એ નબી!) (જબ તુમકો ઉનકી ઐસી હાલત કા પતા ચલ ગયા તો અબ) તુમ બેહરોં કો સુનાઓગે યા અંધોં કો, ઔર ઉન લોગોં કો જો ખુલી હુઇ ગુમરાહી મેં (પડે) હૈં (ઉનકો) સહીહ રાસ્તે પર લાઓગે? ﴾૪૦﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર જો શખ્સ રહમાન કી નસીહત સે અંધા બન જાવે.

[૨] યાની સાથી બન જાતા હે.[૩] દુનિયા મેં જબ કોઇ તકલીફ પહોંચતી હે ઔર ઉસમેં કોઇ શરીક (ભાગીદાર) ભી હો તો આસાની લગતી હે, આખિરત મેં ઐસા ન હોગા, ઇસી તરહ જબ દુનિયા મેં કુફ્ર કિયા થા તો આજ અઝાબ કી હસ્રત (અફસોસ) ઔર અઝાબ મેં શિર્કત (સાથ હોના, રહેના) કોઇ કામ નહીં આવેગી.

فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُّنْتَقِمُوْنَ ﴿٤١﴾ اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِيْ وَعَدْنٰهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُوْنَ ﴿٤٢﴾ فَاسْتَمْسِكْ
بِالَّذِيْۤ اُوْحِيَ اِلَيْكَ ۚ اِنَّكَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٤٣﴾ وَاِنَّهٗ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ ۚ وَسَوْفَ تُسْـَٔلُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَسْـَٔلْ مَنْ
اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُّسُلِنَاۤ اَجَعَلْنَا مِنْ دُوْنِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً يُّعْبَدُوْنَ ﴿٤٥﴾ ع
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ فَقَالَ اِنِّيْ رَسُوْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِاٰيٰتِنَاۤ
اِذَا هُمْ مِّنْهَا يَضْحَكُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَمَا نُرِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ اِلَّا هِيَ اَكْبَرُ مِنْ اُخْتِهَا ۫ وَاَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٤٨﴾

અબ (તો યે હોગા કે) અગર હમ તુમકો (દુનિયા સે) ઉઠા લેં તબ ભી હમ ઉન (કાફિરોં) સે ઝરૂર બદલા લેનેવાલે હેં. ﴾૪૧﴿ યા ઉન (કાફિરોં) સે હમને જો (અઝાબ કા) વાદા કર રખા હે વો તુમકો (ભી) દિખલા દેવેં તબ ભી (હર હાલ મેં) હમ ઉન પર પૂરી તરહ કુદરત રખતે હેં[૧]. ﴾૪૨﴿ લિહાઝા તુમ પર જો વહી (યાની કુર્આન) નાઝિલ કી ગઇ હે ઉસકો મઝબૂતી સે પકડે રહો, યકીનન તુમ સીધે રાસ્તે પર હો. ﴾૪૩﴿ ઔર યકીનન વો (કુર્આન) તુમ્હારે લિયે ઔર તુમ્હારી કોમ કે લિયે બડી નેક નામી કી ચીઝ હે[૨] ઔર અનકરીબ તુમ સે (કયામત કે દિન) પૂછા જાએગા. ﴾૪૪﴿ ઔર અપને જો પયગમ્બર હમને તુમસે પેહલે ભેજે હેં ઉનસે પૂછ લો કે[૩] કયા હમને (અલ્લાહ) રહમાન કે સિવા (દૂસરે) મા'બૂદ મુકર્રર કિયે થે કે જિનકી ઇબાદત કી જાવે. ﴾૪૫﴿

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને મૂસા (અલ.) કો અપની નિશાનિયાં દે કર ફિરઔન ઔર ઉસ કે સરદારોં (યાની દરબારિયોં) કે પાસ ભેજા તો ઉસ (મૂસા અલ.) ને (જા કર) કહા: યકીનન મેં તમામ આલમોં કે રબ કા (ભેજા હુવા) પયગમ્બર હૂં. ﴾૪૬﴿ ફિર જબ ઉસ (મૂસા અલ.) ને ઉનકે પાસ હમારી નિશાનિયાં પેશ કીં તો દફઅતન(ઉસી વકત) વો ઉસકા મઝાક ઉડાને લગે. ﴾૪૭﴿ ઔર હમ ઉનકો જો નિશાની ભી દિખાતે થે વો પેહલી નિશાની સે બઢ ચઢ કર (યાની બડી) હોતી થી ઔર હમને ઉનકો (અલગ અલગ તરહ કે) અઝાબ (યાની સઝાઓં) મેં પકડા; તાકે વો (કુફ્ર સે) બાઝ આ જાવેં. ﴾૪૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તાકત રખતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) બડી શરાફત કી ચીઝ હે.

[૩] યાની પેહલે કે નબિયોં કે દીન કી અસલી તા'લીમાત ઔર કિતાબોં મેં ગોર કર લો.

وَقَالُوْا يٰٓاَيُّهَ السّٰحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ ۚ اِنَّنَا لَمُهْتَدُوْنَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِذَا هُمْ
يَنْكُثُوْنَ ﴿٥٠﴾ وَنَادٰى فِرْعَوْنُ فِيْ قَوْمِهٖ قَالَ يٰقَوْمِ اَلَيْسَ لِيْ مُلْكُ مِصْرَ وَهٰذِهِ الْاَنْهٰرُ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِيْ ۚ اَفَلَا
تُبْصِرُوْنَ ﴿٥١﴾ اَمْ اَنَا خَيْرٌ مِّنْ هٰذَا الَّذِيْ هُوَ مَهِيْنٌ ۙ وَّلَا يَكَادُ يُبِيْنُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَآ اُلْقِيَ عَلَيْهِ اَسْوِرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ اَوْ جَآءَ
مَعَهُ الْمَلٰٓئِكَةُ مُقْتَرِنِيْنَ ﴿٥٣﴾ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهٗ فَاَطَاعُوْهُ ۚ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿٥٤﴾

ઔર વો (મૂસા અલ. કો) કેહને લગે: એ જાદૂગર![૧] તુમ્હારે રબ ને તુમ સે જો અહદ કર રખા હે[૨] ઉસકે વાસ્તે સે તુમ ઉસ સે હમારે લિયે દુઆ કરો[૩], હમ યકીનન સીધે રાસ્તે પર આ જાએંગે. ﴿૪૯﴾ ફિર જબ ભી હમ ઉનસે અઝાબ (યાની સઝાએં) દૂર કર દેતે તો ફૌરન વો અપના વાદા તોડ ડાલતે થે. ﴿૫૦﴾ ઔર ફિરઔન ને અપની કોમ મેં પુકાર કર કહા: એ મેરી કોમ! કયા (પૂરે) મિસર કી હુકૂમત મેરે હાથ (યાની કબ્ઝે) મેં નહીં હે? ઔર (દેખો!) યે નેહરેં મેરે (મહલ કે) નીચે જારી હેં, કયા ફિર ભી તુમ દેખતે નહીં હો?[૪] ﴿૫૧﴾ બલ્કે (સહીહ બાત યે હે કે) મેં ઉસ શખ્સ (યાની મૂસા અલ.) સે (માલ ઔર ઇઝ્ઝત ઔર હુકૂમત મેં) બહોત ઝિયાદહ અચ્છા હૂં જિસકી કોઇ ઇઝ્ઝત નહીં હે[૫], ઔર વો (અપની બાત) સાફ તોર પર બોલ ભી નહીં સકતા. ﴿૫૨﴾ ફિર (અગર યે અલ્લાહ તઆલા કા રસૂલ હે તો) ઇસ પર (યાની હાથ મેં) સોને કે કંગન કયૂં નહીં ડાલે ગએ યા (ફિર) ઇસકે સાથ ફરિશ્તે જમા હો કર કયૂં નહીં આતે[૬]. ﴿૫૩﴾ ઇસ તરહ ઉસ ફિરઔન ને અપની કોમ કો બેવકૂફ બનાયા[૭] ઔર ઉન્હોંને ઉસ (ફિરઔન) કા કેહના માન લિયા[૮], હકીકત યે હે કે વો સબ ગુનેહગાર લોગ થે. ﴿૫૪﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) એ બડે મોલાના સાહબ!

[૨] યાની કુફ્ર સે તૌબા પર અઝાબ દૂર કર દિયા જાએગા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તુમહારે રબ ને તુમ કો જો સિખલા રખા હે ઉસ કે મુતાબિક હમારે લિયે દુઆ કરો.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) કયા તુમકો (યે સબ) દિખાઇ નહીં દેતા.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) જો હકીર (તુચ્છ જૈસા) હે.

[૬] જૈસે દુનયવી હુકમરાનોં કે આજુ બાજુ ગાર્ડ હોતે હેં.

[૭] યાની એસી બાતેં કર કર કે મૂસા (અલ.) ને લોગોં કો નફરત દિલાને કી બાતેં કી.

[૮] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર વો ફિરઔન કી બાત મેં આ ગએ.

فَلَمَّاۤ اٰسَفُوْنَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنٰهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۵۵﴾ فَجَعَلْنٰهُمْ سَلَفًا وَّمَثَلًا لِّلْاٰخِرِيْنَ ﴿۵۶﴾
وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا اِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّوْنَ ﴿۵۷﴾ وَقَالُوْۤا ءَاٰلِهَتُنَا خَيْرٌ اَمْ هُوَ ؕ مَا ضَرَبُوْهُ لَكَ اِلَّا
جَدَلًا ؕ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُوْنَ ﴿۵۸﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا عَبْدٌ اَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنٰهُ مَثَلًا لِّبَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ ﴿۵۹﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَا
مِنْكُمْ مَّلٰٓئِكَةً فِى الْاَرْضِ يَخْلُفُوْنَ ﴿۶۰﴾ وَاِنَّهٗ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُوْنِ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۶۱﴾

ફિર જબ ઉન્હોંને હમકો ગુસ્સા દિલાયા તો હમને ઉનસે બદલા લિયા, સો હમને ઉન સબકો ગર્ક કર (યાની ડુબો) દિયા. ﴾૫૫﴿ ઔર હમને ઉનકો એક ગઇ ગુઝરી કોમ (બના દિયા) ઔર બાદ મેં આનેવાલે લોગોં કે લિયે (ઇબ્રત કા) નમૂના બના દિયા. ﴾૫૬﴿

ઔર જબ (ઇસા અલ.) મરયમ કે બેટે કી મિસાલ બયાન કી ગઇ[૧] તો ફૌરન તુમ્હારી કોમ કે લોગ ઉસ સે (ખુશી કે મારે) શોર મચાને લગે. ﴾૫૭﴿ ઔર વો કેહને લગે કેઃ હમારે મા'બૂદ બેહતર હેં યા વો (ઇસા બિન મરયમ) યે (એ'તેરાઝ, સવાલ કી) બાત ઉન્હોંને તુમ્હારે સામને સિર્ફ ઝઘડે કી ગર્ઝ સે બયાન કી હે, અસલ બાત યે હે કે વો લોગ હી (અપની આદત સે) ઝઘડાલૂ હેં. ﴾૫૮﴿ વો (ઇસા અલ.) તો બસ હમારે એક બંદે થે જિન પર હમને અપના ફઝ્લ (યાની ઇન્આમ) કિયા થા[૨] ઔર હમને બની ઇસ્રાઇલ કે લિયે ઉનકો (હમારી કુદરત કા) નમૂના બનાયા થા. ﴾૫૯﴿ ઔર અગર હમ ચાહેં તો તુમ સે ફરિશ્તે પૈદા કર દેં[૩] જો ઝમીન મેં તુમ્હારે કાઇમ મકામ હોં[૪]. ﴾૬૦﴿ ઔર યકીન રખો! વો (ઇસા અલ.) તો કયામત કી એક અલામત હે[૫]; ઇસ લિયે તુમ ઇસ (બાત કે સહીહ હોને) મેં શક મત કરો ઔર મેરા કેહના માનો, યહી સીધા રાસ્તા હે. ﴾૬૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર જબ ઇસા મરયમ કે બેટે કે બારે મેં એક અજીબ બાત બયાન કી ગઇ.

[૨] યાની અબ્દિય્યત (બંદા હોને) ઔર નબુવ્વત (નબી હોને) કે કમાલાત (કાબેલીયત, લાયકાત) દે કર.

[૩] યાની જિસ તરહ તુમસે બચ્ચે પૈદા હોતે હેં ઇસ તરહ ફરિશ્તે પૈદા કર દેં.

[૪] યાની જિસ તરહ ઇન્સાન એક દૂસરે કે જાનશીન (ખલીફા, નાયબ) હોતે હેં, ઇસ તરહ ફરિશ્તે એક કે બાદ એક રહા કરેં.

[૫] ઇસકે દો મતલબ હેંઃ (૧) જો અલ્લાહ તઆલા બગૈર મર્દ કે ઇન્સાન કો દુનિયા મેં પૈદા કર સકતે હેં વો કયામત કે દિન તમામ ઇન્સાનોં કો બગૈર કિસી ઝાહિરી સબબ કે પૈદા કર સકતે હેં. (૨) હઝરત ઇસા અલ. કા કયામત સે પેહલે નુઝૂલ (ઉતરના) વો કયામત કી આખરી નિશાનિયોં મેં સે હે.

وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ ۚ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۶۲﴾ وَلَمَّا جَآءَ عِيْسٰى بِالْبَيِّنٰتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِاُبَيِّنَ
لَكُمْ بَعْضَ الَّذِيْ تَخْتَلِفُوْنَ فِيْهِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۶۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ
مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۶۴﴾ فَاخْتَلَفَ الْاَحْزَابُ مِنْۢ بَيْنِهِمْ ۚ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ اَلِيْمٍ ﴿۶۵﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا
ع السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۶۶﴾ اَلْاَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۢ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِيْنَ ﴿۶۷﴾
يٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَآ اَنْتُمْ تَحْزَنُوْنَ ﴿۶۸﴾

ઔર ઐસા કભી ન હો કે શૈતાન તુમકો (સહીહ રાસ્તે સે) રોક દે, યકીનન વો તુમ્હારા ખુલા હુવા દુશ્મન હે[૧]. 《૬૨》 ઔર જબ ઇસા (અલ.) ખુલી હુઇ નિશાનિયાં (યાની દલાઇલ) લે કર આએ થે તો ઉન્હોંને (લોગોં સે) કહા થા કેઃ મેં તુમ્હારે પાસ હિકમત[૨] કી બાત લે કર આયા હૂં, ઔર (નિશાનિયાં ઇસ લિયે સાથ લાયા હૂં) તાકે જિન કુછ બાતોં મેં તુમ ઇખ્તિલાફ (ઝઘડા) કર રહે હો ઉનકી હકીકત તુમકો બતલા દૂં, સો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો ઔર મેરી બાત માનો. 《૬૩》 યકીનન અલ્લાહ તઆલા હી મેરે રબ હેં ઔર તુમ્હારે રબ હેં, સો તુમ ઉસકી ઇબાદત કરો, યહી સીધા રાસ્તા હે. 《૬૪》 ફિર ભી ઇન (બની ઇસ્રાઇલ) મેં સે બહોત સે ગિરોહોં (યાની ફિરકોં, જમાઅતોં, ટોલીયોં) ને આપસ મેં ઇખ્તિલાફ ડાલ દિયા, સો ઐસે ઝાલિમ લોગોં કે લિયે એક દર્દનાક દિન કે અઝાબ (યાની આફત) કી વજહ સે બડી તબાહી હોગી. 《૬૫》 અબ યે લોગ સિર્ફ (હક ઝાહિર હોને કે બાદ) ઇસ બાત કા ઇન્તિઝાર કર રહે હેં કે કયામત ઉનકે સામને અચાનક આ ખડી હોવે ઔર ઉનકો ખબર ભી ન હો. 《૬૬》 જિતને (દુનિયા કે) દોસ્ત હેં ઉસ દિન આપસ મેં એક દૂસરે કે દુશ્મન હોંગે; સિવાયે તકવાવાલોં કે[૩]. 《૬૭》

(જિનકો કહા જાએગા કે) એ મેરે બંદો! આજ તુમ પર કોઇ ખોફ (ડર) નહીં હોગા ઔર તુમકો કોઇ ગમ ભી નહીં હોગા. 《૬૮》

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યકીનન વો તુમ્હારા ઐસા દુશ્મન હે જિસકી દુશ્મની ખુલી હુઇ હે.
[૨] હિકમતઃ (૧) પક્કી બાતેં (૨) સમજદારી કી બાતેં (૩) નબવી અહકામ (નબી કે હુકમ).
[૩] યાની જો દોસ્તી અલ્લાહ તઆલા કે વાસ્તે હોગી વો કામ આએગી.

ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ٱدْخُلُوا ٱلْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ
مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ۖ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ ٱلْأَنفُسُ وَتَلَذُّ ٱلْأَعْيُنُ ۖ وَأَنتُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ ٱلْجَنَّةُ ٱلَّتِىٓ
أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَٰكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾ إِنَّ ٱلْمُجْرِمِينَ فِى عَذَابِ جَهَنَّمَ
خَٰلِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا هُمُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٧٦﴾ وَنَادَوْا يَٰمَٰلِكُ
لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُم مَّٰكِثُونَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ جِئْنَٰكُم بِٱلْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَٰرِهُونَ ﴿٧٨﴾

જો હમારી આયતોં પર ઇમાન લાએ થે ઔર (ઝાહિર મેં ભી અલ્લાહ તઆલા કા) હર હુક્મ પૂરા કરતે થે. ﴾૬૯﴿ તુમ ઔર તુમ્હારી બીવીયાં ખુશી ખુશી સે (યા ચમકતે ચેહરોં કે સાથ) જન્નત મેં દાખિલ હો જાઓ. ﴾૭૦﴿ સોને કી રકાબિયાં ઔર ગ્લાસ ઉન (જન્નતવાલોં) કે સામને ફિરાએ જાએંગે[૧] ઔર ઉસ (જન્નત) મેં જો દિલ ચાહે હર વો ચીઝ મિલેગી જિસસે આંખોં કો લઝ્ઝત મિલેગી (યાની મઝા ભી આએગા) ઔર તુમ ઉસ (જન્નત) મેં હમેશા રહોગે. ﴾૭૧﴿ ઔર યે વો જન્નત હે જિસકા તુમકો તુમ્હારે આ'માલ કે બદલે મેં વારિસ (યાની માલિક) બના દિયા ગયા હે. ﴾૭૨﴿ તુમ્હારે લિયે ઉસમેં બહોત મેવે (ફલ ફ્રુટ) હેં જિનમેં સે તુમ ખાઓગે. ﴾૭૩﴿ યકીનન જો લોગ મુજરિમ હેં વો જહન્નમ કે અઝાબ મેં હમેશા રહેંગે. ﴾૭૪﴿ ઉન પર સે વો અઝાબ (કિસી વક્ત) હલ્કા નહીં કિયા જાએગા ઔર વો ઉસ (અઝાબ) મેં માયૂસ પડે રહેંગે. ﴾૭૫﴿ ઔર હમને ઉન પર ઝુલ્મ નહીં કિયા; લેકિન વો ખૂદ હી ઝુલ્મ કરનેવાલે થે. ﴾૭૬﴿ ઔર વો (કાફિર જહન્નમ કે દારોગા, દરબાન ફરિશ્તે કો) પુકાર કર કહેંગે કેઃ એ માલિક! (તુમ હી સિફારિશ કર દો કે) તુમ્હારા રબ (હમકો મૌત દે કર) હમારા કામ હી તમામ કર દે તો વો (માલિક) જવાબ દેગા કેઃ તુમકો હમેશા ઇસી મેં રેહના હે. ﴾૭૭﴿ ઔર હકીકત યે હે કે હમ તુમ્હારે પાસ સચ્ચા દીન લાએ થે; લેકિન તુમ મેં સે બહુત સારે લોગ હક કો બુરા માનતે હેં[૨]. ﴾૭૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) પેશ કિયે જા રહે હોંગે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હકીકત યે હે કે હમને તુમ્હારે પાસ સચ્ચા દીન પહોંચાયા થા; લેકિન તુમ મેં સે બહુત સારે લોગ હક સે નફરત કરતે થે.

اَمْ اَبْرَمُوْٓا اَمْرًا فَاِنَّا مُبْرِمُوْنَ۝ اَمْ يَحْسَبُوْنَ اَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ ؕ بَلٰى وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُوْنَ۝
قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ ۖ فَاَنَا اَوَّلُ الْعٰبِدِيْنَ۝ سُبْحٰنَ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ۝
فَذَرْهُمْ يَخُوْضُوْا وَيَلْعَبُوْا حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِيْ يُوْعَدُوْنَ۝ وَهُوَ الَّذِيْ فِي السَّمَآءِ اِلٰهٌ وَّفِي الْاَرْضِ اِلٰهٌ ؕ
وَهُوَ الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ۝ وَتَبٰرَكَ الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ وَعِنْدَهٗ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَاِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ۝

કયા ઉન્હોંને (યાની કાફિરોં ને રસૂલ કો તકલીફ દેને કી) કુછ (કારવાઇ) કરને કા ફેસ્લા કર લિયા હે તો હમને ભી એક કામ (યાની રસૂલ કી હિફાઝત કરને) કા ફેસ્લા કર લિયા હે. ﴾૭૯﴿ કયા ઉન્હોંને યે સમજ રખા હે કે હમ ઉનકી ખુફિયા (છુપી, ખાનગી) બાતોં કો ઔર ઉનકે આપસ કે મશ્વરોં કો સુનતે નહીં હેં? હાં! (હમ ઝરૂર સુનતે હેં) ઔર હમારે ભેજે હુવે ફરિશ્તે જો ઉનકે પાસ હેં વો (સબ કુછ) લિખતે રેહતે હેં. ﴾૮૦﴿ (એ નબી!) તુમ (ઉનસે) કહો કેઃ અગર (માન લીયા જાયે કે અલ્લાહ) રહમાન કી કોઇ અવલાદ હોતી તો સબ સે પેહલે મેં ઇબાદત કરનેવાલા હોતા. ﴾૮૧﴿ પાક હેં વો (અલ્લાહ તઆલા) જો આસ્માનોં ઔર ઝમીન કે માલિક હેં, અર્શ કે (ભી) માલિક હેં ઉન સારી બાતોં સે જો વો (મુશ્રિક) લોગ બયાન કરતે હેં. ﴾૮૨﴿ લિહાઝા (ઇસ લીયે) (એ નબી!) ઉનકો (અપને હાલ પર) છોડ દો, વો બક બક કરતે રહેં[૧] ઔર ખેલ કરતે રહેં, યહાં તક કે વો અપને ઉસ (કયામત કે) દિન સે મુલાકાત કર લેં જિસકા ઉનસે વાદા કિયા ગયા હે. ﴾૮૩﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો આસમાન મેં ભી ઇબાદત કે લાઇક હેં, ઔર ઝમીન મેં ભી ઇબાદત કે લાઇક હેં, ઔર વો બડે હિકમત કે માલિક, બડે જાનનેવાલે હેં. ﴾૮૪﴿ ઔર બડી બરકત (યાની શાન) હે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી જિસકે કબ્ઝે મેં આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉસકે દરમિયાન હે ઉસકી હુકૂમત હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હી કયામત કા ઇલ્મ હે, ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ તુમ સબકો વાપસ લોટાયા જાએગા. ﴾૮૫﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર (ઇસ તરહ કી બાતિલ) બાતોં મેં ડૂબા રહે.

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿٨٦﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَهُمْ
لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ﴿٨٧﴾ وَقِيْلِهٖ يٰرَبِّ اِنَّ هٰۤؤُلَآءِ قَوْمٌ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٨٨﴾ فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلٰمٌ ؕ فَسَوْفَ
يَعْلَمُوْنَ ﴿٨٩﴾

ઔર યે (મુશ્રિક લોગ) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો છોડ કર જિન (મુર્તિયોં) કો પુકારતે હૈં ઉનકો સિફ઼ારિશ (તક) કા કોઇ ઇખ્તિયાર (અધિકાર) ન હોગા; મગર હાં વો લોગ જો (ઝબાન સે) હક બાત કી ગવાહી દેતે હૈં ઔર વો (ઉસ હક કા દિલ સે) યકીન રખતે હૈં[૧]. ﴾૮૬﴿ ઔર અગર તુમ ઉનસે પુછો કેઃ ઉનકો કિસને પૈદા કિયા? તો વો ઝરૂર (યહી) જવાબ દેંગે કેઃ અલ્લાહ તઆલા હી ને (પૈદા કિયા), ઉસકે બાવજૂદ કોઇ ઉનકો કહાં સે ઉલટા ચલા દેતા હે[૨]. ﴾૮૭﴿ ઔર કસમ હે ઉસ (રસૂલ) કી બાત કી કેઃ એ મેરે રબ! યે (કુફ્ફાર ઐસે) લોગ હૈં જો ઇમાન લાતે નહીં. ﴾૮૮﴿ લિહાઝા એ નબી! તુમ ઉનકી પરવાહ મત કરો ઔર કેહ દો કેઃ ''સલામ''[૩] સો અનકરીબ (થોડે દિનોં મેં) ખૂદ ઉનકો સબ પતા ચલ જાએગા. ﴾૮૯﴿

[૧] યાની જિનકે પાસ ઇમાન ઔર યકીન હે વો સિફ઼ારિશ કર સકેંગે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસકે બાવજૂદ ઉલટે ફિર કર કહાં જાતે હૈં. (યાની તૌહીદ કો માનના છોડ કર શિર્ક કી ઉલટી રાહ પર કયૂં ચલે જાતે હૈં.)

[૩] યાની હમારી દા'વત નહીં માનતે તો તુમ તુમ્હારે રાસ્તે, હમ હમારે રાસ્તે.

સૂરએ દુખાન

યે સૂરત મક્કી હે, ઉસમેં (૫૯) આયતેં હેં. સૂરએ ઝુખરૂફ કે બાદ ઔર સૂરએ જાસિયહ સે પેહલે (૬૩) યા (૬૪) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

દુખાન કે મા'ના આતા હેઃ ધુવાં (ધુમાડો), ઈસ સૂરત મેં દુખાન યાની ધુવાં કા ઝિક્ર આયા હે. એક ધુવાં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે ઝમાને મેં ઝાહિર હો ચુકા, જબ કુરૈશ કે કાફિરોં ને બહોત શિદ્દત (યાની સખ્તી) સે મુખાલફત કી (વિરોધ કિયા) તો ઉન પર કહતસાલી મુસલ્લત કર દી ગઇ (યાની દુકાળ ડાલ દિયા ગયા) , જિસકી વજહ સે વો ઈતને કમઝોર હો ગએ કે જબ ભી આસમાન કી તરફ સર ઉઠા કર દેખતે તો કમઝોરી કી વજહ સે આંખોં કે સામને એક બાદલ ઔર ધુવાં જેસા નઝર આતા (યાની દિખાઇ દેતા). ઔર એક ધુવાં કયામત સે પેહલે ઝાહિર હોગા જો કયામત કી આખરી અલામતોં (નિશાનીયોં) મેં સે હે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઈસ સૂરત કો ફજર કી નમાઝ મેં પઢા કરતે થે.

અહાદીષ સે મા'લૂમ હોતા હે કે જો આદમી સૂરએ દુખાન કો જુમ્અહ કે દિન રાત કો પઢે તો ઉસકી મગફિરત હો જાતી હે. સિત્તેર હઝાર ફરિશ્તે ઉસકે લિયે દુઆએ મગફિરત કરતે હેં, જન્નત મેં ઉસકે લિયે મહેલ બનાએ જાતે હેં, હૂરે ઈન સે ઉસકી શાદી કર દી જાતી હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

حٰمٓ ۚ ﴿١﴾ وَالْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿٢﴾ اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ فِيْ لَيْلَةٍ مُّبٰرَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِيْنَ ﴿٣﴾ فِيْهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيْمٍ ﴿٤﴾ اَمْرًا مِّنْ
عِنْدِنَا ؕ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿٥﴾ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٦﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۘ
اِنْ كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ ﴿٧﴾ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَآئِكُمُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٨﴾ بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ يَّلْعَبُوْنَ ﴿٩﴾
فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَاْتِي السَّمَآءُ بِدُخَانٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٠﴾ يَّغْشَى النَّاسَ ؕ هٰذَا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١١﴾ رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ اِنَّا
مُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

حٰمٓ (હા મીમ) ﴿૧﴾ કસમ હે ઇસ કિતાબ કી જો (હક કો) વાઝેહ (યાની ઝાહિર) કરનેવાલી હે. ﴿૨﴾ યકીનન હમને ઇસ (કુર્આન) કો એક મુબારક રાત (યાની શબેકદ્ર) મેં ઉતારા હે; (કયૂંકે) હમ હી (લોગોં કો) ખબરદાર કરનેવાલે થે. ﴿૩﴾ ઉસ (રાત) મેં હર હકીમાના (યાની હિકમત સે ભરપૂર) કામ હમારે હુક્મ સે તય (નકકી) કર દિયા જાતા હે. ﴿૪﴾ યકીનન હમ હી (નબી મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો) ભેજનેવાલે હેં, તુમ્હારે રબ કી (તરફ સે જો) રહમત (હોતી હે ઉસકી વજહ) સે[૧], યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બાતોં કો સુનનેવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં. ﴿૫﴾ આસ્માનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉનકે દરમિયાન મેં હેં ઉનકે રબ હેં, અગર તુમ વાકઇ યકીન કરતે હો. ﴿૬﴾ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા કોઇ મા'બૂદ નહીં હે વહી ઝિંદગી દેતે હેં ઔર વહી મૌત દેતે હેં. ﴿૭﴾ તુમ્હારે ભી રબ હેં, ઔર તુમ્હારે અગલે બાપ દાદોં કે ભી રબ હેં. ﴿૮﴾ બલ્કે વો લોગ શક (યાની ધોકે) મેં ખેલ કર રહે હેં. ﴿૯﴾ લિહાઝા (ઇસ લીયે) તુમ (એ નબી!) ઉસ દિન કા ઇન્તિઝાર કરો જબ આસમાન સે એક ખુલા હુવા (યાની નઝર આનેવાલા) ધુવાં ઝાહિર હોગા. ﴿૧૦﴾ જો (ઉન) સબ લોગોં પર છા જાએગા, યે (ધુવાં) એક દર્દનાક સઝા હે. ﴿૧૧﴾ (ઉસ વક્ત વો લોગ કહેંગે:) એ હમારે રબ! હમસે (યે) અઝાબ (યાની આફત) દૂર કર દીજીયે, હમ ઝરૂર ઇમાન લે આએંગે. ﴿૧૨﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ્હારે રબ કી રહમત કી વજા સે હમ હી આપકો રસૂલ બનાનેવાલે હેં.

أَنّٰى لَهُمُ الذِّكْرٰى وَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوْا مُعَلَّمٌ مَّجْنُوْنٌ ﴿١٤﴾ إِنَّا كَاشِفُوا الْعَذَابِ
قَلِيْلًا إِنَّكُمْ عَآئِدُوْنَ ﴿١٥﴾ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرٰى ۚ إِنَّا مُنْتَقِمُوْنَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ
وَجَآءَهُمْ رَسُوْلٌ كَرِيْمٌ ﴿١٧﴾ أَنْ أَدُّوْٓا إِلَيَّ عِبَادَ اللّٰهِ ۖ إِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ أَمِيْنٌ ﴿١٨﴾ وَّأَنْ لَّا تَعْلُوْا عَلَى اللّٰهِ ۚ إِنِّيْٓ اٰتِيْكُمْ
بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٩﴾ وَإِنِّيْ عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُوْنِ ﴿٢٠﴾ وَإِنْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا لِيْ فَاعْتَزِلُوْنِ ﴿٢١﴾

(ભલા) ઉનકો નસીહત કહાં નસીબ હોતી હે (જિસકી વજહ સે વો ઇમાન લાવેં?) હાલાંકે ઉનકે પાસ એક રસૂલ આએ જિન્હોંને (હકીકત કો) ખોલ કર રખ દિયા. ﴿૧૩﴾ ફિર ઉન્હોંને ઉસ (રસૂલ) સે મુંહ ફિરા લિયા[૧] ઔર કેહને લગે કેઃ (યે તો દૂસરે ઇન્સાન કા) સિખાયા હુવા,[૨] દીવાના (પાગલ) હે. ﴿૧૪﴾ (અચ્છા) હમ અઝાબ કો થોડી મુદ્દત કે લિયે હટા દેતે હેં (મગર) ફિર ભી તુમ અપની (પેહલી) હાલત પર લોટ આઓગે. ﴿૧૫﴾ જિસ (કયામત કે) દિન હમારી તરફ સે બડી પકડ હોગી તો પક્કી બાત હે કે હમ પૂરા બદલા લે લેંગે. ﴿૧૬﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને ઉન (મક્કા કે લોગોં) સે પેહલે ફિરઔન કી કોમ કો આઝમાયા થા, ઔર ઉનકે પાસ એક મુઅઝ્ઝઝ (ઇઝઝત વાલે) પયગમ્બર આએ થે. ﴿૧૭﴾ (ઔર ઉસ રસૂલ ને તુમસે કહા થા) કેઃ તુમ અલ્લાહ તઆલા કે બંદોં કો મેરે હવાલે કર દો[૩], યકીનન મેં તુમ્હારે લિયે એક મો'તબર (યાની અમાનતદાર) પયગમ્બર હૂં. ﴿૧૮﴾ ઔર યે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે (હુકમ કે વિરોધ મેં) મુકાબ્લે મેં સરકશી (અવજ્ઞા, વિદ્રોહ, બળવો, ઉદ્દંડતા) મત કરો, મેં તુમ્હારે સામને (અપની નબુવ્વત કી) ખુલી હુઇ દલીલ પેશ કરતા હૂં. ﴿૧૯﴾ ઔર મેં અપને રબ ઔર તુમ્હારે રબ કી ઇસ બાત સે પનાહ (યાની હિફાઝત) લેતા હૂં કે તુમ મુજે પથ્થર માર કર માર ડાલો. ﴿૨૦﴾ ઔર અગર તુમ મુજ પર ઇમાન (યાની યકીન) નહીં રખતે હો તો મુજ સે અલગ હો જાઓ[૪]. ﴿૨૧﴾

---

[૧] યાની નાફરમાની કી.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) પઢાયા હુવા.

[૩] યાની બની ઇસ્રાઇલ જિનકો ઉસ દૌર મેં ફિરઔનિયોં ને તકલીફોં મેં ફંસા રખા થા.

નોટઃ આઝાદી કી કોશિશ ભી નબુવ્વત કે કામ મેં સે હે.

[૪] યાની મેરી દા'વત નહીં માનતે તો મુજે તકલીફ દે કર તુમ અપને જુર્મ કો ઝિયાદહ સંગીન ન કરો ઔર મેરી દા'વત કે કામ મેં રૂકાવટ ન બનો.

فَدَعَا رَبَّهٗٓ اَنَّ هٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُوْنَ ﴿۲۲﴾ فَاَسْرِ بِعِبَادِيْ لَيْلًا اِنَّكُمْ مُّتَّبَعُوْنَ ﴿۲۳﴾ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا ؕ اِنَّهُمْ جُنْدٌ
مُّغْرَقُوْنَ ﴿۲۴﴾ كَمْ تَرَكُوْا مِنْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿۲۵﴾ وَّزُرُوْعٍ وَّمَقَامٍ كَرِيْمٍ ﴿۲۶﴾ وَّنَعْمَةٍ كَانُوْا فِيْهَا فٰكِهِيْنَ ﴿۲۷﴾ كَذٰلِكَ
وَاَوْرَثْنٰهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ﴿۲۸﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَآءُ وَالْاَرْضُ وَمَا كَانُوْا مُنْظَرِيْنَ ﴿۲۹﴾
وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ﴿۳۰﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿۳۱﴾ وَلَقَدِ
اخْتَرْنٰهُمْ عَلٰى عِلْمٍ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۳۲﴾ وَاٰتَيْنٰهُمْ مِّنَ الْاٰيٰتِ مَا فِيْهِ بَلٰٓؤٌا مُّبِيْنٌ ﴿۳۳﴾

સો (આખિર) ઉસ (નબી) ને અપને રબ સે દુઆ કી કેઃ યે લોગ બડે હી ગુનેહગાર હેં. ﴾૨૨﴿ તો (અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયાઃ તુમ એ મૂસા!) મેરે બંદોં કો લે કર રાતોં રાત નિકલ જાઓ(કયૂંકે)તુમ લોગોં કા પીછા ઝરૂર કિયા જાએગા. ﴾૨૩﴿ ઔર સમંદર કો ઠેહરા હુવા છોડ જાના[૧]; (ઇસ લિયે) કે ઉન (ફિરઔનિયોં) કા લશ્કર ડુબો દિયા જાએગા. ﴾૨૪﴿ વો (લોગ) કિતને હી બાગાત ઔર ચશ્મે (ઝરણે) છોડ ગએ. ﴾૨૫﴿ ઔર (કિતની સારી) ખેતિયાં ઔર ઉમ્દહ ઉમ્દહ મકાનાત. ﴾૨૬﴿ ઔર ઐશ (ઔર આરામ) કા સામન જિન મેં વો મઝે કર રહે થે[૨]. ﴾૨૭﴿ ઇસી તરહ સે (ઉનકા અંજામ) હુવા ઔર હમને ઉન સબ ચીઝોં કા વારિસ (યાની માલિક) એક દૂસરી કોમ કો બના દિયા. ﴾૨૮﴿ ફિર ઉન લોગોં પર ન આસમાન રોયા ઔર ન ઝમીન ઔર ન ઉનકો કોઇ મોહલત (યાની ઢીલ) દી ગઇ. ﴾૨૯﴿

ઔર (ઇસ તરહ ફિરઔનિયોં કો ડુબો કર) પક્કી બાત યે હે કે હમને બની ઇસ્રાઇલ કો ઝલીલ કરનેવાલી મુસીબત સે નજાત દી. ﴾૩૦﴿ જો (મુસીબત) ફિરઔન કી તરફ સે થી, વાકઇ બાત હે કે વો (ફિરઔન) બડા સરકશ (યાની મુતકબ્બિર, ઘમંડી, વિદ્રોહી) હદ સે નિકલ જાનેવાલે લોગોં મેં સે થા. ﴾૩૧﴿ ઔર હમને ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કો જાન બૂજ કર કે તમામ દુનિયાવાલોં પર (કુછ ચીઝોં મેં) ફઝીલત દી. ﴾૩૨﴿ ઔર હમને ઉન (બની ઇસ્રાઇલ) કો ઐસી નિશાનિયાં દીં જિનમેં ખુલા હુવા ઇન્આમ થા[3]. ﴾૩૩﴿

---

[૧] યાની પાની કે બીચ મેં જો રાસ્તે બન જાવેંગે ઉનકો ઉસી હાલ પર છોડ દેના.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જિનમેં બેઠ કર બાતેં બનાયા કરતે થે.

[3] (દૂસરા તર્જુમા) ખુલી હુઇ મદદ થી.

إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا ٱلْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾ فَأْتُوا بِـَٔابَآئِنَآ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٣٦﴾ أَهُمْ
خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ أَهْلَكْنَٰهُمْ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾ وَمَا خَلَقْنَا ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا لَٰعِبِينَ ﴿٣٨﴾ مَا خَلَقْنَٰهُمَآ إِلَّا بِٱلْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ يَوْمَ ٱلْفَصْلِ مِيقَٰتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾
ع يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى عَن مَّوْلًى شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ إِلَّا مَن رَّحِمَ ٱللَّهُ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾
إِنَّ شَجَرَتَ ٱلزَّقُّومِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ ٱلْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾ كَٱلْمُهْلِ يَغْلِي فِي ٱلْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْيِ ٱلْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾

યકીનન યે (મક્કા કે કાફિર કયામત કા ઇન્કાર કરતે હુવે) કેહતે હેં «૩૪» કે બસ યહી હમારા પેહલી હી મરતબા કા મર જાના હે (ઔર દુનિયાવી મૌત હોગી) ઔર હમકો દૂસરી મરતબા ઝિંદા નહીં કિયા જાએગા. «૩૫» સો અગર તુમ સચ્ચે હો તો હમારે અગલે બાપ દાદોં કો (ઝિંદા કર કે) લે આઓ. «૩૬» ભલા વો (કુરૈશ કે કુફ્ફાર) બેહતર હેં યા (યમન કે બાદશાહ) તુબ્બઅ કી કોમ? ઔર વો લોગ જો ઉન (તુબ્બઅ કી કોમ) સે પેહલે થે, હમને ઉન સબકો હલાક કર દિયા (કયૂંકે) વો લોગ યકીની તૌર પર (બડે) ગુનેહગાર થે. «૩૭» ઔર હમને આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર ઉનકે દરમિયાન કી ચીઝેં (બે ફાયદા) ખેલ કે લિયે નહીં બનાઇ. «૩૮» હમને ઇન દોનોં (આસમાન ઔર ઝમીન) કો બરહક (સહી, સચ્ચે) મકસદ હી કે લિયે (બડી હિકમત સે) પૈદા કિયા; લેકિન ઉન મેં કે બહુત સારે લોગ સમજતે નહીં હેં. «૩૯» પક્કી બાત યે હે કે ફેસ્લે કા દિન ઉન સબ લોગોં કે (દૂસરી મરતબા ઝિંદા હો કર જઝા યાની બદલા ઔર સઝા પાને કે) વાદે કા વક્ત હે. «૪૦» જિસ દિન કોઇ હિમાયત (દોસ્તી, સંબંધી) કરનેવાલા કિસી હિમાયતી (સંબંધી) કો ઝરા ભી કામ નહીં આએગા, ઔર ઉનકી કોઇ મદદ ભી નહીં કી જાએગી. «૪૧» મગર જિસ પર અલ્લાહ તઆલા રહમ (યાની મહેરબાની) ફરમાએ[૧], યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડે રહમવાલે હેં. «૪૨»

યકીની બાત હે કે ઝક્કૂમ કા દરખ્ત «૪૩» (બડે) ગુનેહગાર (યાની કાફિર) કા ખાના હોગા. «૪૪» (વો ઝક્કૂમ) કાલે તેલ કી તલછટ જૈસા હોગા[૨] વો (લોગોં કે) પેટોં મેં ખોલતે હુવે પાની કી તરહ જોશ મારેગા. «૪૫» «૪૬»

[૧] યાની તબ હી અલ્લાહ તઆલા કી ઇજાઝત સે સિફારિશ કામ આએગી.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) પિઘલે હુવે તાંબે કે જૈસા હોગા.

خُذُوْهُ فَاعْتِلُوْهُ اِلٰى سَوَآءِ الْجَحِيْمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ صُبُّوْا فَوْقَ رَاْسِهٖ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيْمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ
الْكَرِيْمُ ﴿٤٩﴾ اِنَّ هٰذَا مَا كُنْتُمْ بِهٖ تَمْتَرُوْنَ ﴿٥٠﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ مَقَامٍ اَمِيْنٍ ﴿٥١﴾ فِيْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿٥٢﴾ يَّلْبَسُوْنَ مِنْ
سُنْدُسٍ وَّاِسْتَبْرَقٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ ﴿٥٣﴾ كَذٰلِكَ ۟ وَزَوَّجْنٰهُمْ بِحُوْرٍ عِيْنٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُوْنَ فِيْهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ اٰمِنِيْنَ ﴿٥٥﴾ لَا
يَذُوْقُوْنَ فِيْهَا الْمَوْتَ اِلَّا الْمَوْتَةَ الْاُوْلٰى ۚ وَوَقٰىهُمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ﴿٥٦﴾ فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكَ ۭ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيْمُ ﴿٥٧﴾ فَاِنَّمَا يَسَّرْنٰهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٥٨﴾ فَارْتَقِبْ اِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُوْنَ ﴿٥٩﴾

(ઔર ફરિશ્તોં કો હુક્મ દિયા જાએગા કે) ઉસકો પકડો ઔર ઘસીટ કર ઉસકો જહન્નમ કે દરમિયાની હિસ્સે તક (બીચો બીચ) લે જાઓ. ﴿૪૭﴾ ફિર ઉસકે સર પર સખ્ત ખોલતે (ઉકળતે) હુવે પાની કા અઝાબ ડાલ દો. ﴿૪૮﴾ તૂ (અઝાબ કા મઝા) ચખ, યકીનન તૂ બડા ઇઝ્ઝતવાલા[૧] (સરદાર) થા. ﴿૪૯﴾ યહી વો ચીઝ હે જિસકે બારે મેં તુમ શક કિયા કરતે થે. ﴿૫૦﴾ (દૂસરી તરફ) તકવા વાલે લોગ અમનો અમાનવાલી જગા મેં હોંગે. ﴿૫૧﴾ બાગીચોં ઔર ચશ્મોં મેં હોંગે. ﴿૫૨﴾ વો બારીક ઔર ગાઢે રેશમ કે કપડે પેહને હુવે ઔર એક દૂસરે કે સામને બેઠે હોંગે. (ઉનકે સાથ) ઇસી તરહ (ઇકરામ કા બરતાવ) કિયા જાએગા. ﴿૫૩﴾ ઔર હમ ગોરી ગોરી, બડી બડી આંખોંવાલી (હૂરોં) કે સાથ ઉનકો જોડ દેંગે. ﴿૫૪﴾ વો ઉન (બાગોં) મેં ઇત્મીનાન સે હર કિસ્મ કે મેવે મંગવાતે હોંગે. ﴿૫૫﴾ જો મૌત ઉનકો પેહલે (દુનિયા મેં) આ ચુકી થી ઉસ કે અલાવહ વહાં કિસી (દૂસરી) મૌત કા મઝા નહીં ચખેંગે ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો જહન્નમ કે અઝાબ સે મહફૂઝ (યાની સલામત) રખેંગે. ﴿૫૬﴾ (યે સબ કુછ ઉનકો) તુમ્હારે રબ કે ફઝ્લ સે (મિલેગા) યહી બડી કામિયાબી હે. ﴿૫૭﴾ સો (એ નબી! યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) હમને ઇસ (કુર્આન) કો તુમ્હારી ઝબાન (યાની અરબી) મેં આસાન કર દિયા; તાકે વો લોગ (ઇસકો સમજ કર) નસીહત હાસિલ કરેં. ﴿૫૮﴾ (એ નબી!) અબ તુમ ભી ઇન્તિઝાર કરો[૨], વો લોગ ભી ઇન્તિઝાર કર રહે હેં[૩]. ﴿૫૯﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બડે મરતબેવાલા (ઇકતિદારવાલા, હોદ્દેવાલા).

[૨] યાની ઉનકે ઇમાન ન લાને કી વજા સે અઝાબ કા ઇન્તિઝાર કરો.

[૩] યાની તુમ પર કોઇ મુસીબત પડે ઉસકા, હાલાંકે નબી પર મુસીબત આનેવાલી નહીં હે.

સૂરએ જાષિયહ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસમેં (૩૭) આયતેં હેં. સૂરએ દુખાન કે બાદ ઔર સૂરએ અહકાફ સે પેહલે (૬૪) યા (૬૫) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઈસ સૂરત મેં ''જાષિયહ'' કો બયાન કિયા ગયા હે, ઝાનૂ (ઘુટણ, જાંઘ) પર બેઠનેવાલી યા ગિરનેવાલી કો જાષિયહ કહા જાતા હે. આયત મેં જાષિયહ કા લફ્ઝ એક વચન હોને કે બાવજૂદ બહુ વચન કી જગા પર ઇસ્તિઅમાલ હુવા હે. કાફિરોં કે સામને જબ જહન્નમ ઝાહિર કી જાએગી ઉસકે શોલે ભડકતે હોંગે, શોલોં કી આવાઝ સમંદર કે તૂફાની થપેડોં કી તરહ ઉઠતી હુઇ નઝર આએગી, તો સબ લોગ ઘુટનોં કે બલ બેઠ જાએંગે.

ઈસ સૂરત કા દૂસરા નામ ''શરીઅહ'' ભી હે, ઈસ સૂરત મેં શરીઅત કા તઝકિરહ હે, દીન કે દસ્તૂર (કાયદા, નિયમ) કો શરીઅત કેહતે હેં, ઈન્સાન અપની ઝાત સે ખૂદ કોઇ કામ કર નહીં સકતા , ઈન્સાન ઝિંદગી કે હર કામ કો કરને મેં શરીઅત ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર રસૂલ કે હુકમ કા તાબેદાર હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

حٰمٓ ﴿۱﴾ تَنۡزِیۡلُ الۡکِتٰبِ مِنَ اللّٰہِ الۡعَزِیۡزِ الۡحَکِیۡمِ ﴿۲﴾ اِنَّ فِی السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضِ لَاٰیٰتٍ لِّلۡمُؤۡمِنِیۡنَ ﴿۳﴾ وَ فِیۡ خَلۡقِکُمۡ
وَ مَا یَبُثُّ مِنۡ دَآبَّۃٍ اٰیٰتٌ لِّقَوۡمٍ یُّوۡقِنُوۡنَ ﴿۴﴾ وَ اخۡتِلَافِ الَّیۡلِ وَ النَّہَارِ وَ مَاۤ اَنۡزَلَ اللّٰہُ مِنَ السَّمَآءِ مِنۡ رِّزۡقٍ فَاَحۡیَا
بِہِ الۡاَرۡضَ بَعۡدَ مَوۡتِہَا وَ تَصۡرِیۡفِ الرِّیٰحِ اٰیٰتٌ لِّقَوۡمٍ یَّعۡقِلُوۡنَ ﴿۵﴾ تِلۡکَ اٰیٰتُ اللّٰہِ نَتۡلُوۡہَا عَلَیۡکَ بِالۡحَقِّ ۚ فَبِاَیِّ
حَدِیۡثٍۭ بَعۡدَ اللّٰہِ وَ اٰیٰتِہٖ یُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۶﴾ وَیۡلٌ لِّکُلِّ اَفَّاکٍ اَثِیۡمٍ ﴿۷﴾ یَّسۡمَعُ اٰیٰتِ اللّٰہِ تُتۡلٰی عَلَیۡہِ ثُمَّ یُصِرُّ مُسۡتَکۡبِرًا کَاَنۡ
لَّمۡ یَسۡمَعۡہَا ۚ فَبَشِّرۡہُ بِعَذَابٍ اَلِیۡمٍ ﴿۸﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

حٰمٓ ﴿૧﴾ યે કિતાબ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઉતારી જા રહી હે, જો બડે ઝબરદસ્ત, બડે હિકમતવાલે હેં. ﴿૨﴾ યકીનન આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં ઇમાનવાલોં (યાની માનનેવાલોં) કે લિયે બહોત સારી નિશાનિયાં હેં. ﴿૩﴾ ઔર (ખૂદ) તુમ્હારે પૈદા કરને મેં ઔર જો જાનવર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને (ઝમીન મેં) ફેલા રખે હેં ઉનમેં યકીન રખનેવાલોં કે લિયે નિશાનિયાં હેં. ﴿૪﴾ ઔર રાત ઔર દિન કે આને જાને મેં ઔર ઉસ રોઝી (યાની બારિશ) મેં જો અલ્લાહ તઆલા આસમાન કી જાનિબ સે ઉતારતે હેં, ફિર ઉસ (બારિશ) કે ઝરિયે ઝમીન કો ઉસકે મુર્દા (યાની સુખ) જાને કે બાદ ઝિંદા કરતે હેં ઔર હવાઓં કે બદલને મેં ઉન લોગોં કે લિયે (બડી) નિશાનિયાં હેં જો અક્લ સે કામ લેતે હેં. ﴿૫﴾ યે અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં હેં[૧] જો હમ તુમકો ઠીક ઠીક (યાની સહીહ સહીહ) પઢ કર સુનાતે હેં, ફિર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉનકી આયતોં કે બાદ અબ વો લોગ કોનસી બાત પર ઇમાન લાએંગે. ﴿૬﴾ હર ઉસ બડે જૂઠે ગુનેહગાર કે લિયે બડી તબાહી હોગી. ﴿૭﴾ જો અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો સુનતા ભી હે જો વો આયતેં ઉસકે સામને પઢ કર સુનાઇ જાતી હેં, ફિર ભી તકબ્બુર (ઘમંડ) કરતે હુવે ઇસ તરહ (કુફ્ર પર) અડા રહતા હે જૈસે ઉસને ઉન (આયતોં) કો સુના હી નહીં; સો ઉસ (શખ્સ) કો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશખબરી સુના દો. ﴿૮﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) કુદરત કી નિશાનિયાં હેં.

وَاِذَا عَلِمَ مِنْ اٰيٰتِنَا شَيْـًٔا اتَّخَذَهَا هُزُوًا ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝٩ مِنْ وَّرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ ۚ وَلَا يُغْنِيْ عَنْهُمْ
مَّا كَسَبُوْا شَيْـًٔا وَّلَا مَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِيَآءَ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝١٠ هٰذَا هُدًى ۚ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ
رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّنْ رِّجْزٍ اَلِيْمٌ ۝١١
اَللّٰهُ الَّذِيْ سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ فِيْهِ بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝١٢ وَسَخَّرَ
لَكُمْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا مِّنْهُ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ۝١٣ قُلْ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يَغْفِرُوْا
لِلَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ اَيَّامَ اللّٰهِ

और જબ હમારી આયતોં મેં સે કોઇ આયત ઐસે શખ્સ કે ઇલ્મ મેં આતી હે તો વો ઉસકા મઝાક ઉડાતા હે, ઐસે લોગોં કે લિયે અઝાબ હોગા જો ઉનકો ઝલીલ કર કે રખ દેગા. ﴾૯﴿ (और) ઉનકે આગે જહન્નમ (કી આગ) હોગી और જો કુછ ઉન્હોંને (દુનિયા મેં) કમાયા થા વો ઉન કો કુછ કામ નહીં આએગા और અલ્લાહ તઆલા કે સિવા જિન (મા'બૂદોં) કો ઉન્હોંને (અપને) મદદ કરનેવાલે બના રખે થે વો ભી (કુછ કામ નહીં આએંગે) और ઉન લોગોં કો બડા અઝાબ હોગા. ﴾૧૦﴿ (और) યે (કુર્આન તો) હિદાયત સે ભરા હુવા (હી) હે और જિન લોગોં ને અપને રબ કી આયતોં કા ઇન્કાર કિયા ઉન લોગોં કે લિયે એક (બુરી) બલા કા દર્દનાક અઝાબ હે. ﴾૧૧﴿

અલ્લાહ તઆલા વો હે જિન્હોંને તુમ્હારે (ફાયદે કે) લિયે સમંદર કો કામ મેં લગા દિયા હે; તાકે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે હુક્મ સે ઉસમેં કશ્તીયાં ચલેં; और તાકે તુમ ઉસકા ફઝ્લ (યાની હલાલ રોઝી) તલાશ કરો; और તાકે (રોઝી મિલને પર) તુમ શુક્ર અદા કરો. ﴾૧૨﴿ और જો કુછ આસ્માનોં મેં હે और જો કુછ ઝમીન મેં હે ઉન સબકો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને અપની તરફ (યાની અપને હુક્મ) સે તુમ્હારે કામ મેં લગા દિયા હે, યકીનન ઉસમેં ઉન લોગોં કે લિયે બડી નિશાનિયાં (યાની દલીલેં) હેં જો ગૌરો ફિક્ર કરતે રેહતે હેં. ﴾૧૩﴿ (એ નબી!) જો લોગ ઇમાન લાએ હેં તુમ ઉનકો કેહ દો કેઃ જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે દિનોં કી ઉમ્મીદ નહીં રખતે[૧] ઉન લોગોં સે દરગુઝર કરેં (યાની માફ કરેં);

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યકીન નહીં રખતે. (તીસરા તર્જુમા) ખતરા નહીં દેખતે. (ચોથા તર્જુમા) અંદેશા નહીં રખતે.(اَيَّامَ اللّٰهِ સે મુરાદ વો દિન હેં જિનમેં અલ્લાહ તઆલા દીન કે દુશ્મનોં કો ખાસ સઝા દેવે યા અલ્લાહ તઆલા અપને માનનેવાલોં કો ખાસ ઇન્આમ વ ઇકરામ (ઇઝઝત) સે નવાઝે; ગોયા ખાસ અઝાબ યા ઇકરામ સે વો દિન યાદગાર બન ગયા હો.)

لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۖ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾
وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾
وَآتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْأَمْرِ ۖ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۚ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۖ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾
هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ۚ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ ع ۱۸

તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) એક કોમ કો ઉન કામોં કા બદલા દેવે જો વો લોગ કરતે થે. ﴿૧૪﴾ જો શખ્સ ભી નેક કામ કરતા હે તો વો અપને હી (ફાયદે કે) લિયે કરતા હે ઔર જો શખ્સ બુરાઇ કરતા હે તો વો અપના હી નુકસાન કરતા હે, ફિર તુમ સબકો અપને હી રબ કી તરફ વાપસ લાયા જાએગા. ﴿૧૫﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને બની ઇસ્રાઇલ કો કિતાબ ઔર હુકૂમત ઔર નબુવ્વત દી થી ઔર હમને ઉનકો ઉમ્દહ ઉમ્દહ ચીઝેં ખાને કે લિયે દી થી ઔર હમને ઉનકો દુનિયા કી કૌમોં પર (કુછ ચીઝોં મેં) ફઝીલત (યાની ઉંચા મરતબા) દી થી. ﴿૧૬﴾ ઔર હમને ઉનકો (દીન કે બારે મેં) ખુલે ખુલે અહકામ દિયે થે, ફિર ઉન્હોંને (સહીહ) ઇલ્મ ઉનકે પાસ આ જાને કે બાદ હી (સિર્ફ) આપસ કી ઝિદ સે (એક દૂસરે સે) ઇખ્તિલાફ કિયા, યકીનન તુમ્હારે રબ ઉનકે દરમિયાન કયામત કે દિન ઉન બાતોં મેં ફેસ્લા કર દેંગે જિનમેં વો (આપસ મેં) ઇખ્તિલાફ કરતે થે. ﴿૧૭﴾ ફિર (એ નબી!) હમને તુમકો દીન કે એક ખાસ રાસ્તે પર કાઇમ કર દિયા; લિહાઝા (ઇસ લીયે) તુમ ઉસી (રાસ્તે) પર ચલો ઔર ઉન લોગોં કી ખ્વાહિશાત પર મત ચલના જો (સહીહ) ઇલ્મ નહીં રખતે. ﴿૧૮﴾ કયુંકે વો (કાફિર) લોગ અલ્લાહ તઆલા કે સામને (યા મુકાબ્લે મેં) તુમકો ઝરા ભી કામ નહીં આએંગે ઔર યકીનન ઝાલિમ લોગ એક દૂસરે કે દોસ્ત હુવા કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો તકવાવાલોં કે દોસ્ત હેં. ﴿૧૯﴾ યે (કુર્આન) તમામ લોગોં કે લિયે બસીરત (યાની સમજ કી બાતોં) કા મજમૂઆ (સમૂહ) હે ઔર જો લોગ યકીન કરતે હેં ઉનકે લિયે હિદાયત હે ઔર (બડી) રહમત (કા ઝરિયા) હે. ﴿૨૦﴾ કયા જિન લોગોં ને બુરે કામ કર રખે હેં વો યે સમજતે હેં કે હમ ઉનકો ઉન લોગોં કે બરાબર કર દેંગે જો ઇમાન લાએ હેં ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે હેં કે (જિસકે નતીજે મેં) ઉનકા જીના ઔર મરના એક જૈસા હો જાવે? કિતના બુરા વો ફેસ્લા કરતે હેં! ﴿૨૧﴾

وَخَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍۢ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ﴿٢٢﴾ اَفَرَءَيْتَ مَنِ
اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ وَاَضَلَّهُ اللّٰهُ عَلٰى عِلْمٍ وَّخَتَمَ عَلٰى سَمْعِهٖ وَقَلْبِهٖ وَجَعَلَ عَلٰى بَصَرِهٖ غِشٰوَةً ؕ فَمَنْ يَّهْدِيْهِ مِنْۢ بَعْدِ
اللّٰهِ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ﴿٢٣﴾ وَقَالُوْا مَا هِىَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوْتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَاۤ اِلَّا الدَّهْرُ ۚ وَمَا لَهُمْ بِذٰلِكَ
مِنْ عِلْمٍ ۚ اِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّوْنَ﴿٢٤﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوا ائْتُوْا بِاٰبَآئِنَاۤ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ يُحْيِيْكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ﴿٢٦﴾ ع

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો (પૂરી) હિકમત કે સાથ પૈદા કિયા[૧] ઔર તાકે હર શખ્સ કો ઉસ કી કમાઇ કા બદલા દિયા જાવે ઔર (બદલા દેતે વક્ત) ઉન પર (કિસી કિસ્મ કા) ઝુલ્મ નહીં કિયા જાયેગા. ﴾૨૨﴿ (એ નબી!) કયા ભલા તુમને ઉસ શખ્સ કો ભી દેખા જિસને અપની નફસાની ખ્વાહિશ કો અપના ખુદા બના રખા હે ઔર ઇલ્મ કે બાવજૂદ અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકો ગુમરાહ કર દિયા[૨] ઔર ઉસકે કાન ઔર ઉસકે દિલ પર મોહર લગા દી ઔર ઉસકી આંખ પર પર્દા ડાલ દિયા, અબ અલ્લાહ તઆલા કે બાદ કોન હે જો ઉસકો હિદાયત (કે રાસ્તે) પર લાવે? કયા ફિર ભી તુમ ધ્યાન નહીં દેતે?[૩] ﴾૨૩﴿ ઔર વો (કયામત કા ઇન્કાર કરનેવાલે યૂં) કેહતે હેં કેઃ હમારી (ઇસ) દુનિયાવી ઝિંદગી કે સિવા કોઇ ઝિંદગી નહીં હે, હમ (યહી દુનિયા મેં) મરતે ઔર જીતે હેં ઔર ઝમાના હી હમકો હલાક કરતા હે; હાલાંકે ઉન (ઇન્કાર કરનેવાલોં) કે પાસ ઇસ (બાત કે કેહને) પર કોઇ દલીલ (યાની ઇલ્મ) નહીં હે, વો લોગ સિર્ફ ખ્યાલી બાતેં કરતે હેં. ﴾૨૪﴿ ઔર જબ ઉનકો હમારી આયતેં પૂરી વઝાહત (સ્પષ્ટતા, ફેલાકર, ખોલકર) કે સાથ પઢ કર સુનાઇ જાતી હેં તો ઉનકી કોઇ દલીલ નહીં મગર યહી કે વો કેહતે હેં કે (અચ્છા) અગર તુમ સચ્ચે હો તો હમારે બાપ દાદોં કો (ઝિંદા કર કે) લે આઓ. ﴾૨૫﴿ (એ નબી!) તુમ (ઉનસે જવાબ મેં) કેહ દો કેઃ અલ્લાહ તઆલા હી તુમકો ઝિંદગી દેતે હેં, ફિર વહી (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો મૌત દેંગે, ફિર તુમ સબકો કયામત કે દિન મેં જમા કરેંગે, જિસ (કયામત કે આને) મેં ઝરા ભી શક નહીં; લેકિન બહુત સારે લોગ સમજતે નહીં હેં. ﴾૨૬﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હક મકસદ કે લિયે પૈદા કિયા. (તીસરા તર્જુમા) જૈસા બનાના ચાહિયે વૈસા બનાયા.
[૨] યાની હક બાત કો સુના, સમજા ફિર નફસાની ખ્વાહિશાત કે પીછે ચલને મેં વો ગુમરાહ હો ગયા(રાહ સે ભટક ગએ) .[૩] (દૂસરા તર્જુમા) કયા ફિર ભી તુમ નસીહત હાસિલ નહીં કરતે.

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّخْسَرُ الْمُبْطِلُوْنَ ۝٢٧ وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً
ۗ كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰۤى اِلٰى كِتٰبِهَا ؕ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝٢٨ هٰذَا كِتٰبُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّا كُنَّا
نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝٢٩ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِيْ رَحْمَتِهٖ ؕ ذٰلِكَ
هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِيْنُ ۝٣٠ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۗ اَفَلَمْ تَكُنْ اٰيٰتِيْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا
مُّجْرِمِيْنَ ۝٣١ وَاِذَا قِيْلَ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَّا نَدْرِيْ مَا السَّاعَةُ ۙ اِنْ نَّظُنُّ اِلَّا ظَنًّا
وَّمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِيْنَ ۝٣٢

ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં અલ્લાહ તઆલા હી કી હુકૂમત (યાની રાજ) હે, ઔર જિસ દિન કયામત કાઇમ હોગી ઉસ દિન બાતિલવાલે (જુઠલાને વાલે) લોગ સખ્ત નુકસાન ઉઠાએંગે. ﴾૨૭﴿ ઔર (એ નબી!) તુમ હર ફિર્કે કો ઘુટનોં પર ગિરા હુવા દેખોગે, હર ફિર્કે કો અપને આ'માલનામે કી તરફ બુલાયા જાએગા (ઔર ઉનકો કહા જાએગા કે) આજ તુમકો ઉન આ'માલ કા બદલા દિયા જાએગા જો તુમ કિયા કરતે થે. ﴾૨૮﴿ યે હમારા (લિખવાયા હુવા) દફતર (યાની આ'માલનામા) હે જો તુમ્હારે (કામોં કે) બારે મેં ઠીક ઠીક બોલતા હે (ઇસ લિયે કે) જો આ'માલ તુમ (દુનિયા મેં) કિયા કરતે થે, હમ ઉનકો (અપને ફરિશ્તોં સે) લિખવા લિયા કરતે થે[૧]. ﴾૨૯﴿ (હિસાબ કે બાદ યે ફેસ્લા હોગા કે) સો જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે તો ઉનકે રબ ઉનકો અપની રહમત (યાની જન્નત) મેં દાખિલ કરેંગે (ઔર) યહી ખુલી હુઇ કામિયાબી હોગી. ﴾૩૦﴿ ઔર જિન લોગોં ને (દુનિયા મેં) કુફ્ર અપના લિયા થા (ઉનકો કહા જાએગા કે) ભલા કયા તુમ્હારે સામને મેરી આયતેં પઢ કર સુનાઇ નહીં જાતી થી? ફિર ભી તુમને (ઉનકો કબૂલ કરને સે) તકબ્બુર કિયા થા ઔર તુમ તો બડે હી ગુનેહગાર લોગ થે. ﴾૩૧﴿ ઔર જબ (તુમસે દુનિયા મેં) કહા જાતા થા કે અલ્લાહ તઆલા કા વાદા સચ્ચા હે ઔર કયામત (કે આને) મેં કોઇ શક નહીં હે તો તુમ (જવાબ મેં) કેહતે થે કેઃ હમ નહીં જાનતે કે કયામત કયા ચીઝ હે? હમકો (કયામત કે બારે મેં) એક હલ્કા સા ખ્યાલ તો હોતા હે ઔર હમકો (કયામત કે આને કા) યકીન હોતા નહીં હે. ﴾૩૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યે (આ'માલ નામા) હમારી કિતાબ હે જો તુમ્હારે મુકાબ્લે મેં હકીકત કો ઝાહિર કર રહી હે કયૂં કે તુમ જો આ'માલ કિયા કરતે થે હમ ઉનકો લિખવાતે જાતે થે.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ۝ وَقِيْلَ الْيَوْمَ نَنْسٰىكُمْ كَمَا نَسِيْتُمْ لِقَآءَ
يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَاْوٰىكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ۝ ذٰلِكُمْ بِاَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَّغَرَّتْكُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُوْنَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ۝ فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ۝ وَلَهُ الْكِبْرِيَآءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۪ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ۝ ع

ઔર (ઉસ મોકે પર) ઉન્હોંને જો આ'માલ કિયે થે ઉનકી બુરાઇયાં (ખુલ કર) ઉનકે સામને આ જાએંગી[૧] ઔર જિસ (અઝાબ) કા વો મઝાક ઉડાયા કરતે થે વહી ઉનકો ઘેર લેગા[૨].《૩૩》 ઔર (ઉનસે) કહા જાએગા કે: આજ હમ તુમકો ઉસી તરહ ભુલા દેંગે[૩] જિસ તરહ તુમને અપને ઇસ દિન કે સામને આને કો ભુલા દિયા થા[૪] ઔર તુમ્હારા ઠિકાના આગ હે ઔર તુમ્હારે લિયે કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં હોગા. 《૩૪》 યે સબ ઇસ લિયે કે તુમને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો મઝાક બનાયા થા ઔર દુનિયાવી ઝિંદગી ને તુમકો ધોકે મેં ડાલ દિયા થા, સો આજ ઐસે લોગ ઉસ (આગ) સે નિકાલે નહીં જાએંગે ઔર ઉનકો માફી માંગને કે લિયે નહીં કહા જાએગા[૫]. 《૩૫》 સો અલ્લાહ તઆલા હી કે વાસ્તે તમામ તા'રીફેં હેં જો આસમાનોં કે રબ હેં ઔર ઝમીન કે રબ હેં, તમામ આલમોં કે રબ હેં. 《૩૬》 ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં (હર કિસ્મ કી) બડાઇ ઉસી કે લિયે હે ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડે હિકમતવાલે હેં. 《૩૭》

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર (ઉસ વકત) ઉન પર અપને તમામ બુરે આ'માલ ઝાહિર હો જાએંગે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) વહી ઉતર આએગા.

[૩] યાની હમ અપની રહમત, રઝા (ખુશી) ઔર જન્નત સે મહરૂમ કર દેંગે.

[૪] આજ કી ઇસ મુલાકાત કો ભુલા દિયા થા.

[૫] યાની કયામત મેં તૌબા ઇસ્તિગફાર કે ઝરિયે અલ્લાહ તઆલા કો રાઝી કરને કા મોકા નહીં દિયા જાએગા.

સૂરએ અહકાફ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૩૪) યા (૩૫) આયતેં હેં. સૂરએ જાષિયહ કે બાદ ઔર સૂરએ ઝારિયાત સે પેહલે (૬૫) યા (૬૬) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઇસ સૂરત મેં અહકાફ કા ઝિક્ર આયા હે.

અહકાફઃ રેત કે લંબે, ઉંચે ટીલોં (ટેકરીયોં) કો કેહતે હેં. આદ કી કૌમ કા યે મરકઝી મકામ (મુખ્ય જગા) થા, નજરાન, હઝરમૌત કે કરીબ યે ઇલાકા થા, આજ કલ જો ''અર્રુબ્ઉલ ખાલી'' યાની દુનિયા કા અઝીમ સહરા (જંગલ) હે, વહાં યે ઇલાકા થા.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

حٰمٓ ۚ﴿۱﴾ تَنۡزِيۡلُ الۡكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الۡعَزِيۡزِ الۡحَكِيۡمِ ﴿۲﴾ مَا خَلَقۡنَا السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَاۤ اِلَّا بِالۡحَقِّ وَاَجَلٍ
مُّسَمًّى ؕ وَالَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا عَمَّاۤ اُنۡذِرُوۡا مُعۡرِضُوۡنَ ﴿۳﴾ قُلۡ اَرَءَيۡتُمۡ مَّا تَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ اَرُوۡنِىۡ مَاذَا خَلَقُوۡا مِنَ
الۡاَرۡضِ اَمۡ لَهُمۡ شِرۡكٌ فِى السَّمٰوٰتِ ؕ اِيۡتُوۡنِىۡ بِكِتٰبٍ مِّنۡ قَبۡلِ هٰذَاۤ اَوۡ اَثٰرَةٍ مِّنۡ عِلۡمٍ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ ﴿۴﴾ وَمَنۡ
اَضَلُّ مِمَّنۡ يَّدۡعُوۡا مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مَنۡ لَّا يَسۡتَجِيۡبُ لَهٗۤ اِلٰى يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ وَهُمۡ عَنۡ دُعَآئِهِمۡ غٰفِلُوۡنَ ﴿۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

حٰمٓ ﴿۱﴾ યે કિતાબ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ઉતારી જા રહી હે જો બડે ઝબરદસ્ત, બડે હિકમતવાલે હે. ﴿۲﴾ આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર ઉનકે દરમિયાન કી ચીઝોં કો બરહક મકસદ[૧] હી કે લિયે ઔર એક મુતઅય્યન વાદે (યાની કયામત) તક કે લિયે હી બનાયા હે ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે ઉનકો જિસ ચીઝ સે ડરાયા જા રહા હે ઉસસે મુંહ ફેર લેતે હેં[૨]. ﴿۳﴾ તુમ (ઉનસે) કહો કેઃ કયા તુમને (ઉન ચીઝોં કો) ધ્યાન સે દેખા[૩] જિન (બુતોં) કી તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ઇબાદત કરતે હો ઝરા મુજે દિખાઓ કે ઉન્હોંને ઝમીન કા કોનસા હિસ્સા પૈદા કિયા યા આસ્માનોં (કે બનાને) મેં ઉનકી કોઇ શિર્કત (યાની હિસ્સા) હે? મેરે પાસ ઇસ (કુર્આન) સે પેહલે કી કોઇ (સહીહ) કિતાબ લે આઓ યા (પિછલે નબી કી કોઇ) નકલ હોતી હુઇ ઇલ્મી રિવાયત[૪] હો તો લે આઓ અગર તુમ લોગ સચ્ચે હો. ﴿۴﴾ ઔર ઉસ આદમી સે બડા ગુમરાહ કોન હોગા? જો અલ્લાહ તઆલા કો છોડ કર ઉન (મનઘડત મા'બૂદોં) કો પુકારે જો કયામત કે દિન તક ભી ઉસ (કી પુકાર) કા જવાબ નહીં દે સકતે ઔર વો (ખૂદ બનાએ હુવે મા'બૂદ) ઉન (મુશ્રિકોં) કે પુકારને સે (ભી બિલ્કુલ) બેખબર હેં. ﴿۵﴾

---

[૧] હક મકસદઃ યાની હિકમત ઔર ખાસ મસલિહત (સલાહ ભરેલુ).

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) બે ધ્યાની : યાની ધ્યાન નહી એસા બરતાવ કરતે હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તુમને ઇન ચીઝોં મેં ગૌર ભી કિયા. (તીસરા તર્જુમા) તુમ મુજકો યે તો બતલાઓ.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) નકલ હોતે હુવે ચલા આતા હુવા ઇલ્મ. (યાની કોઇ મોઅતબર ઇલ્મી મઝમૂન (જ્ઞાનિક, ભરોસે વાલીબાતે) જો ઝુબાન સે નકલ હોતા હુવા ચલા આતા હો, લે આઓ.)

وَاِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوْا لَهُمْ اَعْدَآءً وَّكَانُوْا بِعِبَادَتِهِمْ كٰفِرِيْنَ۝۶ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ ۙ هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ۝۷ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهٗ فَلَا تَمْلِكُوْنَ لِيْ مِنَ اللّٰهِ
شَيْـًٔا ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِيْضُوْنَ فِيْهِ ؕ كَفٰى بِهٖ شَهِيْدًۢا بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ؕ وَهُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ۝۸

ઔર જબ લોગોં કો (મહશર મેં) જમા કિયા જાએગા તો વો (મા’બૂદ) ઉન (મુશ્રિકોં) કે દુશ્મન બન જાએંગે ઔર વો (મા’બૂદ) ઉનકી ઇબાદત હી સે ઇન્કાર કર દેંગે[૧]. ﴾૬﴿ ઔર જબ હમારી આયતેં ઉન (કાફિરોં) કે સામને પૂરી વઝાહત કે સાથ સુનાઇ જાતી હેં તો (યે) કાફિર લોગ હક (યાની કુર્આન) કે ઉન તક પહોંચ જાને કે બાદ (યૂં) કેહતે હેં કેઃ યે (તો) ખુલા હુવા જાદૂ હે. ﴾૭﴿ કયા ઇન (કાફિરોં) કા (યે) કેહના હે કે ઇસ (કુર્આન) કો ઉસ શખ્સ (યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ને અપની તરફ સે બના લિયા હે? (એ નબી જવાબ મેં) તુમ કેહ દો કેઃ અગર મેં ને ઇસ (કુર્આન) કો અપની તરફ સે બના લિયા હે તો મુજકો તુમ લોગ અલ્લાહ તઆલા (કી પકડ) સે ઝરા ભી બચા નહીં સકતે, જો બાતેં (કુર્આન ઔર મેરે બારે મેં) તુમ બના રહે હો[૨] વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ખૂબ જાનતે હેં (ઇસ લિયે વો તુમકો સઝા દેંગે) મેરે ઔર તુમ્હારે દરમિયાન ગવાહ બનને કે લિયે વહી (અલ્લાહ તઆલા) કાફી હે ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) બડે માફ કરનેવાલે, બડે રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૮﴿

---

[૧] (૧) કુછ ઇન્સાન દુનિયા સે ગુઝર જાનેવાલે દૂસરે ઇન્સાનોં કી ઇબાદત કરતે હેં, ઉન ઇન્સાનોં કો બહુત સી મરતબા પતા ભી નહીં હોતા કે ઉનકી ઇબાદત હો રહી હે; ઇસ લિયે વો મહશર (યાની વો મેદાન જહાં પર તમામ ઇન્સાનોં કો કયામત કે દીન જમા કિયા જાએગા) મેં સાફ ઇન્કાર કર દેંગે. (૨) જિન ઇન્સાનોં કો પતા હુવા હોગા કે હમારી ઇબાદત કી જા રહી હે તો વો મહશર મેં કહેંગે કેઃ દર હકીકત હમારી ઇબાદત નહીં કી જા રહી હે; બલ્કે યે લોગ અપની નફસાની ખ્વાહિશ કી ઇબાદત કરતે થે. (૩) કુછ ઇન્સાન ફરિશ્તોં કી ઇબાદત કરતે હેં તો ફરિશ્તે સાફ ઇન્કાર કર દેંગે, યે તો શૈતાન કે બેહકાને સે ઉનકી ઇબાદત કરતે થે. (૪) ઔર બેજાન બુતોં કી જો ઇબાદત કી જાતી હે, લગતા ઐસા હે કે કયામત મેં અલ્લાહ તઆલા ઉનસે બુલવાએંગે ઔર વો સચ્ચી ખબર દેંગે કે હમારી દુનિયા મેં ઇબાદત કી જાતી થી ઉસકી હમકો ખબર હી ન થી, યે ભી હો સકતા હે કે ઝબાને હાલ સે બતલા દે કે હમ તો બેજાન હેં હમકો કયા ખબર હમારે સાથ કોન કયા કર રહા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જિન બાતોં મેં તુમ લગે હુવે હો. (તીસરા તર્જુમા) જો નુકતા ચીની તુમ લોગ કર રહે હો (યાની આલોચના કર રહે હો).

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَآ اَدْرِیْ مَا يُفْعَلُ بِیْ وَلَا بِكُمْ ؕ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰۤى اِلَیَّ وَمَآ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ
مُّبِيْنٌ ۝٩ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَكَفَرْتُمْ بِهٖ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْۢ بَنِیْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى مِثْلِهٖ فَاٰمَنَ
ع وَاسْتَكْبَرْتُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝١٠
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُوْنَاۤ اِلَيْهِ ؕ وَاِذْ لَمْ يَهْتَدُوْا بِهٖ فَسَيَقُوْلُوْنَ هٰذَاۤ
اِفْكٌ قَدِيْمٌ ۝١١ وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰۤى اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ

એ નબી! તુમ (ઉન સે) કેહ દો કેઃ મેં કોઇ નયા (યાની અનોખા) રસૂલ નહીં હૂં ઔર મેં નહીં જાનતા કે મેરે સાથ કયા કિયા જાએગા ઔર ન યે જાનતા હૂં કે તુમ્હારે સાથ કયા હોગા[૧] ઔર મેં તો સિર્ફ ઉસી વહી (યાની હુક્મ) પર ચલતા હૂં (યાની અમલ કરતા હૂં) જો મેરે પાસ ભેજી જાતી હે ઔર મેં તો સિર્ફ એક સાફ સાફ ડરાનેવાલા હૂં. ﴾૯﴿ તુમ (ઉન સે) કહો કેઃ મુજે ઝરા યે બતાઓ! અગર વો (કુર્આન) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હે ઔર તુમને ઉસ (કુર્આન) કા ઇન્કાર કર દિયા ઔર બની ઇસ્રાઇલ મેં સે એક ગવાહ ને ઉસ જૈસી કિતાબ કે હક હોને કી ગવાહી દે દી[૨] ફિર વો ઉસ પર ઇમાન ભી લે આયા ઔર તુમ લોગ અપને તકબ્બુર મેં પડે રહે (તો યે કિતના બડા તુમ્હારા ઝુલ્મ હે?) યકીન રખો! અલ્લાહ તઆલા ઐસે ઝાલિમ (લોગોં) કો હિદાયત તક નહીં પહોંચાતા. ﴾૧૦﴿

ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા વો ઇમાન લાનેવાલે કે બારે મેં (યૂં) કેહતે હેંઃ અગર યે (ઇમાન લાના) બેહતર હોતા તો યે (મુસલમાન ખાસ કર ફુકરા, ગરીબ, મીસ્કીન લોગ) ઇસ બારે મેં હમ સે આગે ન નિકલતે ઔર જબ ઇન (કાફિર) લોગોં ને ઇસ (કુર્આન) સે હિદાયત હાસિલ નહીં કી તો ફિર યહી કહેંગે કેઃ યે તો પુરાને ઝમાને કા જૂઠ હે. ﴾૧૧﴿ ઔર ઇસ (કુર્આન) સે પેહલે મૂસા (અલ.) કી કિતાબ ઇમામ (યાની રાસ્તા બતાનેવાલી) ઔર રહમત બન કર આ ચુકી હે,

---

[૧] યાની જબ તક વહી નહીં ઉતરતી વહાં તક મુજે અપને તરીકે સે, ખુદ સે યે પતા નહીં ચલતા કે મેરે ઔર તુમ્હારે સાથ દુનિયા ઔર આખિરત મેં કયા મામલા કીયા જાએગા, જો કુછ પતા ચલતા હે વો સિર્ફ વહી કી બરકત સે હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ જૈસી બાત કે હક મેં (યાની અલ્લાહ તઆલા કે તરફ સે હોને કી) ગવાહી દે દી.

وَهٰذَا كِتٰبٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۖ وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٢﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ
اسْتَقَامُوْا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿١٣﴾ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤﴾
وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسٰنًا ۭ حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ كُرْهًا وَّوَضَعَتْهُ كُرْهًا ۭ وَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ۭ حَتّٰٓى اِذَا
بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَبَلَغَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۙ قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْٓ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ
صَالِحًا تَرْضٰىهُ وَاَصْلِحْ لِيْ فِيْ ذُرِّيَّتِيْ ۚ اِنِّيْ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنِّيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٥﴾

ઔર યે (કુર્આન) ઐસી કિતાબ હે જો અરબી ઝબાન મેં હોતે હુવે (ઉસ તૌરાત કો) સચ્ચા બતા રહી હે; તાકે ગુનેહગારોં કો ડરાએ ઔર નેક કામ કરનેવાલોં કો ખુશખબરી સુનાએ. ﴾૧૨﴿ યકીનન જિન લોગોં ને (સચ્ચે દિલ સે) કહા[૧] કે હમારે રબ અલ્લાહ તઆલા હેં, ફિર વો ઉસ પર મઝબૂતી સે કાઇમ રહે[૨] તો ઐસે લોગોં પર કિસી કિસ્મ કા ખૌફ નહીં ઔર વો લોગ ગમગીન ભી નહીં હોંગે. ﴾૧૩﴿ વો જન્નત (મેં જાને) વાલે લોગ હેં, ઉસમેં હમેશા રહેંગે, જો અમલ વો કરતે થે યે ઉસકા બદલા હે. ﴾૧૪﴿ ઔર હમને ઇન્સાન કો અપને માં બાપ કે સાથ નેક સુલૂક કરને કી તાકીદ કી હે (ખાસ તૌર પર માં કે સાથ; કયૂં કે) ઉસકી માં ને ઉસકો બડી તકલીફ સે (પેટ મેં) ઉઠાએ રખા ઔર બડી તકલીફ સે ઉસકો જના ઔર ઉસ (ઇન્સાન) કો પેટ મેં રખને ઔર દૂધ છુડાને કી મુદ્દત તીસ મહીને હોતી હેં, યહાં તક કે જબ વો (બચ્ચા) અપની જવાની (યાની બાલિગ હોને કી ઉમ્ર) કો પહોંચા ઔર (ફિર ધીરે-ધીરે) ચાલીસ સાલ (કી ઉમ્ર) કો પહોંચ ગયા તો વો (બચ્ચા દુઆ મેં) કેહને લગા: એ મેરે રબ! મુજે તૌફીક દીજીયે કે મેં આપકી ઇસ નેઅમત કા શુક્ર અદા કરૂં જો આપને મુજે ઔર મેરે વાલિદૈન કો દી ઔર મેં વો નેક કામ કરતા રહૂં જિન સે આપ રાઝી હો જાએં ઔર મેરે લિયે મેરી અવલાદ મેં સલાહિયત (કાબેલીયત) દે દીજીયે[૩] મેં આપકે દરબાર મેં (ગુનાહોં સે) તૌબા કરતા હૂં ઔર મેં (આપકા) હુક્મ પૂરા કરનેવાલોં મેં સે હૂં. ﴾૧૫﴿

---

[૧] યાની ઇકરાર કિયા.

[૨] યાની તવહીદ કો કભી ન છોડા ઔર ઉસકે તકાઝોં (ઉસકી ચાહી હુઇ બાતોં) પર હમેશા અમલ કિયા.

[૩] યાની અવલાદ મેં ઐસી દીની સલાહિયત અતા ફરમા દીજીયે જો દુનિયા ઔર આખિરત મેં ઇઝ્ઝત કા ઝરિયા (કારણ) બને ઔર દુનિયા કે નફે સે ભી રાહત પહોંચે.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَن سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ۖ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي
كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا أَتَعِدَانِنِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِن قَبْلِي ۚ وَهُمَا
يَسْتَغِيثَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ
عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٨﴾ وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِّمَّا
عَمِلُوا ۚ وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

યહી વો લોગ હેં કે જિનસે ઉનકે નેક આ'માલ હમ કબૂલ કર લેંગે ઔર ઉનકે બુરે કામોં કો હમ માફ કર દેંગે (જિસ કી વજા સે) વો જન્નતવાલોં મેં શામિલ હોંગે (યે સુલૂક) ઉસ સચ્ચે વાદે કી બિના પર હોગા જો ઉનસે (દુનિયા મેં) કિયા જાતા થા. ﴿૧૬﴾ ઔર જિસ શખ્સ ને અપને માં બાપ કો કહા કેઃ તુમ પર તુફ હે[૧] કે કયા તુમ મુજકો ખબર દેતે હો[૨] કે મેં (કબ્ર સે) નિકાલા જાઉંગા; હાલાંકે મુજ સે પેહલે બહોત સારી કોમેં ગુઝર ચુકી હેં ઔર વો દોનોં (માં બાપ) અલ્લાહ તઆલા સે ફરયાદ કરતે હેં (ઔર દર્દમન્દી સે બેટે કો કેહતે હેં કે) અફસોસ તુજ પર! તૂ ઇમાન લે આ, યકીન રખ! અલ્લાહ તઆલા કા વાદા સચ્ચા હે તો વો (બેટા જવાબ મેં) કેહતા હેઃ યે સબ તો સિર્ફ અગલે લોગોં કે (ચલે આ રહે) અફસાને (યાની કહાનિયાં) હેં. ﴿૧૭﴾ યહી વો લોગ હેં જિન કે બારે મેં જિન્નાતોં ઔર ઇન્સાનોં કે જો ફિર્કે ઉનસે પેહલે ગુઝર ચુકે હેં ઉનકે સાથ (અઝાબ કી) બાત પૂરી હો કર રહી, હકીકત મેં વો સબ બડા નુકસાન ઉઠાનેવાલે હેં. ﴿૧૮﴾ ઔર હર એક (જમાઅત) કે લિયે અપને આ'માલ કી વજા સે (અલગ અલગ) દરજે હોંગે[૩], ઔર (યે ઇસ લિયે હોગા) તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉન સબકો ઉનકે આ'માલ કા પૂરા બદલા દેવેં ઔર ઉન પર (કોઇ) ઝુલ્મ નહીં કિયા જાએગા. ﴿૧૯﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) યાની મેં તુમસે બેઝાર (અલગ) હૂં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) યે ધમકી દેતે હો.

[૩] યાની નેક લોગોં કે લિયે આ'માલ કે એ'તેબાર સે જન્નત કે દરજાત મેં તફાવત હોગા, ઇસી તરહ નાફરમાનોં કે લિયે જહન્નમ કે દરકાત (જહન્નમ કે તબકકે) મેં તફાવત હોગા.

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ؕ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبٰتِكُمْ فِيْ حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا ۚ فَالْيَوْمَ
تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُوْنَ ﴿۲۰﴾ ع
وَاذْكُرْ اَخَا عَادٍ ؕ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهٗ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖۤ اَلَّا تَعْبُدُوْۤا اِلَّا
اللّٰهَ ؕ اِنِّيْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿۲۱﴾ قَالُوْۤا اَجِئْتَنَا لِتَاْفِكَنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَاۤ اِنْ كُنْتَ
مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۲۲﴾ قَالَ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ ۖ٘ وَاُبَلِّغُكُمْ مَّاۤ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَلٰكِنِّيْۤ اَرٰىكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُوْنَ ﴿۲۳﴾

ઔર ઉસ દિન (કો યાદ રખો જબ) ઉન કાફિરોં કો આગ કે સામને પેશ કિયા જાએગા (ઔર ઉનકો કહા જાએગા) તુમને અપને (હિસ્સે કે) મઝે અપની દુનિયાવી ઝિંદગી મેં હાસિલ કર લિયે ઔર ઉન (મઝે કી ચીઝોં) સે (દુનિયા મેં) ખૂબ ફાયદા ઉઠા લિયા; લિહાઝા આજ તુમકો ઝલીલ કરનેવાલે અઝાબ કી સઝા દી જાએગી; કયૂંકે તુમ ઝમીન મેં નાહક તકબ્બુર કિયા કરતે થે[૧] ઔર ઇસ વજા સે (ભી) કે તુમ (બરાબર) નાફરમાની કરતે થે. ﴾૨૦﴿ ઔર (એ નબી!) કૌમે આદ કે ભાઇ (યાની હૂદ અલ.) કા તઝકિરહ કરો જબ ઉન્હોંને અપની કૌમ કો અહકાફ મેં ડરાયા થા[૨] ઔર પક્કી બાત હે કે ઉનસે પેહલે ઔર ઉનકે બાદ મેં ભી બહોત સારે ડરાનેવાલે (યાની અંબિયા) ગુઝર ચુકે હેં (નબી કી દા'વત કા ખુલાસા યે હે) કે તુમ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો; ઇસ લિયે કે મેં તુમ પર એક બડે દિન કી આફત (યાની અઝાબ) સે ડરતા હૂં. ﴾૨૧﴿ વો (કૌમ કે લોગ) બોલે (એ હૂદ!) કયા તૂ હમારે પાસ ઇસ લિયે આયા હે કે હમકો હમારે (ખૂદ બનાએ હુવે) ખુદાઓં સે ફિરા દેવે, અચ્છા! અગર તુમ સચ્ચે હો તો વો (અઝાબ) લે આઓ જિસસે તુમ હમકો ડરાતે હા[૩]. ﴾૨૨﴿ ઉસ (નબી) ને કહાઃ (ઉસ અઝાબ કે આને કે વક્ત કા) ઇલ્મ તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ હે ઔર મેં તુમકો વહી પૈગામ પહોંચા રહા હૂં જો (પૈગામ) દે કર મુજકો ભેજા ગયા હે; લેકિન મેં તુમકો દેખતા હૂં કે તુમ લોગ જહાલત (યાની નાદાની) કી બાતેં કર રહે હો. ﴾૨૩﴿

[૧] યહાં ઐસા તકબ્બુર (ઘમંડ) મુરાદ હે જો ઇમાન સે મહરૂમ રખે.

[૨] જિસ ઇલાકે મેં ઉસ કૌમ કી આબાદી થી વહાં ઉંચે ઉંચે રેત કે ટીલે બહોત થે, રેગિસ્તાની (રેતી વાલા) ઇલાકા થા વો ઇલાકા અહકાફ કે નામ સે મશ્હૂર હો ગયા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જિસકી તુમ (હમકો) ધમકી દેતે હો.

فَلَمَّا رَاَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ اَوْدِيَتِهِمْ ۙ قَالُوْا هٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ؕ بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهٖ ؕ رِيْحٌ فِيْهَا
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۴﴾ تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍۭ بِاَمْرِ رَبِّهَا فَاَصْبَحُوْا لَا يُرٰٓى اِلَّا مَسٰكِنُهُمْ ؕ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۲۵﴾
وَلَقَدْ مَكَّنّٰهُمْ فِيْمَآ اِنْ مَّكَّنّٰكُمْ فِيْهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَّاَبْصَارًا وَّاَفْـِٕدَةً ۫ۖ فَمَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَآ
ع اَبْصَارُهُمْ وَلَآ اَفْـِٕدَتُهُمْ مِّنْ شَيْءٍ اِذْ كَانُوْا يَجْحَدُوْنَ ۙ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۲۶﴾
وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِّنَ الْقُرٰى وَصَرَّفْنَا الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۲۷﴾

ફિર જબ ઉન લોગોં ને ઉસ (અઝાબ) કો બાદલ કી શકલ મેં અપને મૈદાનોં કી જાનિબ આતા હુવા દેખા તો કેહને લગે કેઃ યે બાદલ હે જો હમ પર બારિશ બરસાએગા, ઐસી બાત નહીં, યે તો વો (અઝાબ) હે જિસકો તુમને જલ્દી માંગા થા, એક આંધી હે જિસમેં દર્દનાક અઝાબ હે. ﴾૨૪﴿ વો (આંધી) હર ચીઝ કો અપને રબ કે હુકૂમ સે ઉખાડ કર ફેંક રહી થી[૧] ફિર વો લોગ ઐસે હો ગએ કે ઉનકે ઘરોં કે સિવા કુછ નઝર નહીં આતા થા[૨], મુજરિમ લોગોં કો હમ ઇસી તરહ અઝાબ દિયા કરતે હેં. ﴾૨૫﴿ ઔર (એ અરબ કે લોગો!) હમને ઉન (કૌમે આદ કે) લોગોં કો ઉન ચીઝોં કી તાકત દી થી જિન ચીઝોં કી હમને તુમકો તાકત નહીં દી ઔર હમને ઉનકો કાન ઔર આંખેં ઔર દિલ (સબ કુછ) દે રખે થે; લેકિન વો લોગ ચૂંકે અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કા ઇન્કાર કરતે થે; ઇસ લિયે ન ઉનકે કાન ઔર ન ઉનકી આંખેં ઔર ન ઉનકે દિલ ઉનકો કુછ કામ આએ ઔર જિસ (અઝાબ) કા વો મઝાક ઉડાયા કરતે થે ઉસી ને (આ કર) ઉનકો ઘેર લિયા. ﴾૨૬﴿

ઔર પક્કી બાત હે કે હમને તુમ્હારે આસ પાસ કી (દૂસરી) બસ્તીયોં કો ભી (કુફ્ર કી વજા સે) હલાક કિયા હે ઔર હમને તરહ તરહ કી (અપની) નિશાનિયાં દિખલાઇ; તાકે વો (નાફરમાની સે) રૂક જાએં[૩]. ﴾૨૭﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તહસ નહસ કર રહી થી. દરહમ બરહમ કર રહી થી.

[૨] યાની ઇન્સાન, જાનવર કુછ ભી નઝર ન આતા, ખંડેર મકાનાત કે નિશાનાત સબક લેને કે લીયે રહે ગએ થે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમને (હલાક કરને સે પેહલે) બાર બાર (અપની) નિશાનિયાં ઉનકો બતલા દી થી.

فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ قُرْبَانًا اٰلِهَةً ؕ بَلْ ضَلُّوْا عَنْهُمْ ۚ وَذٰلِكَ اِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٢٨﴾
وَاِذْ صَرَفْنَآ اِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُوْنَ الْقُرْاٰنَ ۚ فَلَمَّا حَضَرُوْهُ قَالُوْٓا اَنْصِتُوْا ۚ فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا اِلٰى قَوْمِهِمْ
مُّنْذِرِيْنَ ﴿٢٩﴾ قَالُوْا يٰقَوْمَنَآ اِنَّا سَمِعْنَا كِتٰبًا اُنْزِلَ مِنْۢ بَعْدِ مُوْسٰى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِيْٓ اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى
طَرِيْقٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٣٠﴾ يٰقَوْمَنَآ اَجِيْبُوْا دَاعِيَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوْا بِهٖ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣١﴾

ફિર ઉન્હોંને (અલ્લાહ તઆલા કી) નઝદીકી હાસિલ કરને કે લિયે જિનકો અલ્લાહ તઆલા કે સિવા મા'બૂદ બના રખા થા ઉન્હોંને ઉન (મુશ્રિકીન) કી મદદ કયૂં નહીં કી? બલ્કે વો સબ (જૂઠે મા'બૂદ) ઉનસે ગાઇબ (યાની ગુમ યા બેનિશાન) હો ગએ, ઔર (ઉન ગૈરૂલ્લાહ (અલ્લાહ તઆલા કે અલાવા કિસી ચીઝ) કો અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીકી કે લિયે મા'બૂદ બનાના) યે ઉન (મુશ્રિકીન) કા સરાસર જૂઠ થા ઔર બોહતાન થા જો ઉન્હોંને બાંધ રખા થા. ﴾૨૮﴿ ઔર (એ નબી! વો વક્ત યાદ કરો) જબ હમને જિન્નાત કી એક જમાઅત કો તુમ્હારી તરફ મુતવજ્જેહ કિયા[૧] (ઔર) વો કુર્આન સુનને લગે, ફિર જબ વો (જિન્નાત) વહાં (યાની કુર્આન સુનને કી જગા) પહોંચ ગએ તો ઉન્હોંને (આપસ મેં એક દૂસરે સે) કહા કેઃ ખામોશ હો જાઓ, ફિર જબ (કુર્આન કી) તિલાવત હો ચુકી તો વો અપની કૌમ કે પાસ ડરાને કી ગર્ઝ સે વાપસ ગએ[૨]. ﴾૨૯﴿ (વહાં જા કર) ઉન્હોંને કહાઃ એ હમારી કૌમ કે લોગો! યકીન જાનો! હમને એક ઐસી (અજીબ) કિતાબ (યાની કુર્આન) સુની જો મૂસા(અલ.) (કી કિતાબ) કે બાદ ઉતારી ગઇ હે, વો (કિતાબ) અપને સે પેહલે કી (તમામ આસમાની) કિતાબોં કો સચ્ચા બતાતી હે, વો (કિતાબ) હક (યાની સચ્ચા દીન) ઔર સીધે રાસ્તે કી તરફ રેહનુમાઇ કરતી હે. ﴾૩૦﴿ એ હમારી કૌમ કે લોગો! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ બુલાને વાલે (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી બાત માન લો ઔર ઉસ પર ઇમાન લે આઓ (અગર ઐસા કરોગે તો) વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે, ઔર તુમકો એક દર્દનાક અઝાબ સે બચા લેંગે. ﴾૩૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિન્નાત કી એક જમાઅત કો તુમ્હારી તરફ લે આએ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) અપની કૌમ કે પાસ (કુર્આન કો ઉતારને ઔર નબી કો ભેજને કી) ખબર પહોંચાને કે વાસ્તે વાપસ ચલે ગએ.

وَمَنْ لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْاَرْضِ وَلَيْسَ لَهٗ مِنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءُ ؕ اُولٰٓئِكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۲﴾ اَوَلَمْ
يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقٰدِرٍ عَلٰۤى اَنْ يُّحْيِۦَ الْمَوْتٰى ؕ بَلٰۤى اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ﴿۳۳﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ؕ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ؕ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿۳۴﴾ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ اُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ ؕ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا
يُوْعَدُوْنَ ۙ لَمْ يَلْبَثُوْۤا اِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ ؕ بَلٰغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۳۵﴾ ع

ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ બુલાનેવાલે (દાઇ) કી બાત ન માને તો વો (સારી) ઝમીન મેં (કહીં ભી ભાગ કર અલ્લાહ તઆલા કો) આજિઝ નહીં કર સકતા ઔર ઉસકે લિયે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે સિવા મદદ કરનેવાલે નહીં હોંગે, વહી લોગ ખુલ્લમખુલ્લી ગુમરાહી મેં પડે હેં. ﴾૩૨﴿ કયા ઉન (કયામત કા ઇન્કાર કરનેવાલે) લોગોં ને ઇસ બાત કો નહીં સમજા કે જિસ અલ્લાહ તઆલા ને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા ઔર ઉનકો પૈદા કરને મેં ઝરા ભી નહીં થકે વો (અલ્લાહ તઆલા ઔર ઝિયાદહ) ઇસ બાત પર પૂરી કુદરત રખતે હેં કે મુર્દોં કો ઝિંદા કર દેવેં (ઔર) કયૂં (કુદરત) ન હોવે? યકીનન વો (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં. ﴾૩૩﴿ ઔર જિસ દિન કાફિર લોગ આગ કે સામને લાએ જાએંગે (ઉસ દિન ઉનસે સવાલ કિયા જાએગા) કયા યે (જહન્નમ કી આગ) સચ નહીં હે? વો (કાફિર) કહેંગે કેઃ કયૂં નહીં? હમારે રબ કી કસમ! (યે તો હકીકત મેં સચ હે) તો વો (અલ્લાહ તઆલા) ફરમાએંગેઃ સો જો કુફ્ર તુમ કરતે થે ઉસકે બદલે અઝાબ કા મઝા ચખો. ﴾૩૪﴿ સો (એ નબી!) હિમ્મતવાલે પયગમ્બરોં ને જિસ તરહ સબ્ર કિયા ઉસી તરહ તુમ સબ્ર કરતે રહો ઔર ઉન (કાફિરોં કે અઝાબ) કે બારે મેં જલ્દી મત કરો, જિસ દિન વો (કાફિર) ઉસ (અઝાબ) કો દેખ લેંગે જિસકા ઉનસે વાદા કિયા જા રહા હે[૧] તો (વહાં કે ભયાનક મનાઝિર, દ્રશ્યોં દેખ કર) વો ઐસા ખ્યાલ કરેંગે જૈસે વો (દુનિયા મેં) દિન કી એક ઘડી કે બરાબર રહે હોં[૨] યે (કુર્આન કી શકલ મેં મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે વાસ્તે સે) પયગામ પહોંચા દિયા ગયા હે, બસ અબ વહી લોગ બરબાદ હોંગે જો નાફરમાન હેં. ﴾૩૫﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસકી ઉનકો ધમકી દી જા રહી થી. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) વો (દુનિયા મેં) દિન ભર મેં એક ઘડી રહે હો.

સૂરએ મુહમ્મદ

યે સૂરત મદની હે, ઇસ મેં (૩૮) યા (૩૯) આયતેં હેં. સૂરએ હદીદ કે બાદ ઔર સૂરએ રઅદ સે પેહલે (૯૫) યા (૯૬) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઇસ સૂરત મેં હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા મુબારક નામ સાફ સાફ આયા હે. પૂરે કુર્આને મજીદ મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા મુબારક નામ સાફ સાફ ચાર મરતબા આયા હે.

ઇસ સૂરત કા દૂસરા નામ ''اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا (અલ્લઝીન કફરૂ)'' ભી હે, સૂરત કી શુરૂઆત ''اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا'' સે હુઇ હે.

તીસરા નામ ''કિતાલ'' ભી હે, ઇસ મેં કાફિરોં કે સાથ કિતાલ (લડાઇ કરને) કા ઝિક્ર હે.

કુછ હઝરાત કેહતે હેં કેઃ બદર કે દિન કે બાદ યે સૂરત નાઝિલ હુઇ, ઔર કુછ કેહતે હેં કેઃ ઉહુદ કી લડાઇ મેં નાઝિલ હુઇ.

મુહમ્મદ કે મા'ના આતે હેંઃ વો શખ્સ જિસકે અંદર અચ્છી આદતેં, પસંદીદહ સિફાત (ખુબીયાં) બહોત ઝિયાદહ હોં, નામ હોને કે બાવજૂદ ઉસમેં સિફાત કી તરફ ઇશારા હે.

એક ઝરૂરી નોટઃ મુફસ્સિરીન કી પરિભાષા કે અનુસાર જો આયતેં હિજરત કે મોકે પર મક્કએ મુકર્રમા સે રવાનગી કે બાદ ઉતરીં; યહાં તક કે મદીના પહોંચને સે પેહલે નાઝિલ હુઇ, વો સબ ભી મક્કી કેહલાતી હેં, ઇસ સૂરત કી આયત નંબર ૧૩ મક્કા સે રવાનગી કે બાદ નાઝિલ હુઇ હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ۝١ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَاٰمَنُوْا بِمَا نُزِّلَ عَلٰى
مُحَمَّدٍ وَّهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۙ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ۝٢ ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۭ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ ۝٣ فَاِذَا لَقِيْتُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
فَضَرْبَ الرِّقَابِ ۭ حَتّٰٓى اِذَآ اَثْخَنْتُمُوْهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ ۙ فَاِمَّا مَنًّۢا بَعْدُ وَاِمَّا فِدَاۗءً حَتّٰى تَضَعَ الْحَرْبُ اَوْزَارَهَا ڔ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

જિન લોગોં ને (ખૂદ) કુફ્ર અપના લિયા હે ઔર (દૂસરોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકા હે, તો ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે આ'માલ કો ઝાયેઅ (બરબાદ) કર દિયા હે[૧]. ﴾૧﴿ ઔર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઔર જો (કુર્આન) મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઉતારા ગયા ઉસકો (દિલ સે) માના, ઔર વહી હક (યાની સચ્ચા દીન) હે જો ઉનકે રબ કી તરફ સે (આયા) હે, અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી બુરાઇયોં કો માફ કર દિયા ઔર ઉનકી હાલત કો દુરૂસ્ત કર દિયા[૨]. ﴾૨﴿ યે ઇસ લિયે હુવા કે જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે વો બાતિલ (યાની જૂઠી) બાત પર ચલે હેં ઔર જો ઇમાનવાલે હેં વો ઉસ સચ્ચે દીન પર ચલે હેં જો ઉનકે રબ કી તરફ સે (આયા) હે, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા લોગોં કે ફાયદે કે લિયે ઉનકે હાલાત બતલાતે હેં. ﴾૩﴿ ફિર જબ તુમ્હારા કુફ્ર અપનાનેવાલોં સે મુકાબ્લા હો જાએ તો તુમ (ઉનકી) ગરદનેં મારો, યહાં તક કે જબ તુમ ઉનકો ખૂબ કત્લ કર ચુકો[૩] તો મઝબૂતી સે (બાંધ કર) કૈદ કર લો, ફિર ઉસકે બાદ ચાહે એહસાન કર કે (બગૈર બદલા લિયે હુવે છોડ દો) યા ફિદયા લે કર છોડ દો; યહાં તક કે લડાઇ અપને હથિયાર રખ દેવે[૪],

[૧] યાની સદકા ખૈરાત જૈસે નેક કામ જો વો કરતે થે આખિરત મેં ઇમાન ન હોને કી વજા સે કામ ન આવેંગે, યા ઉનકી ખુફિયા (છુપી)તદબીરોં કો ખત્મ કર દિયા.

[૨] યાની દીન ભી દુરૂસ્ત હોગા, દુનિયા મેં ઇઝઝત મિલેગી, ગુનાહોં સે હિફાઝત કી જાવેગી.

[૩] યાની ખૂન બહા ચુકો ઔર ઉનકી તાકત કમઝોર પડ જાએ.

[૪] યાની લડાઇ ખત્મ હો જાએ (દૂસરા તર્જુમા) જબ તક લડનેવાલે (દુશ્મન) અપને હથિયાર ન રખ દેં.

ذٰلِكَ ۛؕ وَلَوۡ يَشَآءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ مِنۡهُمۡ وَلٰـكِنۡ لِّيَبۡلُوَا۟ بَعۡضَكُمۡ بِبَعۡضٍ‌ؕ وَالَّذِيۡنَ قُتِلُوۡا فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ فَلَنۡ يُّضِلَّ
اَعۡمَالَهُمۡ‏ ۞ سَيَهۡدِيۡهِمۡ وَيُصۡلِحُ بَالَهُمۡ‌ۚ ۞ وَيُدۡخِلُهُمُ الۡجَـنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمۡ‏ ۞ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِنۡ تَنۡصُرُوا اللّٰهَ
يَنۡصُرۡكُمۡ وَيُثَبِّتۡ اَقۡدَامَكُمۡ‏ ۞ وَالَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا فَتَعۡسًا لَّهُمۡ وَاَضَلَّ اَعۡمَالَهُمۡ‏ ۞ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمۡ كَرِهُوۡا مَاۤ اَنۡزَلَ
اللّٰهُ فَاَحۡبَطَ اَعۡمَالَهُمۡ‏ ۞ اَفَلَمۡ يَسِيۡرُوۡا فِى الۡاَرۡضِ فَيَنۡظُرُوۡا كَيۡفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ‌ؕ دَمَّرَ اللّٰهُ
عَلَيۡهِمۡ‌ۖ وَلِلۡكٰفِرِيۡنَ اَمۡثَالُهَا‏ ۞

યે (જિહાદ કા) હુક્મ તુમકો દિયા ગયા, અગર અલ્લાહ તઆલા ચાહતે તો (ખૂદ) ઉન (કાફિરોં) સે બદલા લે લેતે[૧] લેકિન (યે કિતાલ કા હુક્મ તુમકો દિયા ગયા) તાકે તુમ્હારા એક દૂસરે કે ઝરિયે ઇમ્તિહાન લેવે[૨] ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં મારે ગએ તો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકે આ'માલ કો હરગિઝ ઝાયેઅ નહીં કરેંગે. ﴾૪﴿ વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો મંઝિલ (યાની જન્નત) તક પહોંચા દેંગે ઔર (દુનિયા આખિરત કી તમામ મંઝિલોં મેં) ઉનકી હાલત દુરૂસ્ત રખેંગે. ﴾૫﴿ ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો ઉસ જન્નત મેં દાખિલ કર દેંગે જિસકી ઉન્હેં પેહચાન કરા દી હે[૩]. ﴾૬﴿ એ ઇમાનવાલો! અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા (કે દીન) કી મદદ કરોગે તો વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારી મદદ કરેંગે ઔર તુમ્હારે કદમ જમા દેંગે. ﴾૭﴿ ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે સો ઉનકે લિયે તબાહી હે[૪], ઔર અલ્લાહ તઆલા (આખિરત મેં) ઉનકે આ'માલ બરબાદ કર દેંગે. ﴾૮﴿ યે ઇસ લિયે કે ઉન (કાફિર) લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે અહકામ (હુકમોં) કો નાપસંદ કિયા; લિહાઝા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે આ'માલ કો ઝાયેઅ કર દિયા. ﴾૯﴿ કયા ભલા ઉન લોગોં ને ઝમીન મેં ચલ ફિર કર નહીં દેખા કે જો લોગ ઉનસે પેહલે (ગુઝર ચુકે) થે ઉનકા અંજામ કૈસા હુવા? અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે ઉપર બરબાદી ડાલી ઔર કાફિરોં કે ભી ઉસી જૈસે અંજામ હોનેવાલે હેં. ﴾૧૦﴿

[૧] કુદરતી અઝાબ કે ઝરિયે.
[૨] જંગ મેં મુસલમાન કાફિર દોનોં કા ઇમ્તિહાન હે, મુસલમાન કા ઇસ તરહ કે અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ પર કોન જાન દેવે ઔર કાફિર ઇસ તરહ કે કિતાલ (જંગ) કી તકલીફ સે ઉસકો તંબીહ (ટકોર) હો ઔર કુફ્ર સે તૌબા કરે ઔર ઇમાન કબૂલ કરે.[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જો ઉનકો મા'લૂમ કરા દી ગઇ હે. (તીસરા તર્જુમા) જિસકી ખુશ્બૂ રચા બસા દી ગઇ હે. [૪] વો ઠોકરેં ખાએંગે.

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَاَنَّ الْكٰفِرِيْنَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ﴿١١﴾

اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
يَتَمَتَّعُوْنَ وَيَاْكُلُوْنَ كَمَا تَاْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿١٢﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ هِيَ اَشَدُّ قُوَّةً مِّنْ قَرْيَتِكَ الَّتِيْٓ
اَخْرَجَتْكَ ۚ اَهْلَكْنٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾ اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ وَاتَّبَعُوْٓا
اَهْوَآءَهُمْ ﴿١٤﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ؕ فِيْهَآ اَنْهٰرٌ مِّنْ مَّآءٍ غَيْرِ اٰسِنٍ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهٗ ۚ

યે (સુલૂક) ઇસ લિયે કે જો લોગ ઇમાન લાએ હેં અલ્લાહ તઆલા ઉનકે રફીક (યાની મદદ કરનેવાલે) હેં ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે ઉનકી કોઇ મદદ કરનેવાલા નહીં હે. ﴿૧૧﴾

યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉન લોગોં કો જો ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઐસે બાગાત મેં દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર (યાની ઇન્કાર) કિયા વો (યહાં દુનિયા મેં) ઐશ કર રહે હેં ઔર ઇસ તરહ (આખિરત સે બેફિક્ર હો કર) ખા રહે હેં જૈસે ચોપાયે ખાતે હેં ઔર (જહન્નમ કી) આગ ઉન (કાફિરોં) કા (આખરી) ઠિકાના હે. ﴿૧૨﴾ ઔર (એ નબી!) કિતની હી બસ્તીયાં હેં જો કુવ્વત (ઔર તાકત) મેં તુમ્હારી ઇસ બસ્તી (કે રેહનેવાલોં) સે ઝિયાદહ ઝોરવાલી (યાની મઝબૂત) થી, જિસ (બસ્તીવાલોં) ને તુમકો વતન સે નિકાલા હે હમને ઉન સબ (બસ્તીયોં) કો (વહાં કે રેહનેવાલોં કે સાથ) હલાક કર દિયા, ફિર ઉનકા કોઇ મદદ કરનેવાલા ન હુવા. ﴿૧૩﴾ અબ બતાઓ કે જો લોગ અપને રબ કી તરફ સે એક રોશન (યાની સાફ) રાસ્તે પર (ચલતે) હેં કયા વો લોગ ઉન લોગોં કે બરાબર હો સકતે હેં જિનકે લિયે ઉનકા બુરા અમલ ખુશનુમા (અચ્છા, ખૂબસૂરત) બના દિયા ગયા હો ઔર વો અપની નફસાની ખ્વાહિશાત પર ચલતે હોં. ﴿૧૪﴾ તકવા વાલે લોગોં કે લિયે જિસ જન્નત કા વાદા કિયા ગયા હે ઉસકા હાલ યે હે કે ઉસ મેં ઐસે પાની કી નેહરેં (ચલતી) હેં જો પાની ખરાબ હોનેવાલા નહીં[૧] ઔર (બહોત સારી) ઐસે દૂધ કી નેહરેં હેં જિસકા ઝાઇકા (સ્વાદ, ટેસ્ટ ઝરા) ભી નહીં બદલેગા,

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ પાની કે રંગ, બૂ, મઝા ઝરા ભી બદલનેવાલા નહીં.

وَاَنْهٰرٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشّٰرِبِيْنَ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ۭ وَلَهُمْ فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ ۭ كَمَنْ
هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوْا مَاۗءً حَمِيْمًا فَقَطَّعَ اَمْعَاۗءَهُمْ ﴿١٥﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ اِلَيْكَ ۚ حَتّٰٓى اِذَا خَرَجُوْا مِنْ عِنْدِكَ
قَالُوْا لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ اٰنِفًا ۣ اُولٰۗىِٕكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰي قُلُوْبِهِمْ وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَاۗءَهُمْ ﴿١٦﴾ وَالَّذِيْنَ
اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَّاٰتٰىهُمْ تَقْوٰىهُمْ ﴿١٧﴾ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۚ فَقَدْ جَاۗءَ اَشْرَاطُهَا ۚ
فَاَنّٰى لَهُمْ اِذَا جَاۗءَتْهُمْ ذِكْرٰىهُمْ ﴿١٨﴾ فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ ۭ

ઔર ઐસી શરાબ કી નેહરેં હેં જો પીનેવાલોં કે લિયે (બહોત હી) મઝેદાર હોંગી ઔર ઐસે શહદ કી નેહરેં હેં જો બિલ્કુલ સાફ (શફફાફ ઔર ખાલિસ) હોગા ઔર ઉન (જન્નતવાલોં) કે લિયે વહાં હર કિસ્મ કે ફલ હોંગે ઔર ઉનકે રબ કી તરફ સે મગફિરત હોગી, કયા યે (મુત્તકી જન્નતી) લોગ ઉન (કાફિરોં) કે બરાબર હો સકતે હેં જો હમેશા જહન્નમ મેં રહેંગે ઔર ઉનકો ગરમ પાની પિલાયા જાએગા તો વો (પાની) ઉનકે આંતોં કે ટુકડે ટુકડે કર ડાલેગા. ﴾૧૫﴿ ઔર (એ નબી!) ઉન (કાફિરોં) મેં સે કુછ ઐસે લોગ હેં જો તુમ્હારી બાતોં કો કાન સે સુનતે હેં (યાની મુનાફિક લોગ) લેકિન જબ તુમ્હારે પાસ (યાની મજલિસ) સે બાહિર જાતે હેં તો વો (મુનાફિક) જિનકો ઇલ્મ મિલા હે ઉન સે પૂછતે હેં કે: ઉસ શખ્સ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ને અભી અભી (મજલિસ મેં) કયા કહા થા? યે વહી લોગ હેં જિનકે દિલોં પર અલ્લાહ તઆલા ને મોહર લગા દી ઔર વો અપની નફસાની ખ્વાહિશાત પર ચલતે હેં. ﴾૧૬﴿ ઔર જિન લોગોં ને હિદાયત કા રાસ્તા ઇખ્તિયાર (પસંદ) કિયા હે ઉનકો વો (અલ્લાહ તઆલા) હિદાયત મેં તરક્કી દેતે હેં ઔર ઉન્હેં ઉનકે તકવા કી તૌફીક અતા કરતે હેં. ﴾૧૭﴿ કયા અબ યે (કાફિર) લોગ સિર્ફ કયામત કા ઇન્તેઝાર કર રહે હેં કે વો ઉનકે પાસ અચાનક આ જાએ (અગર કયામત હી કા ઇન્તેઝાર હે) તો ઉસકી અલામતેં તો આ હી ચુકી હેં, ફિર જબ વો (કયામત) ઉનકે પાસ આ હી જાએગી તબ ઉનકે લિયે નસીહત હાસિલ કરને કા મોકા કહાં સે આએગા? ﴾૧૮﴿ લિહાઝા (એ નબી!) તુમ (પૂરા) યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ ઇબાદત કે લાઇક નહીં ઔર અપની (કુછ જાહેર મેં લોગોં કો દિખને વાલી ગલતીયાં) ખતાઓં પર માફી માંગતે રહો ઔર સબ ઇમાનવાલે મર્દો ઔર ઔરતોં કે લિયે ભી (માફી માંગા કરો)

ۧ وَاللّٰهُ يَعۡلَمُ مُتَقَلَّبَكُمۡ وَمَثۡوٰىكُمۡ ⑲

وَيَقُوۡلُ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَوۡلَا نُزِّلَتۡ سُوۡرَةٌ ۚ فَاِذَاۤ اُنۡزِلَتۡ سُوۡرَةٌ مُّحۡكَمَةٌ وَّذُكِرَ فِيۡهَا الۡقِتَالُ ۙ رَاَيۡتَ الَّذِيۡنَ فِىۡ قُلُوۡبِهِمۡ مَّرَضٌ يَّنۡظُرُوۡنَ اِلَيۡكَ نَظَرَ الۡمَغۡشِىِّ عَلَيۡهِ مِنَ الۡمَوۡتِ ؕ فَاَوۡلٰى لَهُمۡ ۚ ⑳ طَاعَةٌ وَّقَوۡلٌ مَّعۡرُوۡفٌ ۚ فَاِذَا عَزَمَ الۡاَمۡرُ ۚ فَلَوۡ صَدَقُوا اللّٰهَ لَكَانَ خَيۡرًا لَّهُمۡ ۚ ㉑ فَهَلۡ عَسَيۡتُمۡ اِنۡ تَوَلَّيۡتُمۡ اَنۡ تُفۡسِدُوۡا فِى الۡاَرۡضِ وَتُقَطِّعُوۡۤا اَرۡحَامَكُمۡ ㉒

ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે આને જાને કો[૧] ઔર તુમ્હારે આખરી ઠિકાને[૨] કો જાનતે હેં. ﴾૧૯﴿

ઔર ઈમાનવાલે કેહતે રેહતે હેં કે: કયા અચ્છી બાત હો કે કોઇ (નઇ) સૂરત (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સે) ઉતરે[૩] ફિર જબ કોઇ મુહકમ[૪] સૂરત (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) ઉતારી જાવે ઔર ઉસમેં લડાઇ (યાની જિહાદ) કા ઝિક્ર હો તો જિન લોગોં કે દિલોં મેં (નિફાક કી) બીમારી હે (એ નબી!) તુમ ઉનકો દેખોગે કે વો તુમ્હારી તરફ (ભયાનક નઝરોં સે) તાકને લગતે હેં જૈસે વો શખ્સ તાકતા હે જિસ પર મૌત કી બેહોશી તારી હો[૫] સો ઐસે (મુનાફિકોં) કે લિયે બડી ખરાબી હે. ﴾૨૦﴿ (જિહાદ કી) બાત માન લેના ચાહિયે ઔર ભલી બાત કેહના ચાહિયે ફિર જબ (જિહાદ કા) હુક્મ લાઝિમ હો જાવે[૬] તો (ઉસ વક્ત) વો અગર અલ્લાહ તઆલા કે સાથ (જિહાદ કા હુક્મ પૂરા કરને મેં) સચ્ચે રહેં તો યે ઉનકે લિયે બહોત અચ્છા હો. ﴾૨૧﴿ ફિર કયા તુમસે (ઐસી) ઉમ્મીદ (લગાઇ જા સકતી) હે કે[૭] અગર તુમકો હુકૂમત મિલ જાવે તો તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાઓ[૮] ઔર અપને રિશ્તોં કો કાટ ડાલો[૯]. ﴾૨૨﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ્હારે નક્લો હરકત કો (તીસરા તર્જુમા) તુમ્હારે ચલને ફિરને કો. [૨] યાની રેહને સેહને ઔર તમામ આ'માલ.[૩] સહાબા કો અલ્લાહ તઆલા સે ઔર કુર્આન સે કામિલ (પૂરેપૂરી) મુહબ્બત થી; ઈસ લિયે કુર્આન કે ઉતરને કે દૌર મેં ઉનકી ચાહત યે રેહતી થી કે નઇ આયત યા સૂરત ઉતરે જિસસે ઈમાન મેં તાઝગી હો, સવાબ હાસિલ હો, નયે અહકામ (હુકમોં) પર અમલ કરેં. દૂસરા કયૂં નહીં ઉતારી?[૪] યાની જો મન્સૂખ ન હો મા'ના બિલ્કુલ ઝાહિર હો, જચી તુલી હો. [૫] દુશ્મનોં કા ખૌફ, બુઝદિલી (કાયરતા) ઔર મૌત સે નફરત કી વજા સે હોતા થા. [૬] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર જબ જિહાદ કે કામ કી તૈયારી હો જાએ.[૭] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર તુમસે યે ભી કુછ બઇદ (દૂર) નહીં કે.[૮] યાની યે હુકૂમત કે નશે મેં આ કર યે શરારતેં કરોગે.[૯] (દૂસરા તર્જુમા) અગર તુમ લોગ (ઈમાન યા જિહાદ સે) મુંહ ફિરાઓગે તો તુમસે કયા યહી ઉમ્મીદ રખી જાએ કે તુમ ઝમીન મેં ફસાદ મચાઓગે, ઔર તુમ લોગ રિશ્તોં કો કાટ દોગે. (યાની જિહાદ છોડને કે નતીજે મેં યે ઝુલમ આમ હોંગે, યા ઈમાન છોડોગે તો જાહિલિય્યતવાલી બુરાઇયાં આ જાએગી.)

أُولَٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللهُ فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰٓى اَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ اَفَلَا يَتَدَبَّرُوْنَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوْبٍ اَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ ارْتَدُّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى ۙ الشَّيْطٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ ۭ وَاَمْلٰى لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَزَّلَ اللهُ سَنُطِيْعُكُمْ فِيْ بَعْضِ الْاَمْرِ ۚ وَاللهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوْا مَآ اَسْخَطَ اللهَ وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهٗ فَاَحْبَطَ
ع اَعْمَالَهُمْ ۧ ﴿٢٨﴾

ये वो लोग हैं के उनको अल्लाह तआला ने अपनी रहमत से दूर कर दिया, फ़िर उनको

યે વો લોગ હૈં કે ઉનકો અલ્લાહ તઆલા ને અપની રહમત સે દૂર કર દિયા, ફ઼િર ઉનકો (અલ્લાહ તઆલા કી બાતેં સુનને સે) બેહરા કર દિયા ઔર ઉનકી આંખેં અંધી કર દી. ﴾૨૩﴿ કયા વો લોગ કુર્આન મેં ગૌર નહીં કરતે યા ઉન કે દિલોં પર તાલે લગ ગએ. ﴾૨૪﴿ યકીનન જો લોગ ભી હિદાયત કે ઉન કે સામને (અચ્છી તરહ) ઝાહિર હો ચુકને કે બાદ ભી મુરતદ હો ગએ[૧] શૈતાન ને ઉન કો પટ્ટી પડાઇ[૨] ઔર ઉનકી ઉમ્મીદોં કો લંબા કર દિયા હે. ﴾૨૫﴿ ઇસ કા સબબ યે હુવા કે ઉન (મુનાફિક) લોગોં ને ઐસે લોગોં સે જો અલ્લાહ તઆલા કે ઉતારે હુવે અહકામ કો પસંદ નહીં કરતે ઉનસે (છુપે તૌર પર) યૂં કહા કેઃ કુછ કામોં મેં હમ તુમ્હારી બાત માનેંગે[૩] ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉનકી છુપી હુઇ બાતોં કો (અચ્છી તરહ) જાનતે હૈં. ﴾૨૬﴿ ફ઼િર (ઉન મુરતદ હોનેવાલોં કા) ઉસ વક્ત કયા હાલ હોગા જબ ફ઼રિશ્તે ઉન (કી રૂહ) કો (ઇસ તરહ) કબ્ઝ કરેંગે(નિકાલેંગે)[૪] કે ઉનકે ચેહરોં ઔર પીઠોં પર મારતે જાતે હોંગે. ﴾૨૭﴿ યે (સુલૂક) ઇસ લિયે હુવા કે વો ઉસ રાસ્તે પર ચલે જો અલ્લાહ તઆલા કો નારાઝ કરનેવાલા થા ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી રઝા (હાસિલ કરને) કો ખૂદ ઉન્હોંને નાપસંદ કિયા; ઇસ લિયે (અલ્લાહ તઆલા ને) ઉનકે આ'માલ મિટા દિયે. ﴾૨૮﴿

---

[૧] યાની દીન છોડ કર ઉલટે ફ઼િર કર કુફ્ર મેં ચલે ગએ.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર શૈતાન ને ઉનકો ચકમા દિયા હે. (તીસરા તર્જુમા) યે બાત ઉનકો આરાસ્તા (અચ્છી)કર કે દિખાઇ હે.

[૩] ઇસ્લામ ઔર નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી દુશ્મની ઔર લોગોં કો ઇસ્લામ સે રોકનેવાલી બાત.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) નિકાલેંગે.

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ
بِسِيمَاهُمْ ۚ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ
وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ
لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

કયા જિન લોગોં કે દિલોં મેં (નિફાક કી) બીમારી હે વો યે સમજતે હેં કે અલ્લાહ
તઆલા ઉનકે (છુપે હુવે) કીનોં (યાની દુશમની) કો કભી ઝાહિર નહીં કરેંગે. ﴿૨૯﴾ ઔર
અગર હમ ચાહતે તો તુમકો વો (મુનાફિક) ઇસ તરહ દિખાઇ દેતે કે તુમ ઉનકો ઉનકી
સૂરત (યાની નિશાની) સે પેહચાન જાઓ ઔર અબ ભી તુમ ઉનકો (ઉનકી) બાત કે
લેહજે (યાની ઢબ, અંદાઝ) સે ઝરૂર પેહચાન હી જાઓગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે
કામ કો જાનતે હેં. ﴿૩૦﴾ ઔર હમ ઝરૂર તુમ સબકી આઝમાઇશ કરેંગે; તાકે હમ (ઝાહિર
કર કે) દેખ લેવેં કે તુમ મેં કોન જિહાદ કરનેવાલે હેં ઔર (મુસીબત મેં) સાબિત કદમ
રેહનેવાલે હેં ઔર (તાકે) હમ તુમ્હારે (દૂસરે) હાલાત (યાની બાતમાનને ઔર બાત ન
માનને) કો જાંચ લેવેં. ﴿૩૧﴾ યકીનન જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર અલ્લાહ તઆલા કે
(દીન કે) રાસ્તે સે (દૂસરોં કો) રોકા ઔર રસૂલ કી મુખાલફત કી બાવજૂદ યે કે ઉનકે
સામને હિદાયત (યાની દીન કી રાહ) પૂરી તરહ ખૂલ કર આ ગઇ તો યે લોગ અલ્લાહ
તઆલા (કે દીન) કો ઝરા સા ભી નુકસાન નહીં પહોંચા સકતે ઔર અનકરીબ અલ્લાહ
તઆલા ઉનકે આ'માલ કો મિટા દેંગે. ﴿૩૨﴾ એ ઇમાનવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા કી
ઇતાઅત કરો ઔર તુમ રસૂલ કી ઇતાઅત કરો ઔર તુમ અપને આ'માલ કો બરબાદ મત
કરો. ﴿૩૩﴾ યકીનન જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર (દૂસરોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે
સે રોકા, ફિર વો કુફ્ર હી કી હાલત મેં મર ગએ, તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો કભી માફ
નહીં કરેંગે. ﴿૩૪﴾

فَلَا تَهِنُوْا وَتَدْعُوْٓا اِلَى السَّلْمِ ۖ وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ ۖ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَّتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ ۝٣٥ اِنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا
لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ۭ وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا يُؤْتِكُمْ اُجُوْرَكُمْ وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ۝٣٦ اِنْ يَّسْـَٔلْكُمُوْهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوْا
وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ۝٣٧ هٰٓاَنْتُمْ هٰٓؤُلَاۗءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّنْ يَّبْخَلُ ۚ وَمَنْ يَّبْخَلْ فَاِنَّمَا
يَبْخَلُ عَنْ نَّفْسِهٖ ۭ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَاۗءُ ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ۙ ثُمَّ لَا يَكُوْنُوْٓا
اَمْثَالَكُمْ ۝٣٨

સો (એ મુસલમાનો!) તુમ હિમ્મત મત હારો[૧] ઔર તુમ (ખૂદ કાફિરોં કો) સુલહ કી દા'વત મત દો ઔર તુમ હી સરબુલંદ (યાની ગાલિબ, ઉપર) રહોગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે સાથ હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે આ'માલ (કા સવાબ) હરગિઝ કમ નહીં કરેંગે. ﴾૩૫﴿ (ઔર) દુનિયા કી ઝિંદગી તો બસ ખેલ ઔર તમાશા હે ઔર અગર તુમ ઇમાન લે આઓગે ઔર તકવાવાલે બન જાઓગે તો વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે અજર (સવાબ) તુમકો દે દેંગે, ઔર તુમસે તુમ્હારે (પૂરે) માલ કો નહીં માંગેંગે[૨]. ﴾૩૬﴿ (ઔર) અગર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમસે (તુમ્હારે) વો (પૂરા) માલ તલબ કરને (માંગને) લગેં ઔર તુમ્હારા સબ કુછ સમેટ લેવેં[૩] તો તુમ (મેં સે બહુત સારે લોગ) બખીલી (કંજૂસી) કરને લગો ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે દિલ કી નાગવારિયોં (નારાઝગીયોં , પસંદ ન હોને) કો ઝાહિર કર દેં. ﴾૩૭﴿ (એ મુસલમાનો!) સુનો! તુમ ઐસે લોગ હો કે તુમકો અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ કરને કે લિયે બુલાયા જાતા હે તબ તુમમેં સે કુછ લોગ (ખૂદ) બખીલી કરતે હેં[૪] ઔર જો શખ્સ ભી બખીલી કરતા હે વો અપની ઝાત (કે નુકસાન) સે હી બખીલી કરતા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા બેનિયાઝ (યાની કિસી કે મોહતાજ નહીં) હે ઔર તુમ લોગ (ઉસી કે) મોહતાજ હો, ઔર અગર તુમ (અલ્લાહ તઆલા કે દીન સે) મુંહ ફિરાઓગે તો વો તુમ્હારી જગા દૂસરી (ગૈર) કૌમ કો લે આએંગે ફિર વો તુમ્હારે જૈસે (બખીલ,કંજૂસ ઔર નાફરમાન) નહીં હોંગે. ﴾૩૮﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તુમ કમઝોર (યાની કમ હિમ્મત) મત બનો.[૨] યાની કુલ માલ અલ્લાહ તઆલા નહીં માંગતે, બસ એક હિસ્સા યાની ઝકાત, સદકા, કુર્બાની વગૈરહ ચાહતે હેં, ઇસી તરહ અલ્લાહ તઆલા અપને ફાયદે કે લિયે કભી તુમ સે માલ નહીં માંગતે, વો તો તુમ્હારે હી ફાયદે કે લિયે માલ માંગતે હેં કે સદકાત કા દુનિયા આખિરત મેં બડા ફાયદા હે.[૩] (દૂસરા તર્જુમા) તલબ કરને મેં મુબાલગે(ઝિયાદતી) સે કામ લેવે.[૪] યાની માલ ઝાહિર મેં તલબ કિયા જાતા હે તો ઉસસે દીન કે બારે મેં દિલ કી નારાઝગી ઝાહિર હોતી હે.

સૂરએ ફતહ

યે સૂરત મદની હે, ઈસમેં (૨૯) આયતેં હેં. સૂરએ સફ યા સૂરએ જુમ્અહ કે બાદ ઔર સૂરએ તૌબહ સે પેહલે (૧૦૩) યા (૧૧૧) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં ફત્હે મક્કા કી બડી ખૂશખબરી કા બયાન હે.

ફતહ કા મા'ના આતા હે જો બંદિશ (ગાંઠ) ઝાહિર મેં નઝર આતી હે ઉસકો ખોલ દેના, દૂર કર દેના, મુસીબતોં કો દૂર કર દેના, ઔર સચ મુચ મક્કા કી ફતહ (જીત) મુસલમાનોં કે લિયે બહોત સારી બંદિશોં (કેંદ) ઔર મુસીબતોં કે હમેશા ખતમ કરને કા કારણ બની.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِنَّا فَتَحۡنَا لَکَ فَتۡحًا مُّبِیۡنًا ۙ﴿۱﴾ لِّیَغۡفِرَ لَکَ اللّٰہُ مَا تَقَدَّمَ مِنۡ ذَنۡۢبِکَ وَ مَا تَاَخَّرَ وَ یُتِمَّ نِعۡمَتَہٗ عَلَیۡکَ وَ یَہۡدِیَکَ
صِرَاطًا مُّسۡتَقِیۡمًا ۙ﴿۲﴾ وَّ یَنۡصُرَکَ اللّٰہُ نَصۡرًا عَزِیۡزًا ﴿۳﴾ ہُوَ الَّذِیۡۤ اَنۡزَلَ السَّکِیۡنَۃَ فِیۡ قُلُوۡبِ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ لِیَزۡدَادُوۡۤا اِیۡمَانًا
مَّعَ اِیۡمَانِہِمۡ ؕ وَ لِلّٰہِ جُنُوۡدُ السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضِ ؕ وَ کَانَ اللّٰہُ عَلِیۡمًا حَکِیۡمًا ۙ﴿۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી!) યકીનન હમને તુમકો (હુદયબિયહ કી સુલહ સે) એક ખુલી હુઇ (મક્કા કી) ફતહ (જીત) દે દી[૧]. ﴾૧﴿ તાકે તુમ્હારી અગલી ઔર પિછલી કોતાહિયોં કો અલ્લાહ તઆલા માફ કર દેવેં[૨] ઔર (તાકે) અપની નેઅમત તુમ પર પૂરી કર દેવેં; ઔર (તાકે) તુમકો સીધે રાસ્તે પર ચલાવે[૩]. ﴾૨﴿ ઔર (તાકે) અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી ઝબરદસ્ત મદદ કરે[૪]. ﴾૩﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) તો હેં જિન્હોંને ઇમાનવાલોં કે દિલોં મેં ઇત્મીનાન (યાની રહમત, યા વકાર, યા બરદાશત કરના, યા ઝબ્ત) પૈદા કર દિયા; તાકે જો ઇમાન પેહલે સે ઉનકો હાસિલ થા ઉસકે સાથ ઇમાન મેં ઔર બઢ જાવેં ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન કે તમામ લશ્કર અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા (તો હર ચીઝ કો) જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં. ﴾૪﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) એ નબી! યકીનન હમને તુમ્હારે વાસ્તે સાફ સાફ ફેસ્લા કર ડાલા.

[૨] કભી એસી બાત પર ભી અમલ હો ગયા જો સહી ઔર ઠીક તો થી લેકીન બહેતર નહી થી. ઔર એસા કરના નબી કો ઉંચા મરતબા હોને કી વજહ સે બહોત અચ્છા નહીં સમજા જાતા. એસી કુછ બાતેં આપ કો નબી બનાયે જાને સે પેહલે ઔર બાદ મેં હુઇ, જબ હુદેબીયા કી સુલહ હુવી ઔર મકકા-મદીના કે આને જાને કે રાસ્તે ખુલે તો બહોત સારે લોગ ઇસલામ મેં દાખીલ હોને લગે. ઔર આપ કો ઉન્કે ઇસ્લામ કી બરકત સે ઔર ઝિયાદહ સવાબ મિલને લગા જીસ મકસદ કે લીયે અલ્લાહ તઆલા ને ભેજા યા વો પૂરા હોતા હુવા દિખાઇ દીયા. બસ એસે મોકે પર વો ચીઝેં જો બહોત બહેતર નહી થી ચાહે વો ઠીક થી ઉસ પર જો અમલ હો ગયા ઉસકો ભી માફ કરને કી ખૂશખબરી દી જા રહી હે.

[૩] આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પેહલે હી સે સીધે રાસ્તે પર થે, અબ ઔર ઝિયાદહ સાબિત કદમી(જમે રહને) મેં તરક્કી હો રહી હે, ઔર બતાયા જા રહા હે કે કુફ્ફાર કી રોક ટોક આપકી દા’વત સે ખત્મ હો રહી હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા તુમકો ઐસા ગલ્બા (જીત) દેવે જિસમેં ઇઝ્ઝત હી ઇઝ્ઝત હો.
(તીસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારી ઐસી મદદ ફરમાએ જો મદદ ઇઝ્ઝત વાલી (જીત કે સાથ) હો.

لِّيُدۡخِلَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ وَالۡمُؤۡمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجۡرِىۡ مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا وَيُكَفِّرَ عَنۡهُمۡ سَيِّاٰتِهِمۡ ؕ وَكَانَ
ذٰلِكَ عِنۡدَ اللّٰهِ فَوۡزًا عَظِيۡمًا ۙ﴿۵﴾ وَّيُعَذِّبَ الۡمُنٰفِقِيۡنَ وَالۡمُنٰفِقٰتِ وَالۡمُشۡرِكِيۡنَ وَالۡمُشۡرِكٰتِ الظَّآنِّيۡنَ بِاللّٰهِ ظَنَّ
السَّوۡءِ ؕ عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ السَّوۡءِ ۚ وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيۡهِمۡ وَلَعَنَهُمۡ وَاَعَدَّ لَهُمۡ جَهَنَّمَ ؕ وَسَآءَتۡ مَصِيۡرًا ﴿۶﴾ وَلِلّٰهِ جُنُوۡدُ
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيۡزًا حَكِيۡمًا ﴿۷﴾ اِنَّاۤ اَرۡسَلۡنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيۡرًا ۙ﴿۸﴾ لِّتُؤۡمِنُوۡا بِاللّٰهِ وَرَسُوۡلِهٖ
وَتُعَزِّرُوۡهُ وَتُوَقِّرُوۡهُ ؕ وَتُسَبِّحُوۡهُ بُكۡرَةً وَّاَصِيۡلًا ﴿۹﴾

તાકે વો (અલ્લાહ તઆલા) ઈમાનવાલે મર્દોં ઔર ઈમાનવાલી ઔરતોં કો ઐસે બાગાત મેં દાખિલ કર દેવેં જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી જહાં વો હમેશા રહેંગે ઔર ઉનસે ઉનકી બુરાઈયોં કો ઝાઇલ (દૂર) કર દેં ઔર યે અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક બહોત બડી કામિયાબી હે. ﴿૫﴾ ઔર તાકે નિફ઼ાકવાલે મર્દોં કો ઔર નિફ઼ાકવાલી ઔરતોં કો ઔર શિર્ક કરનેવાલે મર્દોં કો ઔર શિર્ક કરનેવાલી ઔરતોં કો સખ્ત સઝા (યાની અઝાબ) દેવેં જો અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં (તરહ તરહ કે) બદગુમાનિયાં (બુરે ખ્યાલાત કરતેં, યા બુરી ચીઝેં સોચા) કરતે હેં, બુરાઇ કા ચક્કર (મુસીબત કી શક્લ મેં) ઉનહી પર પડનેવાલા હે[૧] ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉન પર ગઝબનાક હોંગે ઔર ઉનકો અપની રહમત સે દૂર કર દેંગે ઔર ઉનકે લિયે જહન્નમ તૈયાર કર રખી હે ઔર વો બહોત બુરા ઠિકાના હે. ﴿૬﴾ ઔર આસમાનોં ઔર ઝમીન કે સબ લશ્કર અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમત કે માલિક હેં. ﴿૭﴾ (એ નબી!) હમને તુમકો (કયામત કે દિન ઉમ્મત કે આ'માલ પર) ગવાહી દેનેવાલા ઔર ખુશખબરી દેનેવાલા ઔર ડરાનેવાલા બના કર ભેજા હે. ﴿૮﴾ તાકે (એ ઇન્સાનો!) તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઇમાન લાઓ ઔર ઉસકી મદદ કરો ઔર ઉસકી તઅઝીમ (ઇઝઝત, બડાઇ, મહાન્તા) કરો[૨] ઔર સુબ્હ ઔર શામ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તસ્બીહ કરતે રહો. ﴿૯﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બુરા વક્ત ઉનહી પર આનેવાલા હે.

[૨] અલ્લાહ તઆલા કી મદદ યાની અલ્લાહ તઆલા કે દીને ઇસ્લામ કી મદદ ઔર ખૂદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ભી મદદ કરની હે, ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉનકે રસૂલ કી તઅઝીમ (ઇઝઝત) કરની હે.

اِنَّ الَّذِيْنَ يُبَايِعُوْنَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُوْنَ اللّٰهَ ؕ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيْهِمْ ۚ فَمَنْ نَّكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ اَوْفٰى
بِمَا عٰهَدَ عَلَيْهُ اللّٰهَ فَسَيُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۱۰﴾ ع
سَيَقُوْلُ لَكَ الْمُخَلَّفُوْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ شَغَلَتْنَاۤ اَمْوَالُنَا وَاَهْلُوْنَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا ۚ يَقُوْلُوْنَ بِاَلْسِنَتِهِمْ مَّا
لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا ؕ بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿۱۱﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّنْقَلِبَ الرَّسُوْلُ وَالْمُؤْمِنُوْنَ اِلٰۤى اَهْلِيْهِمْ اَبَدًا وَّزُيِّنَ ذٰلِكَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ
وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ۖۚ وَكُنْتُمْ قَوْمًۢا بُوْرًا ﴿۱۲﴾

(એ નબી!) યકીનન જો લોગ તુમસે બયઅત કર રહે હેં વો હકીકત મેં અલ્લાહ તઆલા સે બયઅત કર રહે હેં, અલ્લાહ તઆલા કા હાથ ઉનકે હાથોં પર હે, ઉસકે બાદ ભી જો કોઇ અહદ તોડતા હે[૧] તો ઉસ અહદ તોડને કા નુકસાન ઉસી પર પડેગા, ઔર જો કોઇ શખ્સ અલ્લાહ તઆલા સે કિયે હુવે અહદ (યાની કરાર) કો પૂરા કરેગા તો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો અનકરીબ બડા સવાબ દેંગે. ﴾૧૦﴿

ગાંવ કે રેહનેવાલે જો (હુદયબિયહ કે સફર સે) પીછે રેહ ગએ થે વો અનકરીબ (મદીના પહોંચતે હી) તુમસે કહેંગે કેઃ હમારે માલ (દૌલત) ઔર હમારે ઘરવાલોં ને હમકો મશ્ગૂલ કર દિયા થા, સો આપ હમારે લિયે (અલ્લાહ તઆલા સે ઇસ કોતાહી પર) માફી કી દુઆ કર દીજીયે, વો અપની ઝબાનોં સે વો બાત કેહતે હેં જો ઉનકે દિલોં મેં નહીં હે, તુમ (ઉનસે) કહોઃ અગર અલ્લાહ તઆલા તુમકો કોઇ નુકસાન પહોંચાના ચાહે યા તુમકો ફાયદા પહોંચાના ચાહે તો કોન હે જો અલ્લાહ તઆલા કે સામને તુમ્હારે મામલે મેં કુછ ભી કરને કા ઇખ્તિયાર (અધિકાર) રખતા હો; બલ્કે જો કુછ ભી તુમ કરતે હો ઉસકી અલ્લાહ તઆલા કો પૂરી ખબર હે. ﴾૧૧﴿ બલ્કે (હકીકત ઐસી હે કે) તુમને તો યે સમજ લિયા થા કે રસૂલ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ઔર (દૂસરે) ઇમાનવાલે અપને ઘરવાલોં કે પાસ કભી લોટ કર હી નહીં આએંગે ઔર યહી બાત તુમ્હારે દિલોં કો અચ્છી ભી લગતી થી ઔર તુમને (તરહ તરહ કી) બદગુમાનિયાં કી (બુરી સોચેં રખી) થી ઔર તુમ લોગ (ઇસ તરહ કે કુફ્રિયહ ગુમાન કી વજહ સે) બરબાદ હોનેવાલી કોમ બન ગએ. ﴾૧૨﴿

---

[૧] યાની ઇતાઅત કે બજાએ નાફરમાની કરે.

وَمَنۡ لَّمۡ يُؤۡمِنۡ بِاللّٰهِ وَرَسُوۡلِهٖ فَاِنَّاۤ اَعۡتَدۡنَا لِلۡكٰفِرِيۡنَ سَعِيۡرًا ۝١٣ وَلِلّٰهِ مُلۡكُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ‌ؕ يَغۡفِرُ لِمَنۡ يَّشَآءُ
وَيُعَذِّبُ مَنۡ يَّشَآءُ‌ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوۡرًا رَّحِيۡمًا ۝١٤ سَيَقُوۡلُ الۡمُخَلَّفُوۡنَ اِذَا انْطَلَقۡتُمۡ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَاۡخُذُوۡهَا ذَرُوۡنَا
نَتَّبِعۡكُمۡ‌ ۚ يُرِيۡدُوۡنَ اَنۡ يُّبَدِّلُوۡا كَلٰمَ اللّٰهِ‌ ؕ قُلْ لَّنۡ تَتَّبِعُوۡنَا كَذٰلِكُمۡ قَالَ اللّٰهُ مِنۡ قَبۡلُ‌ ۚ فَسَيَقُوۡلُوۡنَ بَلۡ
تَحۡسُدُوۡنَنَا‌ ؕ بَلۡ كَانُوۡا لَا يَفۡقَهُوۡنَ اِلَّا قَلِيۡلًا ۝١٥ قُلْ لِّلۡمُخَلَّفِيۡنَ مِنَ الۡاَعۡرَابِ سَتُدۡعَوۡنَ اِلٰى قَوۡمٍ اُولِىۡ بَاۡسٍ
شَدِيۡدٍ تُقَاتِلُوۡنَهُمۡ اَوۡ يُسۡلِمُوۡنَ‌ ۚ

ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઇમાન નહીં લાએગા તો (વો શખ્સ યાદ રખે) યકીનન હમને કાફિરોં કે લિયે ભડકતી આગ તૈયાર કર રખી હે. ﴾૧૩﴿ ઔર આસ્માનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) જિસકો ચાહે માફ કર દેવેં ઔર જિસકો ચાહે અઝાબ દેવેં ઔર અલ્લાહ તઆલા (તો) બહોત માફ કરનેવાલે, બડે રહમવાલે હેં. ﴾૧૪﴿ જો લોગ (હુદયબિયહ કે સફર સે) પીછે રેહ ગએ થે, અનકરીબ જબ તુમ (ખૈબર કી ફતહ ઔર) ગનીમત કા માલ લેને કે લિયે ચલોગે તબ વો (તુમસે) કહેંગે કેઃ હમકો ભી તુમ્હારે સાથ ચલને કી ઇજાઝત દો, વો ચાહતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા કી (ફરમાઇ હુઇ) બાત (યાની હુક્મ) કો બદલ દેં તુમ કેહ દેનાઃ તુમ હરગિઝ હમારે સાથ નહીં ચલ સકતે, અલ્લાહ તઆલા ને પેહલે હી ઇસ તરહ ફરમા દિયા હે[૧] ઇસ પર વો કહેંગે (કેઃ યે બાત નહીં); બલ્કે તુમ લોગ હમ સે હસદ કરતે હો[૨] (હકીકત ઐસી નહીં હે) બલ્કે યે લોગ ખૂદ હી બાત કો બહોત કમ સમજતે હેં. ﴾૧૫﴿ (એ નબી! ઇન) પીછે રેહ જાનેવાલે દેહાતીયોં સે તુમ કેહ દો કેઃ તુમકો અનકરીબ ઐસે લોગોં કે મુકાબ્લે કી દા'વત દી જાએગી જો બડે સખ્ત લડનેવાલે હોંગે[૩] તુમ ઉનસે જંગ કરતે રહો યા વો ઇતાઅત (ફરમાબરદારી) કબૂલ કર લેં,

---

[૧] હુદયબિયહ સે વાપસી મેં અલ્લાહ તઆલા ને યે ફરમા દિયા થા કે ગઝવએ ખૈબર મેં વહી લોગ સાથ ચલેંગે જો હુદયબિયહ કે સફર મેં થે.

[૨] યાની હમકો ફાયદા મિલે ઇસ સે તુમકો જલન હે.

[૩] ઉસ દૌર કી દુનિયા કી બડી તાકત ખાસ કર રૂમ ઔર ફારિસ કી સલ્તનત કી તરફ ઇશારા હે, ઔર યે જંગે ઝિયાદહ તર ખિલાફતે રાશિદહ મેં હુઇ; ઇસ લિયે કે તબૂક મેં કાયદેસર લડાઇ કી નૌબત નહીં આઇ, ઇસસે હઝરાતે ખુલફાએ રાશિદીન કી દા'વત ન માનનેવાલોં કે લિયે વઇદ (અઝાબ કા વાદા યા ડર) ભી મા'લૂમ હુઇ, જિસસે ઇન હઝરાત રદિ. કી ફઝીલત ભી સાબિત હોતી હે.

فَاِنْ تُطِيْعُوْا يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا حَسَنًا ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۱۶﴾ لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى
حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْمَرِيْضِ حَرَجٌ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۱۷﴾ ع النصف

لَقَدْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنِ الْمُؤْمِنِيْنَ اِذْ يُبَايِعُوْنَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ فَاَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ عَلَيْهِمْ
وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيْبًا ﴿۱۸﴾ وَّمَغَانِمَ كَثِيْرَةً يَّاْخُذُوْنَهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿۱۹﴾ وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثِيْرَةً
تَاْخُذُوْنَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ اَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ ۚ وَلِتَكُوْنَ اٰيَةً لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿۲۰﴾

ફિર અગર તુમ (ઉસ વક્ત જિહાદ કા) હુક્મ માનોગે તો અલ્લાહ તઆલા તુમકો અચ્છા બદલા અતા કરેંગે ઔર અગર તુમ મુંહ ફિરા લોગે જૈસા તુમને ઇસસે પેહલે (હુદયબિયહ મેં) મુંહ ફિરા લિયા થા તો વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો દર્દનાક અઝાબ દેંગે. ﴿૧૬﴾ અંધે પર કોઇ ગુનાહ નહીં હે ઔર લંગડે પર ભી કોઇ ગુનાહ નહીં હે ઔર બીમાર પર ભી કોઇ ગુનાહ નહીં, ઔર જો શખ્સ ભી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બાત માનેગા વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો ઐસે બાગાત મેં દાખિલ કરેંગે કે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી ઔર જો શખ્સ મુંહ ફિરાએગા વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો દર્દનાક અઝાબ દેંગે. ﴿૧૭﴾

યકીનન અલ્લાહ તઆલા (ઉન) ઇમાનવાલોં સે ખુશ હો ગએ જબ કે વો તુમસે (એક) દરખ્ત કે નીચે (જિહાદ મેં જમ કર રેહને પર) બયઅત કરને લગે, સો ઉનકે દિલોં મેં જો કુછ થા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કો વો મા'લૂમ થા, ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉન (મુસલમાનોં) પર દિલ કા ઇત્મીનાન ઉતારા ઔર ઉનકો નઝદીક કી એક ફતહ (યાની ખૈબર કી) ઇન્આમ મેં દી. ﴿૧૮﴾ ઔર બહોત સારી ગનીમતેં ભી (દીં) જિનકો વો હાસિલ કર રહે હેં, ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત, બડે હિકમતવાલે હેં. ﴿૧૯﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમસે બહોત સારી ગનીમતોં કા વાદા ફરમા ચુકે હેં જિનકો તુમ હાસિલ કરોગે ઔર ફૌરી તૌર પર (તુરંત) ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો યે (ખૈબર કી ગનીમત) અતા કર દી ઔર લોગોં કે હાથોં કો તુમસે રોક દિયા; ઔર તાકે યે (વાકિઅહ) ઇમાનવાલોં કે લિયે (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કા) નમૂના બન જાએ, ઔર (ઇસ લિયે ભી) વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો (આઇન્દહ હર કામ મેં) સીધે રાહ પર ચલાએં. ﴿૨૦﴾

وَّاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوْا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرًا ۟﴿۲۱﴾ وَلَوْ قٰتَلَكُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوَلَّوُا
الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ۟﴿۲۲﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِىْ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۖۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ۟﴿۲۳﴾
وَهُوَ الَّذِىْ كَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرًا ۟﴿۲۴﴾ هُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْىَ مَعْكُوْفًا اَنْ يَّبْلُغَ مَحِلَّهٗ ؕ وَلَوْلَا
رِجَالٌ مُّؤْمِنُوْنَ وَنِسَآءٌ مُّؤْمِنٰتٌ لَّمْ تَعْلَمُوْهُمْ اَنْ تَطَـُٔوْهُمْ فَتُصِيْبَكُمْ مِّنْهُمْ مَّعَرَّةٌۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ
فِىْ رَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ۚ

ઔર દૂસરી (એક ફતહ) ભી હે જો અભી તુમ્હારે કાબૂ (યાની બસ) મેં નહીં આઇ (લેકિન) અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકો (ભી) અપની કુદરત મેં લે રખા હે ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં. ﴾૨૧﴿ ઔર અગર યે કાફિર લોગ તુમસે લડતે તો યકીનન વો પીઠ ફેર કર ભાગ જાતે, ફિર ઉનકો કોઇ હિમાયત કરનેવાલા ન મિલતા ઔર ન મદદ કરનેવાલા (મિલતા). ﴾૨૨﴿ અલ્લાહ તઆલા કા યહી દસ્તૂર હે જો પેહલે સે ચલા આ રહા હે ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે દસ્તૂર મેં કિસી કિસ્મ કી તબ્દીલી (બદલાવ) હરગિઝ નહીં પાઓગે. ﴾૨૩﴿ ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જિન્હોંને મક્કા કી વાદી મેં[૧] ઉન (કાફિરોં) કે હાથોં કો તુમ (મુસલમાનોં) સે ઔર તુમ્હારે હાથોં કો ઉનસે રોક દિયા, ઉન (કાફિરોં) પર તુમકો કાબૂ દે ચુકને કે બાવજૂદ ઔર જો કુછ તુમ કર રહે થે અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખ રહે થે. ﴾૨૪﴿ યે (મક્કા વાલે) વહી તો (લોગ) હેં જિન્હોંને કુફ્ર અપનાયા ઔર તુમકો મસ્જિદે હરામ સે (રોકા) ઔર કુર્બાની કે જો જાનવર (હુદયબિયહ મેં) રૂકે હુવે થે ઉનકો અપની જગા (મિના) તક પહોંચને સે રોક દિયા, ઔર અગર કુછ ઇમાનવાલે મર્દ ઔર કુછ ઇમાનવાલી ઔરતેં (મક્કા મેં) ન હોતીં જિનકો તુમ પેહચાનતે નહીં થે કે (ખતરા યે થા કે ખબર ન હોને કી વજહ સે) તુમ ઉનકો પીસ ડાલતે, ફિર ઉન (બેગુનાહ મુસલમાનોં) કી વજહ સે તુમકો બેખબરી મેં નુકસાન (યાની રંજ ઔર અફસોસ) પહોંચતા, (તબ તો લડાઇ હો જાતી ઇસી તરહ જંગ સે રોકને કી યે હિકમત ભી થી) તાકે અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહેં અપની રહમત (યાની ઇમાન) મેં દાખિલ કરેં,

[૧] યાની મક્કા કે કરીબ હુદયબિયહ મેં.

لَوْ تَزَيَّلُوْا لَعَذَّبْنَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿٢٥﴾ اِذْ جَعَلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ
فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَاَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوٰى وَكَانُوْٓا اَحَقَّ بِهَا وَاَهْلَهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿٢٦﴾ ع

لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُوْلَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ ۚ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِيْنَ ۙ مُحَلِّقِيْنَ رُءُوْسَكُمْ
وَمُقَصِّرِيْنَ ۙ لَا تَخَافُوْنَ ؕ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوْا فَجَعَلَ مِنْ دُوْنِ ذٰلِكَ فَتْحًا قَرِيْبًا ﴿٢٧﴾

(હાં!) અગર (ઇસ તરહ કે) વો (ઇમાનવાલે) અલગ હો ગએ હોતે તો હમ ઉન (મક્કાવાલોં) મેં સે જો કાફિર થે ઉનકો દર્દનાક સઝા દેતે. ﴾૨૫﴿ ફિર જબ ઇન કાફિરોં ને અપને દિલોં મેં હમિય્યત (યાની ઝિદ, યા આર (શરમ), યા ગૈરત) કો જગા દી જો જાહિલિય્યત (યાની નાદાની) કી હમિય્યત (તરફદારી) થી તો અલ્લાહ તઆલા ને અપની તરફ સે અપને રસૂલ ઔર ઇમાનવાલોં પર સકીનત (યાની ઝબ્ત, યા તહમ્મુલ, યા ઇત્મીનાન) કો ઉતારા ઔર ઉન (મુસલમાનોં) કો તક્વા કી બાત પર જમાએ રખા[૧] ઔર વો ઉસી (તક્વા કી બાત) કે ઝિયાદહ હકદાર ઔર ઉસી કે લાઇક થે, ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં. ﴾૨૬﴿

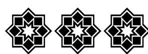
પક્કી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને અપને રસૂલ કો સચ્ચા ખ્વાબ દિખલાયા જો હકીકત કે બિલ્કુલ મુતાબિક હુવા કે તુમ ઝરૂર ઇન્શાઅલ્લાહ! મસ્જિદે હરામ મેં અમનો અમાન કે સાથ દાખિલ હોંગે (ઇસ તરહ કે તુમ મેં સે કુછ હઝરાત) અપને સર મુંડવાતે ઔર (કુછ લોગ) બાલ કટવાતે હોંગે (ઔર) તુમકો (કિસી તરહ કા) ખૌફ નહીં હોગા, સો વો (અલ્લાહ તઆલા) ઇન બાતોં કો જાનતે હેં જો તુમ નહીં જાનતે[૨] ફિર અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ (મસ્જિદે હરામ મેં દાખિલ હોને કે ખ્વાબ કો પૂરા હોને) સે પેહલે એક બહોત કરીમ કી ફતહ (યાની ખૈબર કી) દે દી. ﴾૨૭﴿

[૧]કલિમએ તૈયિબહ કા તકાઝા બાત માનને પર જમના મુરાદ હે.

[૨]યાની સનઃ ૬ હિજરી મેં ઉમરહ કયૂં ન હો સકા ઔર ૭ હિજરી મેં હી કયૂં હુવા જો તુમ નહીં જાનતે.

هُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ۲۸ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ؕ
وَالَّذِيْنَ مَعَهٗٓ اَشِدَّآءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ تَرٰىهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَّبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ؗ سِيْمَاهُمْ
فِيْ وُجُوْهِهِمْ مِّنْ اَثَرِ السُّجُوْدِ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰىةِ ۖۛ وَمَثَلُهُمْ فِي الْاِنْجِيْلِ ۛ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْئَهٗ فَاٰزَرَهٗ
فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى عَلٰى سُوْقِهٖ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ؕ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
ع مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ۲۹

વો (અલ્લાહ તઆલા) ઐસે હૈં જિન્હોંને અપને રસૂલ કો હિદાયત (કા સામાન યાની કુર્આન) ઔર સચ્ચા દીન દે કર ભેજા; તાકે ઇસ (દીન) કો (દૂસરે) તમામ અદયાન (બાતિલા, જુઠે ધર્મો, મઝહબોં) પર ગાલિબ કર દેવેં ઔર (ઇસ બાતકી) ગવાહી દેને કે લિયે અલ્લાહ તઆલા કાફી હૈં. ﴾૨૮﴿ (કે) મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ હૈં ઔર જો લોગ (યાની સહાબા) ઉનકે સાથ હૈં વો કાફિરોં કે મુકાબ્લે મેં સખ્ત ઔર આપસ મેં (એક દૂસરે કે લિયે) રહમદિલ હૈં, તુમ ઉનકો દેખોગે (કભી) રૂકુઅ મેં હૈં (કભી) સજદે મેં હૈં (ખુલાસા યે હે કે) વો અલ્લાહ તઆલા કે ફઝ્લ ઔર રઝા (યાની ખુશનુદી) કી તલાશ મેં લગે હુવે હૈં, ઉનકી અલામત (નિશાની) સજદોં કે અસર (યાની તાષીર) સે ઉનકે ચેહરોં પર (સાફ ઝાહિર હો રહી) હૈં યે ઉન (સહાબા) કે અવસાફ (ખુબીયાં) હૈં જો તૌરાત મેં ઝિક્ર કિયે ગએ હૈં ઔર ઉનકે અવસાફ ઇન્જીલ મેં ભી (ઝિક્ર કિયે ગએ) હૈં કે જૈસે એક ખેતી હો જિસને (પેહલે ઝમીન સે) અપની કુંપલ નિકાલી, ફિર ઉસકો મઝબૂત કિયા, ફિર (ઔર બઢ કર) મોટી હો ગઇ, ફિર અપને તને પર ઇસ તરહ સીધી ખડી હો ગઇ કે ખેતી કરનેવાલે (યાની કિસાન) ખુશ હોતે હૈં; તાકે અલ્લાહ તઆલા ઇન (કી ઇસ પ્રગતી) સે કાફિરોં (કે દિલોં) કો ગુસ્સે મેં ડાલે (યા હસદ મેં જલાએ) ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનમેં સે જો ઇમાન લાએ ઔર નેક કામ કિયે ઉનકે લિયે મગફિરત કા ઔર બડે સવાબ કા વાદા કિયા હે. ﴾૨૯﴿

સૂરએ હુજરાત

યે સૂરત મદની હે, ઇસમેં (૧૮) આયતેં હેં. સૂરએ મુજાદલા કે બાદ ઔર સૂરએ તહરીમ સે પેહલે (૧૦૬) યા (૧૦૮) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

બની તમીમ કે કુછ લોગોં ને આ કર હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો હુજરે(કમરે) કે પીછે સે આવાઝ લગાઇ, ઇસ કિસ્સે કો ઇસ સૂરત મેં બયાન કિયા ગયા હે. ચાર દીવારી જિસકો ઘેર લિયા જાએ ઉસકો હુજરહ કેહતે હેં. યે ચાર દીવારી દૂસરોં કો આને સે 'હજર' યાની રૂકાવટ બનતી હે ઔર યે દીવાર બનાને મેં 'હજર' યાની પત્થર કા ઇસ્તિઅમાલ હોતા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تُقَدِّمُوۡا بَيۡنَ يَدَىِ اللّٰهِ وَرَسُوۡلِهٖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيۡعٌ عَلِيۡمٌ ۝١ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا
تَرۡفَعُوۡۤا اَصۡوَاتَكُمۡ فَوۡقَ صَوۡتِ النَّبِىِّ وَلَا تَجۡهَرُوۡا لَهٗ بِالۡقَوۡلِ كَجَهۡرِ بَعۡضِكُمۡ لِبَعۡضٍ اَنۡ تَحۡبَطَ اَعۡمَالُكُمۡ وَاَنۡتُمۡ
لَا تَشۡعُرُوۡنَ ۝٢ اِنَّ الَّذِيۡنَ يَغُضُّوۡنَ اَصۡوَاتَهُمۡ عِنۡدَ رَسُوۡلِ اللّٰهِ اُولٰٓـئِكَ الَّذِيۡنَ امۡتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوۡبَهُمۡ لِلتَّقۡوٰى ؕ لَهُمۡ
مَّغۡفِرَةٌ وَّاَجۡرٌ عَظِيۡمٌ ۝٣ اِنَّ الَّذِيۡنَ يُنَادُوۡنَكَ مِنۡ وَّرَآءِ الۡحُجُرٰتِ اَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡقِلُوۡنَ ۝٤ وَلَوۡ اَنَّهُمۡ صَبَرُوۡا حَتّٰى
تَخۡرُجَ اِلَيۡهِمۡ لَكَانَ خَيۡرًا لَّهُمۡ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ۝٥

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મૈં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ ઇમાનવાલો! અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે આગે ન બઢા કરો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા (હર બાત કો) સુનનેવાલે, (હર ચીઝ કો) જાનનેવાલે હેં. ﴾૧﴿ એ ઇમાનવાલો! અપની આવાઝોં કો નબી કી આવાઝ સે બુલંદ ન હોને દો ઔર ઉસ (નબી) સે બાત કરતે હુવે ઇસ તરહ પુકાર કર ન બોલો જિસ તરહ તુમ એક દૂસરે સે પુકાર કર બોલતે હો[૧] કહીં તુમ્હારે આ'માલ બરબાદ ન હો જાવેં ઔર તુમકો પતા ભી ન ચલે. ﴾૨﴿ યકીન રખો જો લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કે સામને અપની આવાઝેં નીચી રખતે હેં યે વો લોગ હેં જિનકે દિલોં કો અલ્લાહ તઆલા ને તકવા કે લિયે જાંચ લિયા હે, ઉનકે લિયે (બડી) મગફિરત હે ઔર બડા સવાબ ભી. ﴾૩﴿ (એ નબી!) જો લોગ આપકો હુજરોં કે પીછે (યા બાહર) સે આવાઝ દેતે હેં ઉનમેં સે બહુત સારે કો અક્લ નહીં હે. ﴾૪﴿ ઔર અગર વો લોગ ઉસ વક્ત તક (ઝરા) સબ્ર કરતે જબ તક (ખૂદ) તુમ બાહિર નિકલ કર ઉનકે પાસ તશરીફ લે આતે તો યે ઉનકે લિયે બેહતર હોતા ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, (સબ પર) બહોત રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૫﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર નબી સે બાત કરતે હુવે ઇસ તરહ જિસ તરહ તુમ એક દૂસરે સે ખુલ કર બાત કરતે હો.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْۤا اَنْ تُصِيْبُوْا قَوْمًۢا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ
نٰدِمِيْنَ۝٦ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ
الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ۝٧ فَضْلًا مِّنَ
اللّٰهِ وَنِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ۝٨ وَاِنْ طَآئِفَتٰنِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ
اِحْدٰىهُمَا عَلَى الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْٓءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ
وَاَقْسِطُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ۝٩ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ۝١٠ ع ١٠/١٣/١ الثلثة

એ ઇમાનવાલો! અગર કોઇ ફાસિક (યાની ગુનેહગાર યા શરીર) તુમ્હારે પાસ કોઇ ખબર લે આએ તો (ઉસકી) અચ્છી તરહ તહકીક કર લિયા કરો, કહીં ઐસા ન હો કે તુમ નાદાની સે કિસી કૌમ કો નુકસાન પહોંચા બેઠો, ફિર તુમ અપને કિયે પર પછતાતે ફિરો. ﴾૬﴿ ઔર જાન લો કે તુમ્હારે દરમિયાન અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ મૌજૂદ હેં, બહોત સી બાતેં ઐસી હોતી હૈં કે ઉનમેં અગર વો (રસૂલ) તુમ્હારી બાત માન લેં તો (ખૂદ) તુમ બડી મુશ્કિલી મેં પડ જાઓ; લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે (દિલ મેં) ઇમાન કી મુહબ્બત બિઠા દી, ઔર ઉસકો તુમ્હારે દિલોં કે અંદર ખુશનુમા બના દિયા (ઝીનત ઔર ખૂબસૂરતી બખ્શી) ઔર તુમ્હારે અંદર કુફ્ર કી ઔર ગુનાહોં ઔર નાફરમાની કી નફરત બિઠા દી, યહી વો લોગ હેં જો સીધે રાસ્તે પર આ ચુકે હેં. ﴾૭﴿ યે (સબ કુછ) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ફઝ્લ ઔર નેઅમત હે ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં. ﴾૮﴿ ઔર અગર મુસલમાનોં કે દો ફરીક(જમાઅત) આપસ મેં લડ પડે તો (ઇખ્તિલાફ ખત્મ કરા કે) ઉનકે દરમિયાન સુલહ કરા દો, ફિર અગર ઉનમેં સે એક (ફરીક) દૂસરે પર ઝિયાદતી કરે તો જો (ફરીક) ઝિયાદતી કર રહા હે તુમ ઉસસે લડો, યહાં તક કે વો (ફરીક) અલ્લાહ તઆલા કે હુક્મ કી તરફ લોટ આએ, ફિર અગર વો (ઝિયાદતી, ઝુલ્મ કરનેવાલા ફરીક) લોટ આવે તો ઉન દોનોં કે દરમિયાન ઇન્સાફ કે સાથ સુલહ કરા દો ઔર તુમ (હર હાલ મેં) ઇન્સાફ કરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઇન્સાફ કરનેવાલોં કો પસંદ ફરમાતે હેં. ﴾૯﴿ હકીકત તો યે હે કે ઇમાનવાલે (આપસ મેં) ભાઇ ભાઇ હેં; ઇસ લિયે અપને દો ભાઇયોં મેં સુલહ કરા દો ઔર તુમ (સુલહ કરાને મેં) અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો; તાકે તુમ લોગોં પર રહમ કિયા જાવે. ﴾૧૦﴿

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسٰۤى اَنْ يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰۤى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ؕ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوْقُ بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝١١ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوْا كَثِيْرًا مِّنَ الظَّنِّ ۫ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ وَّلَا تَجَسَّسُوْا وَلَا
يَغْتَبْ بَّعْضُكُمْ بَعْضًا ؕ اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَّاْكُلَ لَحْمَ اَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ
رَّحِيْمٌ ۝١٢ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوْا ؕ اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
اللّٰهِ اَتْقٰىكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ۝١٣

એ ઇમાનવાલો! મર્દોં કી કોઇ જમાઅત (દૂસરે) મર્દોં કી કિસી જમાઅત કા મઝાક ન ઉડાએ, હો સકતા હે કે વો (જિનકા મઝાક ઉડાયા જા રહા હે) ઉન (મઝાક ઉડાનેવાલોં) સે (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં) બેહતર હો ઔર ન ઔરતેં દૂસરી ઔરતોં કા મઝાક ઉડાએં, હો સકતા હે કે વો (જિન ઔરતોં કા મઝાક ઉડાયા જા રહા હે) ઉન (મઝાક ઉડાનેવાલિયોં) સે (અલ્લાહ તઆલા કે યહાં) બેહતર હોં ઔર તુમ એક દૂસરે કો તાના ન દિયા કરો, ઔર એક દૂસરે કો બુરે અલ્કાબ (ઉપનામ) સે ન પુકારો, ઇમાન લાને કે બાદ ફિસ્ક (યાની ગુનાહ) કા નામ બહોત હી બુરા હે, ઔર જો શખ્સ (ઐસી આદત સે) તૌબા નહીં કરેગા સો વહી લોગ ઝુલ્મ કરનેવાલે હેં. ﴾૧૧﴿ એ ઇમાનવાલો! બહોત ગુમાન કરને સે બચો; કયુંકે કુછ ગુમાન ગુનાહ હુવા કરતે હેં ઔર (કિસી કે) ઐબ કી તલાશ મેં મત લગે રહો ઔર તુમ મેં સે એક દૂસરે કી ગીબત ન કિયા કરેં, કયા તુમ મેં કોઇ યે પસંદ કરતા હે કે વો અપને મરે હુવે ભાઇ કા ગોશ્ત ખાએ? તુમ (ખૂદ) ઇસકો તો બુરા સમજતે હો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે તૌબા કબૂલ કરનેવાલે, (સબ પર) બહોત રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૧૨﴿ એ લોગો! હકીકત યે હે કે હમને તુમ સબકો એક મર્દ (યાની આદમ અલ.) ઔર એક ઔરત (યાની હવ્વા) સે પૈદા કિયા હે, ઔર તુમકો મુખ્તલિફ (કોમોં કી) શાખોં ઔર ખાનદાનોં મેં ઇસ લિયે તકસીમ કિયા હે; તાકે તુમ એક દૂસરે કી પેહચાન કર સકો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક તુમ સબમેં બડા ઇઝઝતવાલા વો હે જો તુમમેં સે સબસે ઝિયાદહ તકવાવાલા હો, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે જાનનેવાલે, બડે ખબર રખનેવાલે હેં. ﴾૧૩﴿

قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا ؕ قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُوْۤا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيْعُوا اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ
لَمْ يَرْتَابُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿۱۵﴾ قُلْ اَتُعَلِّمُوْنَ اللّٰهَ بِدِيْنِكُمْ ؕ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۶﴾ يَمُنُّوْنَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوْا ؕ قُلْ لَّا تَمُنُّوْا
عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ ۚ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰىكُمْ لِلْاِيْمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸﴾ ع

(કુછ) ગાંવ (કે રેહને) વાલે કેહતે હેં કે: હમ ઈમાન લે આએ હેં, તુમ (ઉનસે જવાબ મેં) કેહ દો: તુમ ઈમાન તો નહીં લાએ હો, અલબત્તા (યૂં) કહો કે: હમ (કુછ આ'માલ કી વજા સે ઝાહિર મેં) મુસલમાન હુવે હેં[૧] ઔર અભી તક ઈમાન તુમ્હારે દિલોં મેં દાખિલ નહીં હુવા ઔર અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી (સહીહ તૌર પર) ઈતાઅત કરો તો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે આ'માલ (કે સવાબ) મેં ઝરા ભી કમી નહીં કરેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે માફ કરનેવાલે (સબ પર) બહોત રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૧૪﴿ યકીનન (કામિલ) ઈમાનવાલે તો વો લોગ હેં જો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઈમાન લાએ, ફિર ઉન્હોંને (પૂરી ઝિંદગી ઈસ્લામ કે બારે મેં કભી) શક નહીં કિયા ઔર અપને માલ (ઔર દૌલત) ઔર અપની જાનોં સે અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં જિહાદ કિયા, વહી લોગ હેં જો (ઈમાન કી બાબત મેં) સચ્ચે હેં. ﴾૧૫﴿ (ઉન ગાંવ વાલોં સે) તુમ કહો કે: કયા તુમ અલ્લાહ તઆલા કો અપને દીન કી ખબર દે રહે હો; હાલાંકે આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં. ﴾૧૬﴿ (એ નબી!) યે લોગ અપને ઈસ્લામ લાને કા તુમ પર એહસાન જતલાતે હેં, તુમ (ઉનસે) કેહ દો કે: અપને ઈસ્લામ લાને કા મુજ પર એહસાન મત જતલાઓ; બલ્કે અગર તુમ (અપને ઈમાન કે દાવે મેં) સચ્ચે હો તો યે અલ્લાહ તઆલા કા તુમ પર એહસાન હે કે ઉસને તુમકો ઈમાન કી હિદાયત દી. ﴾૧૭﴿ યકીનન અલ્લાહ તઆલા આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હર છુપી ચીઝ કો જાનતે હેં ઔર જો કામ તુમ લોગ કર રહે હો અલ્લાહ તઆલા અચ્છી તરહ દેખ રહે હેં. ﴾૧૮﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) લેકિન ઐસા કહો કે: હમ (મુખાલફત છોડ કર) બાત માનનેવાલે બન ગએ હેં.

સૂરએ કાફ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૪૫) આયતેં હેં. સૂરએ મુરસલાત કે બાદ ઔર સૂરએ બલદ સે પેહલે (૩૪) યા ઉનતાલીસ નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઇસ સૂરત કે શુરૂ હી મેં 'કાફ' હુરૂફે મુકત્તઆત મેં સે હે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઇસ સૂરત કો જુમ્અહ ઔર ઇદૈન કી નમાઝ મેં પઢતે થે, ઇસી તરહ જુમ્અહ કે ખુત્બે મેં ભી પઢતે થે, ફજર કી નમાઝ મેં ભી ઇસકો પઢતે થે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

قٓ ۚ وَ الۡقُرۡاٰنِ الۡمَجِیۡدِ ۚ﴿۱﴾ بَلۡ عَجِبُوۡۤا اَنۡ جَآءَہُمۡ مُّنۡذِرٌ مِّنۡہُمۡ فَقَالَ الۡکٰفِرُوۡنَ ہٰذَا شَیۡءٌ عَجِیۡبٌ ۚ﴿۲﴾ ءَ اِذَا مِتۡنَا وَ کُنَّا
تُرَابًا ۚ ذٰلِکَ رَجۡعٌۢ بَعِیۡدٌ ﴿۳﴾ قَدۡ عَلِمۡنَا مَا تَنۡقُصُ الۡاَرۡضُ مِنۡہُمۡ ۚ وَ عِنۡدَنَا کِتٰبٌ حَفِیۡظٌ ﴿۴﴾ بَلۡ کَذَّبُوۡا بِالۡحَقِّ لَمَّا
جَآءَہُمۡ فَہُمۡ فِیۡۤ اَمۡرٍ مَّرِیۡجٍ ﴿۵﴾ اَفَلَمۡ یَنۡظُرُوۡۤا اِلَی السَّمَآءِ فَوۡقَہُمۡ کَیۡفَ بَنَیۡنٰہَا وَ زَیَّنّٰہَا وَ مَا لَہَا مِنۡ فُرُوۡجٍ ﴿۶﴾
وَ الۡاَرۡضَ مَدَدۡنٰہَا وَ اَلۡقَیۡنَا فِیۡہَا رَوَاسِیَ وَ اَنۡۢبَتۡنَا فِیۡہَا مِنۡ کُلِّ زَوۡجٍۭ بَہِیۡجٍ ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

قٓ ‘કાફ’ કસમ હે કુર્આન મજીદ કી[૧]. ﴿૧﴾ (નબુવ્વત કા ઇન્કાર કરને કી ઉનકે પાસ કોઇ દલીલ નહીં હે) બલ્કે ઉન (કાફિરોં) કો ઇસ બાત પર તઅજ્જુબ હુવા કે ઉનકે પાસ ઉન્હીં (ઇન્સાનોં) મેં સે (ઇમાન ન લાને પર અઝાબ સે) એક ડરાનેવાલા (કૈસે) આ ગયા? ઉસ પર (યે) કાફિર લોગ કેહને લગેઃ યે તો બડી અજીબ બાત હે. ﴿૨﴾ કયા જબ હમ મર જાએંગે ઔર હમ મિટ્ટી હો જાએંગે (ઉસ વક્ત ફિર સે હમકો ઝિંદા કિયા જાએગા?) યે દોબારા ઝિંદા હોના તો (હમારી સમજ સે) બહોત દૂર કી બાત હે. ﴿૩﴾ હકીકત યે હે કે ઝમીન ઉનકે (બદન કે) જિન હિસ્સોં કો (ખા કર) ઘટા દેતી હે હમ ઉસકો (અચ્છી તરહ) જાનતે હેં ઔર હમારે પાસ એક કિતાબ હે જિસમેં સબ કુછ મહફૂઝ હે. ﴿૪﴾ બલ્કે (બાત યે હે કે) જબ હક ઉનકે પાસ પહોંચા તો (ઉસી વકત) ઉન્હોંને ઉસકો જુઠલા દિયા થા, ગર્ઝ યે કે વો લોગ એક ઉલજી હુઇ બાત મેં પડે હુવે હેં[૨]. ﴿૫﴾ ભલા કયા ઉન્હોંને અપને ઉપર આસમાન કો નહીં દેખા કે હમને ઉસકો કૈસે (ઉંચા ઔર બડા) બનાયા હે ઔર હમને ઉસકો રોનક (યાની ખુબસૂરતી) દી હે ઔર ઉસમેં (કહીં) કિસી કિસ્મ કે સુરાખ (યા રખ્ને યા ફટન) નહીં. ﴿૬﴾ ઔર હમને ઝમીન કો ફેલા દિયા હે ઔર ઉસ (ઝમીન) મેં (પહાડ કે) ભારી બોજ ડાલ દિયે હેં ઔર ઉસમેં હર કિસ્મ કી ખુશનુમા (અચ્છી) ચીઝેં ઉગાઇ હેં. ﴿૭﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બડી શાનવાલે કુર્આન કી કસમ (તીસરા તર્જુમા) કસમ હે ઉસ કુર્આન શરીફ કી.

[૨] નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઔર કુર્આન કો કભી શાઇર, શાઇરી, કભી જાદૂગર, જાદૂ ઇસ તરહ અલગ અલગ બાતેં કેહતે રેહતે હેં.

تَبۡصِرَةً وَّذِكۡرٰى لِكُلِّ عَبۡدٍ مُّنِيۡبٍ ۝٨ وَنَزَّلۡنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا فَاَنۡۢبَتۡنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ الۡحَصِيۡدِ ۝٩
وَالنَّخۡلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلۡعٌ نَّضِيۡدٌ ۝١٠ رِّزۡقًا لِّلۡعِبَادِ ۙ وَاَحۡيَيۡنَا بِهٖ بَلۡدَةً مَّيۡتًا ؕ كَذٰلِكَ الۡخُرُوۡجُ ۝١١ كَذَّبَتۡ قَبۡلَهُمۡ
قَوۡمُ نُوۡحٍ وَّاَصۡحٰبُ الرَّسِّ وَثَمُوۡدُ ۝١٢ وَعَادٌ وَّفِرۡعَوۡنُ وَاِخۡوَانُ لُوۡطٍ ۝١٣ وَّاَصۡحٰبُ الۡاَيۡكَةِ وَقَوۡمُ تُبَّعٍ ؕ كُلٌّ كَذَّبَ
الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيۡدِ ۝١٤ اَفَعَيِيۡنَا بِالۡخَلۡقِ الۡاَوَّلِ ؕ بَلۡ هُمۡ فِىۡ لَبۡسٍ مِّنۡ خَلۡقٍ جَدِيۡدٍ ۝١٥

તાકે અલ્લાહ તઆલા સે લવ લગાનેવાલે હર બંદે કે લિયે (તૌહીદ કો) સમજને કા ઝરિયા બને ઔર નસીહત કા સામાન બને[૧]. ﴿૮﴾ ઔર હમને આસમાન સે બરકતવાલા પાની ઉતારા, ફિર હમને ઉસ (પાની) સે બાગોં ઔર અનાજ કે દાને ઉગાએ જિસકા ખેત કાટા જાતા હે. ﴿૯﴾ ઔર ખજૂર કે ઉંચે ઉંચે દરખ્ત (ઉગાએ) કે જિનકે ખોશે(ઝુખખા, ગુચ્છે) તેહ બ તેહ (ગીચ) હોતે હેં[૨]. ﴿૧૦﴾ (યે સબ કુછ) બંદોં કો રિઝ્ક દેને કે લિયે (ઉગાયા હે) ઔર (ઇસી તરહ) હમને ઇસ (પાની) સે એક મુર્દા પડે હુવે શહેર કો ઝિંદા કર દિયા, ઇસી તરહ (મુર્દોં કો ઝિંદા હો કર મિટ્ટી સે) નિકલના હોગા. ﴿૧૧﴾ ઇન (મક્કા કે કાફિરોં) સે પેહલે નૂહ(અલ.) કી કૌમ ઔર કુંવેંવાલોં ઔર સમૂદ ને ભી (રસૂલોં કો) જુટલાયા થા. ﴿૧૨﴾ ઔર આદ ઔર ફિરઔન ઔર લૂત કે ભાઇયોં ને (યાની બિરાદરાને વતન ને) ﴿૧૩﴾ ઔર અયકાવાલોં ને ઔર તુબ્બઅ કી કૌમ ને ભી, ઇન સબ ને રસૂલોં કો જુટલાયા થા; ઇસ લિયે મેરે અઝાબ કા વાદા (ઉન પર) પૂરા હો કર રહા[૩]. ﴿૧૪﴾ ભલા કયા હમ પેહલી બાર પૈદા કર કે થક ગએ હેં (ઐસી બાત નહીં) બલ્કે યે લોગ નઇ પૈદાઇશ કે બારે મેં ધોકે (યાની શક) મેં (પડે હુવે) હેં. ﴿૧૫﴾

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા સે લવ લગાનેવાલે હર બંદે કે લિયે (દિલ કી) આંખેં ખોલને કા ઔર નસીહત કા ઝરિયા બને.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) જિનકે ગુચ્છે ખૂબ મિલે હુવે હોતે હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઇસ લિયે મેં ને જિસ અઝાબ કી ધમકી દી થી વો (ઉન પર) સચ્ચી હો કર કે રહી.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهٖ نَفْسُهٗ ۖۚ وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيْدِ ⑯ اِذْ يَتَلَقَّى
الْمُتَلَقِّيٰنِ عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيْدٌ ⑰ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ ⑱ وَجَآءَتْ سَكْرَةُ
الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيْدُ ⑲ وَنُفِخَ فِي الصُّوْرِ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيْدِ ⑳ وَجَآءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا
سَآئِقٌ وَّشَهِيْدٌ ㉑ لَقَدْ كُنْتَ فِيْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَآءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيْدٌ ㉒

ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઇન્સાન કો હમ (હી) ને પૈદા કિયા હે ઔર જો બાતેં ઉસકે દિલ મેં આતી રેહતી હેં ઉન (ખ્યાલાત) કો ભી હમ જાનતે હેં ઔર હમ ધડકતી રગ (યાની શેહરગ, જિસ રગ મેં જાન હોતી હે) સે ભી ઝિયાદહ ઉસ (ઇન્સાન) કે કરીબ હેં. ﴾૧૬﴿ ઉસ વકત ભી જબ (ઇન્સાન કે આ'માલ કો) લિખનેવાલે દો ફરિશ્તે લિખ રહે હોતે હેં એક દાઈ (જમાગી) જાનિબ દૂસરા બાઈ (ડાબી) જાનિબ બેઠા હોતા હે[૧]. ﴾૧૭﴿ ઇન્સાન કોઇ લફ્ઝ ભી (ઝબાન સે) બોલ નહીં પાતા; મગર ઉસકે પાસ એક ઇન્તિઝાર કરનેવાલા (યાની નિગરાન ફરિશ્તા) બિલ્કુલ તૈયાર (રેહતા) હે. ﴾૧૮﴿ ઔર મૌત કી સખ્તી સચમુચ આને હી વાલી હે, (એ ઇન્સાન!) યહી તો વો ચીઝ હે જિસસે તૂ બચતા ફિરતા થા[૨]. ﴾૧૯﴿ ઔર સૂર (રણશિંગુ,કયામત મેં ફૂંકા જાને વાલા શંખ) ફૂંકા જાએગા, યહી વો દિન હે જિસસે ડરાયા જાતા થા. ﴾૨૦﴿ ઔર હર શખ્સ ઇસ તરહ આએગા કે ઉસકે સાથ (એક મૈદાને કયામત મેં) હાંક કર લાનેવાલા (ફરિશ્તા) ઔર (દૂસરા ઉસકે સાથ) ગવાહી દેનેવાલા હોગા. ﴾૨૧﴿ (ઔર કહા જાએગા) પક્કી બાત યે હે કે તૂ ઉસ (કયામત કે દિન) સે ગફલત મેં (પડા હુવા) થા અબ હમને તુજ પર સે તેરા પર્દા હટા દિયા હે[૩] સો આજ તેરી નઝર ખૂબ તેઝ હો ગઇ[૪]. ﴾૨૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જબ દાઈ ઔર બાઈ જાનિબ બેઠે દો (ફરિશ્તે આ'માલ કો) લિખ કર લેતે રેહતે હેં, (તીસરા તર્જુમા) જબ દો લેનેવાલે (ફરિશ્તે) ઇન્સાન જિસ અમલ મેં ભી હોતા હે ઉસકો લેતે રેહતે હેં જો દાઈ ઔર બાઈ તરફ બેઠે રેહતે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ભાગતા ફિરતા થા.

[૩] નેકી સે ગફલત ઔર કયામત સે ઇન્કાર કા પર્દા મુરાદ હે.

[૪] ઇસ લિયે અબ કયામત કે મનાઝિર દેખને મેં કોઇ રૂકાવટ નહીં રહી.

وَقَالَ قَرِيْنُهٗ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَتِيْدٌ ؕ﴿۲۳﴾ اَلْقِيَا فِيْ جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيْدٍ ﴿۲۴﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيْبِ ۙ﴿۲۵﴾ الَّذِيْ جَعَلَ
مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلْقِيٰهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيْدِ ﴿۲۶﴾ قَالَ قَرِيْنُهٗ رَبَّنَا مَاۤ اَطْغَيْتُهٗ وَلٰكِنْ كَانَ فِيْ ضَلٰلٍ بَعِيْدٍ ﴿۲۷﴾ قَالَ
لَا تَخْتَصِمُوْا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ بِالْوَعِيْدِ ﴿۲۸﴾ مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَاۤ اَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۲۹﴾
يَوْمَ نَقُوْلُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَاْتِ وَتَقُوْلُ هَلْ مِنْ مَّزِيْدٍ ﴿۳۰﴾ وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِيْنَ غَيْرَ بَعِيْدٍ ﴿۳۱﴾

ઔર જો (ફરિશ્તા) ઉસકે સાથ રેહતા થા વો કહેગા કેઃ યે વો (આ'માલનામા) હેં જો મેરે પાસ તૈયાર હેં[૧]. ﴿૨૩﴾ (ફરિશ્તોં કો હુક્મ દિયા જાએગા કે) તુમ દોનોં હર ઐસે શખ્સ કો જહન્નમ મેં ડાલ દો જો કટ્ટર કાફિર (હક કા) પક્કા દુશ્મન થા. ﴿૨૪﴾ જો (દૂસરોં કો) ભલાઇ સે રોકને કા આદી થા (જો બંદગી કી) હદ સે બાહિર જાનેવાલા[૨] (દીન મેં) શક પૈદા કરનેવાલા થા. ﴿૨૫﴾ જિસને અલ્લાહ તઆલા કે સાથ દૂસરા મા'બૂદ બના રખા થા; લિહાઝા તુમ દોનોં ઉસ (શખ્સ) કો સખ્ત અઝાબ મેં ડાલ દો. ﴿૨૬﴾ ઉસકા સાથી (યાની શૈતાન) બોલેગાઃ એ હમારે રબ! મેં ને તો ઉસકો ગુમરાહ નહીં કિયા થા[૩], લેકિન વો ખૂદ ગુમરાહી મેં દૂર પડા હુવા થા. ﴿૨૭﴾ અલ્લાહ તઆલા ફરમાએંગેઃ મેરે સામને તુમ ઝઘડે (કી બાતેં) મત કરો ઔર મેં પેહલે હી તુમ્હારે પાસ અઝાબ કા વાદા (યાની ધમકી) ભેજ ચુકા થા. ﴿૨૮﴾ મેરે સામને બાત બદલી નહીં જા સકતી ઔર મેં બંદોં પર ઝરા ભી ઝુલ્મ નહીં કરતા હૂં. ﴿૨૯﴾

(એ નબી! વો વક્ત યાદ રખને કે લાઇક હે) જિસ દિન હમ જહન્નમ સે કહેંગેઃ કયા તૂ ભર ચુકી? ઔર વો બોલેગીઃ કયા કુછ ઔર ભી હે[૪]? ﴿૩૦﴾ ઔર જન્નત તક્વાવાલોં કે લિયે ઇતની નઝદીક કર દી જાએગી કે વો કુછ ભી દૂર નહીં રહેગી. ﴿૩૧﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર ઉસકા સાથી કહેગાઃ યે વો (આ'માલનામા) હે જો મેરે પાસ થા હાઝિર હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) (શરીઅત કી હદ મેં) ઝિયાદતી કરનેવાલા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) મેં ને ઉસકો શરારત મેં નહીં ડાલા થા.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) કયા કુછ ઝિયાદહ ભી હે.

هٰذَا مَا تُوْعَدُوْنَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفِيْظٍ ﴿٣٢﴾ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَآءَ بِقَلْبٍ مُّنِيْبِ ﴿٣٣﴾ ادْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ ؕ
ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُوْدِ ﴿٣٤﴾ لَهُمْ مَّا يَشَآءُوْنَ فِيْهَا وَلَدَيْنَا مَزِيْدٌ ﴿٣٥﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ
بَطْشًا فَنَقَّبُوْا فِى الْبِلَادِ ؕ هَلْ مِنْ مَّحِيْصٍ ﴿٣٦﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهٗ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيْدٌ ﴿٣٧﴾
وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ۖ وَّمَا مَسَّنَا مِنْ لُّغُوْبٍ ﴿٣٨﴾ فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوْبِ ﴿٣٩﴾

(ઔર કહા જાએગા કે) યહી વો (જન્નત) હે જિસકા તુમસે દુનિયા મેં વાદા કિયા ગયા થા હર ઉસ શખ્સ કે લિયે જો (અલ્લાહ તઆલા સે) ખૂબ લવ લગાનેવાલા (ઔર અલ્લાહ તઆલા કે હકો કી) હિફાઝત કરનેવાલા હો[૧]. ﴾૩૨﴿ જો રહમાન સે બગૈર દેખે ડરતા હો ઔર (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ) ઇનાબત (યાની રૂજુઅ હોને, ધ્યાન લગાને)વાલા દિલ લે કર આયા હો. ﴾૩૩﴿ તુમ સબ ઇસ (જન્નત) મેં સલામતી સે દાખિલ હો જાઓ, યે હમેશા કી ઝિંદગી (કે ફેસ્લે) કા દિન હોગા. ﴾૩૪﴿ ઉન (જન્નતિયોં) કે વાસ્તે ઉસ (જન્નત) મેં જો વો ચાહેંગે વો મિલેગા ઔર હમારે પાસ ઉસ સે ભી ઝિયાદહ હે[૨]. ﴾૩૫﴿ ઔર હમ ઉન (મક્કા કે કાફિરોં) સે પેહલે કિતની કૌમોં કો હલાક કર ચુકે હેં જિનકી તાકત ઉન (મક્કાવાલોં) સે ઝિયાદહ સખ્ત થી, ફિર વો બહોત સારે શેહરોં મેં તલાશ કરતે ફિરે કે કયા (ઉનકે લિયે) કોઇ ભાગને કી જગા હે? ﴾૩૬﴿ યકીનન ઉસમેં ઉસ શખ્સ કે લિયે બડી નસીહત (યાની બોધપાઠ, સબક) હે જિસકે પાસ (હક સમજનેવાલા) દિલ હો યા પૂરે ધ્યાન કે સાથ (સુનને કે લિયે) કાન લગા દેતા હો. ﴾૩૭﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો ઔર ઉનકે દરમિયાન કી ચીઝોં કો છે દિન મેં પૈદા કિયા હે ઔર હમકો થકાન ને છુવા તક નહીં (થકાન ને હાથ ભી નહીં લગાયા)[૩]. ﴾૩૮﴿ સો (એ નબી!) યે (કાફિર લોગ) જો કુછ કેહ રહે હેં ઉસ પર તુમ સબ્ર કરો ઔર સૂરજ નિકલને સે પેહલે ઔર સૂરજ ડૂબને સે પેહલે અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરો. ﴾૩૯﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જો (ગુનાહોં સે) બહોત રૂજુઅ (તોબા) કરનેવાલા હો (ઔર આ'માલ કી) પાબંદી કરનેવાલા હો.[૨] જન્નતીયોં કી ચાહી હુઇ નેઅમતોં સે ભી ઝિયાદહ અલ્લાહ તઆલા ઐસી નેઅમતેં અતા ફરમાએંગે (જહાં) ઉસ જન્નતી કા ઝહન કભી ભી નહીં ગયા હોગા.
[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમકો થકાન ભી નહીં હુઇ.

وَمِنَ الَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَاَدْبَارَ السُّجُوْدِ ﴿٤٠﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيْبٍ ﴿٤١﴾ يَّوْمَ يَسْمَعُوْنَ الصَّيْحَةَ
بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوْجِ ﴿٤٢﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَاِلَيْنَا الْمَصِيْرُ ﴿٤٣﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ؕ ذٰلِكَ
حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيْرٌ ﴿٤٤﴾ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ ۫ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَّخَافُ وَعِيْدِ ﴿٤٥﴾ ع

ઔર રાત કે કુછ હિસ્સોં મેં ભી ઉસકી તસ્બીહ કરો ઔર સજદોં (યાની નમાઝ) કે બાદ ભી (તસ્બીહ કરો)[૧]. ﴾૪૦﴿ ઔર (ઉસ દિન કી બાત) ઝરા ધ્યાન સે સુન જિસ દિન એક પુકારનેવાલા કરીબ કી જગા સે પુકારેગા[૨]. ﴾૪૧﴿ જિસ દિન લોગ યકીની તૌર પર પુકાર કી આવાઝ સુન લેંગે[૩] યે (દિન કબ્રોં સે) નિકલને કા દિન હોગા. ﴾૪૨﴿ યકીનન હમ હી ઝિંદગી દેતે હેં ઔર હમ હી મૌત દેતે હેં ઔર સબકો હમ તક પહોંચના હે. ﴾૪૩﴿ જિસ દિન ઝમીન ઉન (મુર્દો) પર ફટ પડેગી[૪] કે વો જલ્દી સે નિકલતે હોંગે[૫] યે (ઝિંદા કર કે) જમા કરના હમારે લિયે આસાન હોગા. ﴾૪૪﴿ વો (કાફિર) જો બાતેં કરતે હેં હમ ઉનકો ખૂબ જાનતે હેં ઔર (એ નબી!) તુમ ઉન પર (દીન કે ખાતિર) ઝબરદસ્તી કરનેવાલે નહીં હો; લિહાઝા તુમ કુર્આન કે ઝરિયે સે હર ઉસ શખ્સ કો નસીહત કરતે રહો જો મેરી વઈદ સે ડરતા હે. ﴾૪૫﴿

[૧] ફર્ઝ કે બાદ સુન્નતોં ઔર નફલોં કા એહતેમામ કરો ઔર ફર્ઝ નમાઝ કે બાદ કી તસ્બીહાત પઢના ભી મુરાદ હો સકતા હે.
[૨] હઝરત ઇસ્રાફીલ અલ. જબ સૂર ફુંકેંગે તો ઉસકી આવાઝ ઐસી ભયાનક હોગી કે હર એક કો નિહાયત કરીબ સે વો આવાઝ આતી હુઇ મા'લૂમ હોગી.
[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ દિન લોગ સચમુચ પુકાર કી આવાઝ સુન લેંગે.
[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ દિન ઝમીન (ઉન મુર્દો) પર સે ખુલ જાએગી.
[૫] (દૂસરા તર્જુમા) કે વો (કબ્ર સે કયામત કે મૈદાન કી તરફ) દોડતે હોંગે.

સૂરએ ઝારિયાત

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૬૦) આયતેં હેં. સૂરએ અહકાફ કે બાદ ઔર સૂરએ ગાશિયહ સે પેહલે (૬૬) યા (૬૭) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

જો હવાએં ગુબાર(ધૂલ) ઔર ઝર્રાત (રજકણો) કો બિખેરતી હેં ઉસકો 'ઝારિયાત' કહા જાતા હે, ઔર સૂરત કી પેહલી આયત મેં ઇસકી કસમ ખાઇ ગઇ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالذّٰرِیٰتِ ذَرۡوًا ۙ﴿۱﴾ فَالۡحٰمِلٰتِ وِقۡرًا ۙ﴿۲﴾ فَالۡجٰرِیٰتِ یُسۡرًا ۙ﴿۳﴾ فَالۡمُقَسِّمٰتِ اَمۡرًا ۙ﴿۴﴾ اِنَّمَا تُوۡعَدُوۡنَ لَصَادِقٌ ۙ﴿۵﴾ وَّ اِنَّ الدِّیۡنَ
لَوَاقِعٌ ؕ﴿۶﴾ وَ السَّمَآءِ ذَاتِ الۡحُبُکِ ۙ﴿۷﴾ اِنَّکُمۡ لَفِیۡ قَوۡلٍ مُّخۡتَلِفٍ ۙ﴿۸﴾ یُّؤۡفَکُ عَنۡہُ مَنۡ اُفِکَ ؕ﴿۹﴾ قُتِلَ الۡخَرّٰصُوۡنَ ﴿ۙ۱۰﴾ الَّذِیۡنَ
ہُمۡ فِیۡ غَمۡرَۃٍ سَاہُوۡنَ ﴿ۙ۱۱﴾ یَسۡـَٔلُوۡنَ اَیَّانَ یَوۡمُ الدِّیۡنِ ﴿ؕ۱۲﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે ઉન (હવાઓં) કી જો (ગુબાર વગૈરહ કો) ઉડા કર બિખેર દેતી હેં. ﴾૧﴿ ફિર ઉન હવાઓં કી કસમ જો બોજ ઉઠાનેવાલિયાં હેં. ﴾૨﴿ ફિર નરમી (યાની આસાની) સે ચલનેવાલિયોં કી કસમ. ﴾૩﴿ ફિર ઉનકી કસમ જો હુકૂમ સે તકસીમ કરતી હેં. ﴾૪﴿ કે યકીનન તુમસે જો (કયામત કા) વાદા કિયા જા રહા હે વો સચ હે[૧]. ﴾૫﴿ ઔર બેશક ઇન્સાફ કા હોના યકીની ચીઝ હે[૨]. ﴾૬﴿ કસમ હે રાસ્તોંવાલે આસમાન કી[૩]. ﴾૭﴿ કે તુમ લોગ અલગ અલગ બાતેં કરને મેં લગે હુવે હો[૪]. ﴾૮﴿ ઉસ (કયામત કો માનને) સે વહી ફિરતા હે જિસકો (સઆદત સે) ફેર દિયા ગયા[૫]. ﴾૯﴿ જો લોગ (અકીદોં કે બારે મેં) તખ્મીને (અંદાઝે) લગાતે હેં[૬] (અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે) હલાક કર દિયે જાવેં. ﴾૧૦﴿ જો ગફલત મેં ઐસે (ડૂબે) હેં કે (સબ કુછ) ભૂલ રહે હેં. ﴾૧૧﴿ વો પૂછતે હેં કે ઇન્સાફ (યાની બદલા, સઝા) કા દિન કબ હોગા? ﴾૧૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) વો યકીની તૌર પર હોનેવાલા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર (આ'માલ કા) બદલા યકીનન મિલનેવાલા હે.

[૩] આસમાન મેં ફરિશ્તોં કે લિયે આને જાને કે લિયે રાસ્તે બને હુવે હેં, ઇસી તરહ આસમાન કે નીચે ખુલે હિસ્સે મેં સિતારોં કે રાસ્તે ભી મુતઅય્યન (નકકી કીયે હુવે) હેં.

[૪] આખિરત ઔર કુર્આન કે મુતઅલ્લિક કુફ્ફાર મુતઝાદ(વિરોધાભાસી) બાતેં કરતે હેં.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) (ઉસ નબી, કુર્આન, આખિરત) કો માનને સે વહી મુંહ ફિરાતા હે જિસકો (હિદાયત સે) ફેર દિયા ગયા હો. (તીસરા તર્જુમા) જો (હક સે) બિલ્કુલ હી ફિરા હુવા હોતા હે.

[૬] (દૂસરા તર્જુમા) અટકલ કી બાતેં કરતે હેં.

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُوْنَ ﴿١٣﴾ ذُوْقُوْا فِتْنَتَكُمْ ط هٰذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿١٤﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ
وَّعُيُوْنٍ ﴿١٥﴾ اٰخِذِيْنَ مَآ اٰتٰىهُمْ رَبُّهُمْ ط اِنَّهُمْ كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ مُحْسِنِيْنَ ﴿١٦﴾ كَانُوْا قَلِيْلًا مِّنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ ﴿١٧﴾
وَبِالْاَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿١٨﴾ وَفِيْٓ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ ﴿١٩﴾ وَفِي الْاَرْضِ اٰيٰتٌ لِّلْمُوْقِنِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَفِيْٓ
اَنْفُسِكُمْ ط اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿٢١﴾ وَفِي السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَآ
اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْنَ ﴿٢٣﴾ ع

જિસ દિન વો લોગ આગ પર તપાએ જાએંગે[૧]. ﴾૧૩﴿ (ઔર કહા જાએગા કે) તુમ અપની શરારત કા મઝા ચખો, યહી તો વો (અઝાબ) હે જિસકો તુમ જલ્દી માંગા કરતે થે. ﴾૧૪﴿ યકીનન તક્વા વાલે લોગ બાગીચોં ઔર ચશ્મોં (ઝરણે) મેં હોંગે. ﴾૧૫﴿ (ઇસ તરહ) ઉનકે રબ ને જો કુછ ઉનકો દિયા ઉસકો વો (ખુશી ખુશી) લે રહે હોંગે; ઇસ લિયે કે વો ઇસ (આખિરત) સે પેહલે હી નેક અમલ કરનેવાલે થે. ﴾૧૬﴿ વો રાત કે વક્ત કમ સોતે થે. ﴾૧૭﴿ ઔર રાત કે આખરી હિસ્સે મેં વો ઇસ્તિગફાર કિયા કરતે થે. ﴾૧૮﴿ ઔર ઉનકે માલ ઔર દૌલત મેં સવાલ કરનેવાલોં કા ઔર મહરૂમ (માલ થી વંચિત) [૨] લોગોં કા હક હોતા થા[૩]. ﴾૧૯﴿ ઔર યકીન કરનેવાલોં કે લિયે ઝમીન મેં (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કી) બહોત સારી નિશાનિયાં હેં. ﴾૨૦﴿ ઔર ખૂદ તુમ્હારી ઝાત મેં ભી (નિશાનિયાં મૌજૂદ હેં) કયા ફિર ભી તુમકો દિખાઇ નહીં દેતા?[૪] ﴾૨૧﴿ ઔર આસમાન હી મેં તુમ્હારા રિઝ્ક ઔર જો તુમસે (જન્નત, જહન્નમ ઔર અઝાબ કા) વાદા કિયા જાતા હે વો સબ કુછ હે. ﴾૨૨﴿ સો આસમાન ઔર ઝમીન કે રબ કી કસમ! (કયામત કી) યે બાત બિલ્કુલ ઐસી હી હક હે જૈસી કે તુમ બોલ રહે હો. ﴾૨૩﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ દિન વો આગ પર ઉલટે સીધે પડેંગે.

[૨] યાની સવાલ સે બચનેવાલે વાકઇ (હકીકત મેં) મોહતાજ (ઝરૂરત મંદ).

[૩] ઝકાત ઔર સદકાત ઝરૂરતમંદ લોગોં કા હક હે, જો હક પહોંચાને કી માલવાલોં કો તૌફીક હો રહી હે, વર્ના ઉન ઝરૂરતમંદોં પર માલવાલોં કા કોઇ એહસાન નહીં હે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર ભી તુમકો સમજ મેં નહીં આતા.

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ الْمُكْرَمِيْنَ ۝۲۴ اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ؕ قَالَ سَلٰمٌ ۚ قَوْمٌ
مُّنْكَرُوْنَ ۝۲۵ فَرَاغَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِيْنٍ ۝۲۶ فَقَرَّبَهٗٓ اِلَيْهِمْ قَالَ اَلَا تَاْكُلُوْنَ ۝۲۷ فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ؕ قَالُوْا
لَا تَخَفْ ؕ وَبَشَّرُوْهُ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ ۝۲۸ فَاَقْبَلَتِ امْرَاَتُهٗ فِيْ صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوْزٌ عَقِيْمٌ ۝۲۹ قَالُوْا
كَذٰلِكِ ۙ قَالَ رَبُّكِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ ۝۳۰

(એ નબી!) કયા ઇબ્રાહીમ(અલ.) કે ઇઝઝતવાલે મેહમાનોં કા વાકિઅહ તુમકો પહોંચા હે? ﴾૨૪﴿ જબ વો (મેહમાન) ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કે પાસ આએ તો ઉન્હોંને સલામ કહા, (ઉસ પર) ઇબ્રાહીમ (અલ.) ને ભી (જવાબ મેં) સલામ કહા (ઔર ઇબ્રાહીમ અલ. દિલ મેં યા કિસી સે યૂં કેહને લગે કે): યે અંજાન (યાની અજનબી) લોગ હેં. ﴾૨૫﴿ ફિર વો (ઇબ્રાહીમ અલ.) ખામોશી સે અપને ઘરવાલોં કે પાસ ગએ ઔર એક મોટા બછડા (સેકા, ભુના હુવા) લે કર આએ. ﴾૨૬﴿ ફિર વો (બછડા) ઉનકે સામને રખા (ઔર) કહા કે: તુમ લોગ ખાતે કયૂં નહીં? ﴾૨૭﴿ ફિર વો (ઇબ્રાહીમ અલ.) અપને દિલ મેં ઉનસે ડરને લગે (તબ) ઉન મેહમાનોં ને કહા કે: આપ ડરિયે નહીં ઔર ઉન્હોંને ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કો એક બડે આલિમ લડકે (યાની ઇસ્હાક અલ.) કી ખુશખબરી દી. ﴾૨૮﴿ ઇતને મેં ઉસ (ઇબ્રાહીમ અલ.) કી બીવી (સારા) ઝોર સે બોલતી હુઇ આઇ ઔર ઉસને અપને ચેહરે પર હાથ મારા ઔર કેહને લગી કે: (કયા) એક બુઢિયા (જો) બાંજ (ભી હો કયા વો બચ્ચા જનેગી, બચ્ચા હોગા?) ﴾૨૯﴿ વો (મેહમાન) કેહને લગે કે: તેરે રબ ને ઇસી તરહ ફરમા દિયા હે, યકીનન વો અલ્લાહ તઆલા બડી હિકમતવાલે, બડે જાનનેવાલે હેં. ﴾૩૦﴿

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٣﴾
مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾ فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾ وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ
مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ إِذْ
أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾

ઈબ્રાહીમ (અલ.) ને કહાઃ એ (અલ્લાહ તઆલા કે) ભેજે હુવે ફરિશ્તો! તુમ કિસ મુહિમ (યાની મિશન) પર હો? ﴾૩૧﴿ ઉન્હોંને જવાબ દિયા કેઃ હમ એક મુજરિમ (ગુનેહગાર) કૌમ (યાની કૌમે લૂત) કે પાસ ભેજે ગએ હેં. ﴾૩૨﴿ તાકે હમ ઉન પર મિટ્ટી કે પથ્થર બરસાએં. ﴾૩૩﴿ ઉન (પથ્થરોં) પર હદ સે ગુઝરે (આગે બઢે) હુવે લોગોં કે લિયે તુમ્હારે રબ કે પાસ સે ખાસ નિશાન ભી લગા હોગા. ﴾૩૪﴿ ફિર (જબ અઝાબ કા વક્ત આયા તબ) ઉસ (બસ્તી) મેં જિતને ઈમાનવાલે થે હમને ઉનકો (વહાં સે બચા કર) નિકાલ દિયા. ﴾૩૫﴿ ઔર હમને ઉસ (બસ્તી) મેં મુસલમાનોં કે એક ઘર કે સિવા ઔર કોઇ ઘર નહીં પાયા. ﴾૩૬﴿ ઔર હમને ઉસ (બરબાદ હો ચુકી બસ્તી) મેં ઐસે લોગોં કે લિયે (ઇબ્રત કી) એક નિશાની છોડ દી જો દર્દનાક અઝાબ સે ડરતે હેં. ﴾૩૭﴿ ઔર મૂસા (અલ. કે કિસ્સે) મેં ભી (હમને ઐસી હી નિશાની છોડી). ﴾૩૮﴿ જબ હમને ઉસ (મૂસા અલ.) કો ફિરઔન કે પાસ ખુલી દલીલ કે સાથ ભેજા થા, ફિર ઉસ (ફિરઔન) ને અપને તાકત કે બલ પર મુંહ મોડ લિયા[૧] ઔર વો (ફિરઔન) કેહને લગાઃ યે (મૂસા) યા તો જાદૂગર હે યા દીવાના હે. ﴾૩૯﴿ ફિર હમને ઉસ (ફિરઔન) કો ઔર ઉસકે લશ્કર કો પકડ કર સબકો સમંદર મેં ફેંક દિયા ઔર વો મલામત કે લાઇક થા[૨]. ﴾૪૦﴿ ઔર આદ કી કૌમ મેં ભી (હમને ઐસી હી નિશાની છોડી થી) જબ હમને ઉન પર ઐસી આંધી ભેજી જો ખૈર (યાની હર કિસ્મ કે નફા ઔર બરકત) સે ખાલી થી. ﴾૪૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર ફિરઔન ને અપની હુકૂમત કે અમીરોં કે સાથ મુંહ મોડ લિયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસને કામ હી મલામત કા કિયા થા. (યાની બરબાદી કા ઇલ્ઝામ ઉસ પર હે.)

مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ اَتَتْ عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيْمِ ﴿٤٢﴾ وَفِيْ ثَمُوْدَ اِذْ قِيْلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوْا حَتّٰى حِيْنٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ
رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصّٰعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُوْنَ ﴿٤٤﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوْا مِنْ قِيَامٍ وَّمَا كَانُوْا مُنْتَصِرِيْنَ ﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوْحٍ مِّنْ
ع قَبْلُ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَالسَّمَآءَ بَنَيْنٰهَا بِاَيْىدٍ وَّاِنَّا لَمُوْسِعُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَالْاَرْضَ فَرَشْنٰهَا فَنِعْمَ
الْمٰهِدُوْنَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٩﴾ فَفِرُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ ؕ اِنِّيْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٥٠﴾

વો (આંધી) જિસ કિસી ચીઝ પર સે ગુઝરતી થી ઉસકો ચૂરા ચૂરા જૈસા કર કે છોડતી થી. ﴾૪૨﴿ ઔર સમૂદ મેં ભી (ઐસી હી નિશાની છોડી થી) જબ ઉનસે કહા ગયા થા કે થોડે વક્ત તક મઝા ઉડા લો. ﴾૪૩﴿ ઉસ પર ભી ઉન્હોંને અપને રબ કા હુક્મ માનને સે શરારત(બદમાશી)ઇખ્તિયાર(પસંદ)કી[૧] ફિર એક હોલનાક કડક ને આ કર ઉનકો પકડ લિયા ઔર વો દેખતે રેહ ગએ[૨]. ﴾૪૪﴿ અંજામ યે હુવા કે વો ખડે ભી નહીં હો સકે ઔર અપના બચાવ ભી નહીં કર સકે[૩]. ﴾૪૫﴿ ઔર ઉન (કોમોં) સે પેહલે નૂહ અલ. કી કૌમ કો ભી (હમ હલાક કર ચુકે થે) યકીન જાનો! વો (ભી) બડે નાફરમાન લોગ થે. ﴾૪૬﴿

ઔર આસમાન કો હમને (અપની) કુદરત સે બનાયા હે ઔર યકીનન હમ (ખૂદ) હી (આસમાન મેં) વુસ્અત (ચોડાઇ,પહોડાઇ) પૈદા કરનેવાલે હેં[૪]. ﴾૪૭﴿ ઔર ઝમીન કો હમને હી બિછાયા હે, સો હમ બહોત અચ્છા બિછાનેવાલે હેં. ﴾૪૮﴿ ઔર હર ચીઝ કે હમને જોડે પૈદા કિયે; તાકે તુમ ધ્યાન દો[૫]. ﴾૪૯﴿ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ દોડો[૬] યકીનન મેં તુમ સબકે લિયે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે ખુલ્લમખુલ્લા ડરાનેવાલા હૂં. ﴾૫૦﴿

[૧] યાની મોહલત મિલી ફિર ભી તકબ્બુર કરતે રહે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર ઉનકે દેખતે હી દેખતે એક હોલનાક કડક ને આ કર પકડ લિયા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) હમસે બદલા ભી ન લે સકે.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમ તો બડી કુદરતવાલે હેં.

[૫] (દૂસરા તર્જુમા) તાકે તુમ સમજ સે કામ લો. (તીસરા તર્જુમા) તાકે તુમ નસીહત હાસિલ કરો.

[૬] યાની તૌહીદ કી દલીલોં ઔર પિછલી ઉમ્મતોં કે વાકિઆત (કિસ્સોં) મેં ગૌર કર કે તૌહીદ ઔર ઇતાઅત (ફરમાબરદારી) કી તરફ પૂરે મુતવજ્જેહ હો જાઓ, ગુનાહોં કો છોડ કર તૌબા મેં જલ્દી કરો, ગુનાહોં કી દા'વત દેનેવાલોં સે દૂર ભાગો ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ઇતાઅત (ફરમાબરદારી) મેં રહો.

وَلَا تَجۡعَلُوۡا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ؕ اِنِّیۡ لَكُمۡ مِّنۡهُ نَذِیۡرٌ مُّبِیۡنٌ ﴿ۚ۵۱﴾ كَذٰلِكَ مَاۤ اَتَی الَّذِیۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ مِّنۡ رَّسُوۡلٍ اِلَّا قَالُوۡا
سَاحِرٌ اَوۡ مَجۡنُوۡنٌ ﴿ۚ۵۲﴾ اَتَوَاصَوۡا بِهٖ ۚ بَلۡ هُمۡ قَوۡمٌ طَاغُوۡنَ ﴿ۚ۵۳﴾ فَتَوَلَّ عَنۡهُمۡ فَمَاۤ اَنۡتَ بِمَلُوۡمٍ ﴿٭۫۵۴﴾ وَّ ذَكِّرۡ فَاِنَّ الذِّكۡرٰی
تَنۡفَعُ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ ﴿۵۵﴾ وَمَا خَلَقۡتُ الۡجِنَّ وَالۡاِنۡسَ اِلَّا لِیَعۡبُدُوۡنِ ﴿۵۶﴾ مَاۤ اُرِیۡدُ مِنۡهُمۡ مِّنۡ رِّزۡقٍ وَّمَاۤ اُرِیۡدُ اَنۡ
یُّطۡعِمُوۡنِ ﴿۵۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الۡقُوَّةِ الۡمَتِیۡنُ ﴿۵۸﴾ فَاِنَّ لِلَّذِیۡنَ ظَلَمُوۡا ذَنُوۡبًا مِّثۡلَ ذَنُوۡبِ اَصۡحٰبِهِمۡ فَلَا
یَسۡتَعۡجِلُوۡنِ ﴿۵۹﴾ فَوَیۡلٌ لِّلَّذِیۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ یَّوۡمِهِمُ الَّذِیۡ یُوۡعَدُوۡنَ ﴿۶۰﴾ ع

ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ દૂસરા મા'બૂદ ન બનાઓ, યકીનન મેં તુમ્હારે લિયે ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ સે સાફ સાફ ડરાનેવાલા હૂં. ﴾૫૧﴿ (જિસ તરહ યે કાફિર લોગ આપસે કેહતે હેં) ઈસી તરહ ઇનસે પેહલે જો (કાફિર) લોગ થે ઉનકે પાસ જો રસૂલ ભી આતે ઉસકો વો લોગ જાદૂગર યા દીવાના (પાગલ) હી કેહતે થે[૧]. ﴾૫૨﴿ કયા વો એક દૂસરે કો ઈસી બાત કી વસિય્યત કરતે ચલે આએ હેં? (નહીં!) બલ્કે વો સબકે સબ શરીર (બદમાશ,તોફાન) લોગ હેં. ﴾૫૩﴿ લિહાઝા (એ નબી!) આપ ઉનસે બેરૂખી કા બરતાવ કરો[૨] કયૂંકે (અબ) તુમ પર કોઇ ઇલ્ઝામ (તોહમત,આરોપ,આક્ષેપ) નહીં. ﴾૫૪﴿ ઔર નસીહત કરતે રહો; કયૂંકે નસીહત ઇમાનવાલોં કો ફાયદા દેતી હે. ﴾૫૫﴿ ઔર મેં ને જિન્નાત ઔર ઇન્સાનોં કો અપની ઇબાદત હી કે લિયે પૈદા કિયા હે[૩]. ﴾૫૬﴿ મેં ઉનસે કિસી તરહ કા રિઝ્ક નહીં ચાહતા ઔર યે નહીં ચાહતા કે વો મુજે ખિલાએં. ﴾૫૭﴿ અલ્લાહ તઆલા તો ખૂદ હી રઝ્ઝાક (યાની રોઝી બહોત હી દેનેવાલે) ઝોરવાલે, મઝબૂત હેં. ﴾૫૮﴿ તો જિન લોગોં ને ઝુલ્મ કિયા ઉનકી ભી (સઝા કી) બારી આએગી, જૈસે ઉનકે સાથિયોં કી (પેહલે ઝમાને મેં) બારી આઇ થી; ઇસ લિયે વો મુજસે માંગને મેં જલ્દી ન કરેં. ﴾૫૯﴿ સો જિન લોગોં ને કુફ્ર ઇખ્તિયાર કિયા હે ઉનકે લિયે ઉનકે ઉસ દિન (યાની કયામત કે આને) સે બડી ખરાબી હોગી જિસકા ઉનસે વાદા કિયા જા રહા હે. ﴾૬૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઈસી તરહ જો (કાફિર) લોગ ઉનસે પેહલે ગુઝરે હેં ઉનકે પાસ કોઇ રસૂલ ઐસે નહીં આએ જિસકો ઉન (કાફિરોં) ને જાદૂગર યા મજનૂન ન કહા હો.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ધ્યાન હટા લો. (યાની આપ કી ઝિયાદહ તવજ્જુહ ઇમાનવાલોં કી તરફ હો, ન માનનેવાલે ઝિદ્દી કાફિરોં કા ઝિયાદહ ફિક્ર ન કરો, સમજાને કા સિલસિલા જારી રહે યે કાફી હે.)

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર મેં ને જિન્નાત ઔર ઇન્સાનોં કો ઈસી વાસ્તે પૈદા કિયા હે કે વો મેરી ઇબાદત કિયા કરેં.

સૂરએ તૂર

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૪૮) યા (૪૯) આયતેં હેં. સૂરએ નૂહ યા સૂરએ સજદહ કે બાદ ઔર સૂરએ મુઅમિનૂન સે પેહલે (૭૫) યા (૭૬) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

સુરયાની ઔર નિબ્તી ઝબાન મેં લફ્ઝ તૂર પહાડ કે લિયે ઇસ્તિઅમાલ હોતા હે, વાદીયે સીના મેં મિસ્ર ઔર મદયન કે દરમિયાન વાકેઅ એક મખ્સૂસ પહાડ કી કસમ સૂરત કી પેહલી આયત મેં ખાઇ ગઇ હે.

તૂર કી મઝીદ તફસીલ કે લિયે દેખી હુઇ દુનિયા ભાગઃ ૪ દેખિયે.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને લોગોં કો (હજ્જતુલ વિદા કે મોકે પર) સુબ્હ કી નમાઝ મેં સૂરએ વત્તૂર પઢાઇ થી, જિસકો ઉમ્મે સલ્મા રદિ. ને તવાફ કરતે વક્ત સુના થા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالطُّوۡرِ ۙ﴿۱﴾ وَ کِتٰبٍ مَّسۡطُوۡرٍ ۙ﴿۲﴾ فِیۡ رَقٍّ مَّنۡشُوۡرٍ ۙ﴿۳﴾ وَّ الۡبَیۡتِ الۡمَعۡمُوۡرِ ۙ﴿۴﴾ وَ السَّقۡفِ الۡمَرۡفُوۡعِ ۙ﴿۵﴾ وَ الۡبَحۡرِ الۡمَسۡجُوۡرِ ۙ﴿۶﴾
اِنَّ عَذَابَ رَبِّکَ لَوَاقِعٌ ۙ﴿۷﴾ مَّا لَہٗ مِنۡ دَافِعٍ ۙ﴿۸﴾ یَّوۡمَ تَمُوۡرُ السَّمَآءُ مَوۡرًا ۙ﴿۹﴾ وَّ تَسِیۡرُ الۡجِبَالُ سَیۡرًا ﴿ؕ۱۰﴾ فَوَیۡلٌ یَّوۡمَئِذٍ
لِّلۡمُکَذِّبِیۡنَ ﴿ۙ۱۱﴾ الَّذِیۡنَ ہُمۡ فِیۡ خَوۡضٍ یَّلۡعَبُوۡنَ ﴿ۘ۱۲﴾ یَوۡمَ یُدَعُّوۡنَ اِلٰی نَارِ جَہَنَّمَ دَعًّا ﴿ؕ۱۳﴾ ہٰذِہِ النَّارُ الَّتِیۡ کُنۡتُمۡ بِہَا
تُکَذِّبُوۡنَ ﴿۱۴﴾ اَفَسِحۡرٌ ہٰذَاۤ اَمۡ اَنۡتُمۡ لَا تُبۡصِرُوۡنَ ﴿ۚ۱۵﴾ اِصۡلَوۡہَا فَاصۡبِرُوۡۤا اَوۡ لَا تَصۡبِرُوۡا ۚ سَوَآءٌ عَلَیۡکُمۡ ؕ اِنَّمَا تُجۡزَوۡنَ
مَا کُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ﴿۱۶﴾ اِنَّ الۡمُتَّقِیۡنَ فِیۡ جَنّٰتٍ وَّ نَعِیۡمٍ ﴿ۙ۱۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે તૂર (પહાડ) કી. ﴾૧﴿ ઔર ઉસ કિતાબ કી[૧] જો એક ખુલે હુવે સહીફે (યાની કાગઝ) મેં લિખી હુઇ હે. ﴾૨﴿ ﴾૩﴿ ઔર આબાદ ઘર કી[૨]. ﴾૪﴿ ઔર ઉંચી છત કી. ﴾૫﴿ ઔર જોશ મારતે હુવે સમંદર કી[૩]. ﴾૬﴿ યકીનન આપકે રબ કા અઝાબ વાકેઅ હો કર (આકર) રહેગા. ﴾૭﴿ કોઇ ઉસકો ટાલ (દૂર) નહીં સકેગા. ﴾૮﴿ જિસ દિન આસમાન ઝોર ઝોર સે લરઝને (હિલને) લગેગા. ﴾૯﴿ ઔર પહાડ તેઝી સે ચલેંગે. ﴾૧૦﴿ સો ઉસ દિન (હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લિયે બડી બરબાદી હોગી. ﴾૧૧﴿ જો બેહૂદહ(બેકાર) નુકતા ચીનીયોં (ખોટેવાંધે,વચકે નિકાલને) મેં મશ્ગૂલ (લગે) રેહતે હેં[૪]. ﴾૧૨﴿ જિસ દિન ઉન લોગોં કો ધક્કે દે કર જહન્નમ કી આગ કી તરફ ધકેલ દિયા જાએગા. ﴾૧૩﴿ (કહા જાએગા કે) યે વહી આગ હે જિસકો તુમ (દુનિયા મેં) જુઠલાયા કરતે થે. ﴾૧૪﴿ ભલા કયા યે જાદૂ હે યા તુમકો (અબ ભી) નઝર નહીં આતા?[૫] ﴾૧૫﴿ ઉસ (આગ) મેં દાખિલ હો જાઓ, ફિર તુમ સબ્ર કરો યા ન કરો તુમ્હારે લિયે દોનોં બરાબર હે, જૈસે આ'માલ તુમ કરતે થે વૈસા હી તુમકો બદલા દિયા જાએગા. ﴾૧૬﴿ યકીનન તકવાવાલે લોગ બાગીચોં મેં ઔર (અલગ અલગ કિસ્મ કી) નેઅમતોં મેં હોંગે. ﴾૧૭﴿

---

[૧] મુરાદ ઇન્સાનોં કે આ'માલનામે યા કુર્આન હે.
[૨] યાની સાતવેં આસમાન પર ફરિશ્તોં કા કા'બા.
[૩] (દૂસરા તર્જુમા) પાની સે ભરે હુવે સમંદર કી (જો કયામત કે દિન આગ જેસા બના દિયા જાવેગા.)
[૪] (દૂસરા તર્જુમા) જો બેહૂદા (બુરી,બેકાર) બાતોં મેં ખેલતે રેહતે હેં.
[૫] દુનિયા મેં નઝર મેં ન આને કી વજા સે ઇન્કાર કરતે થે અબ બોલો. (દૂસરા તર્જુમા) કયા તુમકો અબ ભી સમજ મેં નહીં આતા.

فَٰكِهِينَ بِمَآ ءَاتَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡ ۚ وَوَقَىٰهُمۡ رَبُّهُمۡ عَذَابَ ٱلۡجَحِيمِ ١٨ كُلُوا۟ وَٱشۡرَبُوا۟ هَنِيٓـَٔۢا بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ١٩
مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصۡفُوفَةٍ ۖ وَزَوَّجۡنَٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ٢٠ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَٱتَّبَعَتۡهُمۡ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَٰنٍ أَلۡحَقۡنَا بِهِمۡ
ذُرِّيَّتَهُمۡ وَمَآ أَلَتۡنَٰهُم مِّنۡ عَمَلِهِم مِّن شَىۡءٍ ۚ كُلُّ ٱمۡرِيِٕۭ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ٢١ وَأَمۡدَدۡنَٰهُم بِفَٰكِهَةٍ وَلَحۡمٍ مِّمَّا
يَشۡتَهُونَ ٢٢ يَتَنَٰزَعُونَ فِيهَا كَأۡسًا لَّا لَغۡوٌ فِيهَا وَلَا تَأۡثِيمٌ ٢٣ وَيَطُوفُ عَلَيۡهِمۡ غِلۡمَانٌ لَّهُمۡ كَأَنَّهُمۡ لُؤۡلُؤٌ
مَّكۡنُونٌ ٢٤ وَأَقۡبَلَ بَعۡضُهُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٍ يَتَسَآءَلُونَ ٢٥ قَالُوٓا۟ إِنَّا كُنَّا قَبۡلُ فِىٓ أَهۡلِنَا مُشۡفِقِينَ ٢٦ فَمَنَّ ٱللَّهُ عَلَيۡنَا
وَوَقَىٰنَا عَذَابَ ٱلسَّمُومِ ٢٧

ઉનકે રબ ને ઉનકો જિસ તરહ નવાઝા ઔર ઉનકે રબ હી ને ઉનકો દોઝખ કે અઝાબ સે બચા લિયા, ઉસ પર વો મઝે લે રહે હોંગે[૧]. ﴾૧૮﴿ (ઉનસે કહા જાએગા કે) ખૂબ મઝે સે ખાઓ ઔર પીયો ઉન આ'માલ કે બદલે મેં જો તુમ કરતે થે. ﴾૧૯﴿ બરાબર બિછે હુવે તખ્તોં પર[૨] તકિયે લગાએ હુવે હોંગે ઔર બડી બડી આંખોંવાલી હૂરોં સે હમ ઉનકી શાદી કરા દેંગે. ﴾૨૦﴿ ઔર જો લોગ ઈમાન લાએ ઔર ઉનકી અવલાદ ભી ઈમાન મેં ઉનકે રાસ્તે પર ચલી તો હમ ઉનકી અવલાદ કો ઉનકે સાથ (ઉપરવાલે દરજે મેં) મિલા દેંગે ઔર હમ ઉનસે ઉન (મત્બૂઈન, હાથ કે નીચે રહેનેવાલો) કે આ'માલ મેં સે કોઈ અમલ કમ નહીં કરેંગે, હર આદમી અપને કમાએ હુવે કામોં મેં ફંસા હુવા હે[૩]. ﴾૨૧﴿ ઔર હમ લગાતાર મેવે ઔર ગોશ્ત જો ભી ઉનકા દિલ ચાહેગા દેતે રહેંગે. ﴾૨૨﴿ વો ઉસ (જન્નત) મેં શરાબ કે જામ પર (મઝે લેને કે લિયે) આપસ મેં છીના ઝપટી (ભી) કરેંગે, ઉસ (શરાબ) મેં ન બકવાસ હે ઔર ન કોઈ ગુનાહ હોગા. ﴾૨૩﴿ ઔર ઉનકે આસ પાસ ઉનકે છોકરે (ઉનકી ખિદમત કે લિયે) ફિરતે હોંગે, વો ઐસે (ખૂબસૂરત) હોંગે જૈસે છુપે હુવે મોતી[૪]. ﴾૨૪﴿ ઔર વો (જન્નતી લોગ) એક દૂસરે કી તરફ મુતવજ્જેહ હો કર આપસ મેં (હાલ વ અહવાલ) પૂછતે હોંગે. ﴾૨૫﴿ વો કહેંગે કેઃ હમ ઇસસે પેહલે (યાની દુનિયા મેં) અપને ઘરવાલોં મેં (આખિરત કે અંજામ કે બારે મેં) ડરતે રેહતે થે. ﴾૨૬﴿ આખિર અલ્લાહ તઆલા ને હમ પર એહસાન કિયા ઔર હમકો ઝુલસા (જલા) દેનેવાલી હવા કે અઝાબ સે બચા લિયા. ﴾૨૭﴿

[૧](દૂસરા તર્જુમા) વો ખુશ હોંગે. (તીસરા તર્જુમા) મેવે ખા રહે હોંગે.
[૨](દૂસરા તર્જુમા) કતાર (લાઇન) મેં બિછે હુવે તખ્તોં પર. (તીસરા તર્જુમા) નિહાયત સલીકે સે બિછી હુઇ ઉંચી બેઠકોં પર.[૩] યાની જૈસી કરની વૈસી ભરની, કિસીકે ગુનાહ કિસી પર નહીં ડાલે જાવેંગે.
[૪]غلمان (ગિલમાન) સે મુરાદ કમ ઉમ્ર ખિલતે નવજવાન લડકે.

إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلُ نَدْعُوهُ ۖ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾
فَذَكِّرْ فَمَا أَنتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٢٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ ﴿٣٠﴾ قُلْ
تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُم مِّنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾ أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُم بِهَٰذَا ۚ أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ
تَقَوَّلَهُ ۚ بَل لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ
الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾
أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ ۖ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

યકીનન હમ ઇસ (આખિરત) સે પેહલે (દુનિયા મેં) ઉન (અલ્લાહ તઆલા) કો પુકારા કરતે થે, હકીકત યે હે કે વહી (અલ્લાહ તઆલા) બડા મોહસિન (અહેસાન કરને વાલે), બહોત રહમ કરનેવાલે હેં. ﴾૨૮﴿

સો (એ નબી!) તુમ નસીહત કરતે રહો, કયૂં કે તુમ અપને રબ કે ફઝલ સે ન તો કાહિન (જયોતિષ) હો, ન તો મજનૂન (પાગલ) હો. ﴾૨૯﴿ કયા વો લોગ (યૂં) કેહતે હેં કેઃ યે (શખ્સ) શાઇર હે, જિસ પર હમ ઝમાને કી ગરદિશ (યાની મૌત) કા ઇન્તિઝાર કર રહે હેં. ﴾૩૦﴿ (એ નબી!) તુમ (ઉનકો) કહો કેઃ તુમ ઇન્તિઝાર કરો, સો મેં ભી તુમ્હારે સાથ ઇન્તિઝાર કરતા હૂં. ﴾૩૧﴿ કયા ઉનકી અકલેં ઉનકો ઇસ તરહ કી બાતેં સિખલાતી હેં[૧] યા વો ખૂદ શરીર (બદમાશ) લોગ હેં. ﴾૩૨﴿ યા વો (યૂં) કેહતે હેં કેઃ ઇસ (નબી) ને વો (કુર્આન) ખૂદ સે ઘડ લિયા હે; બલ્કે વો લોગ (ઝિદ મેં) ઇમાન નહીં લા રહે હેં. ﴾૩૩﴿ સો અગર વો (અપને ઇસ દાવે મેં) સચ્ચે હોં તો ઇસ (કુર્આન) જૈસા કોઇ કલામ વો (ખૂદ બના કર) લે આવેં. ﴾૩૪﴿ કયા વો બગૈર કિસી (પૈદા કરનેવાલે) કે ખૂદબખૂદ પૈદા હો ગએ હેં યા વો ખૂદ (અપને) પૈદા કરનેવાલે હેં. ﴾૩૫﴿ કયા ઉન્હોંને આસમાનોં ઔર ઝમીન કો પૈદા કિયા હે; બલ્કે (અસલ બાત યે હે કે) વો યકીન નહીં કરતે. ﴾.૩૬﴿ કયા ઉન (લોગોં) કે પાસ તુમ્હારે રબ (કી નેઅમતોં ઔર રહમતોં) કે ખઝાને હેં યા વો દારોગે (દરબાન,રખવાલી કરનેવાલા, યાની તસર્રૂફ કરને કા ઇખ્તિયાર રખનેવાલે) બને હુવે હેં. ﴾૩૭﴿ કયા ઉન લોગોં કે પાસ કોઇ સીઢી હે જિસ પર (ચઢ કર આસમાન કી બાતેં) સુન લેતે હેં, (અગર ઐસા હે) તો ઉનમેં સે જો (આસમાન કી બાતેં) સુન કર આતા હે વો (ઉસ પર) ખુલી હુઇ દલીલ પેશ કર દે. ﴾૩૮﴿

---

[૧](દૂસરા તર્જુમા) કયા ઉનકો ઉનકી અકલેં ઐસી ચીઝ કરને કો કેહતી હેં.

اَمۡ لَهُ الۡبَنٰتُ وَلَكُمُ الۡبَنُوۡنَؕ‏ ﴿۳۹﴾ اَمۡ تَسۡـَٔلُهُمۡ اَجۡرًا فَهُمۡ مِّنۡ مَّغۡرَمٍ مُّثۡقَلُوۡنَؕ‏ ﴿۴۰﴾ اَمۡ عِنۡدَهُمُ الۡغَيۡبُ فَهُمۡ
يَكۡتُبُوۡنَؕ‏ ﴿۴۱﴾ اَمۡ يُرِيۡدُوۡنَ كَيۡدًا ؕ فَالَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا هُمُ الۡمَكِيۡدُوۡنَؕ‏ ﴿۴۲﴾ اَمۡ لَهُمۡ اِلٰـهٌ غَيۡرُ اللّٰهِ ؕ سُبۡحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا
يُشۡرِكُوۡنَ‏ ﴿۴۳﴾ وَاِنۡ يَّرَوۡا كِسۡفًا مِّنَ السَّمَآءِ سَاقِطًا يَّقُوۡلُوۡا سَحَابٌ مَّرۡكُوۡمٌ‏ ﴿۴۴﴾ فَذَرۡهُمۡ حَتّٰى يُلٰقُوۡا يَوۡمَهُمُ الَّذِىۡ
فِيۡهِ يُصۡعَقُوۡنَۙ‏ ﴿۴۵﴾ يَوۡمَ لَا يُغۡنِىۡ عَنۡهُمۡ كَيۡدُهُمۡ شَيۡـًٔـا وَّلَا هُمۡ يُنۡصَرُوۡنَؕ‏ ﴿۴۶﴾ وَاِنَّ لِلَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا عَذَابًا دُوۡنَ ذٰلِكَ
وَلٰـكِنَّ اَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ‏ ﴿۴۷﴾ وَاصۡبِرۡ لِحُكۡمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعۡيُنِنَا وَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ حِيۡنَ تَقُوۡمُۙ‏ ﴿۴۸﴾ وَمِنَ الَّيۡلِ
فَسَبِّحۡهُ وَاِدۡبَارَ النُّجُوۡمِ‏ ﴿۴۹﴾

કયા ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે હિસ્સે મેં બેટિયાં હેં ઔર તુમ્હારે હિસ્સે મેં બેટે હેં? ﴾૩૯﴿ (એ નબી!) કયા તુમ ઉનસે (તબ્લીગ પર) બદલા (દંડ, ટેક્ષ) માંગતે હો જિસકી વજા સે વો તાવાન કી બોજ મેં દબે જા રહે હોં? ﴾૪૦﴿ યા ઉનકે પાસ કોઇ ગૈબ કા ઇલ્મ હે જિસકો વો લિખ લેતે હોં? ﴾૪૧﴿ યા વો લોગ કોઇ મક્ર (યાની બુરાઇ કા દાવ) કરના ચાહતે હેં? તો (હકીકત મેં) જો લોગ કાફિર હેં વો ખૂદ હી બુરાઇ કે દાવ મેં પડેંગે[૧]. ﴾૪૨﴿ કયા ઉનકે લિયે અલ્લાહ તઆલા કે સિવા ઔર કોઇ ખુદા હે? તો અલ્લાહ તઆલા ઉન (મુશ્રિકોં) કે શિર્ક સે પાક હેં. ﴾૪૩﴿ ઔર અગર વો આસમાન સે કોઇ ટુકડા ગિરતે હુવે દેખ ભી લેં તો યહી કહેંગે કેઃ યે તો ગેહરા બાદલ હે[૨]. ﴾૪૪﴿ સો (એ નબી!) ઇનકો (ઉનકે હાલ પર) છોડ દો, યહાં તક કે વો અપને ઉસ દિન કો દેખ લેં જિસમેં ઉનકે હોશ ગુમ કર દિયે જાએંગે[૩]. ﴾૪૫﴿ જિસ દિન ઉનકી મક્કારી ઉનકો કુછ કામ નહીં આએગી ઔર (કહીં સે) ઉનકો મદદ ભી નહીં પહોંચેગી. ﴾૪૬﴿ ઔર ઝાલિમોં કો ઇસસે પેહલે ભી એક અઝાબ (દુનિયા મેં) હોનેવાલા હે; લેકિન ઇનમેં સે બહુત સારે લોગોં કો પતા નહીં હે. ﴾૪૭﴿ ઔર તુમ અપને રબ કે હુક્મ પર જમે રહો; કયૂંકે તુમ હમારી નિગરાની મેં હો[૪], ઔર જબ તુમ (આરામ યા મજલિસ સે) ઉઠતે હો ઉસ વક્ત અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરો. ﴾૪૮﴿ ઔર રાત કે કિસી હિસ્સે મેં ભી ઔર સિતારે ડૂબતે હેં ઉસ વક્ત ભી ઉસ (અપને રબ) કી તસ્બીહ કરો. ﴾૪૯﴿

[૧](દૂસરા તર્જુમા) યા વો કોઇ ચાલ ચલના ચાહતે હેં, સો જો લોગ કાફિર હેં વો ખૂદ હી બુરાઇ કી ચાલ મેં પડેંગે (યાની ફંસેંગે).[૨](દૂસરા તર્જુમા) યે તો તેહ બતેહ જમા હુવા બાદલ હે (યાની વો લોગ તાવીલ કે માહિર હેં.)[૩](દૂસરા તર્જુમા) ઉડા દિયે જાએંગે.[૪](દૂસરા તર્જુમા) આપ અપને રબ કે હુક્મ કે ઇન્તિઝાર મેં સબ્ર સે કામ લીજીયે કયૂંકે આપ હમારી હિફાઝત મેં હો.

સૂરએ નજ્મ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૬૨) આયતેં હેં. સૂરએ ઇખ્લાસ કે બાદ ઔર સૂરએ અબસ સે પેહલે (૨૩) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

કેહતે હેં કેઃ મેઅરાજ કે બાદ યે સૂરત નાઝિલ હુઇ, ઇસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં નજ્મ કી કસમ ખાઇ ગઇ હે. નજ્મ તારે કો કેહતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالنَّجۡمِ اِذَا ھَوٰیۙ ﴿۱﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُکُمۡ وَمَا غَوٰیۚ ﴿۲﴾ وَمَا یَنۡطِقُ عَنِ الۡھَوٰیؕ ﴿۳﴾ اِنۡ ھُوَ اِلَّا وَحۡیٌ یُّوۡحٰیۙ ﴿۴﴾ عَلَّمَہٗ
شَدِیۡدُ الۡقُوٰیۙ ﴿۵﴾ ذُوۡ مِرَّۃٍؕ فَاسۡتَوٰیۙ ﴿۶﴾ وَھُوَ بِالۡاُفُقِ الۡاَعۡلٰیؕ ﴿۷﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰیۙ ﴿۸﴾ فَکَانَ قَابَ قَوۡسَیۡنِ اَوۡ اَدۡنٰیۚ ﴿۹﴾
فَاَوۡحٰۤی اِلٰی عَبۡدِہٖ مَاۤ اَوۡحٰیؕ ﴿۱۰﴾ مَا کَذَبَ الۡفُؤَادُ مَا رَاٰی ﴿۱۱﴾ اَفَتُمٰرُوۡنَہٗ عَلٰی مَا یَرٰی ﴿۱۲﴾ وَلَقَدۡ رَاٰہُ نَزۡلَۃً اُخۡرٰیۙ ﴿۱۳﴾ عِنۡدَ
سِدۡرَۃِ الۡمُنۡتَہٰی ﴿۱۴﴾ عِنۡدَھَا جَنَّۃُ الۡمَاۡوٰیؕ ﴿۱۵﴾ اِذۡ یَغۡشَی السِّدۡرَۃَ مَا یَغۡشٰیۙ ﴿۱۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે સિતારે કી જબ વો ગિરે[૧]. ﴾૧﴿ (એ મક્કાવાલો!) તુમ્હારે સાથ રેહનેવાલે (યાની હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ન તો રાસ્તા ભૂલે ઔર ન તો ગલત રાસ્તે પર ચલે. ﴾૨﴿ ઔર ન વો અપને નફસ (આત્મા) કી ખ્વાહિશ (ચાહત) સે કુછ બોલતે. ﴾૩﴿ વો તો એક વહી હે જો (ઉનકી તરફ) ભેજી જાતી હે. ﴾૪﴿ એક મઝબૂત તાકતવાલા (ફરિશ્તા) ઉનકો સિખલાતા હે. ﴾૫﴿ જો ઝોરવાલા હે, ફિર વો સીધા ખડા હો ગયા[૨]. ﴾૬﴿ ઔર વો આસમાન કે ઉંચે કિનારે પર થા. ﴾૭﴿ ફિર વો (ફરિશ્તા) નઝદીક આયા ઔર જુક પડા[૩]. ﴾૮﴿ યહાં તક કે વો દો કમાનોં,(ધનૂષ્ય) કે ફાસ્લે કે બરાબર રેહ ગયા; બલ્કે ઇસસે ભી કમ. ﴾૯﴿ ફિર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને અપને બંદે પર જો વહી ભેજની થી ભેજી. ﴾૧૦﴿ જો કુછ ઉસ (રસૂલ) ને દેખા દિલ ને (ઉસકો સમજને મેં) ગલતી નહીં કી. ﴾૧૧﴿ કયા ફિર ભી તુમ ઉસ (રસૂલ) સે ઉસકી દેખી હુઇ ચીઝ કે બારે મેં ઝઘડા કરતેં હો? ﴾૧૨﴿ ઔર પક્કી બાત હે કે ઉસ (રસૂલ) ને ઉસ (ફરિશ્તે) કો (અસલી શકલ મેં) એક ઔર મરતબા ભી દેખા હે. ﴾૧૩﴿ સિદરતુલ મુનતહા કે પાસ[૪]. ﴾૧૪﴿ ઉસ (બેરી) કે પાસ આરામ સે રેહને કી જન્નત હે. ﴾૧૫﴿ ઉસ વક્ત ઉસ બેરી પર વો ચીઝેં છાઇ હુઇ થીં જો ભી (ઉસ પર) છાઇ હુઇ થીં[૫]. ﴾૧૬﴿

[૧] યાની ગુરૂબ હોને (ડુબને) લગે.
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર વો સામને આ ગયા.
[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઉતર આયા.
[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસ બેર(બોરડી) કે દરખ્ત કે પાસ જો આખરી હદ કે પાસ આયા હુવા હે.
[૫] (દૂસરા તર્જુમા) જિસ વક્ત ઉસ (બેરી) કો ઢાંક રખા થા જિસને ભી ઢાંક રખા થા.

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿۱۷﴾ لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيٰتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿۱۸﴾ اَفَرَءَيْتُمُ اللّٰتَ وَالْعُزّٰى ﴿۱۹﴾ وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ
الْاُخْرٰى ﴿۲۰﴾ اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿۲۱﴾ تِلْكَ اِذًا قِسْمَةٌ ضِيْزٰى ﴿۲۲﴾ اِنْ هِىَ اِلَّآ اَسْمَآءٌ سَمَّيْتُمُوْهَآ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّآ
اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْاَنْفُسُ ۚ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ مِّنْ رَّبِّهِمُ الْهُدٰى ﴿۲۳﴾ اَمْ
لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰى ﴿۲۴﴾ فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاُوْلٰى ﴿۲۵﴾ ع ۲۵ ۵
وَكَمْ مِّنْ مَّلَكٍ فِى السَّمٰوٰتِ لَا تُغْنِىْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ اَنْ يَّاْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَرْضٰى ﴿۲۶﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ لَيُسَمُّوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْاُنْثٰى ﴿۲۷﴾

(રસૂલ કી) આંખ ન હટી ઔર ન (મકસદ સે) આગે બઢી[૧]. ﴾૧૭﴿ પક્કી બાત યે કે ઉસ (રસૂલ) ને અપને રબ (કી કુદરત કે અજાઇબાત (અચંભે મેં ડાલને વાલી ચીઝેં) યા નિશાનિયોં કો યા ઉસ) કે બડે બડે નમૂને દેખે. ﴾૧૮﴿ કયા ભલા તુમને લાત ઔર ઉઝ્ઝા. ﴾૧૯﴿ ઔર ઉસ એક ઔર તીસરે મનાત (કે હાલ) પર ગૌર કિયા? ﴾૨૦﴿ કયા તુમ્હારે લિયે બેટે (તય કર કે રખે) હેં ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે બેટિયાં હેં? ﴾૨૧﴿ યે તો બહોત ભૂંડી (યાની ઇન્સાફ સે દૂર) તકસીમ હુઇ. ﴾૨૨﴿ યે સબ તો બસ નામ હી હેં જો તુમને ઔર તુમ્હારે બાપ દાદોં ને રખ લિયે હેં, અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકે બારે મેં કોઇ સબૂત નહીં ઉતારા, યે (કાફિર) લોગ ફકત ગુમાન (યાની બેબુનિયાદ ખ્યાલાત) ઔર નફસાની ખ્વાહિશાત કે પીછે ચલતે હેં ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઉનકે પાસ ઉનકે રબ કી તરફ સે (સહીહ) હિદાયત આ ચુકી હે. ﴾૨૩﴿ કયા ઇન્સાન કી હર તમન્ના (યાની ચાહી હુઇ બાત) પૂરી હુવા કરતી હે? ﴾૨૪﴿ (ઐસા નહીં હે) કયૂંકે આખિરત ઔર દુનિયા અલ્લાહ તઆલા કે ઇખ્તિયાર (કાબુ) મેં હેં. ﴾૨૫﴿

ઔર આસમાનોં મેં કિતને ફરિશ્તે હેં જિનકી સિફારિશ (ભલામણ) જરા ભી કામ નહીં આ સકતી; મગર ઉસકે બાદ કે અલ્લાહ તઆલા જિસકે હક મેં (સિફારિશ કો) ચાહેં ઔર પસંદ કરેં (સિફારિશ કરને કી) ઇજાઝત (પરવાનગી) દેવે. ﴾૨૬﴿ યકીની બાત યે હે કે જો લોગ આખિરત પર ઇમાન નહીં રખતે વો ફરિશ્તોં કે ઔરતોંવાલે નામ રખતે હેં. ﴾૨૭﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ન ચકરાઇ ન આગે બઢી.

وَمَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ ۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔا ﴿۲۸﴾ فَاَعْرِضْ عَنْ مَّنْ تَوَلّٰى ۙ عَنْ
ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ اِلَّا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ﴿۲۹﴾ ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۙ
وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدٰى ﴿۳۰﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۙ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسَآءُوْا بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ
اَحْسَنُوْا بِالْحُسْنٰى ﴿۳۱﴾ اَلَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ؕ هُوَ اَعْلَمُ
بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ فَلَا تُزَكُّوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى ﴿۳۲﴾

હાલાંકે ઉનકો ઇસ (બાત) કા જરા ભી ઇલ્મ (યાની ખબર) નહીં હે, વો લોગ સિર્ફ (બેબુનિયાદ) ખ્યાલાત (યાની વહમો ગુમાન) પર ચલતે હેં ઔર હક કે મુકાબ્લે મેં બેબુનિયાદ ખ્યાલાત જરા ભી કામ નહીં આ સકતે. ﴾૨૮﴿ સો તુમ ઐસે શખ્સ પર ધ્યાન મત દો જિસને હમારી નસીહત સે મુંહ ફિરા લિયા ઔર વો દુનિયાવી ઝિંદગી કે સિવા કુછ નહીં ચાહતા[૧]. ﴾૨૯﴿બસ ઉન (લોગોં) કે ઇલ્મ (યાની સમજ) કી યહીં તક પહોંચ હે, યકીનન તુમ્હારે રબ ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં ઉસકો જો ઉસકે રાસ્તે સે ભટક ચુકા હે ઔર વહી ખૂબ જાનતે હેં કે કિસને (સહીહ) રાસ્તા પાયા. ﴾૩૦﴿ ઔર આસમાનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે વો અલ્લાહ તઆલા હી કા હે, નતીજા યે હે કે જિન લોગોં ને બુરે કામ કિયે ઉનકો ઉનકે કિયે કી સઝા દેવે ઔર જિન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકો બેહતરીન બદલા દેવે. ﴾૩૧﴿ જો લોગ બડે ગુનાહોં સે ઔર બેહયાઇ કે કામોં સે બચતે હેં; મગર યે કે કોઇ મા’મૂલી ગુનાહ (કભી હો જાવે) યકીન રખો! તુમ્હારે રબ કી મગફિરત બહોત વસીઅ્ (વિશાળ) હે, વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો ઉસ વક્ત સે અચ્છી તરહ સે જાનતે હેં જબ ઉસને તુમકો ઝમીન સે પૈદા કિયા થા ઔર જબ તુમ અપની માઓં કે પેટ મેં બચ્ચે (કી શકલ મેં) થે; લિહાઝા તુમ અપની ખૂબિયાં બયાન મત કરો[૨], વો (અલ્લાહ તઆલા) ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં કોન મુત્તકી હે. ﴾૩૨﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર દુનિયાવી ઝિંદગી કે સિવા (ઉસકા) કોઇ મકસદ હી નહીં હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) લિહાઝા અપને આપકો પાકીઝા મત બતાઓ. (તીસરા તર્જુમા) તુમ અપને આપકો મુકદ્દસ મત બતાઓ.

أَفَرَءَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ ﴿٣٤﴾ أَعِندَهُۥ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي
صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَٰهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَن لَّيْسَ لِلْإِنسَٰنِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ
سَعْيَهُۥ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَىٰهُ الْجَزَآءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ ﴿٤٢﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ أَمَاتَ
وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾ وَأَنَّهُۥ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿٤٦﴾ وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُۥ
هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَىٰ ﴿٤٩﴾

(એ નબી!) કયા ભલા તુમને ઉસ શખ્સ કો ભી દેખા જિસને (દીને હક સે)
મુંહ ફિરા લિયા? «૩૩» ઔર થોડા સા (માલ) દિયા, ફિર (દેના) બંદ કર દિયા. «૩૪»
કયા ઉસકે પાસ ગૈબ કા ઇલ્મ (કિસી સહીહ) ઝરિયે સે આયા હે કે વો ઉસકો દેખ રહા
હો? «૩૫» કયા ઉસકો ઉન (મઝામીન, બાતોં) કી ખબર નહીં પહોંચી જો મૂસા (અલ.) કે
સહીફોં મેં મજકૂર હેં. «૩૬» ઔર ઇબ્રાહીમ (અલ.) કે (સહીફોં મેં ભી હેં) જો મુકમ્મલ
વફાદાર થે[૧]. «૩૭» (વો) યે કે કોઇ બોજ ઉઠાનેવાલા કિસી દૂસરે કે ગુનાહ કા બોજ નહીં
ઉઠાએગા. «૩૮» ઔર યે કે ઇન્સાન કો સિર્ફ અપની કોશિશ કા બદલા હી મિલતા હે[૨].
«૩૯» ઔર યે કે ઉસ (ઇન્સાન) કી કોશિશ અનકરીબ ઝરૂર દેખી જાએગી[૩]. «૪૦» ફિર
ઉસકો પૂરે પૂરા બદલા દિયા જાએગા. «૪૧» ઔર યે કે આખિર (સબકો) તુમ્હારે રબ હી
કે પાસ પહોંચના હે. «૪૨» ઔર યે કે વહી (અલ્લાહ તઆલા) હંસાતે ઔર રૂલાતે હેં.
«૪૩» ઔર યે કે વહી (અલ્લાહ તઆલા) મૌત દેતે હેં ઔર ઝિંદગી બખ્શતે હેં. «૪૪»
ઔર યે કે વહી (અલ્લાહ તઆલા) જોડા યાની નર ઔર માદા પૈદા કરતે હેં. «૪૫» એક
નુત્ફે સે (પૈદા કરતે હેં) જબ વો રહમ મેં ડાલા જાતા હે. «૪૬» ઔર યે કે દૂસરી મરતબા
પૈદા કરના ભી ઉન્હોંને અપને ઝિમ્મે મેં લે લિયા હે. «૪૭» ઔર યે કે વહી (અલ્લાહ
તઆલા) માલદાર બનાતે હેં ઔર (દૌલત દે કર ઉસકો) હિફાઝત મેં રખવાતે હેં. «૪૮»
ઔર યે કે વહી (અલ્લાહ તઆલા) શિઅ્રા સિતારે કે રબ હેં. «૪૯»

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) જિસને હર હુકમ કો પૂરા કિયા.

[૨] ઇબ્ને અબ્બાસ રદિ. ફરમાતે હેં કે: યે આયત
'وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ' સે મન્સૂખ (રદકી હુઇ) હે, ઔર કુછ લોગોં ને
કુર્આન મેં આયે હુવે લફ્ઝ **સઇ** સે સઇએ ઇમાની (ઇમાની કોશીશ) મુરાદ લી હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) દિખાઇ જાએગી.

وَاَنَّهٗۤ اَهۡلَكَ عَادَا الۡاُوۡلٰى ۙ﴿۵۰﴾ وَثَمُوۡدَا۠ فَمَاۤ اَبۡقٰى ﴿۵۱﴾ وَقَوۡمَ نُوۡحٍ مِّنۡ قَبۡلُ ؕ اِنَّهُمۡ كَانُوۡا هُمۡ اَظۡلَمَ وَاَطۡغٰى ﴿۵۲﴾ وَالۡمُؤۡتَفِكَةَ
اَهۡوٰى ﴿۵۳﴾ فَغَشّٰٮهَا مَا غَشّٰى ﴿۵۴﴾ فَبِاَىِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكَ تَتَمَارٰى ﴿۵۵﴾ هٰذَا نَذِيۡرٌ مِّنَ النُّذُرِ الۡاُوۡلٰى ﴿۵۶﴾ اَزِفَتِ الۡاٰزِفَةُ ﴿۵۷﴾ لَيۡسَ
لَهَا مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ كَاشِفَةٌ ﴿۵۸﴾ اَفَمِنۡ هٰذَا الۡحَدِيۡثِ تَعۡجَبُوۡنَ ﴿۵۹﴾ وَتَضۡحَكُوۡنَ وَلَا تَبۡكُوۡنَ ﴿۶۰﴾ وَاَنۡتُمۡ سٰمِدُوۡنَ ﴿۶۱﴾
فَاسۡجُدُوۡا لِلّٰهِ وَاعۡبُدُوۡا ۩ ﴿۶۲﴾

ઔર યે કે ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને પેહલે ઝમાને કી કૌમે આદ કો હલાક કિયા. ﴾૫૦﴿ ઔર સમૂદ કો ભી (ઉસી અલ્લાહ તઆલા ને હલાક કિયા) ફિર (ઉન કૌમોં મેં સે) કિસી કો બાકી નહીં છોડા. ﴾૫૧﴿ ઔર (આદ ઔર સમૂદ સે) પેહલે નૂહ (અલ.) કી કૌમ કો ભી (હલાક કિયા) યકીનન વો સબ કે સબ બડે ઝાલિમ ઔર બહોત ઝિયાદહ શરીર થે. ﴾૫૨﴿ ઔર (અલ્લાહ તઆલા ને) ઉલટી હુઇ બસ્તીયોં કો ભી ફેંક મારા[૧]. ﴾૫૩﴿ ફિર ઉન (બસ્તી) કો જિસ (ખૌફનાક) ચીઝ ને ઢાંપા વો ઉનકો ઢાંપ કર હી રહી[૨]. ﴾૫૪﴿ લિહાઝા (એ ઇન્સાન!) તૂ અપને રબ કી કોન કોનસી નેઅમતોં મેં શક (વ ઇન્કાર) કરતા રહેગા? ﴾૫૫﴿ યે (નબી ભી) પેહલે ડરાનેવાલે (નબિયોં) કી તરહ એક ડરાનેવાલે હેં. ﴾૫૬﴿ જો (કયામત) જલ્દી આનેવાલી હે વો કરીબ આ પહોંચી હે. ﴾૫૭﴿ અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ ઉસકો હટાનેવાલા નહીં[૩]. ﴾૫૮﴿ કયા ભલા તુમ ઇસ બાત (યાની કુર્આન) સે તઅજ્જુબ કરતે હો? ﴾૫૯﴿ ઔર (મઝાક કરતે હુવે) તુમ હંસતે હો ઔર તુમ લોગ રોતે નહીં હો. ﴾૬૦﴿ ઔર તુમ લોગ (તકબ્બુર કે સાથ) ગફલત (યાની બેફિક્રી, બેધ્યાની) કા બરતાવ કરતે હો[૪]. ﴾૬૧﴿ બસ અબ અલ્લાહ તઆલા કે સામને સજદહ કરો ઔર તુમ (ઉસકી) ઇબાદત કરો. ﴾૬૨﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર ઉલટી હુઇ બસ્તીયોં કો પટક દિયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) (બસ્તી) પર (ખૌફનાક ચીઝ) આ પડી વો આ કર હી રહી.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ ઉસકો ખોલનેવાલા નહીં. (યાની વક્તે મુકર્રરહ પર કયામત કો અલ્લાહ તઆલા હી ઝાહિર ફરમાએંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઇ ઉસકો ટાલ નહીં સકતા.)

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર તુમ (ઇતાઅત કે બજાએ) ગાને બજાને (યા ખેલ તમાશે) મેં પડે રેહતે હો.

સૂરએ કમર

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૫૫) આયતેં હેં. સૂરએ તારિક કે બાદ ઔર સૂરએ સાદ સે પેહલે (૩૭) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ચાંદ કે દો ટુકડે હોને કા વાકિઅહ ઇસ સૂરત મેં બયાન કિયા ગયા હે.

હર મહીને કી તીસરી તારીખ સે યા તીસરી તારીખ કે બાદ સે મહીને કી આખરી તારીખ તક કે ચાંદ કો 'કમર' કેહતે હેં. હાં! ચૌદહવીં તારીખ કે ચાંદ કો 'બદર' ઔર શુરૂ કી તારીખ કે ચાંદ કો 'હિલાલ' (ગુરરહ) કહા જાતા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
اِقۡتَرَبَتِ السَّاعَۃُ وَانۡشَقَّ الۡقَمَرُ ① وَاِنۡ یَّرَوۡا اٰیَۃً یُّعۡرِضُوۡا وَیَقُوۡلُوۡا سِحۡرٌ مُّسۡتَمِرٌّ ② وَ کَذَّبُوۡا وَاتَّبَعُوۡۤا اَھۡوَآءَھُمۡ
وَکُلُّ اَمۡرٍ مُّسۡتَقِرٌّ ③ وَلَقَدۡ جَآءَھُمۡ مِّنَ الۡاَنۡۢبَآءِ مَا فِیۡہِ مُزۡدَجَرٌ ④ حِکۡمَۃٌۢ بَالِغَۃٌ فَمَا تُغۡنِ النُّذُرُ ⑤ فَتَوَلَّ عَنۡھُمۡ ۘ
یَوۡمَ یَدۡعُ الدَّاعِ اِلٰی شَیۡءٍ نُّکُرٍ ⑥ خُشَّعًا اَبۡصَارُھُمۡ یَخۡرُجُوۡنَ مِنَ الۡاَجۡدَاثِ کَاَنَّھُمۡ جَرَادٌ مُّنۡتَشِرٌ ⑦ مُّھۡطِعِیۡنَ
اِلَی الدَّاعِ ؕ یَقُوۡلُ الۡکٰفِرُوۡنَ ھٰذَا یَوۡمٌ عَسِرٌ ⑧

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કયામત કરીબ આ ચુકી હે ઔર ચાંદ ફટ ગયા. ﴾૧﴿ ઔર (ઇન કાફિર લોગોં કા હાલ યે હે કે) અગર કોઇ મોઅજિઝહ વો દેખતે ભી હેં તો મુંહ ફિરા લેતે હેં ઔર કેહતે હેં કેઃ યે તો પેહલે સે ચલા આતા હુવા જાદૂ હે. ﴾૨﴿ ઔર ઉન્હોંને (હક કો) જુઠલાયા ઔર અપને નફસ કી ખ્વાહિશાત પર ચલે ઔર હર કામ કી એક હદ હે જહાં વો ઠહેરનેવાલા હે[૧]. ﴾૩﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઇન (કાફિર લોગોં) કે પાસ (પિછલી કોમોં કે) ઇતને વાકિઆત પહોંચ ચુકે હેં કે ઉનમેં તમ્બીહ (ટકોર, ઠપકે) કી બડી બાતેં હેં. ﴾૪﴿ (યાની દિલ મેં) ઉતર જાનેવાલી હિકમત કી બાતેં મૌજૂદ થી[૨], ફિર ભી ડરાનેવાલી બાતોં ને (ઉનકો) કોઇ નફા નહીં દિયા[૩]. ﴾૫﴿ લિહાઝા (એ નબી!) તુમ ઉનકી પરવાહ મત કરો, જિસ દિન એક પુકારનેવાલા (ફરિશ્તા) એક સખ્ત નાગવાર (નાપસંદ) ચીઝ કી તરફ બુલાએગા. ﴾૬﴿ યે અપની આંખેં જુકાએ હુવે કબ્રોં સે ઇસ તરહ નિકલ પડેંગે જૈસે ટિડ્ડી (એક તરહ કા પક્ષી) હર તરફ ફેલ જાતી હે. ﴾૭﴿ (કયામત કો ન માનનેવાલે ઉસ) પુકારનેવાલે કી તરફ દોડ રહે હોંગે, કાફિર લોગ કેહતે જાએંગેઃ યે બડા સખ્ત દિન આ ગયા. ﴾૮﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હર કામ કો એક વક્ત પર ઠેહરા રખા હે. (યાની ઉન પર અઝાબ એક વક્ત પર આએગા, અલ્લાહ તઆલા કે ઇલ્મ મેં ઉનકી ગુમરાહી ઔર હલાકત જો તય શુદહ (નકકી) હે વો કિસી તરહ ટલનેવાલી નહીં, હર કામ કા એક અંજામ હોતા હે; લિહાઝા હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જો ફરમા રહે હેં ઔર કાફિર જો કર રહે હેં ઉસકા અંજામ અનકરીબ મા'લૂમ હો જાએગા, હર કામ અપની ઇન્તિહા (આખરી જગા) પર પહોંચ કર સાફ હો જાતા હે, ઔર બનાવટ કા પર્દા દૂર હો જાતા હે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) આ'લા દરજે કી હિકમત કી બાતેં મૌજૂદ હેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર ડરાનેવાલોં ને ઉનકો કોઇ નફા નહીં પહોંચાયા.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ فَكَذَّبُوْا عَبْدَنَا وَقَالُوْا مَجْنُوْنٌ وَّازْدُجِرَ ٩ فَدَعَا رَبَّهٗٓ اَنِّيْ مَغْلُوْبٌ فَانْتَصِرْ ١٠ فَفَتَحْنَآ
اَبْوَابَ السَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ ١١ وَّفَجَّرْنَا الْاَرْضَ عُيُوْنًا فَالْتَقَى الْمَآءُ عَلٰٓى اَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ١٢ وَحَمَلْنٰهُ عَلٰى ذَاتِ اَلْوَاحٍ
وَّدُسُرٍ ١٣ تَجْرِيْ بِاَعْيُنِنَا ۚ جَزَآءً لِّمَنْ كَانَ كُفِرَ ١٤ وَلَقَدْ تَّرَكْنٰهَآ اٰيَةً فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ١٥ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِيْ
وَنُذُرِ ١٦ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ١٧ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِيْ وَنُذُرِ ١٨ اِنَّآ اَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِيْحًا صَرْصَرًا فِيْ يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ١٩

ઇન (મૌજૂદહ કાફિરોં)સે પેહલે નૂહ(અલ.)કી કૌમ જુઠલાને કા કામ કર ચુકી હે, સો ઉન્હોંને હમારે બંદે (નૂહ અલ.) કો જુઠલાયા ઔર કેહને લગે કેઃ યે તો દીવાના હે ઔર ઉનકો ધમકિયાં દી ગઇ[૧]. ﴾૯﴿ પસ ઇસ (નૂહ અલ.) ને અપને રબ સે દુઆ કી કેઃ મેં આજિઝ (યાની બેબસ) હો ગયા હૂં[૨] અબ આપ હી ઉનસે બદલા લે લીજીયે. ﴾૧૦﴿ સો હમને બહોત ઝિયાદહ બરસનેવાલે પાની સે આસમાન કે દરવાઝે ખોલ ડાલે. ﴾૧૧﴿ ઔર હમને ઝમીન કો ફાડ કર ચશ્મે બહા દિયે[૩], ફિર (બારિશ ઔર ઝમીન કા) પાની (મિલ કર) ઉસ (અઝાબ કે) કામ કે લિયે જમા હો ગયા જો મુકદ્દર હો ચુકા થા. ﴾૧૨﴿ ઔર હમને ઉસ (નૂહ અલ.) કો એક તખ્તોં ઔર કીલોંવાલી કશ્તી (હોડી) પર સવાર કર દિયા. ﴾૧૩﴿ જો કશ્તી હમારી હિફાઝત (યાની નિગરાની) મેં ચલતી થી, ઉસ (નબી) કી તરફ સે બદલા લેને કે લિયે જિનકે સાથ કુફ્ર (યાની ઇન્કાર) કિયા ગયા[૪]. ﴾૧૪﴿ ઔર હકીકત યે હે કે હમને ઉસ (કશ્તી ઔર તૂફાન કે વાકિઅહ, કિસ્સા) કો (ઇબ્રત હાસિલ હો સકે ઐસી) નિશાની કે તૌર પર છોડ દિયા તો કયા કોઇ હે નસીહત હાસિલ કરનેવાલા. ﴾૧૫﴿ સો મેરા અઝાબ ઔર મેરા ડરાના કૈસા હુવા? ﴾૧૬﴿ ઔર હકીકત યે હે કે હમને કુર્આન કો નસીહત હાસિલ કરને કે લિયે આસાન બના દિયા હે, અબ કયા કોઇ હે નસીહત હાસિલ કરનેવાલા? ﴾૧૭﴿ આદ (કી કૌમ) ને ભી (નબી કો) જુઠલાને કા કામ કિયા, સો (દેખો!) મેરા અઝાબ ઔર મેરા ડરાના કૈસા રહા? ﴾૧૮﴿ યકીનન હમને એક મુસલસલ(લગાતાર) નહૂસત કે દિન મેં ઉન પર તેઝ આંધીવાલી હવા ભેજી. ﴾૧૯﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉનકો ડાંટ દીયા.

[૨] યાની મેં મુકાબ્લા નહીં કર સકતા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમને ઝમીન કે ચશ્મોં કો જારી કર દિયા.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) જિનકી કદર ન કી ગઇ (યાની નાશુક્રી કી ગઇ.)

تَنْزِعُ النَّاسَ ۙ كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ مُّنْقَعِرٍ ۝٢٠ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِيْ وَنُذُرِ ۝٢١ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ۝٢٢

كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ بِالنُّذُرِ ۝٢٣ فَقَالُوْٓا اَبَشَرًا مِّنَّا وَاحِدًا نَّتَّبِعُهٗٓ ۙ اِنَّآ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ۝٢٤ ءَاُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْۢ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ اَشِرٌ ۝٢٥ سَيَعْلَمُوْنَ غَدًا مَّنِ الْكَذَّابُ الْاَشِرُ ۝٢٦ اِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ۝٢٧ وَنَبِّئْهُمْ اَنَّ الْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ۚ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ۝٢٨ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطٰى فَعَقَرَ ۝٢٩

જો (હવા) લોગોં કો (ઇસ તરહ) ઉખાડ ફેંક દેતી થી જૈસે કે વો ખજૂર કે ઉખડે હુવે તને હોં. ﴿૨૦﴾ સો મેરા અઝાબ ઔર મેરા ડરાના કૈસા રહા? ﴿૨૧﴾ પક્કી બાત યે હે કે હમને કુર્આન કો નસીહત હાસિલ કરને કે લિયે આસાન બના દિયા, અબ કયા કોઇ હે નસીહત હાસિલ કરનેવાલા? ﴿૨૨﴾

કૌમે સમૂદ ને ભી ડરાનેવાલોં કો જુઠલાને કા કામ કિયા. ﴿૨૩﴾ ચુનાંચે વો કેહને લગે કેઃ કયા હમ અપને હી મેં સે એક ઐસે આદમી કી બાત માનને લગેં? જો તનેતન્હા (અકેલા) હે, (ઐસા કરેંગે તો) ઉસ વક્ત હમ બડી ગલતી (યાની ગુમરાહી) ઔર દીવાનગી મેં પડ જાએંગે[૧]. ﴿૨૪﴾ કયા હમ સબ મેં સે ઉસી (એક આદમી) પર નસીહત (યાની વહી) ઉતાર દી ગઇ (યે બાત નહીં) બલ્કે વો શખ્સ બડા જૂઠા, બડાઇ મારનેવાલા હે[૨]. ﴿૨૫﴾ (હમને નબી સાલેહ અલ. સે કહા) અનકરીબ કલ હી ઉનકો પતા ચલ જાએગા કે કોન બડા જૂઠા ઔર બડાઇ મારનેવાલા હે? ﴿૨૬﴾ હમ ઉનકી આઝમાઇશ કે તૌર પર (ઉનકે પાસ ઉનકે માંગને કે મુતાબિક) ઉંટની ભેજ રહે હેં; ઇસ લિયે તુમ (હોશિયારી સે) ઉનકો દેખતે રહો ઔર તુમ સબ્ર સે કામ લો. ﴿૨૭﴾ ઔર ઉન લોગોં કો બતલા દો કે પાની ઉનકે દરમિયાન તકસીમ કર દિયા ગયા હે, હર (પાની કે) બારીવાલે કો (અપની બારી પર) હાઝિર હોના હે. ﴿૨૮﴾ ફિર ઉન્હોંને અપને સાથી (યાની કુદાર) કો પુકારા, ફિર ઉસને (ઉંટની પર) હાથ ચલાયા[૩] ઔર (ઉંટની કો) કાટ ડાલા. ﴿૨૯﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર (હમ) આગ મેં પડ જાએંગે (અલ્લાહ તઆલા કે નબી ઉનકો ફરમાતે કેઃ મેરી બાત માન લો; વરના આગ મેં ડાલે જાઓગે તો વો જવાબ મેં કેહને લગેઃ અગર હમને તુમ્હારી બાત માની તો હમ આગ મેં ડાલે જાએંગે, ઐસી ઉલટી બાત કહી).

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ખૂદ પસંદ, શૈખી (બડાઇ)મારનેવાલા.

[૩] યાની તલવાર સે વાર કિયા.

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِىْ وَنُذُرِ ۝٣٠ اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَكَانُوْا كَهَشِيْمِ الْمُحْتَظِرِ ۝٣١ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ۝٣٢ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوْطٍۭ بِالنُّذُرِ ۝٣٣ اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّآ اٰلَ لُوْطٍ ؕ نَجَّيْنٰهُمْ
بِسَحَرٍ ۝٣٤ نِّعْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا ؕ كَذٰلِكَ نَجْزِىْ مَنْ شَكَرَ ۝٣٥ وَلَقَدْ اَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ۝٣٦ وَلَقَدْ رَاوَدُوْهُ
عَنْ ضَيْفِهٖ فَطَمَسْنَآ اَعْيُنَهُمْ فَذُوْقُوْا عَذَابِىْ وَنُذُرِ ۝٣٧ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ۝٣٨ فَذُوْقُوْا عَذَابِىْ
وَنُذُرِ ۝٣٩ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ۝٤٠

સો (તુમ દેખો!) મેરા અઝાબ ઔર મેરા ડરાના કૈસા રહા? ﴾૩૦﴿ યકીની બાત હે કે હમને ઉન પર એક હોલનાક આવાઝ (યાની ફરિશ્તે કી ચિંઘાડ, ઝોર કી આવાઝ) કો મુસલ્લત કિયા જિસસે વો ઐસે હો ગએ જૈસે (કિસી બાડ લગાનેવાલે કી) બાડ કા ચૂરા હો જાતા હે. ﴾૩૧﴿ ઔર હકીકત યે હે કે હમને કુર્આન કો નસીહત હાસિલ કરને કે લિયે આસાન બના દિયા, અબ કયા કોઇ હે નસીહત હાસિલ કરનેવાલા? ﴾૩૨﴿ લૂત (અલ.) કી કૌમ ને ભી ડરાનેવાલોં કો જુઠલાયા. ﴾૩૩﴿ યકીનન હમને ઉન પર પથ્થર બરસાનેવાલી આંધી ભેજી સિવાયે લૂત (અલ.)કે ઘરવાલોં કે, ઉનકો હમને રાત કે આખરી વક્ત મેં બચા લિયા[૧]. ﴾૩૪﴿ યે હમારી તરફ સે એક નેઅમત થી[૨] જો લોગ શુક્ર કરતે હેં હમ ઉનકો ઐસા હી બદલા દેતે હેં. ﴾૩૫﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઉસ (લૂત અલ.) ને ઉનકો હમારી પકડ સે ડરાયા થા; મગર ઉન્હોંને ડરાને મેં ઝઘડે ખડે કિયે[૩]. ﴾૩૬﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે વો બુરી નિય્યત સે લૂત (અલ.) કે મેહમાનોં કો લૂત (અલ.) સે માંગને લગે, જિસ પર હમને ઉનકી આંખેં મિટા દી[૪], સો તુમ મેરે અઝાબ ઔર મેરે ડરાને કા મઝા ચખો. ﴾૩૭﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે સુબ્હ સવેરે હી ઉન પર ઐસા અઝાબ આ પડા જો જમ કર (યાની ઠહેર કર) રેહ ગયા[૫]. ﴾૩૮﴿ સો તુમ મેરે અઝાબ ઔર મેરે ડરાને કા મઝા ચખો. ﴾૩૯﴿ ઔર હકીકત યે હે કે હમને કુર્આન કો નસીહત હાસિલ કરને કે લિયે આસાન બના દિયા, અબ કયા કોઇ હે નસીહત હાસિલ કરનેવાલા? ﴾૪૦﴿

[૧] મુરાદ મોમિનીન જો આપકી નબુવ્વત કો માનનેવાલે થે.
[૨] યાની અલ્લાહ તઆલા ને અપને ફઝ્લ સે બચા લિયા.
[૩] યાની બેકાર શક ઔર ઝગડે કર કે ઇન્કાર કરને લગે.
[૪] (દૂસરા તર્જુમા) અંધી કર દી. (તીસરા તર્જુમા) ચોપટ કર દી.
[૫] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર સુબ્હ સવેરે હી ઉન પર હમેશા રેહનેવાલા અઝાબ આ પડા.

وَلَقَدْ جَآءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا كُلِّهَا فَاَخَذْنٰهُمْ اَخْذَ عَزِيْزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ
اُولٰٓئِكُمْ اَمْ لَكُمْ بَرَآءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ نَحْنُ جَمِيْعٌ مُّنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾ سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّوْنَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ
مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ اَدْهٰى وَاَمَرُّ ﴿٤٦﴾ اِنَّ الْمُجْرِمِيْنَ فِيْ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُوْنَ فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ ط
ذُوْقُوْا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنٰهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ وَمَآ اَمْرُنَآ اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

ઔર પક્કી બાત યે હે કે ફિરઔનિયોં કે પાસ ભી ડરાનેવાલે (યાની રસૂલ) પહોંચે[૧]. ﴾૪૧﴿ (મગર) ઉન્હોંને હમારી સબ નિશાનિયોં કો જુઠલાયા, ફિર હમને ઉનકો ઐસી પકડ મેં લે લિયા જો એક ઝબરદસ્ત ઇકતિદારવાલે (હુકુમત કરને વાલો) કી પકડ હોતી હે[૨]. ﴾૪૨﴿ કયા તુમ્હારે કાફિર ઉન (ગુઝરે હુવે કાફિરોં) સે અચ્છે હેં?[3] કયા તુમ્હારે લિયે (આસમાની) કિતાબોં મેં કોઇ માફી કા પરવાના (લિખ દિયા ગયા) હે? ﴾૪૩﴿ યા ઇનકા (યે) કેહના હે કે હમ બદલા લેનેવાલી જમાઅત હેં[૪]. ﴾૪૪﴿ સો અનકરીબ ઉસ મજમે (યાની જમાઅત) કો શિકસ્ત દી જાએગી ઔર વો સબ પીઠ ફિરા કર ભાગેંગે[૫]. ﴾૪૫﴿ (યહી નહીં); બલ્કે ઉનકે (અસલી) વાદે કા વક્ત તો કયામત હે ઔર કયામત બડી હી સખ્ત, બહોત કડવી (યાની નાગવાર) હે. ﴾૪૬﴿ હકીકત મેં ગુનેહગાર લોગ (બડી) ગુમરાહી ઔર જહાલત મેં પડે હુવે હેં[૬] ઔર હકીકત મેં ગુનેહગાર લોગ (દુનિયા મેં) બડી ગલતી મેં હેં. ﴾૪૭﴿ જિસ દિન વો આગ મેં ઉંધે મુંહ ઘસીટે જાએંગે (ઔર ઉનકો કહા જાએગા કે) આગ કે લિપટને કા મઝા ચખો. ﴾૪૮﴿ યકીનન હમને હર ચીઝ કો એક (ખાસ) અંદાઝે કે સાથ પૈદા કિયા હે. ﴾૪૯﴿ ઔર હમારા હુક્મ તો બસ એક હી મરતબા આંખ જપકને કી તરહ હો જાતા હે. ﴾૫૦﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર પક્કી બાત યે હે કે ફિરઔનિયોં કે પાસ ભી ડરાનેવાલી (ચીઝેં) પહોંચી.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર હમને ઉનકો ઝબરદસ્ત કાબૂ મેં કર કે પકડ લિયા.

[3] (દૂસરા તર્જુમા) કે યે મૌજૂદહ કાફિર કુફ્ર ઔર નાફરમાની કરે ફિર ભી ઉનકો સઝા ન હો?

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) યા ઉનકા યે કેહના હે કે હમ ઐસી જમાઅત હેં જો અપના બચાવ ખૂદ કર લેંગે. (તીસરા તર્જુમા) યા ઉનકા યે કેહના હે કે હમ ઐસી જમાઅત હેં જો ગાલિબ હી રહેંગે.

[૫] જૈસે ગઝવએ અહઝાબ મેં હુવા.

[૬] (દૂસરા તર્જુમા) (આખિરત મેં) ભડકતી હુઇ આગ મેં હેં.

وَلَقَدْ اَهْلَكْنَاۤ اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿٥١﴾ وَكُلُّ شَیْءٍ فَعَلُوْهُ فِی الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيْرٍ وَّكَبِيْرٍ مُّسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾ اِنَّ
الْمُتَّقِيْنَ فِیْ جَنّٰتٍ وَّنَهَرٍ ﴿٥٤﴾ فِیْ مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيْكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾ ع ١٥ ٣

ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમ તુમ્હારી જમાઅત કે લોગોં કો પેહલે હી (અપને અઝાબ સે) હલાક કર ચુકે હેં[૧] તો (બતાઓ) કયા કોઇ નસીહત હાસિલ કરનેવાલા હે? ﴾૫૧﴿ ઔર જો ચીઝ ઉન્હોંને કી વો આ'માલનામોં મેં (લિખી ગઇ) હે. ﴾૫૨﴿ ઔર હર છોટી ઔર બડી બાત લિખી હુઇ હે. ﴾૫૩﴿ યકીનન તક્વાવાલે લોગ બાગોં ઔર નેહરોં મેં હોંગે. ﴾૫૪﴿ સચ્ચી ઇઝ્ઝતવાલી બેઠક મેં[૨] ઐસે બાદશાહ કે નઝદીક જિનકા સબ પર કબ્ઝા હે[૩]. ﴾૫૫﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) પક્કી બાત યે હે કે હમ તુમ્હારે જૈસે કાફિર લોગોં કો (પેહલે હી અઝાબ મેં) હલાક કર ચુકે હેં.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઉમ્દહ મકામ મેં.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જિનકે કબ્ઝે મેં સારા ઇકતિદાર હે. (તીસરા તર્જુમા) જો બડે કુદરતવાલે હેં.

સૂરએ રહમાન

યે સૂરત મક્કી હે, લેકિન બહુત સારે હઝરાત કી રાય યે હે કે યે મદની હે, ઇસમેં (૭૮) યા (૭૯) આયતેં હેં. સૂરએ ફુરકાન યા સૂરએ રઅદ કે બાદ ઔર સૂરએ ફાતિર સે પેહલે (૪૩) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

યે સૂરત રહમાન હી કે લફ્ઝ સે શુરૂ હોતી હે. પૂરે કુર્આન મેં સે યે એક ઐસી સૂરત હે જો અલ્લાહ તઆલા કે અસ્માએ હુસ્ના મેં સે કિસી એક સે શુરૂ હોતી હે.

ઇસ સૂરત મેં રહમાન તઆલા શાનહૂ કી રહમત કે અજીબ અજીબ કરિશ્મોં કો બયાન કિયા ગયા હે.

ઇસ સૂરત કો હદીસ મેં 'ઉરૂસ' કહા ગયા હે.

ઇસ સૂરત મેં 'فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّکُمَا تُکَذِّبٰنِ ۝' ૩૧ મરતબા આયા હે. જબ ભી યે આયત તિલાવત કી જાએ તો સુન્નત હે કે સુનનેવાલે કો ચાહિયે કે જવાબ મેં યે કલિમહ પઢેઃ 'લા બિશયઇમ મિન નિઅ્મતિક રબ્બના નુકઝ્ઝિબુ ફલકલ હમ્દુ' (તર્જમા : એ હમારે પરવરદિગાર હમ તેરી નેઅમત મેં સે કીસી ચીઝ કો નહી જુઠલાતે ઔર ઉસ પર તેરી તારીફ કરતે હેં.) અલબત્તા નમાઝ મેં જબ યે આયત સુને તો દિલ હી દિલ મેં ઇસ મઝમૂન કો સોચે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَلرَّحۡمٰنُ ۙ﴿۱﴾ عَلَّمَ الۡقُرۡاٰنَ ؕ﴿۲﴾ خَلَقَ الۡاِنۡسَانَ ۙ﴿۳﴾ عَلَّمَہُ الۡبَیَانَ ﴿۴﴾ اَلشَّمۡسُ وَ الۡقَمَرُ بِحُسۡبَانٍ ۪﴿۵﴾ وَّ النَّجۡمُ وَ الشَّجَرُ
یَسۡجُدٰنِ ﴿۶﴾ وَ السَّمَآءَ رَفَعَہَا وَ وَضَعَ الۡمِیۡزَانَ ۙ﴿۷﴾ اَلَّا تَطۡغَوۡا فِی الۡمِیۡزَانِ ﴿۸﴾ وَ اَقِیۡمُوا الۡوَزۡنَ بِالۡقِسۡطِ وَ لَا تُخۡسِرُوا
الۡمِیۡزَانَ ﴿۹﴾ وَ الۡاَرۡضَ وَضَعَہَا لِلۡاَنَامِ ﴿ۙ۱۰﴾ فِیۡہَا فَاکِہَۃٌ ۪ۙ وَّ النَّخۡلُ ذَاتُ الۡاَکۡمَامِ ﴿ۖ۱۱﴾ وَ الۡحَبُّ ذُو الۡعَصۡفِ
وَ الرَّیۡحَانُ ﴿ۚ۱۲﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّکُمَا تُکَذِّبٰنِ ﴿۱۳﴾ خَلَقَ الۡاِنۡسَانَ مِنۡ صَلۡصَالٍ کَالۡفَخَّارِ ﴿ۙ۱۴﴾ وَ خَلَقَ الۡجَآنَّ مِنۡ مَّارِجٍ مِّنۡ
نَّارٍ ﴿ۚ۱۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

રહમાન હી ને ﴿૧﴾ કુર્આન સિખાયા. ﴿૨﴾ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને ઇન્સાન કો પૈદા કિયા. ﴿૩﴾ ઉસીને ઇસ (ઇન્સાન) કો (સફાઇ સે) બોલના સિખાયા[૧]. ﴿૪﴾ સૂરજ ઔર ચાંદ મુકર્રરહ(નકકી) હિસાબ સે (ચલતે) હેં. ﴿૫﴾ ઔર (છોટે) ઝાડ ઔર (બડે) દરખ્ત[૨] સબ (ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે આગે) સજદહ કરતે હેં. ﴿૬﴾ ઔર આસમાન કો ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉંચા કિયા ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને તરાઝૂ (ત્રાજવુ) રખી હે. ﴿૭﴾ કે તુમ તોલને મેં ઝિયાદતી (યાની ઝુલ્મ, બે-એ'તેદાલી યા કમી ઝિયાદતી) ન કરો. ﴿૮﴾ ઔર તુમ ઇન્સાફ કે સાથ વઝન કો ઠીક રખો ઔર તુમ તોલ મેં કમી મત કરો. ﴿૯﴾ ઔર ઉસી ને ઝમીન કો સારી મખ્લૂક કે નફે કે લિયે (ઇસ જગા) રખ દિયા હે. ﴿૧૦﴾ ઉસી (ઝમીન) મેં મેવે ઔર ખજૂર કે દરખ્ત હેં જિન (કે ફલોં) પર ગિલાફ હોતે હેં[3]. ﴿૧૧﴾ ઔર (ઉસીમેં) ભૂસેવાલા અનાજ (યાની ગલ્લા) ઔર ખુશ્બૂવાલે ફૂલ ભી હેં. ﴿૧૨﴾ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૧૩﴾ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) ને ઇન્સાન કો ઠીકરી કી તરહ (ખનખન) બજનેવાલી (ખુશ્ક) મિટ્ટી સે પૈદા કિયા. ﴿૧૪﴾ ઔર જિન્નાત (યાની જિન્નાતોં કે અવ્વલ ફર્દ) કો (બગૈર ધુવેં કી) ખાલિસ આગ સે પૈદા કિયા. ﴿૧૫﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) ઉસીને ઇન્સાન કો (સમજ મેં આએ) ઐસા બોલના સિખાયા.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) બગૈર તને કે દરખ્ત ઔર તનેવાલે દરખ્ત. (તીસરા તર્જુમા) સજદહ કા મફહૂમ ઇતાઅત માન લેના ભી લે સકતે હેં.

[3] (દૂસરા તર્જુમા) ઔર ખજૂર કે ગાભોંવાલે દરખ્ત ભી હેં.

فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿١٦﴾ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ﴿١٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿١٨﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
يَلْتَقِيٰنِ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيٰنِ﴿٢٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ﴿٢٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿٢٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَئٰتُ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ﴿٢٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿٢٥﴾ ع النصف
كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ﴿٢٦﴾ وَّيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلٰلِ وَالْاِكْرَامِ﴿٢٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۤءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿٢٨﴾ يَسْئَلُهٗ مَنْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِيْ شَاْنٍ﴿٢٩﴾

સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૧૬﴿ દોનોં પૂર્વ કે હકીકી માલિક ઔર દોનોં પશ્ચીમ કે હકીકી માલિક વહી હેં. ﴾૧૭﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૧૮﴿ ઉસીને દો સમંદરોં કો ઇસ તરહ જારી કિયા કે દોનોં (ઝાહિર મેં) આપસ મેં મિલે હુવે હેં. ﴾૧૯﴿ (ફિર ભી) ઉનકે દરમિયાન એક આડ (યાની પર્દા) હે કે (જિસસે) વો એક દૂસરે કી હદ (યાની જગા) સે બઢ નહીં સકતે. ﴾૨૦﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૨૧﴿ ઇન દોનોં (સમંદરોં) સે મોતી ઔર મૂંગા (કિંમતી પથ્થર કા નામ હે) નિકલતા હે. ﴾૨૨﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૨૩﴿ ઔર ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે ઇખ્તિયાર મેં હે વો જહાઝ જો સમંદર મેં પહાડોં કી તરહ ઉંચે (મા'લૂમ હોતે) હેં. ﴾૨૪﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૨૫﴿

જો કોઇ ભી (ઇસ) ઝમીન પર હે વો સબ ફના હોનેવાલે હેં. ﴾૨૬﴿ ઔર સિર્ફ તુમ્હારે રબ કી ઝાત જો અઝમત ઔર ફઝલો કરમવાલી હે વો બાકી રેહ જાએગી. ﴾૨૭﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૨૮﴿ આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો (મખ્લૂક) ભી હેં ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) સે (અપની હાજતેં) માંગતે હેં, વો (અલ્લાહ તઆલા) હર રોઝ એક ન એક શાન મેં હે. ﴾૨૯﴿

فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ اَيُّهَ الثَّقَلٰنِ ﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٢﴾ يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ
اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوْا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوْا ؕ لَا تَنْفُذُوْنَ اِلَّا بِسُلْطٰنٍ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٤﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ ۙ وَّنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرٰنِ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٦﴾ فَاِذَا
انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٨﴾

સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૩૦﴿ એ (જિન ઔર ઇન્સ) દો ભારી મખ્લૂક હમ અનકરીબ તુમ્હારે (હિસાબ કે) લિયે ફારિગ હોનેવાલે હૈં[૧]. ﴾૩૧﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૩૨﴿ એ જિન્નાત ઔર ઇન્સાનોં કી જમાઅત! અગર તુમકો આસમાન ઔર ઝમીન કી હુદૂદ (યાની કિનારોં) સે બાહિર નિકલ જાને કી કુદરત હો તો (પાર) નિકલ જાઓ, ઔર તુમ ઝબરદસ્ત ઝોર (યાની તાકત) કે બગૈર નહીં નિકલ સકતે. (ઔર વો તુમ્હારે પાસ નહીં હે.) ﴾૩૩﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૩૪﴿ તુમ પર (ફકત) આગ કા શો'લા ઔર ધુવાં છોડા જાએગા, ફિર તુમ અપના બચાવ નહીં કર સકોગે[૨]. ﴾૩૫﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૩૬﴿ ફિર (કયામત કા વક્ત આ જાએગા કે) જબ આસમાન ફટ કર કે ઐસા લાલ હો જાએગા જૈસે તેલ કે તલછટ (નીચે રહને વાલા કચરા) [૩]. ﴾૩૭﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૩૮﴿

---

[૧] આયત કા ખુલાસા યે હે કે ઇસ વક્ત અલ્લાહ તઆલા કાઇનાત કે તમામ ઝરૂરી કામ કાજ કો બરાબર તરીકે સે પૂરા કર રહે હે અભી હિસાબ નહીં હો રહા હૈં; લેકિન બહોત જલ્દ કયામત આએગી ઔર અલ્લાહ તઆલા હિસાબ કીતાબ લેંગે, યાની અભી કા એક દૌર ખત્મ હોગા ઔર દૂસરા નયા દૌર શુરૂ હોગા. [૨] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર તુમ ઉસકો હટા નહીં સકોગે. (તીસરા તર્જુમા) ફિર તુમ ઉસકા મુકાબ્લા નહીં કર સકોગે. (ચોથા તર્જુમા) ફિર તુમ બદલા નહીં લે સકોગે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) જૈસે લાલ ચમડા (લાલ યે ગુસ્સે કી નિશાની હે.)

فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْـَٔلُ عَنْ ذَنْۢبِهٖٓ اِنْسٌ وَّلَا جَآنٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٠﴾ يُعْرَفُ الْمُجْرِمُوْنَ بِسِيْمٰهُمْ فَيُؤْخَذُ
بِالنَّوَاصِيْ وَالْاَقْدَامِ ﴿٤١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٤٣﴾ يَطُوْفُوْنَ بَيْنَهَا
ع وَبَيْنَ حَمِيْمٍ اٰنٍ ﴿٤٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٥﴾

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتٰنِ ﴿٤٦﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٧﴾ ذَوَاتَآ اَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٩﴾ فِيْهِمَا عَيْنٰنِ تَجْرِيٰنِ ﴿٥٠﴾

ફિર ઉસ દિન કિસી ઇન્સાન સે ઔર કિસી જિન સે ઉસકે ગુનાહોં કે બારે મેં સવાલ નહીં કિયા જાએગા[૧]. ﴾૩૯﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૪૦﴿ મુજરિમ લોગ ઉન (કે ચેહરોં) કી અલામતોં (નિશાની)[૨] સે પેહચાન લિયે જાએંગે, ફિર ઉનકો પેશાની કે બાલ ઔર પાંવ મિલા કર પકડા જાએગા. ﴾૪૧﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૪૨﴿ યહી હે વો જહન્નમ જિસકો મુજરિમ લોગ જુઠલાયા કરતે થે. ﴾૪૩﴿ વો (મુજરિમ લોગ) ઉસ (આગ) કે ઔર ગરમ ખોલતે (ઉકળતે હુવે) પાની કે બીચ મેં ચક્કર લગાએંગે. ﴾૪૪﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૪૫﴿

જો શખ્સ (દુનિયા મેં) અપને રબ કે સામને ખડે હોને સે (હર વક્ત) ડરતા થા ઉસકે લિયે દો બાગ હોંગે. ﴾૪૬﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૪૭﴿ વો દોનોં (બાગ) બહુત સારી ટેહનિયોંવાલે હોંગે. ﴾૪૮﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૪૯﴿ ઉન દોનોં (બાગોં) મેં દો ચશ્મે (ઝરણે) બેહતે હોંગે. ﴾૫૦﴿

[૧] જુર્મ (ગુનાહ) ઐસા વાઝેહ (સાફ) ઔર દૂસરે સુબૂત મૌજૂદ હોંગે કે જુર્મ કો સાબિત કરને કે લિયે સવાલ કરને કી ઝરૂરત હી નહીં. ઇસી તરહ કયામત મેં અલગ અલગ મવાકેઅ (વખત) હોંગે, ઇબ્તિદાઇ વક્ત (કયામત કે દિન કે શરૂ હિસ્સે) મેં સવાલ ન હોંગે, બાદ મેં સવાલાત કા સિલસિલા (શ્રેણી) શુરૂ હોગા.
[૨] યાની કાલા ચેહરા ઔર આસમાની રંગ કી આંખ.

فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥١﴾ فِيۡهِمَا مِنۡ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوۡجٰنِ ﴿٥٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٣﴾ مُتَّكِـِٕيۡنَ عَلٰى
فُرُشٍۢ بَطَآٮِٕنُهَا مِنۡ اِسۡتَبۡرَقٍ ؕ وَجَنَا الۡجَـنَّتَيۡنِ دَانٍ ﴿٥٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٥﴾ فِيۡهِنَّ قٰصِرٰتُ الطَّرۡفِ ۙ لَمۡ
يَطۡمِثۡهُنَّ اِنۡسٌ قَبۡلَهُمۡ وَلَا جَآنٌّ ﴿٥٦﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٧﴾ كَاَنَّهُنَّ الۡيَاقُوۡتُ وَالۡمَرۡجَانُ ﴿٥٨﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٩﴾ هَلۡ جَزَآءُ الۡاِحۡسَانِ اِلَّا الۡاِحۡسَانُ ﴿٦٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦١﴾ وَمِنۡ دُوۡنِهِمَا جَنَّتٰنِ ﴿٦٢﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٣﴾

સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી
નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૫૧﴾ ઉન દોનોં (બાગોં) મેં હર ફલ કી દો દો કિસ્મેં હોંગી[૧].
﴿૫૨﴾ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન
કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૫૩﴾ વો (જન્નતી લોગ) ઐસે બિછોનોં પર તકિયા
લગાએ (બેઠે) હોંગે જિનકે અસ્તર મોટે રેશમ કે હોંગે ઔર ઉન દોનોં બાગોં કે ફલ બહોત
હી કરીબ હોંગે[૨]. ﴿૫૪﴾ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં
અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૫૫﴾ ઉન (જન્નતોં) મેં નીચી
નિગાહોંવાલી (ઐસી ઔરતેં) હોંગી જિનકો ઉન (જન્નતિયોં) સે પેહલે ન કિસી ઇન્સાન
ને ઇસ્તિઅમાલ કિયા હોગા ઔર ન કિસી જિન ને (ઇસ્તિઅમાલ કિયા હોગા.) ﴿૫૬﴾ સો
(એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી
નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૫૭﴾ વો (ઔરતેં) ઐસી (ખુશનુમા યાની સાફ શફ્ફાફ) હોંગી
જૈસે યાકૂત ઔર મરજાન હેં. ﴿૫૮﴾ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે)
તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૫૯﴾ અચ્છાઇ કા બદલા
અચ્છાઇ કે સિવા ઔર કયા (હો સકતા) હે? ﴿૬૦﴾ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ
બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴿૬૧﴾ ઔર
ઇન દોનોં (બાગોં) સે ઝરા કમ દરજે કે દો બાગ દૂસરે ભી હોંગે. ﴿૬૨﴾ સો (એ ઇન્સાનોં
ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો
જુઠલાઓગે? ﴿૬૩﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) હર ફલ કે દો દો જોડે હોંગે.

[૨] (દૂસરા તર્જુમા) ઝુક પડ રહે હોંગે.

مُدۡهَآمَّتٰنِ﴿۶۴﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿۶۵﴾ فِیۡهِمَا عَیۡنٰنِ نَضَّاخَتٰنِ﴿۶۶﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿۶۷﴾ فِیۡهِمَا فَاكِهَةٌ
وَّنَخۡلٌ وَّرُمَّانٌ﴿۶۸﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿۶۹﴾ فِیۡهِنَّ خَیۡرٰتٌ حِسَانٌ﴿۷۰﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿۷۱﴾ حُوۡرٌ
مَّقۡصُوۡرٰتٌ فِی الۡخِیَامِ﴿۷۲﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿۷۳﴾ لَمۡ یَطۡمِثۡهُنَّ اِنۡسٌ قَبۡلَهُمۡ وَلَا جَآنٌّ﴿۷۴﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ﴿۷۵﴾ مُتَّكِـِٕیۡنَ عَلٰی رَفۡرَفٍ خُضۡرٍ وَّعَبۡقَرِیٍّ حِسَانٍ﴿۷۶﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ﴿۷۷﴾ تَبٰرَكَ اسۡمُ رَبِّكَ ذِی
الۡجَلٰلِ وَالۡاِكۡرَامِ﴿۷۸﴾

દોનોં ગેહરે લીલે (રંગ કે હોને કી વજા સે કાલે જૈસે) હોંગે. ﴾૬૪﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૬૫﴿ ઉન દોનોં બાગોં મેં (પાની કે) ઉબલતે હુવે (યાની જોશ મારતે હુવે) દો ચશ્મે હોંગે. ﴾૬૬﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૬૭﴿ ઉન દોનોં (બાગોં) મેં મેવે ઔર ખજૂરેં ઔર અનાર હોંગે. ﴾૬૮﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૬૯﴿ ઉન (બાગોં) મેં અચ્છી (યાની ખૂબ સીરત) ખૂબ સૂરત ઔરતેં હોંગી. ﴾૭૦﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૭૧﴿ વો હૂરેં જિનકો ખૈમોં (તંબુઓ) મેં હિફાઝત સે રખા ગયા હોગા. ﴾૭૨﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૭૩﴿ ઉન (જન્નતવાલોં) સે પેહલે ઉનકો ન કિસી ઇન્સાન ને ઇસ્તિમાલ કિયા હોગા ઔર ન કિસી જિન ને. ﴾૭૪﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૭૫﴿ વો (જન્નતી લોગ) લીલે રંગ કે મસ્નદોં (ગાદી,ગાદીતકીયા) ઔર અજીબ ખુશનુમા (યાની ખૂબસૂરત) ફર્શોં પર તકિયા લગાએ હુવે બેઠે હોંગે. ﴾૭૬﴿ સો (એ ઇન્સાનોં ઔર જિન્નાત! અબ બતાઓ કે) તુમ દોનોં અપને રબ કી કોન કોન સી નેઅમતોં કો જુઠલાઓગે? ﴾૭૭﴿ (એ નબી) તુમ્હારે રબ કા નામ બડી બરકતવાલા હે, જો (રબ) અઝમત (યાની બડાઇ)વાલે, ઔર કરમ (યાની ઇન્આમ)વાલે હેં. ﴾૭૮﴿

સૂરએ વાકિઅહ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૯૬) યા (૯૭) આયતેં હેં. સૂરએ તાહા કે બાદ ઔર સૂરએ શુઅરાઅ્ સે પેહલે (૪૬) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઇસ સૂરત મેં ‘અલ વાકિઅહ’ યાની હો પડનેવાલી ચીઝ ‘કયામત’ કા તઝકિરહ (બયાન) હે.

અલવાકિઅહઃ કયામત કે નામોં મેં સે એક નામ હે, કયામત યકીનન વાકેઅ હોનેવાલી ચીઝ હે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ફજર કી નમાઝ મેં ઉસકો તિલાવત ફરમાયા કરતે થે.

હદીસ મેં આતા હે કે જો આદમી રાત મેં સૂરએ વાકિઅહ કી તિલાવત કરે ઉસકો કભી ફકરો ફાકા નહીં પહોંચેગા (ભુખમારા નહી લગેગા).

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
اِذَا وَقَعَتِ الۡوَاقِعَۃُ ۙ﴿۱﴾ لَیۡسَ لِوَقۡعَتِہَا کَاذِبَۃٌ ۘ﴿۲﴾ خَافِضَۃٌ رَّافِعَۃٌ ۙ﴿۳﴾ اِذَا رُجَّتِ الۡاَرۡضُ رَجًّا ۙ﴿۴﴾ وَّ بُسَّتِ الۡجِبَالُ
بَسًّا ۙ﴿۵﴾ فَکَانَتۡ ہَبَآءً مُّنۡۢبَثًّا ۙ﴿۶﴾ وَّ کُنۡتُمۡ اَزۡوَاجًا ثَلٰثَۃً ؕ﴿۷﴾ فَاَصۡحٰبُ الۡمَیۡمَنَۃِ ۬ۙ مَاۤ اَصۡحٰبُ الۡمَیۡمَنَۃِ ؕ﴿۸﴾ وَ اَصۡحٰبُ
الۡمَشۡـَٔمَۃِ ۬ۙ مَاۤ اَصۡحٰبُ الۡمَشۡـَٔمَۃِ ؕ﴿۹﴾ وَ السّٰبِقُوۡنَ السّٰبِقُوۡنَ ﴿ۚۙ۱۰﴾ اُولٰٓئِکَ الۡمُقَرَّبُوۡنَ ﴿ۚ۱۱﴾ فِیۡ جَنّٰتِ النَّعِیۡمِ ﴿۱۲﴾ ثُلَّۃٌ مِّنَ
الۡاَوَّلِیۡنَ ﴿ۙ۱۳﴾ وَ قَلِیۡلٌ مِّنَ الۡاٰخِرِیۡنَ ﴿ؕ۱۴﴾ عَلٰی سُرُرٍ مَّوۡضُوۡنَۃٍ ﴿ۙ۱۵﴾ مُّتَّکِـِٕیۡنَ عَلَیۡہَا مُتَقٰبِلِیۡنَ ﴿۱۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

જબ હોને વાલી ચીઝ (કયામત) વાકિઅહ હો જાએગી. ﴾૧﴿ તો ઉસ (કયામત) કે હોને કે વક્ત કોઇ ઉસકો જુઠલાનેવાલા નહીં હોગા. ﴾૨﴿ વો (કયામત) કિસી (યાની કાફિર) કો (જહન્નમ કે તબકકે મેં) નીચા કરેગી, કિસી (યાની મોમિન) કો (જન્નત કે દરજોં મેં) ઉંચા કરેગી. ﴾૩﴿ જબ ઝમીન બહોત ઝોર સે હિલા દી જાએગી. ﴾૪﴿ ઔર પહાડોં કો તોડ ફોડ કર ચૂરા કર દિયા જાએગા. ﴾૫﴿ યહાં તક કે વો (પહાડ) બિખરા હુવા (યાની ઉડતા હુવા) ગુબાર (ધુલ) હો જાએંગે. ﴾૬﴿ ઔર (એ લોગો) તુમ (ઉસ કયામત કે દિન) તીન કિસ્મ (હિસ્સોં,પ્રકારોં) પર હો જાઓગે. ﴾૭﴿ સો દાંઇ (જમણી) તરફવાલે કૈસી અચ્છી હાલત મેં દાંઇ (જમણી) તરફવાલે હોંગે. ﴾૮﴿ ઔર બાંઇ (ડાબી) તરફવાલે, સો કૈસી બુરી હાલત મેં હોંગે બાંઇ (ડાબી) તરફ વાલે. ﴾૯﴿ ઔર આગે રેહનેવાલે, સો વો તો હેં હી આગે રેહનેવાલે. ﴾૧૦﴿ વહી લોગ તો (અલ્લાહ તઆલા કે) મુકર્રબ (નજીક રહેને વાલે) બંદે હેં. ﴾૧૧﴿ વો નેઅમતોં કે બાગોં મેં હોંગે. ﴾૧૨﴿ (ઉન મુકર્રબીન અલ્લાહ તઆલા કી નજીક રહેને વાલો કી) એક બડી જમાઅત પેહલે લોગોં મેં હોગી.[૧] ﴾૧૩﴿ ઔર બાદ કે લોગોં મેં સે થોડે હોંગે. ﴾૧૪﴿ સોને કે તારોં સે બને હુવે ઉંચે તખ્તોં પર. ﴾૧૫﴿ એક દૂસરે કે આમને સામને તકિયા લગાએ હુવે બેઠે હોંગે. ﴾૧૬﴿

[૧] ઇસ લીયે કે પિછલી ઉમ્મતોં મેં અંબિયા કી ઝિયાદતી રહી.

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَّأَبَارِيقَ ۙ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ ﴿١٨﴾ لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ﴿١٩﴾
وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَّلَا تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۙ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِي
سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَّطَلْحٍ مَّنضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَّظِلٍّ مَّمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَّمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَّفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَّلَا
مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَّفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾

હમેશા લડકે હી રેહનેવાલે ઉનકે સામને (આગે બયાન હોનેવાલી ચીઝોં કો લિયે) ફિરતે હોંગે. ﴿૧૭﴾ ઐસી સાફ સુથરી (યાની ભાનેવાલી) શરાબ કે પ્યાલે ઔર જગ ઔર (ભરે હુવે) ગ્લાસ લે કર કે. ﴿૧૮﴾ જિસ (શરાબ) સે ઉનકે સર મેં દર્દ નહીં હોગા ઔર ન ઉનકે હોશ ઉડેંગે[૧]. ﴿૧૯﴾ ઔર ફલ લે કર જિનકો વો (જન્નતી લોગ) પસંદ કરેંગે. ﴿૨૦﴾ ઔર પરિંદોં કા ઐસા ગોશ્ત લે કર જિસકી ઉનકો રગ્બત (ઇચ્છા, ચાહત) હો. ﴿૨૧﴾ ઔર ગોરી બડી આંખોંવાલી ઔરતેં (યાની હૂરેં) હોંગી. ﴿૨૨﴾ (ઐસી સાફ સુથરી) જૈસે (સીપી મેં) છુપા કર રખે હુવે મોતી. ﴿૨૩﴾ જો (નેક) આ'માલ વો (દુનિયા મેં) કિયા કરતે થે ઉસકા બદલા હે. ﴿૨૪﴾ વો ઉસ (જન્નત) મેં ન કોઇ બકવાસ ઔર ન કોઇ બેહૂદહ બાત સુનેંગે. ﴿૨૫﴾ બસ (હર તરફ) સલામ સલામ (યાની સલામતી હી કી આવાઝ હોગી). ﴿૨૬﴾ ઔર જો દાંઇ (જમણી) તરફવાલે હેં કૈસી અચ્છી હાલત મેં હોંગે દાંઇ (જમણી)તરફવાલે. ﴿૨૭﴾ વો ઉન બાગોં મેં હોંગે જિનમેં બગૈર કાંટોં કી બેરિયાં(બોરડી) હોગી.﴿૨૮﴾ ઔર તેહ બતેહ કેલે હોંગે[૨]. ﴿૨૯﴾ ઔર દૂર તક ફેલે હુવે સાયે હોંગે.﴿૩૦﴾ ઔર બેહતા હુવા પાની હોગા. ﴿૩૧﴾ ઔર બહોત ઝિયાદહ મેવે (ફલ) હોંગે.﴿૩૨﴾ જો કભી ખત્મ નહીં હોંગે ઔર ઉન પર કોઇ પાબંદી (યાની રોક ટોક) નહીં હોગી. ﴿૩૩﴾ ઉંચે ઉંચે બિછોને હોંગે[૩]. ﴿૩૪﴾

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) બકવાસ નહીં કરેંગે.

[૨] મુરાદ ઉપર સે નીચે તક કેલે ખૂબ લગે હોંગે.

[૩] જન્નત મેં ઉંચે તખ્તોં પર બિછોને બિછાએ ગએ હોંગે, ઉમ્દગી ઔર ઝાહિરી એ'તેબાર સે ભી ઉંચે હોંગે.

ع إِنَّآ أَنشَأْنَٰهُنَّ إِنشَآءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَٰهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِّأَصْحَٰبِ ٱلْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ مِّنَ
ٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلشِّمَالِ مَآ أَصْحَٰبُ ٱلشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِى سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِّن يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَّا بَارِدٍ وَلَا
كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا۟ قَبْلَ ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا۟ يُصِرُّونَ عَلَى ٱلْحِنثِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا۟ يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا
وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَءَابَآؤُنَا ٱلْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ ٱلْأَوَّلِينَ وَٱلْءَاخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ
مِيقَٰتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا ٱلضَّآلُّونَ ٱلْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾

યકીન જાનો! હમને ઉન (જન્નત કી ઔરતોં) કો (ખાસ) નઇ ઉઠાન દી હે[૧], સો ઉન (ઔરતોં) કો હમને ઐસા બનાયા હે કે ﴾૩૫﴿ વો બાકિરહ (યાની કુંવારી) હી રહેગી. ﴾૩૬﴿ (શોહરોં કી) મહબૂબા (પ્રેમીકા) ઔર ઉમ્ર મેં બરાબર હોંગી. ﴾૩૭﴿ યે સબ કુછ દાંઇ (જમણી) તરફવાલોં કે લિયે હેં. ﴾૩૮﴿ (ઉન દાંઇ (જમણી) તરફવાલોં કી) એક બડી જમાઅત પેહલે લોગોં મેં હોગી. ﴾૩૯﴿ ઔર એક બડી જમાઅત પિછલે લોગોં મેં હોગી. ﴾૪૦﴿ ઔર જો બાંઇ (ડાબી) તરફવાલે હેં સો વો બાઈ તરફવાલે કૈસી બુરી હાલત મેં હેં? ﴾૪૧﴿ વો લોગ આગ[૨] ઔર ખોલતે (ઉકળતે) હુવે ગરમ પાની મેં હોંગે. ﴾૪૨﴿ ઔર કાલે ધુવેં કે સાયે મેં હોંગે. ﴾૪૩﴿ વો (સાયા) ઠંડા (ભી) નહીં હોગા ઔર ન કોઇ ફાયદા પહોંચાએગા[૩]. ﴾૪૪﴿ વો લોગ ઉસ (આખિરત) સે પેહલે (દુનિયા મેં) બડે ઐશ (યાની ખુશહાલી) મેં થે. ﴾૪૫﴿ ઔર વો બડે ભારી ગુનાહ (યાની શિર્ક) પર ઇસરાર (યાની ઝિદ) કરતે થે[૪]. ﴾૪૬﴿ ઔર વો કહા કરતે થે કેઃ કયા જબ હમ મર જાએંગે ઔર મિટ્ટી ઔર હડ્ડિયાં હો જાએંગે તો કયા હમ દોબારા ઝિંદા કર કે ઉઠાએ જાએંગે? ﴾૪૭﴿ કયા હમારે પેહલે ગુઝરે હુવે બાપ દાદા ભી (ઉઠાએ જાએંગે.) ﴾૪૮﴿ તો (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ યકીનન સબ અગલે ઔર પિછલે લોગ, ﴾૪૯﴿ એક મુકર્રરહ (નકકી) દિન કે વકત પર ઝરૂર જમા કિયે જાએંગે. ﴾૫૦﴿ ફિર (જમા કિયે જાને કે બાદ) તુમ એ ગુમરાહોં, જુઠલાનેવાલો! ﴾૫૧﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) (ખાસ) તૌર સે બનાયા હે.

[૨] **સમૂમ** જહન્નમ કી વાદી હે યા જહન્નમ કા એક નામ હે યા તેઝ આગ જૈસી હવા જિસકો ‘લૂ’ કહા જાતા હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ફરહત (યા રાહત) દેને વાલા નહીં હોગા.

[૪] (દૂસરા તર્જુમા) વો બડે ભારી ગુનાહ (યાની શિર્ક) પર અડે રેહતે થે (حنث કા એક મતલબ જાનબૂજ કર જૂઠી કસમ ખાના ભી હે.)

لَاٰكِلُوْنَ مِنْ شَجَرٍ مِّنْ زَقُّوْمٍ ﴿۵۲﴾ فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ ﴿۵۳﴾ فَشٰرِبُوْنَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيْمِ ﴿۵۴﴾ فَشٰرِبُوْنَ شُرْبَ الْهِيْمِ ﴿۵۵﴾
هٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿۵۶﴾ نَحْنُ خَلَقْنٰكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُوْنَ ﴿۵۷﴾ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تُمْنُوْنَ ﴿۵۸﴾ ءَاَنْتُمْ تَخْلُقُوْنَهٗۤ اَمْ نَحْنُ
الْخٰلِقُوْنَ ﴿۵۹﴾ نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ﴿۶۰﴾ عَلٰۤى اَنْ نُّبَدِّلَ اَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ فِيْ مَا لَا
تَعْلَمُوْنَ ﴿۶۱﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْاَةَ الْاُوْلٰى فَلَوْلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۶۲﴾ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تَحْرُثُوْنَ ﴿۶۳﴾ ءَاَنْتُمْ تَزْرَعُوْنَهٗۤ اَمْ نَحْنُ
الزّٰرِعُوْنَ ﴿۶۴﴾ لَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنٰهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُوْنَ ﴿۶۵﴾

તુમકો ઝક્કૂમ (યાની યે એક કાંટેદાર ઝાડ હે, જો દોઝખીયોં કો ખાને કે લીયે મીલેગા, કડવા ઔર ઝહેરીલા ભી હોતા હે) કે દરખ્ત સે ખાના પડેગા. ﴾૫૨﴿ ફિર ઉસીસે (અપને) પેટોં કો ભરના હોગા. ﴾૫૩﴿ ફિર ઉસ (ઝક્કૂમ) કે ઉપર સે ખોલતા હુવા ગરમ પાની પીના પડેગા. ﴾૫૪﴿ જિસ તરહ પ્યાસ કી બીમારીવાલે ઉંટ પીતે હેં ઇસ તરહ પીના હોગા. ﴾૫૫﴿ યે જઝા વ સઝા (યાની ઇન્સાફ) કે દિન ઉનકી મેહમાની હોગી. ﴾૫૬﴿ હમને તુમકો (પેહલી બાર) પૈદા કિયા હે, ફિર તુમ (તૌહીદ ઔર કયામત કો) કયૂં સચ નહીં માનતે? ﴾૫૭﴿ ઝરા યે તો બતાઓ કે જો મની તુમ (ઔરતોં કી બચ્ચા દાની, ગર્ભાશય મેં) ટપકાતે હો, ﴾૫૮﴿ કયા તુમ ઉસ (મની યા ઇન્સાન) કો પૈદા કરતે હો યા હમ (ઉસકે) પૈદા કરનેવાલે હેં? ﴾૫૯﴿ હમને હી તુમ્હારે દરમિયાન મૌત કો (મુઅય્યન વક્ત પર) મુકર્રર કર રખા હે, ઔર હમ ઇસ બાત સે આજિઝ (લાચાર) નહીં હે. ﴾૬૦﴿ કે હમ તુમ્હારી જગા તુમ હી જૈસી કોઇ ઔર કૌમ લે આએં ઔર તુમકો ઐસી જગા ઉઠા ખડા કર દેં જિસે તુમ નહીં જાનતે હો[૧][૨]. ﴾૬૧﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે તુમકો પેહલી પૈદાઇશ કા પૂરા પતા હે, ફિર તુમ (તૌહીદ ઔર કયામત કો) કયૂં નહીં સમજતે હો[3]? ﴾૬૨﴿ અચ્છા બતાઓ જો બીજ તુમ ઝમીન મેં ડાલતે હો, ﴾૬૩﴿ કયા તુમ ઉસકો ઉગાતે હો યા હમ (ઉસકો) ઉગાનેવાલે હેં? ﴾૬૪﴿ અગર હમ ચાહેં તો ઉસ (ફસ્લ) કો ચૂરા ચૂરા કર ડાલેં ફિર તુમ તઅજ્જુબ (યા નદામત,અફસોસ) કરતે હી રેહ જાઓ[૪]. ﴾૬૫﴿

---

[૧] યાની દૂસરા આખિરત કી દુનિયા જિસકો તુમ પૂરે તૌર પર જાનતે નહીં હો વહાં તુમકો લે જાવેં.

[૨] દૂસરા મતલબઃ ઇન્સાનવાલી શકલ કો મિટાકર કે જાનવર યા પથ્થર કી શકલ મેં બના દેવેં યા મર કર મિટ્ટી કી શકલ મેં બદલ દેવેં. (દૂસરા તર્જુમા) ઔર હમ તુમકો ઐસી સૂરત મેં બનાવે જિનકો તુમ જાનતે ભી નહીં હો. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર તુમ કયૂં નસીહત હાસિલ નહીં કરતે હો?[૪] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર તુમ બાતેં હી બનાતે રેહ જાઓ (કે ઇસ તરહ નુકસાન હો ગયા જૈસે આમ તૌર પર નુકસાન કે વક્ત ઇસ તરહ બાતેં બનાને કા રિવાજ હે.)

إِنَّا لَمُغْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَرَءَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ ءَأَنتُمْ أَنزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ
الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ أَفَرَءَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ ءَأَنتُمْ أَنشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا
أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِّلْمُقْوِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾
فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾ إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ
مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَّا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

કે હમ તો કર્ઝદાર રેહ ગએ. ﴾૬૬﴿ બલ્કે હમ તો બિલ્કુલ હી મહરૂમ (યાની બેનસીબ) રેહ ગએ[૧]. ﴾૬૭﴿ અચ્છા ભલા બતાઓ જો પાની તુમ પીતે હો ﴾૬૮﴿ કયા તુમ ઉસકો બાદલ સે બરસાતે હો યા હમ બરસાનેવાલે હેં? ﴾૬૯﴿ અગર હમ ચાહેં તો ઉસ (પાની) કો ખારા બના કર રખ દેવેં ફિર તુમ શુક્ર કયૂં નહીં કરતે? ﴾૭૦﴿ અચ્છા યે બતાઓ કે યે આગ જો તુમ સુલગાયા કરતે હો ﴾૭૧﴿ કયા ઉસ (આગ) કે દરખ્ત કો તુમને પૈદા કિયા યા હમ પૈદા કરનેવાલે હેં? ﴾૭૨﴿ હમને હી ઉસકો નસીહત કા[૨] સામાન ઔર મુસાફિરોં કે લિયે ફાયદે કી ચીઝ બનાયા હે. ﴾૭૩﴿ સો (એ નબી!) તુમ અપને અઝીમ(બડે) રબ કા નામ લે કર તસ્બીહ કરો. ﴾૭૪﴿

સો મેં સિતારોં કે ગિરને કી (યાની છુપને કી) જગહોં કી કસમ ખાતા હૂં[૩]. ﴾૭૫﴿ ઔર અગર તુમ સમજો તો યે બડી ઝબરદસ્ત કસમ હે. ﴾૭૬﴿ યકીનન વો તો ઇઝ્ઝતવાલા (યાની બાવકાર) કુર્આન હે. ﴾૭૭﴿ જો એક છુપી હુઇ કિતાબ (યાની લવહે મહફૂઝ) મેં (પેહલે સે) લિખા હુવા હે. ﴾૭૮﴿ ઉસકો બહોત પાક લોગ હી છુતે હેં. ﴾૭૯﴿ યે (કુર્આન) તમામ આલમોં કે રબ કી તરફ સે થોડા થોડા કર કે ઉતારા હુવા હે. ﴾૮૦﴿

---

[૧] યાની ફસ્લ બરબાદ હુઇ મુફ્ત કા તાવાન (દંડ,ટેક્ષ) પડા ઔર પૂરા સરમાયા (પુંજી) બરબાદ હો ગયા.
[૨] દુનિયાવી આગ સે જહન્નમ કી આગ કા અંદાઝા લગાઓ; હાલાંકે દુનિયાવી આગ દોઝખ કી આગ કા સિત્તેરવાં હિસ્સા હે, ફિર ઉસ સિત્તેરવેં હિસ્સે કો દો મરતબા પાની સે બુજાયા ગયા તબ નફા ઉઠાને કે કાબિલ ઔર ઉસકે કરીબ જા સકો ઐસી હુઇ. [૩] (દૂસરા તર્જુમા) સો મેં (સિતારોં સે ઝિયાદહ ચમકદાર) આયતોં કે ઉતરને કી જગહોં (નબિયોં કે દિલોં કી) કસમ ખાતા હૂં.

اَفَبِهٰذَا الْحَدِيْثِ اَنْتُمْ مُّدْهِنُوْنَ ﴿۸۱﴾ وَتَجْعَلُوْنَ رِزْقَكُمْ اَنَّكُمْ تُكَذِّبُوْنَ ﴿۸۲﴾ فَلَوْلَآ اِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُوْمَ ﴿۸۳﴾ وَاَنْتُمْ
حِيْنَئِذٍ تَنْظُرُوْنَ ﴿۸۴﴾ وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلٰكِنْ لَّا تُبْصِرُوْنَ ﴿۸۵﴾ فَلَوْلَآ اِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِيْنِيْنَ ﴿۸۶﴾ تَرْجِعُوْنَهَآ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۸۷﴾ فَاَمَّآ اِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ﴿۸۸﴾ فَرَوْحٌ وَّرَيْحَانٌ ۙ وَّجَنَّتُ نَعِيْمٍ ﴿۸۹﴾ وَاَمَّآ اِنْ كَانَ مِنْ اَصْحٰبِ
الْيَمِيْنِ ﴿۹۰﴾ فَسَلٰمٌ لَّكَ مِنْ اَصْحٰبِ الْيَمِيْنِ ﴿۹۱﴾ وَاَمَّآ اِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِيْنَ الضَّآلِّيْنَ ﴿۹۲﴾ فَنُزُلٌ مِّنْ حَمِيْمٍ ﴿۹۳﴾
وَّتَصْلِيَةُ جَحِيْمٍ ﴿۹۴﴾ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِيْنِ ﴿۹۵﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيْمِ ﴿۹۶﴾ ع ۳/۲۲/۱۶

કયા ફિર ભી તુમ ઉસ કલામ સે બેપરવાઇ (યાની સુસ્તી) બરતતે હો[૧]. ﴾૮૧﴿ ઔર તુમને અપના વઝીફા હી બના લિયા કે તુમ (ઉસકો) જુઠલાતે રહો. ﴾૮૨﴿ ફિર ઐસા કયૂં નહીં હોતા કે જબ (કિસી કી) રૂહ (મૌત કે વક્ત) ગલે તક પહોંચ જાતી હે ﴾૮૩﴿ ઔર તુમ ઉસ વક્ત (અફસોસ કરતે હુવે ઉસ મરનેવાલે કો) દેખતે રેહતે હો. ﴾૮૪﴿ ઔર હમ ઉસ (મરનેવાલે) કે તુમસે ઝિયાદહ કરીબ હોતે હેં; મગર તુમકો (હમારા નઝદીક હોના) નઝર નહીં આતા[૨]. ﴾૮૫﴿ ફિર અગર (તુમ અપની સમજ મેં ઐસે હો કે) તુમ્હારા કોઇ હિસાબ કિતાબ હોનેવાલા નહીં હે[૩] ﴾૮૬﴿ તો અગર તુમ સચ્ચે હો તો ઉસ (કી રૂહ) કો (બદન મેં) વાપસ કયૂં નહીં લોટા દેતે. ﴾૮૭﴿ ફિર અગર વો (મરનેવાલા અલ્લાહ તઆલા કે) મુકર્રબ (નજીક) બંદોં મેં સે હો ﴾૮૮﴿ તો (ઉસકો) રાહત હી રાહત હે ઔર ખુશ્બૂ હી ખુશ્બૂ હે ઔર નેઅમતોં સે ભરા હુવા બાગ હે. ﴾૮૯﴿ ઔર અગર વો (મરનેવાલા) દાહની તરફવાલોં મેં હો ﴾૯૦﴿ તો (ઉસકો કહા જાએગા કે) તુમ્હારે લિયે તો સલામતી હી સલામતી હે (યાની ચેનસુકૂન,શાંતી હી હે) કે તુમ દાહની (જમણી) તરફવાલોં મેં સે હો. ﴾૯૧﴿ ઔર અગર વો (શખ્સ) ઉન ગુમરાહોં મેં સે હો જો (હક કો) જુઠલાનેવાલે થે ﴾૯૨﴿ તો (ઉસકે લિયે) જલતે હુવે પાની કી દા'વત હોગી. ﴾૯૩﴿ ઔર દોઝખ મેં દાખિલ હોના હોગા. ﴾૯૪﴿ યકીનન યે બાતેં સરાસર (બીલકુલ પૂરેપૂરી) હક (ઔર) યકીની હે. ﴾૯૫﴿ લિહાઝા (એ નબી!) તુમ અપને અઝીમ રબ કા નામ લે કર (ઉસકી) તસ્બીહ કરો. ﴾૯૬﴿

---

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) કયા ફિર ભી તુમ ઇસ કલામ કો સરસરી બાત સમજતે હો?[૨] (દૂસરા તર્જુમા) સમજ મેં નહીં આતા.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર અગર તુમ (તુમ્હારી સમજ કે મુતાબિક, અનુસાર) કિસી કે કાબૂ કે તહત (યાની કિસી કા હુકમ તુમ પર ચલતા ન હો, તુમ કિસી કે ઇખ્તિયાર મેં ન હો) નહીં હો.

સૂરએ હદીદ

યે સૂરત મદની હે, ઈસમેં (૨૯) આયતેં હેં. સૂરએ ઝિલઝાલ કે બાદ ઔર સૂરએ મુહમ્મદ સે પેહલે (૯૪) નંબર પર નાઝિલ હુઇ.

ઈસ સૂરત મેં હદીદ (લોહે, લાખંડ) કા બયાન આયા હે, જો અલ્લાહ તઆલા કી બહોત બડી નેઅમત હે.

સૂરએ હદીદ, હશ્ર, સફ, જુમ્અહ ઔર તગાબુન કો મુસબ્બિહાત કહા જાતા હે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ રાત કો સોતે વક્ત ઉનકી તિલાવત ફરમાતે થે, ઔર યે ભી ફરમાયા કેઃ ઉનમેં એક આયત ઐસી હે જો હઝાર આયતોં સે બેહતર હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
سَبَّحَ لِلّٰہِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ۚ وَھُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَکِیۡمُ ① لَہٗ مُلۡکُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ۚ یُحۡیٖ وَیُمِیۡتُ ۚ
وَھُوَ عَلٰی کُلِّ شَیۡءٍ قَدِیۡرٌ ② ھُوَ الۡاَوَّلُ وَالۡاٰخِرُ وَالظَّاھِرُ وَالۡبَاطِنُ ۚ وَھُوَ بِکُلِّ شَیۡءٍ عَلِیۡمٌ ③ ھُوَ الَّذِیۡ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ فِیۡ سِتَّۃِ اَیَّامٍ ثُمَّ اسۡتَوٰی عَلَی الۡعَرۡشِ ؕ یَعۡلَمُ مَا یَلِجُ فِی الۡاَرۡضِ وَمَا یَخۡرُجُ مِنۡھَا وَمَا
یَنۡزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا یَعۡرُجُ فِیۡھَا ؕ وَھُوَ مَعَکُمۡ اَیۡنَ مَا کُنۡتُمۡ ؕ وَاللّٰہُ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ بَصِیۡرٌ ④ لَہٗ مُلۡکُ السَّمٰوٰتِ
وَالۡاَرۡضِ ؕ وَاِلَی اللّٰہِ تُرۡجَعُ الۡاُمُوۡرُ ⑤

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે (મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

આસમાનોં ઔર ઝમીન મેં જો કુછ (મખ્લૂકાત) હેં વો સબ અલ્લાહ તઆલા કી તસ્બીહ કરતી હે ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે હી ઝબરદસ્ત ઔર બડી હિકમતવાલે હેં. ﴾૧﴿ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત હે, વહી (અલ્લાહ તઆલા) ઝિંદગી દેતે હેં ઔર મૌત દેતે હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં. ﴾૨﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) સબસે પેહલે ઔર સબસે આખિર મેં હેં, (વહી) ઝાહિર મેં ભી હેં, છુપે હુવે ભી હેં ઔર વહી (અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ કો પૂરી તરહ જાનતે હેં. ﴾૩﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જિન્હોંને આસમાન ઔર ઝમીન કો છે દિન (કી મુદદત) મેં પૈદા કિયા, ફિર (અપની શાન કે મુતાબિક) અર્શ પર કાઇમ હુવે, જો ચીઝ ઝમીન મેં દાખિલ હોતી હે[૧] ઔર જો ઉસ (ઝમીન) સે નિકલતી હે[૨] ઔર જો ચીઝ આસમાન સે ઉતરતી હે[૩] ઔર જો ઉસ (આસમાન) મેં ચઢતી હે[૪] ઉન સબકો વો (અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં ઔર તુમ જહાં કહીં ભી રહો વો (અલ્લાહ તઆલા ઇલ્મ ઔર કુદરત ઔર કાબૂ સે) તુમ્હારે સાથ હે ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો દેખતે હેં. ﴾૪﴿ ઉસી (અલ્લાહ તઆલા) કે લિયે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત હે ઔર સબ કામ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ લોટાએ જાતે હેં. ﴾૫﴿

[૧] યાની બારિશ કા પાની, બીજ, મુર્દે વગૈરહ.[૨] યાની નબાતાત(ઝમીન મેંઉગને વાલી, ઝમીન સે નીકલને વાલી) મઅદનિયાત (ખાણ, ખનીજ) [૩] યાની બારિશ, ફરિશતે, અહકામ, રહમત, અઝાબ,[૪] યાની નેક ઔર બુરે આ'માલ, ફરિશતે, અરવાહ (રૂહે).

يُوۡلِجُ الَّيۡلَ فِى النَّهَارِ وَيُوۡلِجُ النَّهَارَ فِى الَّيۡلِ ؕ وَهُوَ عَلِيۡمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوۡرِ ۝٦ اٰمِنُوۡا بِاللّٰهِ وَرَسُوۡلِهٖ وَاَنۡفِقُوۡا مِمَّا
جَعَلَكُمۡ مُّسۡتَخۡلَفِيۡنَ فِيۡهِ ؕ فَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا مِنۡكُمۡ وَاَنۡفَقُوۡا لَهُمۡ اَجۡرٌ كَبِيۡرٌ ۝٧ وَمَا لَكُمۡ لَا تُؤۡمِنُوۡنَ بِاللّٰهِ ۚ
وَالرَّسُوۡلُ يَدۡعُوۡكُمۡ لِتُؤۡمِنُوۡا بِرَبِّكُمۡ وَقَدۡ اَخَذَ مِيۡثَاقَكُمۡ اِنۡ كُنۡتُمۡ مُّؤۡمِنِيۡنَ ۝٨ هُوَ الَّذِىۡ يُنَزِّلُ عَلٰى عَبۡدِهٖۤ
اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ لِّيُخۡرِجَكُمۡ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوۡرِ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ بِكُمۡ لَرَءُوۡفٌ رَّحِيۡمٌ ۝٩ وَمَا لَكُمۡ اَلَّا تُنۡفِقُوۡا فِىۡ سَبِيۡلِ
اللّٰهِ وَلِلّٰهِ مِيۡرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ ؕ لَا يَسۡتَوِىۡ مِنۡكُمۡ مَّنۡ اَنۡفَقَ مِنۡ قَبۡلِ الۡفَتۡحِ وَقٰتَلَ ؕ

વહી (અલ્લાહ તઆલા) રાત કો દિન મેં દાખિલ કરતે હેં[૧] ઔર વહી દિન કો રાત મેં દાખિલ કરતે હેં[૨] ઔર વો સીનોં મેં છુપી હુઇ (તમામ) બાતોં કો જાનતે હેં. ﴾૬﴿ તુમ લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઇમાન લાઓ ઔર ઉસ (માલ) મેં સે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) ખર્ચ કરો જિસમેં ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો દૂસરોં કા નાઇબ બનાયા હે, સો જો લોગ તુમ મેં સે ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ કિયા ઉનકો બહોત બડા અજર મિલેગા. ﴾૭﴿ ઔર તુમ્હારે લિયે કયા વજા હે કે તુમ (અલ્લાહ તઆલા પર) ઇમાન નહીં લાતે; હાલાંકે રસૂલ તુમકો દા'વત દે રહે હેં કે તુમ અપને રબ પર ઇમાન રખો ઔર વો તુમસે પક્કા (ઇમાન ઔર મદદ કા) અહદ (વાદા) લે ચુકે હેં, અગર તુમ વાકઇ ઇમાન લાનેવાલે હો તો. ﴾૮﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જો અપને બંદે (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર સાફ સાફ આયતેં ઉતારતે હેં; તાકે તુમકો (કુફ્ર કી) અંધેરિયોં સે નિકાલ કર (ઇમાન કી) રોશની મેં લાએં ઔર યકીન રખો અલ્લાહ તઆલા તુમ પર બડે શફીક, બહોત મહેરબાન હેં. ﴾૯﴿ ઔર તુમ્હારે લિયે કોન સી વજા હે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં ખર્ચ ન કરો; હાલાંકે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી સારી મીરાસ અલ્લાહ તઆલા કી હે[૩] તુમ મેં સે જિન લોગોં ને (મક્કા કી) ફતહ સે પેહલે (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) ખર્ચ કિયા ઔર જિહાદ કિયા વો (બાદવાલોં કે) બરાબર નહીં હો સકતે,

---

[૧] જિસસે દિન લંબા હો જાતા હે. [૨] જિસસે રાત લંબી હો જાતી હે.

[૩] ઇસ વકત કી આરઝી(વકતી) મિલ્કીય્યત (માલીકી) ખત્મ હોગી, ઔર આખિર સબ ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા હી કી મિલ્કીય્યત મેં રહેગી.

أُولَٰٓئِكَ أَعۡظَمُ دَرَجَةً مِّنَ ٱلَّذِينَ أَنفَقُواْ مِنۢ بَعۡدُ وَقَٰتَلُواْۚ وَكُلّٗا وَعَدَ ٱللَّهُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِيرٞ ۝١٠ ع
مَّن ذَا ٱلَّذِي يُقۡرِضُ ٱللَّهَ قَرۡضًا حَسَنٗا فَيُضَٰعِفَهُۥ لَهُۥ وَلَهُۥٓ أَجۡرٞ كَرِيمٞ ۝١١ يَوۡمَ تَرَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ وَٱلۡمُؤۡمِنَٰتِ
يَسۡعَىٰ نُورُهُم بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَبِأَيۡمَٰنِهِمۖ بُشۡرَىٰكُمُ ٱلۡيَوۡمَ جَنَّٰتٞ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ ذَٰلِكَ
هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ۝١٢ يَوۡمَ يَقُولُ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلۡمُنَٰفِقَٰتُ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱنظُرُونَا نَقۡتَبِسۡ مِن نُّورِكُمۡ قِيلَ
ٱرۡجِعُواْ وَرَآءَكُمۡ فَٱلۡتَمِسُواْ نُورٗاۖ فَضُرِبَ بَيۡنَهُم بِسُورٖ لَّهُۥ بَابُۢ بَاطِنُهُۥ فِيهِ ٱلرَّحۡمَةُ وَظَٰهِرُهُۥ مِن قِبَلِهِ
ٱلۡعَذَابُ ۝١٣

(બલ્કે) વો (પેહલે લોગ) મરતબે મેં ઉન લોગોં સે બહોત બઢે હુવે હેં જિન્હોંને (મક્કા કી) ફતહ (જીત) કે બાદ (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) ખર્ચ કિયા ઔર જિહાદ કિયા ઔર (હાં!) અલ્લાહ તઆલા ને હર એક સે ભલાઇ (યાની નેકી ઔર જન્નત) કા વાદા કિયા હે ઔર જો આ'માલ તુમ કરતે હો ઉસકી પૂરી ખબર રખતે હેં. ﴾૧૦﴿

કોન હે જો અલ્લાહ તઆલા કો કર્ઝ દેવે અચ્છી તરહ (કર્ઝ દેના)[૧] જિસકે નતીજે મેં વો (અલ્લાહ તઆલા) ઉસે ઉસ (કર્ઝ દેનેવાલે) કે લિયે કઇ ગુના બઢાતે ચલે જાવેં ઔર ઉસ (શખ્સ) કો બડા ઇઝ્ઝત કા સવાબ મિલેગા. ﴾૧૧﴿ (એ નબી!) ઉસ દિન તુમ ઇમાનવાલે મર્દ ઔર ઇમાનવાલી ઔરતોં કો દેખોગે કે ઉનકા નૂર ઉનકે સામને ઔર ઉનકી દાહની (જમણી) જાનિબ દોડ રહા હોગા (ઔર ઉનકો કહા જાએગા કે): આજ તુમકો ઐસે બાગોં કી ખુશખબરી હે જિનકે નીચે નેહરેં બેહતી હોંગી, ઉન (બાગોં) મેં હમેશા (રહોગે) યહી તો બહોત બડી કામિયાબી હે. ﴾૧૨﴿ ઉસ દિન નિફાકવાલે મર્દ ઔર નિફાકવાલી ઔરતેં ઇમાનવાલોં સે કહેંગે કે : (પુલ સિરાત પર) હમારા (ઝરા) ઇન્તિઝાર કરો કે હમ ભી તુમ્હારે નૂર (યાની રોશ્ની) મેં સે કુછ (નૂર) હાસિલ કર લેં તો ઉનકો કહા જાએગા કે: તુમ અપને પીછે કી જાનિબ લોટ જાઓ, ફિર (વહાં) નૂર તલાશ કરો, ઇતને મેં ઉન (મોમિનોં ઔર મુનાફિકોં) કે દરમિયાન એક (ઐસી) દીવાર ખડી કર દી જાએગી જિસમેં એક દરવાઝા હોગા, ઉસકે અંદર કી જાનિબ રહમત ઔર ઉસકે બાહિર કી જાનિબ અઝાબ હોગા. ﴾૧૩﴿

[૧] યાની ઇખ્લાસ સે અલ્લાહ તઆલા કે દીન કે તકાઝોં પર ખર્ચ કરના.

يُنَادُوْنَهُمْ اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَلٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ اَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْاَمَانِيُّ حَتّٰى جَآءَ
اَمْرُ اللّٰهِ وَغَرَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ⑭ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَّلَا مِنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ مَاْوٰىكُمُ النَّارُ ؕ هِيَ مَوْلٰىكُمْ ؕ
وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ⑮ اَلَمْ يَاْنِ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ۙ وَلَا يَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ⑯ اِعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا ؕ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ⑰

વો (મુનાફિક) ઉન (ઇમાનવાલોં) કો પુકારેંગે કેઃ કયા હમ તુમ્હારે સાથ[૧] નહીં થે તો વો (ઇમાનવાલે) જવાબ મેં કહેંગેઃ હાં! સાથ થે તો સહી; લેકિન તુમને ખૂદ અપને કો ફિત્ના (યાની ગુમરાહી) મેં ડાલ દિયા થા ઔર તુમ ઇન્તિઝાર (યાની તમન્ના) મેં રહે ઔર તુમ શક મેં પડે રહે ઔર તુમ્હારી ગલત આરઝૂઓં ને તુમકો ધોકે મેં ડાલ રખા થા, યહાં તક કે અલ્લાહ તઆલા કા હુક્મ (યાની મૌત) આ પહોંચા ઔર અલ્લાહ તઆલા કે બારે મેં તુમકો ઉસ બડે ધોકેબાઝ (યાની શૈતાન) ને ધોકે મેં રખા. ﴾૧૪﴿ સો આજ ન તો તુમ (મુનાફિકોં) સે કોઇ ફિદયા (યાની બદલા) કબૂલ કિયા જાએગા ઔર ન ઉન લોગોં સે જિન્હોંને કુફ્ર કિયા ઔર તુમ સબકા ઠિકાના (જહન્નમ કી) આગ હે, વહી (હમેશા કે લિયે) તુમ્હારી રખવાલી હે[૨] ઔર વો બહોત બુરી જગા પહોંચે. ﴾૧૫﴿ જો લોગ ઇમાન લે આએ હેં કયા ઉનકે લિયે અભી તક વો વકત નહીં આયા કે ઉનકે દિલ અલ્લાહ તઆલા કે ઝિક્ર કે લિયે ઔર જો હક નાઝિલ હુવા હે ઉસકે લિયે જુક જાવે[૩], ઔર વો ઉન લોગોં જૈસે ન બને જિનકો ઉસસે પેહલે (આસમાની) કિતાબ દી ગઇ થી, ફિર ઉન પર લંબી મુદ્દત ગુઝર ગઇ, ફિર ઉનકે દિલ સખ્ત હો ગએ, ઔર (અબ ઉનકી હાલત યે હે કે) ઉનમેં સે બહુત સારે નાફરમાન હેં. ﴾૧૬﴿ (યે બાત) જાન લો કે અલ્લાહ તઆલા ઝમીન કો ઉસકે મરને (યાની સૂખ જાને) કે બાદ ઝિંદા કરતે હેં, પક્કી બાત યે હે કે હમને તુમ્હારે લિયે (અપની) નિશાનિયાં ખોલ ખોલ કર બયાન કર દી; લિહાઝા તુમ અક્લ (યાની સમજ) સે કામ લો. ﴾૧૭﴿

[૧] યાની દુનિયા મેં ઝાહિરી ઇમાન વ ઇતાઅત મેં.
[૨] (દૂસરા તર્જુમા) વહી જહન્નમ તુમ્હારે લાઇક હે.
[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ગિડગિડાએં.

إِنَّ الْمُصَّدِّقِيْنَ وَالْمُصَّدِّقٰتِ وَاَقْرَضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضٰعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ اَجْرٌ كَرِيْمٌ ﴿١٨﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ
وَرُسُلِهٖٓ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصِّدِّيْقُوْنَ ۖ وَالشُّهَدَآءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۭ لَهُمْ اَجْرُهُمْ وَنُوْرُهُمْ ۭ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿١٩﴾ ع

اِعْلَمُوْٓا اَنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ وَّزِيْنَةٌ وَّتَفَاخُرٌۢ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ ۭ كَمَثَلِ
غَيْثٍ اَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهٗ ثُمَّ يَهِيْجُ فَتَرٰىهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُوْنُ حُطَامًا ۭ وَفِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۙ وَّمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٌ ۭ

યકીનન સદકા દેનેવાલે મર્દ ઔર સદકા દેનેવાલી ઔરતેં ઔર જો અલ્લાહ તઆલા કો અચ્છી તરહ (યાની ઇખ્લાસ કે સાથ) કર્ઝ દિયા કરતે હેં તો ઉનકે લિયે ઉનકો કઇ ગુના બઢા દિયા જાએગા ઔર ઉન લોગોં કો ઇઝ્ઝત કા સવાબ મિલેગા. ﴾૧૮﴿ ઔર જો લોગ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉનકે (સબ) રસૂલોં પર ઇમાન લાએ તો વહી લોગ અપને રબ કે નઝદીક સચ્ચે ઇમાનવાલે ઔર શહીદ[૧] (યાની ગવાહી દેનેવાલે) હેં ઉનકે લિયે ઉનકા અજર ઔર ઉનકા નૂર હે ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર અપના લિયા હે ઔર હમારી આયતોં કો જુઠલાયા હે વહી દોઝખ કે લોગ હેં. ﴾૧૯﴿

(અચ્છી તરહ) જાન લો કે (આખિરત કે મુકાબ્લે મેં) ઇસ દુનિયા કી ઝિંદગી કી હકીકત તો ખેલ કૂદ ઔર ઝાહિરી સજાવટ ઔર આપસ મેં એક દૂસરે પર ફખ્ર (યાની બડાઇ) જતાના ઔર માલ ઔર અવલાદ મેં એક દૂસરે સે બઢને કી કોશિશ કરના હે[૨], (ઉસકી મિસાલ ઐસી હે) જૈસે બારિશ કે જિસસે ઉગનેવાલી ચીઝ કિસાનોં કો ખુશ કરતી હે, ફિર વો (ઉગનેવાલી ચીઝ) સૂખ જાતી હે ફિર તુમ ઉસકો દેખતે હો કે વો પીલી પડ ગઇ[૩], ફિર વો ચૂરા ચૂરા હો જાતી હે, ઔર આખિરત (કી હાલત યે હે કે ઉસ) મેં (કાફિરોં કે લિયે) સખ્ત અઝાબ હે, ઔર (ઇમાનવાલોં કે લિયે) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મગફિરત ઔર રઝામંદી હે,

---

[૧] (૧) ઇસ આયત કે લિહાઝ સે હર મોમિન એક હેસિયત સે સિદ્દીક ઔર શહીદ હે. (૨) હર કામિલ ઇમાનવાલોં કો, તાઅત કે પાબંદ લોગોં કો સિદ્દીક ઔર શહીદ કા લકબ દિયા ગયા. (૩) ઇસ ઉમ્મત કા હર ફર્દ (વ્યક્તિ) પિછલે નબિયોં કી ઉમ્મત કે ખિલાફ (વિરોધ મેં) ઔર નબીયોં કી તસ્દીક(તરફદારી) મેં ગવાહ બનેગા.[૨] (દૂસરા તર્જુમા) એક દૂસરે સે ખૂદ કો ઝિયાદહ બતલાને કી કોશિશ કરના હે.

[૩] (દૂસરા તર્જુમા) ફિર વો ઉગનેવાલી ચીઝ અપના ઝોર દિખાતી હે.

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُوْرِ ۝٢٠ سَابِقُوْٓا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَآءِ
وَالْاَرْضِ ۙ اُعِدَّتْ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ۭ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ۭ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ۝٢١
مَآ اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِيْٓ اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّبْرَاَهَا ۭ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۝٢٢
لِّكَيْلَا تَاْسَوْا عَلٰي مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوْا بِمَآ اٰتٰىكُمْ ۭ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرِ ۝٢٣ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ ۭ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ۝٢٤ لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتٰبَ
وَالْمِيْزَانَ لِيَقُوْمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۚ

और दुनिया की ज़िंदगी तो धोके के सिवा और कुछ नहीं. ﴾२०﴿ तुम अपने रब की मगफ़िरत और जन्नत की तरफ़ एक दूसरे से आगे बढने की कोशिश करो के उस (जन्नत) की चोडाइ आसमान और ज़मीन की चोडाइ जैसी हे, वो (जन्नत) उन लोगों के लिये तैयार रखी गइ हे जो अल्लाह तआला और उनके रसूलों पर ईमान रखते हें, ये (मगफ़िरत और जन्नत) अल्लाह तआला का फ़ज़्ल हे, वो अपना फ़ज़्ल जिसको चाहते हें देते हें और अल्लाह तआला बडे फ़ज़्लवाले हें. ﴾२१﴿ कोइ मुसीबत जो ज़मीन (यानी दुनिया) में पडे और खूद तुम्हारी जानों को पहोंचे वो एक किताब (यानी लवहे महफ़ूज़) में उसको (दुनिया में) हमारे पैदा करने से पेहले ही लिख दिया हे, यकीन जानो ये (पेहले से तकदीर में लिख देना) अल्लाह तआला के लिये बहोत आसान हे. ﴾२२﴿ ये ईस लिये ताके जो चीज़[१] तुमसे जाती रही उस पर तुम गम में न पडो और उस (अल्लाह तआला) ने जो तुमको दिया उस पर तुम न ईतराओ और अल्लाह तआला किसी ईतरानेवाले, बडाइ मारनेवाले को पसंद नहीं करते. ﴾२३﴿ वो ऐसे लोग हें जो खूद (भी) बखीली करते हें और (दूसरे) लोगों को कंजूसी करना सिखाते हें और जो शख्स भी मुंह फ़िरा लेवे तो याद रखो वो अल्लाह तआला (सबसे) बेनियाज़ हें और सब खूबियोंवाले हें. ﴾२४﴿ और पक्की बात हे हमने अपने रसूलों को खुली निशानियां दे कर भेजा और हमने उनके साथ किताब और तराज़ू उतारी[२] ताके लोग ईन्साफ़ पर काइम रहे,

[१] यानी तंदुरस्ती, माल, अवलाद, ईज़्ज़त के जाने पर गमज़दह(गमगीन) न हो. [२] हज़रत नूह अल. के ज़माने में हकीकी तराज़ू उतारी गइ, ईसी तरह ईन्साफ़ से भरे हुवे कानून अल्लाह तआला ने उतारे.

وَاَنۡزَلۡنَا الۡحَدِيۡدَ فِيۡهِ بَاۡسٌ شَدِيۡدٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعۡلَمَ اللّٰهُ مَنۡ يَّنۡصُرُهٗ وَرُسُلَهٗ بِالۡغَيۡبِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِىٌّ
عَزِيۡزٌ ﴿۲۵﴾ ع

وَلَقَدۡ اَرۡسَلۡنَا نُوۡحًا وَّاِبۡرٰهِيۡمَ وَجَعَلۡنَا فِىۡ ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالۡـكِتٰبَ فَمِنۡهُمۡ مُّهۡتَدٍ ۚ وَكَثِيۡرٌ مِّنۡهُمۡ
فٰسِقُوۡنَ ﴿۲۶﴾ ثُمَّ قَفَّيۡنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمۡ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيۡنَا بِعِيۡسَى ابۡنِ مَرۡيَمَ وَاٰتَيۡنٰهُ الۡاِنۡجِيۡلَ ۙ وَجَعَلۡنَا فِىۡ قُلُوۡبِ
الَّذِيۡنَ اتَّبَعُوۡهُ رَاۡفَةً وَّرَحۡمَةً ؕ وَرَهۡبَانِيَّةَ ۨابۡتَدَعُوۡهَا مَا كَتَبۡنٰهَا عَلَيۡهِمۡ اِلَّا ابۡتِغَآءَ رِضۡوَانِ اللّٰهِ فَمَا رَعَوۡهَا حَقَّ
رِعَايَتِهَا ۚ فَاٰتَيۡنَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا مِنۡهُمۡ اَجۡرَهُمۡ ۚ وَكَثِيۡرٌ مِّنۡهُمۡ فٰسِقُوۡنَ ﴿۲۷﴾

ઔર હમને લોહા ઉતારા (યાની પૈદા કિયા) જિસમેં સખ્ત લડાઇ (કા સામાન) હે ઔર લોગોં કે લિયે (દૂસરે) ફ઼ાયદે ભી હેં ઔર તાકે અલ્લાહ તઆલા (ઝાહિરી તૌર પર) જાન લેવેં[૧] કે કોન બગૈર દેખે ઉન (અલ્લાહ તઆલા કે દીન) કી ઔર ઉનકે રસૂલોં કી મદદ કરતા હે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બહોત ઝોરવાલે, બડે ઝબરદસ્ત હેં. ﴾૨૫﴿

ઔર પક્કી બાત હે કે હમને નૂહ (અલ.) ઔર ઇબ્રાહીમ (અલ.) કો (રસૂલ બના કર) ભેજા, ઔર ઉન દોનોં કી અવલાદ મેં નબુવ્વત ઔર કિતાબ કા સિલસિલા (શ્રેણી કો) જારી રખા, ફિર ઉન અવલાદ મેં સે કુછ તો હિદાયત પર રહે ઔર ઉનમેં બહોત સારે નાફરમાન રહે. ﴾૨૬﴿ ફિર ઉનકે બાદ ઉનહી કે નક્શે કદમ પર હમ અપને દૂસરે રસૂલોં કો ભેજતે રહે ઔર ઉનકે બાદ હમને ઇસા બિન મરયમ કો ભેજા ઔર હમને ઉસ (ઇસા અલ.) કો ઇન્જીલ અતા ફરમાઇ, ઔર જિન લોગોં ને ઉસ (ઇસા અલ.) કી ઇત્તિબાઅ્ કી (બાત માની યા અમલ કિયા) હમને ઉન લોગોં કે દિલોં મેં શફકત ઔર રહમદિલી પૈદા કર દી ઔર રહબાનિયત (યાની દુનિયા છોડ કર અલગ થલગ રેહના) તો ઉસે ખૂદ ઉન્હોંને ઇજાદ કર લિયા(ગઢા) થા, ઉસ (રહબાનિયત) કો હમને ઉન પર લાઝિમ નહીં કિયા થા; લેકિન ઉન્હોંને (રહબાનિયત કો) અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે ઇખ્તિયાર કિયા (અપનાયા), ફિર વો ઉસકી રિઆયત (યાની પૂરા કરને) કા જો હક હે વૈસી રિઆયત નહીં કર સકે, ગર્ઝ ઉનમેં સે જો ઇમાન લાએ ઉનકો હમને ઉનકા સવાબ દિયા ઔર ઉનમેં સે બહોત સારે લોગ નાફરમાન રહે. ﴾૨૭﴿

[૧] (દૂસરા તર્જુમા) તાકે અલ્લાહ તઆલા ઝાહિર કર દેવે.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَاٰمِنُوْا بِرَسُوْلِهٖ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَّحْمَتِهٖ وَيَجْعَلْ لَّكُمْ نُوْرًا تَمْشُوْنَ بِهٖ وَيَغْفِرْ
لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۚ﴿۲۸﴾ لِّئَلَّا يَعْلَمَ اَهْلُ الْكِتٰبِ اَلَّا يَقْدِرُوْنَ عَلٰى شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ
يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۲۹﴾

એ (પિછલે નબિયોં પર) ઇમાનલાનેવાલો! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો ઔર તુમ ઉસકે રસૂલ (યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) પર ઇમાન લાઓ, વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમકો અપની રહમત સે દો હિસ્સે અતા ફરમાએંગે ઔર તુમ્હારે લિયે ઐસા નૂર પૈદા કર દેંગે જિસકો લે કર તુમ ચલો[૧] ઔર (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે ગુનાહોં કો માફ કર દેંગે, ઔર અલ્લાહ તઆલા બહોત માફ કરનેવાલે, નિહાયત રહમવાલે હેં. ﴾૨૮﴿ તાકે અહલે કિતાબ કો મા'લૂમ હો જાવે કે અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ મેં સે કિસી ચીઝ પર ભી ઉનકો કોઇ ઇખ્તિયાર (યાની કુદરત) નહીં હે ઔર યે કે ફઝલ અલ્લાહ તઆલા હી કે કબ્ઝે મેં હે, વો જિસકો ચાહતે હેં અપના ફઝલ અતા ફરમાતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે ફઝલ વાલે હેં. ﴾૨૯﴿

[૧] યાની દુનિયા મેં ભી વો હિદાયત કી રોશની હર મોકે પર સાથ દેગા ઔર પુલ સિરાત પર ભી કામ આએગા. (દૂસરા તર્જુમા) જિસકો લે કર કે તુમ ચલો ફિરો
(યાની અલ્લાહ તઆલા જિસકો નૂરે હિદાયત અતા કરે વો ઉસકી રોશ્ની મેં ખૂદ ભી ચલે ઔર ઇન્સાનિયત કો વો રોશ્ની પહોંચાએ ઉસ રોશ્ની કો લે કર એક જગા બેઠે ન રહે.)

સૂરએ મુજાદલહ

યે સૂરત મદની હે, ઉસમેં (૨૨) આયતેં હેં. સુરએ મુનાફિકુન કે બાદ ઔર સુરએ તહરીમ સે પેહલે (૧૦૩) યા (૧૦૫) નંબર પર ઉતરી.

એક ઔરત હઝરત ખૌલા રદિ. નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખિદમત મેં એક અહમ મસઅલે મેં સવાલ ઔર જવાબ કરને આઈ થી ઉસ અહમ કિસ્સે કા ઝિક્ર ઈસ સૂરત મેં કિયા ગયા હે. ઈસ સૂરત કી એક ખુબી યે હે કે ઉસકી તમામ કી તમામ ૨૨ આયતોં મે હર હર આયત મે અલ્લાહ તઆલા કા મુબારક નામ આયા હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِیْ تُجَادِلُكَ فِیْ زَوْجِهَا وَتَشْتَكِیْۤ اِلَی اللّٰهِ ۖۗ وَاللّٰهُ یَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِیْعٌۢ بَصِیْرٌ ۱ اَلَّذِیْنَ
یُظٰهِرُوْنَ مِنْكُمْ مِّنْ نِّسَآىِٕهِمْ مَّا هُنَّ اُمَّهٰتِهِمْ ؕ اِنْ اُمَّهٰتُهُمْ اِلَّا الّٰٓـِٔیْ وَلَدْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَیَقُوْلُوْنَ مُنْكَرًا مِّنَ
الْقَوْلِ وَزُوْرًا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ۲ وَالَّذِیْنَ یُظٰهِرُوْنَ مِنْ نِّسَآىِٕهِمْ ثُمَّ یَعُوْدُوْنَ لِمَا قَالُوْا فَتَحْرِیْرُ رَقَبَةٍ مِّنْ
قَبْلِ اَنْ یَّتَمَآسَّا ؕ ذٰلِكُمْ تُوْعَظُوْنَ بِهٖ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِیْرٌ ۳

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) યકીની બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકી બાત સુન લી જો અપને શૌહર કે બારે મેં તુમસે બહસ કર રહી થી ઔર અલ્લાહ તઆલા કે સામને ફરીયાદ કર રહી થી ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમ દોનોં કે સવાલ ઔર જવાબ(યાની બાતચીત) કો સુન રહે થે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર બાત કો સુનનેવાલે, હર ચીઝ કો દેખનેવાલે હેં ﴾૧﴿ જો લોગ તુમમેં સે અપની બીવીયોં સે ઝિહાર કરતે હેં(૧) તો (ઉસ કેહને સે) વો બીવીયાં(હકીકત મે) ઉનકી માંએ નહી હો જાતી, ઉનકી(હકીકી) માંએ વહી ઔરતેં હેં જિન્હોં ને ઉન કો જનમ દિયા ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બહુત હી માફ કરનેવાલે, બડે બખ્શનેવાલે હેં ﴾૨﴿ ઔર જો લોગ અપની બીવીયોં સે ઝિહાર કરતે હેં ફિર વો અપની કહી હુઈ બાત સે રૂજુઅ કરના ચાહતે હેં(૨) તો ઉનકે ઝિમ્મે એક ગુલામ કો આઝાદ કરના(ઝરૂરી હે ઉસસે પેહલે કે વો દોનોં(મીયાં બીવી) આપસ મેં એક દુસરે કો હાથ લગાવે, ઈસ(કફ્ફારે કે હુકમ) સે તુમકો નસીહત કી જા રહી હે(૩) ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી પુરી ખબર રખતે હેં ﴾૩﴿

(૧) મસલન બીવી કો કહે : તુ મેરે લિયે માં કી તરહ હે. ઈસે શરીઅત કી પરીભાષા મેં ઝિહાર કહેતે હેં.

(૨) યાની જિસ ઔરત કે લિયે કહા થા ઉસસે બીવીવાલા બરતાવ કરના ચાહે.

(૩) [દુસરા તર્જુમા] ઉસ કફ્ફારે કે હુકમ સે તુમકો નસીહત હોગી(કે આઈન્દા ઐસી ગલતી નહી કરોગે).

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ۚ فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّيْنَ مِسْكِيْنًا ؕ
ذٰلِكَ لِتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝٤ اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَآدُّوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
كُبِتُوْا كَمَا كُبِتَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَاۤ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝٥ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ
جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا ؕ اَحْصٰىهُ اللّٰهُ وَنَسُوْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ۝٦ ع
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ مَا يَكُوْنُ مِنْ نَّجْوٰى ثَلٰثَةٍ اِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا
خَمْسَةٍ اِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ

ફિર જિસકો(ગુલામ યા બાંદી) ન મિલે તો ઉસકે ઝિમ્મે દો મહીને કે લગાતાર રોઝે હેં ઈસસે પેહલે કે વો દોનોં(મીયાં બીવી) આપસ મેં એક દુસરે કો હાથ લગાવે, ફિર જિસ શખ્સ કો રોઝે કી ભી તાકત ન હો તો ઉસકે ઝિમ્મે સાઠ મિસકીનો (ગરીબો) કો ખાના ખીલાના હે, યે(હુકમ) ઈસ લિયે(દિયા જા રહા) હે તાકે તુમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઈમાન લાવો ઔર યે(અહકામ) અલ્લાહ તઆલા કી(મુકર્રર કી હુઈ) હદે હેં ઔર કાફિરોં કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હે ﴿૪﴾ યકીન રખો ! જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી મુખાલફત કરતે હેં વો ઈસી તરહ ઝલીલ કિયે જાયેગેં જિસ તરહ ઉનસે પેહલે લોગ ઝલીલ કિયે ગયે ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને સાફ સાફ આયતેં (યાની અહકામ) ઉતારે ઔર કાફિરોં કે લિયે ઐસા અઝાબ હે જો(ઉનકો) રૂસ્વા કરકે રખ દેગા ﴿૫﴾ (યે અઝાબ) ઉસ દિન હોગા જબ અલ્લાહ તઆલા ઉન સબકો દોબારા ઝિંદા કરેગેં, ફિર જો આમાલ ઉન્હોનેં કિયે થે વો ઉનકો બતા દેગેં, અલ્લાહ તઆલા ને ઉન (સબ આમાલ) કો ગિન રખા હે; હાલાંકે વો ખુદ ઉસે(કરકે) ભુલ ગયે ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કે ગવાહ હેં(૧)﴿૬﴾

કયા તુમને ઈસ બાત પર નઝર નહી કી કે આસ્માનોં મેં જો કુછ હે ઔર ઝમીન મેં જો કુછ હે અલ્લાહ તઆલા ઉન(સબ) કો જાનતે હેં, કહી તીન આદમીયોં કી ખુફિયા (છુપી હુવી) બાત ઐસી નહી હોતી જિસમે ચોથે વો(અલ્લાહ તઆલા) ન હોં ઔર પાંચ આદમીયોં કી ખુફિયા બાત ઐસી નહી હોતી જિસમે અલ્લાહ તઆલા છઠ્ઠે ન હોં,

(૧) [દુસરા તર્જુમા] ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કી ખબર રખતે હેં.

وَلَآ اَدْنٰى مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْثَرَ اِلَّا هُوَ مَعَهُمْ اَيْنَ مَا كَانُوْا ۚ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيْمٌ ۷ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ نُهُوْا عَنِ النَّجْوٰى ثُمَّ يَعُوْدُوْنَ لِمَا نُهُوْا عَنْهُ وَيَتَنٰجَوْنَ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَمَعْصِيَتِ الرَّسُوْلِ ۡ وَاِذَا جَاۗءُوْكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُ ۙ وَيَقُوْلُوْنَ فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِمَا
نَقُوْلُ ۭ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ۸ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُوْلِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۭ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ۹

ખુફિયા બાત કરનેવાલે ઉસ(તીન) સે કમ હોં યા(પાંચ સે) ઝિયાદહ હોં વો(મશવેરા કરનેવાલે) જહાં કહીં ભી હોં વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકે સાથ હોતે હેં, ફિર ઉન્હોંને જો કુછ કિયા વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉનકો કયામત કે દિન બતલા દેગેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો પુરી તરહ જાનતે હેં ﴾૭﴿ કયા તુમને ઉન લોગોં કો નહી દેખા જિનકો ખુફિયા બાત(યા ખુફિયા મશવેરા) કરને સે મના કિયા ગયા થા, ફિર ભી વો(એક દુસરે કે સાથ) વહી બાત કરતે હેં જિસસે ઉનકો મના કિયા ગયા થા ઔર વો આપસ મેં ગુનાહ ઔર ઝુલ્મ(યાની ઝિયાદતી) ઔર રસૂલ કી નાફરમાની કી બાતેં ચુપકે ચુપકે કિયા કરતે હેં ઔર જબ વો તુમ્હારે પાસ આતે હેં તો ઐસે અલ્ફાઝ (શબ્દોં) સે તુમકો સલામ કરતે હેં જિન અલ્ફાઝ (શબ્દોં) સે અલ્લાહ તઆલા ને તુમ પર સલામ નહી ભેજા(૧) ઔર અપને દિલો મે કેહતે હેં કે : હમ(નબી કી બેઅદબીવાલી બાત) જો કેહતે હેં ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા હમકો અઝાબ કયું નહી દેતે ? જહન્નમ ઉન(કી સઝા) કે લિયે કાફી હે, ઉસ(જહન્નમ) મેં વો લોગ દાખિલ હોગેં, સો વો બહુત હી બુરા ઠિકાના હે ﴾૮﴿ એ ઈમાન વાલો ! જબ તુમ આપસ મેં એક દુસરે સે(કિસી ઝરૂરત સે) ખુફિયા બાત કરો તો ગુનાહ ઔર ઝુલ્મ(યાની ઝિયાદતી) ઔર રસૂલ કી નાફરમાની કી ખુફિયા બાત મત કરો ઔર નેક કામ(૨) ઔર તકવા કી બાતોં કા આપસ મેં મશવેરા કિયા કરો ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ડરો જિસકે પાસ તુમ સબકો જમા કરકે લે જાયા જાયેગા﴾૯﴿

(૧) યાની યહૂદ મુનાફિક લોગ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી મજલિસ મેં આકર ''અસ્સામુ અલયક'' યાની આપ કી મોત હો(નઉઝુ બિલ્લાહ, અલ્લાહ તઆલા કી હિફાઝત મેં આતે હેં) ઐસે જુમલે બોલતે થે.
(૨) [દુસરા તરજુમા] દુસરો કો નફા પહોંચાને કે કામ.

اِنَّمَا النَّجْوٰى مِنَ الشَّيْطٰنِ لِيَحْزُنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيْسَ بِضَآرِّهِمْ شَيْـًٔا اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۭ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُوْنَ ⑩ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا قِيْلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوْا فِي الْمَجٰلِسِ فَافْسَحُوْا يَفْسَحِ اللّٰهُ لَكُمْ ۚ وَاِذَا قِيْلَ
انْشُزُوْا فَانْشُزُوْا يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ ۙ وَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ ۭ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ⑪ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُوْلَ فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰىكُمْ صَدَقَةً ۭ ذٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَاَطْهَرُ ۭ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ⑫ ءَاَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰىكُمْ صَدَقٰتٍ ۭ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوْا وَتَابَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ
فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۭ

યકીનન ઐસી(બુરી) ખુફિયા બાતેં શયતાન કી તરફ સે હોતી હેં; તાકે વો ઈમાનવાલો કો ગમ(યાની રંજ ઔર તકલીફ) મેં ડાલ દેવે ઔર વો ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે બગૈર ઝરા ભી નુકસાન નહી પહોંચા સકતે ઔર ઈમાનવાલોં કો તો અલ્લાહ તઆલા પર હી ભરોસા કરના ચાહિયે ﴾૧૦﴿ એ ઈમાનવાલોં ! જબ તુમકો કહા જાયે કે : મજલિસ મેં(દુસરોં કે લિયે) જગા બનાવો તો જગા ખોલ દિયા કરો(૧) અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે લિયે(જન્નત મેં) ચોડી જગા બનાએંગે ઔર જબ(તુમકો) કહા જાયે કે :(મજલિસ સે) ઉઠ જાઓ(૨) તો ઉઠ જાયા કરો, તુમ મેં સે જો લોગ ઈમાન લાયે હેં(ઉનકે) ઔર જિનકો ઈલ્મ દિયા ગયા હે ઉનકે દરજોં કો અલ્લાહ તઆલા બુલંદ કરેગેં ઔર જો અમલ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી પૂરી ખબર રખતે હેં ﴾૧૧﴿ એ ઈમાનવાલો ! જબ તુમ રસૂલ સે તન્હાઈ મેં કોઈ બાત કરના ચાહો તો અપની તન્હાઈ કી બાત સે પેહલે(મિસ્કીનોં કો) ખૈરાત કર દિયા કરો, યે(સદકા દેના) તુમ્હારે લિયે બહુત હી બેહતર હે ઔર સાફ સુથરા તરીકા હે, હાં ! અગર તુમ્હારે પાસ(સદકા દેને કે લિયે) કુછ ન હો તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા બહુત માફ કરનેવાલે, બડે હી મહેરબાન હેં ﴾૧૨﴿ કયા તુમ ડર ગયે કે તન્હાઈ મે બાત કરને સે પેહલે સદકા દે દિયા કરો ? અબ જબ તુમ ઐસા નહી કર સકે ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો માફ કર દિયા સો તુમ નમાઝ કો કાયમ કરતે રહો ઔર અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કા કહના માનો(૩)

(૧) યાની જગા મેં વુસઅત, ગુંજાઈશ કર દો
(૨) (દુસરા તરજુમા) ખડે હો જાઓ.
(૩) [દુસરા તરજુમા] અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે હુકમ પર ચલો.

ع وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ﴿۱۳﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ؕ مَا هُمْ مِّنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ ۙ وَيَحْلِفُوْنَ عَلَى الْكَذِبِ
وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ﴿۱۴﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ اِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ﴿۱۵﴾ اِتَّخَذُوْۤا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوْا عَنْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ﴿۱۶﴾ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَاۤ اَوْلَادُهُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ
النَّارِ ؕ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ﴿۱۷﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيَحْلِفُوْنَ لَهٗ كَمَا يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ عَلٰى
شَيْءٍ ؕ اَلَاۤ اِنَّهُمْ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ﴿۱۸﴾

ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે﴿૧૩﴾

કયા તુમને(મુનાફિક) લોગોં કો નહી દેખા જો ઐસી કોમ(યાની યહૂદ) સે દોસ્તી રખતે હેં જિન પર અલ્લાહ તઆલા ગુસ્સે હુવે, વો લોગ(પૂરી તરહ) તુમ(મુસલમાનોં) મેં સે નહી હેં ઔર ન ઉન(કાફિરોં) મેં સે હેં ઔર વો લોગ ખુદ ભી જાનતે હુવે જુઠી જુઠી કસ્મેં ખાતે હેં﴿૧૪﴾ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે લિયે સખ્ત અઝાબ તૈયાર કર રખા હે, યકીનન વો બહુત હી બુરે કામ કર રહે હે(૧)﴿૧૫﴾ ઉન મુનાફિકોં ને અપની કસ્મો કો ઢાલ બના રખા હે, ફિર(દુસરોં કો ભી) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે(યાની ઈસ્લામ) સે રોકતે હેં, ઉનકે લિયે ઐસા અઝાબ હે જો(ઉનકો) ઝલીલ કરકે રખ દેગા﴿૧૬﴾ ઉનકો ઉનકા માલ ઔર ઉનકી અવલાદ અલ્લાહ તઆલા(કે અઝાબ) સે ઝરા ભી બચા નહી સકેંગે, વહી લોગ આગ(મે જાને) વાલે હેં ઔર વો લોગ ઉસ (આગ) મે હંમેશા રહેંગે ﴿૧૭﴾ જિસ દિન અલ્લાહ તઆલા ઉન સબકો દોબારા ઝિંદા કરેંગે, ફિર વો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે સામને ઈસ તરહ(જુઠી) કસ્મે ખાયેંગે જિસ તરહ તુમ્હારે સામને(જુઠી) કસ્મેં ખાયા કરતે હેં ઔર વો સમજતે હેં કે ઉનકો કોઈ સહારે કી ચીઝ મિલ ગઈ(૨) ધ્યાન સે સુનો ! વો પક્કે જુઠે લોગ હેં﴿૧૮﴾

(૧) [દુસરા તરજુમા] યકીનન બહુત હી બુરે હેં જો કામ વો કર રહે હેં.

(૨) [દુસરા તરજુમા] વો કિસી અચ્છી હાલત મેં હેં.

اِسۡتَحۡوَذَ عَلَيۡهِمُ الشَّيۡطٰنُ فَاَنۡسٰىهُمۡ ذِكۡرَ اللّٰهِ‌ؕ اُولٰۤـئِكَ حِزۡبُ الشَّيۡطٰنِ‌ؕ اَلَاۤ اِنَّ حِزۡبَ الشَّيۡطٰنِ هُمُ
الۡخٰسِرُوۡنَ‏ ﴿۱۹﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ يُحَآدُّوۡنَ اللّٰهَ وَرَسُوۡلَهٗۤ اُولٰۤـئِكَ فِى الۡاَذَلِّيۡنَ‏ ﴿۲۰﴾ كَتَبَ اللّٰهُ لَاَغۡلِبَنَّ اَنَا وَرُسُلِىۡ‌ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِىٌّ
عَزِيۡزٌ‏ ﴿۲۱﴾ لَا تَجِدُ قَوۡمًا يُّؤۡمِنُوۡنَ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ يُوَآدُّوۡنَ مَنۡ حَآدَّ اللّٰهَ وَرَسُوۡلَهٗ وَلَوۡ كَانُوۡۤا اٰبَآءَهُمۡ اَوۡ اَبۡنَآءَهُمۡ
اَوۡ اِخۡوَانَهُمۡ اَوۡ عَشِيۡرَتَهُمۡ‌ؕ اُولٰۤـئِكَ كَتَبَ فِىۡ قُلُوۡبِهِمُ الۡاِيۡمَانَ وَاَيَّدَهُمۡ بِرُوۡحٍ مِّنۡهُ‌ؕ وَيُدۡخِلُهُمۡ جَنّٰتٍ تَجۡرِىۡ
مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا‌ؕ رَضِىَ اللّٰهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُوۡا عَنۡهُ‌ؕ اُولٰۤـئِكَ حِزۡبُ اللّٰهِ‌ؕ اَلَاۤ اِنَّ حِزۡبَ اللّٰهِ هُمُ
الۡمُفۡلِحُوۡنَ‏ ﴿۲۲﴾ ع

શયતાન ને ઉન પર પૂરી તરહ કાબૂ કર લિયા હે, સો ઉસ(શયતાન) ને ઉનસે અલ્લાહ તઆલા કી યાદ ભુલા દી, યહી લોગ શયતાન કા લશ્કર હેં, સુનો ! યકીનન શયતાન કા લશ્કર હી બરબાદ હોનેવાલા હે ﴾૧૯﴿ યકીનન જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉનકે રસૂલ કી મુખાલફત કરતે હેં વો બડે ઝલીલ લોગોં મેં સે હેં ﴾૨૦﴿ અલ્લાહ તઆલા(પેહલે સે યે બાત) લિખ ચુકે હેં કે મેં ઔર મેરે રસૂલ ઝરૂર ગાલિબ આયેંગે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે તાકતવાલે, બડે ઝબરદસ્ત હેં ﴾૨૧﴿ (એ નબી !) જો લોગ અલ્લાહ તઆલા ઔર આખિરત કે દિન પર ઈમાન રખતે હેં ઉનકો ઐસે લોગોં કે સાથ મુહબ્બત કરતે હુવે ન દેખોગે કે જિન્હોંને અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી મુખાલફત કી હો, ચાહે વો ઉનકે બાપ દાદા હોં યા ઉનકે બેટે હોં યા ઉનકે ભાઈ હોં યા ઉનકે ખાનદાન કે હોં, યે વો લોગ હેં, જિનકે દિલોં મે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઈમાન કો(પક્કા) લિખ દિયા હે ઔર અપની રૂહ સે(૧) ઉનકી મદદ ફરમાઈ ઔર અલ્લાહ તઆલા ઉનકો એસે બાગાત મે દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે નહેરેં બેહતી હોંગી, વો ઉનમેં હમેશા રહેંગે, અલ્લાહ તઆલા ઉન(કી ઈતાઅત) સે રાઝી હો ગયે ઔર વો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કી નવાઝિશાત,ઈન્આમ ઔર ઈઝઝત, કૃપાઓ) સે રાઝી હો ગયે, વહી અલ્લાહ તઆલા કી જમાઅત હે, સુન લો ! યકીનન અલ્લાહ તઆલા કી જમાઅત હી કામયાબ હોનેવાલી હે ﴾૨૨﴿

(૧) દુસરા તરજુમા : અપને ગૈબી તરીકે સે ઉનકી મદદ ફરમાઈ. રૂહ સે મુરાદ :– નૂર ઔર ગૈબી તરીકા જિસસે દિલ કો એક ખાસ રૂહાની ઝિંદગી મિલતી હે યા કુર્આન કી દલીલ જો રૂહે ઈમાન હેં યા રૂહુલકુદસ હઝરત જિબ્રઈલ અલ.

સૂરએ હશ્ર

યે સૂરત મદની હે, ઉસમેં (૨૪) આયતેં હેં. સૂરએ બય્યિનહ કે બાદ ઔર સૂરએ નસર સે પેહલે (૯૮) યા (૧૦૧) નંબર પર ઉતરી.

કબીલા બનૂ નઝીર કે યહૂદી કા અવ્વલે હશ્ર યાની જલાવતની (યાની તડીપાર કરદેને) કા ઈસ સૂરત મે ઝિક્ર કિયા ગયા હે ઔર ઈસકો ગઝવએ બનૂ નઝીર ભી કહા જાતા હે જો હિજરી સન ૪ મેં પેશ આયા; ઈસ લિયે હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ રદિ. ઈસ સૂરત કો બનૂ નઝીર ભી કેહતે થે.

હશ્ર કા એક તર્જુમા ઈજતિમાઅ (જમા હોના) કા ભી હે; યાની મુસલમાનોં કે લશ્કર કા પેહલા ઈજતિમાઅ હુવા, ઈસ જંગ મે મુકાબલા કી ઝરૂરત નહી પડી ઔર યહૂદ બનૂ નઝીર કાબૂ મેં આ ગયે.

અવ્વલ કા લફઝ યે ઈશારા દે રહા થા કે આઈન્દા ભી ઉન યહૂદ કી જલાવતની હોગી ઔર વો હઝરત ઉમર રદિ. કે દૌરે ખિલાફત મેં પેશ આઈ.

હદીસ શરીફ મેં હે કે જો

اعوذبالله السميع العليم من الشيطان الرجيم

તીન મરતબા પઢે,ફિર ઈસ સુરત કી યે આયત

'' هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عٰلِمُ...... وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ''

પઢે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લિયે સિત્તેર હજાર ફરિશ્તે મુકર્રર ફરમા દેતે હેં, જો સુબહ સે શામ તક ઔર શામ સે સુબહ તક ઉસ પર રહમત ભેજતે રેહતે હેં(યાની નેકીયોં કી તૌફિક વગેરા કી દુઆ કરતે રેહતે હેં) ઔર અગર ઈસ દિન યા રાત મેં મર જાએ તો શહાદત કી મોત મરેગા(તિરમિઝી : હદીસ નંબર ૨૯૨૨, ૨ : ૧૨૦) મસ્નુન વઝાઈફ : સ.–૪૮)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ١ هُوَ الَّذِيْٓ اَخْرَجَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ
الْكِتٰبِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِاَوَّلِ الْحَشْرِ ؕ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَّخْرُجُوْا وَظَنُّوْٓا اَنَّهُمْ مَّانِعَتُهُمْ حُصُوْنُهُمْ مِّنَ اللّٰهِ فَاَتٰىهُمُ
اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوْا ۚ وَقَذَفَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُوْنَ بُيُوْتَهُمْ بِاَيْدِيْهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ
فَاعْتَبِرُوْا يٰٓاُولِي الْاَبْصَارِ ٢ وَلَوْلَآ اَنْ كَتَبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا ؕ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابُ
النَّارِ ٣

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

જો (મખલૂકાત, સર્જન) આસ્માનોં મેં ઔર જો (મખલૂકાત,સર્જન) ઝમીન મેં હેં સબ અલ્લાહ તઆલા કી તસ્બીહ કરતી હેં, વહી (અલ્લાહ તઆલા) ઝબરદસ્ત હેં, હુકુમત કે માલિક હેં ﴾૧﴿ વહી (અલ્લાહ તઆલા) હેં જિન્હોને અહલે કિતાબ મેં સે કાફિરોં (યાની બની નઝીર) કો ઉનકે ઘરોં સે પેહલી મરતબા મે હી ઈકઠ્ઠા (જમા) કરકે નિકાલ દિયા(૧) (એ મુસલમાનો !) તુમકો તો યે ખ્યાલ ભી નહી થા કે વો નિકલ જાયેંગે ઔર વો ખુદ ભી ખ્યાલ રખતે થે કે ઉનકે કિલ્અે ઉનકો અલ્લાહ તઆલા (કી પકડ) સે બચા લેંગે, ફિર અલ્લાહ તઆલા(કા અઝાબ) ઉનકે પાસ ઐસી જગા સે પહોંચા જહાં સે ઉનકો ગુમાન ભી નહીં થા ઔર ઈસ (અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે દિલોં મે(મુસલમાનોં કા) રૌબ ડાલ દિયા કે(૨) વો અપને ઘરો કો(ખુદ) અપને હાથોં સે ઔર મુસલમાનોં કે હાથોં સે(ભી) બરબાદ કર રહે થે; લિહાઝા એ આંખોવાલોં ! ઈબ્રત (બોધ પાઠ) હાસિલ કર લો ﴾૨﴿ ઔર અગર અલ્લાહ તઆલા ને જલાવતન હોના ઉનકી કિસ્મત મેં ન લિખા હોતા તો ઉનકો દુનિયા હી મેં(કતલ વગૈરા કી) સઝા દેતે ઔર ઉનકે લિયે આખિરત મેં આગ કા અઝાબ હે﴾૩﴿

---

(૧) યાની મુસલમાનોં કા પેહલા હમલા હી કામયાબ હો ગયા ઔર વો કાબૂ મેં આ ગયે યા જલાવતની ઉનકી યે પેહલી મરતબા થી, ફિર દુસરી મરતબા હઝરત ઉમર રદિ. કે દૌર મેં હુઈ.

(૨) [દુસરા તરજુમા] મુસલમાનોં કી ધાક બિઠા દી.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَمَنْ يُّشَآقِّ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝۴ مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ لِّيْنَةٍ اَوْ
تَرَكْتُمُوْهَا قَآئِمَةً عَلٰٓى اُصُوْلِهَا فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفٰسِقِيْنَ ۝۵ وَمَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ مِنْهُمْ فَمَآ اَوْجَفْتُمْ
عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَّلَا رِكَابٍ وَّلٰكِنَّ اللّٰهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهٗ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝۶ مَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى
رَسُوْلِهٖ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ كَيْ لَا يَكُوْنَ دُوْلَةًۢ
بَيْنَ الْاَغْنِيَآءِ مِنْكُمْ ۭ وَمَآ اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ ۤ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۭ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ
الْعِقَابِ ۝۷

યે(સઝા) ઈસ લિયે કે વો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કે મુખાલિફ હો ગયે ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા સે દુશ્મની રખતા હે તો અલ્લાહ તઆલા તો સખ્ત અઝાબ દેનેવાલે હેં ﴿૪﴾ (એ મુસલમાનો !) તુમને ખજૂર કે જો દરખ્ત કાટ ડાલે યા જિનકો અપની જડો પર ખડે રહને દિયા(૧) તો યે સબ અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે થા(૨) ઔર તાકે વો(અલ્લાહ તઆલા) નાફરમાનોં કો રૂસ્વા કરે ﴿૫﴾ ઔર જો માલ અલ્લાહ તઆલા ને ઉન(બનૂ નઝીર) કા અપને રસૂલ કે હાથ(બગૈર જંગ કે) લગવા દિયા(૩) (ઉસમે તુમકો તસર્રુફ, વહીવટ કા ઈખ્તિયાર, અધિકાર નહી હે, ચૂંકે) ઉસ પર તુમને ઘોડે દોડાએ ઔર ન તો ઉંટ(દોડાએ) લેકિન અલ્લાહ તઆલા અપને રસૂલ કો જિન પર ચાહતે હેં મુસલ્લત(યાની ગાલિબ, ઉંચા) ફરમા દેતે હે ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં﴿૬﴾ (બનૂ નઝીર બહોત સારે માલ કી તરહ) જો માલ ભી અલ્લાહ તઆલા અપને રસૂલ કો(દુસરી) બસ્તીયોં(કે કુફ્ર કરને) વાલો સે ફય કે તૌર પર દિલવા દેવેં તો વો અલ્લાહ તઆલા કા હક હે ઔર(અલ્લાહ તઆલા કે) રસૂલ કા(હક હે) ઔર(નબી કે) રીશ્તેદારોં કા(હક હે) ઔર યતીમોં કા(હક હે) ઔર મિસ્કીનોં કા(હક હે) ઔર મુસાફિરો કા(હક હે),(યે હુકમ ઈસ લિયે દિયા ગયા) તાકે વો(માલ) તુમ મે સે સિર્ફ માલદારોં કે દરમિયાન ફિરતા ન હો જાવે(૪) ઔર રસૂલ જો તુમકો દેવેં વો લે લો ઔર જિસ ચીઝ સે તુમકો રોકે(યાની મના કરે) ઉસસે રૂક જાયા કરો ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ડરો, યકીન રખો ! અલ્લાહ તઆલા સખ્ત સઝા દેનેવાલે હેં ﴿૭﴾

(૧) યાની બચા લિયા (૨) યાની અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી કે અનુસાર. (૩) [દુસરા તરજુમા] અપને રસૂલ કો(બગૈર જંગ કે) ફય કે તરીકે સે દિલવા દિયા. **ફયઃ** દુશમનો થી લડાઈ વેળા તેમના થી લડાઈ વગર જે માલ પ્રાપત થાય તેને ફય કહેવાઈ છે.(૪) (દુસરા તર્જુમા) સિર્ફ માલદારોં કે દરમિયાન લેને દેને મેં ન આવે [તીસરા તર્જુમા] સિર્ફ માલદારોં કે કબ્જે મેં ન આ જાવે.

لِلۡفُقَرَآءِ الۡمُهٰجِرِيۡنَ الَّذِيۡنَ اُخۡرِجُوۡا مِنۡ دِيَارِهِمۡ وَاَمۡوَالِهِمۡ يَبۡتَغُوۡنَ فَضۡلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضۡوَانًا وَّيَنۡصُرُوۡنَ اللّٰهَ
وَرَسُوۡلَهٗ ؕ اُولٰٓـئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوۡنَ ۚ‏ ﴿۸﴾ وَالَّذِيۡنَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالۡاِيۡمَانَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ يُحِبُّوۡنَ مَنۡ هَاجَرَ اِلَيۡهِمۡ وَلَا
يَجِدُوۡنَ فِىۡ صُدُوۡرِهِمۡ حَاجَةً مِّمَّاۤ اُوۡتُوۡا وَيُـؤۡثِرُوۡنَ عَلٰٓى اَنۡفُسِهِمۡ وَلَوۡ كَانَ بِهِمۡ خَصَاصَةٌ ؕ وَمَنۡ يُّوۡقَ شُحَّ نَفۡسِهٖ
فَاُولٰٓـئِكَ هُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ‌ۚ‏ ﴿۹﴾ وَالَّذِيۡنَ جَآءُوۡ مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ يَقُوۡلُوۡنَ رَبَّنَا اغۡفِرۡ لَنَا وَلِاِخۡوَانِنَا الَّذِيۡنَ سَبَقُوۡنَا
بِالۡاِيۡمَانِ وَلَا تَجۡعَلۡ فِىۡ قُلُوۡبِنَا غِلًّا لِّلَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا رَبَّنَاۤ اِنَّكَ رَءُوۡفٌ رَّحِيۡمٌ ‏﴿۱۰﴾ ع

(ઈસી તરહ વો ફય કા માલ) ઉન હાજતમંદ, ઝરૂરત મંદ(યાની મુફલિસ, અતિશય ગરીબ) હિજરત કરનેવાલોં કા ભી હક હે જો અપને ઘરોં ઔર અપને માલોં સે(ઝુલ્મન, નાહક) નિકાલ દિયે ગયે હેં, વો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે ફઝલ ઔર ખુશી ચાહતે હેં ઔર વો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉનકે રસૂલ કી મદદ કરતે હેં, વહી લોગ હકીકત મેં(ઈમાન મેં) સચ્ચે હેં﴾૮﴿ ઔર (ઈસી તરહ વો ફય કા માલ) ઉન લોગોં કો મિલેગા જો ઉન(મુહાજિરીન, હિજરત કરને વાલે સહાબા) સે પેહલે હી ઉસ જગા(યાની મદીના મુનવ્વરા મેં) ઈમાન કે સાથ રેહતે હેં(૧) જો કોઈ ઉનકે પાસ હિજરત કરકે આતે હેં વો ઉનસે મુહબ્બત કરતે હેં ઔર જો કુછ ઉન(મુહાજિરીન) કો દિયા જાતા હે વો ઉસસે અપને દિલોં મેં કોઈ તંગી(યાની ખલશ) મહસૂસ નહીં કરતે ઔર ઉન(મુહાજિરીન) કો અપની ઝાત સે આગે રખતે હેં(૨) ચાહે વો ખુદ કિતને ફાકે(યાની તંગી) મેં હો ઔર જો શખ્સ ભી અપની તબીયત કી બખીલી(યાની લાલચ) સે બચા લિયા ગયા સો વહી લોગ કામયાબ હોનેવાલે હેં﴾૯﴿ ઔર(ઈસી તરહ વો માલ ઉન લોગોં કો મિલેગા) જો ઉન(મુહાજિરીન ઔર અન્સાર) કે બાદ આયે વો(દુઆ મેં યું) કેહતે હે કે : એ હમારે રબ ! હમારી ઔર હમારે ઉન ભાઈયોં કી મગફિરત ફરમા દિજીયે જો ઈમાન લાને મેં હમ સે પેહલે હેં ઔર હમારે દિલોં મેં ઈમાન લાનેવાલોં કે બારે મેં કોઈ બુગ્ઝ(યાની કીના ઔર દુશ્મની) ન રખીયે, એ હમારે રબ ! આપ તો બડી શફક્કત કરનેવાલે હેં, બડે મહેરબાન હેં ﴾૧૦﴿

(૧) [દુસરા તર્જુમા] જો દાર(યાની દારૂલ ઈસ્લામ મદીના મેં) મુકિમ(યાની જગા પકડે હુવે) હેં.
(૨) [દુસરા તર્જુમા] ઔર ઉન(મુહાજિરીન) કો અપની ઝાત સે આગે રખતે હેં.

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ نَافَقُوْا يَقُوْلُوْنَ لِاِخْوَانِهِمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَىِٕنْ اُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ
وَلَا نُطِيْعُ فِيْكُمْ اَحَدًا اَبَدًا ۙ وَّاِنْ قُوْتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ⑪ لَىِٕنْ اُخْرِجُوْا لَا يَخْرُجُوْنَ
مَعَهُمْ ۚ وَلَىِٕنْ قُوْتِلُوْا لَا يَنْصُرُوْنَهُمْ ۚ وَلَىِٕنْ نَّصَرُوْهُمْ لَيُوَلُّنَّ الْاَدْبَارَ ۫ ثُمَّ لَا يُنْصَرُوْنَ ⑫ لَاَانْتُمْ اَشَدُّ رَهْبَةً
فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنَ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ ⑬ لَا يُقَاتِلُوْنَكُمْ جَمِيْعًا اِلَّا فِيْ قُرًى مُّحَصَّنَةٍ اَوْ مِنْ وَّرَآءِ
جُدُرٍ ؕ بَاْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيْدٌ ؕ تَحْسَبُهُمْ جَمِيْعًا وَّقُلُوْبُهُمْ شَتّٰى ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْقِلُوْنَ ⑭ كَمَثَلِ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيْبًا ذَاقُوْا وَبَالَ اَمْرِهِمْ ۚ

(એ નબી !) કયા તુમને ઈન મુનાફિક લોગોં કો નહી દેખા જો એહલે કિતાબ મેં સે અપને કાફિર(યાની હમ મઝહબ) ભાઈયોં સે(યું) કેહતે હે કે : અગર તુમકો(વતન સે) નિકાલ દિયા ગયા તો હમ ભી તુમ્હારે સાથ ઝરૂર નિકલ જાયેંગે ઔર હમ તુમ્હારે મામલે મેં કિસી કા ભી કેહના નહી માનેંગે ઔર અગર તુમસે લડાઈ કી ગઈ તો હમ ઝરૂર તુમ્હારી મદદ કરેંગે, અલ્લાહ તઆલા ગવાહી દેતે હેં કે વો(મુનાફિક) લોગ પક્કે જુઠે હેં ﴾૧૧﴿ પક્કી બાત યે હે કે અગર ઈન(કાફિર એહલે કિતાબ) કો નિકાલા ગયા તો વો(મુનાફિક) ઉનકે સાથ નહી નિકલેગેં ઔર અગર ઈન(એહલે કિતાબ) સે લડાઈ કી ગઈ તો વો(મુનાફિક) ઉનકી મદદ નહી કરેંગે ઔર અગર(માનલો) વો ઉનકી મદદ કરે(ઔર લડાઈ મેં શરીક હો ગયે) તો પીઠ ફેરકર ઝરૂર ભાગ જાયેંગે, ફિર ઈન(એહલે કિતાબ) કી કોઈ મદદ નહી કી જાયેગી ﴾૧૨﴿ યકીનન(મુસલમાનોં) તુમ્હારા ખૌફ ઉન(મુનાફિકોં) કે દિલો મેં અલ્લાહ તઆલા(કે ખૌફ) સે ઝિયાદહ હે, યે ઈસ લિયે કે વો ઐસે લોગ હેં જો(અલ્લાહ કી અઝમત, બડાઈ કો) સમજતે નહી હેં ﴾૧૩﴿ વો સબ મિલકર ભી તુમસે જંગ નહી કર સકતે; મગર યે કે કિલ્ઓ મેં મહફુઝ બસ્તીયોં મેં યા દિવારોં કે પીછે સે(છુપકર થોડી બહુત તુમ્હારે ખિલાફ કારવાઈ કર લેગેં) ઉનકી લડાઈ આપસ મેં બડી સખ્ત હે, તુમ સમજતે હો કે વો મુત્તહિદ (એક) હેં, હાલાંકે ઈનકે દિલ જુદા જુદા હેં, ઈસકી વજહ યે હે કે વો ઐસી કૌમ હે કે ઉનકો અકલ નહી હે﴾૧૪﴿ ઉન(બનૂ નઝીર) કી હાલત ઉન(બનૂ કૈનુકાઅ કે) લોગોં જૈસી હે જો ઉનસે પેહલે કરીબ મેં હી અપને(કિયે હુવે ગદ્દારીયોં કે) કામોં કી સઝા કા મઝા(દુનિયા મેં) ચખ ચુકે હેં,

وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ
رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيهَا وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ ع
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾
وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ
الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

ઔર ઉનકે લિયે(આખિરત મેં) દર્દનાક અઝાબ હે﴾૧૫﴿ ઉન(મુનાફિકોં) કી મિસાલ શયતાન જૈસી હે કે વો(પેહલે તો) ઈન્સાન કો કેહતા હે કે : તુ કાફિર હો જા, ફિર જબ વો(ઈન્સાન) કાફિર હો જાતા હે તો કેહતા હે : મેંરા તુજસે કોઈ તઅલ્લુક (સંબંધ) નહી હે(૧) મેં તો અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હું જો તમામ આલમોં કે રબ હેં(૨) ﴾૧૬﴿ ફિર ઉન દોનોં(યાની શયતાન ઔર ઉસકે માનનેવાલે ઈન્સાન) કા અંજામ યે હે કે વો દોનોં આગ મેં હોગેં, વો દોનોં ઉસ(આગ) મેં હમેંશા રહેગેં ઔર ઝુલ્મ કરનેવાલોં કી યહી સઝા હે ﴾૧૭﴿

એ ઈમાનવાલો ! તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, ઔર હર શખ્સ યે દેખ લે કે ઉસને કલ(કયામત) કે લિયે કયા આગે ભેજા હે ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, યકીનન જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા કો ઉસકી પૂરી ખબર હે (૩) ﴾૧૮﴿ઔર તુમ ઉન લોગોં જૈસે ન હો જાના જો અલ્લાહ તઆલા કો ભુલ ગયે તો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો ખુદ ઉનકી અપની જાનોં સે ભુલા દિયા(૪) વહી લોગ નાફરમાન હેં ﴾૧૯﴿ જન્નતવાલે ઔર આગવાલે દોનોં બરાબર નહી હો સકતે, જન્નતવાલે હી(અપને મકસદ મેં) કામયાબ હોનેવાલે હેં ﴾૨૦﴿

---

(૧) [દુસરા તર્જુમા] મેં તુજસે અલગ હું.

(૨) યે બાત શયતાન કી દિખાવે કી હે, વરના ઉસકી તબીયત મેં ખૌફે ખુદા હી નહી.

(૩) તકવા કિતની અહમ ચીઝ હે, એક હી આયત મેં દો મરતબા ઉસકા હુકમ આયા હે. એ અલ્લાહ ! હમ કો તેરે ફઝલ સે તેરે મુત્તકી બંદો મે સે બનાદે. આમીન.

(૪) યાની ઉનકી અકલ ઐસી માર દી ગઈ કે વો અપના હકીકી નફા યાની આખિરત કી કામયાબી કો હાસિલ કરના ભુલ ગયે.

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَّرَاَيْتَهٗ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ؕ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ؕ يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٢٤﴾ ع

ઔર અગર હમને ઈસ કુર્આન કો કિસી પહાડ પર ઉતારા હોતા તો તુમ ઈસે દેખતે કે વો અલ્લાહ તઆલા કે ડર સે દબ(યાની ઝુક) જાતા ઔર ફટ જાતા ઔર યે મિસાલે હમ લોગોં કે લિયે ઈસ લિયે બયાન કરતે હેં તાકે વો ગૌર કરે ﴾૨૧﴿ વો અલ્લાહ તઆલા એસે હેં કે જિનકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી, હર છુપી ઔર ખુલી બાત કો જાનતે હેં વો જિનકી રહમત સબકે લિયે હે જો બહુત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં ﴾૨૨﴿ વો અલ્લાહ તઆલા ઐસે હેં કે ઉનકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી, વો બાદશાહ હેં, પાક ઝાત હેં(૧) સલામતી દેનેવાલે હેં, અમન દેનેવાલે હેં, હિફાઝત મેં લેનેવાલે હેં(૨) બડે ઝબરદસ્ત હેં, હર ખરાબી કો ઠીક કરનેવાલે હેં(૩) ઔર બડાઈ કે માલિક હેં(૪) વો(કાફિર) જો શિર્ક કરતે હેં ઉસસે અલ્લાહ તઆલા(કી ઝાત) પાક હેં ﴾૨૩﴿ વહી અલ્લાહ તઆલા હેં જો(હર ચીજ કો) પૈદા કરનેવાલે, વુજુદ મેં લાનેવાલેં(૪), સૂરત બનાનેવાલે હેં, ઉમદા ઉમદા નામ ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) કે હેં, જિતની ભી ચીજેં આસ્માનોં ઔર જમીન મેં હેં વો સબ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી તસ્બીહ કરતી હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત, બડે હિકમતવાલે હેં ﴾૨૪﴿

---

(૧) કુદુસ વો ઝાત હેં જો તમામ ઉન ચીજોં સે જો ઉનકે શાયાને શાન ન હો ઉસસે પાક હો ઔર હર કિસ્મ કે ઐબ ઔર કમી સે પાક હો વો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હેં.

(૨) [દુસરા તર્જુમા] દેખ ભાલ કરનેવાલે હેં.

(૩) [દુસરા તર્જુમા] અઝમત(બડાઈ) વાલે હેં.

(૪) હર બડાઈ હકીકત મેં અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ખાસ હેં, જો કિસી ચીઝ કે મોહતાજ નહી હેં, ચુંકે જો મોહતાજ હોતા હેં વો બડા નહી હો સકતા. વુજુદ મેં લાનેવાલેં : યોગ્ય રચના કરનાર,ઠીક ઠાક બનાનેવાલે

સૂરએ મુમ્તહિનહ

યે સૂરત મદની હેં, ઉસમેં (૧૩) આયતેં હેં. સૂરએ અહઝાબ કે બાદ ઔર સૂરએ નિસાઅ સે પેહલે (૯૧) યા (૯૨) નંબર પર નાઝિલ હુઈ.

ઈસ સૂરત મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખિદમત મેં મક્કા સે મદીના હિજરત કરકે આનેવાલી ઔરતો કા ઈમ્તિહાન (પરીક્ષા) લેને કા તઝકિરા કિયા ગયા હેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَتَّخِذُوۡا عَدُوِّیۡ وَعَدُوَّکُمۡ اَوۡلِیَآءَ تُلۡقُوۡنَ اِلَیۡهِمۡ بِالۡمَوَدَّةِ وَقَدۡ کَفَرُوۡا بِمَا جَآءَکُمۡ مِّنَ
الۡحَقِّ ۚ یُخۡرِجُوۡنَ الرَّسُوۡلَ وَاِیَّاکُمۡ اَنۡ تُؤۡمِنُوۡا بِاللّٰهِ رَبِّکُمۡ ؕ اِنۡ کُنۡتُمۡ خَرَجۡتُمۡ جِهَادًا فِیۡ سَبِیۡلِیۡ وَابۡتِغَآءَ
مَرۡضَاتِیۡ ٭ۖ تُسِرُّوۡنَ اِلَیۡهِمۡ بِالۡمَوَدَّةِ ٭ۖ وَاَنَا اَعۡلَمُ بِمَاۤ اَخۡفَیۡتُمۡ وَمَاۤ اَعۡلَنۡتُمۡ ؕ وَمَنۡ یَّفۡعَلۡهُ مِنۡکُمۡ فَقَدۡ ضَلَّ سَوَآءَ
السَّبِیۡلِ ① اِنۡ یَّثۡقَفُوۡکُمۡ یَکُوۡنُوۡا لَکُمۡ اَعۡدَآءً وَّیَبۡسُطُوۡۤا اِلَیۡکُمۡ اَیۡدِیَهُمۡ وَاَلۡسِنَتَهُمۡ بِالسُّوۡٓءِ وَوَدُّوۡا لَوۡ
تَکۡفُرُوۡنَ ؕ②

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હેં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ ઈમાન વાલો ! તુમ મેરે દુશ્મનોં ઔર અપને દુશ્મનોં કો દોસ્ત મત બનાવો કે તુમ ઉનકો મુહબ્બત કે પેગામ ભેજને લગો; હાલાંકે જો સચ્ચા દીન તુમહારે પાસ આયા હેં ઉન્હોંને ઉસકા ઈન્કાર કિયા હેં, વો રસૂલ કો ઔર તુમકો સિર્ફ ઈસી વજહ સે(મક્કા સે) બાહિર નિકાલતે રહે હેં કે તુમ અપને રબ અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન લાયે હો, અગર તુમ(મુસલમાન) મેરે રાસ્તે મેં જિહાદ કરને કે લિયે ઔર મેરી રઝા(યાની ખુશી) હાસિલ કરને કે લિયે(ઘર સે) નિકલે હો(તો ઉન કાફિરોં કો દોસ્ત મત બનાવો) તુમ ચુપકે ચુપકે ઉનસે દોસ્તી કી બાતેં કરતે હો; હાલાંકે જો કુછ તુમ છુપા કરકે કરતે હો ઔર જો કુછ ઝાહિર કરકે કરતે હો મેં સબકો પૂરી તરહ જાનતા હું ઔર જો કોઈ ભી તુમમેં સે એસા કરેગા તો પક્કી બાત હેં કે વો સીધે રાસ્તે સે ભટક ગયા﴾૧﴿ અગર વો(કાફિર) તુમ પર કાબૂ પા લેંગે તો વો તુમહારે દુશ્મન બન જાયેંગે(૧) ઔર તુમ્હારી તરફ અપને હાથ ઔર અપની ઝુબાન બુરાઈ કે સાથ ચલાયેંગે(૨) ઔર ઉનકી ચાહત યહી હેં કે તુમ(કિસી તરહ) કાફિર બન જાઓ ﴾૨﴿

(૧) [દુસરા તર્જુમા] અગર તુમ ઉન કાફિરોં કે હાથ મેં આ જાઓ તો વો તુમહારે લિયે દુશ્મની(ઝાહિર) કરેંગે.

(૨) યાની ઝુબાન ઔર હાથ સે તકલીફ પહોંચાએંગે. [દુસરા તર્જુમા] ઔર વો કાફિર અપને હાથ ઔર અપને ઝુબાને ફેલા ફેલાકર તુમ મુસલમાનોં કે સાથ બુરાઈ કરેંગે.

لَنۡ تَنۡفَعَكُمۡ اَرۡحَامُكُمۡ وَلَاۤ اَوۡلَادُكُمۡ ۚ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ ۚ يَفۡصِلُ بَيۡنَكُمۡ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ بَصِيۡرٌ ﴿۳﴾ قَدۡ كَانَتۡ
لَـكُمۡ اُسۡوَةٌ حَسَنَةٌ فِىۡۤ اِبۡرٰهِيۡمَ وَالَّذِيۡنَ مَعَهٗ ۚ اِذۡ قَالُوۡا لِقَوۡمِهِمۡ اِنَّا بُرَءٰٓؤُا مِنۡكُمۡ وَمِمَّا تَعۡبُدُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ
اللّٰهِ ۟ كَفَرۡنَا بِكُمۡ وَبَدَا بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكُمُ الۡعَدَاوَةُ وَالۡبَغۡضَآءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤۡمِنُوۡا بِاللّٰهِ وَحۡدَهٗۤ اِلَّا قَوۡلَ اِبۡرٰهِيۡمَ لِاَبِيۡهِ
لَاَسۡتَغۡفِرَنَّ لَكَ وَمَاۤ اَمۡلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنۡ شَىۡءٍ ؕ رَبَّنَا عَلَيۡكَ تَوَكَّلۡنَا وَاِلَيۡكَ اَنَبۡنَا وَاِلَيۡكَ الۡمَصِيۡرُ ﴿۴﴾ رَبَّنَا لَا
تَجۡعَلۡنَا فِتۡنَةً لِّلَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَاغۡفِرۡ لَنَا رَبَّنَا ۚ اِنَّكَ اَنۡتَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ﴿۵﴾

કયામત કે દિન તુમહારી રીશ્તેદારીયાં કુછ ભી કામ નહીં આયેગી ઔર ન તુમ્હારી અવલાદ, અલ્લાહ તઆલા તુમહારે દરમિયાન ફેસલા કરેંગે ઔર જો કામ ભી તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો અચ્છી તરહ દેખતે હેં ﴿૩﴾ પક્કી બાત હેં કે ઈબ્રાહીમ અલ. ઔર જો લોગ(ઈમાન મેં) ઉનકા સાથ દેનેવાલે થે ઉનકી ઝિંદગી મેં તુમહારે લિયે બેહતરીન નમૂના હેં, જબ ઉન્હોંને અપની કૌમ સે કહા થા કે : હમ તુમ સે ઔર ઉન(બુતોં) સે જિનકી અલ્લાહ તઆલા કે સિવા તુમ ઈબાદત કરતે હો અલગ હેં, હમ તુમ્હારે(ખોટી ગલત માન્યતયઓં) કો માનને વાલે નહી હેં ઔર હમારે ઔર તુમહારે દરમિયાન હમેશા કે લિયે દુશ્મની ઔર બુગ્ઝ ઝાહિર હો ગયા હેં જબ તક કે તુમ અકેલે અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન ન લે આવો, લેકિન ઈબ્રાહીમ અલ. ને તો અપને અબ્બા સે ઈતના કહા થા : મેં તુમહારે લિયે(અલ્લાહ તઆલા સે) મગફિરત(કી દુઆ) ઝરૂર માગુંગા અગર ચે મેં અલ્લાહ તઆલા કે સામને તુમહારે લિયે કોઈ ફાયદા પહોંચાને કા ઈખ્તિયાર (અધિકાર) નહી રખતા, એ હમારે રબ ! હમ આપ હી પર ભરોસા કરતે હેં ઔર હમ આપ હી કી તરફ રૂજૂઅ કરતે હેં ઔર આપ હી કી તરફ(સબકો) લૌટકર આના હેં ﴿૪﴾ એ હમારે રબ ! હમકો કાફિરોં કા તખ્તએ મશ્ક(યાની પરીક્ષા રૂપ) મત બનાઈયે(૧) ઔર એ હમારે રબ ! હમારી મગફિરત કર દીજીયે, યકીનન આપ તો બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં ﴿૫﴾

(૧) ઈસ દુઆ કે મતલબ મેં યે સબ બાતેં આ ગઈ હેં : [૧] કાફિરોં કો હમ પર ઐસા મોકા ન મિલે કે વો હમ પર ઝુલ્મ કરને લગે [૨] મુસલમાનોં કો કોઈ ઐસી બુરી હાલત પેશ ન આવે કે ઉનકો ખુશ હોને મૌકા મિલ જાવે [૩] ઈસ્લામ ઔર મુસલમાનોં કે ખિલાફ આવાઝ લગાયે, તહરીરે લિખે ઐસા ન હો [૪] ઈસ્લામ કે મુકાબલે મેં અપને બાતિલ અકાઈદ (ખોટી માન્યતાઓ) કી હક્કાનિયત પર દલીલ પેશ ન કરને લગે [૫] કાફિર હમ પર મુસલ્લત હોકર (છવા ન જાવે કે) સખ્ત તકલીફે દેને લગે, ઐસે અસ્બાબ(કારણ,સ્વરૂપ) પૈદા ન હો.

ع لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ۝٦
عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ عَادَيْتُمْ مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً ؕ وَاللّٰهُ قَدِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٧ لَا
يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَلَمْ يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْهُمْ وَتُقْسِطُوْٓا اِلَيْهِمْ ؕ اِنَّ
اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۝٨ اِنَّمَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ قٰتَلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَاَخْرَجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظٰهَرُوْا عَلٰٓى
اِخْرَاجِكُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝٩ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا جَآءَكُمُ الْمُؤْمِنٰتُ
مُهٰجِرٰتٍ فَامْتَحِنُوْهُنَّ ؕ

(એ મુસલમાનો !) પકકી બાત યે હેં કે તુમહારે લિયે ઉન(યાની હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ. ઔર ઉનકે સાથીયોં કે અમલ કરને કે તરીકે મેં બેહતરીન નમૂના હેં જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા ઔર આખિરત કે દિન કી ઉમ્મીદ રખતા હો ઇસકે લિયે ઔર જો શખ્સ મુંહ ફિરાએ તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા બેનિયાઝ હેં ઔર તમામ તારીફોંવાલે હેં﴿૬﴾

ઉમ્મીદ હેં કે અલ્લાહ તઆલા તુમહારે ઔર જિન લોગોં સે તુમહારી દુશ્મની હેં ઉનકે દરમિયાન દોસ્તી પૈદા કર દેં ઔર અલ્લાહ તઆલા(ઉસ બાત પર) પૂરી તરહ કુદરત રખતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બડે માફ કરનેવાલે, મહેરબાન હેં﴿૭﴾ અલ્લાહ તઆલા તુમકો ઈસ બાત સે મના કરતે હેં કે જિન લોગોં ને તુમ સે દીન કે બારે મેં જંગ નહીં કી ઔર તુમકો તુમહારે ઘરોં સે નહીં નિકાલા કે તુમ ઉનકે સાથ હુસ્ને સુલૂક (અચ્છા બરતાવ) કરો, ઔર ઉનસે ઈન્સાફ કા બરતાવ કરો, યકીન રખો ! અલ્લાહ તઆલા ઈન્સાફ કરનેવાલોં સે મુહબ્બત કરતે હેં﴿૮﴾ અલ્લાહ તઆલા તુમકો સિર્ફ ઐસે લોગોં સે દોસ્તી કરને સે મના કરતે હેં જિન લોગોં ને તુમહારે સાથ દીન કે મુઆમલે મેં જંગ કી ઔર તુમકો તુમહારે ઘરોં સે નિકાલા ઔર તુમહારે ખિલાફ નિકાલનેવાલોં કી મદદ કી(૧) ઔર જો ઉન લોગોં કે સાથ દોસ્તી રખેગા સો વહી લોગ ઝુલ્મ કરનેવાલે હેં ﴿૯﴾ એ ઈમાનવાલો ! જબ તુમહારે પાસ ઈમાનવાલી ઔરતેં હિજરત કરકે આ જાએ તો તુમ ઉનકા ઈમ્તિહાન લે લિયા કરો,

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમકો નિકાલને મેં એક દુસરે કે સાથ શરીક હુએ (ભાગીદાર બને).

اَللّٰهُ اَعۡلَمُ بِاِيۡمَانِهِنَّ‌ ۚ فَاِنۡ عَلِمۡتُمُوۡهُنَّ مُؤۡمِنٰتٍ فَلَا تَرۡجِعُوۡهُنَّ اِلَى الۡكُفَّارِ‌ ؕ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمۡ وَلَا هُمۡ يَحِلُّوۡنَ
لَهُنَّ‌ ؕ وَاٰتُوۡهُمۡ مَّاۤ اَنۡفَقُوۡا‌ ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكُمۡ اَنۡ تَنۡكِحُوۡهُنَّ اِذَاۤ اٰتَيۡتُمُوۡهُنَّ اُجُوۡرَهُنَّ‌ ؕ وَلَا تُمۡسِكُوۡا بِعِصَمِ
الۡكَوَافِرِ وَسۡـئَلُوۡا مَاۤ اَنۡفَقۡتُمۡ وَلۡيَسۡـئَلُوۡا مَاۤ اَنۡفَقُوۡا‌ ؕ ذٰلِكُمۡ حُكۡمُ اللّٰهِ‌ ؕ يَحۡكُمُ بَيۡنَكُمۡ‌ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌ حَكِيۡمٌ ﴿۱۰﴾
وَاِنۡ فَاتَكُمۡ شَىۡءٌ مِّنۡ اَزۡوَاجِكُمۡ اِلَى الۡكُفَّارِ فَعَاقَبۡتُمۡ فَاٰتُوا الَّذِيۡنَ ذَهَبَتۡ اَزۡوَاجُهُمۡ مِّثۡلَ مَاۤ اَنۡفَقُوۡا‌ ؕ وَاتَّقُوا
اللّٰهَ الَّذِىۡۤ اَنۡتُمۡ بِهٖ مُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۱۱﴾

ઉનકે(હકીકી) ઈમાન કો અલ્લાહ તઆલા ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હ૆ં, ફિર તુમકો માલૂમ હો જાએ કે વો(વાકઈ) ઈમાનવાલિયાં હ૆ં તો તુમ ઉનકો કાફિરોં કે પાસ વાપસ ન કરો(કયું કે) વો(ઔરતેં) ઉન(કાફિરોં) કે લિયે હલાલ નહિ હ૆ં ઔર વો(કાફિર) ઉન(ઔરતોં) કે લિયે હલાલ નહિ હ૆ં ઔર ઉન(કાફિર શૌહરોં) કો જો ઉન્હોંને(મહર) ખર્ચ કિયા હો તુમ વાપસ કર દો ઔર તુમ ઉનકો ઈન(હિજરત કરકે આનીવાલી) ઔરતોં સે નિકાહ કરને મેં કોઈ ગુનાહ નહીં હ૆ં જબ કે તુમ ઉનકો ઉન(ઔરતોં) કા મહર અદા કર દો ઔર તુમ કાફિર ઔરતોં કી ઈસ્મતેં (સતીત્વ,પવિત્રતા) અપને કબઝે મેં બાકી ન રખો(૧) ઔર જો(મહર) તુમને(ઉન કાફિર બીવીયોં પર) ખર્ચ કિયા હો વો(ઉનકે નયે શૌહરોં સે) માંગ લો ઔર ઉન કાફિર શૌહરોં ને જો(મહર ઈમાન લાનેવાલી બીવીયોં પર) ખર્ચ કિયા હો વો(ઉન ઔરતો કે નયે મુસલમાન શૌહરો સે) માંગ લે, યે અલ્લાહ તઆલા કા ફેસલા હ૆ં, વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમહારે દરમિયાન ફેસલા કરતે હ૆ં ઔર અલ્લાહ તઆલા સબ કુછ જાનતે હ૆ં, બડી હિકમતવાલે હ૆ં﴾૧૦﴿ઔર અગર તુમહારી બીવીયોં મેં સે કોઈ કાફિરોં કી તરફ ચલે જાને સે તુમહારે હાથ સે નિકલ ગઈ(૨) ફિર તુમ્હારી બારી આયે તો વો(મહર કી) રકમ(કાફિરોં કી જગા પર) ઉન(મુસ્લમાનોં કો દે દો) જિનકી બીવીયાં જાતી રહી હ૆ં ઈતની હી જિતની ઉન મુસલમાનોં ને ખર્ચ કી થી(૩) ઔર તુમ ઉસ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો જિસ પર તુમ ઈમાન રખતે હો﴾૧૧﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ કાફિર ઔરતોં સે બીવીવાલા કોઈ તઅલ્લુક (સંબંધ) બાકી ન રખો. (૨) યાની નઉઝુબિલ્લાહ ! કોઈ મુસલમાન ઔરત મુર્તદ હોકર ચલી ગઈ, ઈસી તરહ મુસલમાન કી બીવી કાફિરોં કે પાસ રેહ ગઈ, ઔર ઈસ્લામ ન લાઈ. (૩) અગર કિસી મુસલમાન કી બીવી કાફિર કે પાસ ચલી ગઈ ઔર કાફિર સે નિકાહ કર લિયા ઔર કાફિર ને શર્ત કે મુતાબિક ઉસ ઔરત કે સાબિક (અગલે, પેહલે) મુસલમાન શૌહર કો મહર કી રકમ ન દી, (બાકી અગલે સફે પર) ➲

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَآءَكَ الْمُؤْمِنٰتُ يُبَايِعْنَكَ عَلٰۤى اَنْ لَّا يُشْرِكْنَ بِاللّٰهِ شَيْـًٔا وَّلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِيْنَ وَلَا يَقْتُلْنَ
اَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَاْتِيْنَ بِبُهْتَانٍ يَّفْتَرِيْنَهٗ بَيْنَ اَيْدِيْهِنَّ وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيْنَكَ فِيْ مَعْرُوْفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ
لَهُنَّ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۲﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوْا مِنَ الْاٰخِرَةِ
كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ اَصْحٰبِ الْقُبُوْرِ ﴿۱۳﴾ ع

એ નબી ! જબ ઈમાનવાલી ઔરતેં તુમહારે પાસ આયે કે ઈસ બાત પર તુમ સે બયઅત કરે કે વો અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી કો શરીક નહીં કરેગી ઔર ચોરી નહીં કરેગી ઔર ઝિના ભી નહીં કરેગી ઔર અપની અવલાદ કો કતલ નહીં કરેગી ઔર એસા બોહતાન નહીં બાંધેગી જો ઉન્હોંને અપને હાથોં ઔર પાંવો કે દરમિયાન ઘડ લિયા હો(૧) ઔર કિસી(શરઈ) ભલાઈ કે કામ મેં વો તુમહારી નાફરમાની નહીં કરેગી તો તુમ ઉન ઔરતોં કો બયઅત કર લો(૨) ઔર તુમ ઉન ઔરતોં કે લિયે અલ્લાહ તઆલા સે ઈસ્તિગફાર કરો, યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત રહમ કરનેવાલે હેં ﴿૧૨﴾ એ ઈમાનવાલો ! ઐસે લોગોં સે દોસ્તી ન કરો જિન પર અલ્લાહ તઆલા ગુસ્સા હુએ, વો આખિરત સે ઈસ તરહ નાઉમ્મીદ હો ગએ હેં જિસ તરહ કાફિર લોગ કબર મેં દફન કિયે લોગોં સે નાઉમ્મીદ હો ગએ હેં﴿૧૩﴾

ઈસી દરમિયાન ઐસા મોકા આયા કે હિજરત કરકે આનેવાલી ઔરત સે કિસી મુસલમાન ને નિકાહ કિયા ઔર ઉસ મુસલમાન કે ઝિમ્મેં ઉસી ઔરત કે સાબિક કાફિર શૌહર કા મહર ચુકાના હેં તો વો મુસલમાન વો મહર કી રકમ ઉસ દુસરે મુસલમાન કો દે દેવે જિસકી બીવી કાફિર કે પાસ ચલી ગઈ, ઈસી તરહ યે ભી હો સકતા હેં કે જિસ મુસલમાન કી બીવી કાફિર કે પાસ ચલી ગઈ ઔર ઉસકા મહર નયે કાફિર શૌહર ને મુસલમાન કો અદા ન કિયા ઔર ઈસી દરમિયાન મુસલમાનોં કો કાફિરોં સે માલે ગનીમત મિલે તો ઉસી સે મુસલમાન શૌહર કો ઉસકી ચલે જાનેવાલી બીવી કા હક મહર દે દિયા જાવે.

ઈસ સફે કા:

(૧) યાની દુસરે મર્દ કી મની સે પેદા હોનેવાલે બચ્ચે કો અપને શૌહર કા બતા દેવે, યે ગલત કામ હેં.

(૨) આમાલ કો સુધારને કી નિય્યત સે બયઅત ઈસ આયત સે સાબિત હોતી હેં.

સૂરએ સફ

યે સૂરત મદની હૈં, ઉસ્મેં (૧૪) આયતેં હૈં. સૂરએ તગાબુન કે બાદ ઔર સૂરએ ફતહ સે પેહલે (૧૦૮) યા (૧૦૯) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં લાઈન મેં ખડેરેહ કર દુશ્મનોં સે કિતાલ કરનેવાલોં કા તઝકિરા હૈં.

હદીસ સે પતા ચલતા હૈં કે ઈસ સૂરત કી તિલાવત અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક બહોત મહબૂબ ચીઝ હૈં.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

سَبَّحَ لِلّٰہِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الۡاَرۡضِ ۚ وَھُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَکِیۡمُ ① یٰۤاَیُّھَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا لِمَ تَقُوۡلُوۡنَ مَا لَا
تَفۡعَلُوۡنَ ② کَبُرَ مَقۡتًا عِنۡدَ اللّٰہِ اَنۡ تَقُوۡلُوۡا مَا لَا تَفۡعَلُوۡنَ ③ اِنَّ اللّٰہَ یُحِبُّ الَّذِیۡنَ یُقَاتِلُوۡنَ فِیۡ سَبِیۡلِہٖ صَفًّا کَاَنَّھُمۡ
بُنۡیَانٌ مَّرۡصُوۡصٌ ④ وَاِذۡ قَالَ مُوۡسٰی لِقَوۡمِہٖ یٰقَوۡمِ لِمَ تُؤۡذُوۡنَنِیۡ وَقَدۡ تَّعۡلَمُوۡنَ اَنِّیۡ رَسُوۡلُ اللّٰہِ اِلَیۡکُمۡ ؕ فَلَمَّا زَاغُوۡۤا
اَزَاغَ اللّٰہُ قُلُوۡبَھُمۡ ؕ وَاللّٰہُ لَا یَھۡدِی الۡقَوۡمَ الۡفٰسِقِیۡنَ ⑤

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હેં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

આસમાનોં મેં જો કોઈ મખ્લૂક હેં ઔર ઝમીન મેં જો કોઈ મખ્લૂક હે વો અલ્લાહ તઆલા હી કી તસ્બીહ કરતી હેં ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) તો બડે ઝબરદસ્ત હેં, બડી હિકમતવાલે હેં ﴾૧﴿ એ ઈમાનવાલો ! તુમ ઐસી બાત કયું કેહતે હો જો કરતે નહી હો ? ﴾૨﴿ યે બાત અલ્લાહ તઆલા કે નઝદીક બહોત નારાઝગી કી હે કે તુમ ઐસી બાત કહો કે જો તુમ કરો નહી ﴾૩﴿ યકીનન અલ્લાહ તઆલા(ખાસ તૌર પર) ઉન લોગોં સે મોહબ્બત કરતે હેં જો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે રાસ્તે મેં સફ બાંધકર (લાઈન બનાકર) લડતે હેં જૈસે વો સિસા પિલાઈ હુઈ ઈમારત હો(૧)﴾૪﴿ ઔર (વો વાકિઆ યાદ કરો) જબ મુસા (અલ.) ને અપની કૌમ સે કહા થા : એ મેંરી કૌમ કે લોગોં ! તુમ મુજે કયું સતાતે હો ? હાલાંકે તુમ જાનતે હો કે મેં તુમહારે પાસ અલ્લાહ તઆલા કા રસૂલ હું, ફિર જબ વો ટેઢે હી રહે(૨) તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દિલોં કો ઔર(ઝિયાદહ) ટેઢા કર દિયા(૩) ઔર અલ્લાહ તઆલા નાફરમાન કૌમ કો હિદાયત તક ભી નહી પહોંચાતે ﴾૫﴿

(૧) યાની આપસ મેં મિલકર દુશ્મનોં સે જંગ કરતે હેં ઔર લડાઈ મેં અપની જગા સે હિલતે નહી, જમેં રેહતે હેં.

(૨) યાની સમજાને કે બાવજૂદ સચ્ચી બાત ઉન્હોંને કબૂલ નહી કી.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ફિર જબ વો(હિદાયત સે) ફિર ગએ તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે દિલોં કો ઔર ઝિયાદહ ફેર દિયા.

وَاِذْ قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ يٰبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ اِنِّىْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَىَّ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَمُبَشِّرًاۢ
بِرَسُوْلٍ يَّاْتِىْ مِنْۢ بَعْدِى اسْمُهٗٓ اَحْمَدُ ؕ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝٦ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعٰٓى اِلَى الْاِسْلَامِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝٧ يُرِيْدُوْنَ لِيُطْفِـُٔوْا نُوْرَ اللّٰهِ
بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُوْرِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ۝٨ هُوَ الَّذِىْٓ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ عَلَى
ع الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۙ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ۝٩
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى تِجَارَةٍ تُنْجِيْكُمْ مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ۝١٠

ઔર(વો વાકિઆ યાદ કરો) જબ મરયમ કે બેટે ઈસા અલ. ને કહા થા કે : એ બની ઈસરાઈલ ! મેં તુમહારી તરફ અલ્લાહ તઆલા કા રસૂલ હું કે મુજસે પેહલે જો તૌરાત(ઉતારી ગઈ) થી ઉસે મેં સચ્ચા બતાતા હું ઔર એક ઐસે રસૂલ કી ખુશખબરી સુનાતા હું જો મેંરે બાદ આએંગે જિનકા નામ અહમદ હોગા, ફિર જબ વો(રસૂલ) ઉનકે પાસ સાફ સાફ દલીલ લેકર આ ગએ તો વો કેહને લગે : યે તો ખુલા હુવા જાદુ હેં﴾૬﴿ઔર ઉસ શખ્સ સે બડા ઝાલિમ કોન હોગા જો અલ્લાહ તઆલા પર જુઠ બાંધે; હાલાંકે ઉસકો ઈસ્લામ કી દઅવત દી જાતી હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝુલ્મ કરનેવાલી કૌમ કો હિદાયત તક નહી પહોંચાતે ﴾૭﴿ યે લોગ તો ચાહતે હેં કે અલ્લાહ તઆલા કે નુર(યાની દીને ઈસ્લામ) કો અપને મૂંહ સે(ફુંક મારકર) બુજા દેવે ; હાલાંકે અલ્લાહ તઆલા અપને નુર કો પૂરા કરકે રહેંગે ચાહેં કાફિર લોગ કિતના હી બુરા માને﴾૮﴿વહી અલ્લાહ તઆલા હે જિન્હોંને અપને રસૂલ કો હિદાયત ઔર સચ્ચા દીન દેકર ભેજા; તાકે વો ઉસકો તમામ અદયાને(બાતિલા,ગલત,ખોટે મઝહબ) પર ગાલિબ કર દેવે, ચાહે શિર્ક કરનેવાલોં કો(યે બાત) કિતની હી બુરી લગે ﴾૯﴿

એ ઈમાનવાલો ! કયા મેં તુમકો ઐસી તિજારત બતલાઉં જો તુમકો દર્દનાક અઝાબ સે બચા લેવે(૧)﴾૧૦﴿

(૧) ઈસમેં આખેરત કે અઝાબ કે સાથ દુનયવી હવાદીસ (દુન્યા કી મુસીબતોં) સે ભી હિફાઝત હેં.

تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتُجَاهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۱﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ؕ ذٰلِكَ
الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۱۲﴾ وَاُخْرٰى تُحِبُّوْنَهَا ؕ نَصْرٌ مِّنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيْبٌ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْۤا
اَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيّٖنَ مَنْ اَنْصَارِيْۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِ
فَاٰمَنَتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ وَكَفَرَتْ طَّآئِفَةٌ ۚ فَاَيَّدْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلٰى عَدُوِّهِمْ فَاَصْبَحُوْا ظٰهِرِيْنَ ﴿۱۴﴾ ع

તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસકે રસૂલ પર ઈમાન રખો ઔર અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં અપના માલ ઔર અપની જાન સે જિહાદ કરો, યે તુમહારે લિયે બેહતરીન બાત હેં અગર તુમ સમજો ﴾૧૧﴿ જિસકે નતીજે મેં અલ્લાહ તઆલા તુમહારે લિયે તુમહારે ગુનાહોં કો માફ કરેગેં ઔર તુમકો ઐસે બાગાત મેં દાખિલ કરેગેં કે ઉનકે નીચે સે નેહરે બેહતી હોંગી ઔર ઉમદા મકાનો મેં(દાખિલ કરેંગે) જો હમેશા રહને કે બાગોં મેં હોગે ઔર યે બહોત બડી કામયાબી હેં ﴾૧૨﴿ ઔર(ઉન નેઅમતોં કે સિવા તુમહારે લિયે) દુસરી નેઅમત ભી હેં જિસકો તુમ પસંદ કરતે હો(ઔર વો) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે મદદ(૧) ઔર જલ્દી હોનેવાલી ફતહ (કામયાબી) હેં ઔર(એ નબી !) ઈમાનવાલોં કો ખુશખબરી સુના દો ﴾૧૩﴿ એ ઈમાનવાલો ! તુમ અલ્લાહ તઆલા(કે દીન) કી મદદ કરનેવાલે બન જાઓ જિસ તરહ ઈસા મરયમ કે બેટે ને હવારીયોં (ઉન્કે ખાસ અપને માનને વાલે) સે કહા થા : કોન અલ્લાહ તઆલા કે(દીન કી) ખાતિર મેરી મદદ કરેગા ? (ઈસ પર) હવારીયોં ને જવાબ દિયા કે : હમ અલ્લાહ તઆલા(કે દીન) કી મદદ કરનેવાલે હેં, ફિર(ઈન કોશિશ કે બાદ ભી) બની ઈસરાઈલ કી એક જમાઅત ઈમાન લે આઈ ઔર એક જમાઅત ને કુફ્ર અપના લિયા, ફિર હમને ઈમાનવાલોં કી ઉનકે દુશ્મનોં કે ખિલાફ મદદ કી જિસકે નતીજે મેં વો ગાલિબ આ (જીત) ગયે ﴾૧૪﴿

(૧) નકદ ફાઈદા ઈન્સાન કો બહોત ઝિયાદહ મહબૂબ (પસંદ, અચ્છા લગતા) હોતા હેં.

સૂરએ જુમ્આ

યે સૂરત મદની હેં, ઉસ્મેં (૧૧) આયતેં હેં. સૂરએ તહરીમ યા સૂરએ સફ કે બાદ ઔર સૂરએ તગાબુન સે પેહલે (૧૦૬) યા (૧૧૦) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં જુમ્આ કી નમાઝ ઔર જુમ્આ કે કુછ હુકમોં કા તઝકિરા હેં.

જુમ્આ કે લફઝ મેં ઈજતિમાઅ (જમા હોના, ભેગા હોને) કા માઅના નિકલતા હેં, ઉસ દિન સબ મુસલમાન એક જગહ જમા હોકર જુમ્આ કી નમાઝ અદા કરતે હેં.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જુમ્આ કી નમાઝ કી પેહલી રકાત મેં ઈસ સૂરત કો પઢતે થે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
یُسَبِّحُ لِلّٰہِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الۡاَرۡضِ الۡمَلِکِ الۡقُدُّوۡسِ الۡعَزِیۡزِ الۡحَکِیۡمِ ① ہُوَ الَّذِیۡ بَعَثَ فِی الۡاُمِّیّٖنَ رَسُوۡلًا
مِّنۡہُمۡ یَتۡلُوۡا عَلَیۡہِمۡ اٰیٰتِہٖ وَیُزَکِّیۡہِمۡ وَیُعَلِّمُہُمُ الۡکِتٰبَ وَالۡحِکۡمَۃَ ٭ وَاِنۡ کَانُوۡا مِنۡ قَبۡلُ لَفِیۡ ضَلٰلٍ مُّبِیۡنٍ ②
وَّاٰخَرِیۡنَ مِنۡہُمۡ لَمَّا یَلۡحَقُوۡا بِہِمۡ ؕ وَہُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡحَکِیۡمُ ③ ذٰلِکَ فَضۡلُ اللّٰہِ یُؤۡتِیۡہِ مَنۡ یَّشَآءُ ؕ وَاللّٰہُ ذُو الۡفَضۡلِ
الۡعَظِیۡمِ ④ مَثَلُ الَّذِیۡنَ حُمِّلُوا التَّوۡرٰىۃَ ثُمَّ لَمۡ یَحۡمِلُوۡہَا کَمَثَلِ الۡحِمَارِ یَحۡمِلُ اَسۡفَارًا ؕ بِئۡسَ مَثَلُ الۡقَوۡمِ
الَّذِیۡنَ کَذَّبُوۡا بِاٰیٰتِ اللّٰہِ ؕ وَاللّٰہُ لَا یَہۡدِی الۡقَوۡمَ الظّٰلِمِیۡنَ ⑤

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હેં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

આસમાનોં મેં જિતની મખ્લૂક હેં ઔર ઝમીન મેં જિતની મખ્લૂક હેં વો સબ અલ્લાહ તઆલા કી તસ્બીહ કરતી હેં જો બાદશાહ હેં, પાક ઝાત હેં, બડે ઝબરદસ્ત હેં બડી હિકમત કે માલિક હેં﴿૧﴾ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જિન્હોંને(અરબ કે) ઉમ્મી(યાની અનપઢ) લોગોં મેં ઉન હી મેં સે એક રસૂલ ભેજા જો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા કે કુર્આન) કી આયતેં ઉનકે સામને પઢકર સુનાતે હેં ઔર ઉનકો પાકીઝા બનાતે હેં ઔર ઉનકો કિતાબ ઔર હિકમત સિખલાતે હેં; અગર ચે ઉસસે પેહલે ખુલી ગુમરાહી મેં પડે હુએ થે ﴿૨﴾ ઔર (યે રસૂલ જિનકી તરફ ભેજે ગયે) ઉનમેં કુછ દુસરે લોગ ભી હેં જો અભી તક શામિલ નહીં હુએ હેં(૧) ઔર વો અલ્લાહ તઆલા બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હેં﴿૩﴾ યે અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ હેં, વો અપના ફઝલ જિસકો ચાહતે હેં અતા કરતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા બડે ફઝલવાલે હેં﴿૪﴾ ઉન લોગોં કી મિસાલ જિન પર તૌરાત કા બોજ ડાલા ગયા થા ફિર ઉન્હોંને ઉસકા બોજ નહીં ઉઠાયા(૨) ઉસ ગધે કી સી હેં જો બહોત સારી(બડી બડી) કિતાબેં ઉઠાયે હુએ, જિન લોગોં ને અલ્લાહ તઆલા કી આયતોં કો જુઠલાયા ઉનકી બહોત બડી મિસાલ હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા ઐસે ઝાલિમ લોગોં કો હિદાયત નહીં દિયા કરતે ﴿૫﴾

---

(૧) બલ્કે કયામત તક આનેવાલે ઝમાને મેં મિલતે રહેંગે.

(૨) યાની તૌરાત કી બાતોં પર અમલ કરને કી ઝિમ્મેંદારી ડાલી ગઈ થી જો ઉન્હોંને પૂરી નહીં કી.

قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ هَادُوْٓا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ اَوْلِيَآءُ لِلّٰهِ مِنْ دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ٦ وَلَا
يَتَمَنَّوْنَهٗٓ اَبَدًاۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ٧ قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِيْ تَفِرُّوْنَ مِنْهُ فَاِنَّهٗ مُلٰقِيْكُمْ
ثُمَّ تُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ٨ ع
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نُوْدِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَّوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ
لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ٩ فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِي الْاَرْضِ وَابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ
كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ١٠

(એ નબી !) તુમ કેહ દો કે : એ યહૂદીયોં ! અગર તુમ લોગોં કા યે દાવા હેં કે સારે લોગોં કો છોડકર તુમ હી અલ્લાહ તઆલા કે દોસ્ત હો તો મૌત કી તમન્ના કરો, અગર તુમ સચ્ચે હો﴾૬﴿ ઔર ઉન યહૂદીયોં ને અપને હાથોં(સે કિયે હુએ) જો(બુરે) આમાલ આગે ભેજ રખે હેં ઉનકી વજહ સે કભી ભી ઈસ(મૌત) કી તમન્ના નહી કરેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા ઝાલિમોં કો ખુબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં﴾૭﴿ (એ નબી !) તુમ(ઉનકો) કેહ દો કે : જિસ મૌત સે તુમ ભાગતે હો વો યકીનન તુમકો મિલકર હી રહેંગી(૧) ફિર તુમકો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી તરફ લૌટાયા જાયેગા જો હર છુપી હુઈ બાતોં કો જાનતે હેં, ફિર વો(અલ્લાહ તઆલા) જો કામ તુમ કરતે હો તુમકો બતલા દેંગે﴾૮﴿

એ ઈમાનવાલોં ! જબ જુમ્આ કે દિન નમાઝ કે લિયે અઝાન દી જાએ તો અલ્લાહ તઆલા કે ઝિક્ર કી તરફ ફૌરન (તુરંત) ચલ પડો(૨) ઔર ખરીદના બેચના છોડ દિયા કરો(૩) યે તુમહારે લિયે અચ્છી બાત હેં અગર તુમ સમજો﴾૯﴿ ફિર જબ(જુમ્આ કી) નમાઝ પૂરી હો જાએ તો (ઈખ્તિયાર, છૂટ હેં કે) તુમ ઝમીન મેં ફેલ જાઓ(યાની ચલો, ફિરો) ઔર અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ(યાની હલાલ રોઝી) તલાશ કરો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કા બહોત ઝિયાદહ ઝિક્ર કરો; તાકે તુમ લોગ કામયાબ હો જાઓ﴾૧૦﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમકો પકડકર હી રહેંગી. તીસરા તર્જુમા :—પહોંચ કર હી રહેંગી.

(૨) યાની ખુત્બા નમાઝ કે લિયે જલ્દી ચલો

(૩) યાની દુનયા કે કામ ધંધે ભી છોડ દેને ચાહિયે.

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

ઔર જબ કુછ લોગોં ને તિજારત યા કોઈ ખેલ(તમાશા) દેખા તો ઉસકી તરફ દૌડ પડે ઔર તુમકો ખડા હુવા છોડ દિયા(એ નબી !) તુમ કેહ દો કે :(સવાબ કી) જો ચીઝ અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હેં વો ખેલ(ઔર તમાશા) ઔર તિજારત (લે વેચ) સે બહોત બેહતર હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા રોઝી દેનેવાલોં મેં સબસે અચ્છે હેં(૧)﴾૧૧﴿

(૧) દુનિયા મેં કોઈ ઈન્સાન કિસી કે લિયે ઝાહિરી રોઝી પહોંચાને કા ઝરીયા બનતા હેં, અસલ મેં રોઝી દેને વાલા તો અલ્લાહ તઆલા હી હેં.

સૂરએ મુનાફીકૂન

યે સૂરત મદની હેં, ઉસ્મેં (૧૧) આયતેં હેં. સૂરએ જુમ્આ યા સૂરએ હજ કે બાદ ઔર સૂરએ મુજાદલહ સે પેહલે (૧૦૨) યા (૧૦૪) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં મુનાફિકીન કી બુરી આદતોં કા ઝિકર કિયા ગયા હેં.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જુમ્આ કી દુસરી રકાત મેં સૂરએ મુનાફિકૂન કી પઢતે થે.

મુનાફિક આદમી ઝાહિર મેં ઝબાન સે ઈમાન કા ઈકરાર (કબૂલ) કરતા હેં, દિખાવે કે લિયે કુછ ઈસ્લામ કે આમાલ ભી કર લેતા હેં, દિલ મેં ઈસ્લામ કે ખિલાફ (વિરોધ) અકીદે રખતા હેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

اِذَا جَآءَكَ الۡمُنٰفِقُوۡنَ قَالُوۡا نَشۡهَدُ اِنَّكَ لَرَسُوۡلُ اللّٰهِ ۘ وَاللّٰهُ يَعۡلَمُ اِنَّكَ لَرَسُوۡلُهٗ ؕ وَاللّٰهُ يَشۡهَدُ اِنَّ الۡمُنٰفِقِيۡنَ
لَكٰذِبُوۡنَ ۚ﴿۱﴾ اِتَّخَذُوۡۤا اَيۡمَانَهُمۡ جُنَّةً فَصَدُّوۡا عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهُمۡ سَآءَ مَا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۲﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمۡ اٰمَنُوۡا
ثُمَّ كَفَرُوۡا فَطُبِعَ عَلٰى قُلُوۡبِهِمۡ فَهُمۡ لَا يَفۡقَهُوۡنَ ﴿۳﴾ وَاِذَا رَاَيۡتَهُمۡ تُعۡجِبُكَ اَجۡسَامُهُمۡ ؕ وَاِنۡ يَّقُوۡلُوۡا تَسۡمَعۡ
لِقَوۡلِهِمۡ ؕ كَاَنَّهُمۡ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ؕ يَحۡسَبُوۡنَ كُلَّ صَيۡحَةٍ عَلَيۡهِمۡ ؕ هُمُ الۡعَدُوُّ فَاحۡذَرۡهُمۡ ؕ قٰتَلَهُمُ اللّٰهُ ۫ اَنّٰى
يُؤۡفَكُوۡنَ ﴿۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મૈં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હૈં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં.

(એ નબી !) જબ મુનાફિક લોગ તુમહારે પાસ આતે હૈં તો કેહતે હૈં કેઃ હમ(ઉસ બાત કી) ગવાહી દેતે હૈં કે યકીનન આપ અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ હૈં ઔર અલ્લાહ તઆલા જાનતે હૈં કે આપ સચ મુચ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે રસૂલ હૈં ઔર અલ્લાહ તઆલા ગવાહી દેતે હૈં કે યકીનન મુનાફિક લોગ જુઠે હોતે હૈં﴿૧﴾ ઉન્હોંને અપની કસમોં કો(અપની જાન ઔર માલ બચાને કે લિયે) ઢાલ બના રખા હૈં, ફિર વો(દુસરોં કો) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે સે રોકતે હૈં, જો કામ વો લોગ કર રહેં હૈં વો સચ મેં બહોત બુરે હૈં﴿૨﴾ યે સારી બાતેં સિર્ફ ઈસી વજહ સે હૈં કે વો(શુરૂઅ મેં સિર્ફ ઝબાન સે) ઈમાન લે આયે, ફિર વો કાફિર હો ગયે; લિહાઝા ઉનકે દિલોં પર મોહર લગા દી ગઈ જિસકે નતીજે મેં વો લોગ(હક બાત કો) સમજતે હી નહી હૈં ﴿૩﴾ઔર અગર તુમ ઉનકો દેખો તો(ઝાહિરી શાનો શૌકત, ઠાઠ બાટ, ટીપટોપ કી વજહ સે) ઉનકે જિસ્મ તુમકો બહોત અચ્છે લગેંગે ઔર અગર વો બાત કરે તો(બહુત ઝિયાદહ મીઠી ઔર દિલચસ્પ હોને કી વજહ સે) તુમ ઉનકી બાતેં સુનતે હી રેહ જાઓ, (ઉનકી મિસાલ ઐસી હૈં) જૈસે કે વો લોગ ઐસી લકડીયાં હૈં જો કિસી સહારે સે લગા દી ગઈ હો(૧) હર ચીખ ઔર પુકાર કો(૨) વો અપને ખિલાફ(ખતરા) સમજતે હૈં, યહી લોગ(તુમહારે) દુશ્મન હૈં; લિહાઝા તુમ ઉનસે બચતે રહો, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો હલાક કરે, વો(સચ્ચે દીન કો છોડકર) કહા ઉંધે ચલે જા રહેં હૈં ?﴿૪﴾

(૧) [૧] હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી મજલિસ મેં દિવાર સે ટેક લગાકર બૈઠ જાતે થે ઉસકી તરફ ઈશારા હૈં, ઈસ્સે માલુમ હુવા કે દીની મજલીસો મેં ઉઝર કે બગૈર ટેક લગાકર બૈઠના બેઅદબી હૈં [૨] બેફાયદા લકડી કો છત યા દિવાર મેં લગાને કી જગા દિવાર સે ટેક લગાકર ખડી કર દી જાતી હૈં ઈસ તરહ કા હાલ મુનાફિકીન કા હૈં વો ઈલ્મ ઔર અમલ, ઈમાન સે ખાલી હૈં. (૨) (દુસરા તર્જુમા) હર ઉંચી આવાઝ કો(ચાહેં વો કિસી વજહ સે હો)

وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُوْلُ اللّٰهِ لَوَّوْا رُءُوْسَهُمْ وَرَاَيْتَهُمْ يَصُدُّوْنَ وَهُمْ مُّسْتَكْبِرُوْنَ۝٥ سَوَآءٌ
عَلَيْهِمْ اَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ اَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ؕ لَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ۝٦ هُمُ
الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ لَا تُنْفِقُوْا عَلٰى مَنْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ حَتّٰى يَنْفَضُّوْا ؕ وَلِلّٰهِ خَزَآئِنُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنَّ
الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَفْقَهُوْنَ۝٧ يَقُوْلُوْنَ لَئِنْ رَّجَعْنَآ اِلَى الْمَدِيْنَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّ ؕ وَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُوْلِهٖ
وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَلٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ۝٨ ع

ઔર જબ ઉન (મુનાફિકોં) કો કહા જાતા હૈં કે : આવો ! અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ તુમહારે લિયે મગફિરત કી દુઆ કરે તો વો અપને સરો કો મટકાતે હૈં (યાની હિલાતે ફિરાતે) ઔર તુમ ઉનકો દેખોગે કે વો તકબ્બુર કે સાથ બાત માનને સે રૂક જાતે હૈં ﴾૫﴿ (એ નબી !) ઉનકે લિયે (દોનોં બાતેં) બરાબર હૈં, ચાહેં તુમ ઉનકે લિયે મગફિરત કી દુઆ કરો યા ન કરો, અલ્લાહ તઆલા હરગિઝ ઉનકો માફ નહીં કરેંગે, યકીન રખો ! અલ્લાહ તઆલા નાફરમાન લોગોં કો હિદાયત તક નહીં પહોંચાતે ﴾૬﴿ યહી વો (મુનાફિક તો) હૈં ઉન પર કુછ ખર્ચ મત કરો, યહાં તક કે વો (ખુદ રસૂલ કે પાસ સે) મુન્તશિર (વેર વિખેર) હો જાએ; હાલાંકે આસ્માનોં ઔર ઝમીન કે ખઝાને તો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ હૈં; લેકિન મુનાફિક લોગ સમજતે નહીં હૈં﴾૭﴿ વો (મુનાફિક) કેહતે હૈં: અગર હમ મદીના વાપસ લૌટકર જાયેંગે તો ઈઝઝતવાલા વહાં સે ઝિલ્લતવાલે કો નિકાલ દેગા(૧) ઈઝઝત તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હૈં ઔર ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કે રસૂલ કે લિયે ઔર ઈમાનવાલો કે લિયે; લેકિન મુનાફિક લોગ જાનતે નહી હૈં﴾૮﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તાકતવાલા કમજોર કો નિકાલ દેગા. યાની ઉનકે ખયાલ મેં હમ મદીનાવાલે ઈઝઝત ઔર ઝોરવાલે હૈં, હમ ઉન પરદેસી ઝલીલ કમઝોર મકકા કે લોગોં કો મદીના સે નિકાલ દેંગે, ઈસ તરહ કે મુનાફિક જેસે, વતની, ઈલાકાઈ તઅસ્સુબાત (ઉંચ નિચ, ભેદભાવ) સે આજ ઉમ્મતે મુસ્લિમા કી અલ્લાહ તઆલા હી હિફાઝત ફરમાવે.

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۹﴾
وَاَنْفِقُوْا مِنْ مَّا رَزَقْنٰكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُوْلَ رَبِّ لَوْلَآ اَخَّرْتَنِيْٓ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ۙ فَاَصَّدَّقَ
وَاَكُنْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۰﴾ وَلَنْ يُّؤَخِّرَ اللّٰهُ نَفْسًا اِذَا جَآءَ اَجَلُهَا ۗ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۱﴾ ع

એ ઈમાનવાલો ! તુમકો ન તુમહારે માલ ઔર ન તુમહારી અવલાદ અલ્લાહ તઆલા કી યાદ(ઔર ઈતાઅત) સે ગાફિલ કર દેવે ઔર જો ઐસા કરેગા વહી લોગ સખ્ત નુકસાન મેં રહેંગે﴿૯﴾ ઔર જો રિઝક હમને તુમકો દિયા હેં ઉસમેં સે(અલ્લાહ તઆલા કે કાનૂન કે મુતાબિક) ખર્ચ કરો ઈસ્સે પેહલે કે તુમ મેં સે કિસી કો મૌત આ જાએ તો વો(મૌત કે નિશાનીયોં કો દેખકર) કેહને લગે : એ મેરે રબ ! આપને મુજે થોડે દિનો કી મોહલત કયું નહીં દી કે મેં ખૂબ સદકા કરતા ઔર મેં નેક લોગોં મેં શામિલ હો જાતા ?﴿૧૦﴾ ઔર કિસી ભી નફસ(યાની જાનદાર) કા મુકર્રર વકત જબ આ જાતા હેં તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો હરગિઝ મોહલત નહીં દેતે ઔર જો કામ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કી પૂરી ખબર રખતે હેં﴿૧૧﴾

સૂરએ તગાબુન

યે સૂરત મકકી હેં, અકસર હઝરાત કી રાય યે હેં કે યે મદની હેં, ઈસ્મેં (૧૮) આયતેં હેં. સૂરએ જુમ્અહ યા સૂરએ તહરીમ કે બાદ ઔર સૂરએ સફ સે પેહલે (૭૭) યા (૧૦૮) નંબર પર ઉતરી.

હાર જીત કો અરબી મેં તગાબુન કેહતે હેં ઔર કયામત કે દિન એહલે ઈમાન કી જીત હોગી ઔર વો જન્નત મેં ચલે જાયેગેં ઔર કાફિરોં કી હાર હોગી ઔર વો જહન્નમ મેં ચલે જાયેગેં.

તગાબુન કા એક માના આતા હેં ''એક દુસરે સે બાઝી લે જાના'' ઔર કયામત કે દિન હર એક કો યહી તમન્ના હોગી કે મેં દુસરે સે બાઝી લે જાઉં ઔર મેંરી જીત હો જાએ.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ‌ ۚ لَـهُ الۡمُلۡكُ وَلَـهُ الۡحَمۡدُ‌ ۖ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ قَدِيۡرٌ ﴿۱﴾ هُوَ الَّذِىۡ خَلَقَكُمۡ
فَمِنۡكُمۡ كَافِرٌ وَّمِنۡكُمۡ مُّؤۡمِنٌ‌ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ بَصِيۡرٌ ﴿۲﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ بِالۡحَـقِّ وَصَوَّرَكُمۡ فَاَحۡسَنَ
صُوَرَكُمۡ‌ ۚ وَاِلَيۡهِ الۡمَصِيۡرُ ﴿۳﴾ يَعۡلَمُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَيَعۡلَمُ مَا تُسِرُّوۡنَ وَمَا تُعۡلِنُوۡنَ‌ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌۢ
بِذَاتِ الصُّدُوۡرِ ﴿۴﴾ اَلَمۡ يَاۡتِكُمۡ نَبَؤُا الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ قَبۡلُ ۖ فَذَاقُوۡا وَبَالَ اَمۡرِهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿۵﴾ ذٰلِكَ
بِاَنَّهٗ كَانَتۡ تَّاۡتِيۡهِمۡ رُسُلُهُمۡ بِالۡبَيِّنٰتِ فَقَالُوۡۤا اَبَشَرٌ يَّهۡدُوۡنَنَا ۖ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હેં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

આસ્માનો મેં જો કોઈ(મખ્લૂક) હેં ઔર ઝમીન મેં જો કોઈ(મખ્લૂક) હેં વો સબ અલ્લાહ તઆલા કી તસ્બીહ કરતી હેં, હુકૂમત ઉનહી કી હેં ઔર તમામ તારીફેં ઉનહી કે લિયે હેં ઔર વો હર ચીઝ પર કુદરત રખતે હેં﴾૧﴿ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જિન્હોંને તુમકો પૈદા કિયા તો તુમ મેં સે કોઈ કાફિર હેં ઔર તુમ મેં સે કોઈ ઈમાનવાલા હેં ઔર જો અમલ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કો અચ્છી તરહ દેખતે હેં ﴾૨﴿ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) ને આસ્માનોં ઔર ઝમીન કો ઠીક તરીકે પર પૈદા કિયા ઔર ઉસી ને તુમહારી સૂરતેં બનાઈ, સો તુમહારી બેહતરીન સૂરતેં બનાઈ ઔર ઉનહી કી તરફ (સબકો) વાપસ ફિર કર જાના હેં﴾૩﴿ આસ્માનોં મેં ઔર ઝમીન મેં જો કોઈ હેં વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કો જાનતે હેં ઔર જો કામ તુમ છુપકર કરતે હો ઔર જો કામ તુમ ખુલ્લમ ખુલ્લા કરતે હો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કો જાનતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા તો દિલોં કી બાતોં કો ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતે હેં﴾૪﴿ કયા તુમ લોગોં કો ઉન લોગોં(કે હાલાત) કી ખબર નહીં પહોંચી જો તુમ સે પેહલે કાફિર હો ચૂકે હેં, ફિર ઉન્હોંને અપને કામોં કા વબાલ(દુનિયા મેં ભી) ચખા ઔર ઉનકો(આખિરત મેં) દર્દનાક અઝાબ હોનેવાલા હેં ﴾૫﴿ યે(દુનિયા આખિરત કી સઝા) ઈસ લિયે કે ઉનકે પાસ ઉનકે રસૂલ ખુલી હુઈ નિશાનીયાં લેકર આતે રહેં તો વો કેહતે થે કે : કયા(હમ જૈસે) ઈન્સાન હમ કો રાસ્તા બતાએંગે ?

فَكَفَرُوْا وَتَوَلَّوْا وَّاسْتَغْنَى اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ۝۶ زَعَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنْ لَّنْ يُّبْعَثُوْا ؕ قُلْ بَلٰى وَرَبِّيْ لَتُبْعَثُنَّ
ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ؕ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۝۷ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَالنُّوْرِ الَّذِيْٓ اَنْزَلْنَا ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
خَبِيْرٌ ۝۸ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ؕ وَمَنْ يُّؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُّكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّاٰتِهٖ
وَيُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۝۹ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ۝۱۰ ع ۱۵ الثلثة

ઈસ લિયે ઉન્હોંને કુફ્ર કિયા ઔર ઉન્હોંને(ઈમાન સે) મુંહ ફિરા લિયા ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ભી(ઉનકી) કુછ પરવા નહી કી(૧) ઔર અલ્લાહ તઆલા બેનિયાઝ હેં, સબ તારીફોંવાલે હેં﴿૬﴾ જિન લોગોં ને કુફ્ર અપનાયા હેં વો યે દાવા કરતે હેં કે ઉનકો ભી દોબારા ઝિંદા નહી કિયા જાયેગા, તુમ કેહ દો : ક્યું નહી ? કસમ હેં મેંરે રબ કી ! તુમકો ઝરૂર દોબારા ઝિંદા કિયા જાયેગા, ફિર તુમને જો કુછ કિયા થા વો તુમકો ઝરૂર બતા દિયા જાયેગા ઔર યે અલ્લાહ તઆલા કે લિયે બહોત આસાન હેં﴿૭﴾ સો તુમ અલ્લાહ તઆલા પર ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે રસૂલ પર ઔર ઉસ નૂર(યાની કુર્આન) પર ઈમાન લાવો જો હમને ઉતારા ઔર જો અમલ તુમ કરતે હો અલ્લાહ તઆલા ઉસ્કી પૂરી ખબર રખતે હેં﴿૮﴾ ઉસ(કયામત કે) દિન કો(યાદ કરો) જિસ જમા હોને કે દિન મેં અલ્લાહ તઆલા તુમ સબકો જમા કરેગેં, યે(ઈમાનવાલો કે લિયે) નફા ઔર(કાફિરોં કે લિયે) નુકસાન ઝાહિર હોને કા દિન હોગા(૨) ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન રખતા હેં ઔર નેક કામ કરતા હેં વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્સે ઉસકે ગુનાહ કો દુર કર દેંગે ઔર ઉસ્કો એૈસે બાગાત મેં દાખિલ કરેંગે જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોગી, જિનમેં વો હમેશા રહેગેં, યે બહોત બડી કામયાબી હેં﴿૯﴾ ઔર જિન લોગોં ને કુફ્ર કિયા ઔર હમારી (યાની કુર્આન કી) આયતોં કો જુઠલાયા યહી લોગ આગ (મેં જાને) વાલે હેં, ઉસ્મેં વો લોગ હમેશા રહેંગે ઔર વો બહોત બુરી જગહ (પહોંચને કી) હેં﴿૧૦﴾

(૧) યાની અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકી બેતલબી કી વજહ સે નઝરે રહમત ઉઠા લી.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) યે(ઈમાનવાલો કે લિયે) જીત ઔર(કાફિરોં કી) હાર કા દિન હોગા.

مَآ اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّؤْمِنْۢ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهٗ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِيْمٌ ⑪ وَاَطِيْعُوا
اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ⑫ اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُوْنَ ⑬ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَاحْذَرُوْهُمْ ۚ وَاِنْ تَعْفُوْا وَتَصْفَحُوْا
وَتَغْفِرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ⑭ اِنَّمَاۤ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عِنْدَهٗۤ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ⑮

કોઈ ભી મુસીબત અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે બગૈર આયા નહી કરતી ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન રખતા હેં તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ્કે દિલ કો સહીહ રાસ્તા દિખાતે હેં ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો બહોત અચ્છી તરહ જાનતે હેં﴿૧૧﴾ ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કી બાત માનો ઔર રસૂલ(યાની મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) કી બાત માનો, ફિર અગર તુમ(ઈતાઅત સે) મુંહ ફિરાઓગે તો હમારે રસૂલ કી ઝિમ્મેંદારી તો સિર્ફ સાફ સાફ(બાત) પહોંચા દેના હેં﴿૧૨﴾ અલ્લાહ તઆલા વો હેં કે ઉનકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહી હેં ઔર ઈમાનવાલોં કો તો અલ્લાહ તઆલા હી પર ભરોસા કરના ચાહિયે﴿૧૩﴾ એ ઈમાનવાલોં ! તુમહારી બીવીયોં ઔર તુમહારી અવલાદ મેં સે કુછ તુમહારે દુશ્મન હેં(૧) સો તુમ ઉન(કી શરીઅત કે ખિલાફ બાત માનને) સે બચતે રહો ઔર અગર તુમ માફ કરો ઔર દરગુઝર કરો ઔર(ઝબાન ઔર દિલ સે ઉનકો) બખ્શ દો(૨) તો યકીન રખો કે અલ્લાહ તઆલા તો બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં﴿૧૪﴾ યકીનન તુમહારે માલ ઔર તુમહારી અવલાદ(તુમહારે લિયે) એક આઝમાઈશ (પરીક્ષા કી ચીઝ) હેં(૩) ઔર અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ બડા સવાબ હેં﴿૧૫﴾

(૧) યાની જો અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની કે કામ કરવાયે.

(૨) યાની નાફરમાની છોડકર દીન પર અમલ કરને લગે ઔર અલ્લાહ તઆલા સે ભી માફી માંગ લે ઔર તુમસે ભી માફી માંગેં તો માફ કર દિયા કરો, બીવી ઔર અવલાદ પર બગૈર કારણ કા ગુસ્સા કરતે રેહને સે ઘર કા નિઝામ દરહમ બરહમ (વેર વિખેર) હો જાતા હેં; ઈસ લિયે ઉનકી શરારત સે બેફિકર ભી મત હો ઔર ઉનકી બાત માન કર દીની ફરાઈઝ ઔર નેકીયાં મત છોડો.

(૩) યાની માલ ઔર અવલાદ કી ખાતિર અલ્લાહ તઆલા કે દીન પર અમલ કરને મેં કમી કોતાહી કરતે હો યા મુકમ્મલ (પુરે) દીન પર ચલતે હો ?

فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوْا وَاَطِيْعُوْا وَاَنْفِقُوْا خَيْرًا لِّاَنْفُسِكُمْ ۭ وَمَنْ يُّوْقَ شُحَّ نَفْسِهٖ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ
الْمُفْلِحُوْنَ ﴿١٦﴾ اِنْ تُقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضٰعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۭ وَاللّٰهُ شَكُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿١٧﴾ عٰلِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١٨﴾ ع

સો તુમસે જિતના હો સકે ઈતના તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો(૧) ઔર તુમ(શરીઅત કે અહકામ) સુનો ઔર માનો ઔર(અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે મુતાબિક) ખર્ચ કરતે રહો, યે તુમહારે લિયે બેહતર હૈં ઔર જો લોગ અપને નફસ કી લાલચ(યાની કંજૂસી) સે બચા લિયે ગયે બસ વહી લોગ કામયાબ હોનેવાલે હે ﴿૧૬﴾ અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો અચ્છી તરહ કર્ઝ દોગે તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ(કે સવાબ) કો તુમહારે લિયે કઈ ગુના બઢા દેગેં ઔર તુમકો માફ કર દેંગે ઔર અલ્લાહ તઆલા તો બહોત કદર કરતે હૈં(૨) (ઔર) હલીમ હૈં(૩) ﴿૧૭﴾ હર અચ્છી ઔર ખુલી ચીઝ કે જાનનેવાલે હૈં, બડે ઝબરદસ્ત, બડી હિકમતવાલે હૈં ﴿૧૮﴾

(૧) તકવા ઈન્સાન કે કાબૂ કે બહાર કી બાત નહી, ઝાહિર હૈં કે તકવા કા મતલબ યાની હરામ સે બચના કોઈ મુશકિલ કામ નહી (એ અલ્લાહ હમ કો તોફીક દીજિયે) .

(૨) બંદા કમઝોર હે; ઈસ લિયે ઉસ્કે નેક આમાલ મેં કમી કોતાહીયાં રેહ જાતી હૈં, ફિર ભી અલ્લાહ તઆલા બંદો કે નેક આમાલ કબૂલ ફરમાકર અપની ખુશી ઔર સવાબ સે નવાઝતે હૈં ઔર ઝિયાદહ કી તૌફિક દેતે હૈં, યે કિતની બડી કદરદાની હુઈ, કોઈ ઈન્સાન દુસરે ઈન્સાન કી સહીહ કદર કર હી નહી સકતા; ઈસ લીયે કે ઈન્સાન કી કદર જિસ તરહ ભી કરેગા વો ફાની (ખતમ હોનેવાલી) હોગી ઔર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જો કદરદાની હૈં વો હમેશા રહેનેવાલી હૈં.

(૩) યાની ગુનાહ પર તુરંત સઝા નહી દેતે.

સૂરએ તલાક

યે સૂરત મદની હેં, ઉસ્મેં (૧૨) આયતેં હેં. સૂરએ ઈન્સાન કે બાદ ઔર સૂરએ બય્યિનહ સે પેહલે (૯૨) યા (૯૬) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં તલાક કે અહકામ કો અહમિયત કે સાથ બયાન કિયા ગયા હેં.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ ''નિસાએ સુગરા'' ભી હેં, ઉસ્મેં ઔરત કે ખર્ચે, રહાઈશ (રહેને કી જગહ), ઈદ્દત વગૈરા કે હુકમોં કો બયાન કિયા ગયા હેં.

નિકાહ કે બંધન સે ઔરત બાહિર આ જાયે ઉસે તલાક કેહતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ اِذَا طَلَّقۡتُمُ النِّسَآءَ فَطَلِّقُوۡهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحۡصُوا الۡعِدَّةَ‌ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمۡ‌ ۚ لَا تُخۡرِجُوۡهُنَّ مِنۡۢ
بُيُوۡتِهِنَّ وَلَا يَخۡرُجۡنَ اِلَّاۤ اَنۡ يَّاۡتِيۡنَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ‌ ؕ وَتِلۡكَ حُدُوۡدُ اللّٰهِ‌ ؕ وَمَنۡ يَّتَعَدَّ حُدُوۡدَ اللّٰهِ فَقَدۡ ظَلَمَ نَفۡسَهٗ‌ ؕ
لَا تَدۡرِىۡ لَعَلَّ اللّٰهَ يُحۡدِثُ بَعۡدَ ذٰلِكَ اَمۡرًا ① فَاِذَا بَلَغۡنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمۡسِكُوۡهُنَّ بِمَعۡرُوۡفٍ اَوۡ فَارِقُوۡهُنَّ بِمَعۡرُوۡفٍ
وَّاَشۡهِدُوۡا ذَوَىۡ عَدۡلٍ مِّنۡكُمۡ وَاَقِيۡمُوا الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ‌ ؕ ذٰلِكُمۡ يُوۡعَظُ بِهٖ مَنۡ كَانَ يُؤۡمِنُ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ ؕ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હેં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ નબી ! (મુસલમાનો કો બતલા દો) જબ તુમ(અપની) બીવિયોં કો તલાક દેને કા ઈરાદા કરો તો ઉન ઔરતોં કો ઉનકી ઈદ્દત કે વકત(સે પેહલે પાકી કે વકત મેં) તલાક દો ઔર(તલાક કે બાદ) ઈદ્દત કો ગિનતે રહો ઔર(તલાક કે બાદ) તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરો જો તુમહારે રબ હેં, તુમ ઉન(તલાક દી હુઈ ઔરતોં) કો ઉનકે(રેહને કે) ઘરોં સે(ઈદ્દત ખતમ હોને તક) મત નિકાલો ઔર વો ઔરતેં ખુદ ભી નિકલ ન જાએં; મગર યે કે વો કિસી ખુલી બેહયાઈ કા કામ કરે(તો ઉસકો ઘર સે રવાના કર સકતે હો)(૧) ઔર યે અલ્લાહ તઆલા કી હદેં હેં ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા કી હદોં સે આગે બઢા તો પકકી બાત હે કે ઉસને અપની જાન પર ઝુલ્મ કિયા, તુમ નહીં જાનતે કે ઉસ(તલાક દેને) કે બાદ શાયદ અલ્લાહ તઆલા કોઈ નઈ શકલ બના દેવે(૨)﴾૧﴿ ફિર જબ વો(તલાક દી હુઈ) ઔરતેં અપની ઈદ્દત કો(પૂરી કરને કે નજીક) પહોંચે તો ઉનકો અચ્છે તરીકે સે(અપને નિકાહ મેં) રોકે રખો યા ઉનકો અચ્છે તરીકે સે અલગ કર દો ઔર અપને(યાની મુસલમાન) મેં સે દો મોઅતબર (ભરોસા પાત્ર) શખ્સ કો ગવાહ બના લો ઔર ખાલિસ (ફકત, સિર્ફ) અલ્લાહ તઆલા કે લિયે ઠીક ઠીક ગવાહી દો, યે વો બાતેં હેં જિસકી નસીહત ઉસ શખ્સ કો કી જાતી હેં જો અલ્લાહ તઆલા ઔર આખિરત કે દિન પર ઈમાન રખતા હો,

(૧) [૧] ચોરી, ઝિના ઈસ તરહ કા કોઈ કામ કરે [૨] બદઝની (ગલત સોચ, યા બુરી સોચ) કી વજહ સે હર વકત ઝઘડા હી કરતી રેહતી હેં, ઐસી મજબૂરી મેં રવાના કર સકતે હેં.
(૨) યાની નદામત (અફસોસ) હો ઔર મર્દ ઔરત શરીઅત કે હુકમ કે અનુસાર ફિર સે સાથ હો જાને કા ઈરાદા કર લેવે.

وَمَنۡ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجۡعَلۡ لَّهٗ مَخۡرَجًا ۙ﴿۲﴾ وَّيَرۡزُقۡهُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَحۡتَسِبُ ؕ وَمَنۡ يَّتَوَكَّلۡ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسۡبُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ
اَمۡرِهٖ ؕ قَدۡ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَىۡءٍ قَدۡرًا ﴿۳﴾ وَالّٰٓـىِٔۡ يَـئِسۡنَ مِنَ الۡمَحِيۡضِ مِنۡ نِّسَآٮِٕكُمۡ اِنِ ارۡتَبۡتُمۡ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ
اَشۡهُرٍ ۙ وَّالّٰٓـىِٔۡ لَمۡ يَحِضۡنَ ؕ وَاُولَاتُ الۡاَحۡمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنۡ يَّضَعۡنَ حَمۡلَهُنَّ ؕ وَمَنۡ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجۡعَلۡ لَّهٗ مِنۡ اَمۡرِهٖ يُسۡرًا ﴿۴﴾
ذٰلِكَ اَمۡرُ اللّٰهِ اَنۡزَلَهٗۤ اِلَيۡكُمۡ ؕ وَمَنۡ يَّتَّقِ اللّٰهَ يُكَفِّرۡ عَنۡهُ سَيِّاٰتِهٖ وَيُعۡظِمۡ لَهٗۤ اَجۡرًا ﴿۵﴾ اَسۡكِنُوۡهُنَّ مِنۡ حَيۡثُ
سَكَنۡتُمۡ مِّنۡ وُّجۡدِكُمۡ وَلَا تُضَآرُّوۡهُنَّ لِتُضَيِّقُوۡا عَلَيۡهِنَّ ؕ

ઔર જો કોઈ શખ્સ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હે તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકે લિયે(મુશકિલોં સે નિકલને કા) કોઈ રાસ્તા બના હી દેતે હેં﴿૨﴾ ઔર ઉસકો ઐસી જગહ સે રોઝી પહોંચાતે હેં જહાં સે ઉસકો ખ્યાલ ભી નહી હોતા ઔર જો આદમી અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસા કરતા હેં તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ(કા કામ બનાને) કે લિયે કાફી હેં, યકીનન અલ્લાહ તઆલા અપના કામ(જિસ તરહ ચાહતે હેં) પુરા કરકે રેહતે હેં, પકકી બાત યે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને હર ચીઝ કા એક અંદાઝા મુકર્રર કર રખા હેં ﴿૩﴾ ઔર જો તુમહારી ઔરતેં હૈઝ આને સે નાઉમ્મીદ હો ગઈ હો(ઔર ઐસી ઔરતોં કી ઈદ્દત કે બારે મેં) અગર તુમકો શક કો હો જાવે તો ઉનકી ઈદ્દત તીન મહિને હેં ઔર જિન(ઔરતોં) કો(ઉમર કમ હોને કી વજહ સે) હૈઝ આના શુરૂઅ ભી નહી હુવા ઉનકી ઈદ્દત ભી(તીન મહિને હેં) ઔર જિન ઔરતોં કે પેટ મેં હમલ (ગર્ભ) હેં ઉનકી ઈદ્દત યે હે કે વો અપને પેટ કા બચ્ચા જન લેવે ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હે તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકે લિયે ઉસકે કામ મેં આસાની પૈદા કર દેતે હેં﴿૪﴾ યે અલ્લાહ તઆલા કા હુકમ હે જો અલ્લાહ તઆલા ને તુમહારી તરફ ઉતારા હે જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતા હે તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસ સે ઉસકે ગુનાહો કો માફ કર દેંગે ઔર ઉસકો બડા સવાબ દેંગે﴿ ૫﴾ તુમ ઉન(તલાક દી હુઈ) ઔરતોં કો(ઈદ્દત કે સમય મેં) અપની હેસિયત કે મુતાબિક જિસ જગહ તુમ રેહતે હો ઉસી જગહ રેહને કા ઘર દો(૧) ઔર તુમ ઉન ઔરતોં કો તંગ કરને કે લિયે તકલીફ મત પહોંચાવો,

(૧) યાની મકાન કે એક હિસ્સે મેં પર્દે કે એહતિમામ કે સાથ ઈદ્દત કે દિનોં મેં રેહને દો.

وَاِنۡ كُنَّ اُولَاتِ حَمۡلٍ فَاَنۡفِقُوۡا عَلَيۡهِنَّ حَتّٰى يَضَعۡنَ حَمۡلَهُنَّ ۚ فَاِنۡ اَرۡضَعۡنَ لَـكُمۡ فَاٰتُوۡهُنَّ اُجُوۡرَهُنَّ ۚ وَاۡتَمِرُوۡا
بَيۡنَكُمۡ بِمَعۡرُوۡفٍ ۚ وَاِنۡ تَعَاسَرۡتُمۡ فَسَتُرۡضِعُ لَهٗۤ اُخۡرٰى ؕ‏ ٦ لِيُنۡفِقۡ ذُوۡ سَعَةٍ مِّنۡ سَعَتِهٖ ؕ وَمَنۡ قُدِرَ عَلَيۡهِ رِزۡقُهٗ
فَلۡيُنۡفِقۡ مِمَّاۤ اٰتٰٮهُ اللّٰهُ ؕ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفۡسًا اِلَّا مَاۤ اٰتٰٮهَا ؕ سَيَجۡعَلُ اللّٰهُ بَعۡدَ عُسۡرٍ يُّسۡرًا ۧ ٧ ع
وَكَاَيِّنۡ مِّنۡ قَرۡيَةٍ عَتَتۡ عَنۡ اَمۡرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهٖ فَحَاسَبۡنٰهَا حِسَابًا شَدِيۡدًا ۙ وَّعَذَّبۡنٰهَا عَذَابًا نُّكۡرًا ٨

ઔર અગર વો(તલાક દી હુઈ) ઔરતેં હામિલા (ગર્ભાવતિ) હેં તો અપને પેટ કા બચ્ચા જને વહા તક ઉનકો ખર્ચા દેતે રહો, ફિર અગર વો(તલાક દી હુઈ) ઔરતેં તુમહારે કેહને સે(બચ્ચે કો) દૂધ પિલાવે તો ઉનકો ઉનકી ઉજરત(યાની દૂધ પિલાને કા બદલા) અદા કરો ઔર(ઉજરત તય કરને કે લિયે) આપસ મેં મુનાસિબ તરીકે સે મશવેરા કર લિયા કરો(૧) ઔર અગર તુમ દોનોં આપસ મેં એક દુસરે કે લિયે મુશકિલેં પૈદા કરોગે તો (શૌહર કે કેહને સે) કોઈ દુસરી ઔરત ઉસ(બચ્ચે) કો દૂધ પિલાયેગી﴾૬﴿ ઝિયાદહ માલવાલા અપની હેસીયત કે મુતાબિક ખર્ચા દેવે ઔર જિસ શખ્સ પર ઉસકી રોઝી તંગ કર દી ગઈ હો(૨) તો અલ્લાહ તઆલા ને જો કુછ ઉસકો દિયા હેં ઉસમેં સે ખર્ચા દેવે, અલ્લાહ તઆલા ને જિસકો જિતના દિયા હેં ઉસકો ઉસસે ઝિયાદહ તકલીફ(યાની બોજ) નહીં દેતે, મુશકિલી કે બાદ અનકરીબ અલ્લાહ તઆલા આસાની(ભી) પૈદા કર દેંગે﴾૭﴿

ઔર બહોત સી બસ્તીયાં(યાની વહાં કે લોગ) અપને રબ ઔર ઉસકે રસૂલોં કે હુકમ સે(શરારત કે સાથ) નિકલ ગયે, સો હમ ઉનસે સખ્ત હિસાબ લેંગે(૩) ઔર હમ ઉનકો ઐસા અઝાબ દેંગે જો કભી દેખને મેં ન આયા હો﴾૮﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) દૂધ પિલાને કા મામલા આપસ મેં મશવેરે સે નકકી કરો.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિસ શખ્સ કો ઉસકી રોઝી નાપ કર મિલતી હો.

(૩) હિસાબ સે મુરાદ : [૧] જિસ તરહ હિસાબ કિતાબ કે બાદ મુજરીમ કી સઝા નકકી કર દી જાતી હેં ઉસ તરહ ઈનકી સઝા મુતએયન કર દી ગઈ [૨] આખિરત મેં ઉનસે સખ્ત હિસાબ લેના તય કર દિયા ગયા [૩] હિસાબ ઔર અઝાબ સે દુન્યા કી સઝા ઔર આખિરત કા અઝાબ દોનોં મુરાદ હો સકતે હેં.

فَذَاقَتْ وَبَالَ اَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ اَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ۙ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يٰۤاُولِى الْاَلْبَابِ ۛۚ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۛۚ قَدْ اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُوْلًا يَّتْلُوْا عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ مُبَيِّنٰتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَمَنْ يُّؤْمِنْۢ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُّدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ قَدْ اَحْسَنَ اللّٰهُ لَهٗ رِزْقًا ﴿١١﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ وَّمِنَ الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّ ؕ يَتَنَزَّلُ
ع الْاَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَحَاطَ بِكُلِّ شَیْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

ગર્ઝ ઉન્હોંને અપને(બુરે) કામોં કા વબાલ ચખા ઔર ઉનકે કામોં કા અંજામ નુકસાન હી નુકસાન હુવા﴾૯﴿ અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે લિયે સખ્ત અઝાબ તૈયાર કિયા હે તો એ અકલવાલો ! જો ઈમાન લા ચુકે હો તુમ અલ્લાહ તઆલા સે ડરતે રહો, પકકી બાત યે હે કે અલ્લાહ તઆલા ને તુમ પર નસીહત ઉતારી હે﴾૧૦﴿ યાની(કુર્આન કી શકલ મેં નસીહત લેકર કે અલ્લાહ તઆલા ને) રસૂલ(ભેજે હેં) જો તુમકો(અલ્લાહ તઆલા કે અહકામ) ખોલ ખોલકર બતલાનેવાલી અલ્લાહ તઆલા કી આયતેં પઢ પઢકર સુનાતે હેં; તાકે જો લોગ ઈમાન લાયે ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઉનકો (કુફ્ર કી) અંધેરીયોં સે નિકાલકર(ઈમાન કી) રોશની કી તરફ લે આવે ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા પર ઈમાન રખતા હે ઔર નેક કામ કરતા હે વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો એૈસે બાગાત મેં દાખિલ કરેગેં જિનકે નીચે નેહરેં બેહતી હોગી, ઉનમેં વો હમેંશા હમેંશા રહેંગે, પકકી બાત હે કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકે લિયે બેહતરીન રોઝી તય કર દી હેં﴾૧૧﴿ અલ્લાહ તઆલા તો વો(કુદરતવાલે) હેં જિન્હોંને સાત આસમાન પૈદા કિયે ઔર ઝમીન ભી ઉનહી(આસમાનોં) કી તરહ(સાત પૈદા કી અલ્લાહ તઆલા કા શરીઅત કે કાનુન વાલા ઔર સર્જનિય) હુકમ ઉન(આસમાનોં ઔર ઝમીન) કે દરમિયાન ઉતરતા રેહતા હેં; તાકે તુમકો માલૂમ હો જાવે કે યકીનન અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં ઔર યકીનન અલ્લાહ તઆલા કે ઈલ્મ ને હર ચીઝ કો ઘેરા હે(૧)﴾૧૨﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) હર ચીઝ કો અપને ઈલ્મ મેં સમા લિયા હે.

સૂરએ તહરીમ

યે સૂરત મદની હે, ઉસ્મેં (૧૨) આયતેં હે. સૂરએ હુજુરાત કે બાદ ઔર સૂરએ જુમ્આ સે પેહલે (૧૦૫) યા (૧૦૭) નંબર પર ઉતરી.

એક મબાહ ચીઝ જૈસે શહદ (મધ) કો અપને ઉપર હરામ કર લેને કા વાકિઆ ઈસ સૂરત મેં મૌજૂદ હે.

તહરીમ કા માઅના આતા હે કિસી ચીઝ કો હરામ કરાર દેના યા કિસી ચીઝ પર હરામ હોને કા હુકમ લગાના.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ ''સૂરતુન્નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ'' ભી હે, સૂરત કી શુરૂઆત હી يَاَيُّهَا النَّبِيُّ કે પ્યાર ભરે ખિતાબ સે હોતી હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَاۤ اَحَلَّ اللّٰهُ لَكَ‌ ۚ تَبۡتَغِىۡ مَرۡضَاتَ اَزۡوَاجِكَ‌ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ① قَدۡ فَرَضَ اللّٰهُ لَكُمۡ
تَحِلَّةَ اَيۡمَانِكُمۡ‌ ۚ وَاللّٰهُ مَوۡلٰٮكُمۡ‌ ۚ وَهُوَ الۡعَلِيۡمُ الۡحَكِيۡمُ ② وَاِذۡ اَسَرَّ النَّبِىُّ اِلٰى بَعۡضِ اَزۡوَاجِهٖ حَدِيۡثًا‌ ۚ فَلَمَّا نَبَّاَتۡ
بِهٖ وَاَظۡهَرَهُ اللّٰهُ عَلَيۡهِ عَرَّفَ بَعۡضَهٗ وَاَعۡرَضَ عَنۡۢ بَعۡضٍ‌ ۚ فَلَمَّا نَبَّاَهَا بِهٖ قَالَتۡ مَنۡ اَنۡۢبَاَكَ هٰذَا‌ ؕ قَالَ نَبَّاَنِىَ
الۡعَلِيۡمُ الۡخَبِيۡرُ ③

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હેં, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ નબી ! જો ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા ને તુમહારે લિયે હલાલ કી હે તુમ અપની બીવીયોં કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે(કસમ ખાકર) ઉનકો કયું હરામ કરતે હો ? ઔર અલ્લાહ તઆલા બહોત માફ કરનેવાલે બહોત રહમ કરનેવાલે હેં﴿૧﴾ પકકી બાત યે હેં કે અલ્લાહ તઆલા ને તુમહારે લિયે તુમહારી કસમોં(કી પાબંદી) સે નિકલને કા તરીકા મુકર્રર કર દિયા હેં(૧) ઔર અલ્લાહ તઆલા તુમહારે કામ બનાનેવાલે હેં ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા હર કામ કો) પૂરી તરહ જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં﴿૨﴾ ઔર (વો વાકિઆ ભી યાદ કરો) જબ નબી ને અપની કિસી બીવી(યાની હફસા રદી.) કો (ભેદ કે તરીકે સે) ચુપકે સે એક બાત કહી થી, ફિર જબ વો બાત ઉસ બીવી ને(કિસી દુસરી બીવી યાની આઈશા રદિ. કો) બતલા દી ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ બાત કી ઉસ (નબી) કો ખબર દી તો ઉસ(નબી) ને(ઉસ રાઝ કો ઝાહિર કરનેવાલી બીવી કો) કુછ બાત જુઠલા દી ઔર કુછ બાત નઝર અંદાઝ કર દી(યાની નહીં બતલાઈ) ફિર જબ ઉસ(નબી) ને ઉસ(રાઝ ઝાહિર કરનેવાલી) બીવી કો(કુછ) બાત બતલા દી તો વો(તઅજજુબ સે) કેહને લગી કે : આપકો યે બાત કિસને બતલા દી ? તો ઉસ(નબી) ને કહા કે : મુજે તો(ઉસ અલ્લાહ તઆલા ને જો) બડે જાનનેવાલે, બડી ખબર રખનેવાલે ને ઈત્તિલાઅ (ખબર) દી﴿૩﴾

(૧) યાની નામુનાસિબ કસમ પર કફફારહ અદા કરો ઔર કસમ કી પાબંદી સે નિકલ જાઓ.

إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا ۖ وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ ۖ
وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَٰلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ
تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا
تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ ۖ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ ع ١

(એ નબી કી દોનોં બીવીયાં !) અગર તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સામને તૌબા કર લો(તો યે તુમહારે લિયે બેહતર હેં) કે તુમ દોનોં કે દિલ ઉસકી તરફ માઈલ હો (જુક) હી ગયે હેં(૧) ઔર અગર તુમ દોનોં ને ઉસ(નબી) કે મુકાબલે મેં એક દુસરે કી મદદ કી તો(યાદ રખના કે) યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસ(નબી) કા સાથ દેનેવાલે હેં ઔર જિબ્રઈલ ઔર નેક ઈમાનવાલે ભી(સાથ દેનેવાલે હેં) ઔર ઉનકે અલાવા ફરિશ્તે ભી મદદ કરનેવાલે હેં﴾૪﴿ અગર વો (નબી) તુમ સબ બીવીયોં કો તલાક દે દેવેં તો ઉનકે રબ બહોત જલ્દી તુમહારે બદલે તુમસે બેહતર બીવીયાં ઉનકો દે દેંગે કે જો મુસલમાન, ઈમાનવાલીયાં, પેહલે શાદી કર ચુકી હો ઐસી ઔર કુંવારીયાં હો ﴾૫﴿ એ ઈમાનવાલો ! તુમ અપને આપકો ઔર અપને ઘરવાલોં કો (જહન્નમ કી) આગ સે બચાઓ કે ઉસ (આગ) કા ઈંધણ ઈન્સાન ઔર પથ્થર હોંગે, ઉસ(આગ) પર મિઝાજ કે સખ્ત, બહોત ઝોરવાલે ફરિશ્તે મુકર્રર હેં, જો અલ્લાહ તઆલા કે કિસી હુકમ મેં ઉનકી નાફરમાની નહી કરતે ઔર જો હુકમ ઉનકો દિયા જાતા હેં વહી કામ કરતે હેં﴾૬﴿ (કયામત કે દિન કહા જાવેગા) એ કુફ્રવાલો ! આજ તુમ કોઈ બહાને મત કરો(૨) યકીનન જો કામ તુમ કરતે થે ઉસકા બદલા તુમકો દિયા હી જાયેગા﴾૭﴿

(૧) [૧] તુમ દોનોં કે દિલ તૌબા કી તરફ જુક ગયે હેં; ઈસ લિયે તૌબા કર લો [૨] નબી કા રાઝ બતલા દેના નામુનાસિબ થા ઉસ નામુનાસિબ બાત કી તરફ તુમહારે દિલ જુક ગયે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) આજ કે દિન તુમ કોઈ બહાના મત બતલાઓ.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا تُوْبُوْۤا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا ؕ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ يَوْمَ لَا يُخْزِى اللّٰهُ النَّبِىَّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ ۚ نُوْرُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ
رَبَّنَاۤ اَتْمِمْ لَنَا نُوْرَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ۚ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٨﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ
عَلَيْهِمْ ؕ وَمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوا امْرَاَتَ نُوْحٍ وَّامْرَاَتَ لُوْطٍ ؕ
كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتٰهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَّقِيْلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ
الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾

એ ઈમાનવાલો ! તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સામને સચ્ચી(યાની સાફ દિલ સે) તૌબા કરો, ઉમ્મીદ હે કે તુમહારે રબ તુમસે તુમહારી બુરાઈયાં(યાની ગુનાહ) દૂર કર દેવે (યાની માફ કર દેવે) ઔર તુમકો ઐસે બાગીચોં મેં દાખિલ કર દેવેં જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોગી, ઉસ દિન અલ્લાહ તઆલા નબી ઔર ઉનકે સાથ ઈમાનવાલોં કો રૂસ્વા નહીં કરેંગે, ઉનકા નુર ઉનકે સામને ઔર ઉનકી દાહની તરફ(તેઝી સે) દૌડ રહા હોગા, વો(યું) દુઆ કરતે હોંગે કે : એ હમારે રબ ! હમારે લિયે હમારે નૂર કો પુરા કર દીજિયે(૧) ઔર હમકો માફ કર દીજિયે, યકીનન આપ હર ચીઝ પર પુરી કુદરત રખતે હેં﴿૮﴾ એ નબી ! કાફિરોં ઔર મુનાફિકોં સે જિહાદ કરો ઔર ઉન પર સખ્તી કરો ઔર ઉનકા ઠિકાના તો જહન્નમ હેં ઔર વો બહોત બુરી જગહ હે﴿૯﴾ અલ્લાહ તઆલા ને કાફિરોં કે લિયે નૂહ (અલ.) કી બીવી કી ઔર લૂત કી બીવી કી હાલત બયાન ફરમાઈ હેં, યે દોનોં(બીવીયાં) હમારે બંદો મેં સે દો ખાસ નેક બંદો કે નિકાહ મેં થી, ફિર દોનોં બીવીયોં ને ઉન દોનોં(શોહરોં) કે સાથ બેવફાઈ કી તો વો દોનોં(નેક બંદે) અલ્લાહ તઆલા(કે અઝાબ) કે મુકાબલે મેં ઉન દોનોં(બીવીયોં) કો કુછ ભી કામ નહીં આ સકે ઔર(ઉન ઔરતોં કો) હુકમ દિયા ગયા કે(દુસરે આગ મેં) જાનેવાલોં કે સાથ દોનોં ભી આગ મેં દાખિલ હો જાઓ(૨)﴿૧૦﴾

(૧) યાની પુરે પુલસિરાત પર નુર બાકી રહેં, રાસ્તે મેં બુજ ન જાવે.
(૨) હઝરત નૂહ અલ. ઔર હઝરત લૂત અલ. કી બીવીયોં કા તફસિલી વાકિઆ બંદે કે ખુત્બાતે મહમૂદ ભાગ: ૮ મેં દેખીયે.

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ فِرْعَوْنَ ۘ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ⑪ وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرٰنَ الَّتِيْٓ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا
وَصَدَّقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهٖ وَكَانَتْ مِنَ الْقٰنِتِيْنَ ⑫ ع

ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઈમાનવાલોં(કી તસલ્લી, દિલાસે,સંતોષ) કે લિયે ફિરઔન કી બીવી કી મિસાલ બયાન ફરમાઈ, જબ ઉસ ઔરત ને દુઆ કી : એ મેરે રબ ! મેરે લિયે જન્નત મેં આપ અપને કરીબ એક ઘર બના દીજીયે(૧) ઔર મુજે ફિરઔન ઔર ઉસકે(બુરે) કામ સે નજાત દીજિયે ઔર મુજે ઝાલિમ કૌમ સે નજાત દીજિયે(૨)﴿૧૧﴾ ઔર(ઈસી તરહ) ઈમરાન કી બેટી મરયમ(કી મિસાલ બયાન ફરમાઈ) જિસને અપની શર્મગાહ કી(હલાલ ઔર હરામ સે) હિફાઝત કી તો હમને ઉસ્મેં અપની રૂહ ફુંક દી(૩) ઔર મરયમ ને અપને રબ કી બાતોં ઔર ઉસકી કિતાબોં કા યકીન રખા થા(૪) ઔર વો બંદગી કરનેવાલોં મેં થી(૫)﴿૧૨﴾

(૧) પેહલે અલ્લાહ તઆલા કે નજીક પહોચને કા સવાલ કિયા, ફિર જન્નત માંગી, કૈસી અલ્લાહ તઆલા સે મુહબ્બત રખનેવાલી ઔરત થી. એ અલ્લાહ ! હમે ભી આપ કી મુહબ્બત દીજીયે.

(૨) હઝરત આસિયા કા મુફસ્સલ (વિસ્તૃત) કિસ્સા ''દીની બયાનાત કી જિલ્દ : ૧'' મેં દેખીયે.

(૩) હઝરત જિબ્રઈલ અલ. ને અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ સે ઉનકે ગિરેબાન મેં રૂહ ફુંક દી જિસ્કે નતીજે મેં વો હામિલા હો ગઈ.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કી બાતોં કો સચ્ચા જાના યાની માના ઔર યે સચ્ચા હે ઐસા દુસરોં કો ભી બતાયા.

(૫) હઝરત મરયમ કા મુફસ્સલ (વિસ્તૃત) કિસ્સા ''ખુત્બાતે મહમુદ કી જિલ્દ : ૨'' મેં મુલાહિઝા કીજીયે.

સૂરએ મુલ્ક

યે સૂરત મક્કી હે, હસન બસરી રહ. ઇસકો મદની કરાર દેતે હેં, ઇસમેં(૩૦) આયતેં હેં. સૂરએ તૂર કે બાદ ઔર સૂરએ હાક્કહ સે પેહલે (૭૭) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કે શુરૂ હી મેં અલ્લાહ તઆલા કી બડી બાદશાહત ઔર બાદશાહી કા તઝકીરહ હે.

ઇસ સૂરત કા દુસરા નામ "તબારક" ભી હે, સૂરત કી શુરૂઆત અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત ઔર બરકતવાલા હોને કે તઝકીરે સે હો રહી હે.

ઇસ કા તિસરા નામ "માનિઆ" હે; યાની અપને પઢનેવાલે સે અઝાબ કો રોકનેવાલી.

ચોથા નામ "દાફીઆ" હે; યાની અઝાબ કો દફઅ (દૂર) કરનેવાલી.

પાંચવાં નામ "વાકીયા" હે; યાની અઝાબ સે બચાનેવાલી.

છઠા નામ "મુન્જીયા" હે; યાની દુનિયા મેં ગુમરાહી ઔર આખિરત મેં અઝાબ સે નજાત કા ઝરિયા.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ રાત કો સોને સે પહેલે ઇસકી તિલાવત ફરમાયા કરતે થે. હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઇરશાદ ફરમાતે હેંઃ મેરા દીલ ચાહતા હે કે યે સૂરત મેરી ઉમ્મત કે હર શખ્સ કે દીલ મેં મહફુઝ હો, હર મુસલમાન કો ચાહીયે કે ઇસકો ઝબાની યાદ કર લેવે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

تَبٰرَكَ الَّذِیۡ بِیَدِهِ الۡمُلۡكُ ۫ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیۡءٍ قَدِیۡرُۨ ۙ﴿۱﴾ الَّذِیۡ خَلَقَ الۡمَوۡتَ وَالۡحَیٰوةَ لِیَبۡلُوَكُمۡ اَیُّكُمۡ اَحۡسَنُ
عَمَلًا ؕ وَهُوَ الۡعَزِیۡزُ الۡغَفُوۡرُ ۙ﴿۲﴾ الَّذِیۡ خَلَقَ سَبۡعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ؕ مَا تَرٰی فِیۡ خَلۡقِ الرَّحۡمٰنِ مِنۡ تَفٰوُتٍ ؕ فَارۡجِعِ
الۡبَصَرَ ۙ هَلۡ تَرٰی مِنۡ فُطُوۡرٍ ﴿۳﴾ ثُمَّ ارۡجِعِ الۡبَصَرَ كَرَّتَیۡنِ یَنۡقَلِبۡ اِلَیۡكَ الۡبَصَرُ خَاسِئًا وَّهُوَ حَسِیۡرٌ ﴿۴﴾ وَلَقَدۡ زَیَّنَّا
السَّمَآءَ الدُّنۡیَا بِمَصَابِیۡحَ وَجَعَلۡنٰهَا رُجُوۡمًا لِّلشَّیٰطِیۡنِ وَاَعۡتَدۡنَا لَهُمۡ عَذَابَ السَّعِیۡرِ ﴿۵﴾ وَلِلَّذِیۡنَ كَفَرُوۡا بِرَبِّهِمۡ
عَذَابُ جَهَنَّمَ ؕ وَبِئۡسَ الۡمَصِیۡرُ ﴿۶﴾ اِذَاۤ اُلۡقُوۡا فِیۡهَا سَمِعُوۡا لَهَا شَهِیۡقًا وَّهِیَ تَفُوۡرُ ۙ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીન કી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

બહોત બડી શાન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી હે જીનકે કબ્ઝે મેં(પૂરી) હુકૂમત હે ઔર વો હર ચીઝ પર પૂરી કુદરત રખતે હેં﴾૧﴿ જીન્હોં ને મૌત ઔર ઝિંદગી કો પૈદા કીયા; તાકે વો તુમકો આઝમાએ કે કોન તુમ મેં સે ઝિયાદહ અચ્છા અમલ કરતા હે(૧)? ઔર વો (અલ્લાહ તઆલા) બડે ઝબરદસ્ત, બડે માફ કરનેવાલે હેં ﴾૨﴿ જીસ (અલ્લાહ તઆલા) ને એક પર એક (ફાસ્લે સે) સાત આસમાન પૈદા કીયે હેં, તુમ રહમાન કે પેદા કરને મેં કોઈ તફાવત નહી દેખોગે(૨), અબ ફીર નઝર દૌડાકર દેખો! કયા કહી તુમકો ફટા હુવા નઝર આતા હે?﴾૩﴿ ફીર બાર બાર નઝર ડાલકર કે દેખો!(૩) (તો નતીજા યે હોગા કે) નઝર થક હાર કર તુમ્હારે પાસ નાકામ વાપસ આએગી﴾૪﴿ ઔર પક્કી બાત યે હે કે હમને દુનિયા સે નઝર આનેવાલે આસમાન કો ચિરાગોં સે સજા રખ્ખા હે(૪) ઔર હમને ઉનકો શૈતાન કે મારને કા ઝરિયા ભી બનાયા હે ઔર હમને ઉનકે લીયે ભડકતી હુઈ આગ કા અઝાબ તૈયાર કર રખ્ખા હે ﴾૫﴿ ઔર જો લોગ અપને રબ કા ઇન્કાર કરતે હેં ઉનકે લીયે જહન્નમ કા અઝાબ હે ઔર વો બહોત બુરી જગહ હે﴾૬﴿ જબ વો(કાફીર) ઉસ(જહન્નમ કી આગ) મેં ડાલે જાએંગે તો ઉસકી ખોફનાક આવાઝ સુનેંગે, ઔર વો(જહન્નમ) જોશ મારતી હોગી﴾૭﴿

---

(૧)હરામ સે પરહેઝ (બચના) ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ઇતાઅત મેં હર વકત તૈયાર, યે હુસ્ને અમલ હે. (૨)તફાવત (પ્રણાલી,કાયદા બિગેર કા) કહી નઝર નહી આએગા.

(૩)(દુસરા તર્જુમા) ફીર દો દો બાર નઝર ફીરા ફીરાકર દેખો.

(૪)(દુસરા તર્જુમા) ચિરાગોં સે રોનક દી હે.

تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ ؕ كُلَّمَآ اُلْقِيَ فِيْهَا فَوْجٌ سَاَلَهُمْ خَزَنَتُهَآ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَذِيْرٌ ﴿٨﴾ قَالُوْا بَلٰى قَدْ جَآءَنَا نَذِيْرٌ ۙ
فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ ۖۚ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ كَبِيْرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوْا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِيْٓ
اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿١٠﴾ فَاعْتَرَفُوْا بِذَنْۢبِهِمْ ۚ فَسُحْقًا لِّاَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿١١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ
مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿١٢﴾ وَاَسِرُّوْا قَوْلَكُمْ اَوِ اجْهَرُوْا بِهٖ ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿١٣﴾ اَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ ؕ
وَهُوَ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ ﴿١٤﴾ ع

هُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ ذَلُوْلًا فَامْشُوْا فِيْ مَنَاكِبِهَا وَكُلُوْا مِنْ رِّزْقِهٖ ؕ

ऐसा લગતા હોગા કે વો ગુસ્સે કી વજહ સે(અભી) ફટ પડેગી, જબ ભી ઉસમેં(ના ફરમાનોં કી) કીસી ફૌજ કો ફેંકા જાએગા તો ઉસ(જહન્નમ) કી હિફાઝત કે ફરીશ્તે ઉનસે પુછેંગે કેઃ કયા તુમ્હારે પાસ કોઈ ડરાનેવાલા(પયગંબર) આયા નહી થા?﴿૮﴾ તો વો(ના ફરમાન) જવાબ દેંગે કે કયુ નહી? (હાં) બેશક ડરાનેવાલે પયગંબર હમારે પાસ આયે થે; મગર હમને તો જુઠલા દીયા થા ઔર હમને કહા થાઃ અલ્લાહ તઆલા ને(દીન ઔર શરીઅત જૈસી) કોઈ ચીઝ નહી ઉતારી, તુમ લોગ તો બડી ભારી ગુમરાહી મેં પડે હુએ હો﴿૯﴾ ઔર કાફીર લોગ(યે ભી) કહેંગે કેઃ અગર(દુનિયા મેં) હમ સુન લીયા કરતે યા સમજ સે કામ લીયા કરતે તો હમ જહન્નમ કી આગવાલોં મેં સે ન હોતે﴿૧૦﴾ ઈસ તરહ વો ખુદ અપને ગુનાહોં કા ઇકરાર કર લેંગે, સો(એ) જહન્નમવાલો! તુમ(અલ્લાહ તઆલા કી) રહમત સે દૂર હો જાઓ﴿૧૧﴾ (ઇન કે બરખિલાફ) જો લોગ અપને રબસે ગાઇબાના(દેખે બગૈર) ડરતે હેં ઉનકે લીયે મગફીરત હે ઔર બહોત બડા સવાબ હે﴿૧૨﴾ ઔર તુમ અપની બાત છુપાકર કરો યા ઝોર સે કરો(અલ્લાહ તઆલા સબ બાતોં કો જાનતે હેં; ઈસલીયે કે) વો તો સીનોં મેં છુપી હુઈ બાતોં કો પુરી તરહ જાનતે હેં﴿૧૩﴾ કયા જીસને પૈદા કીયા વો અપની મખ્લુક કો જાનતા નહી? ઔર વહી(અલ્લાહ તઆલા તો) બારીકી સે દેખનેવાલે(૧) સબ ખબર રખનેવાલે હેં﴿૧૪﴾

વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જીન્હોં ને તુમ્હારે(નફે કે) લીયે ઝમીન કો નીચે કર દીયા(૨) તાકે તુમ ઉસકે કંધો (રસ્તો) પર ચલો ફીરો(૩) ઔર તુમ ઉસકી રોઝી ખાઓ,

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ભેદ કો જાનનેવાલે. (૨) દુસરાઃ તાબેઅ, માતહત કર દિયા.
(૩)યાની ઉસકે અતરાફ ઔર જવાનીબ (બાજુઓ, કિનારો) મેં ચલો ફીરો.

وَاِلَيۡهِ النُّشُوۡرُ ﴿۱۵﴾ ءَاَمِنۡتُمۡ مَّنۡ فِى السَّمَآءِ اَنۡ يَّخۡسِفَ بِكُمُ الۡاَرۡضَ فَاِذَا هِىَ تَمُوۡرُ ﴿۱۶﴾ اَمۡ اَمِنۡتُمۡ مَّنۡ فِى السَّمَآءِ اَنۡ
يُّرۡسِلَ عَلَيۡكُمۡ حَاصِبًا ؕ فَسَتَعۡلَمُوۡنَ كَيۡفَ نَذِيۡرِ ﴿۱۷﴾ وَلَقَدۡ كَذَّبَ الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ فَكَيۡفَ كَانَ نَكِيۡرِ ﴿۱۸﴾ اَوَلَمۡ
يَرَوۡا اِلَى الطَّيۡرِ فَوۡقَهُمۡ صٰٓفّٰتٍ وَّيَقۡبِضۡنَ ؔؕ مَا يُمۡسِكُهُنَّ اِلَّا الرَّحۡمٰنُ ؕ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَىۡءٍۢ بَصِيۡرٌ ﴿۱۹﴾ اَمَّنۡ هٰذَا الَّذِىۡ
هُوَ جُنۡدٌ لَّـكُمۡ يَنۡصُرُكُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ الرَّحۡمٰنِ ؕ اِنِ الۡكٰفِرُوۡنَ اِلَّا فِىۡ غُرُوۡرٍ ۚ ﴿۲۰﴾ اَمَّنۡ هٰذَا الَّذِىۡ يَرۡزُقُكُمۡ اِنۡ اَمۡسَكَ
رِزۡقَهٗ ۚ بَلۡ لَّجُّوۡا فِىۡ عُتُوٍّ وَّنُفُوۡرٍ ﴿۲۱﴾ اَفَمَنۡ يَّمۡشِىۡ مُكِبًّا عَلٰى وَجۡهِهٖۤ اَهۡدٰٓى اَمَّنۡ يَّمۡشِىۡ سَوِيًّا عَلٰى صِرَاطٍ مُّسۡتَقِيۡمٍ ﴿۲۲﴾

ઔર દોબારહ ઝિંદા હોકર ઉન્હી કે પાસ જાના હે﴿૧૫﴾ કયા આસમાનવાલે(યાની અલ્લાહ તઆલા) સે તુમ નિડર(યાની બેખોફ) હો ગએ કે વો તુમકો ઝમીન મેં ધંસા દેવે, ફીર વો(ઝમીન) એકદમ લરઝને(યાની થર થરાને) લગે﴿૧૬﴾ કયા તુમ આસમાનવાલે (અલ્લાહ તઆલા) સે બેખોફ હોકર બેઠે હો કે વો તુમ્હારે પર પથ્થર બરસાનેવાલી આંધી ભેજ દેવે, ફીર અનકરીબ તુમકો પતા ચલ જાએગા કે મેરા(અઝાબ સે) ડરાના કૈસા થા?﴿૧૭﴾ ઔર પક્કી બાત યે હે કે ઉન(મક્કાવાલોં) સે પેહલે લોગોં ને ભી જુઠલાને કા કામ કીયા થા, સો મેરે ઇન્કાર કા અંજામ કૈસા રહા?﴿૧૮﴾ ઔર કયા ઉન લોગોં ને અપને ઉપર(ઉડતે હુએ) પરીન્દોં કો નઝર ઉઠાકર નહીં દેખા જો પરો કો ફૈલાયે હુએ(ઉડતે ફીરતે) હેં ઔર(કભી પર કો) સમેટ ભી લેતે હેં, ઉનકો રહમાન કે સિવા કોઈ થામે(રોકે) હુએ નહીં હે(૧) યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) હર ચીઝ કો પૂરી તરહ દેખતે હેં﴿૧૯﴾ ભલા (અલ્લાહ) રહમાન કે સિવા વો કોન હે જો લશ્કર બનકર(આફતોં મેં) તુમ્હારી મદદ કરે? કાફીર લોગ તો(અપને મા'બૂદોં કે મુતઅલ્લીક) સરાસર (સાફ, બિલકુલ) ધોકે મેં પડે હુએ હેં﴿૨૦﴾ અગર વો(અલ્લાહ તઆલા) અપના રિઝક બંદ કર દેવે તો ભલા વો કોન હે જો તુમકો રોઝી અતા કર સકે? અસલ બાત યે હે કે યે(કાફીર) શરારત ઔર નફરત પર અડે હુએ હેં﴿૨૧﴾ કયા જો(કાફીર) શખ્સ અપને મુંહ કે બલ ઉંધા ચલ રહા હો વો ઝિયાદહ હિદાયત પર હોગા યા વો(મુસલમાન) શખ્સ જો(ઇસ્લામ કે) સિધે રાસ્તે પર બરાબર ચલ રહા હો(૨) ﴿૨૨﴾

(૧)યાની ઇસ તરહ હવા મેં મુઅલ્લક (અધ્ધર, લટકાહુવા) રખના યે અલ્લાહ તઆલા કી રહમત હે.
(૨)યાની મંઝીલે મકસૂદ પર કોન પહોંચ સકેગા(દુસરા તર્જુમા) સિધા સિધા ચલ રહા હો.

قُلْ هُوَ الَّذِيٓ اَنْشَاَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿۲۳﴾ قُلْ هُوَ الَّذِيْ ذَرَاَكُمْ فِي
الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۲۵﴾ قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ ۪ وَاِنَّمَآ اَنَا
نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۲۶﴾ فَلَمَّا رَاَوْهُ زُلْفَةً سِيْٓـَٔتْ وُجُوْهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَقِيْلَ هٰذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تَدَّعُوْنَ ﴿۲۷﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ
اِنْ اَهْلَكَنِيَ اللّٰهُ وَمَنْ مَّعِيَ اَوْ رَحِمَنَا ۙ فَمَنْ يُّجِيْرُ الْكٰفِرِيْنَ مِنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿۲۸﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ اٰمَنَّا بِهٖ وَعَلَيْهِ
تَوَكَّلْنَا ۚ فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ هُوَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَآؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَّاْتِيْكُمْ بِمَآءٍ مَّعِيْنٍ ﴿۳۰﴾ ع

(એ નબી!) તુમ કહોઃ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જીન્હોંને તુમકો પૈદા કીયા ઔર તુમ્હારે લીયે કાન ઔર આખેં ઔર દીલ બના દીયા હે(ફીર ભી) તુમ લોગ બહોત હી કમ શુક્ર અદા કરતે હો ﴿૨૩﴾ (એ નબી!) કેહ દો કેઃ વહી(અલ્લાહ તઆલા) હેં જીન્હોં ને તુમકો ઝમીન મેં ફૈલા રખ્ખા હે ઔર ઉનહી કે પાસ તુમ સબકો(કયામત મેં) જમા કીયા જાએગા ﴿૨૪﴾ ઔર વો(કાફીર) કેહતે હેં કેઃ અગર તુમ સચ્ચે હો તો બતાઓ યે(કયામત કા) વાદા કબ પૂરા હોગા? ﴿૨૫﴾ તો (ઉન કો) કેહ દો ઉસ કા ઈલ્મ તો અલ્લાહ તઆલા હી કે પાસ હે બસ મેં તો સિર્ફ સાફ સાફ ડરાને વાલા હું﴿૨૬﴾ ફિર જબ વો ઉસ(કયામત કે અઝાબ) કો કરીબ આતા દેખ લેંગે તો કાફિરોં કે ચેહરે બીગડ જાએંગે ઔર(ઉનકો) કહા જાએગા કેઃ યે (અઝાબ) વો ચીઝ હે જીસકો તુમ(દુનિયા મેં) બરાબર માંગતે થે ﴿૨૭﴾ (એ નબી!) તુમ(ઉન લોગોં કો) કેહ દો કેઃ ઝરા યે તો બતાઓ અગર અલ્લાહ તઆલા(તુમ્હારી આરઝુ કે મુતાબિક) મુજે ઔર મેરે સાથિયોં કો હલાક કર દેવે યા હમ પર રહમ ફરમા દેવે(દોનોં હાલત મેં) કાફિરોં કો દર્દનાક અઝાબ સે કોન બચાએગા? ﴿૨૮﴾ (એ નબી!) કેહ દોઃ વો રહમાન હે, હમ ઉન પર ઇમાન લાએ, ઔર ઉસી(અલ્લાહ તઆલા) પર હમને ભરોસા કીયા હે, સો અનકરીબ તુમકો માલૂમ હો જાએગા કે કોન ખુલી ગુમરાહી મેં પડા હુવા હે? ﴿૨૯﴾ (એ નબી! યે બાત) કેહ દો કેઃ ઝરા યે બતાઓ અગર કિસી સુબ્હ મેં તુમ્હારે(કુવોં કા) પાની નીચે ઉતર કર સૂખ જાએ તો કોન હે જો(સાફ) બેહતા પાની(૧) તુમ્હારે લીયે લેકર આએ?(૨)﴿૩૦﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ચશ્મોં (ઝરટણો) સે બેહતા પાની.

(૨) (જવાબ) અલ્લાહ તઆલા હી અપની કુદરત સે લા સકતે હેં

સૂરએ કલમ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૫૨) આયતેં હેં. સૂરએ અલક કે બાદ ઔર સૂરએ મુઝઝમ્મિલ સે પેહલે દુસરે નંબર ૫ર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કે બિલ્કુલ શુરૂ મેં કલમ (પેન) કા તઝકિરહ હે. લિખને કી ચીઝ કો કલમ કેહતે હેં. એક કલમ વો હે જો ઇન્સાનોં કે તકદીર લિખને કા કામ કરતા હે. જીસ કે ચલને કી આવાઝ ખુદ હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને મેઅરાજ કી રાત મેં સુની.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ "નૂન" હે, ઈસ કી શુરૂ વાલી આયત મેં લફ્ઝે "નૂન" આયા હે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُوْنَ ﴿١﴾ مَآ اَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُوْنٍ ﴿٢﴾ وَاِنَّ لَكَ لَاَجْرًا غَيْرَ مَمْنُوْنٍ ﴿٣﴾ وَاِنَّكَ لَعَلٰى خُلُقٍ
عَظِيْمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُوْنَ ﴿٥﴾ بِاَيِّكُمُ الْمَفْتُوْنُ ﴿٦﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ وَهُوَ اَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٨﴾ وَدُّوْا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُوْنَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِيْنٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ
مَّشَّآءٍۢ بِنَمِيْمٍ ﴿١١﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ اَثِيْمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلٍّۢ بَعْدَ ذٰلِكَ زَنِيْمٍ ﴿١٣﴾ اَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَّبَنِيْنَ ﴿١٤﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

નૂન, કસમ હે કલમ કી ઔર ઉસ ચીઝ કી જો વો(તકદીર લિખનેવાલે ફરીશ્તે) લિખ રહે હેં(૧)﴿૧﴾ કે તુમ અપને રબ કે ફઝલ સે દીવાને(યાની મજનૂન, પાગલ) નહી હો ﴿૨﴾ ઔર યકીનન તુમ્હારે લીયે ઐસા સવાબ હે જો કભી ખત્મ નહી હોગા﴿૩﴾ ઔર યકીનન તુમ બડે ઉંચે અખ્લાક પર(પૈદા કીયે ગએ) હો﴿૪﴾ અબ જલ્દી તુમ ભી દેખ લોગે ઔર વો (કાફિર) ભી દેખ લેંગે ﴿૫﴾ કે તુમ મેં સે કોન(હકીકી) દીવાનેપન (પાગલ) મેં થા?﴿૬﴾ યકીનન તુમ્હારે રબ ઉસ શખસ કો અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો ઉનકે રાસ્તે સે ભટક ગયા હે ઔર વો ઉન લોગોં કો ભી અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો સિધે રાસ્તે પર હેં﴿૭﴾ લિહાઝા તુમ જુઠલાનેવાલોં કી બાત મત માનો﴿૮﴾ વો(કાફિર) યે ચાહતે હેં કે અગર તુમ(બુતોં કે બારે મેં) નરમ પડ જાઓ તો વો ભી(આપ કી વિરોધ મેં) ઢીલે પડ જાએંગે﴿૯﴾ ઔર(કભી) તુમ ઐસે શખ્સ કી બાત મત માનના જો બહોત કસમેં ખાનેવાલા હો ઝલીલ હો(૨)﴿૧૦﴾તઅને દેને કી આદત રખતા હો, ચુગલખોરી કરતા ફિરતા હો﴿૧૧﴾ ભલાઇ(કે કામ) સે રોકનેવાલા હો, હદ સે આગે બઢનેવાલા હો(૩) બડા ગુનેહગાર હો﴿૧૨﴾ બુરે સ્વભાવ વાલા હો, ઉન સબ બુરાઇયોં કી અલાવા નિચલે નસબવાલા હો﴿૧૩﴾ સિર્ફ ઇસ વજહ સે કે વો શખ્સ માલ ઔર અવલાદવાલા હો(૪)﴿૧૪﴾

---

(૧) કુછ મુફસ્સીરીન ને "ما يسطرون" સે ઉલમા અપને કલમ સે જો ઇલ્મે દીન કી બાતેં લિખતે હેં વો મુરાદ લીયા હે. (૨)યાની લોગ ઉસકી બાત પર ભરોસા નહી કરતે; ઈસલીયે ઉસકો બાર બાર કસમ ખાની પડતી હે. (૩)(દુસરા તર્જુમા) ઝિયાદતી કરનેવાલા હો.
(૪)યાની સિર્ફ માલ ઔર અવલાદ કી ઝિયાદતી કી વજહ સે ઉસકી બાત નહી માની જાની ચાહિયે.

إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾ سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾ إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ
أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾ فَأَصْبَحَتْ
كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَنِ اغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ صَارِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَانطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ ﴿٢٣﴾
أَن لَّا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُم مِّسْكِينٌ ﴿٢٤﴾ وَغَدَوْا عَلَىٰ حَرْدٍ قَادِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ
مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾

જબ ઉસકે સામને હમારી આયતેં પઢકર સુનાઈ જાતી હેં તો કેહતા હે કેઃ યે તો પિછલે લોગોં કી કહાનિયાં હેં﴿૧૫﴾ અનકરીબ હમ ઉસકી નાક પર(રૂસ્વાઇ બતલાને કે લીયે) દાગ લગા દેંગે(૧)﴿૧૬﴾ હમને ઉન(મક્કાવાલોં) કી ઇસી તરહ આઝમાઈશ કી હે જિસ તરહ હમને ઉન બાગવાલોં કી આઝમાઇશ કી થી જબ કે ઉન્હોં ને કસમ ખાઇ થી કે સુબ્હ હોતે હી ઝરૂર ઇસ બાગ કા ફલ તોડ લેંગે﴿૧૭﴾ ઔર(યે કેહતે હુએ) વો અલગ ભી નહી કર રહે થે(૨)﴿૧૮﴾ ફિર(ઐસા હુવા કે) જિસ વકત વો સો રહે થે ઉસ વકત તુમ્હારે રબ કી તરફ સે એક બલા ઉસ(બાગ) પર ચક્કર લગા ગઇ﴿૧૯﴾ જિસકી વજહ સે સુબ્હ હોતે હોતે તો વો(બાગ) કટી હુઈ ખેતી કી તરહ હો ગયા ﴿૨૦﴾ ફિર સુબ્હ હોતે હી વો(બાગવાલે) આપસ મેં એક દુસરે કો પુકારને લગે ﴿૨૧﴾ કે અગર ફલ તોડને હે તો સુબ્હ સવેરે અપને ખેત કી તરફ ચલો ﴿૨૨﴾ ફીર વો આપસ મેં ચુપકે ચુપકે યે બાત કેહતે હુએ રવાના હુએ ﴿૨૩﴾ કે આજ કોઈ મિસ્કીન (ગરીબ) ઇસ(બાગ) મેં તુમ્હારે પાસ આને ન પાએ ﴿૨૪﴾ ઔર વો ખુદ કો (મિસ્કીનોં કો ન દેને પર) કાદિર (શકિત, તાકત રખને વાલા) સમજતે હુએ સુબ્હ સવેરે(ખેત કી તરફ) રવાના હુએ ﴿૨૫﴾ ફિર જબ(વહાં પહોંચ કર) ઉસ(બાગ) કો દેખા તો કેહને લગેઃ હમ ઝરૂર રાસ્તા ભટક ગએ ﴿૨૬﴾ (ફીર કુછ દેર બાદ કહા કેઃ નહી! રાસ્તા ભુલે નહી હે) બલ્કે હમ તો(બાગ હી સે) મહરૂમ (વંચિત) કર દીયે ગએ(૩) ﴿૨૭﴾

---

(૧) વલીદ બિન મુગીરહ કો દુનિયા મેં બદર કી લડાઈ મેં નાક પર તલવાર કા નિશાન આયા જો પૂરી ઉમ્ર બાકી રહા.

(૨) ઉનકે વાલીદ જો ઇન્તેકાલ કર ગએ થે વો ગરીબ કા હિસ્સા અલગ રખતે થે, ઉન્હોં ને અલગ કરને કી બાત નહી બોલી યા ઇન્શાઅલ્લાહ નહી બોલા.

(૩) બુરી નિય્યત કા અંજામ દુનિયા હી મેં દેખ લીયા.

قَالَ اَوۡسَطُهُمۡ اَلَمۡ اَقُلۡ لَّكُمۡ لَوۡلَا تُسَبِّحُوۡنَ ﴿۲۸﴾ قَالُوۡا سُبۡحٰنَ رَبِّنَاۤ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيۡنَ ﴿۲۹﴾ فَاَقۡبَلَ بَعۡضُهُمۡ عَلٰى بَعۡضٍ
يَّتَلَاوَمُوۡنَ ﴿۳۰﴾ قَالُوۡا يٰوَيۡلَنَاۤ اِنَّا كُنَّا طٰغِيۡنَ ﴿۳۱﴾ عَسٰى رَبُّنَاۤ اَنۡ يُّبۡدِلَنَا خَيۡرًا مِّنۡهَاۤ اِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا رٰغِبُوۡنَ ﴿۳۲﴾ كَذٰلِكَ
الۡعَذَابُ ؕ وَلَعَذَابُ الۡاٰخِرَةِ اَكۡبَرُ ۘ لَوۡ كَانُوۡا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۳﴾ ع
اِنَّ لِلۡمُتَّقِيۡنَ عِنۡدَ رَبِّهِمۡ جَنّٰتِ النَّعِيۡمِ ﴿۳۴﴾ اَفَنَجۡعَلُ الۡمُسۡلِمِيۡنَ كَالۡمُجۡرِمِيۡنَ ﴿۳۵﴾ مَا لَكُمۡ ۟ كَيۡفَ
تَحۡكُمُوۡنَ ﴿۳۶﴾ اَمۡ لَكُمۡ كِتٰبٌ فِيۡهِ تَدۡرُسُوۡنَ ﴿۳۷﴾ اِنَّ لَكُمۡ فِيۡهِ لَمَا تَخَيَّرُوۡنَ ﴿۳۸﴾

ઉન(બાગ કે માલીકોં) મેં જો દરમિયાની ઉમરવાલા થા(૧) વો કેહને લગાઃ કયા મેને તુમસે કહા નહીં થા કે તુમ(અલ્લાહ તઆલા કી) તસ્બીહ કયું નહીં કરતે? ﴿૨૮﴾ (ઉસ પર) સબ (તૌબા કે તોર પર) કેહને લગેઃ હમારે રબકી ઝાત તો હર ઐબ સે પાક હે, યકીનન હમ હી ઝૂલ્મ કરેવાલે હેં﴿૨૯﴾ ફિર એક દુસરે કી તરફ મુંહ કરકે એક દુસરે કો મલામત કરને લગે(૨)﴿૩૦﴾ (આખિર મેં) સબ(એક સાથ) કેહને લગેઃ હમ સબ પર અફસોસ હે કે હમ હી હદ સે બઢ જાનેવાલે લોગ થે﴿૩૧﴾ ઉમ્મીદ હે કે હમારે રબ હમકો(ઇસ બાગ કે બદલે) ઈસ સે અચ્છા(બાગ) અતા કર દેવે, યકીનન હમ હમારે રબ હી સે આરઝુ (ઉમ્મીદ) રખતે હેં(૩)﴿૩૨﴾ અઝાબ ઐસા હી હુવા કરતા હે ઔર યકીનન(દુનિયા કે અઝાબ સે) આખિરત કા અઝાબ સબસે બડા હે, કાશ યે(કાફિર) લોગ સમજતે હોતે﴿૩૩﴾

યકીનન તકવા વાલોં કે લીયે ઉનકે રબ કે પાસ નેઅમતોં કે બાગાત હેં﴿૩૪﴾ કયા હમ મુસલમાનોં કો(બદલા દેને મેં) મુજરિમોં કે બરાબર કર દેંગે?﴿૩૫﴾ તુમકો કયા હો ગયા તુમ કૈસા ફૈસલા કરતે હો?﴿૩૬﴾ કયા તુમ્હારે પાસ કોઈ કિતાબ હે જીસ મેં તુમ યે પઢતે હો?﴿૩૭﴾ કે તુમકો ઉસ(આખિરત) મેં વો ચીઝ મિલેગી જીસકો તુમ પસંદ કરતે હો﴿૩૮﴾

(૧) યે બીચવાલા ભાઈ રાય મેં મુઅતદિલ (સીધી, સહી રાય) ઔર ઉમ્ર મેં દરમિયાની થા ઔર કુછ અચ્છા થા.

(૨) કોઈ કામ અચ્છા હોતા હે તો હર એક ઉસકો અપના કારનામા બતલાતે હે ઔર કામ બિગડતા હે તો એક દુસરે પર ઇલ્ઝામ (કસૂર) ડાલા જાતા હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન હમ હમારે રબ હી સે(તૌબા કે ઝરિયે માફી કી) રગ્બત (શોક) રખતે હેં.

اَمۡ لَكُمۡ اَيۡمَانٌ عَلَيۡنَا بَالِغَةٌ اِلٰى يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ ۙ اِنَّ لَكُمۡ لَمَا تَحۡكُمُوۡنَ ۚ‏ ﴿۳۹﴾ سَلۡهُمۡ اَيُّهُمۡ بِذٰلِكَ زَعِيۡمٌ ۛۚ‏ ﴿۴۰﴾ اَمۡ لَهُمۡ
شُرَكَآءُ ۛۚ فَلۡيَاۡتُوۡا بِشُرَكَآئِهِمۡ اِنۡ كَانُوۡا صٰدِقِيۡنَ‏ ﴿۴۱﴾ يَوۡمَ يُكۡشَفُ عَنۡ سَاقٍ وَّيُدۡعَوۡنَ اِلَى السُّجُوۡدِ فَلَا
يَسۡتَطِيۡعُوۡنَۙ‏ ﴿۴۲﴾ خَاشِعَةً اَبۡصَارُهُمۡ تَرۡهَقُهُمۡ ذِلَّةٌ ؕ وَقَدۡ كَانُوۡا يُدۡعَوۡنَ اِلَى السُّجُوۡدِ وَهُمۡ سٰلِمُوۡنَ‏ ﴿۴۳﴾ فَذَرۡنِىۡ وَمَنۡ
يُّكَذِّبُ بِهٰذَا الۡحَدِيۡثِ ؕ سَنَسۡتَدۡرِجُهُمۡ مِّنۡ حَيۡثُ لَا يَعۡلَمُوۡنَۙ‏ ﴿۴۴﴾ وَاُمۡلِىۡ لَهُمۡ ؕ اِنَّ كَيۡدِىۡ مَتِيۡنٌ‏ ﴿۴۵﴾ اَمۡ تَسۡـَٔلُهُمۡ
اَجۡرًا فَهُمۡ مِّنۡ مَّغۡرَمٍ مُّثۡقَلُوۡنَ ۚ‏ ﴿۴۶﴾

કયા તુમને હમસે કયામત કે દિન તક બાકી રેહનેવાલી કસમેં લે લી હે કે તુમકો વો સબ ચીઝેં મિલેગી જો તુમ અપને લીયે તય કર રહે હો﴾૩૯﴿ (એ નબી!) ઉનસે પૂછો! ઉનમેં સે કોન હે જો ઈસ તરહ કી બાત કા ઝિમ્મેદાર હે?﴾૪૦﴿ કયા ઉન(મુશરિકોં) કે(માને હુએ) કુછ શરીક હેં(જીન્હોં ને યે સબ દીલાને કી ઝિમ્મેદારી લી હો) ફિર અગર વો(મુશરિકીન) સચ્ચે હો તો અપને(ઉન) શરીકોં કો લે આએં﴾૪૧﴿ જીસ દિન સાક ખોલ દી જાએગી(૧) ઔર ઉન (કાફિરોં) કો સજદે કે લીયે બુલાયા જાએગા તો ફીર વો સજદા નહી કર સકેંગે﴾૪૨﴿ ઉનકી નિગાહેં જુકી હુઇ હોંગી, ઉનપર ઝિલ્લતી છાઇ હુઇ હોગી ઔર(ઉસ કી વજહ યે હે કે) ઉનકો(દુનિયા મેં) સજદે કે લીયે બુલાયા જાતા થા હાલાં કે ઉસ વકત સહી સલામત (યાની તંદુરસ્ત, તાકતવર) થે﴾૪૩﴿ લિહાઝા(એ નબી!) જો લોગ ઇસ કલામ કો જુઠલા રહે હેં ઉનકો ઔર મુજકો છોડ દો, હમ ઉનકો ઇસ તરહ ધીરે ધીરે અઝાબ કી તરફ લે જાએંગે કે ઉનકો પતા ભી નહી ચલેગા﴾૪૪﴿ ઔર મેં ઉનકો મોહલત દે રહા હું, યકીનન મેરી તદબીર(યાની દાવ, પકડ) બડી મઝબૂત હે﴾૪૫﴿ (એ નબી!) કયા તુમ ઉનસે(ઇસ તબ્લીગ ,અલ્લાહ તઆલા કી બાતેં બતલાને પર) કોઈ મુઆવઝા (બદલા) માંગતે હો કે વો મુઆવઝા કે બોજ મેં દબે જા રહે હેં?﴾૪૬﴿

---

(૧) સાક:પિંડલી

[૧]ઉસકી પૂરી કેફીયત મહશર (કયામત કે દીન) મેં પતા ચલેગી

[૨] કયામત કે દિન કે સખ્ત હાલાત કી તરફ ઇશારહ હે

[૩] કયામત કે દિન તમામ હકીકતેં ખોલ દી જાએંગી ઔર લોગોં કે અહવાલ (હાલાત) ખુલકર સામને આ જાવેંગે વો મુરાદ હે.

اَمۡ عِنۡدَهُمُ الۡغَيۡبُ فَهُمۡ يَكۡتُبُوۡنَ ﴿٤٧﴾ فَاصۡبِرۡ لِحُكۡمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنۡ كَصَاحِبِ الۡحُوۡتِ‌ۘ اِذۡ نَادٰى وَهُوَ مَكۡظُوۡمٌ ﴿٤٨﴾
لَوۡلَاۤ اَنۡ تَدٰرَكَهٗ نِعۡمَةٌ مِّنۡ رَّبِّهٖ لَنُبِذَ بِالۡعَرَآءِ وَهُوَ مَذۡمُوۡمٌ ﴿٤٩﴾ فَاجۡتَبٰهُ رَبُّهٗ فَجَعَلَهٗ مِنَ الصّٰلِحِيۡنَ ﴿٥٠﴾ وَاِنۡ يَّكَادُ
الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا لَيُزۡلِقُوۡنَكَ بِاَبۡصَارِهِمۡ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكۡرَ وَيَقُوۡلُوۡنَ اِنَّهٗ لَمَجۡنُوۡنٌ‌ۘ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكۡرٌ لِّلۡعٰلَمِيۡنَ ﴿٥٢﴾ ع

યા ઉનકે પાસ(કોઈ) ગૈબ કા ઇલ્મ હે જીસે વો લિખ રહે હેં?﴾૪૭﴿ ગર્ઝ તુમ અપને રબ કા હુકમ આને તક સબ્ર કરતે રહો ઔર(દિલ તંગ કરને મેં) મછલીવાલે(યુનૂસ અલ.) કી તરહ ન હો જાના, જબ ઉન્હોં ને(કૌમ કી નાફરમાની પર) ગમ સે ઘુટ ઘુટ કર હમકો પુકારા થા﴾૪૮﴿ અગર ઉનકે રબ કે ફઝલ (કૃપા) ને ઉનકો સંભાલા ન હોતા તો ઉનકો ચટયલ(યાની ખુલે) મેદાન મેં ફેંક દીયા જાતા ઔર ઉનકા હાલ બુરા હોતા(લેકીન અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે બુરી હાલત સે બચ ગએ)﴾૪૯﴿ ફીર ઉનકે રબ ને ઉનકો નવાઝ દીયા(૧) ઔર ઉનકો(ઉંચે દરજે કે) નેક લોગોં મેં સે કર દીયા ﴾૫૦﴿ ઔર જીન લોગોં ને કુફ્ર અપના લીયા હે જબ વો(કુર્આની) નસીહત સુનતે હેં તો ઐસા લગતા હે કે વો અપની તેઝ આંખો સે તુમકો ફિસલાકર ગિરા દેંગે ઔર વો(યું) કેહતે હેં કેઃ યે શખ્સ તો દીવાના હી હે ﴾૫૧﴿ હાલાં કે વો(કુર્આન) તો તમામ આલમ કે લોગોં કે લીયે નસીહત હી નસીહત હે ﴾૫૨﴿

(૧)[દુસરા તર્જુમા] સો ઉનકે રબ ને ઉનકો(નબુવ્વત કે લીયે) પસંદ કર લીયા.

સૂરએ હાક્કહ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૫૧) યા (૫૨) આયતેં હેં. સૂરએ તબારક કે બાદ ઔર સૂરએ મઆરિજ સે પેહલે (૭) નંબર પર ઉતરી.

હાક્કાહ કે લફઝ સે સૂરત શુરૂ હો રહી હે, કયામત કી સિફત (ખુબીયોં મેં સે એક ખુબી) હે. હક ઔર સાબિત હોનેવાલી, ચિમટનેવાલી, પડજાનેવાલી કયામત કે લીયે લફઝે "અલ હાક્કહ" યહાં ઈસ્તેમાલ હુવા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

اَلۡحَآقَّةُ ۙ﴿۱﴾ مَا الۡحَآقَّةُ ۚ﴿۲﴾ وَمَاۤ اَدۡرٰكَ مَا الۡحَآقَّةُ ؕ﴿۳﴾ كَذَّبَتۡ ثَمُوۡدُ وَعَادٌۢ بِالۡقَارِعَةِ ﴿۴﴾ فَاَمَّا ثَمُوۡدُ فَاُهۡلِكُوۡا بِالطَّاغِيَةِ ﴿۵﴾
وَاَمَّا عَادٌ فَاُهۡلِكُوۡا بِرِيۡحٍ صَرۡصَرٍ عَاتِيَةٍ ۙ﴿۶﴾ سَخَّرَهَا عَلَيۡهِمۡ سَبۡعَ لَيَالٍ وَّثَمٰنِيَةَ اَيَّامٍ ۙ حُسُوۡمًا فَتَرَى الۡقَوۡمَ فِيۡهَا
صَرۡعٰى ۙ كَاَنَّهُمۡ اَعۡجَازُ نَخۡلٍ خَاوِيَةٍ ۚ﴿۷﴾ فَهَلۡ تَرٰى لَهُمۡ مِّنۡۢ بَاقِيَةٍ ﴿۸﴾ وَجَآءَ فِرۡعَوۡنُ وَمَنۡ قَبۡلَهٗ وَالۡمُؤۡتَفِكٰتُ
بِالۡخَاطِئَةِ ۚ﴿۹﴾ فَعَصَوۡا رَسُوۡلَ رَبِّهِمۡ فَاَخَذَهُمۡ اَخۡذَةً رَّابِيَةً ﴿۱۰﴾ اِنَّا لَمَّا طَغَا الۡمَآءُ حَمَلۡنٰكُمۡ فِى الۡجَارِيَةِ ۙ﴿۱۱﴾ لِنَجۡعَلَهَا
لَكُمۡ تَذۡكِرَةً وَّتَعِيَهَاۤ اُذُنٌ وَّاعِيَةٌ ﴿۱۲﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

વો(કયામત) જો હોકર રહેગી﴾૧﴿ કયા હે વો જો હોકર હી રહેગી? ﴾૨﴿ ઔર તુમકો કુછ ખબર હે કે વો ચીઝ કયા હે જો હોકર હી રહેગી?﴾૩﴿ સમૂદ ઔર આદ(કી કૌમ) ને(ઉસ) જિન્જોડનેવાલી(ખડખડાનેવાલી કયામત) કો જુઠલાયા થા﴾૪﴿ નતીજા યે હુવા કે સમૂદ તો એક હદ સે ઝિયાદહ(ભયાનક) આફત સે હલાક કર દીયે ગએ ﴾૫﴿ ઔર(કૌમે) આદ કે લોગ ઐસી તુફાની બેકાબૂ હવા સે હલાક કર દીયે ગએ﴾૬﴿ જીસકો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનપર સાત રાત ઔર આઠ દિન તક લગાતાર મુસલ્લત(૧) કર દીયા થા, સો તુમ(અગર વહાં હોતે તો) દેખતે કે વહાં લોગ ખજૂર કે(ગિરે હુએ) ખોખલે તનોં (થડોં) કી તરહ પછાડે હુએ પડે થે﴾૭﴿ અબ કયા તુમકો ઉનમેં સે કોઈ બચા હુવા નઝર આતા હે?﴾૮﴿ ઔર ફીરઓન ઔર ઉસસે પેહલે કે(આદ ઔર સમૂદ કે) લોગ ઔર(લૂત અલ. કી) ઉલ્ટી હુઈ બસ્તીયોં(કે રેહનેવાલોં) ને(બડી બડી) ખતાએં (ગુનાહ,નાફરમાનીયાં) કી﴾૯﴿ સો ઉન્હોંને અપને રબ કે પયગંબરકી નાફરમાની કી થી, આખિર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકો સખ્તી કે સાથ પકડ લીયા﴾૧૦﴿ યકીનન જીસ વકત પાની હદ સે ઉંચા હુવા તો હમને તુમકો કશ્તી મેં સવાર કર દીયા(૨)﴾૧૧﴿ તાકે હમ ઈસ(વાકિયે) કો તુમ્હારે લીયે(ઇબરત સે ભરી હુઇ) યાદગાર બના દેવે ઔર યાદ રખનેવાલે કાન ઉસકો(સુનકર) યાદ રખ્ખેં﴾૧૨﴿

(૧) યાની યે અઝાબ ઈતને ટાઈમ કે લીયે ઉનપર ચારો તરફ સે છા ગયા થા.

(૨) જો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે બતાએ હુએ તરીકે કે મુતાબિક હઝરત નૂહ અલ. ને બનાઈ થી.

فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّوْرِ نَفْخَةٌ وَّاحِدَةٌ ۝ وَّحُمِلَتِ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَّاحِدَةً ۝ فَيَوْمَئِذٍ وَّقَعَتِ
الْوَاقِعَةُ ۝ وَانْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَّاهِيَةٌ ۝ وَّالْمَلَكُ عَلٰٓى اَرْجَآئِهَا ؕ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ
ثَمٰنِيَةٌ ۝ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُوْنَ لَا تَخْفٰى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ۝ فَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ ۙ فَيَقُوْلُ هَآؤُمُ اقْرَءُوْا
كِتٰبِيَهْ ۝ اِنِّيْ ظَنَنْتُ اَنِّيْ مُلٰقٍ حِسَابِيَهْ ۝ فَهُوَ فِيْ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ۝ فِيْ جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝ قُطُوْفُهَا دَانِيَةٌ ۝ كُلُوْا
وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـئًا بِمَآ اَسْلَفْتُمْ فِي الْاَيَّامِ الْخَالِيَةِ ۝ وَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِشِمَالِهٖ ۙ فَيَقُوْلُ يٰلَيْتَنِيْ لَمْ اُوْتَ
كِتٰبِيَهْ ۝ وَلَمْ اَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ ۝

ફીર જબ સૂર મેં એક હી દફા ફુંક મારદી જાએગી﴿૧૩﴾ ઔર ઝમીન ઔર પહાડ(અપની જગહ સે) ઉઠા લીયે જાએંગે ઔર એક હી(મરતબા કી) ચોટ મેં ચૂરા ચૂરા કર દીયે જાએંગે﴿૧૪﴾ તો ઉસ દિન હોનેવાલી ચીઝ (યાની કયામત) વાકેઅ હો હી જાએગી(૧)﴿૧૫﴾ ઔર આસમાન ફટ જાએગા, સો વો ઉસ દિન બિલ્કુલ કમઝોર હો જાએગા﴿૧૬﴾ ઔર ફરીશ્તે(આસમાન ફટે ઉસ વકત) ઉસકે કિનારોં પર હોંગે ઔર તુમ્હારે રબ કે અર્શ કો ઉસ દિન આઠ ફરિશ્તે અપને ઉપર ઉઠાએ હુએ હોંગે﴿૧૭﴾ ઉસ દિન તુમ ઇસ તરહ હાઝિર કીયે જાઓંગે કે તુમ્હારી કોઈ છુપી ચીઝ છુપી નહી રહેગી﴿૧૮﴾ ફીર જિસ્કો ઉસકા આમાલ નામા ઉસકે દાહને (જમણે) હાથ મેં દિયા જાએગા તો વો(લોગોં કો) કહેગા: લો ઝરા યે મેરા આમાલ નામા તો પઢો﴿૧૯﴾મેં(પેહલે હી) સમજતા થા કે મુજે અપને હિસાબ કા સામના કરના હોગા(૨) ﴿૨૦﴾ સો વો શખ્સ પસંદીદહ ઐશ મેં હોગા ﴿૨૧﴾ (યે પસંદીદહ ઐશ) ઉંચી જન્નત મેં હોગા ﴿૨૨﴾ ઉસકે ફલ બહોત કરીબ કરીબ હોંગે(૩) ﴿૨૩﴾ (ઉનકો કહા જાએગા કે): જો આમાલ તુમને પેહલે ગુઝરે હુએ દિનોં મેં કિયે થે ઉસકે બદલે મેં તુમ મઝે સે ખાઓ, પિઓ ﴿૨૪﴾ ઔર જિસકો ઉસકા આમાલ નામા બાએં હાથ મેં દિયા જાએગા તો વો કહેગા કે: એ કાશ કે મુજકો મેરા આમાલ નામા દીયા હી ન જાતા! ﴿૨૫﴾ ઔર મુજે ખબર હી ન હોતી કે મેરા હિસાબ કયા હે(તો બહોત અચ્છા હોતા) ﴿૨૬﴾

(૧) [દુસરા તર્જુમા] ઉસ દિન પેશ આનેવાલી ચીઝ(યાની કયામત) પેશ આ હી જાએગી.
(૨) [દુસરા તર્જુમા] મુજે મેરા હિસાબ મિલને હી વાલા હે.
(૩) જો ખડે, બેઠે, લેટે હર હાલત મેં ચુને જા સકે [દુસરા તર્જુમા] જુક પડે હોંગે.

يٰلَيۡتَهَا كَانَتِ الۡقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَاۤ اَغۡنٰى عَنِّىۡ مَالِيَهۡ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّىۡ سُلۡطٰنِيَهۡ ﴿٢٩﴾ خُذُوۡهُ فَغُلُّوۡهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ الۡجَحِيۡمَ صَلُّوۡهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ
فِىۡ سِلۡسِلَةٍ ذَرۡعُهَا سَبۡعُوۡنَ ذِرَاعًا فَاسۡلُكُوۡهُ ﴿٣٢﴾ اِنَّهٗ كَانَ لَا يُؤۡمِنُ بِاللّٰهِ الۡعَظِيۡمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ
الۡمِسۡكِيۡنِ ﴿٣٤﴾ فَلَيۡسَ لَهُ الۡيَوۡمَ هٰهُنَا حَمِيۡمٌ ﴿٣٥﴾ وَّلَا طَعَامٌ اِلَّا مِنۡ غِسۡلِيۡنٍ ﴿٣٦﴾ لَّا يَاۡكُلُهٗۤ اِلَّا الۡخٰطِئُوۡنَ ﴿٣٧﴾ ع
فَلَاۤ اُقۡسِمُ بِمَا تُبۡصِرُوۡنَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبۡصِرُوۡنَ ﴿٣٩﴾ اِنَّهٗ لَقَوۡلُ رَسُوۡلٍ كَرِيۡمٍ ﴿٤٠﴾ وَّمَا هُوَ بِقَوۡلِ شَاعِرٍ ؕ قَلِيۡلًا
مَّا تُؤۡمِنُوۡنَ ﴿٤١﴾ وَلَا بِقَوۡلِ كَاهِنٍ ؕ قَلِيۡلًا مَّا تَذَكَّرُوۡنَ ﴿٤٢﴾ تَنۡزِيۡلٌ مِّنۡ رَّبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ﴿٤٣﴾

કિતના અચ્છા હોતા કે વો (પેહલી) મૌત હી (મેરા મામલા,બાત) ખત્મ કર દેતી! ﴾૨૭﴿ મુજે મેરા માલ કુછ કામ નહીં આયા ﴾૨૮﴿ મેરી હુકૂમત (સરદારી, બડાઈ,સત્તા) મુજસે હલાક હો ગઈ ﴾૨૯﴿ (હુકમ હોગા કે) ઉસકો પકડો ઔર ઉસકે ગલે મેં તોક ડાલ દો﴾૩૦﴿ ફીર ઉસકો જહન્નમ મેં દાખિલ કર દો﴾૩૧﴿ ફીર એક ઐસી ઝંજીર મેં જિસકી લંબાઈ સિત્તેર હાથ કે બરાબર હે ઉસકો બાંધ દો﴾૩૨﴿ કયું કે યે અલ્લાહ તઆલા જો સબસે બડે હેં ઉનપર ઇમાન નહીં લાતા થા﴾૩૩﴿ ઔર મોહતાજોં કો ખાના ખિલાને પર ઝોર નહીં દેતા થા(૧)﴾૩૪﴿ લિહાઝા યહાં આજ ઉસકા કોઈ હમદર્દી (સહાનુભુતી) કરનેવાલા દોસ્ત નહીં હે﴾૩૫﴿ ઔર ગિસ્લીન કે સિવા ખાને કી કોઈ ચીઝ નહીં હે(૨)﴾૩૬﴿ જિસકો ગુનેહગાર લોગ હી ખાએંગે﴾૩૭﴿

અબ મેં ઉન ચીઝોં કી કસમ ખાતા હું જિનકો તુમ દેખતે હો﴾૩૮﴿ ઔર ઉન ચીઝોં કી જિનકો તુમ દેખતે નહીં(૩)﴾૩૯﴿ કે યકીનન યે (કુર્આન) બહોત હી ઇઝઝતવાલે પૈગામ લાનેવાલે (ફરીશ્તે) કા કલામ હે ﴾૪૦﴿ ઔર વો (કુર્આન) કીસી શાયર કા કલામ નહીં હે; (મગર) તુમ બહોત થોડા ઇમાન લાતે હો ﴾૪૧﴿ ઔર વો કીસી કાહિન (જયોતિષી,ભવિષ્યકી બાતો બતલાને વાલે) કા કલામ નહીં હે, તુમ બહોત કમ ધ્યાન દેતે હો ﴾૪૨﴿ યે (કુર્આન) તમામ આલમોં કી રબ કી તરફ સે ઉતારા જા રહા હે ﴾૪૩﴿

---

(૧) [દુસરા તર્જુમા] તરગીબ નહીં દેતા (શોક નહીં દિલાતા) થા.

(૨) ઝખ્મ ધોતે વકત જો પાની ગિરતા હે યા ઉસ જૈસી કોઈ ખાને કી ચીઝ.

(૩) ઉસ વકત હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ નઝર આતે થે હઝરત જીબ્રઈલ અલ. નઝર નહીં આતે થે, યા નઝર આનેવાલી ઔર ન નઝર આનેવાલી મખ્લૂક કી કસમ ખાઇ ગઇ હે.

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْاَقَاوِيْلِ ﴿٤٤﴾ لَاَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِيْنِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِيْنَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ اَحَدٍ
عَنْهُ حٰجِزِيْنَ ﴿٤٧﴾ وَاِنَّهٗ لَتَذْكِرَةٌ لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿٤٨﴾ وَاِنَّا لَنَعْلَمُ اَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِيْنَ ﴿٤٩﴾ وَاِنَّهٗ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٥٠﴾ وَاِنَّهٗ
لَحَقُّ الْيَقِيْنِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيْمِ ﴿٥٢﴾

ઔર અગર(માન લો) યે નબી હમારી તરફ કુછ(ગલત) બાતેં(બયાન કરકે) મન્સૂબ (સંબંધિત) કર દેતે ﴾૪૪﴿ તો હમ ઉનકા દાહના હાથ પકડ લેતે ﴾૪૫﴿ ફિર હમ ઉનકી શેહ રગ (ધોરી નસ) કાટ દેતે (૧)﴾૪૬﴿ ફિર તુમ મેં સે કોઈ ભી (ઉનકો) ઉસ (કત્લ કી સઝા) સે રોકનેવાલા ન હોતા ﴾૪૭﴿ ઔર યકીન રખ્ખો કે વો (કુર્આન તો) તકવા વાલોં કે લીયે નસીહત હી નસીહત હે ﴾૪૮﴿ ઔર હમ અચ્છી તરહ જાનતે હેં કે તુમ મેં કુછ (ઇસ કુર્આન કો) જુઠલાનેવાલે હેં ﴾૪૯﴿ ઔર યકીનન વો (કુર્આન) કાફીરોં કે લીયે હસરત (ગમ,અફસોસ) કા ઝરિયા હે ﴾૫૦﴿ ઔર યકીનન વહી (કુર્આન) હક ઔર યકીની હે ﴾૫૧﴿ સો તુમ અપને રબ જો બડી અઝમતવાલે હેં ઉનકે નામ કી તસ્બીહ પઢીયે ﴾૫૨﴿

(૧) યાની કત્લ કર દેતે.

સૂરએ મઆરિજ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૪૪) આયતેં હેં. સૂરએ હાક્કહ કે બાદ ઔર સૂરએ નબા સે પેહલે (૭૮) નંબર પર ઉતરી.

ઇસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત, બડાઈ ઔર દરજાત કી બલંદી (ઉંચા હોને) કા તઝકિરહ હે, યાની અલ્લાહ તઆલા બડે ફઝાઈલ (શ્રેષ્ઠ ચીઝો) વાલે, બડે બુલંદીયોં વાલે હેં.

મઆરિજ કા દુસરા મતલબ હેઃ ફરીશ્તે ઔર ઇમાનવાલોં કી રૂહેં એક એક દરજા પૂરા કર કે અલ્લાહ તઆલા કે બિલકુલ નજીક પહોંચ જાતી હેં.

તીસરા મતલબ યે ભી હે કે અલ્લાહ તઆલા કે બંદે અલ્લાહ તઆલા કી બાત માનને મેં દિલો જાન સે કોશિશ કરકે ઔર અચ્છી આદતોં સે આરાસ્તા (લેસ, તૈયાર) હોકર અલ્લાહ તઆલા કે નજીકી ઔર અલ્લાહ તઆલા તક પહોંચ ને કે રૂહાની મરતબોં ઔર દરજોં સે પ્રગતી કરતે હુવે અલ્લાહ તઆલા કે દરબાર કી નૂરાની હાઝરી સે માલામાલ હોતે હેં.

મઆરિજ કા એક મતલબ યે ભી હે કે આસમાન પર ચઢને કે રાસ્તે, જીન રાસ્તોં પર ચઢકર ફરીશ્તે ઉપર કી દુનિયા મેં પહોંચતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
سَاَلَ سَآئِلٌ بِعَذَابٍ وَّاقِعٍ ۙ﴿۱﴾ لِّلۡكٰفِرِيۡنَ لَيۡسَ لَهٗ دَافِعٌ ۙ﴿۲﴾ مِّنَ اللّٰهِ ذِى الۡمَعَارِجِ ؕ﴿۳﴾ تَعۡرُجُ الۡمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوۡحُ اِلَيۡهِ
فِىۡ يَوۡمٍ كَانَ مِقۡدَارُهٗ خَمۡسِيۡنَ اَلۡفَ سَنَةٍ ۚ﴿۴﴾ فَاصۡبِرۡ صَبۡرًا جَمِيۡلًا ﴿۵﴾ اِنَّهُمۡ يَرَوۡنَهٗ بَعِيۡدًا ۙ﴿۶﴾ وَّنَرٰٮهُ قَرِيۡبًا ؕ﴿۷﴾ يَوۡمَ
تَكُوۡنُ السَّمَآءُ كَالۡمُهۡلِ ۙ﴿۸﴾ وَتَكُوۡنُ الۡجِبَالُ كَالۡعِهۡنِ ۙ﴿۹﴾ وَلَا يَسۡـَٔلُ حَمِيۡمٌ حَمِيۡمًا ۖ ۚ﴿۱۰﴾ يُّبَصَّرُوۡنَهُمۡ ؕ يَوَدُّ الۡمُجۡرِمُ لَوۡ
يَفۡتَدِىۡ مِنۡ عَذَابِ يَوۡمِئِذٍۢ بِبَنِيۡهِ ۙ﴿۱۱﴾ وَصَاحِبَتِهٖ وَاَخِيۡهِ ۙ﴿۱۲﴾ وَفَصِيۡلَتِهِ الَّتِىۡ تُـئْوِيۡهِ ۙ﴿۱۳﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એક માંગનેવાલે ને વો અઝાબ માંગા હે(૧) જો કાફિરોં પર આને હી વાલા હે, ઉસ(અઝાબ) કો કોઈ હટાનેવાલા નહી હે(૨)﴾૧﴿ ﴾૨﴿ (વો અઝાબ) ઉસ અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે(આએગા) જો ચઢને કે રાસ્તોં(યાની આસમાનોં) કે માલીક હેં(૩)﴾૩﴿ ફરિશ્તે ઔર રૂહ ઉસકી તરફ ઉસ દિન મેં ચઢતે હોંગે જીસકી મિકદાર પચાસ હજાર સાલ હે(૪)﴾૪﴿ ઈસલીયે(એ નબી!) તુમ ખૂબસૂરતી કે સાથ સબ્ર કરતે જાઓ(૫) ﴾૫﴿ યે લોગ ઉસ(અઝાબ કે દિન) કો(બહોત) દૂર સમજ રહે હેં﴾૬﴿ ઔર હમ ઉસકો કરીબ દેખ રહે હેં﴾૭﴿ (વો અઝાબ) ઉસ દિન(હોગા) જબ આસમાન પિગલે હુએ તાંબે કી તરહ હો જાએગા(૬)﴾૮﴿ ઔર પહાડ રંગીન ઉન કી તરહ હો જાએંગે﴾૯﴿ ઔર કોઈ જિગરી દોસ્ત કિસી જિગરી દોસ્ત કો પૂછેગા ભી નહી ﴾૧૦﴿ હાલાં કે વો એક દુસરે કો દિખા ભી દીયે જાએંગે, મુજરિમ (ગુનેગાર) ચાહેગા કે ઉસ દિન કે અઝાબ સે છુટકારા હાસિલ કરને કે લીયે અપને બેટે કો﴾૧૧﴿ ઔર અપની બીવી કો ઔર અપને ભાઈ કો﴾૧૨﴿ ઔર અપને ઉસ ઘરાને કો જીસમેં વો રેહતા થા﴾૧૩﴿

(૧) سأل કા સિલા "ب" આએ તો દરખ્વાસ્ત (અરજી,આજીઝ કરના) ઔર તલબ કા મઅના હોતા હે, યે માંગનેવાલા નઝર બિન હારિસ થા. (૨)[દુસરા તર્જુમા] એક માંગનેવાલે ને(ઐસા) અઝાબ માંગા હે જો(યકીનન) પડનેવાલા હી હે, કાફિરોં પર સે ઉસ અઝાબ કો કોઈ રોકનેવાલા નહી હે.
(૩) [દુસરા તર્જુમા] જો સિઢીયોં કે(યાની આસમાનોં) કે માલિક હેં. [તિસરા તર્જુમા] જો બુલંદ દરજાત કે માલિક હે.(૪)[દુસરા તર્જુમા] જિન સિઢીયોં સે ફરીશ્તે ઔર(ઇમાનવાલોં કી) રૂહ ઉસકે પાસ ચઢકર જાતી હે વો અઝાબ ઉસ દિન મેં વાકેઅ હોગા જિસકી મિકદાર પચાસ હજાર સાલ હે.
(૫)યાની ઐસા સબ્ર જીસમેં કોઈ શિકાયત ન હો.
(૬)[દુસરા તર્જુમા] તેલ કી તલછટ કી તરહ હો જાએગા.

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّا ۖ إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً لِلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ
فَأَوْعَىٰ ﴿١٨﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ
هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ
بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾

ઔર ઝમીન કે તમામ રેહનેવાલોં કો ફિદયા (બદલે) મેં દે ડાલે, ફીર(ફિદયા દેકર) ખુદ કો બચાએ﴿૧૪﴾ (લેકીન ઐસા) હરગિઝ નહીં હોગા, વો તો એક ભડકતી હુઈ આગ હે﴿૧૫﴾ જો ખાલ ખિંચ લેનેવાલી હોગી﴿૧૬﴾વો(આગ) ઉસ શખ્સ કો પુકારતી હોગી જિસને(ઇમાન સે) પીઠ ફીરાલી હોગી ઔર મુંહ ફિરાકર ચલા ગયા હોગા﴿૧૭﴾ ઔર(માલ કો) જમા કીયા હોગા ઔર સંભાલ કર(હિફાઝત સે) રખ દીયા હોગા(૧)﴿૧૮﴾ યકીનન ઇન્સાન બહોત કમ સબ્ર કરનેવાલા પૈદા કીયા ગયા હે(૨)﴿૧૯﴾ જબ ઉસકો કોઈ તકલીફ પહોંચતી હે તો બહોત ઘબરા જાતા હે ﴿૨૦﴾ ઔર જબ કોઈ ભલાઇ ઉસકો પહોંચતી હે તો(માલ ખર્ચ કરને સે) બહોત મના કરતા હે(૩) ﴿૨૧﴾ મગર હાં વો નમાઝી લોગ(ઐસે નહી હે) ﴿૨૨﴾ જો અપની નમાઝ કી બરાબર પાબંદી રખતે હેં﴿૨૩﴾ ઔર વો જિનકે માલોં મેં મુતઅય્યન (નકકી) હિસ્સા હે ﴿૨૪﴾ સવાલ કરનેવાલે કા ભી ઔર સવાલ સે બચનેવાલે કા ભી ﴿૨૫﴾ ઔર વો લોગ જો બદલે કે દિન કા યકીન રખતે હેં﴿૨૬﴾ ઔર વો જો અપને રબ કે અઝાબ સે ડરતે રેહતે હેં﴿૨૭﴾ યકીનન ઉનકે રબ કે અઝાબ સે નિડર નહીં હોના ચાહીયે ﴿૨૮﴾ ઔર વો લોગ અપની શરમગાહોં કી(બરાબર) હિફાઝત રખતે હેં(૪) ﴿૨૯﴾ સિવાય અપની બીવીયોં કે યા ઉન બાંદિયોં કે જો ઉનકી માલિકી મેં આ ચુકી હોં તો ઉનપર કોઈ મલામત નહીં હે ﴿૩૦﴾ ઔર જો ભી ઉસકે અલાવા(વાસના પૂરી કરને કા દુસરા તરીકા અપનાના) ચાહેગા સો વહી લોગ(શરીઅત કી) હદ સે આગે નિકલનેવાલે હેં﴿૩૧﴾

(૧) યાની માલ મેં જો હક હેં વો અદા નહી કરતા થા.
(૨) [દુસરા તર્જુમા] કમ હિમ્મત પૈદા કીયા ગયા [તિસરા તર્જુમા] કમ હોસલા પૈદા કીયા ગયા.
(૩) [દુસરા તર્જુમા] બહોત બખીલ બન જાતા હે. (૪) યાની કાબૂ મેં રખતે હેં.

وَالَّذِيْنَ هُمْ لِاَمٰنٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رٰعُوْنَ ﴿۳۲﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ بِشَهٰدٰتِهِمْ قَآئِمُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ
يُحَافِظُوْنَ ﴿۳۴﴾ اُولٰٓئِكَ فِىْ جَنّٰتٍ مُّكْرَمُوْنَ ﴿۳۵﴾

فَمَالِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا قِبَلَكَ مُهْطِعِيْنَ ﴿۳۶﴾ عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِيْنَ ﴿۳۷﴾ اَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ
يُّدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيْمٍ ﴿۳۸﴾ كَلَّا ؕ اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۹﴾ فَلَآ اُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشٰرِقِ وَالْمَغٰرِبِ اِنَّا لَقٰدِرُوْنَ ﴿۴۰﴾ عَلٰٓى
اَنْ نُّبَدِّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ ۙ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ﴿۴۱﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوْضُوْا وَيَلْعَبُوْا حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِىْ يُوْعَدُوْنَ ﴿۴۲﴾
يَوْمَ يَخْرُجُوْنَ مِنَ الْاَجْدَاثِ سِرَاعًا كَاَنَّهُمْ اِلٰى نُصُبٍ يُّوْفِضُوْنَ ﴿۴۳﴾ خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ؕ ذٰلِكَ
الْيَوْمُ الَّذِىْ كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ ﴿۴۴﴾

ઔર વો લોગ જો અપની અમાનતોં ઔર અપને કરારોં કો નિભાતે હેં﴾૩૨﴿ ઔર વો લોગ જો અપની ગવાહીયાં ઠીક ઠીક અદા કરતે હેં﴾૩૩﴿ ઔર વો લોગ જો અપની(ફર્ઝ) નમાઝોં કી પૂરી હિફાઝત કરતે હેં﴾૩૪﴿ વહી લોગ હેં જો જન્નતોં મેં ઇઝઝત(યાની એહતેરામ) કે સાથ રહેંગે﴾૩૫﴿

(એ નબી!) તો ઉન કાફિરોં કો કયા હો ગયા વો દાહની તરફ સે ભી ઔર બાઈ તરફ સે ભી આપ કી તરફ ટોલીયાં બના બનાકર દોડ દોડ કર આ રહે હેં﴾૩૬﴿ ﴾૩૭﴿ કયા ઉનમેં સે હર શખ્સ યે લાલચ રખતા હે કે ઉસકો નેઅમતોં વાલી જન્નત મેં દાખિલ કર દીયા જાએગા?(ઐસા) હરગિઝ નહી હોગા﴾૩૮﴿ હમને ઉનકો જિસ ચીઝ સે પૈદા કિયા હે(૨) ઉસકો વો ભી જાનતે હેં﴾૩૯﴿ સો અબ મેં મશરિકોં ઔર મગરિબોં(૧) કે રબ કી કસમ ખાતા હૂં કે હમ યકીનન ઇસ બાત પર પૂરી કુદરત રખતે હેં કે હમ ઉનકી જગહ ઉનસે બેહતર લોગોં કો(બદલ કરકે) લે આએં ઔર વો હમારે કાબૂ સે નિકલ નહી જાએંગે﴾૪૦﴿ ﴾૪૧﴿ લિહાઝા(એ નબી!) તુમ ઉનકો છોડ દો કે વો બેહૂદા (ગલત,બેકાર) બાતોં મેં લગે રહેં ઔર ખેલ કુદ કરતે રહેં, યહાં તક કે વો અપને ઉસ દિન સે જા મિલે જિસકા ઉનસે વાદા કીયા જા રહા હે﴾૪૨﴿ જિસ દિન વો(કાફીર) કબરોં સે ઈસ તરહ જલ્દી જલ્દી નિકલેંગે જૈસે વો કીસી બુત કે થાન કી તરફ દોડ રહે હોં﴾૪૩﴿ ઉનકી આંખે જુકી હુઈ હોગી(૨) ઝિલ્લતી ઉનપર છા રહી હોગી, યે વહી દિન હે જીસકા ઉનસે વાદા કિયા જા રહા હે﴾૪૪﴿

(૧) યાની મની કે બેજાન નુત્ફે (કતરે) સે.(૨)યાની જિન જગ્હોં સે સિતારે નિકલતે હેં ઔર જિન જગ્હોં પર સિતારે ડુબ જાતે હેં.(૩)[દુસરા તર્જુમા] ઉનકી આંખે નિચી હો રહી હોગી.

સૂરએ નૂહ

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૨૮) આયતેં હેં. સૂરએ નહલ કે બાદ ઔર સૂરએ તૂર સે પેહલે (૭૧) યા (૭૩) નંબર પર ઉતરી.

ઇસ સૂરત મેં અલ્લાહ તઆલા કે એક જલીલુલ કદ્ર (બહોત ઝિયાદહ ઉંચી શાન ઔર મરતબે વાલે) નબી હઝરત નૂહ બીન લામીક અલ. કા બયાન હે.

કેહતે હેં: નૌહા યાની ઝિયાદહ રોને કી વજહ સે આપકા નામ નૂહ સે મશહૂર હો ગયા, અસલી નામ અબ્દુલ જબ્બાર ભી બતાયા જાતા હે.

આપ કા લકબ (ઉપનામ) “આદમે સાની (દૂસરે આદમ)” હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِنَّاۤ اَرۡسَلۡنَا نُوۡحًا اِلٰی قَوۡمِہٖۤ اَنۡ اَنۡذِرۡ قَوۡمَکَ مِنۡ قَبۡلِ اَنۡ یَّاۡتِیَہُمۡ عَذَابٌ اَلِیۡمٌ ① قَالَ یٰقَوۡمِ اِنِّیۡ لَکُمۡ نَذِیۡرٌ
مُّبِیۡنٌ ② اَنِ اعۡبُدُوا اللّٰہَ وَاتَّقُوۡہُ وَاَطِیۡعُوۡنِ ③ یَغۡفِرۡ لَکُمۡ مِّنۡ ذُنُوۡبِکُمۡ وَیُؤَخِّرۡکُمۡ اِلٰۤی اَجَلٍ مُّسَمًّی ؕ اِنَّ اَجَلَ اللّٰہِ
اِذَا جَآءَ لَا یُؤَخَّرُ ۘ لَوۡ کُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ④ قَالَ رَبِّ اِنِّیۡ دَعَوۡتُ قَوۡمِیۡ لَیۡلًا وَّنَہَارًا ⑤ فَلَمۡ یَزِدۡہُمۡ دُعَآءِیۡۤ اِلَّا
فِرَارًا ⑥ وَاِنِّیۡ کُلَّمَا دَعَوۡتُہُمۡ لِتَغۡفِرَ لَہُمۡ جَعَلُوۡۤا اَصَابِعَہُمۡ فِیۡۤ اٰذَانِہِمۡ وَاسۡتَغۡشَوۡا ثِیَابَہُمۡ وَاَصَرُّوۡا وَاسۡتَکۡبَرُوا
اسۡتِکۡبَارًا ⑦

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

યકીનન હમને નૂહ (અલ.) કો ઉનકી કૌમ કી તરફ(નબી બનાકર) ભેજા કે અપની કૌમ કો(કુફ્ર કી સઝા સે) ડરાઓ ઇસસે પેહલે કે ઉનપર કોઈ દર્દનાક અઝાબ આ પહોંચે ﴿૧﴾ નૂહ (અલ.) ને(અપની કૌમ કો) કહા કેઃ એ મેરી કૌમ! મેં તુમ્હારે લીયે સાફ સાફ ડરાનેવાલા હૂં ﴿૨﴾ યે કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કરો ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે ડરો ઔર મેરી બાત માન લો﴿૩﴾ વો (અલ્લાહ તઆલા) તુમ્હારે કુછ ગુનાહોં કી મગફિરત કર દેંગે ઔર તુમકો મુકર્રર વકત (યાની જિત્ની ઝિંદગી મુકદર હે વહાં) તક બાકી રખેંગે(૧) યકીનન અલ્લાહ તઆલા ને જો વાદા કિયા હે જબ વો આજાએગા તો ફિર ઉસકો પિછે નહી હટાયા જા સકતા, કાશ તુમ યે બાત સમજતે હોતે﴿૪﴾ નૂહ (અલ.) ને કહાઃ એ મેરે રબ! મે અપની કૌમ કો રાત ઔર દિન (તૌહીદ કી) દઅવત દેતા રહા ﴿૫﴾ લેકિન મેરી દઅવત સે વો(ઇમાન સે) ઔર ઝિયાદહ ભાગને લગે﴿૬﴾ ઔર મેંને જબ ભી ઉનકો(તૌહીદ કી) દઅવત દી તાકે આપ ઉનકી મગફીરત કર દે તો ઉન્હોં ને અપને કાનોં મેં અપની ઉંગલીયાં ડાલ દી ઔર અપને કપડે અપને ઉપર(ઓઢ કર) લપેટ લીયે ઔર(કુફ્ર પર) અડે રહે(૨) ઔર ઉન્હોં ને ઇન્તિહાઇ તકબ્બુર (બહુત ઝિયાદહ ઘમંડ) કીયા﴿૭﴾

---

(૧) [દુસરા તર્જુમા] ઔર તુમકો મુકર્રર (નકકી) વકત તક ઢીલ દેંગે.
(૨) [દુસરા તર્જુમા] ઝિદ કરને લગે.

ثُمَّ اِنِّیۡ دَعَوۡتُہُمۡ جِہَارًا ۙ﴿۸﴾ ثُمَّ اِنِّیۡۤ اَعۡلَنۡتُ لَہُمۡ وَ اَسۡرَرۡتُ لَہُمۡ اِسۡرَارًا ۙ﴿۹﴾ فَقُلۡتُ اسۡتَغۡفِرُوۡا رَبَّکُمۡ ؕ اِنَّہٗ کَانَ
غَفَّارًا ﴿ۙ۱۰﴾ یُّرۡسِلِ السَّمَآءَ عَلَیۡکُمۡ مِّدۡرَارًا ﴿ۙ۱۱﴾ وَّ یُمۡدِدۡکُمۡ بِاَمۡوَالٍ وَّ بَنِیۡنَ وَ یَجۡعَلۡ لَّکُمۡ جَنّٰتٍ وَّ یَجۡعَلۡ لَّکُمۡ اَنۡہٰرًا ﴿ؕ۱۲﴾
مَا لَکُمۡ لَا تَرۡجُوۡنَ لِلّٰہِ وَقَارًا ﴿ۚ۱۳﴾ وَ قَدۡ خَلَقَکُمۡ اَطۡوَارًا ﴿۱۴﴾ اَلَمۡ تَرَوۡا کَیۡفَ خَلَقَ اللّٰہُ سَبۡعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ﴿ۙ۱۵﴾ وَّ جَعَلَ
الۡقَمَرَ فِیۡہِنَّ نُوۡرًا وَّ جَعَلَ الشَّمۡسَ سِرَاجًا ﴿۱۶﴾ وَ اللّٰہُ اَنۡۢبَتَکُمۡ مِّنَ الۡاَرۡضِ نَبَاتًا ﴿ۙ۱۷﴾

ફિર મેને ઉનકો બુલંદ આવાઝ સે દઅવત દી(૧)﴿૮﴾ ફિર મેને ઉનકો ખુલકર(યાની અલાનિયા) ભી સમજાયા ઔર ચુપકે ચુપકે ભી ઉનકો સમજાયા(૨)﴿૯﴾સો મેને(ઉન સે) કહા કેઃ તુમ અપને રબ સે ઇસ્તિગ્ફાર કરો, યકીન રખ્ખો વો બહોત માફ કરનેવાલે હેં﴿૧૦﴾ વો તુમ્હારે ઉપર આસમાન સે ખૂબ બારીશ બરસાયેંગે﴿૧૧﴾ ઔર તુમ્હારે માલ ઔર અવલાદ મેં મદદ કરેંગે(૩) ઔર તુમ્હારે લીયે બાગાત પૈદા કર દેંગે ઔર તુમ્હારે લિયે નેહરે જારી કર દેંગે(૪)﴿૧૨﴾ તુમકો કયા હો ગયા કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત સે બિલ્કુલ ડરતે નહીં હો(૫)﴿૧૩﴾હાલાંકે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમકો(મની કે નુત્ફે સે ઇન્સાન બનને તક) મુખ્તલિફ (અલગ અલગ) દૌર સે ગુઝાર કર પૈદા કીયા હે﴿૧૪﴾ કયા તુમ(યે) નહીં દેખતે કે અલ્લાહ તઆલા ને કિસ તરહ ઉપર નીચે સાત આસમાન પૈદા ફરમાએ હેં?﴿૧૫﴾ ઔર ઉન(આસમાનોં) મેં ચાંદ કો નૂર ઔર સૂરજ કો ચિરાગ બનાયા હે﴿૧૬﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમકો ખાસ તરીકે સે ઝમીન સે ઉગાયા હે(૬)﴿૧૭﴾

(૧) યાની મજલિસોં મેં જા જાકર મજમએ આમ મેં ભી દઅવત દી. (૨) યાની ઇન્ફીરાદી (અલગ) મુલાકાતેં, તન્હાઇ મેં ચુપકે ચુપકે સમજાયા, ગર્ઝ જિસ તરહ ભી દઅવત દી જા સકતી હો ઉન તમામ તરીકોં સે દઅવત દી. (૩) [દુસરા તર્જુમા] બઠા દેંગે. કુર્આન કી આયતોં ઔર અહાદીસ મેં અવલાદ કી ઝિયાદતી કો બતોરે નેઅમત બયાન કીયા ગયા હે ઔર કુછ આયતોં મેં બતાયા ગયા કે નાફરમાન લોગ ભી અવલાદ કી ઝિયાદહ કો ફખ્રિયા અંદાઝ મેં બયાન કરતે હેં, અફસોસ! આજ કે દૌર મેં અવલાદ કી ઝિયાદતી કો લોગ ઐબ સમજ રહે હેં, કૈસા ઉલ્ટા હાલ હે? (૪) ઇસ્તિગ્ફાર કે અજીબ ફવાઇદ ઔર હઝરત હસન બસરી કા વાકિયા ખુત્બાતે મહમૂદ મેં દેખલેં.(૫) [દુસરા તર્જુમા] તુમકો કયા હો ગયા કે તુમ અલ્લાહ તઆલા કી બડાઈ સે બિલ્કુલ ઉમ્મીદ નહીં રખતે, યાની અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત સે ઉમ્મીદ રખ્ખો કે અગર તુમ ઇતાઅત કરોંગે તો તુમકો ઇઝઝત મિલેગી, યા બડાઈ કા એઅતેકાદ રખકર અઝમત સે ડરો. (૬) આમ તૌર પર ઈન્સાન મની સે પૈદા હુવા હે ઔર મની ગિઝા સે બની હે ઔર ગિઝા કા તઅલ્લુક ઝમીન સે ઉગનેવાલી ચીઝોં સે હે ઔર ઇન્સાને અવ્વલ (પહેલે માનવી) હઝરત આદમ અલ. તો મિટ્ટી સે પૈદા કીયે ગએ થે.

ع ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِّتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾
قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا ﴿٢٢﴾
وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا ۙ وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا ۖ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾ مِّمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا ۙ فَلَمْ يَجِدُوا لَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَنصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ
رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾

ફીર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુમકો ઉસ(ઝમીન) મેં દોબારાહ લે જાએંગે ઔર(કયામત મેં વહી સે) તુમકો બાહર નિકાલેંગે﴿૧૮﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને તુમ્હારે લિયે ઝમીન કો ફર્શ(યાની બિછોના) બના દીયા﴿૧૯﴾ તાકે તુમ ઉસકે ખુલે(યાની કુશાદાહ) રાસ્તોં પર ચલો ફીરો ﴿૨૦﴾

નૂહ (અલ.) ને કહાઃ એ મેરે રબ! હકીકત યે હે કે ઉન્હોં ને મેરા કેહના નહી માના ઔર ઉન(સરદારોં) કી બાત પર ચલે જિનકો ઉનકે માલ ઔર અવલાદ ને નુકસાન હી ઝિયાદહ પહોંચાયા ﴿૨૧﴾ ઔર ઉન્હોં ને(મેરે ખિલાફ) બડી ભારી મક્કારી(યાની તદબીરેં) કી ﴿૨૨﴾ ઔર(સરદારોં ને અવામ સે) કહા કેઃ તુમ અપને મઅબૂદો કો હરગિઝ મત છોડના ઔર(ખાસ તોર પર) બિલ્કુલ મત છોડના "ود" કો ઔર ન તો "سواع" કો ઔર ન તો "يغوث" કો ઔર (ન તો) "يعوق" કો ઔર(ન તો) "نسر" કો(૧) ﴿૨૩﴾ ઔર પક્કી બાત હે કે(ઇસ તરહ) ઉન સરદારોં(ઔર બુતોં) ને બહોત સો કો ગુમરાહ કર દીયા; ઔર(એ રબ!) આપ ભી ઇન ઝાલીમોં કો ગુમરાહી મેં ઔર ઝિયાદહ કર દીજીયે ﴿૨૪﴾ વો લોગ અપને ગુનાહોં કી વજહ સે(પાની મેં ડુબો દીયે ગએ ઔર આગ મેં દાખીલ કર દીયે ગએ, ફીર અપને લિયે ઉન્હોં ને અલ્લાહ તઆલા કે સિવા કોઈ મદદ કરનેવાલા નહી પાયા(જો ઉનકો અઝાબ સે બચા લેવે) ﴿૨૫﴾ ઔર નૂહ અલ. ને અર્ઝ કીયા કેઃ એ મેરે રબ! આપ કાફિરોં મેં સે ઝમીન પર કીસી બસને વાલે કો બાકી ન છોડીયે(૨) ﴿૨૬﴾

(૧) હઝરત શાહ અબ્દુલ અઝીઝ સા. મુહદ્દીસે દહેલ્વી રહ. ને તફસીરે ફત્હુલ અઝીઝ મેં લિખા હે કે હિન્દુસ્તાન મેં આજ તક ઉન બુતોં કી ઇબાદત હોતી હે, નામ યહાં બદલે હુએ હેંઃ

ود: વિષ્ણુ. سواع: બ્રહમા. يغوث: ઇન્દ્ર. يعوق: શિવ. نسر: હનુમાન.

(૨) [દુસરા તર્જુમા] ઝમીન પર એક ઘર ભી બાકી ન રખિયે.

إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوٓا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَّبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۖ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾ ع ٢

યકીનન અગર આપ ઉનકો બાકી રખેંગે તો વો આપકે બંદો કો ગુમરાહ કર દેંગે ઔર ઉનસે બદકાર (બુરે કામ વાલી), પક્કી કાફીર અવલાદ હી પૈદા હોગી ﴾૨૭﴿ એ મેરે રબ! આપ મેરી મગફિરત કર દીજીયે ઔર મેરે વાલીદૈન કી ઔર જો મેરે ઘર મેં ઇમાન લાકર દાખિલ હો જાએ ઉસકી ઔર(કયામત તક આનેવાલે) ઇમાનવાલે મર્દો કી ઔર ઇમાનવાલી ઔરતોં કી, ઔર ઝાલીમોં કી તો બરબાદી હી ઝિયાદહ કર દીજીયે ﴾૨૮﴿

સૂરએ જિન

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસમેં (૨૮) આયતેં હેં. સૂરએ અઅરાફ કે બાદ ઔર સૂરએ યાસીન સે પેહલે (૪૦) નંબર પર ઉતરી.

જિન્નાતોં કે કુર્આન સુનને કે વાકિયે કો ઇસ સૂરત મેં બયાન કીયા ગયા હે.

"જિન" અલ્લાહ તઆલા કી એક મુસ્તકિલ (અલગ સે) મખ્લૂક હે, ઉનકી પૈદાઇશ આગ સે હુઈ, ઉનકી પૈદાઇશ કી તફસીલી કેફીયત (વિસ્તૃત હાલાત) હમકો માલૂમ નહીં, હમારી તરહ શરીઅત કે અહકામ કા અદા કરના ઉનકે લિયે ભી ઝરૂરી હે, ઔલાદ–બચ્ચોં કે હોને કા સિલસિલા ભી હે, ઇમાનવાલે ભી હેં, ગૈર ઇમાનવાલે ભી હેં.

"જિન" કા લફઝ "જન્ન جَنّ " સે બના હે, જીસકા માઅના આતા હે છુપા લેના, યે આમ તૌર પર નઝરોં સે ગાઇબ રેહતે હેં; ઇસી લિયે ઉનકો "જિન" કહા જાતા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

قُلۡ اُوۡحِیَ اِلَیَّ اَنَّہُ اسۡتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الۡجِنِّ فَقَالُوۡۤا اِنَّا سَمِعۡنَا قُرۡاٰنًا عَجَبًا ۙ﴿۱﴾ یَّہۡدِیۡۤ اِلَی الرُّشۡدِ فَاٰمَنَّا بِہٖ ؕ وَ لَنۡ نُّشۡرِکَ
بِرَبِّنَاۤ اَحَدًا ۙ﴿۲﴾ وَّ اَنَّہٗ تَعٰلٰی جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَۃً وَّ لَا وَلَدًا ۙ﴿۳﴾ وَّ اَنَّہٗ کَانَ یَقُوۡلُ سَفِیۡہُنَا عَلَی اللّٰہِ شَطَطًا ۙ﴿۴﴾ وَّ اَنَّا
ظَنَنَّاۤ اَنۡ لَّنۡ تَقُوۡلَ الۡاِنۡسُ وَ الۡجِنُّ عَلَی اللّٰہِ کَذِبًا ۙ﴿۵﴾ وَّ اَنَّہٗ کَانَ رِجَالٌ مِّنَ الۡاِنۡسِ یَعُوۡذُوۡنَ بِرِجَالٍ مِّنَ الۡجِنِّ
فَزَادُوۡہُمۡ رَہَقًا ۙ﴿۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી!) તુમ કેહ દો કેઃ મેરે પાસ વહી ભેજી ગઇ હે કે જિન્નાત કી એક જમાઅત ને(કુર્આન) કો ગૌર સે સુના(૧) ફિર ઉન્હોં ને(અપની કૌમ કો જાકર) કહા કેઃ હમને તો એક અજીબ કુર્આન સુના﴿૧﴾ જો નેક રાસ્તા બતલાતા હે; લિહાઝા હમ ઉસ(કુર્આન) પર ઇમાન લે આયે હેં.(૨) ઔર હમ અપને રબ કે સાથ કિસી કો(ઇબાદત મેં) બિલ્કુલ શરીક નહીં માનેંગે ﴿૨﴾ ઔર યે કે હમારે રબ કી શાન બહોત ઉંચી હે, ઉસને ન કીસી કો બીવી બનાયા ઔર ન કીસી કો બેટા બનાયા﴿૩﴾ ઔર યે કે હમ મેં સે બેવકૂફ લોગ અલ્લાહ તઆલા કી શાન મેં હકીકત સે દૂર બાતેં કરતે થે(૩)﴿૪﴾ઔર હમ તો યે ખયાલ કરતે થે કે ઇન્સાન ઔર જિન્નાત અલ્લાહ તઆલા કી શાન મેં કભી કોઈ જુઠી બાત નહીં કહેંગે ﴿૫﴾ ઔર યે કે ઇન્સાનોં મેં સે કુછ લોગ જિન્નાતોં કે કુછ લોગોં સે પનાહ લીયા કરતે થે, ઇસ તરહ ઉન(હિફાઝત લેનેવાલે) ઇન્સાનોં ને ઇન જિન્નાતોં કી શરારત(યાની બદદીમાગી) ઝિયાદહ કર દી(૪)﴿૬﴾

(૧) યાની હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે સુના, તાઈફ કી મશક્કત પર દો નકદ ઇન્આમ દુનિયા હી મેં મિલે [૧] જિન્નાતોં મેં ઇમાન ફૈલના શુરૂ હુવા [૨] મેઅરાજ

(૨) યે જિન્નાતોં કી એસી બાત હે જિસે હમે ભી અપનાના ચાહિયે કે હક બાત સુની તો તુરંત ઇમાન કબૂલ કર લીયા. ઉસસે પુછેંગે. ઇસસે તહકીક કરેંગે. ગૌર કરેંગે. ઈસ તરહ ટાલનેવાલે ચક્કરોં મેં ન પડે.

(૩) [દુસરા તર્જુમા] (ના મુનાસિબ) બાતેં હદ સે બઢકર કેહતે થે.

(૪) [દુસરા તર્જુમા] ઈસ તરહ જિન્નાતોં કો ઓર ઝિયાદહ સર પર ચઢા દીયા.

وَّاَنَّهُمْ ظَنُّوْا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ اَحَدًا ۝٧ وَّاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَآءَ فَوَجَدْنٰهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيْدًا
وَّشُهُبًا ۝٨ وَّاَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ؕ فَمَنْ يَّسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهٗ شِهَابًا رَّصَدًا ۝٩ وَّاَنَّا لَا نَدْرِيْٓ اَشَرٌّ اُرِيْدَ
بِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝١٠ وَّاَنَّا مِنَّا الصّٰلِحُوْنَ وَمِنَّا دُوْنَ ذٰلِكَ ؕ كُنَّا طَرَآئِقَ قِدَدًا ۝١١ وَّاَنَّا
ظَنَنَّآ اَنْ لَّنْ نُّعْجِزَ اللّٰهَ فِي الْاَرْضِ وَلَنْ نُّعْجِزَهٗ هَرَبًا ۝١٢ وَّاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰٓى اٰمَنَّا بِهٖ ؕ فَمَنْ يُّؤْمِنْ بِرَبِّهٖ فَلَا يَخَافُ
بَخْسًا وَّلَا رَهَقًا ۝١٣ وَّاَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُوْنَ وَمِنَّا الْقٰسِطُوْنَ ؕ

ઔર યે કે જીસ તરહ તુમ(જિન્નાતોં) ને ખયાલ કાઇમ કર રખ્ખા થા વૈસા હી ઉન ઇન્સાનોં ને ખયાલ કાઇમ કર રખ્ખા થા કે અલ્લાહ તઆલા કીસી કો(મરને કે બાદ) દુસરી મરતબા હરગિઝ ઝિંદા નહી કરેંગે(૧)﴿૭﴾ ઔર યે કે હમને આસમાન કી તલાશી લેના ચાહી(૨) તો ઉસે બડે સખ્ત ચોકીદારોં ઔર શોઅલોં (આગ કી બડી બડી લપટોં) સે ભરા હુવા પાયા﴿૮﴾ ઔર યે કે(પેહલે) હમ તો ઉસ(આસમાન) કી કુછ જગ્હોં પર સુનને કે લીયે બેઠા કરતે થે(૩) લેકિન અબ જો કોઈ સુનના ચાહે તો વો દેખતા હે કે એક શોઅલા ઉસકી ઘાત મેં લગા હે(૪)﴿૯﴾ ઔર યે કે હમ (યે) નહી જાનતે કે(ઉસ રોક ટોક સે) ઝમીન કે રેહનેવાલોં સે કોઈ બુરા ઇરાદાહ કીયા ગયા હે યા ઉનકે રબ ને ઉનકો સિધા રાસ્તા દીખાને કા ઇરાદાહ કીયા હે?﴿૧૦﴾ ઔર યે કે હમ મેં સે કુછ નેક હેં ઔર હમ મેં સે કુછ ઉનકે સિવા(દુસરી તરહ કે) ભી હેં,(ગર્ઝ) હમ અલગ અલગ તરીકોં પર(ચલે આ રહે) થે﴿૧૧﴾ ઔર યે કે હમ સમજ ચુકે હેં કે હમ અલ્લાહ તઆલા કો ઝમીન મેં બિલ્કુલ આજીઝ નહી કર સકતે ઔર કહી ભાગ કરકે ઉનકો થકા(યાની હરા) નહી સકતે﴿૧૨﴾ ઔર યે કે જબ હમને(કુર્આન કી શકલ મેં) હિદાયત કી બાત સુનલી તો હમ ઉસપર ઇમાન લે આએ, લિહાઝા જો શખ્સ ભી અપને રબ પર ઇમાન લે આયેગા તો ઉસકો કિસી કમી(યાની નુકસાન) કા ડર નહી હોગા ઔર ન કીસી ઝબરદસ્તી(યા ઝિયાદતી) કા﴿૧૩﴾ ઔર યે કે હમ મેં સે કુછ તો મુસલમાન(હો ગએ) હેં ઔર હમ મેં સે કુછ(તો અભી ભી) ઝાલિમ હેં.

(૧) [દુસરા તર્જુમા] અબ અલ્લાહ તઆલા કીસી(રસૂલ કો) હરગિઝ નહી ભેજેંગે.
(૨) [દુસરા તર્જુમા] છાન બીન કરના ચાહી.
(૩) મલાઇકા (ફરીશ્તે) આસમાન સે નીચે ઉતરકર બાદલ કે કરીબ જારી કિયે જાનેવાલે ફૈસલોં કા તઝકિરહ કરતે હેં શયાતીન ઉન બાતોં કો સુનને કી કોશિશ કરતે થે.
(૪) [દુસરા તર્જુમા] એક શોઅલે કો(ઇન્તેઝાર મેં) તૈયાર પાતા હે.

فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُولٰٓئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ۱۴ وَاَمَّا الْقٰسِطُوْنَ فَكَانُوْا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۱۵ وَّاَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوْا عَلَى الطَّرِيْقَةِ
لَاَسْقَيْنٰهُمْ مَّآءً غَدَقًا ۱۶ لِّنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ وَمَنْ يُّعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهٖ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۱۷ وَّاَنَّ الْمَسٰجِدَ لِلّٰهِ
فَلَا تَدْعُوْا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا ۱۸ وَّاَنَّهٗ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللّٰهِ يَدْعُوْهُ كَادُوْا يَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِ لِبَدًا ۱۹ قُلْ اِنَّمَآ اَدْعُوْا رَبِّيْ وَلَآ ع
اُشْرِكُ بِهٖٓ اَحَدًا ۲۰ قُلْ اِنِّيْ لَآ اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا رَشَدًا ۲۱

સો જો મુસલમાન હો ગએ થે તો ઉન્હોં ને નેક રાસ્તા તલાશ કર લિયા હે(૧)﴿૧૪﴾ ઔર વો લોગ જો ઝાલિમ હેં સો વો જહન્નમ કા ઈંધણ બનેંગે﴿૧૫﴾ ઔર(એ નબી! તુમ) યે(ભી કહો) કેઃ (મુજ પર યે વહી ભી આઇ હે કે) અગર વો લોગ(હિદાયત કે) રાસ્તે પર સિધે રેહતે તો હમ ઉનકો પાની સે સૈરાબ કરતે﴿૧૬﴾ તાકે ઉસમે હમ ઉનકો આઝમાવેં(૨) ઔર જો શખ્સ ભી અપને રબ કી યાદ સે મુંહ ફીરાએગા તો વો(અલ્લાહ તઆલા) ઉસકો એક ચઢતે અઝાબ મેં ડાલ દેંગે(૩)﴿૧૭﴾ ઔર(મુજે) યે(ભી વહી કી ગઇ) કે મસ્જિદેં અલ્લાહ તઆલા હી કે લિયે ખાસ હેં, સો(ઉનમેં) અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કીસી કી ઇબાદત ન કરો(૪)﴿૧૮﴾ ઔર યે ભી કે જબ અલ્લાહ તઆલા કા(ખાસ) બંદા(યાની હઝરત મુહંમદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) ઉસકી ઇબાદત કરને કે લિયે ખડા હોતા હે તો ઐસા લગતા જૈસે વો લોગ ઇસ(બંદે) પર ટૂટ પડતે હોં(૫)﴿૧૯﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દો કે મેં તો અપને રબ હી કી ઇબાદત કરતા હું ઔર ઉસકે સાથ કિસી કો શરીક નહી કરતા હું﴿૨૦﴾ (ઔર યે ભી) કેહ દો કેઃ તુમ્હારા કોઈ નુકસાન મેરે ઇખ્તિયાર મેં નહી હે ઔર ન(તુમ્હારી) કોઈ ભલાઇ ﴿૨૧﴾

(૧) [દુસરા તર્જુમા] નેકી કા રાસ્તા અપના લિયા હે. (૨) કે ઉન નેઅમતોં પર કોન શુક્ર અદા કરતા હે ઔર કોન નાશુક્રી કરતા હે? (૩) : صَعَدًا [૧] ઐસા અઝાબ જિસમેં પરેશાની ઔર મુસીબતોં કી બુલંદીયોં પર ચઢતે હી રેહના પડે [૨] મશક્કત ભરા અઝાબ [૩] જહન્નમ કે એક પહાડ કા નામ ભી સઅદા હે. (૪) પૂરી ઝમીન અલ્લાહ તઆલા હી કી હે, અલ્લાહ તઆલા કી ઝમીન પર ગૈરુલ્લાહ કી ઇબાદત હોની હી નહી ચાહીયે, ખાસ કર મસાજિદ મેં તો ગૈરુલ્લાહ કી ઇબાદત કા ખયાલ તક ન આવે, મસાજિદ ગૈર ઇસ્લામી રૂસુમાત સે પાક રહેં. (દુસરા તર્જુમા) કે તમામ સજદે તો અલ્લાહ તઆલા હી કા હક હે(યાની ઇન્સાન કે બદન કે હર ઉઝવ સે સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી કી ફરમાં બરદારી ઝાહિર હો) સો તુમ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ કિસી દુસરે કો મત પુકારો. (૫) શરૂ ઇસલામ મેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પર દૌરાને નમાઝ હમ્લે ભી હુએ (દુસરા) ઉસ બંદે પર ભીડ લગા દેતે હોં(કુફ્ફાર દુશ્મની મેં ભીડ લગા દેતે ઔર મુસલમાન મુહબ્બત મેં શોક સે ભીડ લગાતે)

قُلْ إِنِّي لَن يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ ۙ وَلَنْ أَجِدَ مِن دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ ۚ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقَلُّ
عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقَرِيبٌ مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا
مَنِ ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِّيَعْلَمَ أَن قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ
وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾ ع

(એ નબી! યે બાત) કેહ દો કે(તુમ્હારી ચાહત કે મુતાબિક દીન મેં અગર મેં તબદીલી કરદું તો) અલ્લાહ તઆલા(કે હાથ) સે મુજે કોઈ બચા નહી સકતા ઔર મેં ઉસકો છોડકર કોઈ હિફાઝત કી જગહ પા નહી સકતા ﴿૨૨﴾ (મેરા તો) બસ(ઇત્ના હી કામ હે કે) મેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે(અહકામાત) પહોંચા દેતા હૂં ઔર ઉસકે પૈગામાત ભી(લાકર બંદો કો દે દેતા હૂં) ઔર જો શખ્સ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ કી નાફરમાની કરેગા તો યકીનન ઉસકે લીયે જહન્નમ કી આગ હે, વો ઉસમેં હમેશા હમેશા રહેંગે ﴿૨૩﴾ (ઔર યે લોગ નાફરમાની કરતે રહેંગે) યહાં તક કે જબ વો(નાફરમાન લોગ) ઉસ ચીઝ કો દેખ લેંગે જિસસે ઉનકો ડરાયા જા રહા હે તબ ઉનકો પતા ચલ જાએગા કે કિસ કે મદદગાર કમઝોર હેં ઔર તઅદાદ કે એતેબાર સે કોન કમ હે? ﴿૨૪﴾ (એ નબી!) તુમ કેહ દોઃ મેં નહી જાનતા કે જિસ (અઝાબ) કા વાદા તુમસે કીયા ગયા હે કયા વો નઝદીક(આનેવાલા) હે યા મેરે રબ ને ઉસકે લિયે કોઈ લમ્બી મુદત મુકર્રર ફરમાઇ હે? ﴿૨૫﴾ (વો અલ્લાહ તઆલા તો) ગૈબ કી બાતોં કો જાનનેવાલે હેં, ચુનાંચે વો અપને ગૈબ કી કિસી કો ખબર નહી દીયા કરતે ﴿૨૬﴾ સિવાય કીસી રસૂલ કે જિસકો ઉન્હોંને પસંદ ફરમા લીયા હો, સો વો ભી(ઇસ એહતેમામ કે સાથ કે) ઉસ(રસૂલ) કે આગે ઔર ઉસકે પીછે હિફાઝત કરનેવાલે(યાની ચોકીદારોં) કો ચલાતે હેં﴿૨૭﴾ તાકે વો(અલ્લાહ તઆલા) યે દેખ લેવેં કે ઉન્હોંને અપને રબ કે પૈગામાત કો(પૂરી હિફાઝત સે) પહોંચા દીયા(૧) ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઉનકે સારે હાલાત કા ઇહાતા કર રખ્ખા હે ઔર(ઉનકી) હર ચીઝ કી પૂરી ગિનતી કર રખ્ખી હે ﴿૨૮﴾

(૧)કે અલ્લાહ તઆલા દેખ લે કે ફરીશ્તોં ને પયગંબરો કો યા પય્ગંબરો ને દુસરે બંદો કો અલ્લાહ તઆલા કે પયગામાત (સંદેશે) હુબહુ (બિલકુલ જેસે થે વેસે) કમી ઝિયાદતી કીયે બગૈર પહોંચા દીયે હેં.

સૂરએ મુઝઝમ્મિલ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં(૨૦) આયતેં હેં. સૂરએ મુદસ્સિર કે બાદ તીન(૩) નંબર પર યા સૂરએ નુન કે બાદ (૪) નંબર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો એક ખાસ અદા યાની "ચાદર મેં લિપટના" કે ઝરિયે ખિતાબ કીયા ગયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
یٰۤاَیُّہَا الۡمُزَّمِّلُ ۙ﴿۱﴾ قُمِ الَّیۡلَ اِلَّا قَلِیۡلًا ۙ﴿۲﴾ نِّصۡفَہٗۤ اَوِ انۡقُصۡ مِنۡہُ قَلِیۡلًا ۙ﴿۳﴾ اَوۡ زِدۡ عَلَیۡہِ وَ رَتِّلِ الۡقُرۡاٰنَ تَرۡتِیۡلًا ؕ﴿۴﴾ اِنَّا
سَنُلۡقِیۡ عَلَیۡکَ قَوۡلًا ثَقِیۡلًا ﴿۵﴾ اِنَّ نَاشِئَۃَ الَّیۡلِ ہِیَ اَشَدُّ وَطۡاً وَّ اَقۡوَمُ قِیۡلًا ؕ﴿۶﴾ اِنَّ لَکَ فِی النَّہَارِ سَبۡحًا طَوِیۡلًا ؕ﴿۷﴾
وَ اذۡکُرِ اسۡمَ رَبِّکَ وَ تَبَتَّلۡ اِلَیۡہِ تَبۡتِیۡلًا ؕ﴿۸﴾ رَبُّ الۡمَشۡرِقِ وَ الۡمَغۡرِبِ لَاۤ اِلٰہَ اِلَّا ہُوَ فَاتَّخِذۡہُ وَکِیۡلًا ﴿۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ ચાદર મેં લિપટનેવાલે!﴿૧﴾ રાત કા થોડા હિસ્સા છોડકર બાકી રાત(ઇબાદત કે લિયે) ખડે હો જાયા કરો ﴿૨﴾ ઉસકા આધા હિસ્સા(ઇબાદત કે લીયે ખડે હો) યા ઉસમેં સે કુછ કમ કર લો﴿૩﴾ યા ઉસસે કુછ ઝિયાદહ કર દીયા કરો ઔર કુર્આન કો ઇત્મીનાન સે સાફ સાફ પઢા કરો﴿૪﴾ હમઅકરીબ તુમ પર એક વઝનદાર કલામ ઉતારનેવાલે હેં﴿૫﴾ (ઔર) યકીનન રાત કો ઉઠના વો ઐસા મુઅસ્સિર (અસર કારક) અમલ હે જિસ સે નફસ બડી અચ્છી તરહ કુચલતા હે ઔર બાત ભી સીધે તરીકે પર નિકલતી હે﴿૬﴾ યકીનન દિન મેં તો તુમ્હારે સાથ લમ્બી મશ્ગુલિયાત (કામ) લગી રેહતી હેં(૧) ઔર અપને રબ કે નામ કા ઝિક્ર કરો ઔર સબ સે અલગ હોકર પૂરે તૌર પર ઉસી કી તરફ મુતવજ્જેહ રહો(૨)﴿૭﴾ મશરિક ઔર મગરિબ કે માલિક હેં, ઉનકે સિવા કોઈ મઅબૂદ નહીં, સો ઉન્હી કો વકીલ બનાલો(૩)﴿૮﴾

---

(૧) હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી દિન ભર કી મશ્ગુલિયાત ખાલિસ દીની, દઅવતી હુવા કરતી થી ફીર ભી રાત કો ઇબાદત કે લીયે યકસૂઇ (એકાંત મેં ઈબાદત) કા હુકમ હે, દીન કા કામ કરનેવાલે હઝરાત ઇસ કી તરફ ખુસૂસી તવજ્જુહ દેં, રાત કી ઇબાદત ઔર રોના, માંગના ઔર દિન મેં મહેનત કરના યે કામિયાબી કી ચાબી હે, وبالليل رُهبان وبالنهار فُرسان (તર્જુમા : રાત કો અલ્લાહ તઆલા કે સામને ઈબાદત ગુઝાર ઔર દીન મેં જાંબાઝ સિપાહી) સહી બાત કિસી ને કહી: જબ તક ઉમ્મત મેં રાતકો રોને કા આમ માહોલ થા અલ્લાહ તઆલા દિન કે ઉજાલે મેં ઉમ્મત કો ખુશી, જીત ઔર કામયાબી કે હાલાત દીખાતે થે, જબ સે રાતોં કો રોના ખત્મ યા કમ હો ગયા તબ સે દિન કે ઉજાલે મેં રૂલાનેવાલે હાલાત દેખને કો મિલતે હેં. કુછ હાથ નહી આતા બે આહે સહર ગાહી (અલ્લાહ તઆલા કે સામને રોએ બગૈર).

(૨) [દુસરા તર્જુમા] પૂરે તૌર પર ઉસી કે બન કે રહો.

(૩) યાની સારે કામ અલ્લાહ તઆલા કો સોંપ દો,વહી કામ બનાનેવાલે હેં.

وَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيْلًا ﴿۱۰﴾ وَذَرْنِيْ وَالْمُكَذِّبِيْنَ اُولِى النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيْلًا ﴿۱۱﴾ اِنَّ لَدَيْنَاۤ
اَنْكَالًا وَّجَحِيْمًا ﴿۱۲﴾ وَّطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَّعَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۱۳﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيْبًا مَّهِيْلًا ﴿۱۴﴾
اِنَّاۤ اَرْسَلْنَاۤ اِلَيْكُمْ رَسُوْلًا ۙ شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَاۤ اَرْسَلْنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ رَسُوْلًا ﴿۱۵﴾ فَعَصٰى فِرْعَوْنُ الرَّسُوْلَ فَاَخَذْنٰهُ
اَخْذًا وَّبِيْلًا ﴿۱۶﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُوْنَ اِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَّجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيْبًا ﴿۱۷﴾ السَّمَآءُ مُنْفَطِرٌۢ بِهٖ ؕ كَانَ وَعْدُهٗ
مَفْعُوْلًا ﴿۱۸﴾ اِنَّ هٰذِهٖ تَذْكِرَةٌ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيْلًا ﴿۱۹﴾ ع

ઔર વો(કાફિર લોગ) જો બાત કેહતે હેં ઉસ પર સબ્ર કરો ઔર ખૂબસૂરતી કે સાથ ઉનકો (ઉનકે હાલ પર) છોડ દો(૧)﴿૧૦﴾ ઔર(તુમકો) જુઠલાનેવાલે જો ઐશો અરામ મેં(પડે) રેહતે હેં ઉનકે મુઆમલે કો મુજપર છોડ દો ઔર ઉનકો થોડી સી મોહલત દે દો﴿૧૧﴾ યકીનન હમારે પાસ બેડીયાં (હાથકડી) હેં ઔર ભડકતી આગ હે﴿૧૨﴾ ઔર ઐસા ખાના હે જો ગલે મેં ફસ જાતા હો ઔર દર્દનાક અઝાબ હે﴿૧૩﴾ (યે સઝાએં ઉસ દિન હોગી) જિસ દિન ઝમીન ઔર પહાડ હિલને લગેંગે ઔર(સારે) પહાડ ઉડતે હુએ રેત કે ટીલે હો જાએંગે(૨)﴿૧૪﴾ યકીનન મે ને તુમ્હારી તરફ(અલ્લાહ તઆલા કે યહાં) તુમ પર ગવાહી દેનેવાલે રસૂલ કો ભેજા હે જૈસા હમને ફીરઓન કી તરફ રસુલ ભેજા થા﴿૧૫﴾ સો ફીરઓન ને રસૂલ કા કેહના નહીં માના તો હમને ઉસકો ઐસા પકડ લીયા જો ઉસકે લીયે એક ઝબરદસ્ત વબાલ થા﴿૧૬﴾ સો અગર તુમ કુફ્ર કે ઉપર રહે તો ઉસ(કયામત કે) દિન(કે અઝાબ) સે કૈસે બચોગે જો(દિન) બચ્ચોં કો બુઢા બના દેગા(૩)﴿૧૭﴾ ઉસ(દિન) મેં આસમાન ફટ પડેગા, ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કા વાદા પુરા હોકર રહેગા﴿૧૮﴾યકીનન યે એક નસીહત કી બાત હે, અબ જો ચાહે અપને રબ કી તરફ(પહોંચને કા) રાસ્તા(યાની દીને ઇસ્લામ) અપના લેવે﴿૧૯﴾

(૧) યાની મુસલસલ (લગાતાર) દઅવત કે બાદ ભી ઈમાન ન લાએ તબ.
(૨) [દુસરા તર્જુમા] ફીસલતે હુએ રેત કે ટીલે (ઢગલે) હો જાએંગે. [તિસરા તર્જુમા] બિખરે હુએ રેત કે ટીલે હો જાએંગે.
(૩) યાની કયામત કે દિન લમ્બે વકત કી વજહ સે યા ભયાનક મનાઝીર (દ્રશ્યો) કી વજહ સે.

اِنَّ رَبَّكَ يَعۡلَمُ اَنَّكَ تَقُوۡمُ اَدۡنٰى مِنۡ ثُلُثَىِ الَّيۡلِ وَنِصۡفَهٗ وَثُلُثَهٗ وَطَآئِفَةٌ مِّنَ الَّذِيۡنَ مَعَكَ ؕ وَاللّٰهُ يُقَدِّرُ
الَّيۡلَ وَالنَّهَارَ ؕ عَلِمَ اَنۡ لَّنۡ تُحۡصُوۡهُ فَتَابَ عَلَيۡكُمۡ فَاقۡرَءُوۡا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الۡقُرۡاٰنِ ؕ عَلِمَ اَنۡ سَيَكُوۡنُ مِنۡكُمۡ
مَّرۡضٰى ۙ وَاٰخَرُوۡنَ يَضۡرِبُوۡنَ فِى الۡاَرۡضِ يَبۡتَغُوۡنَ مِنۡ فَضۡلِ اللّٰهِ ۙ وَاٰخَرُوۡنَ يُقَاتِلُوۡنَ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ ۖ فَاقۡرَءُوۡا مَا
تَيَسَّرَ مِنۡهُ ۙ وَاَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَقۡرِضُوا اللّٰهَ قَرۡضًا حَسَنًا ؕ وَمَا تُقَدِّمُوۡا لِاَنۡفُسِكُمۡ مِّنۡ خَيۡرٍ
تَجِدُوۡهُ عِنۡدَ اللّٰهِ هُوَ خَيۡرًا وَّاَعۡظَمَ اَجۡرًا ؕ وَاسۡتَغۡفِرُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ﴿۲۰﴾ ع

(એ નબી!) યકીનન તુમ્હારે રબ જાનતે હેં કે તુમ દોતિહાઇ (૨/૩) રાત કે કરીબ ઔર(કભી) આધી રાત ઔર(કભી) એક તિહાઇ (૧/૩) રાત(તહજ્જુદ પઢને કે લીયે) ખડે હોતે ઔર તુમ્હારે સાથીયોં મેં સે ભી એક જમાઅત(ઐસા હી કરતી હે) ઔર રાત ઔર દિન(કી સહી મિકદાર) તો અલ્લાહ તઆલા હી મુકર્રર ફરમાતે હેં(૧) ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો માલૂમ થા કે તુમ ઉસકા સહી હિસાબ હરગિઝ નહીં રખ સકોગે; ઈસલિયે ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને તુમ પર ઇનાયત ફરમાઇ, અબ તુમ કુર્આન મેં જિત્ના આસાની સે પઢ સકો પઢો, વો(અલ્લાહ તઆલા) જાનતે હેં કે તુમ મેં સે કુછ લોગ બિમાર હોંગે ઔર દુસરે કિતને લોગ ઐસે હોંગે જો અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ(યાની હલાલ રોઝી) તલાશ કરને કે લિયે ઝમીન મેં સફર કર રહે હોંગે ઔર દુસરે કુછ લોગ અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં કિતાલ (જંગ) કરતે હોંગે; લિહાઝા અબ તુમ ઇસ(કુર્આન) મેં સે જિત્ના આસાન હો ઉત્ના પઢ લીયા કરો(૨) ઔર તુમ નમાઝ કાઇમ કરો ઔર ઝકાત દેતે રહો ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા કો અચ્છે તરીકે સે કર્ઝ દો ઔર જો નેકી તુમ અપને લિયે આગે ભેજ દોગે ઉસકો અલ્લાહ તઆલા કે પાસ પહોંચ કર બેહતર હાલત મેં ઔર બડે સવાબ કી શકલ મેં પાઓગે ઔર તુમ અલ્લાહ તઆલા સે માફી માંગતે રહો(૩) યકીનન અલ્લાહ તઆલા બડે માફ કરનેવાલે, બડે રહમતવાલે હેં﴿૨૦﴾

(૧) [દુસરા તર્જુમા] રાત ઔર દિન કા પૂરા અંદાઝહ તો અલ્લાહ તઆલા હી કર સકતે હેં. (૨) પેહલે તહજ્જુદ ફર્ઝ થી ઔર ઉસકે લીયે મિકદાર ભી મુતઅય્યન થી, બાદ મેં આસાની કરદી ગઇ, અબ જિત્ની હો સકે ઉત્ની તહજ્જુદ પઢ લેના ચાહીયે, બહોત હી ફાયદે કી નમાઝ હે, આખરી દરજે મેં રાત કો સોને સે પેહલે યા ઇશા કે સાથ દો ચાર રકાત તહજ્જુદ કી નિય્યત સે પઢલો, اللهم وفقنا. અલ્લાહ તઆલા તોફીક દે.(૩) બહોત સારે નેક આમાલ કે સાથ ઇસ્તિગ્ફાર કા હુકમ હે, કોન હે જો યે દાવા કરે કે અલ્લાહ તઆલા કી ઇબાદત કા હક અદા કર સકતા હું? ઐસા લગતા હે કે ઇસી વજહ સે ઇસ્તિગ્ફાર કા હુકમ હુવા હે.

સૂર એ મુદસ્સીર

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૫૬) આયતેં હેં. સૂરએ અલક કી ઇબ્તિદાઇ (શુરૂકી) આયાત કે બાદ યા સૂરએ મુઝઝમ્મિલ કે બાદ, યા (૪) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં ભી ખિતાબ કા અંદાઝ ઇશ્ક ઔર મુહબ્બત કા હે યાની "હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ લિહાફ મેં લિપટે હુએ હેં" ઈસ અદા કે ઝરિયે ખિતાબ કીયા ગયા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

یٰۤاَیُّہَا الۡمُدَّثِّرُ ۙ﴿۱﴾ قُمۡ فَاَنۡذِرۡ ۪ۙ﴿۲﴾ وَ رَبَّکَ فَکَبِّرۡ ۪ۙ﴿۳﴾ وَ ثِیَابَکَ فَطَہِّرۡ ۪ۙ﴿۴﴾ وَ الرُّجۡزَ فَاہۡجُرۡ ۪ۙ﴿۵﴾ وَ لَا تَمۡنُنۡ تَسۡتَکۡثِرُ ۪ۙ﴿۶﴾
وَ لِرَبِّکَ فَاصۡبِرۡ ؕ﴿۷﴾ فَاِذَا نُقِرَ فِی النَّاقُوۡرِ ۙ﴿۸﴾ فَذٰلِکَ یَوۡمَئِذٍ یَّوۡمٌ عَسِیۡرٌ ۙ﴿۹﴾ عَلَی الۡکٰفِرِیۡنَ غَیۡرُ یَسِیۡرٍ ﴿۱۰﴾ ذَرۡنِیۡ وَ مَنۡ
خَلَقۡتُ وَحِیۡدًا ﴿ۙ۱۱﴾ وَّ جَعَلۡتُ لَہٗ مَالًا مَّمۡدُوۡدًا ﴿ۙ۱۲﴾ وَّ بَنِیۡنَ شُہُوۡدًا ﴿ۙ۱۳﴾ وَّ مَہَّدۡتُّ لَہٗ تَمۡہِیۡدًا ﴿ۙ۱۴﴾ ثُمَّ یَطۡمَعُ اَنۡ اَزِیۡدَ ﴿٭ۙ۱۵﴾ کَلَّا ؕ
اِنَّہٗ کَانَ لِاٰیٰتِنَا عَنِیۡدًا ﴿ؕ۱۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એ લિહાફ મેં લિપટનેવાલે!﴿૧﴾ ઉઠો! ઔર(લોગોં કો અઝાબ સે) ડરાઓ(૧) ﴿૨﴾ ઔર અપને રબ કી તકબીર કહો(૨)﴿૩﴾ ઔર અપને કપડોં કો(અચ્છે તરીકે સે) પાક રખ્ખો﴿૪﴾ ઔર(હર કિસમ કી) ગંદગી(યા બુતોં કી ગંદગી) સે દૂર હી રહો ﴿૫﴾ ઔર(કીસી પર) ઇસ ગર્ઝ સે એહસાન મત કરો કે ઝિયાદહ વુસૂલ કરો﴿૬﴾ ઔર અપને રબ કે લીયે સબ્ર કરતે રહો﴿૭﴾ ફિર જબ સૂર ફુંકા જાએગા﴿૮﴾ તો વો દિન બડા મુશ્કિલ દિન હોગા﴿૯﴾ કાફિરોં કે લિયે આસાન દિન નહીં હોગા﴿૧૦﴾ ઉસ શખ્સ કા મુઆમલા મેરે ઉપર છોડ દો જિસકો મેને અકેલા પૈદા કીયા﴿૧૧﴾ ઔર મેને ઉસકો દૂર તક ફૈલા હુવા માલ દીયા(૩)﴿૧૨﴾ ઔર ઐસે બેટે(દીયે) જો આંખ કે સામને રેહતે હેં(૪)﴿૧૩﴾ ઔર મેને ઉસકે લિયે હર કામ કા રાસ્તા આસાન કર દીયા(૫)﴿૧૪﴾ ફિર ભી વો યે લાલચ કરતા હે કે મેં(ઉસકો) ઔર ઝિયાદહ દું?﴿૧૫﴾ (ઐસા) હરગિઝ નહી હોગા, વો તો હમારી આયતોં કા દુશ્મન બન હી ગયા હે﴿૧૬﴾

---

(૧) યાની અપની જગહ સે ઉઠો, યા તૈયાર હો જાઓ.

(૨) તકબીર સે દુસરોં કે દિલ મેં અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત આવેગી, ખુદ કે દિલ મેં અલ્લાહ તઆલા કી બડાઇ ઔર અઝમત કા યકીન પૈદા હોગા ઔર દુસરોં કો ભી સમજાઓ કે અલ્લાહ તઆલા હી બડે હેં.

(૩) યાની મેને ઉસકો બહોત ઝિયાદહ માલ દીયા, મુખ્તલિફ (અલગ અલગ) મકામાત પર ઉસ ઇન્સાન કી ફૈલી હુઈ જાઇદાદ (સ્થાવર મિલ્કત) ઔર માલ કી તરફ ઇશારા માલૂમ હો રહા હે.

(૪) જો અવલાદ નઝરોં કે સામને હો વો મુસ્તકીલ (અલગ સે) નેઅમત હે, ઈસ નેઅમત કી મઝીદ વઝાહત (સ્પષ્ટીકરણ) બંદે કે ખુત્બાત જિલ્દઃ દૌમ(૨) મેં દેખેં.

(૫) [દુસરા તર્જુમા] ઔર મેને ઉસકો સબ તરહ કા(દુન્યવી) સામાન મુહય્યા (તૈયાર) કર દીયા.

سَاُرْهِقُهٗ صَعُوْدًا ﴿۱۷﴾ اِنَّهٗ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿۱۸﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۱۹﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۲۰﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿۲۱﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿۲۲﴾
ثُمَّ اَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿۲۳﴾ فَقَالَ اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ يُّؤْثَرُ ﴿۲۴﴾ اِنْ هٰذَآ اِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿۲۵﴾ سَاُصْلِيْهِ سَقَرَ ﴿۲۶﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا
سَقَرُ ﴿۲۷﴾ لَا تُبْقِيْ وَلَا تَذَرُ ﴿۲۸﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ﴿۲۹﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿۳۰﴾ وَمَا جَعَلْنَآ اَصْحٰبَ النَّارِ اِلَّا مَلٰٓئِكَةً وَّمَا
جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ اِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ وَيَزْدَادَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِيْمَانًا

અનકરીબ મેં ઉસકો એક મશક્કત (તકલીફ) વાલી ચઢાઈ પર ચઢાઉંગા﴾૧૭﴿ ઉસને (કુર્આન કે બારે મેં) સોચ કર એક બાત તય કર લી﴾૧૮﴿ સો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો બરબાદ કરદે! કૈસી બાત તય કર ડાલી?﴾૧૯﴿ ફીર(દોબારહ) અલ્લાહ તઆલા ઉસકો બરબાદ કર ડાલે! કૈસી બાત તય કર ડાલી? ﴾૨૦﴿ ફીર ઉસને(હાઝીરીન કી તરફ) નઝર દૌડાઇ ﴾૨૧﴿ ફિર તેવર ચઢાએ ઔર મુંહ બિગાડા ﴾૨૨﴿ ફિર પિઠ ફીરાઇ ઔર ગુરૂર દીખાયા(૧) ﴾૨૩﴿ ફિર કેહને લગા કેઃ યે(કુર્આન) કુછ નહી, યે તો એક જાદુ હે, જો નકલ હોતા હુવા ચલા આતા હે ﴾૨૪﴿ યે(કુર્આન) તો સિર્ફ(કીસી) આદમી કા કલામ હે ﴾૨૫﴿ અબ મેં ઉસ શખ્સ કો(જલ્દી હી) આગ મેં ડાલ દુંગા ﴾૨૬﴿ ઔર(એ નબી!) તુમકો કુછ ખબર હે કે વો આગ કયા ચીઝ હે? ﴾૨૭﴿ વો(દાખિલ કીયે જાનેવાલી કીસી ચીઝ) કો બાકી નહીં રખેગી ઔર ન(કીસી કાફિર) કો છોડેગી ﴾૨૮﴿ ખાલ કો જુલસા (જલા) દેનેવાલી હે(૨) ﴾૨૯﴿ ઉસ (જહન્નમ) પર ઉન્નીસ (૧૯) (ફરીશ્તે) મુકર્રર હૈં ﴾૨૯﴿ ઔર હમને જહન્નમ કે દારોગે ફરીશ્તોં કે સિવા ઔર કીસી કો નહીં બનાયા(૩) ઔર ઉન (ફરીશ્તોં) કી ગિનતી સિર્ફ કાફિરો કો આઝમાઇશ મેં ડાલને કે લીયે મુકર્રર કી હે;તાકે જીનકો કિતાબ દી ગઇ હે ઉનકો (સુનતે હી) યકીન આ જાએ(૪)ઔર ઇમાનવાલો કા ઇમાન ઓર ઝિયાદહ (કવી, મઝબૂત) હો જાવે,

(૧) તાકે દેખનેવાલોં કો લગે કે ઉસકો કુર્આન સે નફરત હે.
(૨) યાની ચમડી કો બિગાડ દેનેવાલી(કાલા કર દેનેવાલી) હે, [દુસરા તર્જુમા] (દોઝખ) ઇન્સાન કે સામને ઝાહિર હો જાએગી.
(૩) યાની હમને જહન્નમ કે કારકુન સિર્ફ ફરીશ્તે હી કો બનાયા ઇન્સાન કો નહીં બનાયા.
(૪) એહલે કિતાબ કે યહાં જહન્નમ કે મલાઇકા (ફરિશ્તોં) કી તઅદાદ (સંખ્યા) ઉન્નીસ(૧૯) મશહૂર થી.

وَّلَا یَرْتَابَ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْکِتٰبَ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ۙ وَلِیَقُوْلَ الَّذِیْنَ فِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْکٰفِرُوْنَ مَاذَآ اَرَادَ اللّٰهُ
بِهٰذَا مَثَلًا ؕ کَذٰلِکَ یُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ یَّشَآءُ وَیَهْدِیْ مَنْ یَّشَآءُ ؕ وَمَا یَعْلَمُ جُنُوْدَ رَبِّکَ اِلَّا هُوَ ؕ وَمَا هِیَ اِلَّا ذِکْرٰی
لِلْبَشَرِ ﴿۳۱﴾ کَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿۳۲﴾ وَالَّیْلِ اِذْ اَدْبَرَ ﴿۳۳﴾ وَالصُّبْحِ اِذَآ اَسْفَرَ ﴿۳۴﴾ اِنَّهَا لَاِحْدَی الْکُبَرِ ﴿۳۵﴾ نَذِیْرًا لِّلْبَشَرِ ﴿۳۶﴾ لِمَنْ شَآءَ
مِنْکُمْ اَنْ یَّتَقَدَّمَ اَوْ یَتَاَخَّرَ ﴿۳۷﴾ کُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا کَسَبَتْ رَهِیْنَةٌ ﴿۳۸﴾ اِلَّآ اَصْحٰبَ الْیَمِیْنِ ﴿۳۹﴾ فِیْ جَنّٰتٍ ۛ یَتَسَآءَلُوْنَ ﴿۴۰﴾
عَنِ الْمُجْرِمِیْنَ ﴿۴۱﴾ مَا سَلَکَکُمْ فِیْ سَقَرَ ﴿۴۲﴾ قَالُوْا لَمْ نَکُ مِنَ الْمُصَلِّیْنَ ﴿۴۳﴾

ઔર જીનકો કિતાબ દી ગઇ વો ઔર ઇમાનવાલે કીસી શક(યાની ધોકે) મેં ન પડે ઔર તાકે જિન લોગોં કે દિલોં મેં બિમારી હે ઔર જો લોગ કાફિર હેં વો યે કહેં કે: ઇસ કિસમ કી અજીબ બાત બયાન કરને સે અલ્લાહ તઆલા કા કયા મકસદ હે? ઇસી તરીકે સે અલ્લાહ તઆલા જિસકો ચાહતે હેં ગુમરાહ કર દેતે હેં ઔર જિસકો ચાહતે હેં(ઉસકો) હિદાયત દેતે હેં ઔર તુમ્હારે રબ કે લશ્કર કો ઇસ કે સિવા કોઈ નહી જાનતા ઔર વો(જહન્નમ કે અહવાલ (હાલાત) ઔર ઇસ તરહ કી દુસરી બાતેં તમામ) ઇન્સાન કે લિયે નસીહત હી હે﴾૩૧﴿

ખબરદાર! (જહન્નમ કા ઇન્કાર મત કરો, વો તો બિલ્કુલ સચ્ચી બાત હે) કસમ હે ચાંદ કી!﴾૩૨﴿ ઔર રાત કી જબ વો પિઠ ફીરાકર જાને લગે﴾૩૩﴿ ઔર સુબ્હ કી જબ રોશની ફૈલ જાએ﴾૩૪﴿ યકીનન વો(જહન્નમ) તો બડી(ભયાનક) ચીઝોં મેં સે એક હે﴾૩૫﴿ જો લોગોં કો ડરાનેવાલી હે﴾૩૬﴿ ઇસકે લીયે તુમ મેં સે (નેકી મેં) આગે બઢના ચાહીયે, યા જો પિછે હટના ચાહે(સબકે લીયે)﴾૩૭﴿ હર શખ્સ અપને કિયે હુએ કામો મેં ફસા હુવા હે(૧)﴾૩૮﴿ મગર દાહની (જમણી) તરફવાલે﴾૩૯﴿ કે વો જન્નતોં મેં હોં ગે (૨) (ઔર) મુજરિમોં કે બારે મેં પુછતે હોંગે﴾૪૦﴿ ﴾૪૧﴿ તુમકો કીસ ચીઝ ને જહન્નમ મેં દાખિલ કીયા?﴾૪૨﴿ વો જવાબ દેંગે: હમ નમાઝ પઢનેવાલોં મેં નહી થે﴾૪૩﴿

(૧) ઇન્સાન કી ઝાત રહન યાની ગિરવી રખ્ખી હુઇ હે, ઇમાન લાયા તો પૂરી ઝાત કો નજાત ઔર જન્નત મિલેગી, વરના ઉસકી પૂરી ઝાત જહન્નમ મેં ડાલી જાવેગી.
(૨) જીનકે આમાલ નામે દાહને (જમણે) હાથ મેં દીયે જાયેંગે વો નેક લોગ.

وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِيْنَ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَخُوْضُ مَعَ الْخَآئِضِيْنَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّيْنِ ﴿٤٦﴾ حَتّٰۤى اَتٰىنَا الْيَقِيْنُ ﴿٤٧﴾
فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشّٰفِعِيْنَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِضِيْنَ ﴿٤٩﴾ كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ
قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يُرِيْدُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ يُّؤْتٰى صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا ؕ بَلْ لَّا يَخَافُوْنَ الْاٰخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّاۤ اِنَّهٗ تَذْكِرَةٌ ﴿٥٤﴾
فَمَنْ شَآءَ ذَكَرَهٗ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَذْكُرُوْنَ اِلَّاۤ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ ؕ هُوَ اَهْلُ التَّقْوٰى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

ઔર હમ મિસ્કીનોં કો ખાના નહીં ખિલાતે થે﴾૪૪﴿ ઔર જો લોગ બેહૂદા (બેકાર) બાતોં મેં લગે રેહતે થે હમ ભી ઉનકે સાથ બેહૂદા બાતોં મેં લગે રેહતે થે(૧)﴾૪૫﴿ ઔર હમ બદલે કે દિન(યાની કયામત) કો જુઠલાતે થે﴾૪૬﴿ યહાં તક કે(વો) યકીની ચીઝ(યાની મૌત) હમારે પાસ આ હી ગઇ(૨)﴾૪૭﴿ લિહાઝા ઐસે લોગોં કો સિફારિશ કરનેવાલોં કી સિફારિશ કામ નહીં આયેગી﴾૪૮﴿ સો ઉન(ના ફરમાનોં) કો કયા હો ગયા કે વો નસીહત કી બાત(યાની કુર્આન) સે ઈસ તરહ મુંહ ફીરા લેતે હેં﴾૪૯﴿ જૈસે કે વો જંગલી ગધે હો ﴾૫૦﴿ જો કીસી શેર સે(ડરકર) ભાગ રહે હોં ﴾૫૧﴿ બલ્કે ઉનમેં સે હર શખ્સ યે ચાહતા હે કે ઉસકો ખુલે હુએ (આસમાની) સહીફે દે દીયે જાવેં﴾૫૨﴿ (ઐસા) હરગિઝ નહીં હોગા(કે હર એક કો કોઈ આસમાની કિતાબ દે દી જાવે) બલ્કે(અસલ બાત યે હે કે) વો આખિરત(કે અઝાબ) સે ડરતે હી નહીં હેં﴾૫૩﴿ હરગિઝ નહીં! વો(કુર્આન) તો નસીહત હે ﴾૫૪﴿ ફીર જો શખ્સ ચાહે તો ઈસ(નસીહત) કો કબૂલ કર લેવે ﴾૫૫﴿ ઔર વો લોગ નસીહત કબૂલ કરનેવાલે નહીં હેં; મગર યે કે અલ્લાહ તઆલા ચાહેં, તો(વો નસીહત કબૂલ કર લેંગે) વહી(અલ્લાહ તઆલા) ઈસ બાત કે લાયક હેં કે ઉન(કી પકડ) સે ડરા જાવે ઔર વહી(ઇમાનવાલોં કી) મગફિરત કરને કે લાયક હેં﴾૫૬﴿

(૧) યહાં ખાસ તોર પર કુફ્ફાર કે સરદાર મુરાદ હેં, જો દીને ઇસ્લામ કે મુતઅલ્લીક નૂકતા ચીની ઔર મઝાક કીયા કરતે થે ઔર ઉસકે લીયે બાકાઇદાહ મજલિસ કાઇમ કરતે થે, અલબત્તા આયત કે આમ માના મેં તમામ કિસમ કી બેહૂદા બાતેં ઔર બેજા (બગેર કારણ કી આલોચના, ટીકા) નૂકતા ચીનીયાં શામિલ હે, જો આખિરત મેં વબાલ કા ઝરિયા બને, અલ્લાહ તઆલા હી અપને ફઝલ સે હિફાઝત મેં રખ્ખે.

(૨) દુનિયા કે ઐશ મેં આખિરત કા યકીન ન આયા ઔર મૌત આઇ તબ આખિરત કા યકીન હુવા, ઔર વો ફાયદામંદ ન હુવા.

સૂરએ અલકિયામહ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૪૦) આયતેં હેં. સૂરએ કારીઆ કે બાદ ઔર સૂરએ હુમઝા સે પેહલે (૩૧) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં કયામત કી દિન કી કસમ ખાઈ ગઈ હે. અલકિયામહ કા માઅના આતા હે એક બાર ખડા હોના, કયામત કે દિન સબ લોગ યક બારગી ખડે હો જાએંગે, કયામ કે એક માઅના સુબૂત કા ભી આતા હે યાની કયામત સાબિત હે, અટલ હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

لَاۤ اُقۡسِمُ بِيَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ ۙ﴿۱﴾ وَلَاۤ اُقۡسِمُ بِالنَّفۡسِ اللَّوَّامَةِ ؕ﴿۲﴾ اَيَحۡسَبُ الۡاِنۡسَانُ اَلَّنۡ نَّجۡمَعَ عِظَامَهٗ ؕ﴿۳﴾ بَلٰى قٰدِرِيۡنَ عَلٰۤى
اَنۡ نُّسَوِّىَ بَنَانَهٗ ﴿۴﴾ بَلۡ يُرِيۡدُ الۡاِنۡسَانُ لِيَفۡجُرَ اَمَامَهٗ ۚ﴿۵﴾ يَسۡـَٔلُ اَيَّانَ يَوۡمُ الۡقِيٰمَةِ ؕ﴿۶﴾ فَاِذَا بَرِقَ الۡبَصَرُ ۙ﴿۷﴾ وَخَسَفَ
الۡقَمَرُ ۙ﴿۸﴾ وَجُمِعَ الشَّمۡسُ وَالۡقَمَرُ ۙ﴿۹﴾ يَقُوۡلُ الۡاِنۡسَانُ يَوۡمَئِذٍ اَيۡنَ الۡمَفَرُّ ۚ﴿۱۰﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ؕ﴿۱۱﴾ اِلٰى رَبِّكَ يَوۡمَئِذِ
الۡمُسۡتَقَرُّ ؕ﴿۱۲﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

મે કસમ ખાતા હું કયામત કે દિન કી﴾૧﴿ ઔર કસમ ખાતા હું મલામત કરનેવાલે નફસ કી(૧) ﴾૨﴿ કયા ઇન્સાન યે ખયાલ કરતા હે કે હમ ઉસકી હડ્ડિયોં કો હરગિઝ ઇકઠ્ઠા નહીં કર સકેંગે?﴾૩﴿ કયું નહીં(જબ કે) હમકો ઇસ પર ભી કુદરત હે કે ઉસ(કી ઉંગલીયોં) કે પોરવોં કો ઠીક ઠીક બના દેવેં﴾૪﴿ બલ્કે(કયામત કે ઇન્કાર કી વજહ યે હે કે) ઇન્સાન યે ચાહતા હે કે અપને આગે કી ઝિંદગી મેં(બેબાક હોકર) ખુલે ગુનાહ કરતા રહે ﴾૫﴿ (ઇન્કાર કરને કે લીયે) સવાલ કરતા હે કે કયામત કા દિન કબ આયેગા﴾૬﴿ સો જીસ વકત આંખે ચુંધ્યા જાવેગી (અંજાય,જવું)﴾૭﴿ ઔર ચાંદ કો ગ્રહણ લગ જાવે ગા(૨)﴾૮﴿ ઔર સૂરજ ઔર ચાંદ કો ઇકઠ્ઠા કર દીયા જાવેગા(૩)﴾૯﴿ ઉસ દિન ઇન્સાન કહેગા કેઃ કોઈ જગહ હે જહાં ભાગ કર ચલા જાઉં?﴾૧૦﴿ હરગિઝ(ભાગના મુમકિન) નહી! કોઈ બચાવ કી જગહ નહીં હોગી﴾૧૧﴿ ઉસ દિન(હર એક કો) તુમ્હારે રબ હી કે સામને જાકર ઠહેરના હોગા﴾૧૨﴿

---

(૧) [الف] જો નફસ હર વકત ઝિયાદહ નેકી કરને કે લીયે ટોકતા હો

[ب] કાફિરોં કો ઉસકા નફસ કુફ્ર પર મલામત કરેગા

[ج] કયામત મેં મોમીન કા નફસ નેકી ઝિયાદહ કયું નહીં કી ઉસપર મલામત કરેગા

[د] દુનિયા મેં દુખ સુખ કિસી હાલ મેં કરાર નહી હે; ઈસલીયે ઇન્સાની નફસ (માનવી કી જાત) અહવાલ (હાલાત) બદલને પર મલામત કરતી હે (ઠપકા દેતી હે).

(૨) યાની કયામત મેં બે નૂર હોગા.

(૩) યાની દોનોં કી રોશની કયામત મેં ખત્મ હો જાવેગી.

يُنَبَّؤُا الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍۭ بِمَا قَدَّمَ وَاَخَّرَ ۝١٣ بَلِ الْاِنْسَانُ عَلٰى نَفْسِهٖ بَصِيْرَةٌ ۝١٤ وَّلَوْ اَلْقٰى مَعَاذِيْرَهٗ ۝١٥ لَا تُحَرِّكْ بِهٖ
لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهٖ ۝١٦ اِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهٗ وَقُرْاٰنَهٗ ۝١٧ فَاِذَا قَرَاْنٰهُ فَاتَّبِعْ قُرْاٰنَهٗ ۝١٨ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهٗ ۝١٩ كَلَّا بَلْ
تُحِبُّوْنَ الْعَاجِلَةَ ۝٢٠ وَتَذَرُوْنَ الْاٰخِرَةَ ۝٢١ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ۝٢٢ اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝٢٣ وَوُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍۭ بَاسِرَةٌ ۝٢٤ تَظُنُّ اَنْ
يُّفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝٢٥

ઉસ દિન(હર) ઇન્સાન કો ઉસકે અગલે પિછલે(તમામ) આમાલ સે આગાહ કર દીયા જાએગા﴾૧૩﴿ બલ્કે ઇન્સાન ખુદ અપની ઝાત સે અચ્છી તરહ વાકીફ હોગા(૧)﴾૧૪﴿ ચાહે વો અપને કિત્ને હી બહાને બનાવે﴾૧૫﴿ (એ નબી! ઈસ કુર્આન કે ઉતરને કે વકત) ઉસકો જલ્દી જલ્દી યાદ કરને કે લિયે અપની ઝબાન કો હિલાયા(યાની ચલાયા) ન કરો(૨)﴾૧૬﴿ યકીન રખ્ખો! ઈસ(કુર્આન) કો(દિલ મેં) યાદ કરવા દેના(૩) ઔર (ઝબાન સે) ઉસકો પઢવાના હમારી ઝિમ્મેદારી હે﴾૧૭﴿ ફીર જબ હમ ઉસકો(ફરીશ્તે કે વાસ્તે સે) પઢને લગેં તો તુમ(ઝહન ઔર ફીકર સે) ઉસકે પઢને કે સાથ રહો(૪)﴾૧૮﴿ ફિર ઉસ(કે માઅના ઔર મતાલિબ) કો ખોલ કર બતાના હમારી ઝિમ્મેદારી હે﴾૧૯﴿ સુનો!(એ કાફિરો!) બલ્કે(અસલ બાત યે હે કે) તુમ જલ્દી મિલનેવાલી ચીઝ(યાની દુનિયા) સે મુહબ્બત કરતે હો ﴾૨૦﴿ ઔર તુમ આખિરત કો છોડે બેઠે હો ﴾૨૧﴿ ઉસ દિન બહોત સારે ચેહરે ખુશો ખુર્રમ હોંગે(૫) ﴾૨૨﴿ વો અપને રબ કી તરફ દેખ રહે હોંગે ﴾૨૩﴿ ઔર ઉસ દિન બહોત સારે ચેહરે ઉદાસ હોંગે(૬) ﴾૨૪﴿ વો સમજ રહે હોંગે કે ઉનકે સાથ કમર તોડને વાલા મુઆમલા કીયા જાએગા(૭) ﴾૨૫﴿

(૧) [દુસરા તર્જુમા] બલ્કે ઇન્સાન ખુદ અપને ખિલાફ(યા અપને વાસ્તે) ખુલી દલીલ હોગા.

(૨) [દુસરા તર્જુમા] ઈસ કુર્આન કે ઉતરને કે વકત ઉસકો જલ્દી જલ્દી હાસિલ કરને કી ગર્ઝ સે અપની ઝબાન કો કુર્આન કે સાથ હરકત ન દીયા કરો.

(૩) ઈસ કુર્આન કો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે કલ્બે અતહર (પવિત્ર દિલ) મેં જમા કરવા દેને કી ઔર યાદ કરવા દેને કી ભી ઝિમ્મેદારી અલ્લાહ તઆલા ને લી હે.

(૪) યાની ઉસકે પઢને કે તાબેઅ રહો. જીસ તરહ જિબ્રઇલ અલ. ને પઢા આઇન્દા ઈસી તરહ આપકો પઢના હે, વહી કે નુઝૂલ કો ધ્યાન સે સુન લીજીયે, અલ્ફાઝ હમ આપકો યાદ કરવા હી દેંગે, ઔર આયાત પર અમલ કી તરફ ધ્યાન જમાકર રખીયે.

(૫) યાની બારોનક (રોશની વાલે) ચમકતે હુએ ચેહરે હોંગે. (૬) [દુસરા તર્જુમા] બિગડે હોંગે, ઉદાસ હોંગે.(૭) યાની ઉન પર સખ્ત અઝાબ હોગા.

كَلَّآ إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ ۜ رَاقٍ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ
الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾

فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلَّىٰ ﴿٣١﴾ وَلَٰكِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ ﴿٣٣﴾ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ
فَأَوْلَىٰ ﴿٣٥﴾ أَيَحْسَبُ الْإِنسَانُ أَن يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾ أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾
فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾ أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَن يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

હરગિઝ નહીં! જબ જાન હંસલીયોં(૧) તક પહોંચ જાતી હે ﴾૨૬﴿ ઔર(મરીઝ કી ખિદમત કરનેવાલે કી તરફ સે) કહા જાતા હે કેઃ કોઈ જાડ ફુંક કરનેવાલા હે?(૨) ﴾૨૭﴿ ઔર વો(મરને વાલા) સમજ જાતા હે કે જુદાઇ કા વકત આ ગયા ﴾૨૮﴿ ઔર(એક) પિંડલી(દુસરી) પિંડલી સે લિપટ જાતી હે ﴾૨૯﴿ ઉસ દિન તુમ્હારે રબ કી તરફ ખિંચ કર ચલના હે(૩)﴾30﴿

ઇન સબકે બાવજૂદ ભી(ઇન્સાન) ને નહીં માના ઔર ન નમાઝ પઢી﴾૩૧﴿ બલ્કે (હક કો) જુઠલાયા ઔર(દીન સે) મુંહ ફીરા લીયા﴾૩૨﴿ ફીર(૪) ફખ્ર કરતા હુવા અપને ઘરવાલોં કે પાસ ચલ દીયા﴾૩૩﴿ (એ ઇન્સાન!) તેરે લીયે બરબાદી હે, સો બરબાદી હે﴾૩૪﴿ ફીર તેરી બરબાદી હે સો બરબાદી હે﴾૩૫﴿ કયા ઇન્સાન યે ખયાલ કરતા હે કે ઉસકો યું હી બેકાર છોડ દિયા જાવેગા﴾૩૬﴿ કયા વો એક મની કા કતરા નહીં થા જો(માં કે રહમ મેં) ટપકાયા જાતા હે﴾૩૭﴿ ફીર વો એક લોથરા બના ફિર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને(ઉસકો ઇન્સાન) બનાયા, સો(ઉસકે અઅઝા કો) ઠીક ઠાક કીયા﴾૩૮﴿ ફીર ઉસી સે મર્દ ઔર ઔરત દો કિસ્મેં કર દી﴾૩૯﴿ કયા(વો ખુદા જીન્હોં ને ઇનસાન કો ઇબ્તીદા મેં બનાયા) વો ઈસ બાત પર કાદીર નહીં હેં કે વો મર્દો કો(દોબારહ) ઝિંદા કર દેવેં?﴾૪૦﴿

---

(૧) [દુસરા તર્જુમા] હલક તક. (૨) આમ તોર પર અમરાઝ (બિમારિયોં) મેં ઇલાજ સે હાર કર લોગ આમીલોં કો તલાશ કરતે હેં, અરબ મેં ભી ઇસકા બડા દસ્તૂર થા. કુછ હઝરાત ને "راق" કો "الرقی" યાની લેકર ચઢને કે માઅને મેં લીયા હે, યાની ઇન્સાન કા જબ આખરી વકત હોતા હે તબ મલાઇકા આપસ મેં બાત કરતે હેં કે રહમત કે ફરીશ્તે યા અઝાબ કે ફરીશ્તે મેં સે કોન ઉસકી રૂહ કો લેકર આસમાન કી તરફ ચઢેગા?. (૩) લફઝ "مساق" મેં હંકાના કે માઅના ભી નિકલતે હે.
(૪) સચ્ચે દઅવત દેનેવાલે કી દઅવત કો છોડકર.

સૂરએ દહર

યે સૂરત મક્કી હે, કુછ ઈસ કો મદની કેહતે હેં, ઈસ મેં (૩૧) આયતેં હેં. સૂરએ રહમાન કે બાદ ઔર સૂરએ તલાક સે પેહલે (૯૮) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં દહર યાની ઝમાના ઔર વકત કા ઝિક્ર કીયા ગયા હે. દહર યાની આલમ કે વુજૂદ મેં આને સે લેકર ખત્મ હોને તક કી મુદ્દત કો કેહતે હેં. ઇસી તરહ હર બડી મુદ્દત કો ભી કેહતે હેં.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ "ઇન્સાન" ભી હે. સૂરત કે બિલ્કુલ શુરૂ મેં ઇન્સાન કા તઝકિરા હે.

ઈસ કા તીસરા નામ "અમશાજ" ભી હે. અમશાજ મની કે કત્રે કો કેહતે હેં. જો મુખ્તલિફ ગિઝાઓં સે મિલ કર ઉસકે ખુલાસે કે તોર પર તૈયાર હોતા હે યે ભી કેહ સકતે હેં કે મર્દ ઔર ઔરત કી મની મિલ કર ઇન્સાન બનતા હે.

નબી એ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ જુમ્આ કે દિન ફજર કી દૂસરી રકાત મેં ઈસ સૂરત કી તિલાવત ફરમાયા કરતે થે.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا ۝١ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ
نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ۝٢ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۝٣ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَا
وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ۝٤ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝٥ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا
تَفْجِيرًا ۝٦ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ۝٧

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લીયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કયા ઝમાને મેં ઇન્સાન પર એક ઐસા વકત આયા હે કે વો તઝકીરા કરને કે કાબિલ ચીઝ ભી નહી થા(૧)﴾૧﴿ હમને ઇન્સાન કો(અલગ અલગ ચીઝોં સે) મિલે હુએ નુત્ફે સે ઈસ તરહ પૈદા કીયા કે હમ ઉસકો(મુકલ્લફ(૨), ઔપચારિક બનાકર) આઝમાવે, ફીર હમને ઉસકો સુનનેવાલા, દેખનેવાલા બના દીયા ﴾૨﴿ હમને ઉસકો(રસૂલો કે ઝરિયે) રાસ્તા દીખા દીયા(૩) અબ વો યા તો શુક્ર કરનેવાલા બને યા તો વો નાશુક્રી કરનેવાલા બને﴾૩﴿ યકીનન હમને કાફિરો કે લીયે ઝંજીરેં ઔર(ગલે કે) તોક ઔર ભડકતી હુઈ આગ તૈયાર કર રખ્ખી હે﴾૪﴿ અલ્બત્તા(જો) નેક લોગ(હેં વો) ઐસે જામ સે(પીને કી ચીઝેં) પિવેંગે જિસમેં કાફુર મિલી હુઈ હોગી ﴾૫﴿ વો એક ચશ્મા હે જીસ સે અલ્લાહ તઆલા કે(નેક) બંદે પીતે હોંગે, વો(નેક) લોગ ઉસકો(જહાં ચાહેંગે) આસાની સે બહા કર લે જાએંગે(૪)﴾૬﴿ વો લોગ(અપની અપની) મન્નતોં કો પૂરા કરતે હેં(૫) ઔર ઉસ દિન સે ડરા કરતે હેં જિસકી સખ્તી હર તરફ ફૈલી હોગી(૬)﴾૭﴿

(૧) દુસરા તર્જુમા : પક્કી બાત હે કે ઝમાને મેં ઇન્સાન એક ઐસાવકત આયા હે કે જબ વો ઝબાન પર લાને કે કાબિલ ચીઝ ભી નહી થા.

(૨) મુકલ્લફ : જીસ પર શરીઅત કે હુકમ કી પાબંદી આતી હો એસા આદમી.

(૩) દુસરા તર્જુમા : હમને ઉસકો રાસ્તા સમજા દીયા.

(૪) વો ચશ્મા (ઝરણા) ઉનકે ઇખ્તીયાર મેં કર દીયા જાએગા જહાં દીલ ચાહે વહાં જારી હો જાવેગા, યે ભી નકલ કયા જાતા હે કે ઉસ ચશ્મે ક અસલ મમ્બઅ (યાની ઝરણે કે નિકલને કી અસલ જગા) હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા કસ્રે આલી (મુખ્ય મહેલ) હોગા, વહાં સે સબ જગહ પાની પહોંચતા હોગા. (૫) તમામ શરઇ વાજીબાત કો પુરા કરના હે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) જીસકી બુરાઇ(કે અસરાત, નિશાનાત) હર તરફ ફૈલે હોંગે.

وَيُطْعِمُوْنَ الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّهٖ مِسْكِيْنًا وَّيَتِيْمًا وَّاَسِيْرًا ﴿٨﴾ اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُرِيْدُ مِنْكُمْ جَزَآءً وَّلَا
شُكُوْرًا ﴿٩﴾ اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوْسًا قَمْطَرِيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَقٰىهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقّٰىهُمْ نَضْرَةً وَّسُرُوْرًا ﴿١١﴾
وَجَزٰىهُمْ بِمَا صَبَرُوْا جَنَّةً وَّحَرِيْرًا ﴿١٢﴾ مُّتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا عَلَى الْاَرَآئِكِ ۚ لَا يَرَوْنَ فِيْهَا شَمْسًا وَّلَا زَمْهَرِيْرًا ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً
عَلَيْهِمْ ظِلٰلُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوْفُهَا تَذْلِيْلًا ﴿١٤﴾

ઔર વો ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી મુહબ્બત મેં મિસ્કીનોં કો ઔર યતીમોં કો ઔર કેદીયોં કો ખાના ખિલાતે હૈં(૧)﴿૮﴾ (ઔર વો ખાના ખિલાનેવાલે ઉનસે કેહતે હૈં કે:) હમ તો તુમકો મહઝ (સિર્ફ) અલ્લાહ તઆલા કી ખુશી હાસિલ કરને કે લીયે ખાના ખિલા રહે હૈં, હમ તુમસે કીસી તરહ કા ન તો બદલા ઔર ન તો શુક્રીયા ચાહતે હૈં﴿૯﴾ હમ તો અપને રબ કી તરફ સે(આનેવાલે) ઉસ દિન સે ડરતે હૈં જો દિન બડા સખ્ત, બડી મુસીબત વાલા હોગા(૨)﴿૧૦﴾ સો અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ઉસ દિન કી સખ્તી સે બચા લેંગે ઔર ઉનકો તાઝગી ઔર ખુશી સે નવાઝેંગે﴿૧૧﴾ ઔર ઉન લોગોં ને જો સબ્ર કીયા ઉસકે બદલે મેં ઉનકો જન્નત ઔર રેશમી લિબાસ દેંગે﴿૧૨﴾ વો ઉન(બાગોં) મેં(ઉંચે) તખ્તો પર તકીયા લગાયે હુએ(બેઠે) હોંગે ઔર ઉસ(જન્નમ) મેં ન સુરજ કી ગરમી ઔર ન સખ્ત સરદી દેખેંગે﴿૧૩﴾ ઔર હાલત યે હોગી કે ઉન(બાગોં) કે સાયે ઉનપર જુકે હુએ હોંગે(૩) ઔર ઉસકે ફલ ઉનકે ઇખ્તીયાર મેં કર દીયે જાએંગે(૪)﴿૧૪﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉસ ખાને કી ખુદ કો રગબત કે બાવજૂદ મિસ્કિનોં ઔર યતીમો ઔર કેદિયોં કો ખિલાતે હૈં. (ખુદ યતામા મસાકીન, ગરીબોં ઔર કેદિયોં સે ભી મુહબ્બત કરતે હૈં ઔર ઉનકો ખાના ખિલાતે હૈં)

(૨) (દુસરા તર્જુમા) હમ તો અપને રબ કી તરફ સે(આનેવાલે) ઉસ દિન સે ડરતે હૈં જીસ(દિન) મેં ઉદાસી સે બિગડે હુએ હોંગે.

(૩) (الف) મુરાદ જન્નત કે દરખ્તોં કી ટહનીયાં હૈં વો જુકી હુઇ હોગી

(ب) વાકીઇ ઈસ તરહ કા સાયા હોગા.

(ج) જન્નત મેં સૂરજ કી ધૂપ તો નહી હે; લેકીન અલગ અલગ પ્રકાર કી રોશનીયાં (પ્રકાશ) ફૈલે હુએ હોંગે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફલ ઉનકે કાબૂ મેં કર દીયે જાએંગે.

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِاٰنِيَةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَّاَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيْرَا۠ ﴿١٥﴾ قَوَارِيْرَا۠ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوْهَا تَقْدِيْرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ فِيْهَا
كَاْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيْلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيْهَا تُسَمّٰى سَلْسَبِيْلًا ﴿١٨﴾ وَيَطُوْفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُوْنَ ۚ اِذَا رَاَيْتَهُمْ
حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنْثُوْرًا ﴿١٩﴾ وَاِذَا رَاَيْتَ ثَمَّ رَاَيْتَ نَعِيْمًا وَّمُلْكًا كَبِيْرًا ﴿٢٠﴾ عٰلِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ
وَّاِسْتَبْرَقٌ ۫ وَّحُلُّوْٓا اَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ ۚ وَسَقٰىهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُوْرًا ﴿٢١﴾ اِنَّ هٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَّكَانَ سَعْيُكُمْ
مَّشْكُوْرًا ﴿٢٢﴾ ع

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ تَنْزِيْلًا ﴿٢٣﴾

ઔર ઉન લોગોં કે સામને(ખાને પીને કી ચીઝેં પહોંચાને કે લીયે) ચાંદી કે બરતન ઔર શિશે કે પ્યાલે ફિરાએ જાએંગે(૧)﴾૧૫﴿ શિશે ભી ચાંદી કે હોંગે જિનકો ભરનેવાલોં ને મુનાસિબ અંદાઝ સે ભરા હોગા﴾૧૬﴿ ઔર ઉન લોગોં કો ઉસ(જન્નત) મેં ઐસા જામ પિલાયા જાએગા જિસમેં સુંઠ મિલી હુઇ હોગી﴾૧૭﴿ ઉસ(જન્નત) મેં એક ચશ્મા હોગા જિસકા નામ સલસબિલ હોગા﴾૧૮﴿ ઔર ઉનકે સામને(ખિદમત કે લિયે) ઐસે લડકે ફિરતે હોંગે જો હમેશા લડકે હી રહેંગે, જબ તુમ ઉન(લડકો) કો દેખોગે તો ઉનકો બિખરે હુએ મોતી સમજોગે﴾૧૯﴿ ઔર(સચ્ચી બાત યે હે કે) જબ તુમ વો જગહ દેખોગે તો તુમકો (બેશુમાર) નેઅમતેં ઔર બડી સલતનત (હુકૂમત) નઝર આએગી ﴾૨૦﴿ ઉન(જન્નતવાલોં) કે ઉપર બારીક રેશમ કે સબ્ઝ (હરે, લીલે) રંગ કે કપડે હોંગે ઔર મોટે રેશમ કે(કપડે) ભી(પેહનાયે જાએંગે) ઔર ઉનકો ચાંદી કે કંગનો સે સજાયા જાએગા ઔર ઉનકો ઉનકે રબ(નિહાયત) પાકીઝા શરાબ પિલાયેંગે ﴾૨૧﴿ (ઔર ઉન જન્નતવાલોં કો કહા જાએગા કે) યે તેમ્હારા(દુનિયા મેં કી હુઇ નેકીયોં કા) બદલા હે ઔર તુમ્હારી મેહનત કી પૂરી કદર કી ગઇ(૨) ﴾૨૨﴿

(એ નબી!) હમને તુમ પર યે કુર્આન થોડા થોડા કરકે ઉતારા હે ﴾૨૩﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉન લોગોં કે સામને ચાંદી કે બરતન ઔર પ્યાલે પેશ કીયે જાએંગે જો શિશે કે હોંગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ્હારી મેહનત કબુલ હો ગઇ.

فَاصۡبِرۡ لِحُكۡمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعۡ مِنۡهُمۡ اٰثِمًا اَوۡ كَفُوۡرًا ۝٢٤ وَاذۡكُرِ اسۡمَ رَبِّكَ بُكۡرَةً وَّاَصِيۡلًا ۝٢٥ وَمِنَ الَّيۡلِ فَاسۡجُدۡ لَهٗ
وَسَبِّحۡهُ لَيۡلًا طَوِيۡلًا ۝٢٦ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّوۡنَ الۡعَاجِلَةَ وَيَذَرُوۡنَ وَرَآءَهُمۡ يَوۡمًا ثَقِيۡلًا ۝٢٧ نَحۡنُ خَلَقۡنٰهُمۡ وَشَدَدۡنَاۤ
اَسۡرَهُمۡ ۚ وَاِذَا شِئۡنَا بَدَّلۡنَاۤ اَمۡثَالَهُمۡ تَبۡدِيۡلًا ۝٢٨ اِنَّ هٰذِهٖ تَذۡكِرَةٌ ۚ فَمَنۡ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيۡلًا ۝٢٩ وَمَا
تَشَآءُوۡنَ اِلَّاۤ اَنۡ يَّشَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ۝٣٠ يُّدۡخِلُ مَنۡ يَّشَآءُ فِىۡ رَحۡمَتِهٖ ؕ وَالظّٰلِمِيۡنَ اَعَدَّ لَهُمۡ عَذَابًا
اَلِيۡمًا ۝٣١

સો અપને રબ કે હુકમ પર જમે રહો ઔર ઉન મેં સે કિસી ગુનેહગાર યા કાફિર કી બાત ન માનો ﴿૨૪﴾ ઔર અપને રબ કે નામ કા સુબ્હ શામ ઝિક્ર કીયા કરો ﴿૨૫﴾ ઔર રાત કે કુછ હિસ્સે મેં ભી(અપને) ઉસ(રબ) કે આગે સજદા કીયા કરો ઔર રાત કે લમ્બે હિસ્સે મેં ઉસ(રબ) કી તસ્બીહ કરો ﴿૨૬﴾ યકીનન વો(કાફીર) લોગ જલ્દી મિલનેવાલી(દુનિયા કી) ચીઝોં સે મુહબ્બત રખતે હેં ઔર અપને પિછે(કયામત કા) જો ભારી દિન આ રહા હે ઉસકો છોડ બેઠે હેં﴿૨૭﴾ હમને હી ઉનકો પૈદા કીયા ઔર હમને હી ઉનકે જોડ કો મઝબૂત કીયા ઔર હમ જબ ચાહેંગે ઉનકે બદલે ઉનકે જૈસે દુસરે લોગ પૈદા કર દેંગે ﴿૨૮﴾ યકીનન યે તો નસીહત હે, અબ જો ચાહે અપને રબ કી તરફ(પહોંચને કા) રાસ્તા ઇખ્તિયાર કર લેવે ﴿૨૯﴾ અલ્લાહ તઆલા કે ચાહે બગૈર તુમ કોઈ બાત ચાહ નહીં સકતે, યકીનન અલ્લાહ તઆલા તો બડે જાનનેવાલે, બડી હિકમતવાલે હેં﴿૩૦﴾ જીસકો ચાહતે હેં અપની રહમત મેં દાખિલ કર લેતે હેં ઔર ઝાલિમ લોગ કે ઉનકે લીયે દર્દનાક અઝાબ તૈયાર કર રખ્ખા હે﴿૩૧﴾

સૂરએ મુરસલાત

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૫૦) આયતેં હેં. સૂરએ હુમઝા કે બાદ ઔર સૂરએ કાફ સે પેહલે (૩૩) નંબર પર ઉતરી.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ મિના કે એક ગાર મેં થે ઔર સૂરએ મુરસલાત નાઝિલ હુઈ.

મક્કા કે રેહનેવાલે હઝરાત ને હમકો મિના મેં એક ગાર (ગુફા) દીખાયા કે ઈસી મેં સૂરએ મુરસલાત કા નુઝૂલ હુવા.

હઝરત ઉમ્મુલ ફઝલ લુબાબા બિન્તે હારિસા રદી. કેહતી હે કેઃ મેને મગરિબ કી નમાઝ મેં હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો સૂરએ મુરસલાત પઢતે હુએ સુના જો ઝિંદગી કે આખરી નમાઝ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને પઢાઇ થી.(બુખારી, હદીસઃ૭૨૯)

મુરસલાત સે કયા મુરાદ હે?(૧) હવાએં જીસકે લતીફ (ધીરે ધીરે ચલને વાલે) જોંકે ચલતે હેં જીનસે મખ્લૂક કી ઝિંદગી ઔર બહોત સારે નફે લગે હુવે હે.

(૨)ફરીશ્તે મુરાદ હેં જીનકો દુન્યા મેં બહોત સારી ચીઝોં કે ફૈલાને કા હુકમ દિયા ગયા હેં, ઈસી તરહ અહકામ લેકર ભી ફરિશ્તે ભેજે જાતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
وَالۡمُرۡسَلٰتِ عُرۡفًا ۙ﴿۱﴾ فَالۡعٰصِفٰتِ عَصۡفًا ۙ﴿۲﴾ وَّالنّٰشِرٰتِ نَشۡرًا ۙ﴿۳﴾ فَالۡفٰرِقٰتِ فَرۡقًا ۙ﴿۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂ કરતા હું) જીનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે ઉન હવાઓં કી જો ફાયદા પહોંચાને કે લીયે(૧) લગાતાર ભેજી જાતી હે(૨)﴿૧﴾ ફીર ઉન(હવાઓં) કી(કસમ) જો(તુફાની) આંધી બનકર ઝોર સે ચલતી હેં(જીન સે ખતરાત પૈદા હોતે હેં(૩) ﴿૨﴾ ફીર(કસમ હે) ઉન(હવાઓં) કી જો(બાદલોં કો ઔર ખુશ્બૂઓં કો ઔર બદબૂઓં કો) અચ્છી તરહ ફૈલા દેતી હેં(૪)﴿૩﴾ફીર(કસમ હે) ઉન(હવાઓં) કી જો(બાદલોં કો) ફાડકર જુદા કર દેતી હેં(૫)﴿૪﴾

(૧) બંદો કો ફાયદા પહોંચે તો અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર અદા કરના ચાહીયે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) કસમ હે ઉન હવાઓં કી જો(નરમ નરમ ચલકર) દીલ કો ખુશ કર દે(ઔર ઉનસે મખ્લૂકાત કો બારીશ, ખેતી વગૈરહ કી બડી અચ્છી ઉમ્મીદેં વાબસ્તા હોતી હેં) (તિસરા તર્જુમા) કસમ હે ઉન ફરીશ્તો કી જો નેકી કે કામોં કે લીયે ભેજે જાતે હેં.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ફીર(કસમ હે) ઉન ફરીશ્તો કી જો બહોત તેઝી સે(આને જાને કા યા રૂહ નિકાલને કા) કામ કરતે હેં (મલાઇકા આસમાન સે ઝમીન પર ઔર ઝમીન સે આસમાન પર બડી તેઝી સે આતે જાતે હેં ઔર રૂહ નિકાલને કા કામ ભી બડી તેઝી સે કરતે હેં ઔર કુફ્ફાર કી રૂહ બડી સખ્તી સે નિકાલતે હેં).

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફીર(કસમ હે) ઉન હવાઓં કી જો(બુખારાત,વરાળ) કો ઉઠાકર ઉપર લે જાતે હેં(જીન સે બાદલ તૈયાર હોતે હેં) (તિસરા તર્જુમા) ફીર(કસમ હે) ઉન ફરીશ્તો કી જો(અપને પરોં કો હવા મેં ઔર શરીઅત કે અહકામ કો ઝમીન મેં) પૂરે તોર પર ફૈલાતે હેં.

(૫) (યાની હવાએં અલ્લાહ તઆલા કે હુકમ કે મુતાબિક બાદલોં કે હિસ્સે કરકે જહાં જહાં પહોંચાના હોતા હે વહાં પહોંચા દેતી હેં, ઈસી તરહ બારીશ જબ બરસ જાતી હે ઉસ વકત ભી બાદલ મુતફર્રીક જુદા હો જાતે હેં) (દુસરા તર્જુમા) ફીર(કસમ હે) ઉન ફરીશ્તોં કી જો(હક ઔર બાતિલ કો)જુદા જુદા કર દેતે હેં (તિસરા તર્જુમા) ફીર(કસમ હે) કુર્આન કી આયતોં કી જો(હક વ બાતિલ ઔર હલાલ વ હરામ કો) જુદા કર દેતી હેં.

فَالْمُلْقِيٰتِ ذِكْرًا ۟ۙ﴿۵﴾ عُذْرًا اَوْ نُذْرًا ۟ۙ﴿۶﴾ اِنَّمَا تُوْعَدُوْنَ لَوَاقِعٌ ۟ؕ﴿۷﴾ فَاِذَا النُّجُوْمُ طُمِسَتْ ۟ۙ﴿۸﴾ وَاِذَا السَّمَآءُ فُرِجَتْ ۟ۙ﴿۹﴾ وَاِذَا
الْجِبَالُ نُسِفَتْ ۟ۙ﴿۱۰﴾ وَاِذَا الرُّسُلُ اُقِّتَتْ ۟ؕ﴿۱۱﴾ لِاَیِّ یَوْمٍ اُجِّلَتْ ۟ؕ﴿۱۲﴾

ફિર ઉન(હવાઓં) કી(કસમ) જો(દિલ મેં ખુદા કી) યાદ ડાલતી હેં(૧) ﴾૫﴿ (યે અલ્લાહ તઆલા કી યાદ) ઉઝર કરને(બહાને દૂર કરને) કે લિયે(૨) યા ડરાને કે લિયે(૩) ﴾૬﴿ યકીનન જીસ ચીઝ કા તુમ સે વાદા કીયા જા રહા હે વો ઝરૂર વાકેઅ હોકર હી રહેગા(૪) ﴾૭﴿ સો જબ તારે મિટા દીયે જાએંગે(૫) ﴾૮﴿ ઔર જબ આસમાન ચિર દીયા જાએગા(૬) ﴾૯﴿ ઔર જબ પહાડ(રેઝહ રેઝહ કરકે) ઉડા દીયે જાએંગે ﴾૧૦﴿ ઔર જબ રસૂલોં કે(અપની ઉમ્મત કે સાથ અલ્લાહ તઆલા કે સામને) જમા હોને કા વકત આ જાએગા(૭) ﴾૧૧﴿ (અગર કોઈ કાફીર સવાલ કરે કે ઉસ અલ્લાહ તઆલા કે સામને પેશ હોને કા મુઆમલા) કીસ દિન કે લીયે મુલ્તવી કર દીયા ગયા હે?(૮) ﴾૧૨﴿

(૧) (નરમ ખુશગવાર હવાઓં સે ઇનસાન કો દીલ મેં શોક પૈદા હોતી હે ઔર સખ્ત આંધી સે દીલ મેં ડર પૈદા હોતા હે, દોનોં સુરતો મેં દીલ મેં અલ્લાહ તઆલા કી યાદ તાઝહ હોતી હે), (દુસરા તર્જુમા) ફીર ઉન હવાઓં કી(કસમ) જો વહી(કી આવાઝ) કો(કાનોં તક) પહોંચાતી હેં. (તિસરા) ફીર (કસમ હે) ઉન ફરીશ્તો કી જો નસીહત કી બાતેં નાઝિલ કરતે હેં(ફરીશ્તે ઇન્સાની રસૂલો કો વહી પહોંચાતે હેં ઔર રસુલ તમામ ઇનસાનોં ઔર જિન્નાતોં કો વહી કી બાતેં પહોંચાતે હેં)

(૨) યાની વો હવાએ જો દિલ મેં અલ્લાહ તઆલા કી યાદ યાની તોબા કા યા ડરાને કી બાત ડાલતી હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) (વહ કે ઝરિયે કાફીરો કા) ઇલ્ઝામ દુર કરના હે, યા(ઉનકો) ડરાના હે (તિસરા) (નેક લોગોં કે લીયે વહી) માફી માંગને કા સબબ બનતી હે યા(બુરે લોગોં કો) ડરાને કા ઝરિયા બનતી હે(યાની વહી સે ગુનાહોં સે માફી માંગને કી દઅવત દી જાતી હે ઔર નાફરમાન લોગોં કો જહન્નમ સે ડરાયા જાતા હે).

નોટઃ સૂરએ મુરસલાત કી શુરૂકી આયાત કે તર્જુમે મેં જિત્ને અકવાલ (ઉલમા કે મંતવ્ય) ઝિયાદહ મુનાસિબ માલુમ હુએ ઉનકો સામને રખકર તર્જુમે પેશ કીયે ગએ.

(૪) યાની મરને કે બાદ દોબારહ ઝિંદા કરને કા વાદા.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) સો જબ તારે બુજા દીયે જાએંગે (તિસરા)સો જબ તારે બેનૂર કર દીયે જાએંગે.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ આસમાન મેં શિગાફ પડ જાએંગે.

(૭) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ કે રસુલોં કો એક મુકર્રરહ વકત પર જમા કર દીયા જાએગા.

(૮) (દુસરા તર્જુમા) કીસ દિન કે લીયે તાખીર(યાની દેર) કી ગઈ હે?

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١٥﴾ اَلَمْ نُهْلِكِ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ
الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٧﴾ كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٨﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١٩﴾ اَلَمْ نَخْلُقْكُّمْ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنٰهُ فِيْ
قَرَارٍ مَّكِيْنٍ ﴿٢١﴾ اِلٰى قَدَرٍ مَّعْلُوْمٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا ۖ فَنِعْمَ الْقٰدِرُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٢٤﴾ اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ
كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ اَحْيَآءً وَّاَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾ وَّجَعَلْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ شٰمِخٰتٍ وَّاَسْقَيْنٰكُمْ مَّآءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٢٨﴾

(તો જવાબ યે હે કે) ફૈસલે કે દિન કે લીયે(તાખીર કી ગઈ હે)﴿૧૩﴾ ઔર તુમકો કયા માલૂમ કે વો ફૈસલે કા દિન કૈસા હે?﴿૧૪﴾ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે﴿૧૫﴾ કયા હમને અગલે(કાફિર લોગોં કો હલાક નહીં કર દીયા?﴿૧૬﴾ ફિર હમ (ઉન) બાદ મે આનેવાલોં કો ભી ઈન(અગલે લોગોં) કે પિછે(બરબાદી મેં) ચલતા કર દેંગે(૧)﴿૧૭﴾ મુજરિમોં કે સાથ હમ એૈસા હી સુલુક કીયા કરતે હેં﴿૧૮﴾ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી બરબાદી હોગી﴿૧૯﴾ કયા હમને તુમકો હકીર (તુચ્છ) પાની(યાની મની) સે પૈદા નહીં કીયા? ﴿૨૦﴾ ફીર હમને ઉસ(નુત્ફે) કો એક મુકર્રર વકત તક મઝબૂત મહફૂઝ જગહ(યાની ઔરત કી રહમ,ગર્ભાશય) મેં રખ્ખા(૨) ﴿૨૧﴾ ﴿૨૨﴾ ફિર હમને (ઇન્સાન કી બનાવટ મેં) તવાઝૂન (સમતુલિત) કીયા(૩), સો હમ કૈસે અચ્છે તવાઝૂન કરનેવાલે હેં(૪) ﴿૨૩﴾ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે ﴿૨૪﴾ કયા હમને ઝમીન કો ઝિંદોં ઔર મુર્દો કો સમેટ કર રખનેવાલી નહીં બનાયા?(૫) ﴿૨૫﴾ ﴿૨૬﴾ ઔર હમને ઈસ(ઝમીન) મેં બોજ કે લીયે ઉંચે પહાડ બના દીયે ઔર હમને તુમકો મીઠા પ્યાસ બુજાનેવાલા પાની પિલાયા ﴿૨૭﴾ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે ﴿૨૮﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ફીર હમ બાદ મેં આનેવાલોં કો ઉન(અગલે લોગોં) કે સાથ(બરબાદી મેં) કર દેંગે

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જમે હુએ ઠીકાને.

(૩) યાની તમામ અઅઝા બરાબર બરાબર બનાએ.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફિર હમને(નુત્ફે મેં તસર્રુફાત કા) અંદાઝહ મુકર્રર કીયા(નુત્ફે કો અલગ અલગ મરહલે સે ગુઝાર કર કામિલ ઇન્સાન બનાને કા અંદાઝહ ઔર જીસ્મ મેં કોઈ ઝરૂરી ચીઝ બાકી રેહ ન જાવે ઔર જીસ્મ મેં કોઈ ઝાઇદ બેકાર ચીઝ પૈદા ન હો જાએ) સો હમ કિત્ને અચ્છે અંદાઝહ કરનેવાલે હેં.

(૫) ઝિંદા લોગ ઝમીન પર ચલતે ફીરતે હેં ઔર મુર્દે ઝમીન મેં સોતે હેં.

اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى مَا كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ﴿٢٩﴾ اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى ظِلٍّ ذِىْ ثَلٰثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَّا ظَلِيْلٍ وَّلَا يُغْنِىْ مِنَ اللَّهَبِ ﴿٣١﴾ اِنَّهَا
تَرْمِىْ بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَاَنَّهٗ جِمٰلَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٣٤﴾ هٰذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ
فَيَعْتَذِرُوْنَ ﴿٣٦﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٣٧﴾ هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۚ جَمَعْنٰكُمْ وَالْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٨﴾ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ
فَكِيْدُوْنِ ﴿٣٩﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿٤٠﴾ ع

(ઈન કાફિરોં સે કહા જાએગા કે) જિસ(અઝાબ) કો તુમ જુઠલાતે થે ઉસકી તરફ ચલો ﴾૨૯﴿ તુમ એક ઐસે સાઇબાન (બાદલ,છાંવ,છત્રી) કી તરફ ચલો જીસકી તીન શાખેં હેં(૧) ﴾૩૦﴿ ઈસ(સાઇબાન) મેં ઐસા ગેહરા સાયા નહીં હે(જો ગરમી સે બચાએ) ઔર ન આગ કી તપિશ (ગરમી) સે બચાએ ﴾૩૧﴿ વો(જહન્નમ) તો મહલ જૈસે બડે બડે શોઅલે ફેંકતી હોગી(૨) ﴾૩૨﴿ (ઐસા લગેગા) જૈસે વો ઝર્દ રંગ કે ઉંટ હેં(૩) ﴾૩૩﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાને વાલોં કે લિયે બડી તબાહી હે ﴾૩૪﴿ યે ઐસા દિન હે જિસમેં વો લોગ બોલ ભી નહીં સકેંગે ﴾૩૫﴿ ઔર ઉનકો ઈસ બાત કી ઇજાઝત ભી નહીં હોગી કે વો કોઈ ઉઝર પેશ કરેં(૪) ﴾૩૬﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે ﴾૩૭﴿ યે ફૈસલે કા દિન હે, હમને તુમકો ઔર અગલે લોગોં કો જમા કર દીયા ﴾૩૮﴿ ફિર અગર તુમ્હારે પાસ કોઈ દાવ(યાની તદબીર) હે? તોમુજ પર(અપના) દાવ ચલાઓ(૫) ﴾૩૯﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે ﴾૪૦﴿

---

(૧) આયત કા ખુલાસા : દોઝખ કી આગ સે બહોત ઝિયાદહ ધુઆં ઉઠેગા જો ઉંચા હોગા ઔર સાઇબાન કી તરહ કુફ્ફાર કે સરોં પર આ જાવેગા ઔર ઉંચા હોકર તીન હિસ્સો મેં તકસીમ હોગા, એક હિસ્સા કુફ્ફાર કે સરોં પર, દુસરા ઉનકી દાહની જાનીબ, તિસરા હિસ્સા બાઈ જાનીબ હોગા, હિસાબ ખતમ હોને તક કુફ્ફાર ઉસી ધુએં કે સાઇબાન મેં રહેંગે. (દુસરા તર્જુમા) તુમ(ધુંએ) કે એક સાયે કી તરફ ચલો જીસકી શાખાએં તીન હેં(દોઝખ કી આગ સે નિકલનેવાલે ધુંએ કા સાયા હોગા જો સિર્ફ નામ કા સાયા હોગા જીસમેં ગરમી ઔર પ્યાસ મેં કોઈ કમી નહીં આયેગી). પકકે મોમીન ઐસે વકત અર્શ કે સાયે મેં હોંગે, اللهم اجعلنا منهم بفضلك وكرمك

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો ધુએં કા સાઇબાન તો મહલ જૈસી બડી બડી ચિંગારીયાં ફેંકતા હોગા.

(૩) ગેહરા ઝર્દ કાલે (ઘટ પીલા રંગ) જૈસા લગતા હે ઈસલીયે કાલે કા તર્જુમા ભી કીયા ગયા હે. (૪) યાની તૌબા કરને કા મૌકા નહીં દીયા જાએગા.

(૫) અઝાબ કો ટલાને કી કોઈ તદબીર હો તો કરકે દીખાઓ.

اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ ظِلٰلٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿۴۱﴾ وَّفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُوْنَ ﴿۴۲﴾ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۴۳﴾ اِنَّا
كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۴۴﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۵﴾ كُلُوْا وَتَمَتَّعُوْا قَلِيْلًا اِنَّكُمْ مُّجْرِمُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ ارْكَعُوْا لَا يَرْكَعُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۹﴾ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍۢ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۰﴾ ع

યકીનન તકવા વાલે સાયોં(૧) ઔર ચશ્મોં(કે દરમિયાન) મેં હોંગે﴾૪૧﴿ ઔર જિન કો દિલ ચાહતે હો ઐસે મેવોં મેં હોંગે(૨)﴾૪૨﴿ (ઉનકો કહા જાએગા કે) જો આમાલ તુમ કરતે થે ઉસકે બદલે મેં મઝે સે ખાઓ ઔર પીઓ﴾૪૩﴿ હમ નેકી કરનેવાલોં કો ઐસા હી બદલા દીયા કરતે હૈં﴾૪૪﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે﴾૪૫﴿ (એ કાફીરો! દુનિયા મેં) કુછ વકત ખાલો ઔર મઝે ઉડાલો, બેશક તુમ મુજરિમ હો﴾૪૬﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે﴾૪૭﴿ ઔર જબ ઉન(કાફીરોં) કો કહા જાતા હે કે : (અલ્લાહ તઆલા કે આગે) જુક જાઓ તો વો જુકતે નહી હૈં﴾૪૮﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાનેવાલોં કે લીયે બડી તબાહી હે﴾૪૯﴿ ઈસ(કુર્આન) કે બાદ અબ કોન સી બાત પર વો ઇમાન લાએંગે? ﴾૫૦﴿

(૧) પેહલે અર્શ કા ફીર જન્નત કા.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર અપને મનપસંદ મેવોં મેં હોંગે.

સૂર એ નબા

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૪૦) આયતેં હેં. સૂરએ મઆરિજ કે બાદ ઔર સૂરએ નાઝિઆત સે પેહલે (૮૦) નંબર પર ઉતરી.

ઇસ સૂરત મેં નબાએ અઝીમ યાની બહોત બડી ખબર યા બડી ડરાને વાલી બાત યાની કયામત કા તઝકીરા હે.

ઇસ સૂરત કા દુસરા નામ "عم يتساءلون" ભી હે; સૂરત કે શુરૂ હી મેં યે લફઝ આયા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

عَمَّ یَتَسَآءَلُوۡنَ ۚ﴿۱﴾ عَنِ النَّبَاِ الۡعَظِیۡمِ ۙ﴿۲﴾ الَّذِیۡ هُمۡ فِیۡهِ مُخۡتَلِفُوۡنَ ؕ﴿۳﴾ كَلَّا سَیَعۡلَمُوۡنَ ۙ﴿۴﴾ ثُمَّ كَلَّا سَیَعۡلَمُوۡنَ ﴿۵﴾ اَلَمۡ
نَجۡعَلِ الۡاَرۡضَ مِهٰدًا ۙ﴿۶﴾ وَّ الۡجِبَالَ اَوۡتَادًا ۪ۙ﴿۷﴾ وَّ خَلَقۡنٰكُمۡ اَزۡوَاجًا ۙ﴿۸﴾ وَّ جَعَلۡنَا نَوۡمَكُمۡ سُبَاتًا ۙ﴿۹﴾ وَّ جَعَلۡنَا الَّیۡلَ
لِبَاسًا ۙ﴿۱۰﴾ وَّ جَعَلۡنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۪﴿۱۱﴾ وَّ بَنَیۡنَا فَوۡقَكُمۡ سَبۡعًا شِدَادًا ۙ﴿۱۲﴾ وَّ جَعَلۡنَا سِرَاجًا وَّهَّاجًا ۪ۙ﴿۱۳﴾ وَّ اَنۡزَلۡنَا مِنَ
الۡمُعۡصِرٰتِ مَآءً ثَجَّاجًا ۙ﴿۱۴﴾ لِّنُخۡرِجَ بِهٖ حَبًّا وَّ نَبَاتًا ۙ﴿۱۵﴾ وَّ جَنّٰتٍ اَلۡفَافًا ﴿۱۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

વો(આખિરત કા ઇન્કાર કરનેવાલે) આપસ મેં કીસ ચીઝ કે બારે મેં સવાલ કર રહે હેં?﴾૧﴿ ઉસ બડી અઝીમ ખબર કે બારે મે(સવાલ કર રહે હેં)(૧) ﴾૨﴿ જીસ કે બારે મેં ખુદ ઉનકી બાતેં અલગ અલગ હેં﴾૩﴿ ખબરદાર! ઉનકો બહોત જલ્દી માલૂમ હો જાએગા﴾૪﴿ દો બારહ ખબરદાર! ઉનકો બહોત જલ્દી પતા ચલ જાએગા ﴾૫﴿ કયા હમને ઝમીન કો બિછોના નહીં બનાયા?﴾૬﴿ ઔર પહાડો કો ખૂંટીયાં નહીં બનાયા?﴾૭﴿ ઔર હમને હી તુમકો (મર્દ ઔરત કા) જોડા બનાયા﴾૮﴿ ઔર હમને રાત કો તુમ્હારી નીંદ કી થકન દૂર કરને(યાની રાહત હાસિલ કરને) કા ઝરિયા બનાયા﴾૯﴿ ઔર હમને રાત કો લિબાસ(યાની પરદે કી ચીઝ) બનાયા(૨)﴾૧૦﴿ ઔર હમને દિન કો રોઝી હાસિલ કરને કા વકત બનાયા﴾૧૧﴿ ઔર હમને તુમ્હારે ઉપર સાત મઝબૂત આસમાન બના દીયે﴾૧૨﴿ ઔર હમને હી એક જગમગાતા ચિરાગ(યાની સૂરજ) બના દીયા﴾૧૩﴿ ઔર હમને હી બરસનેવાલે બાદલોં મેં સે મોસલાધાર પાની બરસાયા(૩)﴾૧૪﴿ તાકે હમ ઉસ(પાની) કે ઝરિયે સે અનાજ સબ્ઝીયાં ઉગાએં﴾૧૫﴿ ઔર(પત્તોં મેં) લિપ્ટે હુએ (ઘને) બાગાત બનાએ﴾૧૬﴿

---

(૧) કયામત યા કુર્આન કે મુતઅલ્લીક સવાલાત.

(૨) નૂકતા : હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રદી.) કો કિસી ને સવાલ કીયાઃ નિકાહ કી મજલીસ રાત મેં યા દિન મેં હો? કહા : રાત મેં; ઇસલીયે કે કુર્આન મેં ઔરતોં કો ભી લિબાસ કહા ગયા ઔર રાત કો ભી લિબાસ કહા ગયા; ઇસલીયે દોનોં કો એક દુસરે સે સંબંધ હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર હમને હી પાની સે ભરે હુએ બાદલોં સે બહોત ઝિયાદહ પાની બરસાયા.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾
وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾ لِّلطَّاغِينَ مَآبًا ﴿٢٢﴾ لَّابِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَّا
يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً وِفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا كِذَّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا فَلَن نَّزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾ ع
إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴿٣٤﴾

યકીનન ફેસલે કા દિન એક નકકી વકત હે﴿૧૭﴾ જીસ દિન સૂર ફુંકા જાએગા તો તુમ સબ અલગ અલગ જમાઅત હોકર આઓગે(૧)﴿૧૮﴾ ઔર આસમાન ખોલ દીયા જાએગા તો ઉસ મેં દરવાઝે હી દરવાઝે હો જાએંગે(૨)﴿૧૯﴾ ઔર પહાડોં કો ચલાયા જાએગા તો વો ચમકતા રેત હો જાએંગે(૩) ﴿૨૦﴾ યકીન રખ્ખો! જહન્નમ તો તાક મેં લગી હુઇ હે(૪) ﴿૨૧﴾ વો શરીરોં (સરકશોં,ફસાદીયોં,તોફાનીયોં) કા ઠીકાના હે ﴿૨૨﴾ વો ઉસ મેં મુદ્દતોં(ઈસ તરહ) રહેંગે ﴿૨૩﴾ કે ઉસ (જહન્નમ) મેં વો કીસી ઠંડક(યા રાહત) કા મઝા નહીં ચખેંગે ઔર ન પીને કે કાબિલ કોઇ ચીઝ કા ﴿૨૪﴾ મગર(હાં!) સખ્ત ગરમ પાની ઔર બેહતી હુઈ પીપ (પરૂં મિલેગી) ﴿૨૫﴾ યે ઉનકા પૂરા બદલા હોગા(૫) ﴿૨૬﴾ કયું કે વો(આખિરત કે) હિસાબ કા ડર નહીં રખતે થે ﴿૨૭﴾ ઔર ઉનહોં ને હમારી આયતોં કો બઢ ચઢ કર જુઠલાયા થા(૬) ﴿૨૮﴾ ઔર હર ચીઝ કો હમને લીખકર ઝબ્ત (યાની હિફાઝત સે) કર રખ્ખા હે ﴿૨૯﴾ (ઔર ઉનકો કહા જાએગા) અબ તુમ(અઝાબ કા) મઝા ચખ્ખો! સો હમ તુમ પર અઝાબ હી બઢાતે રહેંગે﴿૩૦﴾

યકીનન તકવા વાલોં કે લીયે બડી કામિયાબી હે﴿૩૧﴾ બાગાત ઔર અંગૂર હે ﴿૩૨﴾ ઔર ઉભરતી જવાની વાલી હમ ઉમ્ર લડકીયાં હેં﴿૩૩﴾ ઔર છલકતે હુએ પ્યાલે હેં﴿૩૪﴾

---

(૧) યાની મોમીન કાફીર સબ અલગ અલગ જમાઅતોં મેં હોંગે, નેક ઔર બુરે આમાલ કે એતેબાર સે ભી અલગ અલગ જમાઅતેં હોંગી. (૨) જીસ તરહ બહોત સારે દરવાઝે ખુલને સે બહોત બડી જગહ ખુલ જાતી હે ઈસ તરહ યે આસમાન ખુલ જાએગા. (૩) યાની પહાડોં કો ઉનકી જગહ સે હટા દીયા જાએગા. (૪) (દુસરા તર્જુમા) યકીન રખ્ખો! જહન્નમ ઘાત મેં લગી હુઈ હે. (૫) (દુસરા તર્જુમા) યે ઉનકા(ઉનકે આમાલ કે) મુવાફીક (અનુસાર) બદલા હોગા. (૬) (દુસરા તર્જુમા) ઉન્હોં ને હમારી આયતોં કો બિલ્કુલ હી જુઠલા દીયા થા.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَّلَا كِذّٰبًا ﴿٣٥﴾ جَزَآءً مِّنْ رَّبِّكَ عَطَآءً حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَّبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ صَفًّا ۙ لَّا يَتَكَلَّمُونَ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ
صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ مَاٰبًا ﴿٣٩﴾ اِنَّآ اَنْذَرْنٰكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا ۚ يَّوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا
ع قَدَّمَتْ يَدٰهُ وَيَقُولُ الْكٰفِرُ يٰلَيْتَنِيْ كُنْتُ تُرٰبًا ﴿٤٠﴾

ઈસ(જન્નત) મેં વો કોઈ લગ્વ (બેહૂદા) બાત નહી સુનેંગે(૧) ઔર ન જુઠી બાત (સુનેંગે)﴾૩૫﴿ તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઐસા બદલા હોગા ઔર ઐસી દૈન હોગી જો આમાલ કે હિસાબ સે દી જાએગી(૨)﴾૩૬﴿ જો આસમાનોં ઔર ઝમીન ઔર જો કુછ ઉન દોનોં કે દરમિયાન મેં હે ઉસકે માલિક હેં, બડી રહમતવાલે હેં, કીસી કો મજાલ નહી હોગી કે ઉનકે સામને બોલ સકે(૩)﴾૩૭﴿ જીસ દિન રૂહ(૪) ઔર ફરીશ્તે(અલ્લાહ તઆલા કે સામને) સફ (લાઈન) બનાકર ખડે હોંગે ઉસ દિન કોઈ શખ્સ બોલ નહી સકેગા; મગર(હાં!) રહમાન જીસકો ઇજાઝત દેવે ઔર વો બાત ભી ઠીક(યાની મઅકુલ,એસી જો સમજ મે આનેવાલી) કહે(૫)﴾૩૮﴿ યે(કયામત કા) દિન(કે ઉસકા આના) યકીની હે, અબ જો ચાહે અપને રબ કે પાસ ઠીકાના બના લેવે(૬)﴾૩૯﴿ હકીકત યે હે કે હમને તુમકો કરીબ આનેવાલે અઝાબ સે ડરાયા હે, જીસ દિન હર શખ્સ અપને ઉન આમાલ કો(અપની આંખો સે) દેખ લેગા જો ઉસકે હાથો ને આગે ભેજે હેં ઔર કાફીર(યે) કહેગાઃ કાશ મેં(કીસી તરહ) મિટ્ટી હો જાતા!﴾૪૦﴿

---

(૧) યાની જન્નત ભી બેકાર ચીઝો સે પાક હે, કાશ હમ હમારી ઝિંદગી કો બેકાર ચીઝો સે બચાનેવાલે બન જાએ. (૨) (દુસરા તર્જુમા) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઐસા બદલા હોગા જો(ઉન કી ઝરૂરીયાત કે) હિસાબ સે દીયા જાએગા(તિસરા તર્જુમા) તુમ્હારે રબ કી તરફ સે ઐસા બદલા હોગા જો પૂરા ઇન્આમ હોગા. (ઇન્સાન કમઝોર હે, આમાલ મેં ભી કમઝોરીયાં હે, વો કહાં ઈસ કાબિલ કે ઉસકે બદલે જન્નત મિલે, યે જન્નત કા મિલના તો ફકત અલ્લાહ તઆલા કા ઇન્આમ હે, ઈસ પર ઔર ઝિયાદતી યે કે ઉસકો હમારે આમાલ (ઈન્સાનો) કે બદલે મેં બતાયા જાવે. اللهم لک الحمد کما ینبغی لجلال وجہک وعظیم سلطانک. (૩) (દુસરા તર્જુમા) કીસી કો તાકત નહી હોગી કે વો ઉનસે બાત કર સકે.

(૪) રૂહ : [૧] તમામ જાનદાર મુરાદ હેં [૨] રૂહે આઝમ મુરાદ હે [૩] જિબ્રઇલ અલ. મુરાદ હે.

(૫) અલ્લાહ તઆલા કી ઇજાઝત સે સિર્ફ હકદાર હી કી સિફારીશ કરેંગે ઔર દુનિયા મેં જો લોગ સબસે ઝિયાદહ ઠીક બાત યાની કલિમએ શહાદત દીલ ઔર ઝબાન સે બોલતે થે વહી સિફારીશ કે હકદાર હોંગે. (૬) યાની નેક આમાલ કે ઝરિયે આખિરત મેં અચ્છા ઠીકાના બના લેવે. આખિરત કી તૈયારી કર લેવે.

સૂર એ નાઝિઆત

યે સૂરત મક્કી હે, ઇસ મેં (૪૬) આયતેં હેં. સૂરએ નબા કે બાદ ઔર સૂરએ ઇનફિતાર સે પેહલે (૮૧) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં નાઝીઆત કી કસમ ખાઇ ગઇ હે. નાઝીઆત સે મુરાદઃ વો ફરીશ્તે જો કાફીરોં કી રૂહોં કો સખ્તી સે જીસ્મ કી રગોં સે ઘસીટ કર નિકાલતે હેં, જૈસે ભીગી હુઈ રૂઇ મેં કાંટોવાલી સલાખ (સલીયા) ડાલકર ખિંચી જાએ તો રૂઇ કે ટુકડોં કો લેકર સલાખ નિકલતી હે, વૈસા હાલ કાફીરોં કી રૂહોં કા હોતા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالنّٰزِعٰتِ غَرۡقًا ۙ﴿۱﴾ وَّالنّٰشِطٰتِ نَشۡطًا ۙ﴿۲﴾ وَّالسّٰبِحٰتِ سَبۡحًا ۙ﴿۳﴾ فَالسّٰبِقٰتِ سَبۡقًا ۙ﴿۴﴾ فَالۡمُدَبِّرٰتِ اَمۡرًا ۘ﴿۵﴾ یَوۡمَ تَرۡجُفُ
الرَّاجِفَۃُ ۙ﴿۶﴾ تَتۡبَعُہَا الرَّادِفَۃُ ؕ﴿۷﴾ قُلُوۡبٌ یَّوۡمَئِذٍ وَّاجِفَۃٌ ۙ﴿۸﴾ اَبۡصَارُہَا خَاشِعَۃٌ ۘ﴿۹﴾ یَقُوۡلُوۡنَ ءَ اِنَّا لَمَرۡدُوۡدُوۡنَ فِی
الۡحَافِرَۃِ ﴿ؕ۱۰﴾ ءَ اِذَا کُنَّا عِظَامًا نَّخِرَۃً ﴿ؕ۱۱﴾ قَالُوۡا تِلۡکَ اِذًا کَرَّۃٌ خَاسِرَۃٌ ﴿ۘ۱۲﴾ فَاِنَّمَا ہِیَ زَجۡرَۃٌ وَّاحِدَۃٌ ﴿ۙ۱۳﴾ فَاِذَا ہُمۡ بِالسَّاہِرَۃِ ﴿ؕ۱۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે ઉન(ફરીશ્તોં) કી જો(કાફીરોં કી રૂહ) નિહાયત સખ્તી સે ખિંચતે હેં﴿૧﴾ ઔર જો(ઇમાન વાલોં કી રૂહ કી) ગીરહ (ગાંઠ) નરમી સે ખોલ દેતે હેં(૧) ﴿૨﴾ ઔર(હવા મેં) તૈરતે હુએ(આતે) જાતે હેં(૨)﴿૩﴾ ફીર(જો હુકમ મિલતા હે ઉસકો પૂરા કરને મેં) દૌડ કર આગે બઢતે હેં﴿૪﴾ ફીર જો હુકમ મિલા ઉસ(કો પૂરા કરને) કી તદબીર(યાની ઇન્તેઝામ) કરતે હેં﴿૫﴾ કે જીસ દિન હિલા દેનેવાલી(હર ચીઝ કો) હીલા ડાલેગી(૩)﴿૬﴾ જીસકે બાદ પીછે આનેવાલી ચીઝ આવેગી(૪)﴿૭﴾ કિતને દીલ ઉસ દિન ધડકતે હોંગે﴿૮﴾ ઉનકી આંખે જુકી હુઈ હોગી﴿૯﴾ વો(કયામત કા ઇન્કાર કરનેવાલે) કેહતે હેં કેઃ કયા હમ પેહલી વાલી હાલત પર ફિર લૌટા દીયે જાએંગે?(૫)﴿૧૦﴾ કયા જબ હમ ખોખલી હડ્ડીયોં મેં બદલે જાએંગે?﴿૧૧﴾ કેહતે હેં કેઃ અગર ઐસા હુવા તબ તો બડી નુકસાન દેનેવાલી વાપસી હોગી﴿૧૨﴾ સો વો તો એક હી સખ્ત આવાઝ હોગી﴿૧૩﴾ જીસ કે બાદ વો સબ લોગ ફોરન ખુલે મેદાન મેં આ જાએંગે﴿૧૪﴾

---

(૧) નિહાયત આસાની નરમી સે સાલીહીન (નેક લોગો) કી રૂહેં (આત્માએં) નિકાલતે હેં.

اللھم ارزقنا منہ بفضلک و کرمک

(૨) ફરીશ્તે બડી તેઝી ઔર આસાની સે આતે જાતે હેં.

(૩) પેહલે સૂર કે વકત ઝલઝલા આવેગા જીસસે હર ચીઝ હીલને લગેગી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફીર ઉસકે પિછે દુસરા જટકા આવેગા.

(૫) દુન્યવી મૌત કે બાદ એક દુસરી નઇ ઝિંદગી હોગી ?

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ مُوْسٰى ﴿۱۵﴾ اِذْ نَادٰىهُ رَبُّهٗ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿۱۶﴾ اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهٗ طَغٰى ﴿۱۷﴾ فَقُلْ هَلْ لَّكَ
اِلٰٓى اَنْ تَزَكّٰى ﴿۱۸﴾ وَاَهْدِيَكَ اِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰى ﴿۱۹﴾ فَاَرٰىهُ الْاٰيَةَ الْكُبْرٰى ﴿۲۰﴾ فَكَذَّبَ وَعَصٰى ﴿۲۱﴾ ثُمَّ اَدْبَرَ يَسْعٰى ﴿۲۲﴾ فَحَشَرَ
فَنَادٰى ﴿۲۳﴾ فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى ﴿۲۴﴾ فَاَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ الْاٰخِرَةِ وَالْاُوْلٰى ﴿۲۵﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَّخْشٰى ﴿۲۶﴾ ع
ءَاَنْتُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمِ السَّمَآءُ ؕ بَنٰىهَا ﴿۲۷﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰىهَا ﴿۲۸﴾ وَاَغْطَشَ لَيْلَهَا وَاَخْرَجَ ضُحٰىهَا ﴿۲۹﴾

(એ નબી!) કયા તુમકો મૂસા (અલ.) કા વાકિયા પહોંચા હે(૧)﴿૧૫﴾ જબ ઉનકો ઉનકે રબ ને તુવા નામી એક મુકદ્દસ (પવિત્ર) મેદાન મેં આવાઝ દી થી﴿૧૬﴾ કે(મુસા!) તુમ ફીરઓન કે પાસ જાઓ: કયું કે વો હદ સે આગે બઢ ગયા હે﴿૧૭﴾ ફીર(ઉસકો) કહો કે: કયા તેરા દિલ ચાહતા હે કે તુ દુરૂસ્ત (સુધર જાવે,ઠીક) હો જાવે?﴿૧૮﴾ ઔર મેં તેરે રબ કી તરફ તુજે રાસ્તા દિખલાઉં કે તુ(ઉસસે) ડર જાએ﴿૧૯﴾ ફીર મૂસા (અલ.) ને ઉસકો બડા મુઅજીઝા દીખાયા ﴿૨૦﴾ ફીર ભી ઉસ(ફીરઓન) ને (મૂસા અલ.કો) જુઠલાયા ઔર(ઉસ નબી કી) બાત નહી માની ﴿૨૧﴾ ફીર પીઠ ફીરાકર ચલા ઔર(મૂસા અલ. કે ખિલાફ) કોશિશ કરને લગા(૨) ﴿૨૨﴾ ફીર(લોગોં કો) જમા કીયા ઔર ઉંચી આવાઝ લગાઇ ﴿૨૩﴾ ઔર(યું) કહા કે: મેં તુમ્હારા સબસે બડા રબ હું﴿૨૪﴾ નતીજા યે હુવા કે અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકો આખિરત ઔર દુનિયા(દોનોં) કે અઝાબ મેં પકડ લિયા ﴿૨૫﴾ યકીનન ઈસ(વાકિયે) મેં ઉસ શખ્સ કે લીયે બડી ઇબરત હે જો(અલ્લાહ તઆલા કા) ડર રખતા હો ﴿૨૬﴾

(એ ઇન્સાનોં!) કયા તુમકો પૈદા કરના ઝિયાદહ મુશ્કીલ હે યા આસમાન કો? ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ઈસ(આસમાન) કો બનાયા ﴿૨૭﴾ ઈસ કી છત કો બુલંદ કીયા(૩) સો ઉસકો ઠીક ઠાક બનાયા(૪) ﴿૨૮﴾ ઔર ઉસકી રાત અંધેરી બનાઇ ઔર ઉસકે દિન કી ધુપ કો ઝાહિર કીયા(૫) ﴿૨૯﴾

---

(૧) ઈસ કદર સમજાને કે બાવજૂદ લોગ કયામત કો માનતે નહી જીસ કી વજહ સે હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે કલ્બે અત્હર (પાક દિલ) પર તો બડા અસર હોના હી થા: ઈસલીયે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો તસલ્લી દેને કે લીયે હઝરત મૂસા અલ. કા વાકિયા સુનાયા જા રહા હે. (૨) (દુસરા તર્જુમા) ફીર(મૂસા અલ. કે ખિલાફ) દૌડ ધુપ કરને કે લીયે પીઠ ફિરાકર ચલા.
(૩) (દુસરા તરજુમા) ઉસકી બુલંદી કો ઉંચા કિયા. (૪) (દુસરા તરજુમા) સો(ઉસકી ગોલાઈ) બરાબર કર દી. (૫) રાત દિન કી તબ્દીલી (બદલાવ) સૂરજ કે તુલૂઅ (સૂર્યોદય) ઔર ગુરૂબ (સુર્યાસ્ત) સે હે ઔર સૂરજ આસમાન મેં હે.

وَالْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰىهَا ﴿٣٠﴾ اَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعٰىهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ اَرْسٰىهَا ﴿٣٢﴾ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾
فَاِذَا جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعٰى ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ لِمَنْ يَّرٰى ﴿٣٦﴾ فَاَمَّا مَنْ طَغٰى ﴿٣٧﴾
وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَاِنَّ الْجَحِيْمَ هِيَ الْمَاْوٰى ﴿٣٩﴾ وَاَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ﴿٤٠﴾ فَاِنَّ
الْجَنَّةَ هِيَ الْمَاْوٰى ﴿٤١﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰىهَا ﴿٤٢﴾ فِيْمَ اَنْتَ مِنْ ذِكْرٰىهَا ﴿٤٣﴾ اِلٰى رَبِّكَ مُنْتَهٰىهَا ﴿٤٤﴾ اِنَّمَآ
ع اَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَّخْشٰىهَا ﴿٤٥﴾ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوْٓا اِلَّا عَشِيَّةً اَوْ ضُحٰىهَا ﴿٤٦﴾

ઔર ઝમીન કો ઉસકે બાદ બિછા દીયા(૧)﴿૩૦﴾ ઔર ઉસ(ઝમીન) સે ઉસકા પાની ઔર ઉસકા ચારા નિકાલા﴿૩૧﴾ ઔર પહાડોં કો ઉસપર ગાઢ દીયા(૨)﴿૩૨﴾ તાકે તુમકો ઔર તુમ્હારે જાનવરોં કો ફાયદા પહોંચાવે﴿૩૩﴾ ફીર જબ વો સબસે બડા(કયામત કા) હંગામા સામને આકર ખડા હો જાએગા﴿૩૪﴾ જીસ દિન ઇન્સાન અપને સબ કીયે હુએ કામોં કો યાદ કરેગા﴿૩૫﴾ ઔર જહન્નમ કો દેખનેવાલોં કે સામને ઝાહીર કર દીયા જાએગા﴿૩૬﴾ સો જો શખ્સ હદ સે નિકલા થા﴿૩૭﴾ ઔર દુનિયા કી ઝિંદગી કો બેહતર સમજા થા(૩)﴿૩૮﴾ તો જહન્નમ હી(ઉસ કા) ઠીકાના હોગા﴿૩૯﴾ ઔર જો શખ્સ અપને રબ કે સામને ખડે હોને સે ડરા થા ઔર(અપને) નફસ કો(નાજાઇઝ) ખ્વાહીશાત સે રોકા થા﴿૪૦﴾ તો જન્નત હી(ઉસકા) ઠીકાના હોગા﴿૪૧﴾ વો લોગ તુમસે કયામત કે બારે મેં સવાલ કરતે હેં કેઃ વો(કયામત) કબ કાયમ હોગી?﴿૪૨﴾ ઉસકા વકત બયાન કરને સે તુમ્હારા કયા તઅલ્લુક (સંબંધ) ?(૪)﴿૪૩﴾ ઉસ (કયામત) કે(વાકેઅ હોને કે) ઇલમ કા મુન્તહા (અંત) તુમ્હારે રબ કી જાનિબ હે(૫)﴿૪૪﴾ જો શખ્સ ઉસ(કયામત) સે ડરતા હો તુમ સિર્ફ ઉસી કો ડરાનેવાલે હો﴿૪૫﴾ વો લોગ જીસ દિન ઉસ(કયામત) કો દેખ લેંગે તો ઉનકો ઐસા માલૂમ હોગા કે વો(દુનિયા મેં યા કબર મેં) એક શામ યા ઉસકી એક સુબ્હ સે ઝિયાદહ નહીં રહે﴿૪૬﴾

(૧) ઝમીન કો રિહાઇશ કે કાબિલ (રહેને કે લાયક) બનાયા, ઉસકે રેહનેવાલોં કી તમામ ઝરૂરીયાત કે સામાન આસાની સે મુહય્યા કર દીયે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર પહાડોં કો(ઉસ ઝમીન પર) કાયમ કર દીયા.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર દુનિયા કી ઝિંદગી કો આગે દિખાયા.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઉસકા વકત બયાન કરને સે તુમ્હારા કયા કામ હે?
(૫) (દુસરા તર્જુમા) ઉસ(કયામત) કે આને કા ઇલ્મ અલ્લાહ તઆલા હી કે હવાલે હે.

સૂર એ અબસ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૪૨) આયતેં હેં. સૂરએ નજમ કે બાદ ઔર સૂરએ કદ્ર સે પેહલે (૨૪) નંબર પર નાઝીલ હુઈ.

ઈસ સૂરત કે શુરૂ હી મેં લફઝ "عبس" આયા હુવા હે.

સૂરત કે શુરૂ મેં હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી એક ખાસ અદા કા તઝકિરહ હે.

"عبس" કેહતે હેં "મુંહ બના લેને" કો જો ઇનસાન કે દિલ મેં કીસી ચીઝ કે બારે મેં તંગી હોતી હે તો પેશાની પર બલ (કરચલીયાં) આ જાને સે હોતા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

عَبَسَ وَتَوَلّٰۤی ۙ﴿۱﴾ اَنۡ جَآءَہُ الۡاَعۡمٰی ؕ﴿۲﴾ وَمَا یُدۡرِیۡکَ لَعَلَّہٗ یَزَّکّٰۤی ۙ﴿۳﴾ اَوۡ یَذَّکَّرُ فَتَنۡفَعَہُ الذِّکۡرٰی ؕ﴿۴﴾ اَمَّا مَنِ اسۡتَغۡنٰی ۙ﴿۵﴾
فَاَنۡتَ لَہٗ تَصَدّٰی ؕ﴿۶﴾ وَمَا عَلَیۡکَ اَلَّا یَزَّکّٰی ؕ﴿۷﴾ وَاَمَّا مَنۡ جَآءَکَ یَسۡعٰی ۙ﴿۸﴾ وَہُوَ یَخۡشٰی ۙ﴿۹﴾ فَاَنۡتَ عَنۡہُ تَلَہّٰی ﴿ۚ۱۰﴾ کَلَّاۤ اِنَّہَا
تَذۡکِرَۃٌ ﴿ۚ۱۱﴾ فَمَنۡ شَآءَ ذَکَرَہٗ ﴿ۘ۱۲﴾ فِیۡ صُحُفٍ مُّکَرَّمَۃٍ ﴿ۙ۱۳﴾ مَّرۡفُوۡعَۃٍ مُّطَہَّرَۃٍۭ ﴿ۙ۱۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

પેશાની પર બલ આયા(૧) ઔર મુંહ ફીરા લીયા﴿૧﴾ ઇસલીયે કે ઉનકે પાસ એક નાબીના (અંધા) શખ્સ આયા થા ﴿૨﴾ ઔર(એ નબી!) તુમકો કયા ખબર કે(તુમ્હારી તાલીમાત કી બરકત સે) શાયદ વો સંવર જાતા,(સુધર જાતા,ગુનાહો સે પાક હો જાતા) ﴿૩﴾ યા વો કોઇ નસીહત કી બાત કબુલ કર લેતા તો ઉસકો નસીહત કરના ફાયદા પહોંચાતા﴿૪﴾ સો વો શખ્સ જો(દીન સે) બેપરવાહી કરતા થા ﴿૫﴾ તુમ ઉસકી ફીકર મેં લગતે હો(કે વો કીસી તરહ ઇમાન મેં દાખિલ હો જાએ)﴿૬﴾ હાલાં કે વો ન સુધરે તો આપ પર કોઇ ઝિમ્મેદારી નહીં આતી થી﴿૭﴾ ઔર જો શખ્સ(પૂરી તલબ સે) તુમ્હારે પાસ દોડતા હુવા આયા હે﴿૮﴾ ઔર વો ડરતા ભી હે﴿૯﴾ તો તુમ ઉસકી તરફ સે બેપરવાહી કરતે હો?﴿૧૦﴾ હરગિઝ ઐસા ન કીજીયે, વો(કુર્આન) તો એક નસીહત હે (૨)﴿૧૧﴾ અબ જો કોઇ ચાહે ઉસે કબુલ કરે(૩)﴿૧૨﴾ વો(કુર્આન લીખા હુવા હે) અઝમત(યાની તકદુસ માન મરતબા) વાલે સહીફો(૪)મેં હેં﴿૧૩﴾ (વો સહીફે અલ્લાહ તઆલા કી નઝર મેં) ઉંચે મરતબા વાલે હેં(૫) બડે પાકીઝા હેં﴿૧૪﴾

(૧) ઇસ સે એક સબક મિલા કે કિસી પર કિસી વજહ સે નારાઝગી કા ઝાહિર કરના હો તો ઉમુમી (આમ) અંદાઝ ઇખ્તીયાર (પસંદ) કીયા જાએ, જીસ પર નારાઝગી કો કીયા જા રહા હે વો શખ્સ સમજ હી જાએગાઃ લેકિન ઉનકી ઇઝઝતે નફસ (સ્વભિમાન,પોતાની ઈઝઝત) સલામત રહેગી, કિસી કો ઉસકા કસુરવાર હોના માલુમ નહી હો સકેગા ખુદ હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે તર્ઝે બયાન (બયાન કરને કે તરીકે) મેં ભી યે અંદાઝ મિલતા હે.

(૨) ઔર આપકે ઝિમ્મે ઉસકી તબ્લીગ હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) અબ જો કોઇ ચાહે ઉસકો યાદ કર લે.

(૪) તે (કુર્આન) લવ્હે મહફૂઝ માં એવા વરકો માં (લખાયલુ) છે જે માનવંત છે.

(૫) ઔર ઉનકા ઝાહિરી મકામ ભી બહોત ઉંચા હે, સાતોં આસમાન કે ઉપર લવ્હે મહફૂઝ હે.

بِاَيْدِيْ سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍۭ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾ قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَآ اَكْفَرَهٗ ﴿١٧﴾ مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهٗ ﴿١٨﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ ؕ خَلَقَهٗ فَقَدَّرَهٗ ﴿١٩﴾ ثُمَّ
السَّبِيْلَ يَسَّرَهٗ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ اَمَاتَهٗ فَاَقْبَرَهٗ ﴿٢١﴾ ثُمَّ اِذَا شَآءَ اَنْشَرَهٗ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَآ اَمَرَهٗ ﴿٢٣﴾ فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى
طَعَامِهٖٓ ﴿٢٤﴾ اَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَّعِنَبًا وَّقَضْبًا ﴿٢٨﴾

જો એેસે લિખનેવાલોં કે હાથોં મેં રેહતે હેં﴾૧૫﴿ જો ખુદ બડી ઇઝઝત વાલે, બડે નેક હેં(૧)﴾૧૬﴿ ઇન્સાન મારા જાવે! વો કિત્ના નાશુકરા હે?﴾૧૭﴿ (ઇન્સાન ઝરા સોચે તો) અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકો કિસ ચીઝ સે પૈદા કીયા હે?﴾૧૮﴿ નુત્ફે સે(૨) ઉસકો પૈદા કીયા, ફિર ઉસકો(હર ચીઝ મેં) એક ખાસ અંદાઝ અતા ફરમાયા(૩)(૪)﴾૧૯﴿ ફિર ઉસકે લીયે રાસ્તા આસાન કર દીયા(૫) ﴾૨૦﴿ ફીર ઉસકો મૌત દી ઔર ઉસકો કબર મેં પહોંચા દીયા(૬) ﴾૨૧﴿ ફિર અલ્લાહ તઆલા જબ ચાહેંગે ઉસકો દોબારહ ઝિંદા કરેંગે ﴾૨૨﴿ હરગિઝ નહીં! અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ(ઇન્સાન) કો જીસ બાત કા હુકમ દીયા થા અભી તક ઉસને ઉસકો પુરા હી નહી કીયા ﴾૨૩﴿ સો ઇન્સાન કો અપને ખાને કો દેખ લેના ચાહીયે ﴾૨૪﴿ કે હમને(ઉપર સે) ખુબ પાની બરસાયા ﴾૨૫﴿ ફિર હમને ઝમીન કો અજીબ તરીકે સે ફાડા ﴾૨૬﴿ ફીર હમને ઉસ(ઝમીન) મેં ગલ્લે (અનાજ) લગાએ ﴾૨૭﴿ ઔર અંગુર ઔર સબ્ઝિંયાં(ઉગાએં) ﴾૨૮﴿

(૧) લવ્હે મહફૂઝ સે નકલ કરનેવાલે ફરિશ્તે ભી બડે મુઅઝઝ નેક હેં ઔર દુનિયા મેં વહી લીખને વાલે હઝરાતે સહાબા મેં ભી ફરિશ્તો જૈસી ખુબીયા થી.(૨) યાની મની કે એક કત્રે સે.

(૩) ઇન્સાન કો માં કે પેટ સે હી શરીર કે હિસ્સોં કા ખૂબસૂરત સંતુલન દિયા, કદ્દો કામત, શકલો સૂરત (રૂપ રેખા) કા બેહતરીન અંદાઝ દિયા.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ફિર ઉસકી તકદીર તય ફરમાઇ. યાની જબ બચ્ચા માં કે પેટ મેં હોતા હે તબ હી સે ઉસકી તકદીર લીખ દી જાતી હે.

(૫) فَرْج (ઓરત કી શર્મગાહ) કે નિહાયત તંગ રાસ્તે સે દુનિયા મેં આનેકા રાસ્તા આસાન ફરમાયા, દુનિયા મેં ઇમાન, ઇતાઅત, નેકી, ભલાઇ યા કુફ્ર, નાફરમાની સબ રાસ્તે આસાન હે, ઇસી તરહ ઇન્સાન કી અપની ઝરૂરીયાત કે પૂરા કરને કી તમામ રાહેં ભી અલ્લાહ તઆલાને આસાન બના દી.

(૬) નેઅમતોં કે બયાન મેં મૌત ઔર કબર કા તઝકિરહ હે; ચુંકે હદીસ શરીફ મેં હે કે મૌત મોમીન કે લીયે તોહફા હે, દુન્યવી ઉલ્જનોં (ટેન્શનો) સે નજાત પાકર રાહતવાલી આખિરત કી ઝિંદગી કા મૌત ઝરિયા હે ઔર ગુસ્લ, કફન, નમાઝે જનાઝહ, દફન યે ભી એક નેઅમત હે, વરના જાનવરોં કા મરને કે બાદ કા હાલ હમારે સામને હે ઔર કિત્ને ઇન્સાન મરને કે બાદ ઈસ તરહ કી નેઅમત સે મહરૂમ રેહતે હેં,(اللهم احفظنا، امين)

وَّزَيْتُوْنًا وَّنَخْلًا ۝٢٩ وَّحَدَآئِقَ غُلْبًا ۝٣٠ وَّفَاكِهَةً وَّاَبًّا ۝٣١ مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ۝٣٢ فَاِذَا جَآءَتِ الصَّآخَّةُ ۝٣٣ يَوْمَ يَفِرُّ
الْمَرْءُ مِنْ اَخِيْهِ ۝٣٤ وَاُمِّهٖ وَاَبِيْهِ ۝٣٥ وَصَاحِبَتِهٖ وَبَنِيْهِ ۝٣٦ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَاْنٌ يُّغْنِيْهِ ۝٣٧ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ
ع مُّسْفِرَةٌ ۝٣٨ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٣٩ وَوُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝٤٠ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۝٤١ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ۝٤٢

ઔર ઝૈતૂન ઔર ખજૂર(ઉગાઇ) ﴾૨૯﴿ ઔર ઘને બાગાત(ઉગાએ)﴾૩૦﴿ ઔર ફલ ફ્રુટ ઔર ચારા(પૈદા કીયા)﴾૩૧﴿ યે સબ તુમકો ઔર તુમ્હારે જાનવરોં કો ફાયદા પહોંચાને કે લીયે હેં﴾૩૨﴿ ફીર જબ વો કાન ફાડનેવાલી(સૂર કી) સખ્ત આવાઝ આ જાએગી﴾૩૩﴿ ઉસ દિન ઇન્સાન અપને ભાઇ સે﴾૩૪﴿ ઔર અપની માં સે ઔર અપને બાપ સે﴾૩૫﴿ ઔર અપની રફીકએ હયાત (બીવી,જીવનસાથી) સે ઔર અપની અવલાદ સે ભાગેગા﴾૩૬﴿ ઉનમેં સે હર શખ્સ કો ઉસ દિન એક ફીક્ર લગા હોગા જો ઉસકો(દુસરોં સે) બેપરવાહ કર દેગા(૧)﴾૩૭﴿ ઉસ દિન કિત્ને ચેહરે ચમકતે હોંગે﴾૩૮﴿ હસતે ખુશી મનાતે હોંગે﴾૩૯﴿ ઔર કિત્ને ચેહરોં પર ઉસ દિન ગર્દો ગુબાર (ધુલ) પડી હોગી﴾૪૦﴿ ઉન પર સિયાહી (કાળશ) છાઇ હોગી﴾૪૧﴿ યહી વો લોગ હેં જો કાફિર બદકાર થે﴾૪૨﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઉસકો દુસરોં કી તરફ સે ગાફીલ (બેધ્યાન) કર દેગા.

સૂર એ તકવીર

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૨૯) આયતેં હેં. સુરએ ફાતિહા યા સુરએ મસદ કે બાદ ઔર સુરએ અઅલા સે પેહલે (૭) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં "કુવ્વીરત" કા લફઝ આયા હે યાની કયામત કે દિન સુરજ કી શુઆએં (કિરનેં) લપેટ દી જાએગી ઔર સૂરજ બેનૂર હો જાએગા.

અમ્ર બિન હરીસ રદી. સે મરવી હે કે ઉન્હોં ને નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો યે સૂરત ફજર કી નમાઝ મેં પઢતે સુના.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِذَا الشَّمۡسُ کُوِّرَتۡ ۪ۙ﴿۱﴾ وَ اِذَا النُّجُوۡمُ انۡکَدَرَتۡ ۪ۙ﴿۲﴾ وَ اِذَا الۡجِبَالُ سُیِّرَتۡ ۪ۙ﴿۳﴾ وَ اِذَا الۡعِشَارُ عُطِّلَتۡ ۪ۙ﴿۴﴾ وَ اِذَا الۡوُحُوۡشُ
حُشِرَتۡ ۪ۙ﴿۵﴾ وَ اِذَا الۡبِحَارُ سُجِّرَتۡ ۪ۙ﴿۶﴾ وَ اِذَا النُّفُوۡسُ زُوِّجَتۡ ۪ۙ﴿۷﴾ وَ اِذَا الۡمَوۡءٗدَۃُ سُئِلَتۡ ۪ۙ﴿۸﴾ بِاَیِّ ذَنۡۢبٍ قُتِلَتۡ ۚ﴿۹﴾ وَ اِذَا
الصُّحُفُ نُشِرَتۡ ۪ۙ﴿۱۰﴾ وَ اِذَا السَّمَآءُ کُشِطَتۡ ۪ۙ﴿۱۱﴾ وَ اِذَا الۡجَحِیۡمُ سُعِّرَتۡ ۪ۙ﴿۱۲﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

જબ સુરજ લપેટ દીયા જાએગા(જીસ કે નતીજે મેં ઉસકી રોશની ખત્મ હો જાએગી)﴿૧﴾ ઔર જબ સિતારે ટૂટ કર ગિર પડેંગે ﴿૨﴾ ઔર જબ પહાડોં કો ચલા દીયા જાએગા﴿૩﴾ ઔર જબ દસ મહિનોં કી ગાભન ઉંટની(જીસ કો બચ્ચા હો ને વાલા હોતા હે) કો બેકાર છોડ દીયા જાએગા(૧)﴿૪﴾ ઔર જબ વહશી જાનવર(ખતરનાક મનાઝીર,દ્રશ્યોં સે ઘભરાકર) આપસ મેં મિલ જાએંગે(૨) ﴿૫﴾ ઔર જબ સમંદરોં કો ભર દીયા જાએગા(૩)﴿૬﴾ ઔર જબ લોગોં કે(અકાઇદ ઔર આમાલ કે એતેબાર સે) જોડે જોડે બના દીયે જાએંગે(૪)﴿૭﴾ ઔર જબ જીસ બચ્ચી કો ઝિંદા કબર મેં ગાઢ દીયા ગયા થા ઉસસે પુછા જાએગા﴿૮﴾ કે કીસ ગુનાહ કે બદલે મેં ઉસકો માર દીયા ગયા થા?﴿૯﴾ ઔર જબ આમાલનામે ખોલ દીયે જાએંગે(૫)﴿૧૦﴾ ઔર જબ આસમાન કા પરદા હટા દીયા જાએગા(૬)﴿૧૧﴾ ઔર જબ જહન્નમ ખુબ ભડકા દી જાએગી﴿૧૨﴾

---

(૧) યાની ઇત્ની કિમતી દૌલત કો સંભાલને કા હોશ ન હોગા. ઉસકી તરફ ધ્યાન ન રહેગા.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ વહશી જાનવર(મરને કે બાદ દોબારહ ઝિંદા કરકે) ઇકઠઠે (જમા,એકત્ર) કર દીયે જાએંગે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ સમંદરોં કો મીલા દીયા જાએગા (તિસરા તર્જુમા) ઔર જબ સમંદરોં કો ભર દીયા જાએગા. (કયામત કે દિન તમામ કિસમ કે દરિયા, સમંદર આપસ મેં મિલા દીયે જાએંગે, ફીર સમંદરોં કો સુરજ, ચાંદ, સિતારે ડાલકર ભર દીયે જાએંગે, ફીર સમંદરોં મેં આગ ભડકા દી જાવેગી.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ લોગોં(કી રૂહ કો જીસ્મ કે સાથ) જોડ દીયા જાએગા.

(૫) તાકે સબ લોગ અપને આમાલ કો દેખ લેવેં.

(૬) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ આસમાન કા છિલકા ઉતાર દીયા જાએગા(યાની આસમાન ખોલ દીયા જાવેગા જીસકી વજહ સે અંદર કી ચીઝેં નઝર આને લગેગી) (તિસરા તર્જુમા) જબ આસમાન કો લપેટ દીયા જાએગા(ઈસ વકત આસમાન સરોં પર છત કી તરહ હે ઈસ કો લપેટ દીયા જાએગા)

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ ﴿١٥﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا
عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِندَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُّطَاعٍ ثَمَّ
أَمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ
شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿٢٥﴾ فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَن شَاءَ مِنكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ
إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

ઔર જબ જન્નત કરીબ કર દી જાએગી﴿૧૩﴾ (ઉસ વકત) હર શખ્સ જો આમાલ વો લેકર આયા હે ઉનકો જાન લેગા﴿૧૪﴾ સો મેં કસમ ખાતા હું ઉન(સિતારોં) કી જો(સિધે ચલતે હુએ) પિછે કી તરફ ચલને લગતે હેં(૧)﴿૧૫﴾ જો(પિછે કી તરફ) ચલતે ચલતે છુપ જાતે હેં﴿૧૬﴾ ઔર મેં કસમ ખાતા હું રાત કી જબ વો જાને લગે﴿૧૭﴾ ઔર સુબ્હ કી(કસમ ખાતા હું) જબ વો સાંસ લેવે(૨)﴿૧૮﴾ યકીનન વો(કુર્આન) એક ઇઝઝત વાલે ફરિશ્તે કા લાયા હુવા કલામ હે﴿૧૯﴾ જો બડી કુવ્વત વાલે હેં, અર્શ વાલે(અલ્લાહ તઆલા) કે પાસ બડે રૂત્બેવાલા હે ﴿૨૦﴾ વહાં(ફરીશ્તોં મેં) ઉસકી બાત માની જાતી હે, વો અમાનતદાર હે ﴿૨૧﴾ ઔર(એ મક્કાવાલોં!) તુમ્હારે સાથ રેહનેવાલે(યાની મુહંમદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ) દીવાને નહી હેં﴿૨૨﴾ ઔર પક્કી બાત હે કે ઉન્હોં ને ઉસ(જિબ્રઇલ ફરીશ્તે) કો(આસમાન કે) સાફ (યાની ખુલે) કિનારે પર દેખા ભી હે ﴿૨૩﴾ ઔર વો ગૈબ કી બાતોં કો બતલાને મેં બખીલ (કંજૂસ) નહી હેં﴿૨૪﴾ ઔર વો(કુર્આન) કીસી મરદુદ (ધિત્કારે હુવે) શૈતાન કી(કહી હુઈ) બાત નહીં હે ﴿૨૫﴾ ફીર ભી તુમ લોગ કીસ તરફ ચલે જા રહે હો? ﴿૨૬﴾ વો(કુર્આન) તો આલમોં કે વાસ્તે એક નસીહત હી હે ﴿૨૭﴾ ખાસ તુમ મેં સે ઉસ શખ્સ કે લીયે જો સીધા રાસ્તા ચલના ચાહે ﴿૨૮﴾ ઔર સબ આલમોં કે રબ અલ્લાહ તઆલા કે ચાહે બગૈર તુમ કુછ ભી નહી ચાહ સકતે ﴿૨૯﴾

(૧) સિતારે કભી મશરિક (પુર્વ) સે મગરીબ (પશ્ચિમ) કી તરફ ઔર કભી મગરીબ (પશ્ચિમ) સે મશરીક (પુર્વ) કી તરફ ચલતે નઝર આતે હેં, ફિર ચલતે ચલતે ગાઇબ હો જાતે હેં, યે અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કા અજીબ કરીશ્મા હે. (૨) યાની સુબ્હ તુલૂઅ હો (નિકલ) જાએ, ઈસી તરહ સુબ્હ સુબ્હ "નસીમે હવા" (સુબ્હ કી ઠંડી હવા) ચલતી હે ઉસકી તરફ ભી આયત મેં બલીગ (બહુત ઉંચે તરીકેસે) ઇશારહ હે,ઐસે ભી ઐસી હવા મેં સાંસ લેના નિહાયત મુફીદ હે.

સૂર એ ઇન્ફિતાર

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૧૯) આયતેં હે. સૂરએ નાઝીઆત કે બાદ ઔર સૂરએ ઇન્શીકાક સે પેહલે (૮૨) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં "ઇન્ફતરત" કા લફઝ આયા હે. કયામત કે દિન આસમાન ફટ જાએગા યાની આસમાન કા પૂરા ઇન્તિઝામ દરહમ બરહમ હો જાએગા.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِذَا السَّمَآءُ انۡفَطَرَتۡ ۙ﴿۱﴾ وَ اِذَا الۡکَوَاکِبُ انۡتَثَرَتۡ ۙ﴿۲﴾ وَ اِذَا الۡبِحَارُ فُجِّرَتۡ ۙ﴿۳﴾ وَ اِذَا الۡقُبُوۡرُ بُعۡثِرَتۡ ۙ﴿۴﴾ عَلِمَتۡ نَفۡسٌ
مَّا قَدَّمَتۡ وَ اَخَّرَتۡ ؕ﴿۵﴾ یٰۤاَیُّہَا الۡاِنۡسَانُ مَا غَرَّکَ بِرَبِّکَ الۡکَرِیۡمِ ۙ﴿۶﴾ الَّذِیۡ خَلَقَکَ فَسَوّٰىکَ فَعَدَلَکَ ۙ﴿۷﴾ فِیۡۤ اَیِّ صُوۡرَۃٍ
مَّا شَآءَ رَکَّبَکَ ؕ﴿۸﴾ کَلَّا بَلۡ تُکَذِّبُوۡنَ بِالدِّیۡنِ ۙ﴿۹﴾ وَ اِنَّ عَلَیۡکُمۡ لَحٰفِظِیۡنَ ۙ﴿۱۰﴾ کِرَامًا کَاتِبِیۡنَ ۙ﴿۱۱﴾ یَعۡلَمُوۡنَ مَا تَفۡعَلُوۡنَ ﴿۱۲﴾
اِنَّ الۡاَبۡرَارَ لَفِیۡ نَعِیۡمٍ ﴿ۚ۱۳﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

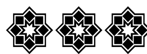
જબ આસમાન ફટ જાએગા﴿૧﴾ ઔર જબ તારે(ટૂટ કર) ગિર જાએંગે ﴿૨﴾ ઔર જબ સમંદરોં કો ઉબાલ દીયા જાએગા(૧)﴿૩﴾ ઔર જબ કબરેં ઉખાડ દી જાએગી(૨)﴿૪﴾ તો(ઉસ વકત) હર શખ્સ કો પતા ચલ જાએગા કે ઉસને કયા આગે ભેજા ઔર કયા પીછે છોડા(૩) ﴿૫﴾ એ ઇન્સાન! તેરે રબ કે બારે મેં જો બડા કરમવાલા હે કિસ ચીઝ ને તુજે ફરેબ (ધોકે) મેં ડાલ રખ્ખા હે?﴿૬﴾ જીસને તુજે પૈદા કીયા, ફીર તુજકો ઠીક ઠાક કીયા, ફીર તેરે અંદર(ખાસ સમતુલન ઔર) એઅતેદાલ પૈદા કીયા﴿૭﴾ જીસ સૂરત મેં ચાહા તુજે જોડકર તૈયાર કીયા﴿૮﴾ હરગિઝ(અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત કે બારે મેં ધોકા) નહી(હોના ચાહીયે) બલ્કે તુમ તો(આખિરત મેં) બદલા(મિલને) કો જુઠલાતે હો﴿૯﴾ ઔર યકીની બાત હે કે તુમ પર દેખ ભાલ કરનેવાલે(ફરીશ્તે) મુકર્રર હેં(૪)﴿૧૦﴾ જો બડે ઇઝઝત વાલે(આમાલ કો) લિખનેવાલે હેં﴿૧૧﴾ જો કામ ભી તુમ લોગ કરતે હો વો ઉન સબ કો જાનતે હેં﴿૧૨﴾ યકીનન નેક લોગ બડી નેઅમતોં મેં હોંગે﴿૧૩﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ(સબ) સમંદર(મિલાકર એક સાથ) બહા દીયે જાએંગે.
(૨) યાની ઝમીન કે અંદર કી ચીઝેં બાહર આ જાએગી, યહાં તક કે મુર્દે ભી બાહર આ જાએંગે.
(૩) યાની જો આમાલ કર કે આખિરત મેં જમા કરવા દીયે ઔર જો આમાલ નહી કર સકા.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) હાલાંકે તુમ્હારે ઉપર તુમ્હારે(આમાલ કો) યાદ રખનેવાલે ફરીશ્તે મુકર્રર હી હેં.

وَاِنَّ الْفُجَّارَ لَفِیْ جَحِیْمٍ ﴿۱۴﴾ یَّصْلَوْنَهَا یَوْمَ الدِّیْنِ ﴿۱۵﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَآئِبِیْنَ ﴿۱۶﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا یَوْمُ الدِّیْنِ ﴿۱۷﴾ ثُمَّ مَآ
اَدْرٰىكَ مَا یَوْمُ الدِّیْنِ ﴿۱۸﴾ یَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَیْـًٔا ؕ وَالْاَمْرُ یَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ﴿۱۹﴾ ع

ઔર યકીન રખ્ખો કે બુરે કામ કરનેવાલે લોગ ઝરૂર જહન્નમ મેં હોંગે(૧)﴿૧૪﴾ વો ઉસ (જહન્નમ) મેં ઇન્સાફ કે દિન દાખિલ હોંગે﴿૧૫﴾ ઔર વો ઉસ(જહન્નમ) સે કભી ગાઇબ નહીં હો સકેંગે﴿૧૬﴾ ઔર(એ નબી!) તુમકો કયા ખબર વો બદલા મિલને કા દિન કૈસા હે?﴿૧૭﴾ ફીર(હમ દોબારહ કેહતે હેં:) તુમકો કયા ખબર વો બદલા મિલને કા દિન કૈસા હે?﴿૧૮﴾ જીસ દિન કોઈ શખ્સ કો કોઈ નફા પહોંચાને કા ઇખ્તિયાર (અધિકાર) નહીં રખતા હોગા, ઔર ઉસ દિન તમામ હુકમ અલ્લાહ તઆલા હી કા હોગા﴿૧૯﴾

(૧) ફુજુર કા માઅના ફાડના, મુરાદ જીન લોગોં ને કુફ્ર ઔર મઅસિયત (ગુનાહો) કે હાથ સે દીન ઔર દિયાનત કા પરદા ફાડ દિયા.

સૂર એ મુતફફિફીન

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૩૬) આયતેં હેં. સૂરએ અન્કબુત કે બાદ ઔર સૂરએ બકરહ સે પેહલે (૮૬) નંબર પર ઉતરી.

કુછ હઝરાત કેહતે હેં કેઃ મક્કા મુકર્રમા મેં સબ સે અખિર મેં યે સૂરત ઉતરી ઔર કુછ ઉલમા કા કહના હે કે હિજરત કે બાદ મદીના મુનવ્વરહ મેં ઉતરી.

મુતફફિફીન કા લફઝ ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં આયા હે જીસકા માઅના હે ઘટાનેવાલે. જીસ ઇન્સાન કે દીલ મેં ઇમાને કામિલ (પૂરા) હોતા હે વો લેન દેન મેં ધોકા ઔર ખયાનત નહીં કરતા, કમી બેશી નહીં કરતા.

ઈસ સૂરત કા દુસરા નામ "તતફીફ" ભી હે, તતફીફ કા માઅના આતા હેઃ કિનારહ, કમી કરને કો ભી તતફીફ કેહતે હેં, બરતન પૂરાન ભરે, બલ્કે ભરને કે કરીબ હો ઔર ઉસકો છોડ દે તો ઉસકો તતફીફ કેહતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

وَيۡلٌ لِّلۡمُطَفِّفِيۡنَۙ۝١ الَّذِيۡنَ اِذَا اكۡتَالُوۡا عَلَى النَّاسِ يَسۡتَوۡفُوۡنَ۝٢ۖ وَاِذَا كَالُوۡهُمۡ اَوۡ وَّزَنُوۡهُمۡ يُخۡسِرُوۡنَ۝٣ؕ اَلَا يَظُنُّ
اُولٰٓـئِكَ اَنَّهُمۡ مَّبۡعُوۡثُوۡنَۙ۝٤ لِيَوۡمٍ عَظِيۡمٍۙ۝٥ يَّوۡمَ يَقُوۡمُ النَّاسُ لِرَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَؕ۝٦ كَلَّاۤ اِنَّ كِتٰبَ الۡفُجَّارِ لَفِىۡ
سِجِّيۡنٍؕ۝٧ وَمَاۤ اَدۡرٰكَ مَا سِجِّيۡنٌؕ۝٨ كِتٰبٌ مَّرۡقُوۡمٌؕ۝٩ وَيۡلٌ يَّوۡمَـئِذٍ لِّلۡمُكَذِّبِيۡنَۙ۝١٠ الَّذِيۡنَ يُكَذِّبُوۡنَ بِيَوۡمِ الدِّيۡنِؕ۝١١
وَمَا يُكَذِّبُ بِهٖۤ اِلَّا كُلُّ مُعۡتَدٍ اَثِيۡمٍۙ۝١٢ اِذَا تُتۡلٰى عَلَيۡهِ اٰيٰتُنَا قَالَ اَسَاطِيۡرُ الۡاَوَّلِيۡنَؕ۝١٣ كَلَّا بَلۡ رَانَ عَلٰى قُلُوۡبِهِمۡ
مَّا كَانُوۡا يَكۡسِبُوۡنَ۝١٤

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

નાપ તોલ મેં કમી કરનેવાલોં કે લીયે બડી ખરાબી હે﴾૧﴿ ઉનકી હાલત ઐસી હે કે જબ લોગોં સે ખુદ કોઈ ચીઝ નાપ કર લેતે હેં તો પૂરી પૂરી(ભર કર) લેતે હેં﴾૨﴿ ઔર જબ ઉન(લોગોં) કો નાપ કર યા તોલ કર દેતે હેં તો ઘટા કર દેતે હેં﴾૩﴿ કયા વો લોગ ખયાલ નહીં કરતે કે ઉનકો બડે(સખ્ત) દિન મેં દોબારહ ઝિંદા કરકે ઉઠાયા જાએગા ﴾૪﴿ ﴾૫﴿ જીસ દિન(વો) લોગ તમામ આલમોં કે રબ કે સામને ખડે હોંગે﴾૬﴿ હરગિઝ(બીલકુલ ઐસા ખયાલ મત કરો કે કયામત) નહીં(આયેગી) યકીન રખ્ખો કે બુરે કામ કરનેવાલે લોગોં કા આમાલનામા સિજ્જીન મેં હોગા(૧)﴾૭﴿ ઔર તુમકો કયા માલૂમ કે સિજ્જીન(મેં રખ્ખા હુવા આમાલ નામા) કયા ચીઝ હે?﴾૮﴿ વો એક લિખી હુઈ કિતાબ હે(૨)﴾૯﴿ ઉસ દિન(હક કો) જુઠલાને વાલોં કે લીયે બડી બરબાદી હોગી﴾૧૦﴿ જો બદલા મિલને કે દિન કો જુઠલાતે હેં﴾૧૧﴿ ઔર ઉસ દિન કો હર વો શખ્સ હી જુઠલાતા હે જો હદ સે આગે બઢનેવાલા, બડા ગુનેહગાર હો﴾૧૨﴿ જબ ઉસકે સામને હમારી આયતેં પઢકર સુનાઇ જાતી હેં તો વો(ઐસા) કેહતા હે કેઃ પિછલે ઝમાને કે લોગોં કે અફસાને(યાની કહાનિયાં) હેં﴾૧૩﴿ હરગિઝ નહીં ! બલ્કે ઉનકે દિલોં પર જો આમાલ વો કરતે હેં ઉન્હોં ને ઝંગ (કાટ) ચઢા દિયા હે﴾૧૪﴿

(૧)સાતવી ઝમીન કે નીચે કાફીરોં કી રૂહેં (આત્માએં) રખને કા કેદખાના જો તંગ ઔર અંધેરા હે.
(૨)(દુસરા તર્જુમા) વો એક લિખા હુવા રજીસ્ટર હે.

كَلَّآ اِنَّهُمۡ عَنۡ رَّبِّهِمۡ يَوۡمَىِٕذٍ لَّمَحۡجُوۡبُوۡنَ ﴿۱۵﴾ ثُمَّ اِنَّهُمۡ لَصَالُوا الۡجَحِيۡمِ ﴿۱۶﴾ ثُمَّ يُقَالُ هٰذَا الَّذِىۡ كُنۡتُمۡ بِهٖ
تُكَذِّبُوۡنَ ﴿۱۷﴾ كَلَّاۤ اِنَّ كِتٰبَ الۡاَبۡرَارِ لَفِىۡ عِلِّيِّيۡنَ ﴿۱۸﴾ وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ مَا عِلِّيُّوۡنَ ﴿۱۹﴾ كِتٰبٌ مَّرۡقُوۡمٌ ﴿۲۰﴾ يَّشۡهَدُهُ الۡمُقَرَّبُوۡنَ ﴿۲۱﴾
اِنَّ الۡاَبۡرَارَ لَفِىۡ نَعِيۡمٍ ﴿۲۲﴾ عَلَى الۡاَرَآٮِٕكِ يَنۡظُرُوۡنَ ﴿۲۳﴾ تَعۡرِفُ فِىۡ وُجُوۡهِهِمۡ نَضۡرَةَ النَّعِيۡمِ ﴿۲۴﴾ يُسۡقَوۡنَ مِنۡ رَّحِيۡقٍ
مَّخۡتُوۡمٍ ﴿۲۵﴾ خِتٰمُهٗ مِسۡكٌ ؕ وَفِىۡ ذٰلِكَ فَلۡيَتَنَافَسِ الۡمُتَنَافِسُوۡنَ ﴿۲۶﴾ وَمِزَاجُهٗ مِنۡ تَسۡنِيۡمٍ ﴿۲۷﴾ عَيۡنًا يَّشۡرَبُ بِهَا
الۡمُقَرَّبُوۡنَ ﴿۲۸﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ اَجۡرَمُوۡا كَانُوۡا مِنَ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا يَضۡحَكُوۡنَ ﴿۲۹﴾ وَاِذَا مَرُّوۡا بِهِمۡ يَتَغَامَزُوۡنَ ﴿۳۰﴾

(જૈસા કાફીરોં કા ખયાલ હે ઐસા) હરગિઝ નહીં! યકીનન વો(કાફિર) લોગ ઉસ દિન અપને રબ કી ઝિયારત સે રોક દીયે જાએંગે﴾૧૫﴿ ફિર યકીનન ઉન લોગોં કો જહન્નમ મેં દાખિલ હોના હી પડેગા﴾૧૬﴿ ફીર(ઉન સે) કહા જાએગા કે: યે(અઝાબ) વો ચીઝ હે જીસ કો તુમ લોગ જુઠલાયા કરતે થે﴾૧૭﴿ (બુરે ઔર નેક લોગોં કા અંજામ) હરગિઝ(એક જૈસા) નહીં(હો સકતા બલ્કે) નેક લોગોં કા આમાલ નામા ઇલ્લીય્યીન મેં હોગા﴾૧૮﴿ ઔર તુમકો કુછ માલૂમ હે કે ઇલ્લીય્યીન(મેં રખ્ખા હુવા આમાલ નામા) કયા ચીઝ હે?﴾૧૯﴿ વો એક લિખી હુઈ કિતાબ હે ﴾૨૦﴿ જીસકો (અલ્લાહ તઆલા કે) મુકર્રબ ફરીશ્તે દેખતે રેહતે હેં ﴾૨૧﴿ યકીનન નેક લોગ બડી નેઅમતોં મેં હોંગે ﴾૨૨﴿ તખ્તોં પર(બેઠે હુએ શોખ સે) નઝારહ કર રહે હોંગે ﴾૨૩﴿ તુમ ઉનકે ચેહરોં પર નેઅમતોં કી તાઝગી(સાફ) પેહચાન લોગે(૧) ﴾૨૪﴿ ઉનકો ઐસી ખાલીસ (ચોખ્ખી) શરાબ પિલાઇ જાએગી જો મુહર લગી હુઇ હોગી ﴾૨૫﴿ ઉસકી મુહર ભી મુશ્ક હોગી ઔર યહી વો ચીઝ હે જીસ પર લલચાનેવાલોં કો એક દુસરે સે બઢ ચઢકર કે લલચાના ચાહીયે(૨) ﴾૨૬﴿ ઔર ઉસ(શરાબ) મેં તસ્નીમ કા પાની મિલા હુવા હોગા ﴾૨૭﴿ જો(તસ્નીમ) ઐસા ચશ્મા હે જીસ મેં સે(અલ્લાહ તઆલા કે) મુકર્રબ (નજીકી) બંદે પિએંગે ﴾૨૮﴿ યકીનન જો લોગ મુજરિમ થે વો(દુનિયા મેં) ઇમાનવાલોં પર હસા કરતે થે ﴾૨૯﴿ ઔર જબ વો(ઇમાન વાલે) ઉન(કાફિરોં) કે સામને સે ગુઝરતે થે તો વો(કાફિર) આપસ મેં એક દુસરે કો આંખો સે ઇશારહ કરતે થે﴾૩૦﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) તુમ ઉનકે ચેહરોં પર નેઅમતોં કી રોનક નુમાયાં (ખુલી,દિખતી હુવી) પાઓગે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર યહી તો વો ચીઝ હે જીસ મેં શોક રખને વાલોં કો એક દુસરે સે બઢ ચઢકર શોક દિખાની ચાહીયે.

وَإِذَا انْقَلَبُوٓا إِلَىٰٓ أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوٓا إِنَّ هَٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَآ أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ
حَٰفِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾ عَلَى الْأَرَآئِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا
كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

ઔર જબ વો(કાફિર) અપને ઘરોં કે પાસ લોટતે થે તો (વહાં ભી ઇમાન વાલોં કા તઝકિરહ કર કે) મઝા લેતે હુએ લોટતે થે(૧)﴾૩૧﴿ ઔર જબ વો(કાફીર લોગ) ઉન(મુસલમાનોં) કો દેખતે તો કેહતેઃ બેશક યે લોગ ભટકે હુએ હેં(૨)﴾૩૨﴿ હાલાં કે ઉન(કાફીરોં) કો ઉન(મુસલમાનોં) પર નિગરાન બનાકર ભેજા નહીં ગયા થા(૩)﴾૩૩﴿ સો આજ(કયામત) કે દિન ઇમાન લાને વાલે કાફીરોં પર હસ રહે હોંગે﴾૩૪﴿ (જન્નતી) તખ્તોં પર બેઠકર એસી ખુશ હાલી ઔર કાફીરોં કી બદ હાલી દેખ રહે હોંગે﴾૩૫﴿ કે વાકઇ કાફીર લોગોં કો ઉનકે કીયે હુએ કામોં કા બદલા મિલ ગયા﴾૩૬﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર જબ વો(કાફીર) અપને ઘરોં કે પાસ લોટતે થે તો(મુસલમાનોં કા મઝાક ઉડાતે હુએ) દીલ લગી (ઠઠ્ઠો કરતે હુએ) જાતે થે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) બેશક યે લોગ(ઇસ્લામ કબૂલ કર કે) બડી ગલ્તી મેં હેં.
(૩) કે હર વકત મુસલમાનોં કો દેખતે રહેં કે વો કયા કયા કરતે હેં.

સૂર એ ઇન્શિકાક

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૨૫) આયતેં હેં. સુરએ ઇન્ફિતાર કે બાદ ઔર સુરએ રૂમ સે પેહલે (૮૩) નંબર પર ઉતરી.

"ઇન્શક્કત" કા લફ્ઝ ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં આયા હે, જીસ મેં કયામત કે દિન આસમાન કે ફટ પડને કા તઝકિરહ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِذَا السَّمَآءُ انۡشَقَّتۡ ۙ﴿۱﴾ وَ اَذِنَتۡ لِرَبِّہَا وَ حُقَّتۡ ۙ﴿۲﴾ وَ اِذَا الۡاَرۡضُ مُدَّتۡ ﴿۳﴾ۙ وَ اَلۡقَتۡ مَا فِیۡہَا وَ تَخَلَّتۡ ۙ﴿۴﴾ وَ اَذِنَتۡ لِرَبِّہَا
وَ حُقَّتۡ ؕ﴿۵﴾ یٰۤاَیُّہَا الۡاِنۡسَانُ اِنَّکَ کَادِحٌ اِلٰی رَبِّکَ کَدۡحًا فَمُلٰقِیۡہِ ۚ﴿۶﴾ فَاَمَّا مَنۡ اُوۡتِیَ کِتٰبَہٗ بِیَمِیۡنِہٖ ۙ﴿۷﴾ فَسَوۡفَ یُحَاسَبُ
حِسَابًا یَّسِیۡرًا ۙ﴿۸﴾ وَّ یَنۡقَلِبُ اِلٰۤی اَہۡلِہٖ مَسۡرُوۡرًا ؕ﴿۹﴾ وَ اَمَّا مَنۡ اُوۡتِیَ کِتٰبَہٗ وَرَآءَ ظَہۡرِہٖ ﴿ۙ۱۰﴾ فَسَوۡفَ یَدۡعُوۡا ثُبُوۡرًا ﴿ۙ۱۱﴾
وَّ یَصۡلٰی سَعِیۡرًا ﴿ؕ۱۲﴾ اِنَّہٗ کَانَ فِیۡۤ اَہۡلِہٖ مَسۡرُوۡرًا ﴿ؕ۱۳﴾ اِنَّہٗ ظَنَّ اَنۡ لَّنۡ یَّحُوۡرَ ﴿ۚۛ۱۴﴾ بَلٰۤی ۚۛ اِنَّ رَبَّہٗ کَانَ بِہٖ بَصِیۡرًا ﴿ؕ۱۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(સૂર ફુંકને બાદ) જબ આસમાન ફટ જાએગા﴾૧﴿ ઔર વો અપને રબ કા હુકમ (સુનકર) માન લેગા ઔર ઉસ પર(રબ કા હુકમ) માનના લાઝિમ હે ﴾૨﴿ ઔર જબ ઝમીન (ખિંચ કર) ફૈલા દી જાએગી﴾૩﴿ ઔર જો કુછ ઉસકે અંદર હે વો ઉસકો(નિકાલ કર) બાહર ફેંક દેગી ઔર ખાલી હો જાએગી﴾૪﴿ ઔર વો અપને રબ કા હુકમ (સુનકર) માન લેગી ઔર ઉસ પર(રબ કા હુકમ) માનના લાઝિમ હે ﴾૫﴿ એ ઇન્સાન! તુ અપને રબ કે પાસ જાને તક પૂરી કોશિશ(કે સાથ અમલ) કર રહા હે, ફિર વો ઉસ(અપને આમાલ કી જઝા (બદલા) સે મિલનેવાલા હે(૧)﴾૬﴿ ફિર જીસ શખ્સ કો ઉસકા આમાલ નામા ઉસકે દાહને હાથ મેં દીયા જાએગા﴾૭﴿ તો ઉસસે આસાન હિસાબ લીયા જાએગા﴾૮﴿ ઔર વો અપને ઘરવાલોં કે પાસ ખુશી મનાતે હુએ વાપસ આયેગા﴾૯﴿ ઔર લેકિન જીસ શખ્સ કો ઉસકા આમાલ નામા ઉસકી પીઠ કી પીછે સે દીયા જાએગા﴾૧૦﴿ તો વો મૌત કો પુકારેગા﴾૧૧﴿ ઔર વો ભડકતી આગ મેં દાખિલ હોગા﴾૧૨﴿ (યે) વો શખ્સ(હે જો દુનિયા મેં) અપને ઘરવાલોં મેં બહોત ખુશ(યાની બેફીકર) રહા કરતા થા﴾૧૩﴿ ઉસને યે સમજ રખ્ખા થા કે વો કભી પલટ કર(અલ્લાહ તઆલા કે સામને) નહીં જાએગા﴾૧૪﴿ હાં! ઝરૂર જાના હે યકીનન ઉસકે રબ ઉસકો બરાબર દેખ રહે થે﴾૧૫﴿

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) એ ઇન્સાન! તુ અપને રબ કે પાસ પહોંચને તક(યાની મૌત તક) બડી તકલીફ મેં હે, ફિર તુ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે મિલને હી વાલા હે (દુનિયા મેં મુખ્તલિફ (અલગ અલગ) કિસમ (ટાઈપ) કી તકલીફેં લગી રેહતી હેં).

فَلَآ اُقۡسِمُ بِالشَّفَقِ ﴿۱۶﴾ وَالَّيۡلِ وَمَا وَسَقَ ﴿۱۷﴾ وَالۡقَمَرِ اِذَا اتَّسَقَ ﴿۱۸﴾ لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَنۡ طَبَقٍ ﴿۱۹﴾ فَمَا لَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿۲۰﴾
وَاِذَا قُرِئَ عَلَيۡهِمُ الۡقُرۡاٰنُ لَا يَسۡجُدُوۡنَ ﴿۲۱﴾ بَلِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا يُكَذِّبُوۡنَ ﴿۲۲﴾ وَاللّٰهُ اَعۡلَمُ بِمَا يُوۡعُوۡنَ ﴿۲۳﴾ فَبَشِّرۡهُمۡ
بِعَذَابٍ اَلِيۡمٍ ﴿۲۴﴾ اِلَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمۡ اَجۡرٌ غَيۡرُ مَمۡنُوۡنٍ ﴿۲۵﴾ ع

સો મેં શફક (સૂરજ ડુબને કે બાદ આસમાન પર લાલી છા જાતી હે) કી કસમ ખાતા હું(૧)﴿૧૬﴾ ઔર રાત કી ઔર ઉન ચીઝોં કી જીન(ચીઝોં) કો વો સમેટ લેતી હે(૨)﴿૧૭﴾ ઔર ચાંદ કી જબ વો ભર કર કે પૂરા હો જાવે(૩)﴿૧૮﴾ (ઉન સબ ચીઝોં કી કસમ ખાકર કે કેહતા હું કે) ઝરૂર તુમકો એક હાલત કે બાદ દુસરી હાલત પર પહોંચના હે(૪)﴿૧૯﴾ ફીર ઉન(કાફીરોં) કો કયા હો ગયા કે વો ઇમાન નહીં લાતે? ﴿૨૦﴾ ઔર જબ ઉનકે સામને કુર્આન પઢા જાતા હે તો વો સજદહ નહીં કરતે ﴿૨૧﴾ બલ્કે કાફીર લોગ(ઉલ્ટા કુર્આન કો) જુઠલાતે હેં﴿૨૨﴾ ઔર અલ્લાહ તઆલા અચ્છી તરહ જાનતે હેં જો બાતેં વો લોગ જમા કર રહે હેં(૫) ﴿૨૩﴾ સો ઉનકો દર્દનાક અઝાબ કી ખુશખબરી સુના દો ﴿૨૪﴾ મગર જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોં ને નેક કામ કીયે ઉનકો ઐસા સવાબ મિલેગા જો કભી ખત્મ નહીં હોગા ﴿૨૫﴾

(૧) સૂરજ ડુબને કે બાદ લાલી ફિર સુફેદી આ જાતી હે.
(૨) ઇન્સાન, જાનવર જો દિનભર ઇધર ઉધર હોતે હેં વો રાત કો અપને ઠીકાને પર આ જાતે હેં.
(૩) મુરાદ ચૌદવી કા ચાંદ "બદરે કામિલ".
(૪) ઝિંદગી કે મુખ્તલિફ મરાહીલ (તબકે કે) હેં: બચપન, જવાની, બુઢાપા હર એક સે ઇન્સાન કો ગુઝરના હે, ઈસી મુખ્તલિફ અહવાલ સે દુનિયા કયામત તક ગુઝરતી રહેગી ઔર ઇન્સાની સોચ મેં ભી તબ્દીલીયાં હોતી રેહતી હેં.
(૫) (દુસરા તર્જુમા) ભર રહે હેં(યાની ઉનકે દીલ મેં જો અકાઇદ જમા હેં અલ્લાહ તઆલા જાનતે હેં, ઉનકે આમાલ નામોં મેં જો ઝાહિરી આમાલ હેં અલ્લાહ તઆલા ઉનકો ભી જાનતે હેં).

સૂર એ બુરૂજ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૨૨) આયતેં હેં. સૂરએ વશ્શમ્સ કે બાદ ઔર સૂરએ તીન સે પેહલે (૨૭) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ને બુરૂજ વાલે આસમાન કી કસમ ખાઇ હે.

બુરૂજ સે મુરાદઃ બુર્જ કે માઅના બુલંદ ઇમારત ઔર મહલ કે હે, યહાં કયા મુરાદ હે?:

(૧) આસમાન કે સિતારે.

(૨) આસમાન કે બારહ બુર્જ જીનકી મસાફત (દૂરી) સૂરજ એક સાલ મેં તય કરતા હે. યું સમજો! આસમાન મેં મશરીક સે મગરીબ તક બારહ ફાંક (ચીરી ચીરીનું સ્નશાન) હેં, જૈસે ખરબૂઝે મેં હોતી હેં, સૂરજ બરસ ભર મેં ઉસકો તય કરતા હેં. (૩) આસમાન કે વો હિસ્સે જહાં ફરીશ્તોં કા પેહરા રેહતા હે.

હઝરત જાબીર બિન સમુરહ રદી. રિવાયત કરતે હેં કે હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઝુહર ઔર અસર મેં "والسماءذات البروج" ઔર "والسماء والطارق" ઔર ઉન્હી જૈસી સુરતેં પઢા કરતે થે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الۡبُرُوۡجِ ۙ﴿۱﴾ وَالۡیَوۡمِ الۡمَوۡعُوۡدِ ۙ﴿۲﴾ وَشَاہِدٍ وَّمَشۡہُوۡدٍ ؕ﴿۳﴾ قُتِلَ اَصۡحٰبُ الۡاُخۡدُوۡدِ ۙ﴿۴﴾ النَّارِ ذَاتِ
الۡوَقُوۡدِ ۙ﴿۵﴾ اِذۡ ہُمۡ عَلَیۡہَا قُعُوۡدٌ ۙ﴿۶﴾ وَّ ہُمۡ عَلٰی مَا یَفۡعَلُوۡنَ بِالۡمُؤۡمِنِیۡنَ شُہُوۡدٌ ؕ﴿۷﴾ وَ مَا نَقَمُوۡا مِنۡہُمۡ اِلَّاۤ اَنۡ یُّؤۡمِنُوۡا بِاللّٰہِ
الۡعَزِیۡزِ الۡحَمِیۡدِ ۙ﴿۸﴾ الَّذِیۡ لَہٗ مُلۡکُ السَّمٰوٰتِ وَ الۡاَرۡضِ ؕ وَ اللّٰہُ عَلٰی کُلِّ شَیۡءٍ شَہِیۡدٌ ؕ﴿۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે બુરજોં વાલે આસમાન કી(૧)﴾૧﴿ ઔર ઉસ(કયામત કે) દિન કી જીસ કા વાદા કીયા ગયા હે ﴾૨﴿ ઔર ઉસકી જો હાઝિર હોતા હે ઔર ઉસ(દિન) કી જીસ મેં હાઝરી હોની હે(૨)﴾૩﴿ ખંદકો (ખડ્ડે,ખાઈ) વાલે મારે ગએ﴾૪﴿ યાની બહોત સે ઈંધણ કી આગ વાલે﴾૫﴿ જીસ વકત વો(ખંદક ખોદને વાલે) ઉસ(આગ) કે આસ પાસ બેઠે થે﴾૬﴿ ઔર વો ઇમાનવાલોં કે સાથ જો(ઝૂલ્મ) કર રહે થે ઉસકો(અપને સામને) દેખ રહે થે﴾૭﴿ ઔર વો(ખંદક ખોદને વાલે) ઉન(ઇમાનવાલોં) કો સિર્ફ ઈસ વજહ સે સઝા દે રહે થે કે વો અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાએ થે જો બડે ઝબરદસ્ત, તમામ સિફાત વાલે હેં(૩)﴾૮﴿ જીસ(અલ્લાહ તઆલા) કે લીયે આસમાનોં ઔર ઝમીન કી હુકૂમત હે ઔર અલ્લાહ તઆલા હર ચીઝ કો દેખ રહે હેં﴾૯﴿

---

(૧) એક કોલ (મંતવ્ય) યે હે કે આસમાની કિલ્એ મુરાદ હેં જીન મેં મલાઇકા (ફરિશ્તે) પેહરા દેતે હેં, યા બડે સિતારે મુરાદ હેં, યા આસમાન કી મંઝિલેં જો સૂરજ સાલ ભર મેં તય કરતા હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉસ(દિન) કી જો હાઝિર હોતા હે.

શાહિદ :[૧] યાની જુમ્આ કા દિન ઔર મશહૂદ યાની અરફા કા દિન

[૨]શાહિદ સે મુરાદ ઇન્સાન ઔર મશ્હૂદ યાની કયામત કે દિન હર ઇન્સાન અલ્લાહ તઆલા કે સામને હો જાએગા

[૩]શાહિદ યાની ગવાહ ઔર મશ્હુદ યાની જીસકે હક મેં ગવાહી દી જાએ. કયામત કે દિન હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઇમાન વાલોં કે ઇમાન ઔર નેક કામો કી ગવાહી દેંગે.

(૩)(દુસરા તર્જુમા) ઔર ઉન(ખંદક ખોદનેવાલોં) ને ઉન(ઇમાનવાલોં) મેં સિર્ફ યહી કસુર પાયા કે વો અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન રખતે હેં જો બડે ઝબરદસ્ત ખુબીયોં વાલે હેં.

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾
إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ
الْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِي
لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

યકીનન જીન લોગોં ને ઇમાન વાલે મર્દો કો ઔર ઇમાન વાલી ઔરતોં કો ફિત્ના મેં ડાલા(૧) ફીર ઉન્હોં ને તૌબા નહી કી તો ઉનકે લિયે જહન્નમ કા અઝાબ હે ઔર ઉનકે લિયે આગ મેં જલને કી સઝા હે﴾૧૦﴿ યકીનન જો લોગ ઇમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે તો ઉનકે લિયે ઐસે બાગાત હૈં જીનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોગી, યે બહોત બડી કામિયાબી હે﴾૧૧﴿ યકીનન તુમ્હારે રબ કી પકડ બહોત સખ્ત હે﴾૧૨﴿ વહી પેહલી મરતબા(ભી) પૈદા કરતે હૈં ઔર(કયામત મેં) દોબારહ ભી પૈદા કરેંગે﴾૧૩﴿ વહી અલ્લાહ તઆલા બહોત માફ કરનેવાલે, બહોત મુહબ્બત કરનેવાલે હૈં﴾૧૪﴿ અર્શ કે માલિક હૈં, બડી શાનવાલે હૈં﴾૧૫﴿ જો ચાહતે હૈં ઉસે કર હી ડાલતે હૈં﴾૧૬﴿ (એ નબી!) કયા તુમ્હારે પાસ ઉન લશ્કરોં કા વાકિયા પહોંચા﴾૧૭﴿ ફીરઓન ઔર સમૂદ કા﴾૧૮﴿ બલ્કે(ઉન સબકા બુરા અંજામ સુન લેને કે બાવજુદ ભી) કાફીર લોગ(નબી કે) જુઠલાને મેં લગે હુએ હૈં﴾૧૯﴿ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકો હર તરફ સે ઘેરે મેં લે લીયા હે﴾૨૦﴿ (ઉન કે કાફીરોં સે જુઠલાને સે કોઈ ફર્ક નહી પડતા) બલ્કે યે તો એક બડી શાનવાલા કુર્આન હે ﴾૨૧﴿ જો લવ્હે મહફૂઝ મેં લિખ્ખા હુવા હે ﴾૨૨﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) નિશાના બનાયા (તિસરા તર્જુમા) તકલીફ પહોંચાઇ.

સૂરએ તારીક

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૧૭) આયતેં હેં. સૂરએ બલદ ઔર સૂરએ કમર સે પેહલે (૩૬) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં તારીક કી કસમ ખાઇ ગઇ હે.

તારીકઃ અંધેરે મેં આનેવાલા. આયત મેં રાત મેં ઝાહિર હોનેવાલા સિતારહ મુરાદ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالسَّمَآءِ وَالطَّارِقِ ۙ﴿۱﴾ وَمَآ اَدۡرٰىكَ مَا الطَّارِقُ ۙ﴿۲﴾ النَّجۡمُ الثَّاقِبُ ۙ﴿۳﴾ اِنۡ كُلُّ نَفۡسٍ لَّمَّا عَلَيۡهَا حَافِظٌ ؕ﴿۴﴾ فَلۡيَنۡظُرِ
الۡاِنۡسَانُ مِمَّ خُلِقَ ؕ﴿۵﴾ خُلِقَ مِنۡ مَّآءٍ دَافِقٍ ۙ﴿۶﴾ يَّخۡرُجُ مِنۡۢ بَيۡنِ الصُّلۡبِ وَالتَّرَآئِبِ ؕ﴿۷﴾ اِنَّهٗ عَلٰى رَجۡعِهٖ لَقَادِرٌ ؕ﴿۸﴾ يَوۡمَ
تُبۡلَى السَّرَآئِرُ ۙ﴿۹﴾ فَمَا لَهٗ مِنۡ قُوَّةٍ وَّلَا نَاصِرٍ ؕ﴿۱۰﴾ وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجۡعِ ۙ﴿۱۱﴾ وَالۡاَرۡضِ ذَاتِ الصَّدۡعِ ۙ﴿۱۲﴾ اِنَّهٗ لَقَوۡلٌ
فَصۡلٌ ۙ﴿۱۳﴾ وَّمَا هُوَ بِالۡهَزۡلِ ؕ﴿۱۴﴾ اِنَّهُمۡ يَكِيۡدُوۡنَ كَيۡدًا ۙ﴿۱۵﴾ وَّاَكِيۡدُ كَيۡدًا ۚۖ﴿۱۶﴾ فَمَهِّلِ الۡكٰفِرِيۡنَ اَمۡهِلۡهُمۡ رُوَيۡدًا ﴿۱۷﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે આસમાન કી ઔર(અંધેરી) રાત મેં આનેવાલે(સિતારે) કી﴿૧﴾ ઔર (એ નબી!) તુમકો કુછ માલૂમ હે વો રાત મેં આનેવાલા કયા હે? ﴿૨﴾ વો ચમકતા હુવા સિતારા હે﴿૩﴾ કે કોઈ જાન ઐસી નહી હે જીસ પર કોઈ નિગરાની કરનેવાલા (ફરીશ્તા) મૌજૂદ ન હો﴿૪﴾ સો ઇન્સાન કો યે દેખના ચાહીયે કે ઉસકો કિસ ચીઝ સે પૈદા કીયા ગયા હે? ﴿૫﴾ ઉસે એક ઉછલતે હુએ પાની સે પૈદા કીયા ગયા હે﴿૬﴾ જો પિઠ ઔર સિને(કી હડ્ડીયોં) કે દરમિયાન સે નિકલતા હે(૧)﴿૭﴾ યકીનન અલ્લાહ તઆલા ઉસ(ઇન્સાન) કો દોબારહ ઝિંદા કરને પર પૂરી કુદરત રખતે હેં﴿૮﴾ જીસ દિન તમામ ભેદોં કી જાંચ હોગી(૨)﴿૯﴾ તો ઉસ(ઇન્સાન) કે પાસ(ખુદ કી તરફ સે જવાબી કારવાઈ કરને કા) ન તો કોઈ ઝોર હોગા ઔર ન કોઈ ઉસકી મદદ કરનેવાલા હોગા﴿૧૦﴾ કસમ હે બારીશ વાલે આસમાન કી(૩)﴿૧૧﴾ ઔર(બીજ સે કુંપલ નિકલતે વકત) ફટ પડનેવાલી ઝમીન કી કસમ﴿૧૨﴾ કે યે(કુર્આન) દો ટોક ફૈસલા કરનેવાલા કલામ હે﴿૧૩﴾ ઔર વો કોઈ મઝાક નહીં હે﴿૧૪﴾ બેશક વો(કાફીર લોગ હક કે મુકાબ્લે મેં) અલગ અલગ ચાલેં ચલ રહે હેં﴿૧૫﴾ મેં ભી(ઉનકી ચાલોં કી તોડ કી) તદબીર કર હા હું﴿૧૬﴾ લિહાઝા(એ નબી!) તુમ ઉન કાફીરોં કો મોહલત દો, ઉનકો થોડે દિનોં(ઉનકે હાલ પર) છોડ દો﴿૧૭﴾

---

(૧) મર્દ કે મની કી જગહ પિઠ ઔર ઔરત કી મની કી જગહ સિને કે પાસ બત્લાતે હેં.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જીસ દિન રાઝ ઝાહિર હોંગે.

(૩) ઐસા માલૂમ હો રહા હે કે બારીશ બાર બાર પલટ કર આતી હે ઈસલીયે "رجع" કા શબ્દ આયા.

સૂરએ અઅલા

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૧૯) આયતેં હૈં. સુરએ તકવીર કે બાદ ઔર સુરએ લય્લ સે પેહલે (૮) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં અલ્લાહ તઆલા કે લીયે લફઝે અઅલા ઇસ્તેમાલ હુવા હે. અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત સબ સે અઅલા હે, સબ સે બુલંદ હે.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ઇદૈન ઔર જુમ્આ કી નમાઝ મેં પેહલી રકાત મેં સૂરએ અઅલા ઔર દુસરી રકાત મેં સૂરએ ગાશિયહ તિલાવત ફરમાતે થે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ વિત્ર કી પેહલી રકાત મેં સૂરએ અઅલા, દુસરી મેં સુરએ કાફીરૂન ઔર તિસરી રકાત મેં સૂરએ ઇખ્લાસ પઢતે થે. ઈસી તરહ તિસરી રકાત મેં સૂરએ ઇખ્લાસ કે સાથ મુઅવ્વઝતૈન ભી પઢના હદીસ સે સાબિત હે.

હઝરત અનસ બિન માલીક રદી. કેહતે હૈં કેઃ મેને રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે સાથ ઝુહર કી નમાઝ(બા જમાઅત) પઢી તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને(પેહલી) દોનોં રકાતોં મેં ઈન દોનોં સૂરતોં કી કિરાઅત ફરમાઇઃ

سبح الاسم ربك الأعلىٰ ઔર هل اتك حديث الغاشية

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

سَبِّحِ اسۡمَ رَبِّكَ الۡاَعۡلَى ۙ﴿۱﴾ الَّذِىۡ خَلَقَ فَسَوّٰى ۙ﴿۲﴾ وَالَّذِىۡ قَدَّرَ فَهَدٰى ۙ﴿۳﴾ وَالَّذِىۡۤ اَخۡرَجَ الۡمَرۡعٰى ۙ﴿۴﴾ فَجَعَلَهٗ غُثَآءً
اَحۡوٰى ؕ﴿۵﴾ سَنُقۡرِئُكَ فَلَا تَنۡسٰٓى ۙ﴿۶﴾ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ يَعۡلَمُ الۡجَهۡرَ وَمَا يَخۡفٰى ؕ﴿۷﴾ وَنُيَسِّرُكَ لِلۡيُسۡرٰى ۖۚ﴿۸﴾ فَذَكِّرۡ اِنۡ
نَّفَعَتِ الذِّكۡرٰى ؕ﴿۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી ઔર ઇમાનવાલે!) તુમ અપને રબ કી નામ કી તસ્બીહ(યાની પાકી બયાન) કરો જીસકી શાન સબ સે ઉંચી હે(૧)﴿૧﴾ જીસ(અલ્લાહ તઆલા) ને(સબ કુછ) પૈદા કીયા, સો ઠીક ઠાક બનાયા ﴿૨﴾ ઔર જીસ(અલ્લાહ તઆલા) ને હર ચીઝ કો એક ખાસ અંદાઝહ દીયા, ફીર(દુનિયા મેં રેહને કા) મુનાસીબ તરીકા બત્લા દીયા(૨)﴿૩﴾ ઔર જીસ(અલ્લાહ તઆલા) ને(હરા) ચારા ઝમીન સે નિકાલા﴿૪﴾ફીર ઉસકો કાલે રંગ કા (સુખા હુવા) કોરા (કર કટ) બના ડાલા ﴿૫﴾ એ નબી! હમ તુમકો પઢાએંગે ફીર તુમ ભુલોંગે નહીં(૩)﴿૬﴾ મગર હાં! અલ્લાહ તઆલા જો ચાહે(૪) યકીન રખ્ખો! વો(અલ્લાહ તઆલા) ખુલી હુઈ ચીઝોં કો ઔર છુપી હુઈ ચીઝોં કો જાનતે હેં﴿૭﴾ ઔર હમ આસાન દીન પર(અમલ કે લીયે) તુમકો આસાનીયાં પહોંચાયેંગે(૫)﴿૮﴾ લિહાઝા અગર નસિહત કા ફાયદા હોતા હો તો તુમ નસિહત કરતે રહો(૬)﴿૯﴾

(૧) અલ્લાહ તઆલા કે નામ કી ઈઝઝત કરના મુરાદ હે, જબ ભી અલ્લાહ તઆલા કા નામ આયે અદબ, દિલકે ધ્યાન કે સાથ અલ્લાહ તઆલા કા નામ લીયા કરોં, જો નામ અલ્લાહ તઆલા કે લીયે નુસૂસ (કુર્આન,હદીસ) મેં મન્કૂલ (નકલ કીયે ગયે) હે ઉન્હી સે પુકારો, જો નામ અલ્લાહ તઆલા કે સાથ ખાસ હે ઉસકો કીસી મખ્લૂક કે લીયે ઇસ્તેમાલ ન કરો.(૨) હર ચીઝ કો જીસ મકસદ કે લીયે બનાયા ઉસકી સમજ ભી અતા ફરમા દી. (દુસરા તર્જુમા) ઔર જીસ(અલ્લાહ તઆલા) ને(અપની મખ્લુક કી) તકદીર બનાઇ, ફીર(નેકી ઔર બુરાઇ કા) રાસ્તા બત્લા દીયા. (૩) યાની જિત્ના કુર્આન નાઝિલ હો રહા હે હમ ઉત્ના યાદ ભી કરવા દેંગે. (૪) જીન આયાત કા મન્સૂખ હોના અલ્લાહ તઆલા કે યહાં તય હે વો ભુલ સકતે હેં. (૫) શરીઅત ખુદ આસાન હે, ઉસ પર અમલ દુનિયા ઔર આખિરત મેં આસાની કા ઝરિયા હે, શરીઅત કી સમજ, ઉસ પર અમલ, ઉસકી તબ્લીગ ભી આસાન હે. એક તર્જુમા યે ભી હે કે હમ તુમ્હારે લીયે જન્નત(મેં લે જાનેવાલે આમાલ કા કરના) આસાન કર દેંગે. (૬) (દુસરા તર્જુમા) સો અગર સમજાને સે ફાયદા હો તો તુમ સમજાતે રહો. નસીહત ઐસેતો ફાયદા હી કી ચીઝ હે વો કરતે રહો.

سَيَذَّكَّرُ مَنْ يَّخْشٰى ﴿١٠﴾ وَيَتَجَنَّبُهَا الْاَشْقَى ﴿١١﴾ الَّذِىْ يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرٰى ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوْتُ فِيْهَا وَلَا يَحْيٰى ﴿١٣﴾ قَدْ اَفْلَحَ
مَنْ تَزَكّٰى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهٖ فَصَلّٰى ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤْثِرُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ﴿١٧﴾ اِنَّ هٰذَا لَفِى الصُّحُفِ
الْاُوْلٰى ﴿١٨﴾ صُحُفِ اِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى ﴿١٩﴾

જો શખ્સ(દીલ સે અલ્લાહ તઆલા સે) ડરતા હે વો જલ્દી હી નસીહત કબુલ કરેગા﴿૧૦﴾ ઔર જો બડા બદબખ્ત હો વહી ઈસ(નસીહત) સે દૂર ભાગતા હે﴿૧૧﴾ જો સબસે બડી (જહન્નમ કી) આગ મેં દાખિલ હોગા﴿૧૨﴾ ફીર ઉસ(આગ) મેં ન મરેગા ઔર ન(આરામ સે) ઝિંદા રહેગા﴿૧૩﴾ જો શખ્સ(ઝાહિરી બાતિની નાપાકી સે) પાકીઝા હુવા યકીનન ઉસને કામિયાબી હાસિલ કી﴿૧૪﴾ ઓર ઉસને અપને રબ કા નામ લીયા ફીર નમાઝ પઢી﴿૧૫﴾ (એ કાફીરો!) બલ્કે તુમ તો દુન્યાવી ઝિંદગી કો આગે રખતે હો(૧)﴿૧૬﴾ હાલાંકે આખિરત બહોત બેહતર ઔર બહોત ઝિયાદહ બાકી રેહને વાલી હે﴿૧૭﴾ યકીનન યે (મઝામિન) પિછલે (આસમાની) સહીફોં (છોટી છોટી કિતાબોં) મેં મૌજૂદ હેં﴿૧૮﴾ ઇબ્રાહીમ (અલ.) ઔર મૂસા (અલ.) કે સહીફોં મેં﴿૧૯﴾

(૧) દુસરા તર્જુમા : બલ્કે તુમ દુન્યવી ઝિંદગી કો તરજીહ દેતે હો (આગે રખતે હો,મહત્વ દે તે હો).

સૂરએ ગાશીયહ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૨૬) આયતેં હેં. સુરએ ઝારિયાત કે બાદ ઔર સૂરએ કહફ સે પેહલે (૬૭) યા(૬૮) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં કયામત કે લીયે "ગાશિયહ" કા લફઝ ઇસ્તેમાલ હુવા હે. કયામત કી હોલનાકીયાં (ડરાને વાલી ચીઝેં) સબ પર છા જાએંગી.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ الْغَاشِيَةِ ۝١ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ۝٢ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ۝٣ تَصْلٰى نَارًا حَامِيَةً ۝٤ تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ
اٰنِيَةٍ ۝٥ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَرِيْعٍ ۝٦ لَّا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِيْ مِنْ جُوْعٍ ۝٧ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ۝٨ لِّسَعْيِهَا
رَاضِيَةٌ ۝٩ فِيْ جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝١٠ لَّا تَسْمَعُ فِيْهَا لَاغِيَةً ۝١١ فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۝١٢ فِيْهَا سُرُرٌ مَّرْفُوْعَةٌ ۝١٣ وَّاَكْوَابٌ
مَّوْضُوْعَةٌ ۝١٤ وَّنَمَارِقُ مَصْفُوْفَةٌ ۝١٥ وَّزَرَابِيُّ مَبْثُوْثَةٌ ۝١٦

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કયા તુમકો ઢાંક લેનેવાલી કયામત કી ખબર પહોંચી હે?(૧)﴾૧﴿ બહોત સારે ચેહરે ઉસ દિન ઝલીલ હોનેવાલે હેં(૨) ﴾૨﴿ તકલીફ જેલતે હોંગે, થકન સે ચૂર હોંગે﴾૩﴿ બહોત હી તેઝ ગરમ આગ મેં દાખિલ હોંગે﴾૪﴿ ઉનકો ખોલતે હુએ ચશ્મે (ઝરણે) કા પાની પિલાયા જાએગા(૩) ﴾૫﴿ ઉનકો ઝરીઅ(યાની એક કાંટેવાલે ઝાડ) કે સિવા કોઈ ખાના નહીં હોગા(૪)﴾૬﴿ જો જીસ્મ કા વઝન ભી નહીં બઢાએગા ઔર ભુખ(દૂર કરને) કે કામ મેં(ભી) નહીં આયેગા(૫)﴾૭﴿ બહોત સે ચેહરે ઉસ દિન રોનકદાર હોંગે﴾૮﴿ (દુનિયા મેં) અપની કી હુઈ(નેક) મેહનતોં સે ખુશ હોંગે﴾૯﴿ આલીશાન જન્નત મેં હોંગે﴾૧૦﴿ જીસ મેં વોહ કોઈ લગ્વ બાત નહીં સુનેંગે﴾૧૧﴿ ઉસ(જન્નત) મેં બેહતે હુએ ચશ્મે હોંગે﴾૧૨﴿ ઉસ(જન્નત) મેં ઉંચે ઉંચે તખ્તે હોંગે﴾૧૩﴿ ઔર(સામને) રખે હુએ પ્યાલે હોંગે(૬)﴾૧૪﴿ ઔર તરતીબ સે(કતાર,લાઈન મેં) રખે હુએ તકીયે હોંગે﴾૧૫﴿ ઓર સબ તરફ ગાલીચે ફૈલે હોંગે﴾૧૬﴿

---

(૧) કયામત કા અસર પૂરે આલમ પર છા જાએગા.

(૨) આખિરત મેં તો યે હાલ કાફીરોં કા હોગા હી. કુછ હઝરાત ને ઇસકો દુનિયા સે ભી મુતઅલ્લીક માના હે કે બહોત સારે લોગ દુનિયા મેં રીયાઝત, મેહનતેં કરતે કરતે થક જાતે હેં; મગર ઉન સબ કી મેહનત હક પર ન હોને કી વજહ સે બેકાર હો જાતી હે.

(૩) જીસકે ઉપર હરારત (ગરમી) કી કોઈ "ડીગ્રી" હી ન હો, ઉત્ના ગરમ હોગા.

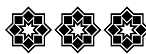
(૪) જહન્નમ કા એક દરખ્ત જો બહોત હી કડવા, બદબૂ વાલા, આગ સે ઝિયાદહ ગરમ હોગા.

(૫) તઆમ કે દો ફાયદેઃ (૧) જીસ્મ કા વઝન બઢે. (૨) ભુખ દૂર હો.

(૧)જહાં પાની ઓર મશરૂબાત (પીને કી ચીઝેં) હો, વહીં ઉસકો પીને કે લીયે ગ્લાસ, પ્યાલે ભી હોં; તાકે તકલીફ ન હો, હર ચીઝ ઉસકી મુનાસિબ જગહ પર રખના અદબ હે ઔર ઈસી મેં સહૂલિયત હે; વરના પ્યાસ લગી, પાની હે; લેકીન ગ્લાસ કી તલાશ મેં પરેશાની હે.

اَفَلَا يَنۡظُرُوۡنَ اِلَى الۡاِبِلِ كَيۡفَ خُلِقَتۡ ۗ﴿۱۷﴾ وَاِلَى السَّمَآءِ كَيۡفَ رُفِعَتۡ ۗ﴿۱۸﴾ وَاِلَى الۡجِبَالِ كَيۡفَ نُصِبَتۡ ۗ﴿۱۹﴾ وَاِلَى
الۡاَرۡضِ كَيۡفَ سُطِحَتۡ ۗ﴿۲۰﴾ فَذَكِّرۡ ۚ اِنَّمَاۤ اَنۡتَ مُذَكِّرٌ ؕ﴿۲۱﴾ لَسۡتَ عَلَيۡهِمۡ بِمُصَيۡطِرٍ ۙ﴿۲۲﴾ اِلَّا مَنۡ تَوَلّٰى وَ كَفَرَ ۙ﴿۲۳﴾ فَيُعَذِّبُهُ
اللّٰهُ الۡعَذَابَ الۡاَكۡبَرَ ؕ﴿۲۴﴾ اِنَّ اِلَيۡنَاۤ اِيَابَهُمۡ ۙ﴿۲۵﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَيۡنَا حِسَابَهُمۡ ﴿۲۶﴾ ع

તો કયા વોહ લોગ ઉંટો કો નહી દેખતે કે વોહ કૈસે(અજીબ તરીકે સે) પૈદા કીયે ગએ હેં?﴿૧૭﴾ ઔર આસમાન કો(નહી દેખતે) કે કૈસે ઉસકો ઉંચા કીયા ગયા?﴿૧૮﴾ ઔર પહાડોં કો(નહી દેખતે) કે વોહ કૈસે ખડે કર દીયે ગએ(કે વોહ અપની જગહ સે હિલતે નહી)?﴿૧૯﴾ ઔર ઝમીન કો(નહી દેખતે) કે વોહ બિછાઇ ગઇ? ﴿૨૦﴾ સો(એ નબી!) તુમ નસિહત કરતે રહો, બસ તુમ નસીહત કરનેવાલે હી હો ﴿૨૧﴾ તુમ ઉનપર ઝિમ્મેદાર નહીં હો(કે ઝબરદસ્તી મનવાઓ) ﴿૨૨﴾ (હાં!) મગર જો શખ્સ મુંહ ફિરા લેવે ઓર કુફ્ર કરે ﴿૨૩﴾ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો બહોત બડા અઝાબ દેંગે ﴿૨૪﴾ યકીન જાનો ઉન સબકો હમારી હી તરફ લોટ કર આના હે ﴿૨૫﴾ ફીર ઉનકા હિસાબ લેના હમારે હી ઝિમ્મે હે ﴿૨૬﴾

સૂરએ ફજર

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૩૦) આયતેં હેં. સૂરએ લય્લ કે બાદ ઔર સૂરએ ઝુહા સે પેહલે (૧૦) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં ફજ્ર કી કસમ ખાઇ ગઇ હે. સુબ્હ કી રોશ્ની કો ફજ્ર કેહતે હેં. તૂલુએ સુબ્હે સાદીક (યાની સુબ્હ સાદીક કા નિકલના) ઔર તૂલુએ આફતાબ કી રોશ્ની કે દુનિયા મેં ફૈલ જાને કા મંઝર (દ્રશ્ય) જબ ઇન્સાન દેખ લેવે તો ઉસસે યે યકીની અંદાઝ લગાયા જા સકતા હે કે બસ ઈસી તરહ કુફ્ર ઓર ગુમરાહીયોં કી ઝૂલ્મતેં (અંધેરિયા) નુબુવ્વત કી રોશની કી બરકત સે દૂર હો જાએગી.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

وَالۡفَجۡرِ ۙ﴿۱﴾ وَلَيَالٍ عَشۡرٍ ۙ﴿۲﴾ وَّالشَّفۡعِ وَالۡوَتۡرِ ۙ﴿۳﴾ وَالَّيۡلِ اِذَا يَسۡرِ ۚ﴿۴﴾ هَلۡ فِىۡ ذٰلِكَ قَسَمٌ لِّذِىۡ حِجۡرٍ ؕ﴿۵﴾ اَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ
رَبُّكَ بِعَادٍ ۙ﴿۶﴾ اِرَمَ ذَاتِ الۡعِمَادِ ۙ﴿۷﴾ الَّتِىۡ لَمۡ يُخۡلَقۡ مِثۡلُهَا فِى الۡبِلَادِ ۙ﴿۸﴾ وَثَمُوۡدَ الَّذِيۡنَ جَابُوا الصَّخۡرَ بِالۡوَادِ ۙ﴿۹﴾
وَفِرۡعَوۡنَ ذِى الۡاَوۡتَادِ ۙ﴿۱۰﴾ الَّذِيۡنَ طَغَوۡا فِى الۡبِلَادِ ۙ﴿۱۱﴾ فَاَكۡثَرُوۡا فِيۡهَا الۡفَسَادَ ۙ﴿۱۲﴾ فَصَبَّ عَلَيۡهِمۡ رَبُّكَ سَوۡطَ عَذَابٍ ۚ﴿۱۳﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

ફજર(કે વકત) કી કસમ(૧)﴿૧﴾ ઔર દસ રાતોં કી(૨) ﴿૨﴾ ઔર જુફત (બેકી) કી(૩) ઔર તાક (એકી) કી﴿૩﴾ ઔર રાત કી જબ વોહ જાને લગે﴿૪﴾ કયા યે(જો) કસમેં(ખાઇ ગઈ વોહ) એક અકલ વાલે કો યકીન દીલાને કે લીયે કાફી નહી હે? ﴿૫﴾ (એ નબી!) કયા તુમને નહી દેખા કે તુમ્હારે રબ ને આદ યાની ઇરમ કૌમ કે સાથ કૈસા સુલૂક કીયા?﴿૬﴾ જો ઉંચે ઉંચે સુતૂનવાલે થે(૪)﴿૭﴾ કે ઉસ જૈસી(લંબાઇ ઔર તાકતવાલી) કોઇ ઔર કૌમ(દુનિયા કે તમામ) શેહરોં મેં પૈદા નહીં કી ગઇ(૫)﴿૮﴾ ઔર સમૂદ કે સાથ(કૈસા સુલૂક કીયા) જીન્હોં ને વાદી મેં પથ્થર કી ચટાનોં કો(ઘર બનાને કે લીયે) તરાશા થા﴿૯﴾ ઔર મિન્હોં (મેખોં–ખીલીયોં,પૂરીયોં) વાલે ફીરઓન કે સાથ(કૈસા સુલૂક કીયા)(૬)﴿૧૦﴾ જીન્હોં ને(દુનિયા કે મુખ્તલીફ) મુલ્કોં મેં સર ઉઠાયા થા﴿૧૧﴾ ફિર ઉન્હોંને ઉન(મુલ્કો) મેં બહોત ફસાદ મચાયા થા﴿૧૨﴾ (ઔર) અંજામ યે હુવા કે તુમહારે રબ ને ઉન પર અઝાબ કા કોડા બરસાયા﴿૧૩﴾

---

(૧) હર દિન સુબ્હ કા વકત એક તાઝગી ઔર નયે કામ કી આરઝુ કે સાથ આતા હે.

(૨) ઝિલ હિજ્જહ કી ઇબ્તીદાઇ (શુરૂ કી) દસ રાતોં મેં ઇબાદત કા બડા સવાબ હે. યે એક તફસીર હે.

(૩) જુફત યાની ઇદુલ અઝહા (બકરા ઈદ) કા દિન દસવી તારીખ, તાક યાની અરફા નવ ઝિલ હિજ્જહ. યે એક કોલ (જાંતવ્ય) હે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) એ નબી! કયા તુમને નહી દેખા કે તુમ્હારે રબ ને આદ કે સાથ કૈસા સુલૂક કીયા? જો ઇરમ કેહલાતે થે, જો ઉંચે ઉંચે સુતૂનોં વાલે થે.

(૫) (દુસરા તર્જુમા) કે ઈસ જૈસી આબાદી (દુનિયા કે શેહરોં મેં) કોઈ ઓર નહી બનાઇ ગઇ.

(૬) ફીરઓન કીસી કો સઝા દેના ચાહતા તો ઉસકો ઝમીન પર સીધા સુલાકર ઉસકે હાથ પેર મેં ખિલેં મારકર ઝમીન સે જકડ દેતા થા, ઈસી તરહ ઉસકી ફૌજ કે લીયે બહોત સારી મિન્હેં (મેખેં–ખીલી) ઘાડ કર ખૈમે (તંબુ) બનાએ જાતે થે.

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا الْإِنسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ﴿١٥﴾ وَأَمَّا إِذَا مَا
ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ ﴿١٦﴾ كَلَّا بَل لَّا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ﴿١٧﴾ وَلَا تَحَاضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ
الْمِسْكِينِ ﴿١٨﴾ وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا ﴿١٩﴾ وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿٢٠﴾ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾ وَجَاءَ
رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٢﴾ وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنسَانُ وَأَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ ﴿٢٣﴾ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي
قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾

યકીન રખો ! તુમહારે રબ (નાફરમાનોં કો) પૂરી નઝર મેં રખે હુએ હેં(૧)﴿૧૪﴾ સો ઈન્સાન કા હાલ યે હે કે જબ ઉસકો ઉસકે રબ આઝમાતે હેં, ફિર ઉસકો(દુનિયા મેં ઈઝઝત ઔર) ઈકરામ ઔર ઈનઆમ સે નવાઝતે હેં, તો કેહને લગતા હે કે : મેરે રબ ને મેરી ઈઝઝત કી(૨)﴿૧૫﴾ ઔર જબ(ઉસકે રબ) ઉસકો આઝમાતે હેં ઔર ઉસકી રોઝી ઉસ પર તંગ કર દેતે હેં તો કેહને લગતા હે કે : મેરે રબ ને મેરી તૌહીન કી(૩)﴿૧૬﴾ (જૈસા તુ સમજ રહા હે ઐસા) હરગિઝ નહી(હે) બલ્કે તુમ યતીમ કી ઈઝઝત નહી કરતે હો﴿૧૭﴾ ઔર મિસ્કીનોં કો ખાના ખિલાને કે લિયે આપસ મેં તરગીબ નહી દેતે હો﴿૧૮﴾ ઔર તુમ મીરાસ કા સારા માલ સમેટકર ખા જાતે હો﴿૧૯﴾ ઔર તુમ માલ સે બહોત હી મોહબ્બત કરતે હો ﴿૨૦﴾ (ઐસા) હરગિઝ નહી(હોના ચાહિયે) જબ જમીન કો તોડકર રેઝા રેઝા કર દિયા જાયેગા(૪) ﴿૨૧﴾ ઔર(જબ) તુમહારે રબ(અપની શાન કે મુતાબિક મેહશર મેં) આયેગેં ઔર ફરિશતે સફે બાંધકર(હાઝિર હોગેં) ﴿૨૨﴾ ઔર જહન્નમ ઉસ દિન(સામને) લાઈ જાયેગી ઉસ દિન ઈન્સાન કો સમજ આ જાયેગી; ઔર ઉસ વકત સમજના ફાયદાવાલા કહાં હોગા ? ﴿૨૩﴾ વો(ઈન્સાન) કહેગા : એ કાશ ! મેં ને અપની(આખિરત કી મઝેદાર) ઝિંદગી કે લિયે (કોઈ નેક અમલ) આગે ભેજ દિયા હોતા ﴿૨૪﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) યકીન રખો ! તુમહારે રબ(નાફરમાનોં કી) તાક મેં લગે હુએ હે.

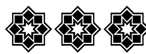
(૨) યાની મેં મેરે રબ કે યહાં મકબૂલ હું; ઈસ લિયે મુજે યે સબ નેઅમતેં મિલી હેં.

(૩) યાની મેં ઈનઆમ કા હકદાર હું ફિર ભી મેરે રબ ને મુજે ગિરા દિયા હે. તરગીબ : શોક નહી દીલાતે હો, ઉભારતે નહી હો.

(૪) યાની જમીન કે ઉંચે હિસ્સે જૈસે પહાડોં કો તોડકર આમ જમીન કે બરાબર કર દિયા જાયેગા.

فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهٗۤ اَحَدٌ ﴿٢٥﴾ وَّلَا يُوْثِقُ وَثَاقَهٗۤ اَحَدٌ ﴿٢٦﴾ يٰۤاَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ ارْجِعِيْۤ اِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً
مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ فَادْخُلِيْ فِيْ عِبٰدِيْ ﴿٢٩﴾ وَادْخُلِيْ جَنَّتِيْ ﴿٣٠﴾

ફિર ઉસ દિન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે અઝાબ કે જૈસા કોઈ અઝાબ દેનેવાલા નહી હોગા ﴾૨૫﴿ ઔર ન ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કે બાંધને કે જૈસા કોઈ બાંધનેવાલા હોગા ﴾૨૬﴿ એ (અલ્લાહ તઆલા કી ઈતાઅત મેં) ઈત્મીનાન(યાની સુકૂન, ચૈન) પાનેવાલી જાન !﴾૨૭﴿ તુ અપને રબ કી તરફ ઈસ તરહ લૌટકર આ જા કે તુ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) સે રાઝી હે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) તુજસે રાઝી હેં﴾૨૮﴿ ઔર તૂ મેરે(ખાસ નેક) બંદોં મેં શામિલ હો જા ﴾૨૯﴿ ઔર તૂ મેરી જન્નત મેં દાખિલ હો જા﴾૩૦﴿

સૂરએ બલદ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૨૦) આયતેં હેં. સૂરએ કાફ કે બાદ ઔર સૂરએ તારિક સે પેહલે (૩૫) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં પવિત્ર શહેર મકકા મુકર્રમા કી કસમ ખાઈ ગઈ હે. યે મકકા મુકર્રમા કે લિયે બહોત હી શર્ફ (ઈઝઝત) કી બાત હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
لَاۤ اُقۡسِمُ بِہٰذَا الۡبَلَدِ ۙ﴿۱﴾ وَ اَنۡتَ حِلٌّۢ بِہٰذَا الۡبَلَدِ ۙ﴿۲﴾ وَ وَالِدٍ وَّ مَا وَلَدَ ۙ﴿۳﴾ لَقَدۡ خَلَقۡنَا الۡاِنۡسَانَ فِیۡ کَبَدٍ ؕ﴿۴﴾ اَیَحۡسَبُ اَنۡ
لَّنۡ یَّقۡدِرَ عَلَیۡہِ اَحَدٌ ۘ﴿۵﴾ یَقُوۡلُ اَہۡلَکۡتُ مَالًا لُّبَدًا ؕ﴿۶﴾ اَیَحۡسَبُ اَنۡ لَّمۡ یَرَہٗۤ اَحَدٌ ؕ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

મેં ઈસ(મકકા) શહર કી કસમ ખાતા હું﴿૧﴾ ઔર તુમહારે લિયે ઈસ શહર મેં લડાઈ હલાલ હોનેવાલી હે(૧) ﴿૨﴾ ઔર(કસમ ખાતા હું) બાપ(આદમ) કી ઔર ઉસકી અવલાદ(બની આદમ) કી(૨)﴿૩﴾ પકકી બાત યે હે કે હમને ઈન્સાન કો બડી મશકકત(યાની તકલીફ મેં(રેહનેવાલા) પૈદા કિયા હે(૩)﴿૪﴾ કયા વો યે સમજતા હે કે ઉસ પર કિસી કા બસ(યાની કાબુ) નહીં ચલેગા ? ﴿૫﴾ કેહતા હે કે : મેં ને બહોત ઝિયાદહ માલ(અલ્લાહ તઆલા કી નાફરમાની ઔર રસૂલ કી મુખાલફત મેં) ખર્ચ કર ડાલા﴿૬﴾ કયા વો યે સમજતા હે કે ઉસકો કિસી ને નહીં દેખા હે(૪)﴿૭﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ઔર તુમ(અભી) ઈસ શહર મેં ઉતરે હુએ(યાની રેહનેવાલે) હો :

[૧] મકકા શહર પેહલે સે હી બાબરકત હે; લેકિન હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ઈસ શહર મેં વિલાદત બા સઆદત (ભાગ્યવંત) ઔર ફિર આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે મકકા મેં રહને ને મકકા શહર કી બરકતોં કો ઔર ખૂબ બઢા દિયા. (તીસરા તર્જુમા) ઔર તુમહારા(કતલ) ઈસ શહરવાલોં(કી નજર મેં) હલાલ(સમજા જા રહા) હે.

[૨] મકકાવાલોં ને હરમ કા ભી લિહાઝ નહી કિયા ઔર અલ્લાહ તઆલા કે આખરી નબી કો કતલ કરને કા મનસુબા બનાયા જિસકે નતીજે મેં હિજરત કા વાકિઆ પેશ આયા. મકકા હમેશા હરમ હે, સિર્ફ ફતહે મકકા કે દિન હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે લિયે જંગ કો હલાલ કિયા ગયા, અગરચે બાકાયદા જંગ કી નૌબત નહી આઈ, યે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી ખુસુસિયત હે.

(૨) યે ઈન્સાન કે લિયે બડી શરાફત (ઈઝઝત) કી બાત હે કે ખુદ બારી તઆલા ઉસકી કસમ ખાવે, કાશ ઈન્સાન અપની ઉસ શરાફત કીખુદ કર લેવે, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાબરદારી કરે.

(૩) કિસી ન કિસી તરહ દુનિયા મેં મશકકતેં લગી હુઈ હેં.

(૪) ઈન્સાન ગુનાહ કરે ઔર ઉસ પર બેખૌફ (નિડર) હોકર ઈતરાયે.

أَلَمْ نَجْعَل لَّهُۥ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَٰهُ ٱلنَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾ فَلَا ٱقْتَحَمَ ٱلْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا
ٱلْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾ فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ أَوْ إِطْعَٰمٌ فِى يَوْمٍ ذِى مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾ أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ
ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَوَاصَوْا۟ بِٱلصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا۟ بِٱلْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا هُمْ
أَصْحَٰبُ ٱلْمَشْـَٔمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌۢ ﴿٢٠﴾

કયા હમને ઉસકો દો આંખે નહી દી ?﴿૮﴾ ઔર એક ઝબાન ઔર દો હોંટ નહી દિયે ?﴿૯﴾ ઔર હમને ઉસકો(ખૈર ઔર શર) દોનોં રાસ્તે બતલા દિયે હેં﴿૧૦﴾ ફિર ભી વો(સવાબ કી) ઘાટી મેં દાખિલ નહી હો સકા(૧)﴿૧૧﴾ ઔર તુમકો માલુમ હે વો ઘાટી કયા હે ?﴿૧૨﴾ કિસી(ગુલામ) કી ગરદન છુડા દેના હે﴿૧૩﴾ યા ભુખ કે દિન મેં ખાના ખિલા દેના હે﴿૧૪﴾ કિસી રિશતેદાર યતીમ કો﴿૧૫﴾ યા કિસી મિસ્કીન કો જો મિટ્ટી પર બૈઠા રેહતા હો﴿૧૬﴾ ફિર વો ઉન લોગોં મેં સે ન હુવા જો ઈમાન લાએ હુએ હેં(૨) ઔર એક દુસરે કો સબર કી તાકીદ કરતે હેં ઔર એક દુસરે કો(મખ્લુક પર) રહમ કરને કી તાકીદ કરતે હેં﴿૧૭﴾ વહી લોગ દાહની જાનિબવાલે હેં(૩)﴿૧૮﴾ ઔર જિન લોગોં નેં હમારી આયતોં કા ઈન્કાર કિયા વો બાંયે જાનિબવાલે હેં(૪)﴿૧૯﴾ ઉન પર હર તરફ સે બંદ કી હુઈ આગ મુસલ્લત કર દી જાયેગી(તાકે વો નિકલ હી ન સકે) ﴿૨૦﴾

(૧) નેકી ઔર સવાબ કો ઘાટી સે તાબીર ફરમાયા : ઈસ લિયે કે દીન કા કામ કરના, સવાબ કમાના ઉસમેં હર તરહ કે શયતાનોં કી મુખાલફત કા સામના કરના ઔર હરામ સે દૂર રેહના જો ખુદ નફસ કે લિયે શાક (ભારી) હે. યે ''ઘાટી'' મેં ચલને સે કુછ કમ મુશકીલ કામ નહી હે.

(૨) તમામ નેકીયોં કી મકબૂલિયત કા મદાર ઈમાન પર હે.

(૩) અર્શ કી દાહની જાનિબવાલે જિનકો દાહને હાથોં મેં આમાલનામા દિયા જાયેગા. (દુસરા તર્જુમા) ઔર વહી લોગ અચ્છે નસીબવાલે હેં.

(૪) અર્શ કી બાંય જાનિબવાલે જિનકો બાંયે હાથ મેં આમાલનામા દિયા જાયેગા. (દુસરા તર્જુમા) ઔર જિન લોગોં ને હમારી આયતોં કા ઈન્કાર કિયા વહી લોગ બુરે નસીબવાલે હેં. (તીસરા તર્જુમા) નહૂસતવાલે હેં.

સૂરએ શમ્સ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૧૫) આયતેં હેં. સૂરએ કદર કે બાદ ઔર સૂરએ બુરૂજ સે પેહલે (૨૬) નંબર પર ઉતરી.

શમ્સ : સૂરજ કો કેહતે હેં ઔર ધુપ કો ભી કેહતે હેં, દોનોં ચીઝેં અલ્લાહ તઆલા કી બહોત બડી નેઅમતોં મેં સે હેં.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને હઝરત મઆઝ રદિ. સે ફરમાયા કે : જબ તુમ ઈમામત કરો તો ''وَالشَّمْسِ وَضُحٰهَا'' ઔર ''اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ'' ઔર ''وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰهَا'' (વગૈરા) પઢા કરો.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

وَالشَّمۡسِ وَضُحٰٮهَا ۝١ وَالۡقَمَرِ اِذَا تَلٰٮهَا ۝٢ وَالنَّهَارِ اِذَا جَلّٰٮهَا ۝٣ وَالَّيۡلِ اِذَا يَغۡشٰٮهَا ۝٤ وَالسَّمَآءِ وَمَا بَنٰٮهَا ۝٥
وَالۡاَرۡضِ وَمَا طَحٰٮهَا ۝٦ وَنَفۡسٍ وَّمَا سَوّٰٮهَا ۝٧ فَاَلۡهَمَهَا فُجُوۡرَهَا وَتَقۡوٰٮهَا ۝٨ قَدۡ اَفۡلَحَ مَنۡ زَكّٰٮهَا ۝٩ وَقَدۡ خَابَ مَنۡ
دَسّٰٮهَا ۝١٠ كَذَّبَتۡ ثَمُوۡدُ بِطَغۡوٰٮهَآ ۝١١

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે સૂરજ ઔર ઉસકી(ફૈલી હુઈ) ધુપ કી﴿૧﴾ ઔર ચાંદ કી(કસમ) જબ વો
સૂરજ કે પીછે આવે ﴿૨﴾ ઔર(કસમ હે) દિન કી જબ વો ઉસ(સુરજ) કો રોશન કર
દેવે﴿૩﴾ ઔર રાત કી(કસમ) જબ વો ઉસ પર છા જાવે(૧)﴿૪﴾ ઔર(કસમ હે)
આસમાન કી ઔર ઉસ ઝાત કી જિસને ઉસકો બનાયા હે(૨) ﴿૫﴾ ઔર ઝમીન કી
(કસમ) ઔર ઉસ ઝાત કી જિસને ઉસકો બિછાયા હે(૩)﴿૬﴾ ઔર(ઈન્સાન કી) જાન(૪)
કી ઔર ઉસકી જિસને ઉસકો દુરૂસ્ત (ઠીક) બનાયા હે﴿૭﴾ ફિર જો ચીઝેં ઉસકે લિયે
બુરાઈ કી હે ઔર જો ઉસકે તકવા કી હે વો ઉસકે દિલ મેં ડાલ દી(૫)﴿૮﴾ પકકી બાત હે
જિસને ઉસ(નફસ) કો પાકીઝા રખા વો કામયાબ હો ગયા(૬)﴿૯﴾ ઔર પકકી બાત હે
જિસને ઉસ(નફસ) કો(ગુનાહ મેં) છુપા દિયા વો નાકામ હો ગયા(૭)﴿૧૦﴾ સમુદ કૌમ
ને અપની શરારત સે(હઝરત સાલેહ અલ. કો) જુઠલાયા﴿૧૧﴾

(૧) રાત કી તારીકી (અંધેરી) હર ચીઝ કો છા જાતી હે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર(કસમ) હે આસમાન કી ઔર જૈસી શાનવાલા ઉસકો બનાયા હે.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર(કસમ હે) ઝમીન કી ઔર જૈસી ઉમદા ઉસકો બિછાયા હે ઉસકી.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) ઔર(ઈન્સાન કી) જાન કી(કસમ) ઔર જૈસા ઉસકો બનાયા હે ઉસકી.
(૫) યાની નેકી ઔર બુરાઈ દોનોં સમજાઈ, ઈન્સાન અપની મરઝી સે જો ચાહે અપનાવે.
(૬) (દુસરા તર્જુમા) પકકી બાત હે જિસને ઈસ(નફસ) કો સંવારા વો ફલાહ પાનેવાલા હો ગયા.
(૭) (દુસરા તર્જુમા) ઔર પકકી બાત હે જિસને ઈસ નફસ કો(નાફરમાની મેં) ધંસા દિયા(યા દબા દિયા) વો નાકામ હો ગયા (તીસરા તર્જુમા) ઔર જિસને ઈસ(નફસ) કો ખરાબ કિયા વો નાકામ હો ગયા.

اِذِ انْۢبَعَثَ اَشْقٰىهَا ۝١٢ فَقَالَ لَهُمْ رَسُوْلُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ۝١٣ فَكَذَّبُوْهُ فَعَقَرُوْهَا ۙ۬ فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ
بِذَنْۢبِهِمْ فَسَوّٰىهَا ۝١٤ وَلَا يَخَافُ عُقْبٰهَا ۝١٥

જબ કે ઉસ કૌમ મેં(જો) સબસે ઝિયાદહ બદબખ્ત (બુરે નસીબ વાલા થા વો ઉંટની કો મારને) ઉઠ ખડા હુવા(૧)﴾૧૨﴿ ઉસ પર અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ ને કૌમ કે લોગોં કો કહા કે : અલ્લાહ તઆલા કી ઉંટની ઔર ઉસકી પાની પીને કી બારી કા પૂરા ખ્યાલ રખના﴾૧૩﴿ ફિર ભી ઉન્હોંને ઉસ(રસૂલ) કો જુઠલાયા, સો ઉસ(ઉંટની) કો કાટ ડાલા, અંજામ યે હુવા કે ઉન કે ગુનાહ કી વજહ સે ઉનકે રબ ને ઉન પર અઝાબ ભેજ દિયા(૨), ફિર સબકો(મિટાકર) બરાબર કર દિયા(૩)﴾૧૪﴿ ઔર ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કો ઉસ(સમૂદ) કે અંજામ સે કોઈ ડર નહીં﴾૧૫﴿

(૧) ઉસકા નામ ''કેદાર'' થા, નામ કુદાર યા કેદાર હે. શાયદ ઉસીકી તરફ નિસ્બત કરતે હુએ આજ ભી ''કેદારેશ્વર'' કે નામ સે એક મંદિર પ્રખ્યાત હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) અઝાબ ઉલટ દિયા.

(૩) ઔર ઈસ હલાકત કો સબ પર બરાબર કર દિયા.

સૂરએ લય્લ

યે સૂરત મક્કી હે, ઈસ મેં (૨૧) આયતેં હેં. સૂરએ અઅલા કે બાદ ઔર સૂરએ ફજર સે (૦૯) નંબર પર ઉતરી.

રાત અલ્લાહ તઆલા કી બહોત બડી નેઅમત હે. સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં રાત કી કસમ ખાઈ ગઈ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالَّیۡلِ اِذَا یَغۡشٰی ﴿۱﴾ وَالنَّہَارِ اِذَا تَجَلّٰی ﴿۲﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّکَرَ وَالۡاُنۡثٰۤی ﴿۳﴾ اِنَّ سَعۡیَکُمۡ لَشَتّٰی ﴿۴﴾ فَاَمَّا مَنۡ اَعۡطٰی وَاتَّقٰی ﴿۵﴾
وَصَدَّقَ بِالۡحُسۡنٰی ﴿۶﴾ فَسَنُیَسِّرُہٗ لِلۡیُسۡرٰی ﴿۷﴾ وَاَمَّا مَنۡۢ بَخِلَ وَاسۡتَغۡنٰی ﴿۸﴾ وَکَذَّبَ بِالۡحُسۡنٰی ﴿۹﴾ فَسَنُیَسِّرُہٗ لِلۡعُسۡرٰی ﴿۱۰﴾
وَمَا یُغۡنِیۡ عَنۡہُ مَالُہٗۤ اِذَا تَرَدّٰی ﴿۱۱﴾ اِنَّ عَلَیۡنَا لَلۡہُدٰی ﴿۱۲﴾ وَاِنَّ لَنَا لَلۡاٰخِرَۃَ وَالۡاُوۡلٰی ﴿۱۳﴾ فَاَنۡذَرۡتُکُمۡ نَارًا تَلَظّٰی ﴿۱۴﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ હે રાત કી જબ કે વો ઢાંક લેવે(૧)﴿૧﴾ ઔર દિન કી(કસમ) જબ ખૂબ રોશન હો જાવે ﴿૨﴾ ઔર ઉસ ઝાત કી(કસમ) જિસને મુઝકકર(યાની નર) ઔર મુઅન્નસ(યાની માદા) કો પૈદા કિયા﴿૩﴾ યકીનન તુમહારી કોશિશેં અલગ અલગ કિસમ (પ્રકાર) કી હે(૨)﴿૪﴾ સો જિસ શખ્સ ને(અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં માલ) દિયા ઔર તકવા ઈખ્તિયાર કિયા ﴿૫﴾ ઔર અચ્છી બાત(ઈસ્લામ) કો દિલ સે માના﴿૬﴾ તો હમ ઉસકો આસાન ચીઝ તક આસાની સે પહોંચા દેગેં(૩)﴿૭﴾ ઔર જિસ શખ્સ ને બખીલી કી ઔર(દીન પર અમલ કરને મેં) બેપરવાહી કી﴿૮﴾ ઔર અચ્છી બાત(ઈસ્લામ) કો જુઠલાયા﴿૯﴾ તો હમ ઉસકો મુશકીલ ચીઝ(જહન્નમ) તક આસાની સે પહોંચા દેગેં﴿૧૦﴾ ઔર ઐસા શખ્સ જબ(આગ મેં) ગિરેગા તબ ઉસકા માલ ઉસકો કુછ કામ નહીં આયેગા﴿૧૧﴾ યકીનન(હિદાયત કા) રાસ્તા બતલા દેના હમારે હી ઝિમ્મે હે﴿૧૨﴾ ઔર યકીની બાત હે કે આખિરત ઔર દુનિયા હમારે હી હાથ મેં હેં﴿૧૩﴾ લિહાઝા મેં ને તુમકો એક ભડકતી આગ સે ડરા દિયા﴿૧૪﴾

(૧) રાત આફતાબ (સૂરજ) ઔર દિન કો અપને અંધેરે મેં છુપા લેતી હે.

(૨) ઈન્સાન કી દીની ઔર દુનયવી કોશિશેં ઔર નેક ઔર બુરે આમાલ અલગ અલગ કિસમ કે હેં; ઉસ લિયે ઉસકા નતીજા જન્નત ઔર જહન્નમ અલગ અલગ કિસમ કા હોગા.

(૩) યાની ઉસકે લિયે નેકી કા રાસ્તા આસાન કર દિયા જાયેગા ઔર ઉસકી બરકત સે જન્નત મેં પહોંચા દિયા જાયેગા. દુનિયા મેં શરીઅત પર અમલ ઔર ઉસકી બરકત સે આખિરત મેં જન્નત સબસે ઝિયાદહ રાહતવાલી ચીઝ હે.

لَا يَصۡلٰىهَآ اِلَّا الۡاَشۡقَى ۝١٥ الَّذِىۡ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝١٦ وَسَيُجَنَّبُهَا الۡاَتۡقَى ۝١٧ الَّذِىۡ يُؤۡتِىۡ مَالَهٗ يَتَزَكّٰى ۝١٨ وَمَا لِاَحَدٍ عِنۡدَهٗ
مِنۡ نِّعۡمَةٍ تُجۡزٰٓى ۝١٩ اِلَّا ابۡتِغَآءَ وَجۡهِ رَبِّهِ الۡاَعۡلٰى ۝٢٠ وَلَسَوۡفَ يَرۡضٰى ۝٢١ ع

ઉસમેં સબસે બડા બદબખ્ત હી દાખિલ હોગા(૧)﴿૧૫﴾ જિસને(ઈસ્લામ કો) જુઠલાયા ઔર મુંહ ફિરા લિયા﴿૧૬﴾ ઔર ઉસ(આગ) સે બડે તકવાવાલે કો દૂર રખા જાયેગા(૨)﴿૧૭﴾ જો અપના માલ પાક કરને કી ગર્ઝ સે(અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં) દેતા રહા(૩)﴿૧૮﴾ હાલાકે ઉસ પર કિસી કા એહસાન નહી થા કે જિસકા બદલા દિયા જાએ﴿૧૯﴾ ઉસકા મકસદ તો સિર્ફ અપને રબ કી ખૂશી હાસિલ કરના હે જિનકી શાન સબસે ઉંચી હે ﴿૨૦﴾ ઔર યકીન રખો(૪) કે ઐસા શખ્સ અનકરીબ ખુશ હો જાયેગા ﴿૨૧﴾

(૧) ઈમાન સે મહરૂમી સબસે બડી બદબખ્તી હે.

(૨) કુફ્ર સે બચા લિયા જાના ઔર ઈમાન મિલના સબસે બડા તકવા હે.

(૩) અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે મેં માલ ખર્ચ કરને સે ખુદ માલ ભી પાક હોતા હે, ઔર ઈન્સાન કા નફસ માલ કી નાપાક મોહબ્બત સે પાક હોતા હે.

(૪) ઈન આયત કા નુઝૂલ હઝરત સિદ્દીકે અકબર રદિ. કે લિયે હુવા, મઝલૂમ (જીસ પર ઝુલ્મ હુવા હો) મોમીન ગુલામોં કો ખરીદ ખરીદકર આઝાદ ફરમાયા કરતે થે, આયત મેં બયાન કિયે હુએ સિફાત (ખૂબીયોં) વાલા હર મોમીન ઉસકા મિસ્દાક હે.

સૂરએ ઝુહા

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૧૧) આયતેં હેં. સૂરએ ફજર કે બાદ ઔર સૂરએ ઈન્શિરાહ સે પેહલે (૧૧) નંબર પર ઉતરી.

ચઢતી ધુપ કે વકત કો''ઝુહા'' કેહતે હેં, જિસકો હમ હમારે બોલ ચાલ મેં ચાશ્ત કા વકત ભી કેહતે હેં, સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં ઈસ ચઢતી ધુપ કી કસમ ખાઈ ગઈ હે. યે વકત ભી બડા નિરાલા વકત હે, હઝરત મૂસા (અલ.) કા જાદુગરોં સે મુકાબલા એક ખુલે મૈદાન મેં ઈસી વકત હુવા થા, وان يحشر الناس ضحىٰ۔

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

وَالضُّحٰىۙ ﴿۱﴾ وَالَّيۡلِ اِذَا سَجٰىۙ ﴿۲﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰىؕ ﴿۳﴾ وَلَلۡاٰخِرَةُ خَيۡرٌ لَّكَ مِنَ الۡاُوۡلٰىؕ ﴿۴﴾ وَلَسَوۡفَ
يُعۡطِيۡكَ رَبُّكَ فَتَرۡضٰىؕ ﴿۵﴾ اَلَمۡ يَجِدۡكَ يَتِيۡمًا فَاٰوٰى ﴿۶﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ﴿۷﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغۡنٰىؕ ﴿۸﴾ فَاَمَّا
الۡيَتِيۡمَ فَلَا تَقۡهَرۡؕ ﴿۹﴾ وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنۡهَرۡؕ ﴿۱۰﴾ وَاَمَّا بِنِعۡمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثۡ ﴿۱۱﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

મેં કસમ ખાતા હું દિન કે ચઢને કે વકત કી﴿૧﴾ ઔર રાત કી(કસમ) જબ(ઉસકા અંધેરા) પૂરી તરહ છા જાયે(૧) ﴿૨﴾ તુમહારે રબ ને તુમકો છોડા ભી નહી ઔર નારાઝ ભી નહી હુએ﴿૩﴾ ઔર યકીનન આગે આનેવાલી હાલત તુમહારે લિયે પેહલી હાલત સે બેહતર હે(૨)﴿૪﴾ ઔર યે બાત તય હે કે આગે ચલકર તુમહારે રબ તુમકો ઈતના દેગેં કે તુમ ખુશ હો જાઓગે ﴿૫﴾ કયા ઉસને તુમકો યતીમ નહી પાયા થા ? ફિર(તુમકો) ઠિકાના દિયા(૩)﴿૬﴾ ઔર તુમકો(શરીઅત કે રાસ્તે સે) નાવાકિફ પાયા તો(તુમકો) શરીઅત કા રાસ્તા દિખા દિયા(૪)﴿૭﴾ ઔર તુમકો નાદાર પાયા તો ગની (માલ દાર) કર દિયા(૫)﴿૮﴾ સોઅબ જો યતીમ હો તો ઉસ પર સખ્તી ન કરના﴿૯﴾ ઔર જો સવાલ કરનેવાલા હે તો ઉસકો ઝિડકના નહી (ડાંટ મત દેના)(૬)﴿૧૦﴾ ઔર અપને રબ કી નેઅમત કા તઝકિરા કરતે રેહના(૭)﴿૧૧﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) મેં કસમ ખાતા હું ચાશ્ત કે વકત કી રોશની કી.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) યકીનન આખિરત તુમહારે લિયે દુનિયા સે બહોત બેહતર હે.
(૩) આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પૈદાઈશ કે વકત સે યતીમ થે. દાદાજાન ઔર ચચાજાન કી શફકતોં (મહેર બાનીયોં) મેં બડે હુએ.
(૪) (દુસરા તર્જુમા) તો તુમકો(શરીઅત કી) મંઝિલ પર પહોંચા દિયા.
(૫) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે કલ્બે ગની (દિલ કી માલદારી) તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો મિલા હી થા. સાથ મેં હઝરત ખદીજા રદિ. જૈસી બાવફા જવઝએ મોહતરમા (પાકીઝા બીવી) ને અપની દૌલત કે દહાને (મુંહ) આપકે લિયે ખોલ દિયે.
(૬) સવાલ કરનેવાલા માલ કા હો યા ઈલ્મ કા હો.
(૭) (દુસરા તર્જુમા) ઉસકો બયાન કરતે રેહના.

સૂર એ નશ્રહ

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૦૮) આયતેં હેં. સૂરએ ઝુહા કે બાદ ઔર સૂરએ અસ્ર સે પેહલે (૧૨) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે પાક સીને કો કુશાદા કરને કા બયાન હે. યે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી મહબૂબિયત કી બાત હે કે આપકે જસદે અતહર (મુબારક જીસ્મ) કે મુખ્તલિફ આઝા (અલગ અલગ અંગ) કા કુર્આને મજીદ મેં તઝકિરા આયા હે.

યહાં સિનએ મુબારક કા ઝિકર હે. દુસરી જગહ કલ્બે અતહર કા તઝકિરા હે. એક જગહ આપકી પુશ્ત મુબારક કા તઝકિરા હે તો કહીં આપકે હાથ મુબારક કા તઝકિરા હે, કહીં આપકે ચેહરા એ મુનવ્વર (રોશન) કા ઝિકર હે, કહીં આપકે ઉમર મુબારક કી કસમ ખાઈ ગઈ હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَلَمۡ نَشۡرَحۡ لَکَ صَدۡرَکَ ﴿۱﴾ وَوَضَعۡنَا عَنۡکَ وِزۡرَکَ ﴿۲﴾ الَّذِیۡۤ اَنۡقَضَ ظَہۡرَکَ ﴿۳﴾ وَرَفَعۡنَا لَکَ ذِکۡرَکَ ﴿۴﴾ فَاِنَّ
مَعَ الۡعُسۡرِ یُسۡرًا ﴿۵﴾ اِنَّ مَعَ الۡعُسۡرِ یُسۡرًا ﴿۶﴾ فَاِذَا فَرَغۡتَ فَانۡصَبۡ ﴿۷﴾ وَاِلٰی رَبِّکَ فَارۡغَبۡ ﴿۸﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) કયા હમને તુમહારે લિયે તુમહારે સીને કો ખોલ નહીં દિયા ?(૧) ﴿૧﴾ ઔર હમને તુમ પર સે તુમહારા વો બોજ ઉતાર દિયા(૨) ﴿૨﴾ જિસને તુમહારી કમર તોડ રખી થી﴿૩﴾ ઔર હમને તુમહારે લિયે તુમહારે તઝકિરે (યાદ) કો બુલંદ કિયા(૩)﴿૪﴾ સો યકીનન(હર) મુશકીલ કે સાથ આસાની હોતી હે ﴿૫﴾ યકીનન(હર) મુશકીલી કે સાથ આસાની હોતી હે(૪)﴿૬﴾ લિહાઝા જબ તુમ(મખ્લૂક કી ખિદમત સે) ફારિગ રહો તબ ખુદ કો થકાવો(૫)﴿૭﴾ ઔર અપને રબ હી સે દિલ લગાવો(યાની ઈબાદત ઔર દુઆ)﴿૮﴾

---

(૧) યાની ઉલૂમ ઔર મઆરિફ કે લિયે ઔર મુખાલિફીન કી ઈઝાઓં (તકલીફોં) પર તહમ્મુલ (બરદાશ્ત) કે લિયે ઔર અખ્લાકે હસના (અચ્છે અખ્લાક) કે લિયે કલ્બ કો વસીઅ કર દિયા.

(૨) નબુવ્વત કી ઝિમ્મેદારીયાં બહોત મુશકીલ થી, અલ્લાહ તઆલા ને ઉસ મુશકીલ કામ કો આસાન કર દિયા. (૩) અઝાન ઔર ઈકામત મેં, કલમે મેં, ખુત્બે મેં, મજાલિસ મેં હર જગહ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા ઝિક્રે ખૈર હે, પુરે આલમ કે અવકાત (વકતોં) પર ગૌર કિયા જાવે તો ૨૪(ચોબીસ) ઘંટે મેં હર વકત દુનિયા મેં કિસી ન કિસી જગહ અઝાન ઔર ઈકામત મેં અલ્લાહ તઆલા કે મુબારક નામ કે સાથ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા ઝિક્રે ખૈર બુલંદ કિયા જાતા હે :

اللھم صل وسلم وبارک علی سیدنا محمد وعلی الہ وصحبہ وعلی من تبعھم باحسان الی یوم الدین ۔

(૪) દઅવત કે કામ મેં સખ્તીયોં કે બાદ આસાનીયાં નસીબ હોગી, માદરે ઈલ્મી જામિઆ ડાભેલ મેં જિનકે મુતબર્રક હુજરે (બરકતી રૂમ) મેં કયામ પઝીર રહેકર કુર્આન મજીદ કા તર્જુમા ઔર હવાશી કા ઝયાદહ તર હિસ્સા લિખને કી સઆદત (સૌભાગ્ય) હાસિલ હુઈ વો હઝરત અલ્લામા શબ્બીર અહમદ ઉસ્માની રહ. બહોત ખૂબ લિખતે હેં : અબ ભી આદતુલ્લાહ (અલ્લાહ તઆલા કી ચાહત) યહીં હે કે જો શખ્સ સખ્તી પર સબર કરે ઔર સચ્ચે દિલ સે અલ્લાહ તઆલા પર એતિમાદ (ભરોસા) રખે ઔર હર તરફ સે તુટકર ઉસી સે લવ લગાએ, ઉસી કે ફઝલ ઔર રહમત કા ઉમ્મીદવાર રહે, તકલીફોં કે લમ્બે ઝમાને તક અપને સે ઘબરાકર આસ ન તોડ બૈઠે તો જરૂર અલ્લાહ ઉસકે હક મેં આસાની કરેગા, એક તરહ કી નહીં કઈ તરહ કી. (૫) દિન મેં મેહનત, રાત કી ઈબાદત, ઔર દુઆ યે હર દાઈ કે લિયે જરૂરી હે.

સૂરએ તીન

યે સૂરત મદની હે, ઉસ્મેં (૦૮) આયતેં હેં. સૂરએ બુરૂજ કે બાદ ઔર સૂરએ ઈલાફ સે પેહલે (૨૮) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં તીન યાની અંજીર કી કસમ ખાઈ ગઈ હે.

કાઝી બયઝાવી રહ. લિખતે હેં : ''અંજીર ઔર ઝૈતુન'' અલ્લાહ તઆલા ને ફલો મેં ખાસ તરીકે સે ઉનહી દો કી કસમ ખાઈ હે; કયું કે અંજીર એક ઉમદા (સુકા) મેવા હે જિસમેં ફુઝલા (એકવાડ,જકામુ,વ્યર્થ) નહી હોતા, આસાની સે હઝમ હો જાને વાલા ઔર બહોત ઝિયાદહ નફા દેનેવાલા હે, તબીયત કો નર્મ કરતા હે ઔર બલગમ (કંઠ) કો નીકાલતા હે, ગુર્દો કો સાફ કરતા હે, મસાનો કી પથરી કો નિકાલતા હે, જિગર ઔર તિલ્લી કે સુદ્દે ખોલતા હે, બદન કો ફર્બા કરતા હે ઔર ઝૈતુન ફલ કા ફલ, સાલન કા સાલન ઔર દવા કી દવા હે, ઈસ્કા તેલ લતીફ હોતા હે, જિસકે ફાયદે બહોત હેં.

(૧) તીન સે અંજીર કા દરખ્ત યા ફલ ઔર ઝૈતુન સે ઝૈતુન કા દરખ્ત યા ફલ મુરાદ હે, ઈન દોનોં કી કસમ સે ઉનકે ફાયદોં કી તરફ ઈશારા હે, અંજીર એક ઐસા ફલ હે જિસમેં ગોટલી ભી નહી હોતી ઔર છિલકા નિકાલને કી ઝરૂરત નહી હોતી, ગિઝા ભી હે ઔર દવા ભી, ઈસ્કે દરખ્ત પર કાંટે ભી નહી હોતે, અંજીર કા દરખ્ત ઈતના ઉંચા ભી નહી હોતા કે હાસિલ હોને કે લિયે તકલીફ હો.

(૨) તીન ઔર ઝૈતુન દો શહેરોં કે નામ હેં, તીન દમિશ્ક કો કેહતે હેં ઔર ઝૈતુન બયતુલ મુકદ્દસ કો કેહતે હેં.

(૩) દો પહાડોં કે નામ મુરાદ હે, બયતુલ મુકદ્દસ જિસ પહાડ પર વાકેઅ હે ઉસ્કે દો ટુકડે હેં, એક જબલે ઝૈતુન, દુસરા જબલે તીન.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈરશાદ ફરમાયા : જો આદમી સૂરએ તીન પઢે ઔર ''اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ'' પર પહોંચે તો ''બલા વઅન અલા ઝાલિક લમીનશ્શાહિદીન'' પઢે.

બરાઅ બિન આઝિબ રદિ. સે રિવાયત હે કે હુઝુર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સફર મેં થે તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈશા કી દો રકાતોં મેં એક મેં સૂરએ ''વત્તીન'' પઢી.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

وَالتِّيۡنِ وَالزَّيۡتُوۡنِ ۙ﴿۱﴾ وَطُوۡرِ سِيۡنِيۡنَ ۙ﴿۲﴾ وَهٰذَا الۡبَلَدِ الۡاَمِيۡنِ ۙ﴿۳﴾ لَقَدۡ خَلَقۡنَا الۡاِنۡسَانَ فِىۡۤ اَحۡسَنِ تَقۡوِيۡمٍ ۫﴿۴﴾ ثُمَّ
رَدَدۡنٰهُ اَسۡفَلَ سٰفِلِيۡنَ ۙ﴿۵﴾ اِلَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمۡ اَجۡرٌ غَيۡرُ مَمۡنُوۡنٍ ؕ﴿۶﴾ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعۡدُ
بِالدِّيۡنِ ؕ﴿۷﴾ اَلَيۡسَ اللّٰهُ بِاَحۡكَمِ الۡحٰكِمِيۡنَ ﴿۸﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કસમ ખાતા હું અંજીર કી ઔર ઝૈતુન કી﴿૧﴾ ઔર તુર(પહાડ જો) સિના(કે સહરા,રણ,જંગલ મેં હે ઉસ) કી ﴿૨﴾ ઔર ઈસ અમનવાલે શહર(મકકા) કી﴿૩﴾ કે હમને ઈન્સાન કો અચ્છે સે અચ્છે અંદાઝ(યાની તરીકે) પર બનાયા હે(૧)﴿૪﴾ ફિર હમ ઉસકો નીચલી હાલતવાલોં મેં સબસે ઝિયાદહ નીચલી હાલત મેં કર દેતે હેં(૨) ﴿૫﴾ મગર જો લોગ ઈમાન લાયે ઔર નેક કામ કિયે તો ઉનકે લિયે ઐસા સવાબ હે જો કભી ખતમ હોનેવાલા નહી હે﴿૬﴾ ફિર(એ ઈન્સાન !) વો કોનસી ચીઝ હે જો ઉસકે બાદ તુજકો બદલે કે દિન(કયામત) કો જુઠલાને પર ઉભારતી હે ?(૩)﴿૭﴾ કયા અલ્લાહ તઆલા સબ હુકમરાનોં (હુકૂમત કરનેવાલો) સે બઢકર હાકિમ નહી હે ?(૪)﴿૮﴾

---

(૧) (દુસરા તર્જુમા) કે હમને ઈન્સાન કો બહોત અચ્છે સાંચે મેં ઢાલકર પૈદા કિયા હે. (તીસરા તર્જુમા) કે હમને ઈન્સાન કો બહોત ખુબસૂરત બનાવટ કે સાથ પૈદા કિયા હે. (ચોથા તર્જુમા) યકીનન હમને ઈન્સાન કો બેહતરીન સૂરત મેં પૈદા કિયા હે.

(૨) ઈન્સાન જબ હક કા ઈન્કાર કરે તો ગિરતે ગિરતે જાનવર સે ભી બહોત બુરા હો જાતા હે, એક જાનવર દો બાસી રોટી ખિલાનેવાલે કે લિયે જાન તક દે દેતા હે; લેકિન યે ઈન્સાન અપને ખાલિક ઔર માલિક કી પુરે પુરી નેઅમત ઈસ્તેમાલ કરકે નાફરમાન બનતા હે ઔર જહન્નમ કી ઉડાઈ મેં ઢકેલા જાતા હે (ઈસ્સે અલ્લાહ તઆલા હમારી હિફાઝત ફરમાએ) દુનિયા મેં ઈસકા ભી અનુભવ હોતા રેહતા હે કે જવાન તંદુરસ્ત આદમી બુઢા ઝઈફ (કમઝોર) હોકર બિલકુલ આખરી દરજે કી ઉમર, કમઝોરી ઔર મોહતાજગીવાલી કી તરફ લૌટ જાતા હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) ફિર એ ઈન્સાન ! ઈસ(કદર દલીલોં) કે બાદ બદલા મિલને કે દિન(કયામત) કો કયું જુઠલાતા હે ?

(૪) નોટ : અબુદાઉદ ઔર તિરમિઝી કી એક હદીસ શરીફ સે માલૂમ હોતા હે કે ઈસ આયત કો પઢને કે વકત યે કેહના મુસ્તહબ હે ''બલ્લી વઅન અલા ઝાલિક લમીનશ્શાહિદીન'' (કયું નહી ? મેં ઈસ બાત કી ગવાહી દેતા હું કે અલ્લાહ તઆલા સારે હુકમરાનોં સે બઢકર હુકમરાન હે).

સૂરએ અલક

યે સૂરત મકકી હે, શુરૂ કી પાંચ આયતેં સબસે પેહલે ગારે હિરા મેં ઉતરી, ઈસ્મેં (૧૯) આયતેં હેં. સૂરએ કલમ સે પેહલે (૧) નંબર પર ઉતરી.

અલક : જમા હુવા ખૂન, યા સામાન્ય ખૂન, યા કોઈ ભી ખૂન, યા જો ખૂન બહોત ઝિયાદહ સૂર્ખ (લાલ) હો. ઈસ સૂરત કી દુસરી આયત મેં ઈન્સાન કો અલક યાની જમે હુએ ખૂન સે પૈદા કરને કા તઝકિરા હે. એક મની કા નુતફા જો ચંદ દિનોં મે જમે હુએ ખૂન કી શકલ ઈખ્તિયાર કરતા હે,(સ્વરૂપ ધારણ કરી લેછે) ઉસ્મેં મુખ્તલિફ તગય્યુરાત (અલગ અલગ ફેરફાર) કે બાદ કામિલ ઈન્સાન (પુરે માનવી) કી શકલ મેં તૈયાર હોતા હે, યે અલ્લાહ તઆલા કી અઝીમ (બડી) કુદરત કા નિશાન હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
اِقۡرَاۡ بِاسۡمِ رَبِّکَ الَّذِیۡ خَلَقَ ۚ﴿۱﴾ خَلَقَ الۡاِنۡسَانَ مِنۡ عَلَقٍ ۚ﴿۲﴾ اِقۡرَاۡ وَ رَبُّکَ الۡاَکۡرَمُ ۙ﴿۳﴾ الَّذِیۡ عَلَّمَ بِالۡقَلَمِ ۙ﴿۴﴾ عَلَّمَ
الۡاِنۡسَانَ مَا لَمۡ یَعۡلَمۡ ؕ﴿۵﴾ کَلَّاۤ اِنَّ الۡاِنۡسَانَ لَیَطۡغٰۤی ۙ﴿۶﴾ اَنۡ رَّاٰہُ اسۡتَغۡنٰی ؕ﴿۷﴾ اِنَّ اِلٰی رَبِّکَ الرُّجۡعٰی ؕ﴿۸﴾ اَرَءَیۡتَ الَّذِیۡ
یَنۡہٰی ۙ﴿۹﴾ عَبۡدًا اِذَا صَلّٰی ؕ﴿۱۰﴾ اَرَءَیۡتَ اِنۡ کَانَ عَلَی الۡہُدٰۤی ﴿ۙ۱۱﴾ اَوۡ اَمَرَ بِالتَّقۡوٰی ؕ﴿۱۲﴾ اَرَءَیۡتَ اِنۡ کَذَّبَ وَ تَوَلّٰی ؕ﴿۱۳﴾ اَلَمۡ یَعۡلَمۡ
بِاَنَّ اللّٰہَ یَرٰی ؕ﴿۱۴﴾ کَلَّا لَئِنۡ لَّمۡ یَنۡتَہِ ۬ۙ لَنَسۡفَعًۢا بِالنَّاصِیَۃِ ﴿ۙ۱۵﴾ نَاصِیَۃٍ کَاذِبَۃٍ خَاطِئَۃٍ ﴿ۚ۱۶﴾ فَلۡیَدۡعُ نَادِیَہٗ ﴿ۙ۱۷﴾ سَنَدۡعُ
الزَّبَانِیَۃَ ﴿ۙ۱۸﴾ کَلَّا ؕ لَا تُطِعۡہُ وَ اسۡجُدۡ وَ اقۡتَرِبۡ ﴿٪ؑ۱۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) અપને રબ કા નામ લેકર(કુર્આન) પઢો, જિસને(સબકુછ) પૈદા કિયા﴾૧﴿ જિસ(રબ) ને ઈન્સાન કો જમે હુએ ખૂન સે પૈદા કિયા ﴾૨﴿ (એ નબી !) તુમ પઢો ઔર તુમહારે રબ સબસે ઝિયાદહ કરમવાલે હેં﴾૩﴿ જિસને કલમ કે ઝરિયે તાલીમ દી﴾૪﴿ ઉસ(રબ) ને ઈન્સાન કો વો બાતેં સિખાઈ જિનકો વો જાનતા નહીં થા ﴾૫﴿ સચ બાત યે હે કે ઈન્સાન હદ સે નિકલ જાતા હે(૧)﴾૬﴿ કયું કે ઉસને ખૂદ કો બેનિયાઝ(માલદાર) સમજ લિયા હે﴾૭﴿ યકીનન તુમહારે રબ હી કી તરફ(સબકો) લૌટકર જાના હે﴾૮﴿ કયા તુમને ઉસ શખ્સ કો દેખા જો એક(ખાસ) બંદે કો રોકતા હે﴾૯﴿ જબ કે વો બંદા નમાઝ પઢતા હે﴾૧૦﴿ ભલા બતાવો અગર વો(નમાઝ પઢનેવાલા બંદા) સહીહ રાસ્તે પર કાયમ હો﴾૧૧﴿ યા તકવા સિખલાતા હો(તો કયા ઉસકો નમાઝ સે રોકના ઝુલ્મ નહીં હે ?)﴾૧૨﴿ ભલા યે ભી બતાવો કે અગર વો(રોકનેવાલા હક કો) જુઠલાતા ઔર મુંહ ફિરાતા હો﴾૧૩﴿ કયા ઉસ શખ્સ કો માલૂમ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા દેખ રહે હેં﴾૧૪﴿ (નમાઝ સે) હરગિઝ(રોકના) નહીં(ચાહિયે) અગર વો(રોકનેવાલા) બાઝ નહીં આયા તો હમ ઉસકો પેશાની કે બાલ પકડકર ઘસીટેંગે﴾૧૫﴿ વો પેશાની જો ગુનેહગાર હે(ઔર) ખતાકાર હે﴾૧૬﴿ સો વો અપની મજલિસવાલોં કો બુલાલેવે﴾૧૭﴿ હમ ઝબાનિયા(૨) કો બુલાલેવે﴾૧૮﴿ હરગિઝ નહીં ઉસકી બાત ન માનો(૩) ઔર(અલ્લાહ કે સામને) સજદા કરો, ઔર(ઉસકા) કુર્બ(યાની નઝદીકી) હાસિલ કરો﴾૧૯﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) ખુલ્લમ ખુલ્લી શરારત કરતા હે. (૨) દોઝખ કે સખ્ત ફરિશ્તે (૩) જૈસે આજ તક બાત ન માની આઈન્દા (આગે કે વકત મેં, આગે ચલકર) ભી ઉસકી બાત માનના નહીં.

સૂરએ કદ્ર

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૦૫) આયતેં હેં. સૂરએ અબસ કે બાદ ઔર સૂરએ શમ્સ સે પેહલે (૨૫) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં બાર બાર લફઝ કદ્ર આયા હે. કદર કા એક માઅના આતા હે અંદાઝા ઔર દુસરા માઅના આતા હે શરાફત, અઝમત. શબે કદ્ર વાકઈ બડે અઝીમ મરતબેવાલી રાત હે ઔર ઉસ રાત મેં જો કિતાબ કુર્આન ઉતારી ગઈ વો ભી બડી અઝીમુલ મરતબત (ઉચે મરતબેવાલી) કિતાબ હે ઔર જિસ નબી પર યે કિતાબ ઉતારી ગઈ વો ભી બડે અઝીમુલ મરતબત (ઉચે મરતબેવાલી) હે ઔર જિસ ઉમ્મત કે લિયે યે કિતાબ ઉતારી ગઈ વો ભી કાબિલે કદ્ર (ઈઝઝત કરને કે લાઈક) ઔર ખૈરૂલ ઉમમ (તમામ ઉમતોં મેં અચ્છી) હે.

ઉસ રાત મેં બંદે જો આમાલે સાલિહા (નેક આમાલ) કરતેં હેં ઉસકી અલ્લાહ તઆલા કે યહાં બડી કદરો મંઝિલત (રૂત્બા, હોદા) હે ઔર ઉસ રાત મેં સાલ ભર મેં પેશ આનેવાલી બાતોં કા અંદાઝા કર દિયા જાતા હે યાની તકદીરી ફેસલા કર દિયા જાતા હે.

યે નુકતા ભી હે ઈસ તરહ કી કદ્ર ઔર અઝમતોં કી તરફ ઈશારા કરને કે લિયે સૂરત મેં તીન મરતબા કદ્ર કા લફઝ આયા હે.

કુછ હઝરાત કેહતે હેં કે : લફઝ ''કદ્ર'' તંગી કે માઅના મેં ભી આતા હે જૈસે ''وَمَنۡ قُدِرَ عَلَيۡهِ رِزۡقُهٗ'' ઔર ઈસ રાત કો લયલતુલ કદર ઈસ લિયે કહા ગયા કે ઝમીન પર ઔર ફિઝા મેં ઈતને ઝિયાદહ અનવાર ઔર બરકાત ફૈલ જાતે હેં કે ઝમીન ઔર ફિઝા ઉસ કે લિયે તંગ હો જાતી હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
اِنَّاۤ اَنۡزَلۡنٰہُ فِیۡ لَیۡلَۃِ الۡقَدۡرِ ①ۚۖ وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ مَا لَیۡلَۃُ الۡقَدۡرِ ②ؕ لَیۡلَۃُ الۡقَدۡرِ ۙ خَیۡرٌ مِّنۡ اَلۡفِ شَہۡرٍ ③ؕؔ تَنَزَّلُ الۡمَلٰٓئِکَۃُ
وَالرُّوۡحُ فِیۡہَا بِاِذۡنِ رَبِّہِمۡ ۚ مِنۡ كُلِّ اَمۡرٍ ④ۛۙ سَلٰمٌ ۛ ہِیَ حَتّٰی مَطۡلَعِ الۡفَجۡرِ ⑤ؑ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

યકીનન હમને ઈસ(કુર્આન) કો શબે કદર(યાની અઝમતવાલી રાત) મેં ઉતારા હે(૧)﴿૧﴾ ઔર તુમકો માલૂમ હે શબે કદર કયા ચીઝ હે ? ﴿૨﴾ શબે કદર એક હઝાર મહિનોં સે બેહતર હે﴿૩﴾ ઉસ મેં ફરિશ્તે ઔર રૂહ(૨) અપને રબ કે હુકમ સે હર મુઆમલે કો લેકર ઉતરતે હેં(૩)﴿૪﴾ વો પુરી રાત સલામતી હે સુબહ કે તુલૂઅ હોને (નિકલને) તક ﴿૫﴾

---

(૧) દુસરા તર્જુમા : યકીનન હમને ઈસ(કુર્આન) કો તકદીર લિખી જાનેવાલી રાત મેં ઉતારા હે. યાની જિસ રાત મેં બડે બડે કામોં કા તકદીરી ફેસલા કિયા જાતા હે.

(૨) રૂહ સે મુરાદ :

[૧] હઝરત જિબ્રઈલ અલ.

[૨] એક બડા ફરિશ્તા જિસકે સામને આસમાન ઔર ઝમીન એક લુકમા કે બરાબર હે.

[૩] અલ્લાહ તઆલા કી કોઈ ખાસ મખ્લૂક જો ખાતે પીતે હેં; લેકિન ઈન્સાન ઔર ફરિશ્તે નહી હેં.

[૪] હઝરત ઈસા અલ. મુરાદ હે.

[૫] ફરિશ્તોં કી એક ખાસ જમાઅત જો લયલતુલ કદર મેં હી નઝર આતી હે.

[૬] અલ્લાહ તઆલા કી ખાસ રહમત મુરાદ હે.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) હર કામ કે લિયે ઉતરતે હેં(પુરે સાલ કે તકદીરી ફેસલે મલાઈકા (ફરીશ્તોં) કે હવાલે કર દિયે જાતે હેં ઔર ફિર વો મૌકા કે મુતાબિક અમલ કરતે હેં)

સૂરએ બય્યિનહ

યે સૂરત મદની હે, કુછ ઉલમા ઈસકો મકકી કેહતે હેં, ઈસ્મેં (૦૮) આયતેં હેં. સૂરએ તલાક કે બાદ ઔર સૂરએ હશર સે પહેલે (૧૦૦) યા (૧૦૧) નંબર પર ઉતરી.

''બય્યીનહ'' ખુલી દલીલ કો કેહતે હેં.

ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં અલ્લાહ તઆલા કી એક વાઝેહ (સાફ) દલીલ ઔર હુજજત અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કા તઝકિરા હે.

હમારે અકાબિર (બડે ઉલમા) મેં સે હઝરત શાહ અબ્દુલ અઝીઝ સાહબ રહ. ને ''બય્યીનહ'' સે હઝરત ઈસા અલ. કો મુરાદ લિયા હે, જો ખુલી નીશાનીયાં લેકર આયે ઔર ઉન્હોંને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બયસત (નબી હોને) કી બશારત સુનાઈ થી.

ઈસ સૂરત કા એક નામ બુખારી ઔર મુસ્લિમ કી હદીસ સે ''લમ યકુનીલ લઝીન કફરૂ'' ભી આયા હે, સૂરત કી શુરૂઆત ઈસી કલમે (વાકય) સે હો રહી હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

لَمۡ یَکُنِ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا مِنۡ اَہۡلِ الۡکِتٰبِ وَ الۡمُشۡرِکِیۡنَ مُنۡفَکِّیۡنَ حَتّٰی تَاۡتِیَہُمُ الۡبَیِّنَۃُ ۙ﴿۱﴾ رَسُوۡلٌ مِّنَ اللّٰہِ یَتۡلُوۡا صُحُفًا مُّطَہَّرَۃً ۙ﴿۲﴾ فِیۡہَا کُتُبٌ قَیِّمَۃٌ ؕ﴿۳﴾ وَ مَا تَفَرَّقَ الَّذِیۡنَ اُوۡتُوا الۡکِتٰبَ اِلَّا مِنۡۢ بَعۡدِ مَا جَآءَتۡہُمُ الۡبَیِّنَۃُ ؕ﴿۴﴾ وَ مَاۤ اُمِرُوۡۤا اِلَّا لِیَعۡبُدُوا اللّٰہَ مُخۡلِصِیۡنَ لَہُ الدِّیۡنَ ۬ۙ حُنَفَآءَ وَ یُقِیۡمُوا الصَّلٰوۃَ وَ یُؤۡتُوا الزَّکٰوۃَ وَ ذٰلِکَ دِیۡنُ الۡقَیِّمَۃِ ؕ﴿۵﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

એહલે કિતાબ ઔર મુશરીકીન મેં સે જો લોગ(હઝરત મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી બયસત (નબી બનાયે જાને) સે પેહલે કાફિર થે વો ઈસ વકત તક(કુફ્ર સે) બાઝ આનેવાલે નહી થે, જબ તક ઉનકે પાસ ખુલી દલીલ ન આ જાતી﴿૧﴾ (વો ખુલી દલીલ) અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે એક રસૂલ હે જો પાક સહીફે(યાની કુર્આન) પઢકર સુનાએ(૧) ﴿૨﴾ જિનમેં સીધી સચ્ચી તહરીરેં(લેખ,લિખી હુઈ) હોં(૨)﴿૩﴾ ઔર જો એહલે કિતાબ હેં ઉનકે પાસ ખુલી હુઈ દલીલ આ ચુકને કે બાદ હી ઉન્હોંને જુદા રાસ્તા અપનાયા(૩)﴿૪﴾ હાલાંકે ઉનકો યહી હુકમ દિયા ગયા થા કે અલ્લાહ તઆલા કી ઈસ તરહ ઈબાદત કરે કે ઈબાદત સિર્ફ ઈસી કે લિયે હો, સીધે રાસ્તે પર ચલતે હુએ ઔર વો નમાઝ કો કાયમ રખે ઔર ઝકાત દિયા કરે ઔર યહી તરીકા મઝબૂત હે(૪) ﴿૫﴾

---

(૧) કુર્આન કી હર સૂરત એક મુસ્તકીલ (અલગ સે) આસ્માની સહીફે (છોટી છોટી કિતાબે) કી તરહ હે, પીછલી આસમાની કિતાબોં કા ખુલાસા કુર્આને મજીદ મેં હે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) જિન(સહાઈફ) મેં દુરૂસ્ત મઝામીન લિખે હુએ હો (તીસરા તર્જુમા) જિસમેં સહીહ સહીહ અહકામ લિખે હુએ હેં (ચોથા તર્જુમા) જિનમેં મઝબૂત કિતાબેં હેં.

(૩) દુસરા તર્જુમા : વો મુતફર્રિક (અલગ અલગ) હો ગયે.

(૪) (દુસરા તર્જુમા) યહી મઝબૂત ઉમ્મત કા દીન હે (તીસરા તર્જુમા) ઔર યહી સીધી સચ્ચી ઉમ્મત કા દીન હે (ચોથા તર્જુમા) ઔર યહી સહીહ દીન કા તરીકા હે (પાંચવા તર્જુમા) મઝબૂત લોગોં કા યહી રાસ્તા હે.

اِنَّ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا مِنۡ اَہۡلِ الۡکِتٰبِ وَ الۡمُشۡرِکِیۡنَ فِیۡ نَارِ جَہَنَّمَ خٰلِدِیۡنَ فِیۡہَا ؕ اُولٰٓئِکَ ہُمۡ شَرُّ الۡبَرِیَّۃِ ؕ﴿۶﴾ اِنَّ الَّذِیۡنَ
اٰمَنُوۡا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ اُولٰٓئِکَ ہُمۡ خَیۡرُ الۡبَرِیَّۃِ ؕ﴿۷﴾ جَزَآؤُہُمۡ عِنۡدَ رَبِّہِمۡ جَنّٰتُ عَدۡنٍ تَجۡرِیۡ مِنۡ تَحۡتِہَا الۡاَنۡہٰرُ
خٰلِدِیۡنَ فِیۡہَاۤ اَبَدًا ؕ رَضِیَ اللّٰہُ عَنۡہُمۡ وَ رَضُوۡا عَنۡہُ ؕ ذٰلِکَ لِمَنۡ خَشِیَ رَبَّہٗ ٪﴿۸﴾

યકીનન એહલે કિતાબ ઔર મુશરિકોં મેં સે જિન્હોંને કુફ્ર કિયા વો જહન્નમ કી આગ મેં(દાખિલ) રહેંગે, ઈસમેં હમેશા રહેંગે, વહી સારી મખ્લૂક મેં સબસે બુરે હેં﴿૬﴾ યકીનન જો લોગ ઈમાન લાયે ઔર નેક કામ કિયે વો સારી મખ્લુક મેં સબસે અચ્છે હેં﴿૭﴾ ઉનકા બદલા ઉનકે રબ કે પાસ હમેશા રેહને કે ઐસે બાગાત હેં જિનકે નીચે સે નેહરેં બેહતી હોંગી, વો ઉનમેં હમેશા હમેશા રહેંગે, અલ્લાહ તઆલા ઉનસે ખુશ હોગા ઔર વો અલ્લાહ તઆલા સે ખુશ હોંગે, યે બદલા ઐસે શખ્સ કે લિયે હે જો અપને રબ સે(દિલ સે) ડરતા હો﴿૮﴾

સૂરએ ઝિલઝાલ

યે સૂરત મદની હે, કુછ હઝરાત મકકી કેહતે હેં, ઈસ્મેં (૦૮) આયતેં હેં. સૂરએ નિસાઅ કે બાદ ઔર સૂરએ હદીદ સે પેહલે (૯૩) યા (૯૪) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત કી શુરૂઆત હી મેં કયામત કે મૌકે પર પેશ આનેવાલે ઝલઝલોં (ભૂકંપો) કા તઝકિરા હે.

ઝલઝલા : જમીન કા હિલ જાના. કુછ હઝરાત કા કૌલ હે : ઈસમેં હુરૂફ જો ડબલ આયે હેં ઈસસે માઅના નિકલતા હે બારબાર હિલાના.

એક હદીસ મેં આતા હે કે સૂરએ ઈઝા ઝુલ્ઝીલત પઢને સે આધે કુર્આન કે બકદર (જીતના) સવાબ મિલતા હે.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ વિત્ર કે બાદ દો નફલ બૈઠકર અદા ફરમાતે તો પેહલી રકાત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બાદ ''إِذَا زُلْزِلَتِ'' ઔર દુસરી રકાત મેં ''قُلْ يَآأَيُّهَا الْكٰفِرُوْنَ'' પઢતે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِذَا زُلۡزِلَتِ الۡاَرۡضُ زِلۡزَالَهَا ۙ﴿۱﴾ وَاَخۡرَجَتِ الۡاَرۡضُ اَثۡقَالَهَا ۙ﴿۲﴾ وَقَالَ الۡاِنۡسَانُ مَا لَهَا ۚ﴿۳﴾ یَوۡمَئِذٍ تُحَدِّثُ
اَخۡبَارَهَا ۙ﴿۴﴾ بِاَنَّ رَبَّكَ اَوۡحٰی لَهَا ؕ﴿۵﴾ یَوۡمَئِذٍ یَّصۡدُرُ النَّاسُ اَشۡتَاتًا ۬ۙ لِّیُرَوۡا اَعۡمَالَهُمۡ ؕ﴿۶﴾ فَمَنۡ یَّعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ
خَیۡرًا یَّرَهٗ ؕ﴿۷﴾ وَمَنۡ یَّعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا یَّرَهٗ ﴿۸﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

જબ ઝમીન અપને ઝલઝલે (ભુકંપ) સે ખૂબ હિલાઈ જાયેગી﴾૧﴿ ઔર ઝમીન અપને બોજ (યાની ઝમીન મેં છુપે હુવે કુદરતી ખઝાને,ખનીજ ઔર મુર્દો) કો બાહિર નિકાલ દેગી ﴾૨﴿ ઔર ઈન્સાન કેહને લગેગા કે : ઈસ(ઝમીન) કો કયા હો ગયા ?﴾૩﴿ ઈસ રોઝ ઝમીન અપની સારી બાતેં(ઔર ખબરેં) બતા દેગી﴾૪﴿ ઈસ લિયે કે તુમહારે રબ ને ઈસકો યહી હુકમ દિયા હોગા ﴾૫﴿ ઈસ દિન લોગ અલગ અલગ જમાઅત બનકર વાપસ હોગેં; તાકે ઉનકો ઉનકે આમાલ દિખા દીયે જાવે(૧)﴾૬﴿ સો જબ જિસ શખ્સ ને ઝર્રા બરાબર નેકી કી હોગી વો(ઈસકા બદલા) દેખ લેગા﴾૭﴿ ઔર જિસ શખ્સ ને ઝર્રા બરાબર બુરાઈ કી હોગી વો(ઈસકી સઝા) દેખ લેગા﴾૮﴿

(૧) : [૧] કબર સે કયામત કી તરફ લોગોં કો લાયા જાવેગા.

[૨] હર ખાનદાન કા હર ફર્દ (વ્યકિત) તિતર બિતર (વિર વેખેર) હો જાયેગા ઔર ખુદ કે ગમ (ફિક્ર) મેં ઐસા હોગા કે વો કિસી દુસરે કે કામ નહી આ સકેગા.

[૩] હિસાબ કે બાદ અલગ અલગ જમાઅત કી શકલ મેં અપને અચ્છે યા બુરે નતાઈજ (નતીજો) કો દેખ લેગેં.

સૂર એ આદીયાત

યે સૂરત મકકી હે, કુછ હઝરાત મદની કેહતે હેં, ઈસ્મેં (૧૧) આયતેં હેં. સૂરએ અસ્ર કે બાદ ઔર સૂરએ કૌસર સે પેહલે (૧૪) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં આદિયાત કી કસમ ખાઈ ગઈ હે. આદિયાત સે ઘોડે મુરાદ હેં યા ઉંટનીયાં.

જો અલ્લાહ તઆલા કી રાહ મેં ચલે વો ઈસ કદર મુબારક હો જાતા હે કે ઈસકી મુખ્તલિફ (અલગ અલગ) અદાઓં કો ભી કદર ઔર મંઝિલત (ઈઝઝત ઔર માન સંમાન) કે સાથ બયાન કિયા જાતા હે.

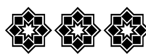
بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَالۡعٰدِیٰتِ ضَبۡحًا ۙ﴿۱﴾ فَالۡمُوۡرِیٰتِ قَدۡحًا ۙ﴿۲﴾ فَالۡمُغِیۡرٰتِ صُبۡحًا ۙ﴿۳﴾ فَاَثَرۡنَ بِہٖ نَقۡعًا ۙ﴿۴﴾ فَوَسَطۡنَ بِہٖ جَمۡعًا ۙ﴿۵﴾ اِنَّ
الۡاِنۡسَانَ لِرَبِّہٖ لَکَنُوۡدٌ ۚ﴿۶﴾ وَ اِنَّہٗ عَلٰی ذٰلِکَ لَشَہِیۡدٌ ۚ﴿۷﴾ وَ اِنَّہٗ لِحُبِّ الۡخَیۡرِ لَشَدِیۡدٌ ؕ﴿۸﴾ اَفَلَا یَعۡلَمُ اِذَا بُعۡثِرَ مَا فِی الۡقُبُوۡرِ ۙ﴿۹﴾
وَ حُصِّلَ مَا فِی الصُّدُوۡرِ ۙ﴿۱۰﴾ اِنَّ رَبَّہُمۡ بِہِمۡ یَوۡمَئِذٍ لَّخَبِیۡرٌ ﴿۱۱﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મૈં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હૈં.

કસમ હે ઉન ઘોડોં કી જો હાંફતે હુએ દોડતે હૈં﴾૧﴿ ફિર જો(પથ્થર યા પથરીલી ઝમીન પર અપની) ટાપ મારકર ચિગાંરીયાં ઉડાતે હૈં﴾૨﴿ ફિર જો સુબહ સવેરે(દુશ્મન પર) છાપા મારતે હૈં(૧)﴾૩﴿ તો વો ઈસ વકત ગુબાર ઉડાતે હૈં﴾૪﴿ ફિર વો ઈસ વકત(દુશ્મનોં કે) જમગઠે (દુશ્મન કે જથ્થા,ભીડભાડ) કે બીચ મેં ઘુસ જાતે હૈં﴾૫﴿ બેશક ઈન્સાન અપને રબ કા બડા હી નાશુક્રા હે﴾૬﴿ ઔર બેશક વો(ઈન્સાન)(૨) અપની નાશુક્રી પર ખુદ ગવાહ ભી હે(૩)﴾૭﴿ ઔર યકીનન વો ઈન્સાન માલ કી મોહબ્બત(ચાહત) મેં બહોત પક્કા હે﴾૮﴿ કયા ભલા ઈસ(ઈન્સાન) કો વો વકત માલૂમ નહી જબ વો મુર્દે જો કબ્રો મેં હેં ઉનકો ઝિંદા કરકે ઉઠાયા જાયેગા﴾૯﴿ ઔર સીનો મેં જો કુછ(છુપા) હે ઈસકો ઝાહિર કર દિયા જાયેગા﴾૧૦﴿ યકીનન ઉનકે રબ ઈસ દિન ઉનકી (ઈસ) હાલત સે પૂરી ખબર રખતે હોગેં﴾૧૧﴿

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જો યલગાર (ચડાઈ) કરતે હેં (તીસરા તર્જુમા) હમલા કરતે હેં.
(૨) ખાસકર કાફિર ઈન્સાન.
(૩) (દુસરા તર્જુમા) ઔર યકીનન ઈસ (ઈન્સાન) કો અપની ઈસ નાશુક્રી કી ખબર હે હી (તીસરા તર્જુમા) ઔર યકીનન ઈસ(રબ) કો(ઈન્સાન કી) ઈસ (નાશુક્રી) કી પુરી ખબર હે.

સૂરએ કારીઅહ

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૧૧) આયતેં હેં. સૂરએ કુરૈશ કે બાદ ઔર સૂરએ કિયામહ સે પેહલે (૩૦) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં લફઝ ''અલ કારીઅહ'' આયા હે. અચાનક આનેવાલી મુસીબત ઈસી તરહ હાદસા કો કારીઅહ કેહતેં હે, કયામત ભી અચાનક આનેવાલી મુસીબત ઔર હાદસા હે; ઈસી લિયે ઈસકો કયામત કેહતે હેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

اَلْقَارِعَةُ ۙ﴿۱﴾ مَا الْقَارِعَةُ ۚ﴿۲﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْقَارِعَةُ ؕ﴿۳﴾ يَوْمَ يَكُوْنُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوْثِ ۙ﴿۴﴾ وَتَكُوْنُ
الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوْشِ ؕ﴿۵﴾ فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ ۙ﴿۶﴾ فَهُوَ فِیْ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ؕ﴿۷﴾ وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِيْنُهٗ ۙ﴿۸﴾
ع فَاُمُّهٗ هَاوِيَةٌ ؕ﴿۹﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا هِيَهْ ؕ﴿۱۰﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿۱۱﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

વો ખિટખિટાનેવાલી(કયામત કો યાદ કરો)(૧)﴿૧﴾ વો ખિટખિટાનેવાલી કયા હે ? ﴿૨﴾ ઔર તુમકો કયા માલુમ વો ખિટખિટાનેવાલી(કયામત) કયા(ચીઝ) હે ?﴿૩﴾ જિસ દિન લોગ(પરેશાન હાલ) ફેલે હુએ પરવાનોં કી તરહ હો જાયેગેં(૨)﴿૪﴾ ઔર પહાડ ધુન્કી હુઈ રંગીન (પીંજેલા) ઉન કી તરહ હો જાયેગેં﴿૫﴾ સો જિસ શખ્સ કે(નેક આમાલ કે) પલ્લે ભારી હોંગે﴿૬﴾ તો વો મનપસંદ ઝિંદગી મેં હોગા﴿૭﴾ ઔર જિસ શખ્સ કે પલ્લે હલકે હોગેં﴿૮﴾ તો ઈસકા ઠિકાના એક ગેહરા ગઢા હોગા﴿૯﴾ ઔર તુમકો કુછ ખબર હે વો ગેહરા ગઢા કયા ચીઝ હે(૩) ?﴿૧૦﴾ વો તો એક ભડકતી હુઈ આગ હે﴿૧૧﴾

(૧) સખ્ત હાદસા, બડી ભારી મુસીબત કો ''કારીઅહ'' કેહતે હેં, કયામત કે દિન સખ્ત ગભરાહટ હોને કી વજહ સે મચલ ઉઠેગેં ઔર કાન કડાકે કી વજહ સે ફટ પડેગેં. (દુસરા તર્જુમા) વો ખિટખિટાને (ખડખડાને) વાલી ચીઝ કો યાદ કરો.
(૨) હર પરવાને બેતાબ ચલે જાતે હેં ઈસ તરહ ઈન્સાનોં કા હાલ હોગા, ઈસી તરહ પરવાનોં કી કમઝોરી યા ઝિયાદતી યા બેઈન્તિઝામી સે ભી તશ્બીહ હો સકતી હે.
(૩) જહન્નમ કા એક નામ હાવિયા ભી હે, જહન્નમ કે એક તબકે કા નામ ભી હાવિયા હે.

સૂરએ તકાષુર

યે સૂરત મકકી હે, કુછ હઝરાત કી રાય યે હે કે યે મદની હે, ઉસ્મેં (૦૮) આયતેં હેં. સૂરએ કૌસર કે બાદ ઔર સૂરએ માઉન સે પેહલે (૧૬) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં લફ્ઝ તકાસૂર કા તઝકિરા હે.

તકાસુર : માલ ઔર દૌલત કો ઝિયાદહ જમા કરને કી લાલચ, ઔર માલ ઔર અવલાદ પર ફખ્ર કરના.

ઈસ સૂરત કો એક મરતબા પઢને સે એક હઝાર આયતોં કે પઢને કા સવાબ મિલતા હે.

સૂરએ અસર

યે સૂરત મકકી હે, કુછ હઝરાત મદની કેહતે હેં, ઈસ્મેં (૦૩) આયતેં હેં. સૂરએ ઈન્શિરાહ કે બાદ ઔર સૂરએ આદિયાત સે પેહલે (૧૩) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં ઝમાને કી કસમ ખાકર ઈન્સાન કો યે બતાયા ગયા કે ઝિંદગી કા વકત એક બડી દોલત હે, ફિતરી ઔર તબઈ (કુદરતી,ઔર પ્રાકૃતિક કમઝોરી) કમઝોરીયોં કી વજહ સે ઈન્સાન ઈસ અતિકીમતી દોલત કો ઝાયેઅ (બરબાદ) ન કર જાયે.

હઝરાતે સહાબા મેં સે દો સહાબી કા મામૂલ થા કે જબ આપસ મેં મિલતે તો યે સૂરત એક દુસરે કો ઝરૂર સુનાતે.

લફ્ઝ અસ્ર કા એક માઅના હે પીછલા પહર યાની દિન કા આખરી હિસ્સા ઔર મુરાદ ઈસ્સે અસર કી નમાઝ ભી હે.

એક અહમ નોટ : કુર્આન મેં બહોત સી ચીઝોં કી કસમ અલ્લાહ તઆલા ને ખાઈ હે, ઈસકા એક મકસદ યે હો સકતા હે કે કસમ કે ઝરિયે મખ્લૂક કી અઝમત ઝાહિર કરકે અલ્લાહ તઆલા ખુદ અપની અઝમત કો સાબિત ફરમા રહે હેં. ઈસી તરહ ઉન ચીઝોં કે ફાયદે કી તરફ બંદો કો તવજ્જુહ દિલાના ભી મકસદ હો સકતા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
اَلۡھٰکُمُ التَّکَاثُرُ ۙ﴿۱﴾ حَتّٰی زُرۡتُمُ الۡمَقَابِرَ ؕ﴿۲﴾ کَلَّا سَوۡفَ تَعۡلَمُوۡنَ ۙ﴿۳﴾ ثُمَّ کَلَّا سَوۡفَ تَعۡلَمُوۡنَ ؕ﴿۴﴾ کَلَّا لَوۡ تَعۡلَمُوۡنَ عِلۡمَ
الۡیَقِیۡنِ ؕ﴿۵﴾ لَتَرَوُنَّ الۡجَحِیۡمَ ۙ﴿۶﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّہَا عَیۡنَ الۡیَقِیۡنِ ۙ﴿۷﴾ ثُمَّ لَتُسۡـَٔلُنَّ یَوۡمَئِذٍ عَنِ النَّعِیۡمِ ﴿۸﴾ ع
بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○
وَ الۡعَصۡرِ ۙ﴿۱﴾ اِنَّ الۡاِنۡسَانَ لَفِیۡ خُسۡرٍ ۙ﴿۲﴾ اِلَّا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَ تَوَاصَوۡا بِالۡحَقِّ ۬ۙ وَ تَوَاصَوۡا بِالصَّبۡرِ ﴿۳﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

તુમ લોગોં કો એક દુસરે સે બઢ ચઢકર(દુનિયા કા ઐશ) હાસિલ કરને કી લાલચ ને ગફલત મેં ડાલ રખા હે﴾૧﴿ યહાં તક કે તુમ કબ્રસ્તાનો મેં પહોંચ જાતે હો ﴾૨﴿ હરગિઝ(ઐસા) નહી(કરના ચાહિયે !) તુમકો અનકરીબ પતા ચલ જાયેગા﴾૩﴿ ફિર(સુન લો ! તુમકો) હરગિઝ ઐસા નહી(કરના ચાહિયે !) તુમકો અનકરીબ પતા ચલ જાયેગા﴾૪﴿ અગર તુમ યકીની ઈલ્મ કે સાથ જાન લેતે તો હરગિઝ(ઐસી લાલચ) નહી કરતે ﴾૫﴿ બેશક તુમ જહન્નમ કો જરૂર દેખોગે﴾૬﴿ ફિર તુમ ઈસ(જહન્નમ) કો બિલ્કુલ યકીન કી આંખ સે દેખ હી લોગે﴾૭﴿ ફિર તુમ સે ઈસ દિન નેઅમતોં કે બારે મેં ઝરૂર સવાલ કિયા જાયેગા(કે તુમને ઈસકા કયા હક અદા કિયા ?)﴾૮﴿

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

ઝમાને કી કસમ﴾૧﴿ યકીનન ઈન્સાન બડે નુકસાન મેં હે ﴾૨﴿ ઉન લોગોં કે સિવા જો ઈમાન લાએ ઔર ઉન્હોંને નેક કામ કિયે ઔર આપસ મેં એક દુસરે કો હક(યાની સચ્ચે દીન પર કાયમ રેહને) કી તાકીદ કરતે રહે (ઝોર દેકર કહેતે રહે) ઔર આપસ મેં એક દુસરે કો સબર(યાની તહમ્મુલ પર કાયમ રેહને) કી તાકીદ કરતે રહે﴾૩﴿

સૂરએ હુમઝહ

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૯) આયતેં હેં. સૂરએ કિયામહ કે બાદ ઔર સૂરએ મુરસલાત સે પેહલે (૩૨) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં હુમઝહ કા તઝકિરા હે. ઐબ ગોઈ કરનેવાલે ઔર કસરત સે ગીબત કરનેવાલે કો હુમઝહ કહા જાતા હે. તાના દેના, ઐબજોઈ કરના યે તકબ્બુર કા નતીજા હે.

કુછ હઝરાત કેહતે હેં કે ''હુમઝહ'' ઐસે શખ્સ કો કેહતે હેં જો મુંહ પર ઐબ –જોઈ,ખરાબચીઝ નિકાલતા હો ઔર ''લુમઝહ'' જો પીઠ પીછે બુરાઈ કરતા હો. કુછ ને ઈસકા અકસ (ઉલ્ટા) ભી કહા હે. એક રાય યે ભી હે કે ''હુમઝહ'' વો શખ્સ હે જો કિસી કે નસબ (વંશ,વેલા) મેં તાના (ટોંટ મારે) દેવે, જૈસે ફલાં કી માં ઐસી હે, બાપ ઐસા થા. ઔર ''લુમઝહ'' વો શખ્સ હે જો હાથ પાંવ કે ઈશારે ઔર હરકતોં સે દુસરોં કો છોટા,નીચા સમજતા હે ઔર ઉનકી બેઈઝઝતી કરતા હે, ઈસી તરહ ''હુમઝહ'' ઐસે શખ્સ કો કેહતે હેં જો કિસી કી ઝબાન સે બુરાઈ કરે ઔર ''લુમઝહ'' ઐસે શખ્સ કો કેહતે હેં જો કામ કે ઝરિયે કિસી કે દિલ કો તકલીફ પહોંચાયે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

وَیۡلٌ لِّکُلِّ ہُمَزَۃٍ لُّمَزَۃِۣ ۙ﴿۱﴾ الَّذِیۡ جَمَعَ مَالًا وَّ عَدَّدَہٗ ۙ﴿۲﴾ یَحۡسَبُ اَنَّ مَالَہٗۤ اَخۡلَدَہٗ ۚ﴿۳﴾ کَلَّا لَیُنۡۢبَذَنَّ فِی الۡحُطَمَۃِ ۫ۖ﴿۴﴾ وَ مَاۤ اَدۡرٰىکَ مَا الۡحُطَمَۃُ ؕ﴿۵﴾ نَارُ اللّٰہِ الۡمُوۡقَدَۃُ ۙ﴿۶﴾ الَّتِیۡ تَطَّلِعُ عَلَی الۡاَفۡـِٕدَۃِ ؕ﴿۷﴾ اِنَّہَا عَلَیۡہِمۡ مُّؤۡصَدَۃٌ ۙ﴿۸﴾ فِیۡ عَمَدٍ مُّمَدَّدَۃٍ ٪﴿۹﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

બડી ખરાબી હે હર ઉસ શખ્સ કે લિયે જો પીઠ પીછે દુસરોં પર ઐબ લગાનેવાલા ઔર મુંહ પર તાના દેનેવાલા હો﴿૧﴾ જો માલ જમા કરતા હો ઔર ઉસકો બારબાર ગિનતા રેહતા હો(૧) ﴿૨﴾ વો(યું) સમજતા હે કે ઈસકા માલ(ઉસકે પાસ) હમેશા રહેગા(૨)﴿૩﴾ (ઐસા) હરગિઝ નહી(હોગા), ઉસકો તો ઐસી જગહ મેં ફેંક દિયા જાયેગા જો હર ચીઝ કો ચૂરા ચૂરા કરનેવાલી હે﴿૪﴾ ઔર કયા તુમકો માલૂમ હે વો ચૂરા ચૂરા કર દેનેવાલી ચીઝ કયા હે? ﴿૫﴾ વો અલ્લાહ તઆલા કી સુલગાઈ હુઈ આગ હે ﴿૬﴾ જો દિલોં તક પહોંચ જાયેગી(૩)﴿૭﴾ યકીનન વો(આગ) ઉન(જહન્નમવાલોં) પર(હર તરફ સે) બંદ કર દી જાયેગી﴿૮﴾ ઉનકી હાલત યે હોગી કે વો લંબે લંબે સુતૂન કે સાથ (બંધે હુએ) હોગેં(૪)﴿૯﴾

(૧) ઈન્સાન જિસ ચીઝ કો બારબાર દેખતા હે ઉસકી મોહબ્બત દિલ મેં હોતી હે; ઈસ લિયે માલ જૈસી ચીઝ બિલા ઝરૂરત બારબાર ન દેખે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) વો યું સમજતા હે કે ઈસકા માલ ઉસકો હમેશા ઝિંદા રખેગા.

(૩) (દુસરા તર્જુમા) જો દિલોં પર ચઢ જાયેગી.

(૪) [૧] આગ કે શોલે લંબે સુતૂનોં કી તરહ હોગેં.

[૨] નાફરમાનોં કો ઉન સુતૂનોં કે સાથ બાંધ દિયા જાયેગા; તાકે હરકત ન કર સકે.

[૩] યા ચારોં તરફ આગ કે સુતૂન હોગેં જિસકી વજહ સે બાહિર નીકલને કા રાસ્તા ન હોગા. યા જહન્નમ પર આગ કે લંબે સુતૂન રખ દિયે જાયેગેં.

સૂરએ ફીલ

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૫) આયતેં હેં. સૂરએ કાફિરૂન કે બાદ ઔર સૂરએ ફલક સે પેહલે (૧૯) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં કાબતુલ્લાહ (અલ્લાહ તઆલા કા ઘર, કાબા) પર નાકામ હમલા કરનેવાલે ઔર તબાહ હોનેવાલે હાથીવાલોં કા વાકિઆ બયાન કિયા ગયા હે. યે વાકિઆ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી વિલાદત બા સઆદત (સૌભાગ્ય વંત, જન્મ) સે ૫૦ યા ૫૫ દિન પેહલે પેશ આયા, યે વાકિઆ એક તરફ કુદરતે ઈલાહીયા (અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત) કા નમૂના હે તો દુસરી તરફ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી અઝમત કી દલીલ ભી હે, યે વાકિઆ આપકી વિલાદત કા એક ગૈબી ઈશારા ઔર એલાન થા જિસકો ઈસ્તિલાહ (શરીઅત કી પરિભાષા) મેં અરહાઝ કહા જાતા હે.

સૂરએ કુરયશ

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૪) આયતેં હેં. સૂરએ તીન કે બાદ ઔર સૂરએ કારિઆહ સે પેહલે (૨૯) નંબર પર ઉતરી.

અરબ કા મુઅઝઝ ખાનદાન કુરૈશ કા ઈસ સૂરત મેં તઝકિરા હે. નઝર ઈબ્ને કનાના કી અવલાદ અરબ મેં કુરૈશ કે નામ સે મશહૂર હુઈ, ઈસી ખાનદાન મેં નઝર ઈબ્ને કનાના કી તેરહવી પુશ્ત મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કી વિલાદત બાસઆદત હુઈ. કુરૈશ : સમુંદર કે એક તાકતવર જાનવર કો કેહતે હેં, ઔર ખાનદાને કુરૈશ ભી બડા બહાદૂર થા. કુરૈશ કા એક માઅના હે જમા કરના, ખાનદાને કુરૈશ કે એક મોહતરમ બુઝુર્ગ ''કુસય'' ને મુતફર્રિક (અલગ લગ) કૌમોં કો મકકા મેં જમા કિયા થા.

કુરૈશ કા એક માઅના કસબ યાની કમાઈ કે ભી હે, ઔર કુરૈશી લોગ બડે તિજારત પેશા થે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اَلَمۡ تَرَ کَیۡفَ فَعَلَ رَبُّکَ بِاَصۡحٰبِ الۡفِیۡلِ ① اَلَمۡ یَجۡعَلۡ کَیۡدَہُمۡ فِیۡ تَضۡلِیۡلٍ ② وَّ اَرۡسَلَ عَلَیۡہِمۡ طَیۡرًا اَبَابِیۡلَ ③
تَرۡمِیۡہِمۡ بِحِجَارَۃٍ مِّنۡ سِجِّیۡلٍ ④ فَجَعَلَہُمۡ کَعَصۡفٍ مَّاۡکُوۡلٍ ⑤

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

لِاِیۡلٰفِ قُرَیۡشٍ ① اٖلٰفِہِمۡ رِحۡلَۃَ الشِّتَآءِ وَ الصَّیۡفِ ② فَلۡیَعۡبُدُوۡا رَبَّ ہٰذَا الۡبَیۡتِ ③ الَّذِیۡۤ اَطۡعَمَہُمۡ مِّنۡ جُوۡعٍ ۬ۙ
وَّ اٰمَنَہُمۡ مِّنۡ خَوۡفٍ ④

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) કયા તુમને દેખા નહી કે તુમહારે રબ ને હાથીવાલોં કે સાથ કયા બરતાવ કિયા ?﴿૧﴾ કયા ઈસને ઉન(હાથીવાલોં) કી તમામ ચાલેં બેકાર(યાની ઝાયેઅ) નહી કર દી થી ﴿૨﴾ ઔર ઉન પર પરીંદોં કી બહોત સારી ટુકડીયાં ભેજી(૧)﴿૩﴾ જો ઉન પર પકકી મીટ્ટી કે પથ્થર ફેંકતે થે﴿૪﴾ અંજામ યે હુવા કે ઉન(હાથીવાલોં) કો ઈસ(અલ્લાહ તઆલા) ને ખાએ હુએ ભુસે કી તરહ(પામાલ) કર દિયા ﴿૫﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

ચુંકે કુરૈશ કે લોગ માનૂસ હેં,﴿૧﴾ વો સર્દી ઔર ગર્મી મેં(યમન ઔર શામ કા) સફર કરને સે માનૂસ હેં﴿૨﴾ (૨)ઈસ લિયે ઉનકો ચાહિયે કે વો ઈસ ઘર(યાની કાબા) કે માલિક કી ઈબાદત કરેં﴿૩﴾ જિસને ઉનકો ભુખ કી હાલત મેં ખાના દિયા, ઔર ખૌફ સે ઉનકો અમન દિયા﴿૪﴾

(૧) હમારે યહાં ઊર્દુ, ગુજરાતી મેં જિનકો અબાબીલ કેહતે હેં વો મુરાદ નહી, યે કોઈ ખાસ પરીંદે થે જો કબુતર સે છોટે સમંદર કી તરફ સે આયે થે, લાલ હરે રંગ કે થે, હર એક કે પાસ તીન કંકર થી, એક ચોંચ મેં ઔર હર પંજે મેં એક એક.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) કુરેશ સફરના ટેવાઈ ગયેલાછે. (દુસરા તર્જુમા) કુરેશ ને સફર ની ઘણીજ મહત્વતા થઈ ગયેલ છે.

સૂરએ માઉન

યે સૂરત મકકી હે, કુછ લોગ કેહતે હેં કે : પહેલી આધી મકકા મેં ઔર દુસરી આધી મદીના મેં ઉતરી, ઉસ્મેં (૦૭) આયતેં હેં. સૂરએ તકાસૂર કે બાદ ઔર સૂરએ કાફિરૂન સે પેહલે (૧૭) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સુરત મેં માઉન કા તઝકિરા હે. માઉન સે કયા મુરાદ હે ?

(૧) જો ચીઝ કિસી માંગનેવાલે કો મદદ કે લિયે દી જાવે યા રોક દી જાવે (વિરોધી શબ્દો મેં સે) જો ચીઝ કિસી કો દી જાતી હે વો દુસરે કે લિયે મઉનત (મદદ) બન જાતી હે. ઔર જો નહી દી જાતી વો એસી હો જાતી હે કે ઉસે અપને પાસ રખકર અપની મદદ કી હે.

(૨) ઝકાત મુરાદ હે. દરઅસલ કલીલ (થોડા) ચીઝ કો માઉન કેહતે હેં ઔર કસીર (ઝિયાદહ) માલ મેં ઝકાત કી મિકદાર બલીલ ઔર મામૂલી હુવા કરતી હે.

(૩) બરતને કી મામૂલી મામૂલી ચીઝેં જિસકે દેને મેં ન માલી બોજ હો, ન મુશકીલી હો, જૈસે ડોલ, કુલ્હાડી, હાંડી, મોબાઈલ કા ચાર્જર, લાઈટર, ઈસ તરહ કી ચીઝોં મેં આમ તૌર પર બુખ્લ નહી કિયા જાતા ઔર ઐસી ચીઝ માંગને કો ઐબ ભી નહી કેહતે.

(૪) આરીયત (વાપરને દેના) મુરાદ હે.

(૫) જિસ સે કિસી કો રોકના શરઅન હલાલ ન હો જૈસે પાની, નમક.

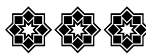
بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
اَرَءَيۡتَ الَّذِىۡ يُكَذِّبُ بِالدِّيۡنِؕ‏ ﴿۱﴾ فَذٰلِكَ الَّذِىۡ يَدُعُّ الۡيَتِيۡمَۙ‏ ﴿۲﴾ وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الۡمِسۡكِيۡنِؕ‏ ﴿۳﴾ فَوَيۡلٌ
لِّلۡمُصَلِّيۡنَۙ‏ ﴿۴﴾ الَّذِيۡنَ هُمۡ عَنۡ صَلَاتِهِمۡ سَاهُوۡنَۙ‏ ﴿۵﴾ الَّذِيۡنَ هُمۡ يُرَآءُوۡنَۙ‏ ﴿۶﴾ وَيَمۡنَعُوۡنَ الۡمَاعُوۡنَ ﴿۷﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

કયા તુમને ઉસ શખ્સ કો દેખા હે જો(કયામત મેં) બદલા મિલને કો જુઠલાતા હે﴿૧﴾ સો વો યહી શખ્સ તો હે જો યતીમ કો ધકકે દેતા હે ﴿૨﴾ ઔર મિસ્કીન કો ખાના દેને કી તરગીબ તક નહી દેતા﴿૩﴾ ફિર બડી ખરાબી હે ઉન નમાઝીયોં કે લિયે﴿૪﴾ જો અપની નમાઝ સે ગફલત બરતતે હેં(૧) ﴿૫﴾ જો દિખાવા કરતે હેં﴿૬﴾ ઔર(રોઝ મર્રા,રોજીંદા કે બરતને કી) મામૂલી ચીઝ ભી નહી દેતે(૨)﴿૭﴾

(૧) (દુસરા તર્જુમા) જો અપની નમાઝ કો ભુલા બેઠતે હેં. યાની કઝા કર દેતે હેં, નમાઝ કી પરવાહ નહી કરતે હેં, પઢી તો પઢી, ન પઢી તો ન પઢી, નમાઝ મેં સુસ્તી કરતે હેં, નમાઝ ફૌત હોને (છુટને) પર અફસોસ નહી કરતે, નમાઝ ન પઢને પર અઝાબ સે નહી ડરતે, નમાઝ પઢ ભી લેવે તો સવાબ કી ઉમ્મીદ નહી રખતે.

(૨) (દુસરા તર્જુમા) ઔર વો ઝકાત ભી નહી દેતે. (ઝકાત કુલ પૂરે માલ કી મામૂલી મિકદાર હે ફિર ભી નહી દેતે).

સૂર એ કૌષર

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૩) આયતેં હેં. સૂરએ આદિયાત કે બાદ ઔર સૂરએ તકાસૂર સે પેહલે (૧૫) નંબર પર ઉતરી.

કલિમાત (વાકયોં) ઔર હુરૂફ (શબ્દો) કી તાદાદ (સંખ્યા) મેં સબસે છોટી સૂરત હે.

ઈસ સૂરત કે શુરૂઅ મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો કૌસર અતા કિયે જાને કા તઝકિરા હે.

કૌસર સે મુરાદ :

(૧) ખૈરે કસીર યાની હિકમત, યા હર કિસમ કી દીની, દુનયવી, હિસ્સી, મઅનવી (રૂહાની) નેઅમતેં, યા નબુવ્વત, યા કુર્આન ઉસ્સે મુરાદ હે.

(૨) જન્નત કી એક નહેર યા હૌઝ જો કયામત કે દિન નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કો ખુસૂસી તૌર પર ઈનાયત કિયા જાયેગા, ઈસી પર આપકા મિમ્બર મુબારક હોગા, ઈસકા પાની દુધ સે ઝિયાદહ સફેદ ઔર શહદ સે ઝિયાદહ મીઠા હોગા, ઉસ્કા એક ઘૂંટ ભી પીનેવાલા કભી પ્યાસા નહી હોગા.

દુનિયા મેં નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ઈન્સાનિયત કો એક રૂહાની હૌઝે કૌસર યાની રૂશ્દો હિદાયત (અલ્લાહ તઆલા કે રાસ્તે કી તરફ રાહદિખલાવે) સમંદર સે પીલાયા તો આખિરત મેં હૌઝે કૌસર સે ખુશનસીબોં કો સૈરાબ ફરમાયેગેં, અલ્લાહુમ્મ અસકિના મિન હૌવઝિહી, (તર્જુમા : અલ્લાહ તઆલા હમ કો ભી ઉન કે હૌઝ સે પીલા) આમીન.

હદીસ મેં હે કે મેઅરાજ કી રાત મેં ભી કૌસર નહેર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકો દિખાઈ ગઈ, જિસ્કે કિનારે મોતીયોં કે ખૈમે થે, ઈસકા પાની મુશ્ક સે ઝિયાદહ ખુશ્બૂદાર. જિબ્રઈલ અમીન અલ. ને અર્ઝ કિયા : યે વહી કૌસર હે જો અલ્લાહ તઆલા ને આપકો અતા કિયા હે, ઈસકી સબસે બડી ખુબી યે હોગી કે નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અપને નૂરાની હાથોં સે અપની ઉમ્મત કો ઉસ્કે પાની સે સૈરાબ ફરમાયેગેં.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِنَّاۤ اَعۡطَیۡنٰکَ الۡکَوۡثَرَ ؕ﴿۱﴾ فَصَلِّ لِرَبِّکَ وَ انۡحَرۡ ؕ﴿۲﴾ اِنَّ شَانِئَکَ هُوَ الۡاَبۡتَرُ ﴿۳﴾ ع

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) યકીનન હમને તુમકો કૌસર અતા કર દી હે(૧)﴿૧﴾ લિહાઝા તુમ અપને રબ(કા શુક્ર અદા કરને) કે લિયે નમાઝ પઢો ઔર કુરબાની કરો ﴿૨﴾ યકીનન જો તુમહારા દુશ્મન હે ઈસી કી જડ કટી હુઈ હે(૨)﴿૩﴾

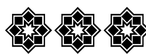
(૧) દુસરા તર્જુમા : બહોત ઝિયાદહ ભલાઈઃ

[૧](જૈસે : નબુવ્વત, કુર્આન, શફાઅત વગૈરા).

[૨] જન્નત કા એક હૌઝ જો મેહશર (કયામત કા મેદાન) મેં હોગા, ઈસ પર આસમાન કે સિતારોં કી મિકદાર મેં બરતન રખે હોગેં, ઔર બડી બાત યે હે કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ દસ્તે મુબારક (બરકતી હાથો) સે સૈરાબ ફરમાયેગેં, અલ્લાહુમ્મજ અલના મિનહુમ બિફઝલિક વ કરમિક (એ અલ્લાહ તઆલા અપને ફઝલ ઔર કરમ સે હમે ઉનમેં સે બના).

[૩] ઈસી તરહ વો તમામ ભલાઈયાં ભી ઈસ મેં શામિલ હેં જો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે તુફૈલ (કી બરકત) ઈસ ઉમ્મત કો મિલ રહી હે ઔર મિલતી રહેગી.

(૨)(દુસરા તર્જુમા) જિસકી નસલ આગે નહી ચલેગી (તીસરા તર્જુમા) જિસકા નામોનિશાન નહી રહેગા.

સૂરએ કાફીરૂન

યે સૂરત મકકી હે, ઉસ્મેં (૦૬) આયતેં હેં. સૂરએ માઉન કે બાદ ઔર સૂરએ ફિલ સે પેહલે (૧૮) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં કાફિરોં સે ખિતાબ હે કે એક મુસલમાન અપને મઝહબ કી ખુસૂસી રિવાયાત કો કભી છોડ નહી સકતા. કુફ્ર કે માઅના લુગત (શબ્દકોષ) મેં છુપાને કે આતે હેં, કાફિર ઈનસાન પ્રાકૃતિક,કુદરતી ઈમાનકા જો તકાઝા હે ઉસે છુપાતા હે, (એક) કુફ્રે શરઈ (શરીઅત કી નઝર મેં કુફ્ર) હોતા હે જિસમેં ઈમાન કા ઈન્કાર હે. (દુસ્રા) કુફ્ર કા એક મતલબ હે નેઅમત કી નાશુક્રી.

નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને તવાફ કે બાદ દો રકાત મેં સૂરએ કાફિરૂન ઔર સૂરએ ઈખ્લાસ તિલાવત ફરમાઈ, ફજર સે પેહલે ઔર મગરીબ કે બાદ કી દો સુન્નતોં મેં પેહલી રકાત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બાદ સૂરએ કાફિરૂન ઔર દુસરી રકાત મેં સૂરએ ફાતિહા કે બાદ સૂરએ ઈખ્લાસ પઢા કરતે થે.

રાત કો બિસ્તર પર લેટતે વકત ભી સૂરએ કાફિરૂન તિલાવત ફરમાતે. હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને હઝરત અલી રદિ. કો ભી ઈસકી તાકીદ ફરમાઈ. એક હદીસ મેં હે કે યે સૂરત કુફ્ર ઔર શિર્ક સે બરાઅત હે. એક હદીસ મેં હે કે એક મરતબા સૂરએ કાફિરૂન પઢને સે રૂબએ કુર્આન કી તિલાવત કા સવાબ મિલતા હે.

સૂરએ નસ્ર

યે સૂરત મદની હે, એક રિવાયત મેં હે કે હજજતુલ વિદાઅ કે મૌકા પર એયામે તશરીક મેં મકામે મિના મેં યે સૂરત ઉતરી. કુછ કેહતે હેં કે : ફતહે મકકા સે પેહલે ઉતરી. ઉસ્મેં (૦૩) આયતેં હેં. સૂરએ હશર યા સૂરએ તૌબા કે બાદ ઔર સૂરએ નુર સે પેહલે (૧૦૩) યા (૧૧૪) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં અલ્લાહ તઆલા કી મદદ આને કા બયાન હે.

ઈસ સૂરત કા એક નામ ''સૂરતુત તવદીઅ'' ભી હે, ઉસ્કે નુઝૂલ પર નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને યે સમજ લિયા કે યે મેરે લિયે પૈગામે વિદાઅ હે ઔર ઈસી કે બાદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને આખરી હજ કા ખુત્બે દિયા, એક હદીસ મેં ઈસ સૂરત કો ભી રૂબએ કુર્આન (કુર્આન કા ચોથાઈ હિસ્સા) કહા ગયા હે.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

قُلۡ یٰۤاَیُّہَا الۡکٰفِرُوۡنَ ۙ﴿۱﴾ لَاۤ اَعۡبُدُ مَا تَعۡبُدُوۡنَ ۙ﴿۲﴾ وَ لَاۤ اَنۡتُمۡ عٰبِدُوۡنَ مَاۤ اَعۡبُدُ ۚ﴿۳﴾ وَ لَاۤ اَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدۡتُّمۡ ۙ﴿۴﴾
ع وَ لَاۤ اَنۡتُمۡ عٰبِدُوۡنَ مَاۤ اَعۡبُدُ ؕ﴿۵﴾ لَکُمۡ دِیۡنُکُمۡ وَلِیَ دِیۡنِ ٪﴿۶﴾

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

اِذَا جَآءَ نَصۡرُ اللّٰہِ وَ الۡفَتۡحُ ۙ﴿۱﴾ وَ رَاَیۡتَ النَّاسَ یَدۡخُلُوۡنَ فِیۡ دِیۡنِ اللّٰہِ اَفۡوَاجًا ۙ﴿۲﴾ فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّکَ
ع وَ اسۡتَغۡفِرۡہُ ؕؔ اِنَّہٗ کَانَ تَوَّابًا ٪﴿۳﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) તુમ કેહ દો : એ (સચ્ચાઈ કા ઈન્કાર કરનેવાલે) કાફિરો !﴿૧﴾ તુમ જિન (મા'બૂદોં) કી પૂજા કરતે હો મેં ઉનકી પૂજા નહી કરતા ﴿૨﴾ ઔર તુમ ઉસ (અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત નહી કરતે જિનકી મેં ઈબાદત કરતા હું﴿૩﴾ ઔર(આઈન્દા ભી) જિન (મા'બૂદોં) કી પૂજા તુમ કરતે હો મેં ઉનકી પૂજા કરનેવાલા નહી﴿૪﴾ ઔર તુમ ઉસ(અલ્લાહ તઆલા) કી ઈબાદત કરનેવાલે નહી જિસકી ઈબાદત મેં કરતા હૂં﴿૫﴾ તુમહારે લિયે તુમહારા ધર્મ હે(૧) ઔર મેરે લિયે મેરા દીન હે﴿૬﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) જબ અલ્લાહ તઆલા કી મદદ ઔર ફતહ (જીત) આ જાવે﴿૧﴾ ઔર તુમ લોગોં કો દેખ લો કે વો અલ્લાહ તઆલા કે દીન મેં ફૌજ દર ફૌજ દાખિલ હો રહે હેં﴿૨﴾ તુમ અપને રબ કી હમ્દ કે સાથ તસ્બીહ કરો ઔર ઉસ્સે મગફિરત માંગો ! યકીનન વો(અલ્લાહ તઆલા) બહોત માફ કરનેવાલે હેં﴿૩﴾

(૧) મુસલમાનોં કે અલાવા (સિવા) દુસરે બહોત સારે લોગ અપને મઝહબ કે લિયે ''ધર્મ'' કા લફઝ ઈસ્તેમાલ કરતે હેં, ઈસ ઉર્ફ કો સામને રખતે હુએ યે તર્જુમા કિયા ગયા હે.

સૂર એ લહબ

યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૫) આયતેં હેં. સૂરએ ફાતિહા કે બાદ ઔર સૂરએ તકવીર સે પેહલે (૦૬) નંબર પર ઉતરી. ઈસ સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં અબૂ લહબ કા તઝકિરા હે.

લહબ : આગ ભડકના, ધુંવે ઔર ગુબાર કો ભી લહબ કેહતે હેં. અબ્દુલ ઉઝઝા બિન અબ્દુલ મુત્તલિબ બહોત હસીન આદમી થા, આગ કે શોઅલે કી તરહ ઈસકા ચેહરા ચમકતા થા, ઈસી લિયે ઈસકી કુન્નિયત અબૂ લહબ હો ગઈ. નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે નબુવ્વત કા ઈન્કાર કરને કી વજહ સે જહન્નમી હુવા. અબુ લહબ કુન્નિયત સે ઉસકા જહન્નમી હોના ભી ઝાહિર હો રહા હે.

ઈસ સૂરત કા એક દુસરા નામ ''સૂરતૂલ મસદ'' ભી હે; અબૂ લહબ કી બીવી જિસકા નામ ઉરવા થા, હુસ્નો જમાલ કી વજહ સે ઉમ્મે જમીલ કેહલાતી થી. મોંજ એક કિસમ કી ઘાસ હોતી હે જિસમેં સે રસ્સી બનાઈ જાતી હે ઈસ રસ્સી કો અરબી મેં મસદ કેહતે હેં. અબૂ લહબ કી બીવી અપને ગલે મેં હાર પેહના કરતી થી, બુખ્લ કી વજહ સે યા આગે ચલકર ફક્ર કે હાલાત કી વજહ સે જંગલ સે લકડીયાં લાદ કર લાયા કરતી થી વહી ઉસ્કે ગલે મેં ફંદા બન ગઈ. ગલા ઘોંટા ઔર તડપ તડપ કર મર ગઈ, ખૂબસૂરતી કી જગહ અઝાબ કી જગહ બન ગઈ.

ઈસ સૂરત કા એક નામ ''તબ્બત'' ભી હે, ઈસ લફઝ સે યે સૂરત શુરૂઅ હોતી હે, યાની અબૂ લહબ કે દોનોં હાથ ટુટ ગયે, વો તબાહ ઔર બરબાદ હો ગયા.

સૂરએ ઇખ્લાસ

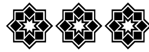
યે સૂરત મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૪) આયતેં હેં. સૂરએ નાસ કે બાદ ઔર સૂરએ નજમ સે પેહલે (૨૨) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં ઈખ્લાસ કે સાથ અલ્લાહ તઆલા કી ખાલિસ ઈબાદત કી દઅવત દી ગઈ હે ઔર યહી ઈખ્લાસ ઈન્સાન કે લિયે અઝાબ સે ખલાસી (છુટકારે) કા ઝરિયા હોતા હે. સૂરએ ઈખ્લાસ કો એક બાર પઢને સે એક કુર્આન કા તિહાઈ હિસ્સા (૧/૩) પઢને કા સવાબ મિલતા હે. ઈસ સૂરત કી મોહબ્બત જન્નત મેં લે જાનેવાલી ઔર અલ્લાહ તઆલા કી મોહબ્બત દિલાનેવાલી હે. દસ મરતબા પઢને સે જન્નત મેં એક મહલ બનતા હે.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
تَبَّتۡ يَدَاۤ اَبِىۡ لَهَبٍ وَّتَبَّ ۞ مَاۤ اَغۡنٰى عَنۡهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ ۞ سَيَصۡلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۞ وَّامۡرَاَتُهٗ
حَمَّالَةَ الۡحَطَبِ ۞ فِىۡ جِيۡدِهَا حَبۡلٌ مِّنۡ مَّسَدٍ ۞
بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○
قُلۡ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۞ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۞ لَمۡ يَلِدۡ ۙ وَلَمۡ يُوۡلَدۡ ۞ وَلَمۡ يَكُنۡ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۞

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

અબૂ લહબ કે દોનોં હાથ ટુટ જાયે ઔર વો હલાક હો જાયે﴾૧﴿ ઈસકા માલ ઔર ઈસકી કમાઈ ઈસકે કુછ કામ નહી આઈ ﴾૨﴿ વો અનકરીબ (મરતે હી) એક ભડકતે શોઅલોંવાલી આગ મેં દાખિલ હોગા﴾૩﴿ ઔર ઈસકી બીવી ભી જો સર પર જલાને કી લકડી ઉઠાકર લાતી હે﴾૪﴿ ઈસકી ગરદન મેં ખૂબ મજબૂત બટ્ટી હુઈ રસ્સી હોગી(૧) ﴾૫﴿

સૂરએ ઇખ્લાસ

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) તુમ(લોગોં કો) કેહ દો : વો અલ્લાહ તઆલા એક હે﴾૧﴿ અલ્લાહ તઆલા કિસી કે મોહતાજ નહી હેં ઔર સબ ઉનકે મોહતાજ હેં﴾૨﴿ ઉનકી કોઈ અવલાદ નહી હે ઔર વો(અલ્લાહ તઆલા) કિસી સે પૈદા નહી હુએ હેં﴾૩﴿ ઔર ઈસ(અલ્લાહ તઆલા) કે જોડ કા કોઈ નહી હે(૨)﴾૪﴿

(૧) આખિરત મેં જહન્નમ કે તોક (ઝંજીરોં) સલાસીલ ઉસ કી ગરદનોં મેં પડે હોગેં, ઔર દુનિયા મેં ભી ઈસી તરહ એક રસ્સી ગલે મેં ફંસ ગઈ જો મૌત કા સબબ બની, ''ગરદન'' ઔરત કે લિયે હુસ્ન કી જગા હે, જહાં ખુબસૂરત હાર પહેનકર ઝિનત (ખુબસૂરતી) કી નુમાઈશ (દીખલાવા) કરતી હે, ઈસ ઔરત ઉમ્મે જમીલ કે લિયે મહલે ઝિનત (ખુબસૂરતી કી જગહ) મહલે અઝાબ (અઝાબ કી જગહ) હો ગયા. નોટ : અબૂ લહબ ઔર ઈસકી બીવી કા પૂરા હિસ્સા ખુત્બાતે મહમુદ જિલ્દ : ૮ મે દેખિયે.
(૨) (દુસરા તર્જુમા) અલ્લાહ તઆલા કે બરાબર કોઈ નહી.

સૂરએ ફલક

યે સૂરત મદની હે, કુછ હઝરાત કેહતે હેં કે મકકી હે, ઉસ્મેં (૦૫) આયતેં હેં. સૂરએ ફિલ કે બાદ ઔર સૂરએ નાસ સે પેહલે (૨૦) નંબર પર ઉતરી.

સૂરત કી પેહલી હી આયત મેં લફઝ ફલક આયા હે. ફલક કા માઅના આતા હે ''ફાડના'' ઔર સુબહ કી રોશની સિયાહી કે પર્દે કો ફાડકર નિકલતી હે ઈસ લિયે ઈસકો ફલક કેહતે હેં. ફલક કા એક માઅના હે મખ્લુક ઔર કખ્લુક કા હાલયે હે કે ઈસ દુન્યા કે જીવન સેં પહેલે જીસ હાલત મેં થી ઉસ હાલત સે નીકલકર ઈસ દુન્યા કે જીવન મેં આયી.

આખરી ઈન દોનોં સૂરતોં કો ફર્ઝ નમાઝ મેં પઢના નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ સે સાબિત હે.

સૂરએ નાસ

યે સૂરત મદની હે, કુછ હઝરાત કેહતે હેં કે મકકી હે, ઈસ્મેં (૦૬) આયતેં હેં. સૂરએ ફલક કે બાદ ઔર સૂરએ ઈખ્લાસ સે પેહલે (૨૧) નંબર પર ઉતરી.

ઈસ સૂરત મેં પાંચ મરતબા લફઝ ''નાસ'' આયા હે.

કુછ લોંગો (ઉલમા) કા કહેના હે કે ''નાસ'' નસી યાની ભુલના સે બનાયા ગયા હે. હુરૂફ કી જગહ બદલકર નાસ બનાયા; ગોયા ઈન્સાન નિસ્યાન સે હે જિસકા ઝુહૂર હોતા હી રેહતા હે.

કુછ કા કેહના હે કે : નૌસ સે હે જિસકા માના હે ''લહેરેં મારના, મુઝતરિબ હોના (બેચેન હોના,હીલતે રહેના)'' ઔર યે દોનોં ચીઝેં ઈન્સાનોં મેં મુખ્તલિફ તરીકોં સે દેખને મેં આતી રેહતી હે. જબ લફઝ નાસ સે ખિતાબ કિયા જાયે તો ઉસ્સે વો લોગ મુરાદ હોતે હેં જિન કો સંબોધિત કિયા જા સકતા હો.

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

قُلۡ اَعُوۡذُ بِرَبِّ الۡفَلَقِ ۙ﴿۱﴾ مِنۡ شَرِّ مَا خَلَقَ ۙ﴿۲﴾ وَ مِنۡ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۙ﴿۳﴾ وَ مِنۡ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِی الۡعُقَدِ ۙ﴿۴﴾
وَ مِنۡ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ٪﴿۵﴾

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

قُلۡ اَعُوۡذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ﴿۱﴾ مَلِکِ النَّاسِ ۙ﴿۲﴾ اِلٰہِ النَّاسِ ۙ﴿۳﴾ مِنۡ شَرِّ الۡوَسۡوَاسِ ۬ۙ الۡخَنَّاسِ ۪ۙ﴿۴﴾ الَّذِیۡ یُوَسۡوِسُ
فِیۡ صُدُوۡرِ النَّاسِ ۙ﴿۵﴾ مِنَ الۡجِنَّۃِ وَ النَّاسِ ٪﴿۶﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) તુમ(લોગોં કો) કેહ દો કે મેં સુબહ કે રબ(અલ્લાહ તઆલા) કી હિફાઝત લેતા હું﴿૧﴾ ઉનકી પૈદા કી હુઈ હર ચીઝ કી બુરાઈ સે﴿૨﴾ ઔર અંધેરી રાત કે શર સે જબ(ઈસકા અંધેરા) છા જાવે﴿૩﴾ ઔર ઉન ઔરતોં કે શર સે જો ગિરહોં મેં(સહર કે કલિમાત,જાદુકે મંત્ર પઢ પઢકર) ફુંક મારતી હેં(૧)﴿૪﴾ ઔર(હર) હસદ કરનેવાલે કે શર સે જબ વો હસદ કરને લગે ﴿૫﴾

અલ્લાહ તઆલા કે નામ સે(મેં શુરૂઅ કરતા હું) જિનકી રહમત સબકે લિયે હે, જો બહોત ઝિયાદહ રહમ કરનેવાલે હેં.

(એ નબી !) તુમ કેહ દો : મેં હિફાઝત લેતા હું સબ લોગોં કે રબ કી(૨)﴿૧﴾ સબ લોગોં કે બાદશાહ કી ﴿૨﴾ સબ લોગોં કે મા'બૂદોં કી﴿૩﴾ ઈસ વસવસા ડાલનેવાલે (શયતાન) કે શર સે જો પીછે છુપ જાતા હે(૩)﴿૪﴾ જો લોગોં કે દિલોં મેં વસવસા ડાલતા હે ﴿૫﴾ ચાહે વો જિન્નોં (જિન્નાતોં) મેં સે હો યા ઈન્સાનોં મેં સે હો﴿૬﴾

(૧) સહર (જાદૂ) કરનેવાલે મર્દો કી ભી જમાઅત હોતી હે. (૨) રબ : જો ઈબ્તિદા હી સે ઈન્સાન કે લિયે ફાયદે ઔર તરકકી કી ચીઝેંબનાવે, હવા સે બારીશ, બારીશ સે ખેતી, ખેતી સે ગિઝા, ગિઝા સે મની કા નુતફા, ફિર રહમે માદર (ગર્ભાશય) કે તમામ મરાહિલ (તબકો) ઈસ તરહ હર જગહ અલ્લાહ તઆલા કે રબ હોને કી શાન ઝાહીર હોતી હે. ફિર યે ઈસ્લાહ ઔર તદબીર કા સિલસિલા ઝિંદગીભર જારી રેહતા હે ઔર યે ઈસ્લાહ ઔર તદબીર કા સિલસિલા ચંદ ખુસૂસી અફરાદ (વ્યકિતયોં) કે લિયે નહી, તમામ ઈન્સાનોં બલ્કે અપની તમામ મખ્લૂક કે લિયે હે. (૩) ઈન્સાન ઝિકર કરતા હે તો શયતાન પીછે ચલા જાતા હે, ઔર ઝિકર સે ગફલત કરતા હે તો શયતાન આકર વસાવીસ (શક,વસવસે) ડાલતા હે.

યે મેરે રબ કી નવાઝિશ હે કે જિન્હોંને હૈરત અંગેઝ તરતીબ સે ઈસ બેઈલ્મ વ અમલ કમઝોર બંદે સે અપની કિતાબ કુર્આને મજીદ કે તર્જુમા ઔર હવાશી કા કામ કરવાયા.

ઝબાન, દિલ, કલમ ઈસકા શુક્ર અદા નહી કર સકતા

બસ : અલ્લાહુમ્મ લા નુહસી સના અલયક અન્ત કમા અસનયત અલા નફસીક

اللهم لا نحصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک

બસ દરખ્વાસ્ત યે હે કે જિસ તરહ અપને ફઝલો કરમ સે યે કામ કરવા લિયા ફઝલોકરમ ફરમાકર ઈસકો કબુલ ફરમા લીજીયે.

અપને બંદે બંદીયોં કે લિયે હિદાયત કા, ખૈર કા, કુર્આન કો સમજ ને કા, કુર્આન પર અમલ ઔર ઈશાઅત (ફૈલાને) કા ઝરિયા બના દીજીયે.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે લિયે ઔર ખુદ બંદે કે લિયે ઔર ઘરવાલોં કે લિયે ઔર વાલિદૈન ઔર અસાતિઝા (ઉસ્તાદોં) કે લિયે ઔર ઈસ કારે ખૈર (નેકી કે કામ) મેં કિસી તરહ કા તઆવુન (મદદ) કરનેવાલોં કે લિયે ઔર પુરી ઉમ્મતે મુહમ્મદીયા કે લિયે સદક એ જારિયા બના દીજીયે.

એ અલ્લાહ તઆલા ! અપના ફઝલ ફરમાકર કબુલિયત સે માલામાલ ફરમા દીજીયે ઔર ઈસકો મકબુલ બના દીજીયે. આપકી કિતાબ કા હક હમ અદા નહીં કર સકતે, કોતાહીયોં સે દરગુઝર ફરમા (માફ કર) દીજીયે.

કુર્આનવાલેં ખાસ લોગોં મેં શામિલ (દાખિલ) હોને કા સબબ બના દીજીયે.

ربنا تقبل منا انک انت السمیع العلیم، وتب علینا یا مولانا انک انت التواب الرحیم وصلی اللہ علی سیدنا محمد و علی الہ و صحبہ و علی من تبعھم باحسان الی یوم الدین

મુઅલ્લિફ કી દિગર મસાઈ એ જમીલા

નંબર શુમાર	અસ્માએ કુતુબ	લુગત
૧	અરફાત કી દુઆએં ઔર આમાલ	ગુજરાતી
૨	ઝુહુરે મેહદી	ઊર્દુ,ગુજરાતી,હિન્દી,અંગ્રેજી
૩	હર મુસલમાન મર્દ વ ઔરત કે લિયે જરૂરી મસ્નુન દુઆએં	ગુજરાતી
૪	ખાસ ખાસ ફઝીલતોંવાલી મસ્નુન દુઆએં	ઊર્દુ,ગુજરાતી, હિન્દી,અંગ્રેજી
૫	મુખ્તસર સીરતે નબવી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ પેહલા હિસ્સા (સ્ટુડન્ટ કે લિયે)	ગુજરાતી
૬	હિન્દુસ્તાન કી જંગે આઝાદી ઔર જમીઅતે ઉલ્માએ હિંદ (ઝેરે તબઅ)	ગુજરાતી
૭	અહમદીયા કાદયાની જમાઅત કા તઆરૂફ	ગુજરાતી
૮	તરતીબે મબાદીયાતે હદીસ	ઊર્દુ
૯	માહે રમઝાન કો વુસુલ કરને કા જામેઅ મુખ્તસર નુસ્ખા	ગુજરાતી
૧૦	ઈદુલ અઝહા મસાઈલ વ ફઝાઈલ (પેમ્ફલેટ)	ગુજરાતી
૧૧	મિર્ઝા ગુલામ અહમદ કાદયાની કી શખ્સીયત કા તઆરૂફ	ગુજરાતી
૧૨	મિર્ઝા ગુલામ અહમદ કાદયાની કે મુતઝાદ દાવે	ગુજરાતી
૧૩	કાદયાની ગૈર મુસ્લિમ (દેવબંદી, બરેલવી, ગૈર મુકલ્લિદ ઔર જમાઅતે ઈસ્લામી કે ઉલમા કે ફતાવા)	ગુજરાતી
૧૪	ખત્મે નબુવ્વત, કુર્આન વ હદીસ કી રોશની મેં	ગુજરાતી
૧૫	દેખી હુઈ દુનિયા (૧,૨,૩ ભાગ)	ઊર્દુ
૧૬	ખુત્બાતે મહમુદ (૧સે ૯ ભાગ)	ઊર્દુ
૧૭	દીની બયાનાત (૧સે ૯ ભાગ)	ગુજરાતી
૧૮	મસ્નુન વઝાઈફ	ઊર્દુ, ગુજરાતી
૧૯	મુનતખબ મસ્નુન દુઆએં	ઊર્દુ
૨૦	બયઅત	ઊર્દુ, ગુજરાતી

૨૧	આસાન હજ	ગુજરાતી
૨૨	ઈસ્લામ કા અમન ઔર શાંતિ કા પૈગામ	ગુજરાતી, હિન્દી
૨૩	હજ કે પાંચ અય્યામ	ગુજરાતી
૨૪	મુંબઈ સે મકકા મુકર્રમા	ગુજરાતી
૨૫	ઝિયારતે મદીના મુનવ્વરા	ગુજરાતી
૨૬	મુખ્તસર અરફાત કે આમાલ ઔર દુઆએં	ઊર્દુ
૨૭	મકતબ કે બચ્ચોં કે લિયે મુન્તખબ મસ્નુન દુઆએં	ઊર્દુ, ગુજરાતી, હિન્દી
૨૮	તઝકિરા કારયાને બારડોલી	ઊર્દુ
૨૯	હઝરત શૈખુલ હિંદ રહ. ઔર રેશમી રૂમાલ	ગુજરાતી
૩૦	મુસલમાનો કા ખઝાના	ગુજરાતી

નોટ : ઈન્ટરનેટ પર બુખારા, મસ્જિદે અકસા, તુર્કી, સ્પેન, તાઈફ વગૈરા અસ્ફાર કી કારગુઝારી ઔર દિગર ઈલ્મી બયાનાત ઔર સુરત મેં હોનેવાલી હર પીર કી કુર્આન મજીદ કી તફસીર કી મજલિસ ઔર જલાલૈન શરીફ કા દર્સ ઔર મકાતિબ મેં તાલીમ કા અનોખા આસાન સહલ તરીકા યે સબ ચીઝેં દેખને ઔર સુનને કે લિયે હસ્બે ઝૈલ વેબસાઈટ કા ઈસ્તેઅમાલ કરે :

WWW.NOORANIMAKATIB,COM

ઈસ વેબસાઈટ પર બહોત સારી કિતાબેં મુફત મેં ડાઉનલોડ ભી કરને કી સહુલત હે.

